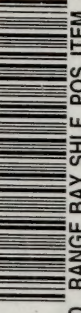

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 07 21 04 013 3

K

Mevkufati, Mehmed
Serh ul-Mevkufati

H1572

M825

1885

v.1

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

152
vol 1

12/122

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

صفحة	صفحة
١٤٤ فصل وليس في اقل من ثلاثين من البقر زكاة	٠٠٨ كتاب الطهارة
١٤٤ فصل وليس في اقل من اربعين من الغنم زكاة	٠٢٧ فصل وتجوز الطهارة بالماء المطلق
١٤٥ فصل اذا كانت الخيل سائمة ذكورا واناثا ففيها الزكاة	٠٣٠ فصل تنزح البئر
١٤٧ باب زكاة الفضة والذهب والعروض عشرون مثقالا	٠٣٤ باب التيمم
١٤٩ باب العاشر	٠٤١ باب المسح على الخفين
١٥٠ باب الركاز	٠٤٤ باب الحيض
١٥٢ باب زكاة الخارج	٠٤٨ فصل المستحاضة
١٥٤ باب المصرف	٠٤٨ باب الانجاس
١٥٧ باب صدقة الفطر	٠٥٣ كتاب الصلاة
١٥٩ كتاب الصوم	٠٥٧ باب الاذان
١٦٢ باب موجب الفساد	٠٥٩ باب شروط الصلاة
١٦٥ فصل يباح الفطر لمريض	٠٦٢ باب صفة الصلاة
١٦٨ فصل نذر صوم يوم العيد الخ	٠٦٥ فصل ينبغي الخشوع في الصلاة
١٦٩ باب الاعتكاف	٠٧٣ فصل يجهر الامام بالقراءة
١٧١ كتاب الحج	٠٧٩ فصل الجماعة سنة مؤكدة
١٧٨ فصل واذا اراد الاحرام	٠٨٣ باب الحدث في الصلاة
١٨٢ فصل فاذا دخل مكة ابتداء بالمسجد	٠٨٥ باب ما يفسد الصلاة وما يكره فيها
١٩١ فصل ان لم يدخل المحرم بمكة	٠٩٠ فصل وكره عبثه بثوبه
١٩٢ باب القران والتمتع	٠٩٣ باب الوتر والنوافل
١٩٥ باب الجنائز	٠٩٨ فصل التراويح سنة مؤكدة
١٩٧ فصل وان طاف للقدم	١٠٠ فصل يصلي امام الجمعة
١٩٩ فصل ان قتل محرم صيد بر	١٠١ فصل ولا صلاة بجماعة في الاستسقاء
٢٠٣ باب مجاوزة الميقات بلا احرام	١٠٣ باب ادراك الفريضة
٢٠٤ باب اضافة الاحرام الى الاحرام	١٠٥ باب قضاء الفوائت
٢٠٥ باب الاحصار والقوات	١٠٧ باب سجود السهو
٢٠٦ باب الحج عن الغير	١١١ باب صلاة المريض
٢٠٩ باب الهدى	١١٣ باب سجود التلاوة
٢١٠ مسائل منثورة	١١٦ باب المسافر
٢١١ كتاب النكاح	١١٩ باب الجمعة
٢١٣ باب المحرمات	١٢٣ باب صلاة العيدين
٢١٨ باب الاولياء والاكفاء	١٢٦ باب صلاة الخوف
٢٢١ فصل تعتبر الكفاءة في النكاح نسبياً	١٢٨ باب صلاة الجنائز
٢٢٤ فصل ووقف تزويج فضولي	١٣١ فصل والصلاة عليه فرض كفاية
٢٢٥ باب المهر	١٣٦ باب الشهيد
٢٣٤ باب نكاح الرقيق	١٣٨ باب الصلاة في الكعبة
٢٣٧ باب نكاح الكافر	١٣٩ كتاب الزكاة
	١٤٢ باب زكاة السوائم

صحيفه	
٣١٠	باب اليمين في الاكل والشرب واللبس والكلام
٣١٦	باب اليمين في الطلاق والعتق
٣١٨	باب اليمين على الانواع
٣٢٠	باب انواع اليمين في الضرب والقتل وغير ذلك
٣٢٢	كتاب الحدود
٣٢٥	باب الوطى الذى يوجب الحد والذى لا يوجبه
٣٢٧	باب الشهادة على الزنا والرجوع عنها
٣٣٠	باب حد الشرب
٣٣٠	باب حد القذف
٣٣٣	فصل في التعزير
٣٣٤	كتاب السرقة
٣٣٦	فصل في الحرز
٣٣٨	فصل في كيفية القطع واثباته
٣٤٠	باب قطع الطريق
٣٤١	كتاب السير
٣٤٤	باب الغنائم وقسمتها
٣٤٦	فصل في كيفية القسمة
٣٤٨	باب استيلاء الكفار
٣٤٩	باب احكام المستأمن
٣٥٠	فصل لا يمكن مستأمن
٣٥١	باب العشر والخراج
٣٥٢	فصل الجزية
٣٥٤	باب المرتد
٣٥٧	باب احكام البغاة
٣٥٨	كتاب اللقيط
٣٥٨	كتاب اللقطة
٣٦٠	كتاب الأبق
٣٦١	كتاب المفقود
٣٦٢	كتاب الشركة
٣٦٦	فصل في الشركة الفاسدة
٣٦٧	كتاب الوقف
٣٦٨	فصل اذا بنى مسجدا لا يزول ملكه عنه

صحيفه	
٢٣٩	باب القسم
٢٤٠	كتاب الرضاع
٢٤٣	كتاب الطلاق
٢٤٥	باب ايقاع الطلاق
٢٤٨	فصل قال انت طالق غدا
٢٥١	فصل قال لها انت طالق هكذا
٢٥٢	فصل طلق غير المدخول بها
٢٥٣	فصل الكناية
٢٥٦	باب التفويض
٢٦٢	باب تعليق الطلاق
٢٦٤	باب طلاق المريض
٢٦٦	باب الرجعة
٢٦٩	باب الايلاء
٢٧١	باب الخلع
٢٧٣	باب الظهار
٢٧٦	باب الاعان
٢٧٧	باب العين
٢٧٩	باب العدة
٢٨١	فصل تحد معتدة البائن في الموت
٢٨٢	باب ثبوت النسب
٢٨٤	باب الحضانة
٢٨٥	باب النفقة
٢٨٨	فصل ونفقة الطفل
٢٩١	كتاب الاعتناق
٢٩٣	باب عتق البعض
٢٩٦	باب عتق المبيهم
٢٩٧	باب الحلف بالعتق
٢٩٨	باب العتق على جعل
٣٠٠	باب حكم التدبير
٣٠١	باب الاستيلاء
٣٠٣	كتاب الايمان
٣٠٥	فصل وحروف القسم
٣٠٧	باب اليمين في الدخول والخروج والايان
	والسكنى وغير ذلك

Mevkūfātī, Mehmed

Şerh ü'l-Mevkūfātī

معارف نظارت جلیله سنک رخصتیه طبع اولمشدر

مخالف چاروشوسنده بوسوی (المساج محرم افندینک) دکاننده
فروخت اولتور س ۱۳۰۲هـ

K
H 1572
M 825
1885
v. 1

الجلد اول من الموقوفاتی

بسم الله الرحمن الرحيم

جدید * وثنای لایعبد * اول جناب واجب الوجوده که زبده الحقایق اولان در دروغر نوع انسانی * ملتقای
در بای علم و کمال * و مجمع بحرین جمال و جلال استمکین * بعض افرادنی مظهر لطف و جمال ایدوب * بدایه
و نهاییه دن منزله کنز لایفناى عنایه سنک جوهره نیره غایه البیانیه مانند آفتاب روشن دل و عالی منزل *
و بعض آخری منهج مختارک غیرى بی اختیار ایدوب و قایه ایله سالک مسالک هدایه اولدقلری اجلدن معرض
قهر و جلال قیلغله تیره خاطر و نمکین دل قلمشدی * و صلوة با کمال اول محرم حر مسرای ازل و لایزاله که جانب
جناب اقدسدن عباد اللهه مبلغ دین مبین * و در کاشار ع مقدس دن شاهراه هدایت هادی شرع متین اولوب *
و ما ارسلناک الارحمة للعالمین * خطاب مستطابی مقتضای سنجه کافه انامدن پاک اعتقاد اولوب آلوده معصیت
اولنره شفیع مشفق یوم الدین * و ضامن فردوس برین اولدیغندن غیرى علود درجات علمانی (اقرب الناس
من درجه النبوة اهل العلم) قول شریفیله متمین و ممتاز * و سمو مراتب فقهای * من یرد الله به خیرا یفتحه
فی الدین * کلام لطیفیله بین اهل الاسلام سرفراز بیور مشلردر * دخی آل عظام سعادت انتظامنه که هر بری
حرم خاص نبوته شیخراغ روشن * و کستان باغ رسالته عندلیب خوش نوا اولوب جواهر کرانبهای
محبتلری قلوب مسالینه سرمایه قوی * و زواهر طراوت افزای مودتلری درون مؤمنینه روح معنوی
اولمشدر * و اصحاب کرام کرامیت ارتسام و اتصاله که ریات دین محمدی بی خورشید جهان آرا کبی عالی قلعغه
اقدام تاملری جهتندن جهاد اکبر و اصغر ده اهتمام نامدن نصرکه اجتهاد اصول و فروع اسلامه کمال اشتغال ایله
اعلام شریعتک فرقتی فرقدانه تیر مشلردر (امامد) بوقیبر و حقیبر محمد موقوفاتی بر تقصیر زمان ایام جوانی
وربعان هنکام کامرانیکه وقت هوا و هوس و پر آرزوی نفس ایکن اوقات رخصته اکتساب فضائله شمشیر
ساق اجتهاد ایدوب * الفقیه الواحد اشد علی الشیطان من الف عابد جاهل * فحوا سنی تفکر ایلدکده علم
و معرفته رغبت زبده اولوب لیل و نهار انیسم کتاب و جلیسم فصل و باب اولوب هر قنده فضائل ایله انساب آتش
بر ادیب و لبیبی بولسم صحبتته جان ایله خربدار اولوردم * لکن لکل شی مانع و للعالم موانع مضمونی اوزره نیچه
عوایق دنیویه تلاطم امواج بحار کبی بر برینی تعاقب ایدوب نیچه زمان معطل اولوب اما اوقات لیلده خواب
راحتی کوزیمه حرام ایدوب نیچه کیمدلری مطالعه کتاب ایله صباحه دکن احیا ایلدردم بدرقه خضر هدایت

رفیق اولوب * من بردالله به خیرا یفتههه فی الدین مضمونی اوزره اول طرفه دخی بدل جهده و اهتمام ایدوب بین الناس متداول اولان ملتقی الابحر نام کتایبک دائما مطالعه سنه صرف انظار ایدوب مسائلی حفظ ایدردم حقیقه بوکتاب جلیل القدر بین الناس متداول اولان مسائل شرعیه و امور مهمه بی مشتمل و جامع اولوب حتی بعضیله مجموع مسائلی اون یدی بیکدر دیو تعدادو بیان ایشلردر لکن الفاظ و عباراتی مغلق اولوب هر کس منتفع اولمغله ترکی لسان ایله شرح اولنوب مغلقاتی بیان اولنسه قلیل البضاعده اولان اخوان مؤمنینه دخی نفی عام اولوردی دیو فکر ده ایکن * ابتغاء لوجه الله الکریم ترکی عبارت ایله شرح اولنمق داعیه سی ظاهر اولوب (بوم لا ینفع مال ولا بنون) مصداقجه اجر جن یله نائل اولمق امید یله اصطلاحات و عبارات و تکلفاتدن عاری الفاظ ترکی ایله شرح شروع اولندیکه خواص و عوام مستفید اوله لر و مصنف رحمه الله کتاب من بوری و قایه و قدوری و کنز و مختار و مجمع البحرین و هدایه دن البجمع ایکنله جمیع متون و شرح و جمع اولنن مسائل ایله مشهور اولوب کتب فناویه مراجعت لازم اولمغین هدایه و اکمل و ابن همام وغایه البیان و نهایتیه و معراج الذریه و کفایه و زیلعی و بحر رایق و عینی و شرح مجمع البحرین و شرح و قایه شیخ زاده و صدر الشریعه و اصلاح ایضاح و درر غرر و شیمینی و قاضیخان و ذخیره و ولوالجیه و خلاصه و ظهیر به و بزازیه و خزانه الفتاوی و جامع الفتاوی و قنیة الفتاوی و تاجانیه و منظومه و شرح مختصر طحاوی لاسیما بی و حاوی و اختیار نام کتابلری جمع ایدوب اکثر مسائل مشکله سنی کتب مذکوره به تطبیق ایلدم و مقصود و مر ام (اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا عن ثلاث علی ذنوبه) مفهومی منه مظهر اولمقدر اوقیان اخوان صفاندن امید و رجام بودر که دائما دعا خیر ایله یو فقیری یاد ایلدن * من صنف فقد استهدف * موجبه مقتضای حال اگر چه تیردخول و تعرضه هدف و خدنگ و طعنه معارضه نشانه اولمقدر * لکن علماء متورعین و فضلائی متبحرینک اخلاق حمیده و اشفاق پسندیده لرندن رجا اولنور که * اگر لسانده سهو و وقصور و غلط بولنور سه قام عفو ایله اصلاح ایدوب واقع اولان خطایاسنی دامن فضل و احسان ایله عفو و ستر بیوروب (من عفی و اصلح فاجره علی الله) فحواسی اوزره مأجور و مثاب اوله لر (یات) هنر بین در کذر از عیب جو بی * یدی بکذر به پیش آورنکو بی (نثر)

سلطان سلاطین ممالک عرب و عجم سلطان ابراهیم خان خلدالله سلطانه اشبو کتاب شریعتنصاب نعت رسالت خاتم الانبیاء علیه السلام ایله معنون اولدیسه لایقدر که القاب پادشاه اسلام ایله زینت افزا اوله * اصحاب عقول متفکر در که دین و دولت توأمان و حواء شرع بی حمایت تیغ پادشاه با تمکین بی امن و اماندر * اگر جو یبار شمشیر شاهی و سقایت سیاست عدل پادشاهی سایه کستر اولمیدی کستان اسلامده کل انتظام شکفته و خندان اولمزدی و حدیث شریفده دخی وارد اولمشدر که (الدین اس و الملك حارس و مالا اس له فهدوم و مالا حارس له ضایع) بو فضائل علیه و مناقب جلیه پادشاه دین پناه و شهر یار شریعت دستکاه جو انجنت خادم الحرمین الشریفین ثانی اسکندر ذی القرنین حامی ممالک بالطول و العرض مظهر حقوای السلطان العادل ظل الله فی الارض السلطان ابراهیم خان ابن السلطان احمد خان حضر ترینه مفوضدر حق سبحانه و تهالی سبب آسایش عالم اولان نهال وجود شری یقارین حدایق سلطنتده اصلها ثابت و فرعها فی السماء ایدوب اطول عمر ایله معمر ایلیه

سبب تألیف کتاب *

باعث تألیف کتاب و بادی تسطیر حکمت نصاب بودر که ار باب فضائل و معارفدن اکثر من ان یحصی بو فقیرک کتاب ملتقی به میلی کور یچک بسط بساط کلام ایدوب کوش و کردن عروس سخنی بو یوزدن پیراسته ایلدیکه حالصدر اعظم و مشیر اکرم سنی رسول مکرم مصطفی پادشایسر الله له ما بقنا و ما یبشا حضر ترینک زمان سعادت اقترا نلرنده متاع علمو کمال رواج بولوب هر کس طالب معارف اولوب صغیر و کبیر غنی و فقیر شرع شریفه بر درجه انقیاد کوستر مشلدر که زمانلری عمر بن عبدالعزیز زمانلرینه مماثل اولمشدر * کتاب ملتقی که مسائل شرعیه نیکز بدسیدر رومی لسان ترکی زبان ایله شرح ایلسک صناعات عربیه دن بی خیر اوللردخی بهر مند اولوب فوایدی عام اولوردی خصوصا اول سلیمان زمانک اسم سامی و نام کر امیلری ذکر اولندوقده سنک دخی مور مثال ذکر یکه باعث اولوردی دیو ختم کلام ایلد که * اول ناصح مشفق کلامی تلقی بالقبول ایدوب بو ناصح خیر انجام

مقتضای سوق ربانی و مبتغای الهام سبحانی در دیو طریق رضا و مسلاک ارتضایه سلوک ایلدم حقیق محال بود مقوله
 امر مندوب و کار مستحسنه بی تماماً فرض عین و امر واجب الدین اولمق ملاحظه ایدوب * لکن اصحاب تألیف
 و ارباب تصنیف خفی دکلدر که محرر اولان تصنیف مقبول و معتبر اولمق حسن نظر پادشاه روی زمین ایله منظور
 و یا خود التفات آصف زمان ایله مأثور اولمغه موقوفدر ایدمی بو کاتب مستطابی اول ذات ملک صفاتک نام نامی
 و اسم سامیلر یله نامزد ایلدم که (لکل زمان واحد یقتدی به * و هذا زمان هولاشک و احده) بروز پر بر تدبیر
 و عصرده دکل بلکه دور آل عثمانده دخی عروه و نقای شرع الهی متمسک و زهد و تقوی ایله سنت رسالتناهی به
 معتصم بروز بر عالیشان کلد یکی کتب نوار یخده مسطور دکلدر * او یله ایسه بو محله مناقب و مدایحی
 ذکر کو یا که در یادن قطره و آفتاب عالمتاب بدن ذره ادا اولمش اولور * لکن القلیل یدل علی الکثیر و القطره تدل
 علی الذریر * فحوا سنجه مدح و ثنا سنده حضرت یوسف علیه السلام کخر یداری اولان پیره زن عمالی انجی
 دعا جیلری زمره سنده بو نمش اولور * ارباب عقوله خفی دکلدر که بو عصرده وجود شریفی سدیاً جوج فتنه
 ایدوکی اظهار من الشمسدر بو تقدیر جبه دعا و ثناری خلوص بال ایله صغیر و کبیر و برنا و پیر او زرنه لازم بلکه
 الزمدر * حق سبحانه و تعالی سایه مهال وجود شریفی امت محمد اوزر لرندن خالی ایلوب سر بر عدل صدارته
 الی یوم القیام ثابت قدم ایلیه و یرحم الله عبدا قال امینا بر ذات سعادت آیاتدر که جاده مستقیم اوزوه ثابت قدم
 اولوب زماننده آثار ظلم و بدع مرفوع و یا جوج مکر و فتن مدفوع اولوب ستمدید کان حوادث روزگار
 و الم کشید کان دهر ناهمو ار ظل حایتنده مهدر اختده آسوده و سایه عدالتنده بستر رفاهیتده غنوده اولوب
 اگر عهد ملک شاهیده کلیدی وزیر ی نظام الملک نظام ملکی اول حضرتدن تعلم ایدردی و شجاعت و شهامت
 آعر یفدن مستغنیدر * هنوز رتبه وزارتده قدم باصممش ایکن خسرو پاشا عصر نده مهر بان جنکی مشهور
 دور اندر اول جنکه مأمور اولان یکجیری طاقه سنه اغا تعیین اولنوب (کم من فئته قلیله غلبت فئته کثیره
 باذن الله) فحوا سنجه یدی سکن بیک عسکر ایله التمش بیک قزلباشی بوزمغه کندیلری علت مستقله اولوب اول
 معر که ده بالذات کندیلر ینک سر باز قلماری و تفنگ و تیرانداز قلماری یازلمق لازم کلسه برمدون کاتب اولمق لازم
 اولوردی * و مر حوم سلطان مر ادخان غازی قلعه روانی محاصره ایلد که کندیلری یکجیری غانغی خدمتنده
 بولمغه مترس قازدر مدین آشکاره قلعه یده یورش ایدوب سکن کونده قحیح حصاره باعث اولدیغی صغار و کبارک
 معلومیدر * خصوصاً برج اولیا و مرقد امام اعظم و همام اکرم رضی الله عنه اولان بغداد بهشت آبادک قحیح
 فتوحی آینه تصورده محال ایکن وقت ظهورده پایه صدارته وضع قدم ایلوب وزیر اعظم سابقک مترسنه
 داخل اولدیغی ساعت روم سر بازلرینه درهم و دینار بر مرتبه نثار ایلدی که هر کس برج و باروی حصاره
 چیمغه جان آتوب اوچ کونک یورش بر ساعتده اجرا ایدوب اخشامه دکن قلعه بی قحیح ایتمکه تمجید
 زمانی ایچرون الامان ای آصف زمان دیو طلب امان ایچون آدمیر چاقوب صباح وقتنده بکتاش خان
 چاقوب قلعه بی تسلیم ایشلدر * بو ذکر اولنان تعریفده نقصان اولوب اصلامالغه اولدیغی قریب العهد
 اولدیغی جهتدن جمله عالمیانک معلومیدر * بونلردن اعرب و انجیدر که مر حوم سلطان مر ادخان غازی
 آستانه سعادت رجوعی عسکر اسلامه ضعف و اعدای دین و دولته قوت و یرمشیکن مشارالیه حضرتلری
 زمان عن یمتلزنده شاه بدیناه طرفنه عطف عنان ایدوب بروجهله رأی و تدبیر ایلمشدر که شاه مقاومتیه اقتداری
 اولمیه جغنی ملاحظه ایدوب بویله صاحب تدبیر ایله مقاومت ممکن دکلدر دیو انواع هدایا ایله ایچیلر کوندروب
 صلح و امان ایلمشدر * و بوندن قطع نظر سلطان مر ادخان غازی ک دار آخرته انتقالنده چشم فتنه بیدار اولوب
 واراذل و اشخاص حشرات ارض کبی بیدار اولوردیو هر کس وادی حیرته دمبسته و حیران و سرگردان
 ایکن مشارالیه حضرتلری رأی و تدبیر ایله نظام عالمی بر درجه آسوده ایلمشدر که لسان ایله تعبیر و قلم ایله تحریری
 امر محال اولوب و اوصاف حمیده لری تعداد و شماردن مستغنی اولمغین بو مقدار ایله اکتفا اولندی
 (المجد لله) جمیع حامدینک حمدی الله ایچون نابتدر یا خود محمودیت الله ایچون نابتدر یعنی اللهه مخصوصدر
 بو محله حمدک معنای لغوی و عرفیسی و الف لامک جنس و استغراق ایچون اولمسی تفصیلی لازم اولمغین
 نوعاً اطنابه جرأت اولندی * حضرت قاضی تفسیر شریفنده حمدک تعریفی الحمد هو الثناء علی الجمیل

الاختیاری کلامیله تسطیر ایشدر بواسه تعریف لفظیدر زیر اثناء جمدک معنای لغویسنی بیان ایچوندر
 و معنای عرفیسی * هو فعل یایی عن تعظیم المنعم بسبب کونه منعمها وهو الشکر اللغوی * دیو توصیف
 بیورمشلردر بومحمله جمد ایله شکر بر معنایه اولمش اولور لکن یئلرنده عموم و خصوص من وجه واردر جمد
 مورد اعتباریله خاص متعلق اعتباریله عامدر زیر اجمدک موردی لسان و متعلق نعمت و نعمتدن غیر یدر
 اماشکرک موردی عامدر لسان و جنان و جوارحدر لکن متعلق خاصدر که مقابله نعمتده در حتی حضرت
 علی رضی الله تعالی عنه حقیقه اعرابینک * افاد تکم النعماء منی ثلثة * یدی ولسانی و الضمیر المحجبا *
 یایی شکرک موردی لسان و جنان و جوارح اولدیغنه دلیلدر ونبی علیه الصلاة والسلام (الحمد رأس الشکر
 و ماشکر الله من لم یحمده) بیورمشلردر بوحديث شریف دلالت ایدر که جمد شکر دن برشیدر زیر
 شیک رأسی انک جزئی اولور و عرفده جمد درت معنایه ذکر اولمشدر (بری) حق سبحانه و تعالیکنک
 افعال حسنهسی اوزرینه نادر (ایکنجیسی) شکر معنایه (اوچنجیسی) رضامعناستهدر (دردنجیسی)
 مدح معنایه در معنای اول (الشاء علیه فی کل ما فعل امانت او احيی او قمر او اغنی ابلی او ابتلی ایهج او اشجی)
 ثابوافعال اوزرینه در زیر اهر فعل که جناب رب العزتندر اول فعل فضلدر و یا خود عدل و حکمتدر و اول
 افعالک عاقبتی حیدهدر و جمدک ایکنجی استعمالی انعام اوزرینه شکر معنایه در مثلا (الشکر علی نعمه الی
 لا تحصى و منه الی لا تنسی) یعنی اللهم شول انعامی اوزرینه شکر ایدر که اول نعم احصا اولمز دخی شول
 منی یعنی احسانی اوزرینه شکر ایدر که اول نودلز و جمدک اوچنجی استعمالی رضامعناستهدر زیر اجمد
 سیره فلان و مذهبه یعنی رضیت بقضیته و قسمته بلا اعتراض علی فعله و لا اعراض عن حکمه) دیمکدر و جمدک
 در دنجی استعمالی مدح معنایه در یعنی (المدح لله تعالی علی صفاته الحسنی) دیمکدر اگر لام استغراق جنس
 ایچون اولسنه جل اولنورسه ذکر اولنان معانی ار بعده شامل اولمش اولور * زیر اجمد معانی اربعه جمدک
 حقیقت محمدی شامله سنک مواردیدر یوخسه مشترکی جمیع معانیده استعمال دکادر کانه حامد اولان عبد
 (اثنی علی الله بکل افعاله فهی جلیله و اشکره علی کل نعمائه فهی جزیله و ارضی بکل احکامه فهی
 حیده و امدحه بکل صفاته فهی جلیله) یعنی الله تعالیکنک کل افعالی اوزرینه ثنا ایدر که اول افعال جلیله در
 و دخی کل نعمای اوزرینه شکر ایدر که اول نعماء جزیله در و کل حکمینه راضیم که اول احکام حیدهدر
 و کل صفاتی اوزرینه مدح ایدر که اول صفات جلیله در دیمش اولور (قطعنه) ثنا کوتا ثنایی * شکر کن تا
 عطایایی * رضاده تارضایایی * دو اچوتادو ایایی * چونکه جمد (وصف الجمیل علی جهة التعظیم) اولدیسه
 امدی جمیع جمال و کمالک و جمال و کمال صاحبینک و افعالنده جده مسحق اولان جمیع شیک خالق حق سبحانه
 و تعالی حاضر تدر حقیقتده جمیع محامد الله ایچوندر اگر بحسب الظاهر آخره دخی اضافت اولنورسه یینه جمد
 الله ایچوندر اماطیبی حاشیه کشفده لله در القائل (قولک زید حسن الوجه زید و جمد لبارئه اذ کل حسن
 صنیع جمال فطرته و کل محسن رضیع لبان نعمته و هذا الکلام جدير بان ینفق علی صفحات عینی انسان
 المعانی و لا غرو فی ذلك لانه انسان العین فی المعانی) بیور دینی حقیقت جمد اللهم راجع ایدو کنی بیان
 بیورمشلردر و بعض محققلر بوکا ذهاب اولمشلردر که حقیقت جمد اظهار صفات کایه در و بواظهار قول
 و فعل ایله اولور اما فعل ایله اولمشی اقوادر زیر دلالت فعلیه قطعیه در حق سبحانه و تعالیکنک کندی ذاته ثنایی
 بو قبیلندر تکیم نبی علیه السلامک (لا احصى ثناء علیک انت کما اثبت علی نفسک) قول شریفی بوکا دالدر
 جناب رب العزتک بو آثار علوی و سفلی بی وجوده کتورسی (الایان بما یدل علی کون المحمود متصفا بالجمیل)
 مضمونی جمد فعلی معنایه ایدیکی بدیهیدر و جمد مصدردر و مصادر صیغهدن اگر اصله نسبتله استعمال
 اولنورسه اکامعناهی مصدردر اگر مصدر ذی حاصل اولان هیئت ایچون استعمال اولنورسه اکا حاصل
 بالمصدر در لر کرک اول هیئت معنوی به اولسون کرک حسیه اولسون حرکتدن و قیامدن حاصل اولان بحرکت
 و قائمیت کبی و بو هیئت فعل لازمدر انجق فاعل ایچون کلور اما فاعل متعددن فاعل و مفعول ایچون کلورسه
 عملدن علیمت و معلومیت کبی بو نلره حاصل بالمصدر ثنایی اولنور بو تقدیر جمد حامدیت و محمودیت الله ایچون
 ثابتدر (الذی وفقنا للتقوه فی الدین) او یله الله که دینه تقوه ایچون بزه توفیق اعطا ایلدی یعنی فقهی

تعلّم وفهمه داعيه اولان قدرتي بزده خلق ايلدي * ولفظ توفيق جعل الله تعالى فعل عباده موافقا لما يحبه
 ورضاه * كلاميه تعريف ايدوب وبعضيلر * التوفيق جعل الله تعالى الاسباب موافقة للمسببات * ايله توصيف
 ايشلردو وبعضيلر * التوفيق خلق الله في العبد القدرة الداعية الى الطاعة * عبارتيه تنصيص ايشلردر اللهم
 يسر لي ونبتي على ذلك * ومعناي تفقه شيئا فشيئا برشيء اخذدر وتفقه لغته فهمدر فهم ايسه معنيء كلام شرعي
 ادرا كدر واصلحده * معرفة النفس مالها وما عليها * ايدو كني امام هم امام ابو حنيفه رحمه الله تعالى عليه دن
 نقل ايشلردرا كر بو عبارت عقائد دينيه ده ذكر لولنوب كا متعلق اولورسه مراد علم كلامدرا كر ووجدانياته
 متعلق اولورسه علم اخلاق مراد اولنورا كر احكام شرعيه وعليه متعلق اولورسه علم فروعدر بو محله ايسه
 علم فروعدر چونكه تفقه في الدين حق سبحانه وتعالى نك رضاسنه موصله اولان اسبابدن اولديسه مصنف
 رحمه الله تعالى عليه كتابك اولنده وبقنا للفقحة في الدين ذكرى نبي عليه السلامك (من ير الله به خير ايفقه في الدين
 وما عند الله تعالى افضل من فقه في الدين والفقير الواحد اشد على الشيطان من الفعابد ولكل شيء عماد وعماد
 الدين الفقه وفضل العبادة الفقه) احاديث شريفة سنه اشارت ايجوندر وديتك تعريفته بعضيلر * هو وضع
 الهى سئق لذوى العقول باختيارهم المحمود الى الخير بالذات * كلاميه بيان ايشلدر (الذي هو حبله المتين وفضله
 المبين) او يله دين كه اللهك حبل متين وفضل مبيندر (وميراث الانبياء والمرسلين) دخي انبياء ومرسلينك ميراثيدر
 رسول ايله نبي خصوصنده علمائنده اختلاف اولنوب بعضيلر رسول كا ديرلر كه انكچون كتاب اوله ونبي كا
 ديرلر كه انكچون مستقل كتاب اولميه ديو جواب ويرمشلردر * وجهور دخي بونك اوزر ينه در كه رسول
 نبيند اخض اوله زيرا حق سبحانه وتعالى نك (وما ارسلنا من قبلك من رسول ولا نبي) قول شريفك دخي
 ظاهري بو كادالات ايدر * ونبي عليه السلامدن عدد انبيا سؤال اولند قده بوز يكرمي درت بيكدر اوچوز اون
 اوچي رسولدر بيور دقلري حديث شريفي دخي بو كادالات ايدر * وصاحب كشاف بو كا زهاب اولمشدر كه رسول
 شول كسنددر كه كا مخصوص كتاب وحى اولنه كشافك بو كلامني رد ايشلردرز زيرا اكثر رسل مستقل كتاب
 صاحبي اولماشدر * بعضيلر دخي رسول نبي در وانلر ايله كتاب وارد اولمشدر ديمشدر بو قوله زهاب اولنلره
 دخي نقض وارد اولور زيرا انبياء بني اسرائيل ايله كتاب وار ايدى كه اول تور ادر لكن ينه كنديلر رسول دكل
 ايديلر بو كلامي قائل اولنلره صاحب دعوت كرك ايدى ديمك قيدي لازم ايدى اول دعوت ايدن دخي كرك شريعت
 جديده صاحبي اوله موسى وعيسى عليهما السلام كبي يا خود غير نيك شر يعنده اوله وينه صاحب دعوت
 اوله او دعليه السلام كبي يا خود غير منضم اوله هارون كبي بو يلجه بر قيد لازم ايدى * حاصل كلام رسول ايله نبي
 يينده فرق نه يوزدن ايديكند بر يسي جازم اولوب قطعي جواب ويرمشلردر حتى قاضى وكشاف و امام فخر الدين
 الرازى هر برى بر طريقه زهاب اولمشيكن سعدى افندى اوچينك دخي كلامني رد ايشلدر بو نلرك فرقك
 مدركي سمعيدر بونده اصلا رايك مدخلي بو قدر ديو جواب ويرمشدر بو محله كنديلر نيك عبارتي يالقي
 مناسبدر كه نظر ايدن اخوان مؤمنين تفسير كبير وقاضى وكشاف وصاحب كشاف وسعدى افندى به مر اجعت ايلك
 زحمتدن برى اولدر حضرت قاضى تفسيرنده * وانما سماه رسولا بالاضافة الى الله تعالى ونبيا بالاضافة الى
 الابداد بيورمشدر وصاحب كشاف حاشيه سنده * قوله الرسول الذي يوحى اليه كتابا مختصا به هذا تفسير ذكره
 المصنف في سورة مريم وكذلك في سورة الحج وهو غير سيد لان اكثر الرسل لم يكونوا اصحاب كتاب مستقل
 كيف وقد نص تعالى على ان لوطا واسماعيل والياس من المرسلين ولم يوح اليهم كتاب وكما ان التحقيق ان النبي
 هو الذي ينبي عن ذات الله تعالى وصفاته مالا يستقل العقول بدرايته ابتداء بلا واسطة بشر والرسول هو
 المأمور مع ذلك باصلاح النوع نظرا فيها الى الانبياء عن الله والرسالة الى المبعوث اليهم والثاني وان كان اخص
 وجودا الا انها مفهوما مان مقترقان ولهدالم يكن رسولا نبيا مثل انسان وحيوان * بو محله كشاف كلامي تمام
 اولدى وسعدى افندى حاشيه سنده * قلت الفرق بين الرسول والنبي سواء كان بما ذكره المصنف او الزمخشري
 او الامام الرازى يدركه السمع لا مدخل فيه للرأى وكل واحد منهم ما اسند ما اختاره الى مستند يصح عليه
 الاعتماد والله ولي الرشد * ديو ختم كلام ايشلدر بو تقديره رحمه رسول ايله نبينك فرق سمعه موقوف اولوب توقيفه
 اولديني ظاهر اولوب قطعي جواب اولمشدر (وحجته الداعية على الخلق اجمعين) دخي اول دين جميع خلقك

اوزر ينه اللهك حجت قاطعه وغالبه وقاهره سيدر زير دامغه دماغه ايرشن باش بار يعنه دبر لمصنف حجت
 دامغه ايله وصف ايلسي قهر وغلبه ده مبالغه ايجوندر (ومحجته السالكة الى اعلى عليين) دخي دين اللهك
 اعلاى عليينه راقبه يعنى اولاشدر يجي طريق مستقيمدر * ابن عباسدن روايتدر كه عليونز بر جندن تحت
 العرش معلق بر لوحدر كه اعمال ابرارنده مكتوبه درو كعب وقتاده قائمه عرش اولسنه ذاهب اولمشدر درو عطا
 جنت كند سيدر ديمشدر وضحاك سدرة المنتهادر ديدى (والصلوة والسلام على خير خلفه محمد) دخي صلاة
 وسلام اللهك خلقنك خير لوسى اولان محمد عليه السلام اوزر ينه اولسون (المبعوث رحمة للعالمين) اويله محمد كه
 عالمينه رحمت ايجون بعث اولمشدر مصنف صلاة ايله سلامى جمع ايلسي حق سبحانه وتعالىنك (وساوا تساميا)
 قولنده امثال واحراز فضيلت ايجوندر (وعلى آله وصحبه والتابعين والعلماء العاملين) دخي صلاة وسلام رسول اكرم
 صلى الله تعالى عليه وسلم آل واصحابي وتابعين وعلما عاملين اوزر ينه اولسون آنبيدن مراد اهل وعيال
 واتباعيدر وبعضيلر قنده آل بنى هاشم ومطابدر وبعضيلر قنده اتقياء مؤمنيندر حتى نبى عليه السلامدن
 يارسول الله آلئك كيلردر ديوسؤال اولندقده (كل مؤمن تقى نفى فهو آلئ) بيورمشدر در بو تقديره صحابه كرام
 رضوان الله عليهم اجمعين دخي داخلار درو صحابي اول كيمسه در كه نبى عليه السلامى مشاهده ايلده و ايمان كتوره و اول
 ايمان اوزر بنه فوت اوله (و بعد) اللهه بالذات جدو ثنا و رسول اكرمه بالقصد واصحابه بالتبع صلاة وسلام نصكره
 (فيقول المفتقر الى رحمة به النبي ابراهيم بن محمد بن محمد بن ابراهيم الحلبي) ايمدى غنى اولان اللهه مفتقر اولان حايه
 منسوب ابراهيم اوغلى محمد و محمد اوغلى ابراهيمدر المفتقر محذوف اولان عبدك صفتدر تقدير كلام فيقول
 العبد المفتقر ديمكدر مصنف رحمة الله عليه حابيدر اوائل عصرده اولان عمادن تلمذ ايدوب بعده مصره
 واروب علماء مصر دن علم حديث و تفسير واصول وفروع اوقيوب بعده استانبوله كلوب بعض جامعا رده امام
 اولوب و بعده فاتح سلطان محمد خان جامع شريفنده امام و خطيب اولدى ومفتى سعدي افندي دارقر اسنده
 مدرس اولوب خطيب ومدرس ايكن طقوز يوزاللى التي سنه سنه متوفى اولمشدر رحمة الله تعالى عليه * وعمرى
 طقساني تجاوز ايش ايدى وتقوى وورعى بر مرتبه ده ايديكه جامع شريفه كتد كد، يوزنى نقاب ايله ستر ايدردى
 (قد سألني بعض طالبى الاستفادة) استفاده يى طالب اولنلرك بعضيسى بدن سؤال ايلدى يعنى طلب ايلدى
 طالبى اصلنده طالبين ايدى اضافتله نون ساقط اولدى (ان اجمع له كتابا) اول بعض ايجون بر كتاب جمع ايليم كه
 (يشتمل على مسائل لغوية والمختار والكنز والوقاية) اويله كتابكه قدورى ومختارو كنز ووقايه مسائلى مشتمل
 يعنى محيط وشامل اوله (بعبارة سهلة) عبارت سهله ايله جمع ايليم كه قدورى ومختار عبارتى كبي (غير مغلقة) مغلقة
 اوليه كنز ووقايه عبارتى كبي * غير مغلقة لفظى صفت عبارت سهله در (فاجبته الى ذلك) ايمدى بندخى اول
 بعضك سؤالى كه كتاب جمع ايليك ايدى آنى قبول ايلدم (واضفت اليه بعض ما يحتاج اليه من مسائل المجمع)
 دخي اول جمع ايلديكم كتبه مجمع البحرين مسائلندن محتاج ايله اولان شينك بعضيسنى مضاف ايلدم يعنى الحق
 ايلدم (ونبذة من الهداية) وهدايه دن دخي شى يسير يعنى اسان وقولاي اولانى مضاف ايلدم (وصرحت بذكر
 الخلاف بين أئمتنا الاشراف) ائمة اشرفن يننده اولان اختلافك ذكر بينى دخي اصريح ايلدم (وقدمت من
 افادو يليهم ماهو الارجم) واما ملر يمزك ارجح اقوالنى تقديم ايلدم ائمة دن مراد ابو حنيفة و ابو يوسف وامام
 محمد رحيم اللهدر (واخرت غيره) وراجعدن غيرى اولان قوللر ينى تأخير ايلدم (الا ان قيده بما يفيد الترجيح)
 الاشول شينى كه ترجمي افاده ايدر شينله تأخير ايلدم مجرد تأخير ايله مرجوح دكلدر زير ترجمي افاده ايدر
 شينله قيد ايلدم (واما الخلاف الواقع بين المتأخرين) امامشايدن متأخرين يننده واقع اولان خلاف
 (او بين الكتب المذكورة) ياخود كتب مذكوره يننده واقع اولان خلاف (فكل ما صدرته بلفظ قيل)
 امدى هر شينى كه يعنى مسائل كه لفظ قيل ايله تصدير ايلدم يعنى بازدم (او قالوا) ياخود لفظ قالو ايله تصدير ايلدم
 وان كان مقوله نا بالاصح ونحوه) اكر لفظ قيل باقالو ايله اصح ونحوه ايله مقرون ايسه ده (فانه مرجوح بالنسبة
 الى ما ليس كذلك) ايمدى قبل وقالو ايله اولان مسئله بولفضلر ايله اوليانه نسبة مرجوح در قيل اولنمشدر
 ديمكدر (ومتى ذكرت لفظ التثنية من غير قرينة تدل على مرجعها) وثنية ضميرى رجوع ايله جك بر اوزر ينه
 دلالت ايدر هر بار كه تثنيه نك مرجعنه دلالت ايدر قرينه سز لفظ تثنيه يى ذكر ايليم (فهو لاني يوسف و محمد

رحمهما الله) اول لفظ تثنیه ابو یوسف و محمد رحمهما الله تعالی ایچوندر مصنفک قر بنه دیدیکی اولدر که بر مسئله ده امام ابی یوسف ذکر اولنسه بعده لهما کلسه اول وقت مراد امام ابو حنیفه و امام محمد در و اما اصلا بریده ذکر او نمیبود عندهما و یا خود لهما ذکر اولنسه اول زمان مراد ابو یوسف ایله امام محمد در (ولم آل جهدا فی التنبیه علی الاصحح و الاقوی) و اصحح و اقوی اوزر بنه تنبیهده بن سخی و اجتهاد یعنی ترک ایلم یعنی سعی و اجتهادده بن تقصیر ایلم (وما هو المختار للفتوی) و فتوی ایچون مختار اولان شیده دخی اجتهاد یعنی ترک ایلم (و حیث اجمع فیہ الکتب المذكورة) و کتب مذکورہ بنم کتابده مجتمع اولدیغی جهتدن (سمیته بملتی الابحر) بن اول کتابه ملتی الابحر سمیه ایلم (لیوافق الاسم السمی) اسم مسمایه موافق اولسون ایچون ابحر بحرک جمعیدر بو تقدیرجه نیجه بحر لر بر برینه التقای یعنی اولاشیق ایدوکنه اشارت ایلشدر (والله سبحانه اسأل ان یجعلہ خالصا لوجهه الکریم) و جمع ایلدیکیم کتابی الله تعالی کندینک رضای کریمی ایچون خالص قلغی ایچو جناب رب العزت دن رجایدرم (وان ینفعنی به یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم) و بوایت کریمه نک مضمونی ظاهر اولان کونده بو کتاب سیبیله بنی نفعلندرمکی حق سبحانه و تعالی دن رجایدرم

کتاب الطهارة

کتاب طهارته اضافتی و لغت و اصطلاحاتی بیانده و طهارتک لغت و شرح عامعناسی و اعرابی و فصل و بابک اعرابی و کتاب و فصل و بابک مواردی و لفظ طهارتک مفرد صیغه سیله ایرادی و سایر متعلقاتنده فقول عملانک قتی چوق زاده طبع همابرو اولری اولغله بو محمله تتبع اولتان کتب معتبره نک هر برندن خوشه چینلک طریقه سی اوزره زبور کوش و کردن عروس معارف اولغله لایق انوار جواهر الفاظ جمع اولنوب لکن بر برندن تمیز و هر صنفی علی حده نوع اولمق طالبنه انفع و اولی اولمق ملاحظه سیله بر قایچ نوع اوزر بنه ترتیب اولندی (النوع الاول) اولکی نوع کتابک لغتی بیانده در کتاب لغتده مطلقا جمع معناسنه در مثلاً کتب الانجیل دینلور جمع معناسنه بو محمله مراد جمع حروف و جمع الفاظدر و کتاب بامصدر در مفعول معناسنه و یا مکتوب بکه حروف و الفاظدن مجموع معناسنه ز برامصدر مبالغه ایچون یا خود محل اقتضاسیچون مفعول معناسنه کاور هذاضرب الامیرای مضر و ب الامیر دیکدر بو معنامبالغه افاده ایدر شول معنایه که اول نفس ضر بدر و لفظ ملفوظ معنا سنه اولور اما بو معنی اقتضاء محل ایله مبالغه ایچو د کادر و مصدر فاعل معناسنه دخی کلور عدل معناسنه کلیدی کبی زید عدل ای زید نفس العدل دیک اوله و یا خود فعال اوله ده مفعول ایچون بنا اولنه و کتاب مصدر اولمیوب بلکه اسمدر مکتوب معناسنه ایچنده یازیلان شیک اطلاق اوزره امام کبی امام دخی اسمدر فعال و زنی اوزره ذات مأموم اوزر بنه اطلاق ایچون * بو تقدیرجه کتاب و امام ایکسی دخی مصدر دکلدر در اسمدر * ایلمدی کتاب اشبو ایکی معنی اوزر بنه مجموعه اولان مکتوب اوزر بنه اطلاق اولنور و بو محمله مراد اولتان مجموع طهارتدر الفاظی اعتباریله بوخسه معانیسی دکل ز برامعانی کتب اولنمز و بو محمله اوچ اعتبار وارد بری کتابت و بری نقش و بر تصویر در و ونلرک هر برنده جمع حروف معناسی وارد و اگر جمع حروف معانی اوزر بنه دلالت اعتاری اولورسه کتابت و کتاب دینلور مکتوب معناسنه اگر اول جمع حروف زینت اعتباریله اولورسه اکانقش دینلور منقوش معناسنه و اگر صورت اعتبار اولنوسه اکانقش دینلور مصور معناسنه اما بونده مراد اولان اولکیدر معانی اوزر بنه دلالت ایلک اعتباریله جمع حروف و الفاظدر * حاصل کلام کتاب مکتوب معناسنه و مکتوب ایسه شول مجموع معناسنه که صراحت و کنایتله معانی مقصوده بی مفیده اولان حروف و الفاظ اوله تلفظ و کتابت اعتباریله بوخسه نقش و صورت اعتباریله دکلدر بویله اولدیغی اجلدن کتاب دیندی و قبل الكتابة کتاب اطلاق تحق و قوعی اعتباریله و یا خود مبالغه قصدیله در (النوع الثانی کتابک اصطلاحی بیانده در کاه اولور که کتاب مسائلدن بر طائفه ایله تعبیر اولنور مطلق اولدقده مسقلا اعتبار اولنور کرک انواعه شامل اولسون کرک اولسون و کتاب بر طائفه در مستقله در اولور که مفید تعبیر اولنور مسائل فقهیه دن بر طائفه در دینلور اولدخی مسقلا اعتبار اولنور کرک انواعه شامل اولسون کرک اولسون و کتاب بر طائفه در مسقلا اعتبار اولنور دینلویکی بعض کتاب تابعدر و بعضیسی مستبعدر بو تقدیرجه اتباع استقلا له منافی دکلدر و کتاب طهارت کتاب صلاته تابعدر زیر اصلا عبادته مقصوده در و کتاب

صلاته مستبعد کتاب طهارتی زیر طهارت صلاتک شرطی و مفتاحیدر * معلوم اوله که کتاب استقلالی
 آخر دن باعتبار الذات اوله کتاب لقطه نك كتاب آبقدن استقلالی کبی * و یا خود باعتبار الصفة اوله کتاب
 صلاتک کتاب زکاتدن استقلالی کبی زیر اصلانک صفتی زکاتک صفتی کبی دکادر * و یا خود بره معنی آخر اعتباریله
 مستقلا اوله کتاب صرفت کتاب بیعدن استقلالی کبی * و کتاب فنون علمیه دن یازیلان مسائل اوزرینه عرف
 عام اولدی (النوع الثالث) بویوع طهارتک لغة و شرعا عناسی بیاندهدر * طهارت طهر الشی الملوث دن
 مصدر در نظافت معنانه هانک فحی و ضمی ایله جائز در حرف حلق قرینه سیله فحیله اولمق اولی در * لغته
 طهارت مطهارة نظافتد کر کخباشدن نظافت اولسون نظافة الثوب عن النجاسة کبی * کر کسه خبائثدن غیر
 اولسون بقیه طعامدن اوانی نظافتی کبی شرعه طهارت ایسه نجاست حقیقه دن و نجاست حکمیه دن
 نظافتدر * نجاست حقیقه خبثدر نجاست حکمیه خبثدر خبث ایسه نجاست ظاهره در حدیث ایسه
 نجاست خفیدر ثبوتی دلالات عقل و نقل ایله در * دلالات عقل بودر که وضو عبادت ایچوندر عبادت ایسه
 قر بتدر امدی عقلا عبادته نظافت لازمدر * امدالات نقل آیت وضوء اعضاء مفر وضو بی تطهیرده نص
 قاطعدر تطهیر ایسه ازاله نجاستدر پس امدی عقلا و نقل نظافت لازمدر * اگر دینلورسه که آیت وضوء
 بعد الهجرة مدیدر و فرضیت صلاة قبل الهجرة مکیدر بالاتفاق * بو تقدیر چه لازم کلور که آیت وضوء نازل
 اولمزدن مقدم صلاة بلا وضوء اوله * قائله جواب و بریلور که وضوءک بالفعل فرضیتی مکیدر و بالتلاوة مدیدر
 اسامه رضی الله عنه روایت ایلدیکه جبرائیل علیه السلام رسول الله صلی الله علیه وسلم کلوب و حی ایله وضوئی
 تعلیم ایشلردر وقتا که نبی علیه السلام وضوء دن فارغ اولدقده مبارک آوچلرینه صوآلوب فخذینی مایننه
 صاحبشدر بو حدیث ایله فعلی مکی ثبوتی تلاوته مدیدر محصل کلام فرضیت وضوءمه که ده دخی علم الهی و الهام
 ر بانی ایله در * و دینلشدر که بعض منکرینک انکارنی دفع ایچون شرابع سابقه دن اخذ اولنوب صکره آیت
 مستقله نازل اولدی * و دخی دینلشدر که آدم علیه السلام جنتده بغدادی اکل ایلد کده بوزی ایله بغدادیه توجه
 ایلدی ایله تناول ایلدی و ید شریفه لر یله باشته اصابت ایلدی و ایغیله یورودی * وقتا که توبه سی قبول
 اولدی الهام اولندیکه عضونده اسباب خطا اولنلری غسل ایلمه و باشته الی اصابت ایش ایدی انی دخی مسح
 ایلمه * مشایخدن چوق کسنه اعضاء مفر وضوءنک غسلنه حکمت بودرد یونقل ایشلردر * الفصل الاول *
 فصل اول کتاب و باب و فصلک اعرابی بیاندهدر (کتاب الطهارة) کتاب یامر فوعدر مبتداء محذوفک
 خبری اولمق اوزره تقدیر کلام هذا کتاب الطهارة دیمک اوله یعنی بنم ذهنده بو کتاب طهارت ملاحظه و حفظ
 اولمشدر لفظ هذا فی نفسه حاضر و ملحوظ اولان معانی و مسائله اشارتدر تجوزا * زیر اسماء اشارات امور
 مبصره و حاضره ایچون موضوعه در * نکته تجوز بودر که مسائل و معانی به کمال علی اولدیغیچون کندی
 قتنده کانه مبصره بمنزله سنده اولوب هذا ایله اشاره قادر اولور کر کشار ایله خارجه موجود اولسون کر کسه
 ذهنده موجود اولسون و مشار ایله خارجه موجود کر کدر دیه نك قولی بو کلامه مندفع اولور و یا خود کتاب
 الطهارة خبری محذوف مبتدا اوله تقدیر کلام کتاب الطهارة هذا و یا خود منصوب بدفع مقدر لمفعولی
 اولمق اوزره تقدیر کلام اذکر کتاب الطهارة در * اذکر لفظی صیغه امر ایله و صیغه متکلم ایله جائزدر و فعل آخر
 تقدیری دخی جائزدر * و باب اعرابی دخی کتاب اعرابی کیدر هذا باب المسح دیمک اولوب مبتداء محذوفک
 خبری اوله و باب المسح هذا دیمک اولوب خبری محذوف مبتدا اولور * اذکر باب المسح کبی فعل مقدر لمفعولی
 اولمق اوزره در اما فصلک اعرابی بر مقدمه بیانه موقوفدر زیر افاضل یا اضافله استعمال اولنه و یا خود فی ایله
 استعمال اولنه و یا خود اضافتسز و فی سز استعمال اولنه * اگر اضافتله استعمال اولنورسه مبتدا محذوفک
 خبری اولمق اوزره مرفوعدر هذا فصل الاستیحاء کبی و یا خود خبری محذوف مبتدا اوله فصل الاستیحاء هو الذی
 یدکر او یجی کبی یا خود فعل مقدر ایلمه منصوب اوله تنیدی اذکر فصل الاستیحاء * اگر فی ایله استعمال اولنورسه
 مبتدا محذوفک خبری اولمق اوزره مرفوع اولور هذا فصل فی بیان الاستیحاء کبی و یا خود فعل مقدر ایلمه منصوب
 اولنور اذکر فصلا فی بیان الاستیحاء کبی اما ابتدایت اوزره مرفوع اولمق جائز دکادر زیر افاضل نکره محضه در
 و اگر اضافتسز و فی سز استعمال اولنورسه فصل سکون اوزره مبنیدر ما بیدنن ما قبلنی فرق و قطع ایچون

استعمال اولنور زير اسم مفرد ده اصل سکوندر بعد التركيب اعراب عارضدر * الفصل الثاني *
 کاب و باب و فضاک اضافتی بيا ننده در بو اضافت معنويه در * امدی اضافت معنويه لام ايله
 و يا خود من ايله و يا خود في ايله استعمال اولنور بو محمله مضاف اليهک مضاف اوزرينه حلی یا صحیح اوله
 و يا خود صحیح اولميه * اگر حلی صحیح اولورسه بمعنى من اولور و من اولسنک وجهی اضافته من مقدر اولور
 زير اعضاء اليه جنس مضافنددر امدی بوايسه بيانی افاده ايدر بو تقدیرجه من بيانيه دن لابددر خاتم
 فضة و نعل حديد کبی بونلرک حلی صحیحدر * اگر دینلورسه که چن خاتم فضه دن و نعل حديد دن اولسه
 مضاف اليه ايله مضاف يئنده جنسیت محقق اولوب اتحاد بولنور بو تقدیرجه حل الشی علی نفسه اولمق
 لازم کلور بوايسه جائز دکادر و مفید اولمز * جواب و بریلور که حل الشی علی الآخر افاده سنک شرطی ذاته
 متحد و مفهومة مغایر اولمقدر زير احوال برشی ایچون موضوع و مصنوعدر که پارمق اکادخال اولنور اما فضه
 بونک خلافتجهدر * و يا خود مضاف اليهک مضاف اوزرينه حلی صحیح اولميه اولدخی شوندن خالی دکادر که
 مضاف اليه مضافک طرفی اوله و يا خود اولميه * امدی طرفی اولورسه اضافت طرفیه دنیلور کرک طرف
 حقیقی اولسون کرک غیر حقیقی اولسون حقیقی اولان ظرف زمان و ظرف مکان و ظرف وعا کبی مثلاً ضرب
 اليوم و جلوس الخلف و ماء الکوز کبی که يوم ضربک ظرفیدر خلف جلوسک ظرفیدر کوزمانک ظرفیدر حقیقه *
 اما غیر حقیقی اولان ظرف مجازیدر محل معنوی اعتبار یله علاقه طرفیت سببیه تکیم (النجاة فی الصدق
 و الهلاک فی الکذب) کلاننده صدقک بجهت طرف اولسی محل معنوی اعتبار یله مجازدر * ایکنجیسی
 اضافت لامیهدر و لامیه اولسنک وجهی زير ا مضاف عامدر و مضاف اليه خاصدر * پس امدی عامک خاصه
 اضافتی مضافی مضاف اليه تخصیص ايدر * اول تقدیرجه لام اختصاصک مقدر اولسی لابددر * و کتابک
 طهارته اضافتی لامیهدر زير کاب عامدر طهارت خاصدر عامک خاصه اضافتی البت لامیهدر غلام زید و علم
 الفقه کبی زير غلام عامدر و زید خاصدر و علم عامدر فقه خاصدر * امدی خاصک عامه حلی صحیح دکادر زير
 علم جنسدر علموک کلیسنه یعنی انواع و افرادنه شاملدر * امدی نوع و فردک جنس اوزرينه حلی صحیح دکادر
 زير مفید دکادر مثلاً حیوان انسان و المیوان زید دیمک جائز دکادر * و فردی دخی نوع اوزرينه حل صحیح
 دکادر الانسان زید کبی * امدی کتابک طهارته اضافتی عامک خاصه اضافتی قبیلنددر حلی صحیح اولمز
 تقدیر کلام هذا کاب الطهاره ای کتاب مخصوص للطهاره دیمکدر * کتابدن مراد الفاظدر طهارتدن مراد
 اول الفاظک مدلولایددر * اگر دینلورسه که بو اضافتدن کتاب ايله طهارتک مساواتی لازم کلور زير الفاظ معانی
 مقداریدر بو تقدیرجه عامک خاصه اضافتی صحیح اولمز بو محمله اضافت لامیهدر دیمک نیجه صحیح اولور * جواب
 و بریلور که بومساوات کتابک طهارته اضافتدن نصکرهدر بو خسه اضافتدن اول کتاب عامدر طهارت خاصدر
 کتابک طهارته اضافتی بيانيه اولمق دخی جائزدر من تقدیری ايله هذا کتاب من جنس الطهاره دیمکه لکن
 بو اضافتک جوازنه اعتراض اولندی زير اضافتک شرطی مضاف اليه ی مضافه حل ایلک صحیح اولمقدر بونده
 ایسه صحیح دکادر زير کتاب الفاظدر طهارت معانیدر او یله اولسه معانی بی الفاظ اوزرينه حل صحیح دکادر
 بو اعتراضه جواب و بریلور که بونده مضاف مقدردر کتاب مسائل الطهاره دیمکدر * بوجوابه دخی اعتراض
 اولندی زير مساثلدن مراد یا معانیدر و یا الفاظدر * امدی معانی بی الفاظ اوزرينه حل صحیح دکادر اگر
 مساثلدن الفاظ مراد اولنورسه حل الشی علی نفسه لازم کلور * بو کاجواب صحیح بودر که مضاف مقدر لفظی
 بیاندر بو تقدیرجه کتاب اوزرينه بیانی حل جائز اولور زير الفاظک شانی معانی بی بیاندر * و کتابک طهارته
 اضافتی طرفیه دخی اولمق جائزدر زير اضافت طرفیه نک شرطی مضاف اليه ایچون ظرف اولمقدر کرک حقیقی
 اولسون کرک غیر حقیقی اولسون تفصیلی مرور ایشدر * تقدیر کلام هذا کاب فی الطهاره دیمکدر اگر اضافت
 ظرفیده بیان تقدیر اولنسه اولی و احرا در زير بیان حل معانی ایچون مسبوق اولان الفاظی محیط برشی
 منزله سنهدر * فقیر برتقصیر ظن ایدر مکه ذکر اولنان اوج اضافتدن اضافت لامیه اولی اوله زير بونده
 ارتکاب حذندن غیر ی ايله صحت معنی حاصل اولمز تکیم اضافت بیانيهده حذف ارتکاب اولندیغی و اضافت
 ظرفیهده مجاز ارتکاب اولندیغی کبی * محصل کلام کتاب الطهاره لفظنده ظرف اولسی مجازدر محل معنوی

اولی اعتبار یله زیراً طرفده توسع اعتباری وارد چونکه بمحمد طهارت شر یعتده نظافتدر دینلوب
 شرع ذکر اولندیسه اجمالاً مشروعات ذکر اولتیق مناسب اولمشدر * مشروعات شارع درت نوعدر
 نوع اول خالصاً حقوق الیهدر * نوع ثانی خالصاً حقوق عباددر * نوع ثالث حق عبدایله حق الله جمع اوله
 لکن حق الله غالب اوله حدقذف کبی * نوع رابع حق عبدایله حق الله جمع اوله لکن حق عبد غالب اوله
 قصاص کبی * اما حقوق الله خالصاً سکن نوعله متنوع اولور بری عبادات خالصدر ایمان کبی جمع توابع
 ولو احقی و اصول و فروعیه * بری دخی عقوبات کامله در حد شرب خمر و حد زنا کبی * بری دخی
 عقوبات قاصره در قتل سبیله میراندن محروم اولتیق کبی * بری شول حقوقدر که عبادتله عقوبت بیننده
 دائر در کفارات کبی بری دخی شول عبادتدر که انده معنای مأونت وارد صدقه فطر کبی * بری دخی
 شول مأونتدر که انده معنای عقوبت وارد خراج کبی بری دخی کندی ذاتنده ثابت و قائم بر حقددر که
 موجب اولور بر سبب سبق ائلیه معادن و غنائم کبی اما حقوق عباد معاملات مالیه دن بیع
 و شراکتی * و غیر مالیه دن اولان نکاح و طلاق کبی اکثر من ان یحصی در (قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا
 اذقم الی الصلاة فاعسوا و جوهکم و ایدیکم الی المرافقوا سحوا بروئسکم و ارجلکم الی الکعبین) مصنف
 رحمہ الله کتاب طهارتی بوآیت کریمه ایله بدأیدوب ففرض الوضو قولنی ما قبلتک مضمونی کندی نصکره کلن
 حکمه علت مستلزمه اولتیق اوزر هال اولان فاء تعقیبیه ایله آیت کریمه اوزرینه ترتیب ایلدی اگر چه مشهور
 اولان مدعی دلیل اوزرینه تقدیم اولتیق ایلدی لکن بوآیت کریمه ایله تبرک قصد ایلدی و اندن غیری دلیل اصل
 اولوب حکم فرعی اولمغین فرعی اصل اوزرینه تقدیم اولسون ایچون آیت کریمه ایله بدأ ایلدی و حق سبحانه
 و تعالی نیک (اذقم الی الصلاة) قول شریفنده کی قیام مجاز هر سیدر زیر امر اداراه قیامدر ذکر مسبب اراده
 سبب قبیلنددر کلام ظاهری اوزرینه اجرا اولنوب و فاء جزائیه معنای تعقییدن منسلخه اولسه نفس وضو
 صلاته قیامدنصره واقع اولتیق لازم کوردی و قیامدنصره اولان وضو اثنای صلاتدنصره واقع اولوردی
 بونلر خود جائز دکلددر * ایچون قیامی اراده قیامدن محاز قیلدیله کذا فی الکافی * امدی معنای آیت کریمه
 (یا ایها الذین آمنوا) باشونلر که ایمان کتور مشلدر در (اذقم الی الصلاة) فچن سز مجالسکزدن صلاته قیام امر اد
 ایلسکزدن صلاته متوجهین اولدیغکز حالده زیراً صلاته متهمی اولدیغکز خالدیمک اولتیق تفسیر آیت
 کریمه اذا اردتم القيام الی الصلاة دیمک اولور * و ظاهر آیت هر نمازه قیام امر اد ایذن کسنه اوزرینه وضو
 ایجاب ایدر کرک محدث اولسون کرک اولسون زیرا (یا ایها الذین آمنوا اذقم الی الصلاة) قولنی عمومی آتی
 اقتضایدر لکن بالاجماع بویه دکلددر * صاحب الکشف دلالت حال قرینه سبیله خطاب خاصه محدثینه در دیو
 جواب ویرمشدر و برقرینه دخی بودر که تیم وضو کبلیدر و تیم ایچون حق سبحانه و تعالی نیک (لوجاء احد
 منکم من الغائط او لامس النساء فمجدوا ماء فیموا صید اطیباً) قول شریفنده حدث ذکر اولمشدر یا خود
 سزدن بر یکن غائطدن کسه یعنی خلادن یا خود سزدن بر یکن عورتله یا شسه یعنی جماع ایلسد * چونکه
 بونده حدث ذکر اولتیق اصلده دخی محدثین تقدیر اولتیق لازمدر زیر افرع اصله شرط و سبیله مفارق اولن
 یعنی باشونلر که ایمان کتور مشلدر در فچن سز صلاته قیام امر اد ایلسکزدن بوزیکزی بویک دخی لاریکزی دیرسکزدن
 و ارنجه و دیرسکزدن بویک دخی باشلر یکنه مسح ایدک دخی ایاتلریکزی طیوقلریکزه و ارنجه
 یعنی طیوقلریکزی معا بویک دیمکدر الله تعالی اعلم * آیت وضو ده حق سبحانه و تعالی اذا ایله ذکر ایلدی و آیت
 غسل که (وان کتم جنیفا طمروا) ده ان ایله ذکر ایلدی دیوسائل سؤل ایدر سه جواب ویرلور که اذا کثرت
 ایله استعمال اولنان اشیا ده ذکر اولنور ان ایسه متردد الوجود اولان اشیا ده ذکر اولنور وقتا که آیت کریمه فرائض
 وضویه داخل اولدیسه ففرض الوضو قولنه فاء تعقیب ادخال ایدوب (ففرض الوضوء) دیدی امدی
 وضو کفرضی (غسل الاضغاء الثلاثة) اوج اعضایی بر کره بومقدرو فرض یعتده قطعه دیرلور فرض دخی ایکی
 نوعدر بری فرض اعتقادیدر و بری فرض عملیدر * فرض اعتقادی اولدر که دلیل قطعیه ثابت اوله و حکمی
 تاری عقابه مستحق اولور و منکری کافر اولور * فرض عملی اولدر که کندی فوت اولمغه آخر شیک جوازی
 فوت اولور و منکری کافر اولن صاحب ترتیب اولان کسنه صلا و تری اد ایسه صلا فجزی ادا ایدرکن

تدکرایسه فجر لجزازی فوت اولور * مادامکه و تری ادا الیید صلوات فجر جائز اولمز بو کافر ض عملی دیر لر * ودخی دینلدیکه فرض لغتده تقدیره دیر لر شه کم کلام عمر بده (فرض القاضی النفقة) دینلور قدرها معنائنه شرعیتده بر حکم مقدر دن عبارتدر که زیاده و نقصانی محمل اولیه و بر دلیل ایله ثابت اوله که انده شبهه اولیه * و وضو دخی اوچ نوعدر بر نوعی اراده صلواته حدندن وضوءدر کیم کرک صلاوة جنازه و سجده تلاوت و کرک سائر نافله نماز اولسون بر نوعی دخی واجبدر طواف و زیارت ایچون اولان وضوء کبی و بر نوعی دخی مندوبدر اراده نوم و وضوء علی الوضوء کبی و محافظه وضوء و بعد الغیبه و بعد انشاد الشعر و بعد التهفیه فی غیر الصلاة و غسل میت ایچون اولان وضوء کبی وضوء لغتده وضوء تن حسن و نظافت معنائندر شرعیتده اعضاء ثلاثه بی غسل ایله یاش ایلیکدر (ومسح الرأس) ودخی باشه مسح ایلیکدر مر ادر ربع رأسدر مسح رأس و غسل اعضاء ثلاثه قطعی الثبوتدر اختلاف مقدار مسح ایله حدود اعضاده در بر کسه ربع رأسی انکار ایسه اکتفا اولمز زیرا فرض عملیدر فرض اجتهادی دخی دیر لر (والوجه ما بین قصاص الشعر و اسفل الذقن و شحمتی الاذنین) وجه اطلاق طولاً باشد شکرک منتهاسبله چکه التک ما بیندر و عرضاً ایکی قولاق یومشاق لر ینک اریه بریدر * امدی بو ذکر اولنان حدودک ما بیننه وجه تسمه اولندیسه (فی فرض غسل ما بین العذار و الاذن) یکک ایله قولاق ما بیننی یونمق فرض اولدی عذار دن مراد موضع خیه در * امدی اول محل ایله قولاق ما بیننی ییقامق فرض در زیر اول وجهده داخلدر (خلاف لابن یوسف) رحمه الله تعالی ابو یوسف ایچون بونده خلاف واردر که غسل عذار ماوراسنی اسقاط ایدر عذار ایله اذن ما بیننی غسل لازم دکلدر (والمرفقان و الکعبان یدخلان فی الغسل) و ایکی دیر سک و ایکی طویق غسلده داخلدر جهو رفقهها دخولده متفقدر اما امام زفر خلاف ایدوب غایت مغیاده داخل اولمز زیرا (اتمو الصیام الی اللیل) قول شریفنی دلیل کتورر زم ایچون دلیل بودر که اگر غایت مغیا جنسندن اسقاط ماورا ایچون اولور سه غایت مغیاده داخل اولور و مرفق و کعب ایسه اسقاط ماورا ایچوندر و غایت مغیا جنسندن داخل اولور سه شبهه یوقدر اگر غسل یده اطلاق اولنسه قولتغه دکین متاول اولوردی زیرا یداطلاق بوجهله یه در (والمفروض فی مسح الرأس قدر الربع) و مسح رأسده مفروض یعنی مقدر اولان رأسک ربعیدر امام مالک و احمد بن حنبل استیعابه ذاهب اولوب آیتک اطلاق اوزره عمل ایلدیلرو (بروئ سکم) ده اولان بابی صله در دیدیلر و امام شافعی رحمه الله بانک تبعض ایچون اولسنه ذاهب اولوب مسح رأسده ادنی مایطلق علیه البعض مراد در دیو ایکی قیل اوزینه دخی مسح ایلیکی جائز کور مشلدر زیرا مسح امر ادر امر ایسه ایکی قیلده حاصل اولور اما بزم ائمه مز قننده (بروئ سکم) ده اولان بالصاق ایچوندر جنن بالته داخل اولسه و فعل مسح بنفسه محمله متعدی اولسه اول محل مفعول به اولور مسحت الحائظ بیدی کبی بالته داخل اولوب مفعول به اولدی و فعل مسح حائظه بنفسه متعدی اولدی * بو تقدیرجه کله متاول اولوب استیعاب کل حائظه لازم کلدی اما فجنن بمحمله داخل اولسه (وامسحوا بروئ سکم) ده کی با کبی محل مسح آله تشبیه اولنوب و مفعول به ذکر اولنمق ایله محل آله تعدی ایتمش اولور اول تقدیرجه استیعاب لازم کلیوب بعضیت اقتضایدر * و ربع رأسده مسح خیر واحد ایله ثابت اولمشدر اول خبر قول مغیره در که (ان النبی علیه السلام اتی سباطة قوم فبال و توضأ و مسح علی ناصیته و خفیه) حدیث شریفنی روایت ایلشدر بو ایسه خبر واحد زیاده علی الکتاب لازم کلزمی دیوسؤال اولنور سه جواب و بریلور که آیت مسح مجملدر خبر واحد ایله مقداری بیان اولنور بوخسه زیاده علی الکتاب لازم کلز و بو حدیث شریف ایکی حدیثدر بریسی (اتی سباطة قوم فبال و توضأ) حدیث شریفیدر و بری دخی (مسح علی ناصیته و خفیه) حدیث شریفیدر صاحب قدوری ایکیسنی بریره جمع ایلشدر اما ایکیسنی دخی مغیره روایتدر و مسح رأسده یعنی مقدارنده بش مسئله وار در بزم ائمه مز دن ایکی قول واردر بر قولکه مقدار ناصیه که ربع رأسدر بر قولکه اوچ پارمق مقداریدر * و شافعیئک قولی (هو ادنی مایطلق علیه اسم المسح) دیو بر ایکی قیل اوزرینه اکتفا ایلدی * و امام مالک استیعاب لازمدر دیو جله باشه مسح ایلیک اوزره ذاهب اولمشدر و حسن بصر بدن بر قول واردر که باشک اکثرنی مسح ایلیکدر (وقیل یجزیء وضع ثلاث اصابع) دخی دینلدی اوچ بارمغنی وضع کفایت ایدر * زیرا واجب اولان الصاق یدلیدی بارمقلر ایسه یدک اصلیدر اوچ بارمق ایسه یدک

اکثر بدر اکثره ایسه حکم کل اولدیغی مقرر در لکن مصنف قیل ایله ایراد ایتکین بو کلامی ضعفه نسبت
 ایشدر وقتا کیم (برؤسکم) ده بانک معناسی الصاق اولوب معنای مسح (امر ایشی علی شی) اولدیسه شک بو قدر که
 شی اولدن مراد آلت تطهیردر وید ایسه مقدرده ربع رأسه قر بیدر فجن النی باشنه ادنی امر اریله امر ار
 ایسه مسح ربع رأس حاصل اولور * بو تقدیرجه زم اصحابمزدن اوچ پارمق مقداری مسح کفایت ایدر زیرا
 واجب اولان الصاق بیدر و اصابع ایسه یدک اصلیدر و اوچ اصبع ایسه یدک اکثر بیدر اکثره ایسه حکم کل
 واردر یدک بیکر بیک عدم صحیحی ظاهر اولدی * و صاحب نهاییه تک دخی قوی بو کاد لیدر که ابن رسم نوادر نده ذکر
 ایلدیکنی تصریح ایدوب بر کیمسه اوچ پارمغنی باشنه وضع ایدوب مد ایلمه امام محمد قتمنده مسح جائزدر اما
 ابوحنیفه و ابو یوسف قتمنده اوچ پارمغنی وضع ایلد کد نصکره مد ایدوب باشلق ربع رأسه اصابت ایللمیجه مسح
 جائز دکلدرد و اکثر ایچون حکم کل واردر دین کیمسه لک قولاری حیر منعه در یعنی ممنوعدر مسح مقدرات
 شرعیه دندر بونده اعتبار شرع تقدیر ایلدیکی مقدره در (ولو مد اصبعها او اصبعین لایحوز) اگر بر پارمغنی
 و یا خود ایکی پارمغنی مسح ایچون چکسه جائز دکلدرد اما امام زفر قتمنده جائزدر (و یفرض مسح ربع الحیه
 فی روایه) امام ابوحنیفه در روایتده صفالک ربعی مسح ایلک فرض اولور زیر الحیه تک تحتی غسلدن ساقط
 اولمغین جیره کبی مسح واجب اولدی مسو حک ایسه استیعابی واجب دکلدرد بو تقدیرجه ربع الحیه اعتبار
 اولندی (والاصح مسح ما یلاق البشره) اصح اولان بشره به ملاقی اولان بری مسح ایلکدر (وستنه غسل
 الیدین الی الرسغین ابتداء) و آدستک سنتی بلکلرینه و ارنجه ایکی الارین یومقدر ابتداء یعنی النی قابه ادخال
 ایلزدن اول * سنت لغتده طریق معتاده به دیرلر اصطلاحده دینده مسلوکه اولان طریقه دیرلر اما صاحب
 الحیط دیشدر که سنت ایلکدر * بری سنت رسولدر که (هی الطریقه المسلوکه الی فعلها الرسول علیه السلام
 و واطب علیها کر کعتی الفجر و الاربع قبل الظهر و اشباهها و سنة الصحابة هی الطریقه الی سلکها الصحابة
 و واطبوا علیها کالتراویح بالجماعة یقال لها سنة عمر لانه فعلها و واطب علیها) سنت اولدر که فعلنده ثواب و ترکنده
 عتاب اوله اما عقاب اولیه و غسل یدین اگر چه وضوده فرض ایسه لکن بلکلرینه دک اوچ کره یومق سنتدر زیرا
 رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیوررلر که فچن سزدن بر یکز او یخودن او یا نسه الارین قابه ادخال
 ایلسون حتی النی یبقاه منجه زیرا اول کیمسه بلز که الاری نه برده کیمهلدی * جمهور فقهائک مختاری بودر که
 غسل یدین ابتدا سنتدر کر کسه آدست آلان کسنه مستیقط اولسون کرک اولسون * محیطدن و تحفه الفقهاندن
 نقل اولنان بومنوال اوزرینه در لکن مصنفین استیقاظ قیدینی سنت اولدیغیچون شرط قیلدیلر (و التسمیه)
 و ابتداء وضوده تعوذ نصکره (بسم الله الرحمن الرحیم) دیمک سنتدر زیرا نبی علیه السلام (لا وضوء لمن
 لم یسم الله) بیورمشدر بو حدیث شریفک معناسی نفی وضوء اولمیوب فضیلت اولمقدر * دینلشدر که مشایخدن
 وضوده تسمیه خصوصنده نقل اولنان (بسم الله العظیم و الحمد لله علی دین الاسلام) دیمکدر اما افضل اولان
 (بسم الله الرحمن الرحیم) دیمکدر و شرع شریف جمیع افعال و احوالده بسمله ذکر ایتکی مرغوب و مندوب
 طوتمشدر جله دن اکل و شرب و جاع و ظهارت و رکوب بر و بحر و افعالدن بونلره بکرنه و ارایسه * تکیم حق
 سیجانه و تعالی کلام مجیدنده (فکلوا مما ذکر اسم الله علیه) بیورمشدر وینه برغیری برده (وقال اربوا
 فیها بسم الله محرمها و مرسیها) بیورمشدر و نبی علیه السلام (اغلق بابک و اذا کر اسم الله و اطف للمصباح و اذکر
 اسم الله و خیر اناءک و اذکر اسم الله) بیورمشدر در و محل آخرده (لوان احدهم اذا اراد ان یأتی اهله و قال بسم الله اللهم
 جنبنا الشیطان و جنب الشیطان مارز قتا فانه ان یقدر بینهما ولد فی ذلك لم یضره الشیطان) بیورمشدر
 وینه دخی بر محله عمر و بن ابی سلمیه (یا غلام سم الله و کل یمینک و کل مما یمینک) بیور دیلر و دخی ابن ماجه
 و ترمذی روایت ایلدیلر که نبی علیه السلام بیورمشدر که (ستر مابین الجن و عورات بنی آدم اذا دخل الکئیف
 ان یقول بسم الله) چونکه بو محله بسمله ستر اولدیسه ثابت اولدیکه هر کارک و هر امرک اولنده تسمیه
 مستحبه در تکم صاحب هدایه (والاصح انها مستحبه) دیدی و مستحبه اولسنی مبسوطدن نقل ایلشدر
 (وقیل مستحبه) و دینلدیکه ابتداء وضوده تسمیه و مستحبه در سنت اولسنی صاحب قدورینک اختیار بیدر و الله
 اعلم سنت اولسنک وجهی بودر که حدیث شریف ایله ثابت اولمش اوله و دخی بومتی تسمیه به رغیب و تعویب

اهتمام همچون اوله تا که برفرد تسمیه بی ترک و اهما لایله ودخی مستحب اولمستک وجهی بودر که سنت آکا
 دیرلر که نبی علیه الصلاة السلام اکامواظبت ومداومت ایلیه اول حضرتک ایسه وضوده تسمیه مواظبتی نقل
 اولندی بلکه عثمان و علی رضی الله تعالی عنهما حضرت تلمی رسول اکرمک آبدستی نقل ایتدیلر لکن انردن
 تسمیه نقل اولندی * ودخی روایت اولندیکه نبی علیه الصلاة والسلام اعرابی به وضو تعلیم ایلدی و اول
 روایتده تسمیه ذکر اولندیغی نقل اولندی بلکه اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمک تسمیه دن اول آبدست
 آلدیغی روایت اولندی اول روایت امام ابو جعفر طحاوی شرح آثارده ذکر ایتدیکیدر که مهاجریندن قنقد
 دیرلر صحابه دن برکنسه رسول اکرمه آبدست الورکن سلام و بردی نبی علیه الصلاة والسلام سلامن المدی
 وابدستدن فارغ اولدقد نصرکه بیوردیلر که بنی سلام آلمقدن هیچ برنسنه منع ایلدی ابوقدر واردر که
 ابدستسز الهی ذکر ایلیکی کره کوردم بیورمشلر * ابو جعفر طحاوی دیر که بوحدیسه دلالت واردر که
 اول حضرت تسمیه دن اول آبدست آشدرو حدیث آخر ایله سؤال اولنور که نبی علیه السلام ابتداء وضوده
 تسمه ایدردی لکن اول حدیث ایله تسمیه خصوص وضو همچون سنت اولمسنه دلالت ایلز * لکن اول تسمیه
 افعال مشروعه دن اولمش ایدی سائر افعالده مستحب اولان بودر که ذکر الله ایله بدأ اولنه * تکبیر نبی علیه
 الصلاة والسلام (کل امر ذی بال لم یبدأ بسم الله فهو اقطع) بیورمشلردر وضودخی اول قبیلدن اولور *
 تسمیه ده مذهب صحیح بودر که ایکی کره تسمیه ایلیه بریسی استیجادن اول و بریسی احتیاطا نصرکه اوله *
 بعضیلر دیدیلر که استیجادن اول تسمیه ایلیه لری استیجاسن؛ ضودن برستندر او یله اولسه اول تسمیه ایله
 جمیع افعال وضوئک فرضی وستنی تسمیه ایله اتمش اوله * و بعضیلر دیدیلر که استیجادن نصرکه تسمیه ایلیه لری
 استیجادن اول انکشاف حالیدر اول حانده الهی ذکر ایلیک مستحب دکلدر بلکه مکروهدر اللهم اسم
 شریفی تعظیم همچون منع اولمشدر تسمیه ده اولان اختلاف غسل بندنه اولان اختلافک نظیر یدر (والسواک)
 استعمال سواک دخی ستندر حذف مضاف طریق اوزره لری سواک ایله مسواک بیننده التباس بوقدر
 و بوسواک استیکال همچون تعیین اولنان خشبه نک اسمیدر بو خشه نفس خشبه سنت دکلدر مراد استعمالیدر
 وسواک لفظی استیکال ایله تفسیر اولمشدر حذف ارتکاب اولنسون همچوندر * ونبی علیه الصلاة والسلام
 استعمال سواکه مواظبت ومداومت ایدردی و احیاناً ترک ایدردی نبی علیه الصلاة والسلام سواکی احیاناً
 ترک ایتدیکنه دلیل بودر که بر اعرابی به تعلیم وضو ایلدیلر اول تعلیمده استعمال سواک نقل اولندی و وقت استیکال
 مضمضه زماننده در زرا شیخ الاسلام مبسوطنده (ومن السنة حال المضمضة ان یستاک) بیورمشدر ولایق اولان
 بودر که سواک بر مقدار خشن اوله تا که انکله اسنانک صفرتی زائل اوله ولایق اولان بودر که اشجار مره دن
 اوله لری آخرک رایحه کر یهه سن ازاله ایدر و ضعیف دیشلرک اتنی محکم ایدر و معدیه قوت و بزور بوسواک
 اصلی زیتوندندر لری انبیاء علیهم السلام سواکی زیتوندن ایلی * و حاشیه هدایه دن نقل اولندیکه سواک
 جمیع اوقاتده مستحیدر خصوصاً وضویه قصد ایتدیکی زمانده استیجابی مؤکددر هر نماز وقتنده و غیر یده
 یاستندر و یا خود مستحیدر اختلاف روایات اوزرینه بوسوزده دلیل کافی و برهان وافق صحیحیده ذکر اولنندر که
 نبی علیه السلام (لوان اشق علی امتی لامر تهم بالسواک عند کل صلاة) بیورمشلردر * و حاکم رحمه الله تعالی
 روایت ایلشدر که نبی علیه السلام (رکعتان بسواک افضل من سبعین رکعة بلاسواک) بیورمشلردر وسواک
 موجود اولدقد، بارمق ایله مسواک کلسه مسواک مقامه قائم اولور دیوشیخ زاده شرح وقایه ده ذکر ایلشدر
 و حضرت عائشه رضی الله عنهادن (فضل الصلاة بسواک علی الصلاة بغير سواک سبعون ضعفا) قول شریفی
 روایت اولمشدر * و معلوم اوله که وضو استعمال اولنان مسواک صلاة همچون اولمغه دخی کافیدر صدر
 الشریعه محشیسی قره کال دیر که چونکه استعمال سواک سنت اولدیه هر مؤمننه لازمدر که قنقی سواک
 اولورسه اولسون استعمالدن خالی اولمه * شافعی صائم همچون زوالدن نصرکه استعمال سواک مکروه اولمسنه
 ذاهب اولمشدر علماء حنفیه قنده هر نماز وقتنده وضو زماننده سواک مستحیدر حتی عبد الله بن مبارک
 حضر تلمی اعظم علماء حنفیه دن و مشایخ شامندندر بیورلر که برقریه و یا خود برناحیه خلقی استعمال
 سواکی ترک ایلیک اوزره جمع اولسه لری بزه لازمدر که انلر ایله قتال ایدوز مر تدر ایله قتال ایلدیکن کی تا که

ناس احکام اسلام تر کنه جرأت ایله لر (وغسل الفم بمیاه و الانف بمیاه) و صولر ایله اغزنی و پورنی بومق ستدر
 یعنی اوچ دفعه مضمضه و اوچ دفعه استنشاق اینک ستدر بمیاه دیوب جمع ایله ایراد اینک تجدید مابه دلالت
 ایلسون ایچوندر * مصنفک وغسل الفم بمیاه و الانف بمیاه دیدیکندن مرادی مضمضه و استنشاقدر هدایه
 و سائر متونده و المضمضه و الاستنشاق دیوب ذکر اولدیغی طریقہ سلوک ایچون نشاط سامع ایچون عبارتده نفلن
 اینش اولدی * و محمد قهستانی جامع الرموز نام کتابنده غسل فم قولنده ثلاث مرات دیوب و بمیاه قولنی
 دخی ای ثلاث غرفات ایله تفسیر د نصکره دیر که میاه مانک جمعیدرها دن بدل قلنان همزه ایله آز
 اولور که قصر ایله قرات جائزدر و آز اولور که ها ایله ماه دیمکه جائزدر بوندن مراد بیان ستدر دیمش
 ونبی علیه الصلاة والسلام اعرابی به تعلیم وضوده مضمضه و استنشاق ذکر اتمامش ایکن کندولر مضمضه
 و استنشاقه مواظبت ایشلردر * و ابن عباسدن مرویدر که مضمضه و استنشاق غسلده فرض وضوده ستدر
 (و تحلیل الحیمه و الاصابع هو المختار) و صفاتی بارمقلر ایله تحلیل اینک ستدر مختار اولان دخی بودر که ابو
 داود انسندن روایت ایوب نبی علیه السلام آبدست آلدقه آوجنه صو آووب مبارک بوغازی اتنه قویوب
 صفاتی تحلیل ایدردی و ریم بکا بویله امر ایلدی دیوب پورردی و اصحابنه دائماً (خللوا اصابعکم کیلا
 یخللها نار جهنم) دیوب خطاب ایدر لر دی تحلیل حیمه و اصابع سنت اولدیغی بودلیل ایله ثابت اولمشدر و تحلیل
 اصابع یدین ورجلین بلاخلاف ستدر * زیرا ابن عباسدن روایت اولندیکه نبی علیه السلام خطاب
 ایوب بیور لر دیکه (اذا توضأت فخلل الاصابع من یدیک ورجلیک) و دخی (خللوا اصابعکم کیلا یخللها نار
 جهنم) بیورردی * اگر سؤال اولنور سه بو ذکر اولنان حدیث شریفلرده مطلق امر و جواب افاده
 ایدر خصوصاً که امر شریفه امتثال ایتمن حقهده (کیلا یخللها نار جهنم) کی و عید وارد اولمش اوله
 تحلیل اصابع ستدر دیمکه نیجه حکم اولنور * بوسؤاله جواب و پریلور که خبر واحد ایله ثابت اولان
 اولزمان و جواب افاده ایدر که برمانع منع ایلیه و ظاهرندن دوندر برقرینه اولیه خبر فاتحه کبی اما
 ظاهرندن تحویل ایدر برقرینه موجود اولنجه اول زمانده کذلک ینه و جواب افاده اینان تحلیله امر کبی
 زیرا شول خبر لر که اندن رسول الله صلی الله علیه و سلمک وضوئی حکایت اولمشدر انلرده تحلیل اصابع ید
 ورجل ذکر اولمندی و اعرابی به تعلیم حدیثنده دخی ذکر اولمندی * امدی ذکر اولنماق بزم ایچون
 برقرینه اولدیکه ظاهرنی و جوابه حملدن صارفه و مانعه اولدی (وقیل هو فی الحیمه فضیله عند الامام
 و محمد رحمهما الله تعالی) بعضلر دیدیلر که تحلیل حیمه فضیلتدر امام اعظم و امام محمد قنده * یعنی تحلیل
 بارمغی ایله افضیلتدر که بونی اشین بدعتنه نسبت اولنمز زیرا بوغازنه مسح ایدن بدعتنه نسبت اولنور
 اما ابو یوسف حضرت ثلثی ستدر دیمشدر * ابن السامانی مجمعهده بوروایتی اختیار ایلدی و دخی شرحنده
 تسطیر ایوب ابو یوسف تحلیل حیمه نک سنت اولمسنی استدلال ایلدیکه حضرت رسول علیه الصلوٰه و السلام
 آبدست آلدیغی زمانده مبارک بارمقلرین مشیک ایوب تحلیل ایدردی کویا اسنان مشط یعنی طراق ایله
 تسریح ایتدکاری کبی امام اعظم و امام محمدک دلیلری مطولانده ذکر اولمشدر (و تثلیث الغسل) و اوچ دفعه غسل
 اینک ستدر اولکی فرضدر ایکنجی و اوچجی ستدر بعضیلر دیدیلر که ایکنجی ستدر و اوچجیسی
 نافله در * ابو بکر اسکاندن نقل اولندیکه اوچجیسی اکیال فرضدر و اوچدن زیاده مکر و هدر زیرا نبی علیه السلام
 وضوئی تمام ایتدکده (هذا وضوئی و وضوء الانبیاء من قبلی فن زاد علی هذا و نقص فقد تعدی و ظلم)
 بیورمشلردر * و نظمه مسطوردر که اوچدن نصکره غسلی زیاده ایوب وضوء آحره نیت ایلسه جائزدر بویله
 او ایوب هواسنه تابع اولنله مجرد و سوسه ایچون غسل ایلسه آثم اولور * نانا رخانیته مسطوردر که برکنه
 اعضای مغسوله بی اوچ دفعه غسلدن تجاوز ایلسه مکر و هدر دکلیدر مشایخ اختلاف ایشلردر فقیه
 ابو بکر اسکاف دیدیکه مکر و هدر و فقیه ابو بکر اعش دیدیکه مکر و هدر دکلدر الامکر که وضو صاحبی سنت
 درنده و بشده در دیو اعتقاد و حکم ایلیه * و بعض مشایخمن دیدیلر که اگر وضوءک نیتی زیاده ایسه مکر و هدر و اگر
 نیتی زیاده اولیوب تجدید وضوء آخر نیتی اولور سه مکر و هدر دکلدر بلکه مستحبدر بو ذکر اولنان اقوالک جمله سی
 وضوء واحددر اما بروضوون سنت اوزره فارغ اولوب بر عمل صالح اشد کد نصکره استیفاف وضو ایلسه بالاتفاق

مکر و دکلدر * و فقیه ابو بکر دیدیکه بر کشته وضوء ده اعضا مغسوله بی اوج دفعه غسل ایلسه جمله سی فرضدن
 صایلور (والتیة) وضوء ده نیت دخی سنندر امام شافعی قتنده نیت فرضدر (والترتیب المنصوص علیه) آیت
 وضوء ده منصوص اولان ترتیب اوزره آبدست آتق دخی سنندر اول یوزینی بعده قولرینی غسل ایله وبعده
 ایاقلرینی * ترتیب فرض اولمسک دلیل حق سبحانه و تعالینک (فاغسلوا وجوهکم) قول شر یقندر زیرا
 فاغسلوا اولان فاء تعقیب ایچون اولمسنه ذاهب اولمشدر و بزم ایچون دلیل بودر که آیت وضوء ده مذکور
 اولان و او مطلق جمع ایچوندر اهل لغتک اجاعیله * آیت وضوء ده ترتیبه و عدم ترتیبه تعرض اولنماشدر
 کانه معنی (اذا اردتم القيام الی الصلاة فافعلوا عقبه هذه الافعال) دیمک اولدی ظاهر در که بو کلام ترتیب
 فعلی به دلالت اینز فکیف نص و فرض اوله * قره کمال صدر الشریعه حاشیه سنده تا نار خانیه دن نقل
 ایدوب دیر که ترتیب مشهور سنندر مکر ترتیبه ضرر اوله (واستیعاب الرأس بالمسح) و باشنی قابلیو مسح ایتک
 سنندر امام مالک و احمد بن حنبل قتلرنده فرضدر (وقیل هذه الثلاثة مسحیة) و بعضیله دیدیلر که بو افعال
 ثلاثه یعنی نیت منصوص و استیعاب مسح رأس و ولاء مسحدر بو قول قدورینک اختیار بدر بزم ایله شافعی
 یئینده مسح رأسک استیعابی سنت اولمسنده اختلاف بو قدر ایچق خلاف استیعابک تثلثینده در شافعی دیر که
 سنت محلینده ایکال فرض ایچوندر ایکال فرض غسل تثلث ایله اولدیغی کبی ایکال فرض مسح دخی تثلث
 ایله اولور شافعی حضرت عثمان و علی رضی الله تعالی عنهما دن روایت ایدوب آنلر نبی علیه السلامک وضوئی
 حکایت ایدوب اندنصکره کندولر آبدست ایلدر و اعضای مغسوله بی اوج دفعه غسل ایتدیلر و باشلرینه
 اوجر دفعه مسح ایلدیلر و هذا وضوء رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیلر * اما اول ایکی صاحب سعادتدن
 مشهور اولان بودر که آنلر اعضا مغسوله بی اوجر دفعه غسل ایتدیلر و باشلرینه بر دفعه مسح ایتدیلر تسلیم
 ایله لمکه آنلر دن امام شافعی رحمة الله علیه تثلث مسحده روایت ایلدیکی ثابت اولدیغی تقدیرجه اوج
 دفعه مسحی تکرار ایتک استیعاب رأس ماء واحد ایله حاصل اولسون ایچون جائزدر که نبی علیه السلام
 مبارک بارمقلرینی جلولا مقدم رأسه وضع ایتدکدنصکره مؤخر رأسه یعنی قفاسنه چکوب تکرار ثانیاً
 و ثالثاً بو ایله ایتش اوله ماء واحد ایله استیعاب رأس حاصل اولسون ایچون بو خود مشر و عذر * بر دلیل
 عقلی بودر که مطلقاً مسحده تثلث مسنون دکلدر تیمده و مسح علی الخفینده و جمیره اوزرینه مسحده
 تکرار مسنون اولدیغی کبی مسحی مسحی قیاس مسحی مغسوله قیاسدن اولی در (و الولاء) و اعتدال
 هواده آبدست آلدقده بر عضونده اولان صوقورومدن آخر عضوی غسل سنندر * مضمرانده ولای
 تفسیر ایدوب دیر که وضوء اثناسنده وضوء جنسندن اولمیان شینه مشغول اولمیه و امام مالک فرض اولمسنه
 ذاهب اولمشدر * و اما قهستانی جامع الرموز نام کتابنده دیر که متوضی یوزینی و اللرینی و ایاقلرینی غسل ایلدن
 قورتسه سنت ولایی ترک ایتش اولمز اما تحفه و اختیار و مصنفی نام کتابرده ولایی تفسیرده افعال وضوء
 یئینده شی آخره مشغول اولمیه دیوتسطیر ایشلر بو کلامک اوزرینه اگر مندیل ایله دخی قورتسه سنت
 ولایی ترک ایتش اولور انکیچون بعضی مشایخ تحفه یقندن منع ایلدی (و مسح الاذنین بماء الرأس) باشه مسح
 ایلدیکی صوایله قولاقلرینه مسح ایتک سنندر بزم قمزده * امام شافعی بو قوله مخالفت ایشدر آنک قتنده
 ماء جدید ایله مسح اولمشدر شافعیینک دلیل ابو امامه باهلی روایت ایلدیکی حدیث شریفدر که نبی علیه السلام
 مبارک قولقلر ایچون ماء جدید اخذ ایلدی دیر * بزم دلیل نبی علیه السلامک (الاذنان من الرأس) قول
 شریفدر بو حدیث شریف بیان حکمدر زیرا نبی علیه السلام بیان خلقت ایچون مبعوث اولدی چونکه
 اذنان حکم جهنتدن اجزاء رأسدن اولدیسه رأس ایچون اخذ اولنان صوایله مسح اولنسی لازم اولدی
 چونکه اجزاء رأسدن هر جزو ایچون تجدید مایه محتاج اولدیغی کبی مسح اذنین ایچون دخی تجدید مایه
 احتیاج اولمز * اگر شافعی طرفندن بزه سؤال اولنور سه سز دیدیکر که اذنان رأسدن اولنجه اذیننه مسح ایتک
 باشه مسح ایتک مقاضنه قائم اولوب فرض مسحدن کفایت کرک امدی حالبو که بو ایله دکلدر * اکا جواب
 و بریلور که بو مقدمانه بر تسلیم اولمز زیرا مسح رأسک فرضیتی دلیل قطعی ایله ثابت اولمشدر اذینک رأسدن
 اولسی خبر واحد ایله ثابتدر قولقلرینه مسح باشه مسحدن کفایت ایلدیکی مقطوع به دکلدر * بو تقدیرجه

دلیل قطعی ایله ثابت اولان مسحک مقامته قائم اولمز (و مسحبه التیامن) آبدستک مسحبه تیامندر یعنی
 صاغدن باشلقدر مسحبه لغتده محبوب اولان شینه دیر لر مکره وهک ضدیدر (و مسح الرقبه) دخی بوینه
 مسح ایلمک مسحبدر اما بو غازینه مسح بدعتدر * مولانا محمد قهسستانی امام مطر زیدن نقل ایدوب
 دیر که تیامنده اصل جانب یعنی اخذدر یعنی هر امرده صاغدن بدأ ایلمکدر و بو محله تیامندن مراد
 صاغ ایلمی اول یو مقدر کذلک صاغ ایاغنی اول یو مقدر اما بوز و یکا قلمر و قو قلمر دفعه واحده ده
 یونمقدر و تیامنک جمیع احوالده حکمی عام اولدیغیچو ندر که مصنف رحمة الله تعالی علیه تیامن تخصیص
 بالذکر ایلمدی * مثلاً بس ثوب و خف و دخول مسجد و استعمال سواک و استحمال و طر نوق کسبک و صقال
 طر امق و قولتق یولوق و حلق رأس و خلادن خروج و اکل و شرب و ادهان بونلرک امثالی نه وار ایسه جمله سنده
 صاغدن باشلق مندوب و مسحبدر * و آداب آکا دیر لر که نبی علیه السلام بردفعه یا یکی دفعه ایتمش اوله اما
 مواظبت و مداومت ایتمش اوله و یا خود مواظبت ایتمش اوله اما علی سبیل العبادة ایتمش بلکه علی سبیل
 العادة ایتمش اوله بو مثلاًو یه سن زو ائد تسمیه اولنور و بونلرک فعلی ترکندن اولی درمتنده مذکور اولان
 تیامن بو قبیلد ندر نبی علیه الصلاة و السلام جمیع امور نده تیامن بیوردی (وان الله تعالی یحب التیامن
 فی کل شیء) بیور لر دی و هر نسته یه که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمک تلقاء نفسندن مواظبت صادر
 اوله و اول مواظبت اولنن علی سبیل العبادة اوله آکا سنن هدی دیر لر ترکنده کراهت و اساءت اولور صلاة
 خبی جماعتله ادا اتنک کی انکچون نبی علیه الصلاة و السلام (الجماعة سنة من سنن الهدی) بیور مشلر در که
 بو محله وضوده قراءت اولنه جق بعض اده نیک ذکر لازم اولمغین شروع اولندی مضمر اده
 مسطور در که وضوده کمال سنت بودر که اولا (انما الاعمال بالنیات) فحوا سبجه نیت صحیحه و تسمیه ایله
 بدأ ایوب اللرین بلکل ینه دکن اوج دفعه غسل ایلمه اندنصرکه (بسم الله العظیم و الحمد لله علی دین الاسلام)
 دیه اندنصرکه صاغ ایله صول التک اوزرینه صودو که و فرجنی غسل ایلمه و اللرین دیواره و طبر اغه
 یکجه سوره اندن اثر زائل اوله و عورت برینی ستر ایلمه و بودعایی اوقویه زنه ستر عورت اتدین اوقومیه
 (اللهم اجعلنی من التوابین و اجعلنی من المتطهرین و اجعلنی من عبادک الصالحین) دیدک اندنصرکه بر یو کسبک
 یرده متوضی هیئتنده قبله یه فارش و جلوس ایلمه ماء مستعمل جریان ایدوب اکلمیه اندنصرکه تکرار اللرین
 بلکل ینه دکن اوج دفعه غسل ایلمه اندنصرکه اوج دفعه مضمضه و استنشاق ایلمه و بو محله (اللهم
 ارحنی من رایحة الجنة و ارزقنی من نعمها) دیه مضمضه و استنشاقده مبالغه ستدر مکر صائم اوله اندن
 یوزینی اوج دفعه یو یه و بودعایی اوقویه (اللهم بیض وجهی بنورک یوم بیض وجوه اولیائک و لاتسود
 وجهی یوم تسود وجوه اعدائک) اندنصرکه قول لرینی دیر سکلری ایله معا غسل ایلمه صاغ قولنی یور کن
 (اللهم اعطنی کتابی یعنی و حسابی حسابا یسیرا) دیه و صول قولنی یور کن (اللهم لاتعطنی کتابی بشمالی
 و لامن وراء ظهری و لاتحاسبنی حسابا شدیدا) دیه اندنصرکه باشنه مسح ایدر کن (اللهم اغثنی برحمتک)
 دیه اندنصرکه قول لرینه مسح ایدر کن بر کره بودعایی اوقویه (اللهم اجعلنی من الذین یستمعون القول فیتبعون
 احسنه) اندن بوینه مسح ایلمه و بودعایی اوقویه (اللهم اعتق رقبتی من النار و احفظنی من السلاسل
 و الاغلال) اندنصرکه ایکی ایقلمرینی اوچر کره یو یه (اللهم ثبت قدمی علی صراطک المستقیم یوم تزل فیہ الاقدام)
 دعاسنی اوقویه یوقار و ده ذکر اولندیغی اوزره برکسته دفعه صوتی اؤتسه کفایت ایدر لکن سنتی ترک ایتمش اولور
 متوضی اولان کسه یه ذکر اولانک جمله سنن ایشک لازم در و فرائض اوزرینه اقتصار ایلمه * و فتاوی
 حجه ده ذکر اولمشدر که وضوده عدد مستوندن زیاده اسراف مادن حذر ایلمه * خبرده کلشدر که امتک شراری
 وضوده اسراف ایدنلر در و محیطده ذکر اولمشدر که صوتی اسراف ایتمک آداب وضودنر و شمس الأئمة
 الخلو انی عدم اسراف ماء ستدر دیدی آداب وضودنر که هر عضوی غسل اتاسند، (اشهد ان لا اله الا الله وحده
 لا شریک له و اشهد ان محمدا عبده و رسوله) دیمکدن غفلت ایلمه و بونک حقیقه اثر دخی وارد اولمشدر و دخی
 آداب وضودنر که اثناء وضوده کلام ناس مقوله ستندن اولان شینتی تکلم الیمیه و وضویه کنندیسی بالذات
 قائم اوله اما شول شرطله که غاسل غیر ی اولیه بلکه بنفسه کنندی غسل ایلمه شرعه امر وضوده برکسته دن

عون طلب ایلیه شارحی اولان سید علی زاده تسهیلدن نقل ایدوب وضوده استعانت مکر و هدر غسلده اولدیغی کبی مکر که عاجز اوله و نبی علیه الصلاة والسلامک مغیره بن شعبه دن استعانتی جوازی بیان و تعلیم ایچوندر * ابن ملک مشارق شرحنده دیر که مطابق استعانت مکر وه دکلدیر مکر که غسل غیری اوله اول صورتده مکر و هدر ودخی وضوئک آدابندیر که بعد الاستیجا عورت یرینی مکشوفاترک ایلیه ودخی وضوئک آدابندیر که صلاتک وقتندن اول حاضر و متهی اوله وضودن فارغ اولدقدنصکره (سبحانک اللهم وبحمدک اشهدان لا اله الا انت استغفرک واتوب الیک اشهدان لا اله الا الله و اشهد ان محمد عبده و رسوله) دیه ودخی آداب وضودندر موضع استیجایی مسح ایتدیکی مندیبل ایله اعضاء وضوی مسح ایلیه ودخی وضوئک آدابندیر که وضودن فارغ اولدقدن یا خود اثنای وضوده (اللهم اجعلنی من التوابین واجعلنی من المتطهرین واجعلنی من عبادک الصالحین) اوقویه ابدست صوتیک فضله سن ایچمک دخی آداب وضودندر کرک ایاغ اوزره اولسون کرک اتورر کن اولسون زیر ایاغ اوزرنده صو ایچماز الایکی برده بری عقیب وضوده و بری زمزم یاننده و بعد الوضو ایکی رکعت شکر وضو قنای دخی آداب وضودندر * بر کون نبی علیه الصلاة والسلام بلاله خطاب ایدوب یا بلال بو کیجه سن جننه بدن ایلر و سبق ایتدک سبی ندر زیرا که بو کیجه او کسجه بر نعلین صوتن اشدن نظر ایتدم کوردم که سن سین دیدکد بلال رضی الله تعالی عنه عهد ایتدمکه هر وقتکه ابدست الام ایکی رکعت شکر وضو قیله م دیدی نبی علیه السلام بیوردیلر که جننده سنک نعلینک صوتنی اشمکه سبب بودر دیو کلام در دربار نری ختم بیوردی (و المعانی الناقضة له) ابدستی ناقضه اولان معازل (خروج شیء من احد السبیلین) قبل و دبردن بر شینک خروج جید معانیدن هر اذ نقض وضوده مؤثر اولان علتلر در مصنفک معانیله تعبیر ایلسی حدیث شریفه اقتدار زیرا نبی علیه الصلاة والسلام (لایحل دم امری مسلم الا باحدی معان ثلاث) بیومش لردر واحد سیلیدن خروج ایدن شیء کر کسه معتاد اولسون بول و غائط کبی و کر کسه غیر معتاد اولسون کو چک قورد و طاش کبی و بر کسنه نک ذکر ندن و یا خود فر جندن قورد چقسه با لاجاع ناقض وضودر و قچن نقض اجسامه مضاف قیلنسه تألیفک ابطالی مراد اولنور قچن معانی به مضاف قیلنسه مطلوب اولان شینک ابطالی مراد اولنور بو محمله ایسه معنایه مضاف اولان وضوئک حکمی که جواز صلاتدر اول جوازی ابطال مراد اولنور (سوی ریح الفرج و الدکر) فرج و ذکر ندن خروج ایدن ریح ناقض وضود کلدردن زرافرج و ذکر مفر نجاست دکلدردن که مجاورتیه ریح دخی نجس اوله اول اجدلن ناقض وضو دکلدردن (و خروج نجس من البدن) بدنن خروج ایدن نجس دخی ناقض وضودر اصطلاح فقهاده نجس جیمک قحیله عین نجاست معنایه در و جیمک کسریله مطلق طاهر اولیان نسنده (ان سال بنفسه الی موضع یلحقه حکم التطهیر) اگر خروج ایدن نجس حکم تطهیر لاحق اولان موضعه سیلان ایدر سه ناقض وضودر * معلوم اوله که بدنن نجسک خروجنه اوج شرط قلندی * شرط اول بودر که بدنن خارج اولان نجس اولان زرافرج اجماع بولک اوزرینه در که بدنن خارج اولان طاهر اوله جق اولور سه بزاق و مخاط کبی آنکه ابدست بوزلن شرط ثانی بودر که خارج اولان سائل یعنی آبیجی و مخر جندن مجاوز اوله بو شرطه احتیاجک وجهی بودر که مخر جندن مجاوز اولمجه خروج نجاست متعین اولن * شرط ثالث بودر که سیلان و مجاوز فی الجملة تطهیری واجب اولان موضعه خروجیدر یا وضوده و یا خود غسلده بو شرطه احتیاج لازم کلدی زیرا مجرد سیلان نقض وضوده کفایت ایلز زیرا آز اولور که انتقاض وضو موجود اولدن سیلامو جود اولور * مثلاً رکسنه نک کوز لرینک ایچنده قبار جق اولسه اندنصکره قشر اولسه یعنی صوتلیق ایله صاری صولر اقسه شویله که کوز لرندن طشره چیماسه ابدست بولز علت بودر که داخل سینک وضوده و غسلده تطهیری واجب دکلدردن (و الی ملام الفهم) دخی اغز طلوسی قوصیق ناقض وضودر و قیجر ایله شیء اوزرینه عطف و رفع ایله خر وجه عطف ایکیسی دخی جائزدر اولی اولان رفعله خروج اوزرینه عطف اولمقدر ملاء الفم قرینه سیله (و لو طعاما او ماء او مره او علقا) اگر قی اولنان طعام و صو و صفر او سودا دخی اولور سه ینه ناقض وضودر هر کسرمیم صفر ادر علق قح عین ایله دم غلیظدر که منعقد اوله مراد او بوشمش قاندر علق که دم غلیظو مجمدر ناقض وضو دکلدردن مادامکه آتمز طولدر میه زیرا حقیقته قان دکلدردن بلکه سوداء محرقه در سوداء محرقه ایسه معدن

چهار معده دن چیقان ایسه ملاء فم او انجه ناقص وضو اولمز (لا بلغمنا مطلقا) مطلق بلغم ناقص وضو دکلدن ز بر بلغم ایکی قسمدر بری باشدن نازل اولاندن و بری معده دن یوقار و صعدا دیندر مطلقا قیدی هر قنغیسی اولورسه اولسون ناقص وضو دکلدن (خلافا لابی یوسف فی الصاعد من الجوف) ابو یوسف حضرت تبری خلاف ایوب معده دن صاعد اولان بلغم ناقص وضو در ز بر احوالرت حسیده نجسدر ز بر احوالرتنه اعتبار اینز (و یشرط فی الدم المانع والقیح مساواة البراق لالاملاء) و دم مایعده و ایر کده تو کر لک بر ابر لکی شرط قانندی آغز طلوسی شرط اولندی دم رقیق مایع آزا اولورسه دخی ناقص وضو در اما برابر اولوب یا خود غالب اولوق شرطیه کرک باشدن اینسون کرک جو فدن صاعد اولسون ناقص وضو اولمده ده هیچ فرق یوقدر باشدن اینوب غالب اولدیغی صورتده ناقص وضو اولدیغی حضرت علیه السلامک (الوضو من کل دم سائل) قول شریقی ایله در ز بر دم غالب قوت نفسله سیلان ایلمر امامد مغلوب غالب قوتیه سیلان ایلمر اما براق ایله دم برابر اولدیغی صورتده ینه ناقصدر احتیاطا احتمالدر که قوت نفسله سیلان ایلیه اما جو فدن صاعد اولان دم واقع اولان قرحه دن خارج اولمش کبیدرز بر معده موضع دم دکلدن او یله اولنجه سائر عروق دن خارج اولان دم کبی ناقص وضو اولدی (خلافا ل محمد) امام محمد خلاف ایوب سائر قی لرده شرط اولندیغی اوزره ملائم اعتبار ایندی (و هو یعتبر اتحاد السبب) امام محمد سببک اتحادنی اعتبار ایوب سبب دیدیکی غشیان کبی قی ایرات ایلمر مرضدر (لجمع ماء قلیلا قلیلا) آز قی ایتدیکنی جمع ایلمک ایله و غشیان واحد ایله ملاء فم مقدار ی واقع اولورسه ناقص وضو در اگر مجلس مختلف ایسه ده ز بر اتحاد سبب اتحاد حکم منزله سنده در مثلا بر کسنه بر کسنه بی مجروح ایسه و اول جرح او کلدین فوت اولسه موجب دیت اولور حتی بر کسنه نک قولی عدد عیبدن اولان بر مرضه مبتلا اولوب شفا بولدقدن صکره بیع ایسه و اول قول مشتری النده دخی مرض ایسه و اولوب ایسه ایکن اولان مرض سبب اولمش ایسه مشتری عبد مرضی بایعه رد ایلمکه قادر اولور اگر بایعه اولان مرض دکله رد اولمز ز بر سبب متحد اولمش اولور (ابو یوسف یعتبر اتحاد المجلس) ابو یوسف اتحاد مجلسی اعتبار ایلمر ز بر اتحاد مجلس متفرقاتی جمعه مؤثر در اتحاد مجلس متفرقاتی جمعه مؤثر اولدیغی اجلدن اقوال متفرقه مجلس واحده متحد اولور نکاح و بیع و سائر عقود کبی و بر کسنه مجلس واحده سجده آفتی مکرر قراءت ایسه مجلس متحد اولوب و آیت دخی اول اولمین بر مسجد لازم اولور اگر مجلس متعدد اولورسه سجده دخی متعدد اولور (و ما یسجد بحدیث یسجد بحدیث) دخی شول شیکه حدث اولیه نجس دکلدن اعلائی معده دن خارج اولان قی قلیل ناقص وضو دکلدن بدن و ثوبه اصابت ایسه جو از صلاتی منع ایلمر ز بر نجس دکلدن اما امام محمد قولی اوزره نجسدر حتی بر پنبه اوزر ینه انوب صوبه القا اولنسه صوبی افساد ایلمر (واجنون) حنه ن دخی ناقص وضو در ز بر اجنون مسلوب العقلدر مسلوب العقل اولانده ایسه آبدستی حفظ متصور دکلدن (والسکر) سرخو شتی دخی ناقص وضو در مثلا مستلکده اعتبار یورر کن ایکی طرفه میل ایلوب دوشر شکلی کوستر مکدر بعضیلر دیدیلر که سماء ایله ارضی و طول ایله عرضی و سنتله فرضی فرق ایتیه و بعضیلر دیدیلر که رجل ایله مرأه بی فرق ایتیه (والانماء) انماء دخی ناقص وضو در انماء اولدر که عقلی مسلوب اولوب انجیق مغلوب اوله و انما بر مرضدر که قوایی ضعیف ایلمر عقلی زائل ایلمر سببی بلغم غلیظ بارد دن بطون دماغک امتلا سیدر انبیا علیهم السلامده انما واقع اولوب اما جنون واقع اولماشدر (و قهقهة بالغ) بالغ اولان کسنه نک صلات ایچنده قهقهه سی دخی ناقص وضو در و قهقهه ناقص وضو اولمسته نه حدث حقیقی و نه حکمی و ارقیاس ناقص وضو اولماقی ایلمر لکن خلاف قیاس اوزر ینه نص وارد اولمغین مور دنه اقتصار اولندی بر کون نبی علیه الصلاة والسلام صحابه ایله نماز ایدر کن کوز لری علیل بر اعرابی کچر کن بر چموره دوشوب حضرتک خلفنده اولنلر ک بعضیسی قهقهه ایلمدیلر نبی علیه الصلاة والسلام نمازی ادادن صکره (الامن ضحک منکم قهقهة فلیعد الوضوء و الصلاة و من تبسم فلا شیء علیه) بیور مشر در معنا سی بودر که آگاه اولک که بر کسنه که سز دن قهقهه ایله کولمشدر اول کسنه آبدست و صلاتنی اعاده ایلمون اما تبسم ایلمن کسندیه بر شیء یوقدر یعنی اعاده ایلمون دیمکدر قهقهه اولدر که کندیس و یانده اولنلر استماع ایلیه ضحک اولدر که انجیق کندیس استماع ایلیه ضحک صلاتی باطل ایلمر اما آبدست باطل ایلمر

ایلیز تبسم ایسه هیچ برینه ضرر و برهنه بالغ قیدی صیدن احترازدر وصینک قهقهه سی ناقض وضود کلدرد
 (فی صلاة ذات رکوع و سجود) رکوع و سجود صاحب اولیان نمازیدن احتراز اولندی جنازه نمازنده قهقهه ایله
 نماز فاسد اولور ابدست بوزلمن سجده تلاوت دخی جنازه نمازی کبیدر و ذات رکوع و سجوددن مراد اصلنده
 رکوع و سجود صاحب اولاندر برکسته عذری اولوب ایله و یا خود را کبانا فله و فرضی اداده قهقهه ایسه
 ناقض وضودر (و مباشرة فاحشه) مباشرة فاحشه دخی ناقض وضودر مباشرة فاحشه اولدر که زوجته
 زوجه عورت غلیظدرین بر برلرینه بلا حائل طوقندر مقدر و آلت دخی منتشر اوله بومقوله مباشرة ناقض
 وضودر بومقامده خروج مذی احتمالی غالب اولقله خروج منزله سنه تنزیل اولمشدر (خلافا لحمد رجه الله) امام
 محمد خلاف ایدوب ناقض وضو اولماسنه ذاهب اولمشدر و قیاس بوالدیکه ناقض وضو اولمیه ز پرا ناقض
 وضو خروج نجسدر اول ایسه موجود دکلدر (ونوم مضطجع اومتکی اومستند الی مالو از یل سقط)
 و یانی اوزرینه یتان کسنه نک نومی و دیزلرینه و یا خودالرینه اتکا ایدنک نومی و یا بر آخرشینه استناد ایدنک
 نومی که اول شی ازاله اولسه اولمستند اولان کسنه ساقط اوله بومقوله نوم ناقض وضودر اضطجاع یانی
 اوزرینه یا مقدر بو بایده اصل حضرت نبی علیه السلام (لا وضوء علی من نام قائما او قاعدا و ارا کما او ساجدا
 انما الوضوء علی من نام مضطجعا فانه اذا نام مضطجعا استرخت مفاصله) قول شریفدر (لانوم قائم
 او قاعد اورا کع او ساجد) قائمک و قاعدک ورا کعک و ساجدک نومی ناقض وضودکلدر بونک عدم نقضنه دلیل
 (لا وضوء علی من نام قائما او قاعدا و ارا کما او ساجدا انما الوضوء علی من نام مضطجعا فانه اذا نام استرخت
 مفاصله) حدیث شریفدر و صاحب نهاییه مسو طدن نقل ایلدیکه برکسته اوتوررکن برشینه استناد ایدوب
 او یوسه ابو جعفر طحاوی بوکا ذاهب اولمشدر که اکر اول کسنه بر حال ایله او یوسه که استناد ایتدیکی
 شی ازاله ایتدکلرنده ساقط اولسه استمساک زائل اولدیغیچون ابدستی بوز یاور و امام اعظم رجه اللهیدن
 روایت اولنان بودر که علی کل حال ابدستی بوزلیه ز پرا اول کسنه نک مقعدی ارض اوزرینه قرار طوتمشدر
 برشیک خروچندن امیندرو برکسته قاعدا او یوسه او یورکن ساقط اولسه ابوحنیفه دن روایت اولندیکه
 اول کسنه نک جنبی ارضه واصل اولمدین او یانسه وضوئی باطل اولمز (ولا خروج دوده من جرح او لم سقط
 منه) یاره دن خروج ایدن قوردک دخی چیمسی ناقض وضودکلدر زیر قوردو بولم بونلر نجس دکلدر سیلیندن
 او انچه ناقض وضودکلدر زیر محل نجاستدن منبعث اولماسلردر اما سیلیندن او انچه قلیل و کثیر ناقض
 وضودر (و مس ذکر او امر آه) ذکره و مطلقا هر آیه مس ایلیک ناقض وضودکلدر مادامکه مذین برشی خروج
 ایلدی * امام شافعی قنده مس مره ناقض وضودر الله تعالی نک (اولامستم النساء) قول شریفنک ظاهری ایله تمسک
 ایدرودر که اولامستم النساء قرآنی لمس بالیده حقیقیدر و لمس بالیده محموله در مفاعله بانی واحد ایچونده اولور
 (طارقت النعل و عاقبت اللص) کبی بزم دلیلز حضرت عائشه رضی الله عنهدن روایت اولنادر حضرت
 رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بعض ازواج مطهره بی تقبیل ایدوب اندن نماز چیمقارلردی تجدید وضو
 ایتزلردی و آیت مذکورده اولان لمس جاعدن کنایه در تکیم ابن عباس رضی الله تعالی عنه بویله روایت و تفسیر
 ایدردی لمس بالیدهر اددکلدر ابن عباس ایسه اعلم صحابه در (و فرض الغسل غسل الفم و الانف و سایر البدن)
 غسلک فرضی اعزنی و بورنی و سایر بدننی یومقدر امامتقدر اولان برلر یکه کوزینک و کوبکینک دلوککنک
 ایچنی بومق لازم دکلدر زیر امتقدر در اما الله اولان خانم و اسع ایسه بحر یک ایلدی سندر اکر شک اولوب الله
 صوداخل اولمز ایسه تحویل ایلدی فرضدر (لادلکه) بدنی او غمسی فرض قلمدی بلکه سندر بعضیلر
 مستحبدردیمشدر غسل فم و انف عملافر ضدرا اعتقاد دکلدر اعتقاد اولمدیغی اجلدن منکری کافر اولمز مضمضه
 و استنشاق که غسل فم و انفدر و شافعی قنده سندر زیر حضرت رسول صلی الله تعالی علیه وسلم (عشر من النظرة)
 بیوردیلر مضمضه و استنشاق ییله عدا ایلدیله یعنی اون خصصت فطره اسلامندر یعنی سنت اسلامندر * معلوم
 اولدیکه سنت امش * بزم جوامع بودر که حدیث وضوده سنت اولملرینه دلیلدر زیر حضرت رسول صلی الله
 تعالی علیه وسلم حدیث آخرده (انهما فرضان فی الجنابة و ستان فی الوضوء) دیو بیوردیلر اکر سوال اولنورسه
 مضمضه و استنشاق غسله نیجه فرض اولور لر بونک برله که شافعی قنده سندر در زیر فرض اکادیر لر که اعتقادی

واجب اوله جا حدی کافر اوله دلیل قطعیله ثابت اولدی یغیچون * اگر فرض اولسه لر مجتهدین یئنده اختلاف واقع اولور میدی * بو که جواب ویر ییلور که فرض آراه لور که مجتهد فیه اوزریندا اطلاق اولور زیر فرض ایکی نوع اوزرینده در بری فرض قطعیدر سنک ذکر ایتدی ک کبی و بری دخی فرض ظنیدر مجتهدک اجتهادی اوزرینده فرض اولان کبی مثلاً فصد و حجامت ایله طهارتک وجودی کبی ابوحنیفه قنده * امدی غسلده مضمضه و استنشاق فرضدر دینک زیر الله تعالی کلام مجیدنده (وان کنتم جنباً فاطهروا) بیورر اظهار تطهیرده مبالغه در کانه دیش اولدیکه (طهروا ابدانکم غایة ما یمكن من التطهیر) یعنی بدنلر یکنری زیاده تطهیر ایدک تطهیردن ممکن اولدیغی شینک نهایتنه وارنجه * امدی بوندن فهیم اولندیکی بدنن تطهیری ممکن اولان شینک غسلی واجب ایش باطن فم و انف عادت و عبادت و وضو و غسل اولور لر بواجلندن وضو و غسله نافله اولور غسلده فرض اولور اما کوزلرینک داخلی غسل اولنمز زیرا غسلده حرج وار در زیر کوزلره ضرر و اذی وار در حرج ایسه شرعاً مرفوعدر بواجلندنر که بر کیمسه کحل نجس ایله اکتحال ایسه غسل ایله امر اولنمز وضو و مضمضه و استنشاق ایچون فرض قلمدی زیر وضو و واجب اولان غسل و جهدر وجهه مو اجهه دندر مواججه ایسه وجهه ایله اولور باطن فم و انف ایله اولمز * و غسلک او چنجی فرضی جمع بدنک ظاهر فی یوم قدر تکم مصنف بو ک اشارت ایلدی و سایر بدن دیمکله و مصنفک لاد لکه قوی امام مالکک قولندن احتراز در زیر امام مالک قنده شرطدر صحت وضو و امام مالک حضرتلری تطهیر بدن تطهیر ثوبه قیاس ایلدی شمعی تطهیر ثوب دلاک و عصر له اولمق لازم ایسه تطهیر بدنه دخی دلیکدن لازمدر دیرزم دلیلن بودر که ماهیت غسل اکادیرلر که صوی بی بشریه اتمق بولنه دلاک ایسه اول اساله نک تمامتندنر او یله اولنجه سنت اولدی و بررو ایتده مستحب اولدی امام مالک بونی ثوبه قیاس ایتسک هیچ وجهی بو قدر زیرا ثوبه نجاست حلول ایتددر دلاک و عصر ایتنجه چیمیز اما بدن بونک خلافتجه در بدنه نجاست حکمیه دن برشیء حلول ایتز که اخر اچنده دلاک و عصره محتاج اوله ای لیس بواجب (قیل و لا ادخال الماء تحت جلده الا قلف) بعضیلر دیدیلر که سنتسزک جلده سنه ادخال ماء واجب دکلدر و بعض مشایخ قنده ایصال ماء واجبدر اصح اولانده بو درختی امام کردری بعض مشایخن نقل ایلدیکه اقلف یعنی سنتسز جنابتدن غسل ایلدکده انک اوزرینه لازمدر که داخل جلده یه ایصال ماء ایلیه بواجلندنر که افاقک قلفه سنه یعنی جلده سنه بول نازل اولسه طشره چیمسه وضوسی ناقص اولور * و دخی صاحب ذخیره دیر که مقاتل ابوحنیفه دن روایت ایدر که اقلفک بولی قلفه سنه نازل اولسه آبدستی بوزیلور اگر چه طشره چیمماز ایسده و جنب اولسه جلده نک یحتی غسل ایلیه (وستنه غسل یدیه و فرجه) و غسلک سنتی ایکی النی و فرجنی اول غسل ایلکدر مصنف ضمیری مذکر ایرادندن انجق مذکره اختصاصی توهم اولمسون زیر اذکر و انشی دن هر بری جلده بدنی غسل ایلک و اجبدر حتی کو بکنه و قولانته ایصال ماء واجبدر امانسک داخل فرجلرینه صوی بی ایصال و پارمقر بی ادخال واجب اولدی (و الجساسة ان كانت فی بدنه) و بدنده نجاست و ارایسه انی دخی غسل ایلک سنتدر سایر اجزاء بدنه شایع اولسون ایچون (و الوضوء) غسلده وضو دخی سنتدر (الارجلیه) الا ایکی یاغنی دکل یعنی آخر غسله تأخیر ایلیه استثناء متصلدر زیر آبدست المق اعضاء وضو وظنندن برفعلدر که کزک غسل اولسون کزک مسح اولسون کانه دیمک اولدیکه اندنصره اعضاء وضو وظانفی ایشانه الا ایقلر بی غسل و طیفه سی دکل صاحب الکفایه ایدر الارجلیه قوی حسن بن زیادک ابوحنیفه دن روایت ایتدیکی قولدن احتراز در که جنب اولان کسینه آبدست السه باشنه مسح ایتیه زیر مسحده فائده بو قدر اساله ماده مسح موجوددر اما صحیح اولان ظاهر روایتدر که روایت اولندیکه حضرت رسول صلی الله تعالی علیه و سلم آبدست آورکبی آبدست الدی الا ایقلر بی غسل ایتدی یغمبرک وضوسی غسل و مسحه شاملدر نهاده بویله واقع اولدی قره کال تانا رخاتیه دن نقل ایدر مذهب صحیح بودر که باشنه مسح ایلیه وضو بی جنابتدن غسل اوزرینه قدیم سنتدر فرض دکلدر حتی برکسینه غسل ایدر کن آبدست المسه بالکرم مضمضه و استنشاق در نص کره صوی بی باشنه و جمیع بدنه اساله ایسه کفایت ایدر و دخی جامع الجوامع، برکسینه جنابتدن غسل ایدر کن وضو و اجبدر دیسه اول غلط ایش اولور (و ثلاث الفسل المستوعب) استیعاب ایدر غسلی اوج کره ایلک دخی

ستدر (ثم غسل الرجلین لاقی مکانه ان کان فی مستنقع الماء) اندنصرکه ایکی ایاقلرینی غسل ایلیه اماغسل ایلدیکی مکانده یومیه اکر اول مکان صوجع اولور مکان ایسه اکر جمع اولورسه تأخیر غسل رجلین سنت اولمز انک کبی یرده مثلا لوح اوزرنده یا حجر اوزرنده غسل ایلیه بلا تأخیر ایاقلرینی غسل ایلیه (و لیس علی المرأه نقض ضفیرتها) و عورتک اوزرینه اورلمش صاچنی چوزمک یوقدر یعنی واجب دکلدر (و لابلها ان بل اصلها) اکر اول صاچک اصلی اصلتمش ایسه کندوسنی اصلتاق واجب دکلدر زیرا اصول شعر اصلندقدنصرکه کفایت ایدر * بونک اصلی ام سلمه رضی الله تعالی عنها حدیثیدر ام سلمه دیدیکه یارسول الله بن خاتون کشی یم بوضفیره رأسمی یعنی باشمده کی اوریلی صاچمنی محکم بند ایتشمدر غسل جنابتده چوزوب اچا یمی حضرت رسول علیه الصلاة والسلام جوابنده (الا انما یکفیک ان تقیضی الماء علی رأسک و سائر جسدک ثلاثا) دیدی نهاییه ده بویله ذکر اولندی اما صدر الشریعه عبارتی (ینکفیک اذا بلغ الماء اصول شعرک) وارد اولمشدر بوضورتده شعر اورلمش اولدی تقدیر جدر اورلمش اولسه غسلی واجب اولور مصنفک (و لیس علی المرأه) قولنده رمن و اشارت واردر که برار کسنه نک اولدن اورلمش صاچنی اولسه علویه و اترک کبی اول کسنه نک اوزرینه واجبدر که صاچنک اور کوسنی نقض ایدر یعنی بوزه شیخ زاده حضرت تلی دیر که نقض ضفیرتها قولنده تشبیه واردر که بوحکم نسیاه مخصوصدر اما شولر جلکه اورلمش ضفیره و صاچنی اوله اول بوحکمده داخل دکلدر یعنی نقض ضفیره اکا واجبدر مضمر ایدر اما شولر جلکه اولدن معتادی صاچلریله کز مک ایدی تکیم علویه و اترک اویله ایدر لر جنابتدن غسل ایدر کن اثناء شعرینه ایصال ماء واجبیدر دکلیدر جابر حدیثنک ظاهری دلالت ایدر که واجب دکلدر اما صدر الشهدی ذکر ایلدیکه واجبدر و احتیاط صوی اثناء شعره ایصاله در اکر دینلورسه که ایصال ماده حرج واردر شرعه حرج یوقدر صاچنی اولان کسنه زحمتی اختیار ایدوب نقض ضفیره و ایصال ماء ایتک لازمدر زحمتدن فحشر سه تراش ایلسون زیر ارجله مثله یوقدر اما نساطفه سنده صاچ زب و زینتدر تراش مثله در (و فرض لانزال منی ذی دفق و شهوة) وقتا که مصنف کیفیت اغتسالدن فارغ اولدیه فر ایض و سنی بیان ایتکله سبب وجوبی امور ار بعددن اولدیفنه شروع ایلدیکه اول درتدر انزال منیدر و غیبوت حشفه در و مستیقفک منی کور مسیدر و انقطاع حیض و نفاسدر یعنی دفق منینک صفتیدر دفق غسلک و چو بنه شرطدر و شهوت ایسه بالاتفاق شرطدر و بومحمله منینک ذی دفق و شهوت اولمی اعتبار اولندی زیرا حضرت علیه السلام (اذا حذفت الماء فاغتسل وان لم تکن حاذفا فلا تغسل) دیووجوب اغتسالده حذف اعتبار ایدیلر که دفق و اسقاطدر حذف ایسه اولمز الا شهوت ایله اولور صحاحده حذف الشیء استطه دیو دوقت الماء ادفقه دفا ای صیته فهو ماء دافق ای مدفوق معانسه (و لو فی نوم عند انفصاله) اکر اول انزال منی دفق و شهوت طریقیله او بقوده دخی اولورسه (لاجر وجه) یعنی منینک ذکر دن خروجی قنده دکل یعنی دفق و شهوت طریقیله یوقارودن قو بدقدن صکره غسل واجب اولور خروجی شرط دکلدر (خلافا لابو یوسف) ابو یوسف خلاف ایدوب شهوتله منینک خروجی اعتبار ایدلی * ینابعد ایدر بزم اصحابم بومسئله ده اختلاف ایدیلر ابو حنیفه ایله امام محمد شرط منینک مکاتدن شهوتله انفضالیدر دیدیلر حتی بر کسنه دن انزال منی واقع اولسه شهوتسز غسل واجب اولمز * مثلا بر کسنه آخر یوک کونورسه یا خود دیو اردن دوشسه اول سبب ایله انزال منی اولسه اول کسنه یه غسل لازم دکلدر ابو یوسف منینک دفق و شهوت طریقی اوزرینه خروجیدر دیدی مثلا دفق و شهوتدن بری بولسه بری بولسنه اول کسنه نک اوزرینه غسل لازم دکلدر ثمره خلاف ایکی مسئله ده ظاهر اولور بری بودر که فحش بر کسنه اختلام اولور کن او یا توب ذکر ینک باشین طوتسه شهوتی ساکن اولجه اندنصرکه منی اقسه ابو حنیفه ایله امام محمد قتلنده غسل واجب اولور ابو یوسف قنده غسل واجب اولمز * ایکنجی بودر که بر کسنه عورتیه جماع ایسه همان اول ساعت بول ایتدین غسل ایسه بعده بقیه منی خروج ایسه ابو حنیفه ایله امام محمد دیرلر که تکرار غسل ایلسون اما ابو یوسف دیر که غسل لازم دکلدر اکر بولدن اول مذی دخی چیسه انده اولان کلام منیده اولان کلام اختلافی کبیدر اکر بولدن نصرکه غسل ایدوب منی چیسه بالاتفاق جمله نک قولنده غسل لازم

دکدر کمال شمی شرح وقایده دیر کشفی قنده شهوت شرط دکدر بلکه نه طریقه اولورسه اولسون
 مینک خروچیدر نبی علیه الصلاة والسلام (الماء من الماء) حدیث شریفی دلیل کتورمشدر و بزم دلمانحق
 سبحانه و تعالینک (وان کتم جنباً فاطهروا) قول شریفیدر (ولوؤیه مستیظلم تذکر احتلاما بللا و لومذبا)
 ودخی تذکر ایمان مستیظلم بلل یعنی باش کورمی ایچون غسل فرض اولندی اسکرمذی اولورسه ده
 (خلافه) خلاف ابو یوسف قدر بونک امثالنده غسل لازم کلز دیر * ینایعه دیر که اگر برکسته او یخوسندن
 او یانسه فراشنده و یاخود فخذنده مذی کورسه کرک احتلامی تذکر ایسون کرک ایتمسون اول کسنه نک
 او زینه غسل لازمدر امام اعظم ایله امام محمد قتلنده اما ابو یوسف قنده غسل لازم دکدر مادامکه یقین ایله
 احتلامه علم حاصل اولیه اما بصورتده مستیظلم کوردیکی منی اوله جق اولورسه جمله نک قولنده بالاتفاق
 غسل واجب اولور اگرچه احتلامی تذکر ایتمسه ده * اگر مستیظلم ودی کورسه ینه جمله نک قولنده غسل لازم
 اولمز * کمال شمی امام اعظم و امام محمد و ابو یوسفک اختلافی بنی ذکر ایتدکنصکره ابو حنیفه ایله امام محمدک
 دلیلنی ذکر ایدوب ابو داود و ترمذی عائشه رضی الله تعالی عنهدان روایت ایلدیله که حضرت عائشه دینیکه
 رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمدن سؤال ایتدیله که نه بیوررسز شول کشی حقهده که او یخوسندن او یاندی
 و بلل کوردی اما احتلامی تذکر ایتدی حضرت علیه السلام غسل ایدر بیوردیلر و ینه نه بیوررسز یارسول الله
 برکیمسه احتلام اولدم ظن ایدوب اما او یاندقده بلل کورمذی حضرت علیه السلام غسل لازم دکدر دید که
 امهات مؤمنیندن ام سلمه رضی الله تعالی عنها دیدیلر برخاتون احتلامی تذکر ایدوب اما بلل کورمه حضرت
 علیه السلام جو ابنده نعم غسل ایدر بیوردیلر * صدر الشریعه دیر که حقن برخاتون احتلام اولسه و احتلام
 و انزال تلذذنی تذکر ایله اما بلل کورمه اول خاتونک او زینه غسل لازمدر بعض مشایخ بونی اخذ ایتدی
 اما وجهی بودر که احتلام اولان خاتون شوندن خالی دکلکه یاصاغ یانی او زینه یاصول یانی او زینه
 یارقه سی او زینه اوله او یخودن او یاندقده نصکره کندی یاصاغ یاصول یانی او زینه یاتور کورسه
 احتلامی تذکر ایدوب بلل کورمه غسل لازم دکدر شیخ الاسلام دخی قولی بودر اما او یاندقده آرقه سی
 او زینه یاتور کورسه و احتلامی تذکر ایدوب بلل کورمه آنک او زینه غسل لازمدر ز پرا جائزدر که اول
 خاتونک احتلامی حالتده خروج منی واقع او ماش اوله نهایت ارقه سی او زینه یاتق ایله منی کیرویه عودت
 ایتش اوله * قره کمال دیر که ظاهر روایتدر که مرأه نک احتلامنده مینک فرج داخلندن فرج خارجه خروجی
 شرط قیلندی غسل واجب اولسنه حتی مرأه نک منیسی مکانندن منفصل اولسه ده فرج داخلندن خارجه
 حقیقه اول مرأه غسل لازم دکدر و اصح دخی بودر * حاصل کلام انزال مینک غسلی موجب اولسی
 حالت یقظه ده اولسی شرط دکدر بلکه انزال منی غسلی موجبدر کرک حالت یقظه ده اولسون کرک حالت نوده
 اولسون ز پرا سلطان انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم هر احتلام اولان کسنه نک او زینه غسلی واجب قیلدی
 * حتی روایت اولنور که ام سلمه رضی الله تعالی عنها بیغمبر علیه السلامه سؤال ایتدیله که رجل منامنده یعنی دو شنده
 کوردیکی کبی مرأه دخی کورسه یعنی احتلام اولسه حالی نیجه اولور دید که رسول علیه السلام بیوردیلر
 بومعناده لذت بولورمی ام سلمه نعم دید که رسول علیه الصلاة والسلام فلیغتسل یعنی غسل ایلسون بیوردیلر
 (ولایلاج حشفه فی قبل اودبر من آدمی حی) ودخی آدم حیک او کندن و یاخود آردندن ایلاج حشفه
 ایچون غسل فرض اولندی (وان لم یزل) اگر انزال منی اولسه ده ینه غسل فرض اولنور حشفه جاه مهمله ایله
 ذکر دن محل ختانک مافوقه دیر لر ختان دیو ذکر و انشادن موضع قطع دیر لر و انشادن موضع قطع دیندی
 ز پرا عر بله نسائی دخی سنت ایدر لر بو معنایه حضرت علیه السلام بیورر (ختان الرجل سنة و ختان المرأه
 مکرمه) یعنی زوج حقهده ز پراجاع الذاولور مصنف و التقاء الختانین دیمدی هدایه ده واقع اولدیغی کبی بوکا
 اشارت ایلدیله التقاء ختانیندن مراد ایلاج حشفه طریقه ایله اولان التقادر یوخسه مجرد فرج فرجه ملاقی
 اولمق دکدر اما ایلاج حشفه اولسه اول التقا غسلی ایجاب ایلر لکن وضوئی ایجاب ایدر شیخین قنده تکم
 مرور ایلدی * ذخیره ده ایدر که اون یاشنده بر اوغلانک بر بالغه عورتی اولسه اوغلان اول عورته جاع ایله
 عورته غسل لازم اوغلان لازم دکلر پراجاع اوغلانده هنوز نزول مایو قدر حتی نزول مقامه قائم اوله نهایت

او غلانه غسل ایله دیلر که جنابت ایله کز مکه معتاد اولسون اگر رجل بالغ مرأه مرأه اولسه رجلاک اوزرینه غسل واجب مرأهیه واجب دکلدر اگر دینا ورسه که حضرت رسول الله صلی الله علیه و سلمک (الماء من الماء) حدیث شریفنی دفع و شهوت و شهوت طریق اوزره خارج اولان منیدن غسل لازم اولمق معنا سنه حل ایتدیگر بوا یسه اقتضایدر که انزال اولمق منین مجر دغیبو بت حشفه ایله غسل واجب اولمیه حالبو که حضرت صلی الله علیه و سلمک (اذا التقى الختانان وتوارت الحشفة وجب الغسل انزل اولم یزل) بیوردیغی حدیث شریفه مناقضدرو بوا یکی حدیثک یمنی توفیق ایچون جواب و بریلور که مامنی التقاء ختانیته تقدیرا موجود در اگر چه حقیقه تده موجود دکل ایسه ده زیرا التقاء ختانی انزاله سیدر بومثالوده غالب انزالدر انزال ایسه کوزدن غایدر حس ایله بلنم قلی اولدیغیچون * او یله اولسه سبب ظاهر که التقاء ختانیدر احتیاطا انزاله مقامنه قائم اولدی چونکه التقاء ختانی ماء منینک نزولی منزله سنده اولدیسه بلا انزال غیبو بت حشفه صورتده غسلک وجوبی تقدیر اما ماء منینک وجودی ایچوندر دیک اولور و صحیحدر (علی الفاعل والمفعول به) فاعل ومفعول اوزرینه غسل فرض اولندی لفظ علی ابتداء کلامده اولان فرضه متعلقدر مولانا کمال قریمی صدر الشریعه حاشیه سنده ایدر بزم اصحابینک عبارتی جنابت ثابت اولان ایلاجده مختلف اولدی امام محمد دن روایت اولنان بودر که فحین ختانان متلاقی اولسه و حشفه کیرلنسه غسل واجب اولور ابو یوسف دن روایت اولنان بودر که حشفه متواری اولسه آدمینک دبر و قبلندن فاعله ده ومفعول بهده غسل واجب اولور کرک انزال اولسون کرک اولسون بزم علمایر قتنده غسلک وجوبی التقاء ختانیته مقصور دکلدر زیرا قبله ایلاج فاعله ومفعول بهده بالاجماع غسل ایجاب ایدر اگر چه التقاء ختانی بولمق سه ده جماعی قابل اولمیان صغیره به ایلاج غسل ایجاب ایلن مادامکه انزال اولمیه اما شرح طحاو یده غسل ایجاب ایدر بر انزال اولمق سه ده (ولانقطاع حیض ونفاس) ودخی حیض ونفاسک انقطاعی وقتنده غسل فرض اولندی حیضک موجب غسل اولمسنده تمسک لله تعالیسک (ولاتقر بوهن حتی یطهرن) قول شریفیدر حتی یغتسلن معنا سنده زیرا تطهر اغتسال ایله اولور زیرا اقرب معانی باب تفعل تکلف ایچون اولمق وتکلف ایسه قصد و اراده نیک مدخلی اولان یرده اولور اما بوآیت ایله تمسک صحیح اولمق تخفیف ظاهر ایله قرأت اولندیغی اوزره زیرا طهر حیضک نقیضدر معنی (حتی یطهرن من حیضهن) دیک اولور قرأتین یلننده وجه توفیق بودر که قرأت تشدیددم حیضی مادون عشره ده منقطع اولان خاتون حقیقه اوله وجه تمسک بودر که الله تعالی زوجی و طئندن منع ایلدی خاتون غسل ایتزدن اول بونک برله کز و جک و طئنده حتی انقطاع حیض حالنده ثابتدر الله تعالیسک قول شریفه ایله که بیور لر (فأتوا حرثکم انی شتم) اگر غسل ایتک خاتونک اوزرینه واجب اولمسه زوج حق ثابتدن منع اولور میدی حالبو که قر باندن منع اولندی غسل ایدنجیه دیک معلوم اولدی که غسل خاتونک اوزرینه فرض ایش و نفاسک غسلی موجب اولمسنک دلیلی اجماع ایله ثابتدر بعضیلر دیدیلر که حیضه قیاس اولمشدر زیرا بونفاس دم حیضدر که مدت حاده رحمة امده حبس اولمشدر و جنین ایچون غذار (لالندی وودی و احتلام بلا بلل) مذی وودی ایچون و بلل موجود اولمیان احتلام ایچون غسل فرض اولمدی مذی ذال مجه نیک سکونیه شول صویک اسمیدر که بیاضه مائلدر رقیقدر کشی اهلی ایله ملاحظه ایتدیگی زمانده خروج ایدر بعضیلر مذی وودی و منی تشدید ایله جائزدر دیدیلر وودی دال مهمله نیک سکونیه بولدنصره چقان بیاض صویک اسمیدر هیچ بریسی غسل ایجاب ایلن انجق وضوء ایجاب ایدر بوقاروده ولرؤیه مستقیظ بلا قولنده مصنفک بللدر مرادی حقیقه تده مذی اولور سه غسل فرض ولازمدر دیک اولمق بلکه مرادی بودر که او یا نوب فر اشنده مذی صورتده بلل کورسه غسل لازمدر منی اولمق احتمالی ایچون دیکدر شمعی برکسنه او یخوسندن او یانسه فر اشنده یا خود بدننده بلل کورسه حالبو که اولکسنه احتمالی تذکر ایلمسه اوچ وجهدن خالی دکلدر وجه اول بودر که او یا نوب اول بلل منی ایدیکنه یقین حاصل ایدر سه بالاتفاق غسل واجب اولور وجه ثانی بودر که ودی ایدیکنه یقین حاصل ایدر سه غسل بالاتفاق واجب اولمق وجه ثالث بودر که صورت مذیده اوله احتمالدر حقیقه تده مذی اوله و یا خود احتمالدر منی اوله ده حرارت هوا ایله رقیق اولمش اوله بوضو رتده غسل واجبدر امام اعظم ایله

امام محمد قتلنده كرك احتلامی تذكر ايلسون كرك ايلسون احتياطا واجب اولور * ابو يوسف قتلنده غسل واجب اولور مكر احتلامی تذكر ايله (وايلاج في بهيمة اوميته بلا ازال) حيوانه وميته به ازاله من ادخال ايجون غسل فرض اولمدي مثلا بر كسته حيوانه وميته به يا خود مادون فرج آدمي به وطى ايلسه فخذ كبي غسل واجب اولور مادامكه ازال اولميه (وسن للجمعة والعيدین والاحرام وعرفة) وجعه وعيدین و احرام وعرفه ايجون غسل مسنون اولدى اما جمعه ايجون غسل سنت اولديغى حضرت بيغمبر عليه السلامك (من توفياً يوم الجمعة فيها ونعمت ومن اغتسل فالغسل افضل) حديث شريفى ايجوندر اند نصكره ابو يوسف ايله حسن بن زياد اختلاف ايتديلر كه جمعه ده غسل صلوة ايجونميدر يا خود يوم جمعه ايجونميدر حسن ديديكه يوم جمعه ايجوندر و فضيلت يومى اظهار ايجوندر * تكلم حضرت رسول عليه السلام (سيد الايام يوم الجمعة) بيوردى ابو يوسف ديديكه صلاة ايجوندر زير صلاة جمعه جيم غفير وجع كثير ايله ادا اولنور بو صلاة جمعه ده بر فضيلت واردر كه غيرى صلاته يو قدر فائده خلاف بو محله ظاهر اولور كه بر كسته جمعه كوننده غسل ايلسه اند نصكره حدث واقع اولوب تكرر آبدست السه و جمعه نمازنى قيلسه ابو يوسف قتلنده سنتى اقامت انتمش اولور اما حسن بن زياد قتلنده اقامت سنت انتمش اولور اما جمعه دن ماعداسنك سنت اولمى نقل صحيح ايله ثابت اولمدر كه حضرت رسول عليه السلام عيدین و احرام وعرفه ايجون غسل ايدردى * معلوم اوله كه غسل اون بر نوع اوزر ينه در اون بردن بشى فرضدر اولكيسى غيبوبت حشفه دن غسل ايلكدر ايكيجى ازال منيدن او چيجى احتلامدن در دنجى حيصدن بشنجى نفاسدن * دوردى دخى سنندر جمعه كونى غسل ايلك وعرفه كوننده و احرام وقتنده و عيدينده غسل ايلكدر * بر غسل دخى بطريق الكفايه و اجيدر اول غسل ميندر حتى بر جاعتدن بعضى ايشاسه بعضى آخر دن ساقط اولور هيچ بريسى ايشاسه جمله سى اتم اولور * زير حضرت رسول عليه الصلوة والسلام بيورديلر كه مسلك مسلم اوزرنده التى حقى واردر صحابه رضى الله تعالى عنهم ديديلر كه اول التى حقى ندر پس بيورديلر كه حين ملاقاته سلام و بر مكدور و دعوت ايلسه اجابت ايلكدر و بر كسته خير ايله نصيحت استسه بيلديكنى در يغ ايتيوب نصيحت ايلكدر و اغسرسه تشيبت ايلكدر يعنى بر حك الله ديودعا ايلكدر و خسته اولسه عياده سننه وارمقدر و فوت اولسه جنازه سننه حاضر اولوب غسل ايلكدر اكر كندوسنه منحصر ايسه * و بر غسل دخى مستحيدر كافر اسلامه كلدكده غسل ايلكدر زير رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمه جنابت كلوب اسلام مراد اينده غسل ايله امر ايدردى اما بو غسلك مستحب اولمى كافر جنب اولديغى زمانده در اكر جنب اولورسه اول زمان و اجيدر اصح اقوال اوزر بنه (ووجب لبيت كفاية وعلى من اسلم جنباً والاندب) ميتك غسل و واجب اولدى فرض كفايه طريق اوزر بنه و دخى شول كافره كه جنب ايكن اسلامه كله آنك اوزر بنه غسل و اجيدر و اكر اسلامه كلدكي وقتنده جنب دكل ايسه اول زمان غسل مندوب و مستحيدر بو مسائلك احكامى ماسبقدن فهم اولندي اعاده به حاجت بو قدر (ولا يجوز لمحدث من مصحف) آبد تسز اولان كسنه ايجون مصحف شريفه يا شمع جائز دكادر طاهر اولمديغه (الا بغلافه المنفصل لا المتصل فى الصحيح) الا منفصل اولان خلافتنه يا شمع جائز اولور اما متصل اولان غلافه يا شمع دكل حاصلى محدث اولان كسنه ايله مصحف شريفه بيننده بر شى ثالث كركدر كه مصحفه تابع اولميه جلد مشر ز كبي مس آدمه تابع اوله زير اجلد مشر ز مصحفه تابع مدر متصل اولديغى چون انكچون مصحف بيع اولسه جلد مشر ز ذكر اولمدين بيوده داخلدر (و كره بالكم) مصحف شريفه كم ايله يعنى يكي ايله يا شمع مكر و هدر صاحب كافي غلافى مطلق ذكر ايلدى اتصال و انفصال ايله قيد ايلدى بلكه (ولا يمس هؤلاء مصحفا الا بغلافه) ديدكد نصكره الله تعالى نيك (لا يمس الا المطهرون) آيت كريمه سنى علت نهى ذكر ايلدى اند نصكره ديديكه غلاف جلد مشر ز در اصح قول اوزره * بعضيلر ديديلر كه منفصل اولاندر خريطه و غيرى كبي جنب و حائض و نفسا ايجون جلد مشر زه مس ايتك جائز كورلدى * صاحب هدايه و تابعلرى غلافدن مراد مصحف مجلد طرف اولاندر مسى جائز اوليان جلد مشر ز در زير ايكيسى شى واحد در ديديلر * و دخى فخر الاسلامدن روايت اولنديكه كتب فقهيه وسنن احاديث و سائر كتب شرعية ده محدث و حائض و جنب و نفسانك يا شملى مكر و هدر زير

بو کتب مذکوره آیات قرآند خالی دکالدر اما یکار یله بالسمده ضرر یوقدر عموم بلوی اولدیغیچون *
 دخی کفایه ده ذکر اولدی بکه جنب مضمضه ایدوب اللین غسل ایسه امام اعظمین روایت اولدی بکه
 قرآن او قومده یا خود یا بشتمده ضرر یوقدر * علامه نجم الدین زاهدی ایدر بن استاد نجم الدین البخاری نیک
 فتوا سنده کوردیمکه لابس در دیمش (ولامس درهم فیه سورة الابصر ته) واوزنده سورء اخلاص
 یاغیری سورء بازلمش آفجه یه دخی مس ایلك جائز اولمز مکر کیسه سیله مس اولنه اول کیسه غلاف منقصل
 منزله سنده در (ولالجنب دخول المسجد الا لضرورة) دخی جنب ایچون مسجدده دخول ایلك جائز دکلدر
 مکر که ضرورت ایچون اوله الضرورات تیبح المحظورات دینلشدر (ولاقراءة القرآن) جنب ایچون
 قراة قرآن دخی جائز دکلدر (ولو دون آیه) اگر برآیدن اقل ایسه ده کال شینی شرح وقایه ده دیر که
 جنب و حایض تلاوت قرآند منع اولندیغی کر خینک اختیار یدر اما طحاوی و لابس اولمه سن اختیار
 ایلدی مادون آیت اولنج * بخاری ده آیت تامه قرانده ضرر یوقدر و ابن عباس حضر تبری جنب ایچون
 قراة قرآن بآس کور مزدی کرخی قولنک وجهی بودر که ترمذی و ابن ماجه بن عمر رضی الله عنهما بدن روایت
 ایلدیلر که حضرت رسول علیه الصلاة والسلام بیوردیلر (لا یقرأ الجنب ولا الحائض شیئا من القرآن)
 شیخ زاده دیر که شیئا من القرآن قولی طحا وینک علیهنه حجتدر زیر شیئا لفظی نکره در سیاق نفیده
 واقع اولشدر عموم افاده ایدر او یله اولنج مادون آیتی قراندن ممنوع اولمه نص اولور * امدی طحا وینک
 ذکر ایتمدیکی مقابله نصده تعلیل اولور بوا یسه جائز اولمز * کرخی دیر که حائض آیت تامه دن تلاوت قرآن
 قصدی اوزینه قراندن منع اولندیغی کبی مادون ایتمدن قراة قرآن قصدی اوزینه قراندن دخی منع اولندی
 زیر اجله قرآندر * وینه شرح وقایه ده دیر که بزم دیدیکم زده کرخی قولیدر تلاوت قرآن قصدی اوزرینه
 اولدیغی زمانده در اما ذکر وثنا قصد ایدوب تلاوت ایسه مثلا (بسم الله الرحمن الرحیم والحمد لله رب العالمین)
 یا خود جنب و حائض صبیانه قرآن تعلیم ایسه لر حرف اول زمانده بالافتاق ضرر یوقدر معذور
 اولدیغیچون زیر ضرورت وارد و دخی دیر که جنب و حائضه تورات و انجیل تلاوتی مکر و هدر زیر اجله سی
 الله کلامیدر و جنابتله تلاوته الله کلامنه ترک تعظیم وارد و دخی جنب و حائض ایچون دعاء قنوت
 او قومتی مکر و هدر دکلدر ظاهر روایتده زیر قرآن دکلدر * امام محمد دن روایت اولندی بکه مکر و هدر زیر قرآن
 مشابهنی وارد * و مضمتر تدیر که صبیانه صحیفه و یر مکده ضرر یوقدر زیر امانع ایلمکده حفظ قرآنی ترضیع
 وارد صبیانه ظهارت ایله امرده حرج وارد صحیح دخی بودر و دخی فتاوی کبیر دن نقل اولنور که جنب
 قرآنی یازیمه اگر صحیفه بی ارض اوزرینه دخی وضع ایدوب یازرسده * وینه مضمتر انک موضع آخرنده دیر که
 متأخرین رحیم الله حائض و جنبه تعلیم قرآن ایتمده اختلاف ایلدیلر اصح بودر که ضرری یوقدر کله کله
 او کر نوب آیت تامه اولماق شرطیله (الاعلی وجه الدعا والثناء) مکر که انلر دعا و ثنا وجهی اوزرینه
 قراة ایلدیلر (و یجوز له الذکر و التسمیح و الدعاء) و جنب ایچو ذکر و تسمیح و دعا جائز اولور * شمس الائمة
 الحلوانی ابو حنیفه دن روایت اولندیغی ذکر ایدوب جنبه سورء فاتحه بی دعا طریقی اوزره قرانده ضرر
 یوقدر دیر فقیه ابو جعفر هندوانی بن بوکه فتوی و یرم دیو جواب اولشدر * امام ترمذی شیدن روایت اولنور که
 آیت تامه طویله اولدیغی زمانده تلاوتی حرام اولسی ظاهر در اما قصیره اولسه بو مثلو تلاوت قصد اولندن
 السنة ناسده جاری اولسه مثلا الله تعالی نیک (ثم نظر) و دخی (لم یلد) قول شریفی کبی اول زمانده حرام اولمز *
 کتاب عیونده جنبه فاتحه بی دعا طریقی اوزره قرانده ضرر یوقدر ذیرو آیات قرآنیه دن کله انده دعا معناسی
 مشابهنی اوله آنده ضرر یوقدر * بوندن معلوم اولدی بکه حکم قرآن قاری اولان کسینه نیک قصد یله تغیر
 اولمش اوله * صاحب نهیاه محیطدن نقل ایدر که دعاء قنوتکه اللهم اننا نستعینک الی آخره جنب و حائض
 کبیره قراةتی مکر و هدر (والحائض والنفساء کالجنب) حائض و نفسا احکام مذکوره ده جنب کبیر
 ضمنا و صراحة بیانی کچمشدر اعاده حاجت یوقدر * فصل * صاحب نهیاه دیر که معنای فصل لغتده
 ظاهر در بویله تعریف اولنور که (طائفة من المسائل الفقهية تغيرت احکامها بالنسبة الی ما قبلها غیر ترجمة
 بالکتاب و الباب * اگر ما بعدنه متصل اولور سه منون اولور اگر متصل اولمز ایسه شارح تحفه دیر که فصل

مصدر در فاصل معنایست یا مفعول معنایست اگر فصلد نصره لفظ فی ذکر اولتور سه فصل فی الوضوء کبی
 اول زمانده منون و هر فوع اولور مبتداً محذوف ک خبری اولق اوزره یعنی هذا فصل دیمک اولور *
 اگر لفظ فی ذکر اولور ایسه مثلاً فصل الوضوء شرط للصلاة کبی اول تقدیرجه لام ساکن اولور ز بر ا بر کله
 اوزرینه وقف اولنسه آخری ساکن اولور وقتاً که مصنف طهارت صغری و کبرانک بیانندن فارغ اولدیه
 طهارت نه شئله حاصل اولور انک بیاننده شروع ایدوب (و يجوز الطهارة بالماء المطلق) دیدی طهارت
 ماء مطلق ایله جائز اولور (کاء السماء والعین والبر والادویة والبحار) ماء سماء ایله یعنی یغور صوتی کبی
 ماء سماء ایله طهارت جائز اولور زیرا الله تعالیٰ انک (وانزلنا من السماء ماء طهوراً) قول شریفی دلیل کافیدر ماء
 سماء ایله سماندن زولی مشاهده اولتانی مراد ایلدی یغور صوتی کبی وقارندن و طولودن اریوب مجتمع اولان
 در دلک صوتی و ماء عیون ماء ارضدر که ارضدن خروچی مشاهده اولتور و ماء بحار ماء عیون کبیدر حاصلی
 ارض اوزرنده اولان اصولک جمله سی حقیقته ماء سماندن ماء سماء اولد یعنی صاحب کشف الله تعالیٰ انک
 (الم تر ان الله انزل من السماء ماء فسلكه ينابيع في الارض ثم يخرج به زرعا مختلفا الوانه) قول شریفی دلیل
 ایراد ایلدی و دیدیکه هر صوتی که ارض اوزرنده در اول صوت سماندن صخره به نازل اولور اند نصره
 الله تعالیٰ اول صوتی وجه ارضه تقسیم ایدر اول صوت سیبیله وجه ارضه چشمدر و انهار حاصل اولور
 تکیم اجساد بنی آدمده عروق اولدیغی کبی (وان غیر طاهر بعض اوصافه) اگر صوتک اوصافندن
 بعضیسی بر طاهر شیء تغییردخی ایدر سده اول صوت ایله آبدست المقی جائزدر اوصاف ماء دن مراد طمعدر
 اولندر ریخدر طعم قحله یعنی ذوق ادا ایتدیکی شئدر کلام عربده طعم مره دیرلرو بومحله صوتی تغییر ایدن
 شئک طاهر اولسین شرط ایلدی زیرا تغییر ایدن شیء نجس اولجه آبدست جائز اولن کرک ماء جاری اولسون
 کرک ماء را کد اولسون (کالتراب و الزعفران و الصابون) اول طاهر اولان شیء طو پراق و زعفران و صابون
 کبی بونلر طاهر اولمقله مجرد احد اوصافی تغییر ایله جواز ینه خلل و یرمز بو ذکر اولتان صوتی تغییر
 ایدوب و کندی طاهر اولانک مثال لر ایدر مصنف اوج مثال ایراد ایتسمیله بومعنایه تنبیه ایلدیکه مغبر و طاهر
 اولان بر قاج نوعدر که بری جنس ارضدن اوله تراب کبی و بری دخی بودر که جنس ارضدن اولیه و لکن
 صوتیه مناسبتی اوله یعنی صوتی استعما لدن مقصود اولان تطهیره مناسب اوله اثنان و صابون کبی و بری
 دخی بودر که جنس ارضدن اولیه و صوتیه دخی مناسب اولیه بلکه انک خلطیله تطهردن غیری بر غرض
 قصد اولته زعفران کبی * شرح نقایده دیر که اشیاء مذکورده ایله وضوء جائز اولدیغنه دلیل بودر که مسلم
 ایله بخاری ابن عباسدن راویلدر که بر کثی بیغمبر صلی الله علیه وسلم ایله محرم ایکن دوه دن دوشوب فوت
 اولدی حضرت علیه السلام بیوردی (اغسلوه بماء وسدر و کفتوه فی ثوبه و لا یحفظوه و لا یخمره و رأسه)
 بو حدیث شریفدن معلوم اولدیکه غسل تصور اولنن الا خلط ایله تصور اولتور * امدی اشیاء
 مذکورده محتاط اولدیغی صوتی ایله وضوء جائز ایش (وانت بالکث) یا خود اول صوت بر مکانه چوق
 طور مغله قوقسه اول صوت ایله آبدست المقی جائزدر مجرد قوقسه جواز ینه خلل کلز (لابناء خرج
 عن طبعه بثمره الاوراق او بغلته غیره) اما شول صوتی ایله آبدست المقی جائز دکلدر که شجر دن ساقط اولان
 اوراق کثرت وقوعی سیبیله و یا خود میوه نک کثرت وقوعی سیبیله طبیعتندن چقمش اوله (او یا طبخ
 کالاشربة) یا خود شربت کبی بشمک ایله طبیعتندن چقمه (والخل و ماء الورد و ماء الباقلاء و المرق)
 دخی سر که و کل صوتی و یشل اولتور صوتی و شور با صوتی کبی بو مذکور انک بر یسی ایله وضوء جائز اولن
 (ولابناء قلیل وقع فیه نجس) دخی شول صوتی ایله آبدست المقی جائز اولن که آز اوله و ایچنه نجس واقع اوله
 (مالم یکن غدیراً) مادامکه نجس واقع اولان صوت کول اولیه وضوء جائز دکلدر (لا یحک طرفه المنجس
 بحر یک طرفه الاخر) او یله کولکه طرف آخرک تحر یکیله متنجس اولان طرف متحرک اولیه حاصل
 کلام علماء اتفاق ایتدیلر ماء را کد قلیله نجاست واقع اولسه اول صوت متنجس اولور کرک نجاست کثیر
 اولسون کرک قلیل اولسون اما ماء کثیر ده نجاست واقع اولسه متنجس اولن * لکن بوند نصره
 قت ایله کثرتک یننده اختلاف ایتدیلر امام مالک دیدیکه حقن صوت بر حال ایله اولسه که نجاست واقع

اولدقده باطعمی یاریجی متغیر اولسه اول زمانده قلیل حکمنده در و اگر متغیر اولمز ایسه کثیر حکمنده در نجاست واقع اولسبیله متنجس اولمز * اما امام شافعی دیر که قلتین دن اشاعه ایسه قلیل حکمنده در نجاست واقع اولسبیله متنجس اولور کرک متغیر اولسون کرک اولسون اگر قلتین مقداری یا زیاده اوله جق اولورسه کثیر حکمنده در (اولم یکن عشر ا فی عشر) یاخود اولنجس واقع اولان حوض عشر ا فی عشر اولدقچه وضوء جائز اولمز (وعقمه مالا تخمس الارض بالغرف) وعشر ا فی عشر اولان غدیر کدر یکلمکی اولقدر اوله که عرف ایله صویک التنده اولان ارض منکشف اولیه انحصار انفعال یا بندندر آچناق معناسنه عرف غین مجمه نك قحی ورائک سکو نیله ایله صوی آلمقدر (فانه کالجاری) بوصفته موصوف اولان غدیر ماء جاری کبدر (وهوما ینذهب بینه) و ماء جاری شول صودر که صمانی کیدره یعنی صمان قوندقده کوتوره الکلمیه (فیحو ز الطهاره) یوقاروده ذکر اولنان صولر شر اظیله بولنور ایسه بومقوله صویله آبدست الملق جائز اولور (مالم یراثر النجاسة فيه) مادامکه اولصوده اثر نجاست کورنجه (وهولون او طعم اوریح) اثر دیدیکی لون یا طعم یاریجدر بونلر مر یئندن دکل ایکن مصنف ادراکی رؤ یتله تعبیر ایلدی مالم بره محلنه مالم نجس ایراد اولنسه بلا تکلف لون و طعم و ریحه شامل اولور دی (و الماء المستعمل طاهر غیر مطهر هو المختار) و ماء مستعمل ابوحنیفه ایله ابو یوسف قتلرنده ظاهر در مطهر دکدر مختار اولان دخی بودر فنوی بونک اوزر یندر * معلوم اوله که علماء حنفیه اتفاق ایتدیلر که ماء مستعمل مادامکه بندندر طاهر در مطهر دکدر زیر طاهرک طاهره ملاقاتی تجس ایجاب ایلز تکیم ثوب طاهر ماء طاهر ایله غسل اولندیغی کبی (وعن الامام انه نجس مغلط) و امام اعظم دن حسن روایتی اوزره نجاست مغلطه اولمق اوزره نجسدر (و عند ابی یوسف انه متخفف) و ابو یوسف قنده نجاست متخففه در (وهوما استعمال لقر بد) اول ماء مستعمل یتله قر بت ایچون استعمال اولنان صودر (اولرفع حدث) یاخود رفع حدث ایچون استعمال اولنان صودر (خلافا ل محمد) امام محمد قنده انجق رفع حدث ایچون اولان صومستعملدر قر بت ایچون اولان مستعمل دکدر (و یصیر مستعملا اذا انفصل عن البدن) و اول صوفین بدنن منفصل اولسه مستعمل اولور * مادامکه بندنه ملاصقدر مستعمل دکدر (و قبل اذا استقر فی مکانه) بعضیلر دیدیلر که اول صو واقع اولدیغی مکانده مستقر اولدقده ماء مستعمل اولور (ولو انغمس جنب فی البئر بلانیه) اگر بر جنب نیتسز برقیو به طالس (فقیل الماء و الرجل نجسان عند الامام) دینلدیکه رجل و صو ایکیسی دخی نجسدر امام اعظم قنده زیر ا جنتک نجاستی صویه سرایت ایدوب صوی نجس ایلدی و نیت اولمغله صو جنتی ازاله ایلدی (و الاصح ان الرجل طاهر) اصح اولان بودر که رجل طاهر در (و الماء مستعمل عنده) دخی صومستعملدر امام اعظم قنده قول اولده نیتی شرط طوتوب قول ناید، شرط طوتمشدر اصح اولان بودر (و عند ابی یوسف هما بحالهما) و ابو یوسف قنده رجل جنب و صو طاهر در نیتی شرط ایلکله بونده ایسه فعل عدم نیته مقارن اولوب جنابت صویه سرایت ایلدی و صودخی جنابتی ازاله ایلمیوب حالری اوزره باقی قالدیلر (و عند محمد ان الرجل طاهر و الماء طهور) و امام محمد قنده رجل طاهر و صودخی ظهور اولسی نیت اولدغیچوندر (و موت ما یعیش فی الماء فیه لا یجسه) و صوده تعیش ایدنک موتی صوی نجس ایلمز (کالسمک) بالق کبی زیر بالنگ دمی یوقدر و قان کبی قر مزی کورنن شیک کونشده طور دقده قر مز یلغی زائل اولور (و الضفدع) دخی قور بغه کبی کسر ایله قححه برابر در اگر بری ایسه نجسدر دیمشدر (و السرطان) دخی ینکج کبی حاصل کلام شول حیوانک که توالدی صوده اوله اول حیوانک مقامی و معیشتی صوده اولور قچن اول حیوان صوده فوت اولسه صوی افساد ایلمز (و کذا موت ما لانفس له سائله) و صوده تعیش ایدن حیوانلرک حکمی کبیدر نفس سائله سی یعنی اقرار قانی اولمیلر دخی (کالبق و الزنبور و العقرب و الذباب) سوری سکک و آری و عقرب و سکک کبی زیرا بونلرده دم یوقدر نجس اولان ایسه دمدر و بوکه دلیل ایچون امام بخاری حضر تری ابوهریره دن نبی علیه السلامک (اذا وقع الذباب فی شراب احدکم فلیقسمه کله ثم لیزعه فان فی احد جناحیه داء و فی الآخر شفاء) حدیث شریفی روایت ایلمشدر اکر ذبابک موتی ضرر و یرسه نبی علیه السلام غمس و نزعه امر ایلمز دی (و کل اهاب دبع فقه طهر) و هر جلد که دباغت اولنه

تحقیق پاك اولور بومسئله كرجه متعلقا تيله باب انجاس مسائلندندر لكن مصنف بو محله مناسبی اولدیغیچون ذکر ایلدی زیر دباغته اهابك طهارتی بیانندن مقصود اهابده محفوظ اولان صوابله وضوء جائز اولور دیکدر گانه دینلش اولدیکه اداوده محفوظ اولان صوابله وضوء جائز اولور دیکدر مغربده دیرکه اداوه دیو جلدن ایشلمش مطهره یه دیرلر جمعی ادوی کلور اهاب جلد غیر مدبوغك اسمیدر دباغت اولندقدده ادم دیرلر یا جراب دیرلر دباغت تقی یار طوبت نجسی ازاله یه دیرلر بودباغت ایکی نوعدر بریسی حقیقیدر که اول ادویه ایله اولور مازو و بونك مثلی نه وار ایسه و بری دخی حکمیدر تریب و تشمیس و القاء فی الریح کی بوا یکی نوعله طهارت حاصل اولور اما ادویه ایله دباغت اولنانك ابدی نجاستی عودت ایلز کرک صو اصابت ایلسون کرک ایلسون و شمس و تراب ایله دباغت اولنان اصلندیغی زمانده نجاستی عودت ایدوب یا عودت انتمه سنده ابو حنیفه دن ایکی روایت واردر خلاصهده جلد مینه قور یسه اندنصرکه ماء قلیله دوشه صوی افساد ایلز دیر * بعض محققین فقد طهر قولنده ذکر ملزوم و اراده لازم مراد ایدوب فقد طهر قولنی فقد یجوز به الانتفاع ایله تفسیر ایشدر (الاجلد ادمی لکرامته) الاجاد آدمی دکل کرامتی اولدیغیچون جلد آدمی ک چه دباغت ایله پاك اولور لكن شرعا انکله انتفاع جائز دکلدر انسانه احتراماً (والخزیر لنجاسة عینه) دخی خنزیرك جلدی دباغت ایله پاك اولمز عین نجاست اولدیغیچون انکله انتفاع جائز اولدیغنه الله تعالی حضرت تارینك (اولحم خنزیر) قول شریفی دلیل کافیدر و برهان و افیدر (والفیل کالسبع) و فیل برنجی جانور لر کبیدر دباغته پاك اولور شرعا و حقیقه منفع به اولور سائر سباع کی (وعند محمد کالخنزیر) و امام محمد قتنده خنزیر کبیدر دباغت ایله پاك اولمز و تحفة الملوکده دیرکه فیلک عظمی طاهر در شیخین قتنده عظمی بیع و انتفاع جائز اولور و جلدی دباغت ایله طاهر اولانك لحمی ذکات ایله سائر سباع کی طاهر اولور و لکن ح. ام اولدیغیچون اکل اولمز امام محمد قتنده نجس العین در خنزیر کی (قالوا و ما طهر جلد به بالدباغ طهر بالذکاة) فقها دیدیلر که شول حیوانکه جلدی دباغت ایله پاك اوله ذبح شرعی ایله ذبح اولندقدده دخی جلدی پاك اولور زیر ذبح جلدك رطوبات قبول ایلسنه مانع اولور تهکیم دباغت رطوبات دفع ایلدیکی کی (و کذا لحمه و ان لم یؤکل) جلدی دباغت و ذبح ایله پاك اولنلرک لحمی دخی پاك اولور اگر اکل اولمز سه ده * زیر اطهارت اکلک لحمی مستلزمه دکلدر دلکی و سائر اکلری حرام اولنلر کی مثلاً برکسنه نك اوزرنده در همدن زیاده مذبوح دلکی لحمی اولسه صلاحی جائزدر (و شعر المیتة و عظمها و عصبها و قرننها و حافرها طاهر) خنزیر دن عبری مینه نك قبلی و کوی و سگری و بویوزی و طرناغی طاهر در شافعی دیر که بومز بورانك جمله سی بچسدر * زهری رحه الله تعالی دیر که سلف صالحین علماسندن بر جاعته یتشدمکه انرفیل کوی کندن طراق اتخا ایدوب انکله امتشاط و ادهان ایدر لر دی و بیهقی انسدن روایت ایدر که حضرت علیه الصلاة والسلام فیل کوی کندن طراق ایله امتشاط ایدر لر دی کذا فی شرح النقایه (و کذا شعر الانسان و عظمه) و ینه بویله انسانك شعری و کوی طاهر در شافعی دیر که انسانك شعری و عظمی ایکیسی بیله بچسدر کرک انسانحی اولسون کرک میت اولسون زیر ابونلر ایله انتفاع جائز دکلدر بیع اولمز او ایله اولجه خنر و خنزیر کی بچسدر بز دیرز که انسان مکر مدر انسانك اجزاسیله انتفاع و بیع اهانتیه دلیلدر * امدی حرام اولمی انسانك کرامتی ایچوندر بوخسه نجاست ایچون اولدی ذخیرهده دیر که شعر آدمیده امام محمد دن ایکی روایت واردر بر روایت بچسدر امام الهدی ابو منصور ماتریدی بونی اخذ ایلدی بر روایت طاهر در حتی برکسنه نك اوزرنده شعر آدمی موجود ایکن صلاحی جائزدر فقیه ابو جعفر و ابو القاسم الصفار بونی اخذ ایتدیلر و بونی روایت ایدنه اعتماد ایلدیلر * اگر پرسائل سؤال ایدوب (قل یحییها الذی انشأها اولمرة) قول شریفی عظامك حیاتنه دلیلدر حیات یوقدر دیک صحیح اولمز دیسه جوابو یریلور که بودلات قطعی دکلدر زیر اجازدر که بو احیادن مراد اولکی اسلوب کی بدنه عودت ایتدیرمک اوزرته مازو دیری و طری رد اولنق اوله عظامدن مراد نفوس اوله و طهارتنه بر دلیل دخی بودر که حضرت علیه السلام تراش اولوب مبارک شعر لرینی تقسیم ایدر لر دی (فجوز الصلاة معهم و ان جاوز قدر درهم) امدی انسانك شعری و عظمیله صلاة جائز اولور اگر ذر همدن

نخ اوزدخی اولور سه حسن ن ز یادک ابوحنیفه دن رووایتنده شعر بسط اولدیغی تقدیرجه درهم مقدارندن
اکثر اولور سه صلاحی جائز اولمز وقتا وای ظهیر یه دن نقل اولنور که عظم آدمی نجسدر و ابو یوسف دن روایت
اولندیکه طاهر در (و بول مایه کل لحمه نجس) و لحمی اکل اولننک بولی نجسدر نجاسة خفیفه ایله * برقیو یه
واقع اولسه قیو نجس اولور جمله صوتی اخراج اولنور ابوحنیفه و ابو یوسف قتلرنده (خلافا ل محمد) امام محمد
خلاف ایدوب طاهر در دیر عرنین ایله استدلال ایدر اما امام ابوحنیفه و ابو یوسف (استنزهوا عن البول
فان عامة عذاب القبر منه) حدیث شریفی ایله استدلال ایدر لر بو حدیث شریف عرنین حدیثندن
متأخر در و بول عامدر دیر جمیع ابواله متناول اولور عام ایسه متناول اولدیغی شیده قطعی حکمی موجبدر
خاصی فسخ اینک جائزدر (ولای شرب و لوللتداوی) ابوحنیفه قتمده علاج ایچون دخی اولور سه ایچمز
زیرا نجسدر (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف خلاف ایدوب جائزدر دیر امام محمد قتمده مطلقا جائزدر
* فصل * بوفصل بئر و اسنار بیاننده در وقتا که بئر حوض صغیر منزله سنده و ماء بئر ماء را کد منزله سنده
اولدیه قیاس بوایدیکه بئر نجاست واقع اولوب نجس اولمغله منتفع به اولیه اگر چه بئرده اولنک
جمله سی نرح اولنور سه دهه ابوقدر وار که قیاس ترک اولندی (نرح البئر) بئر نرح اولنوب یعنی قیو ده اولان
صو چقار یلور مضاف حذف اولنوب مضاف ایله مقامنه قائم اولمشدر و یاخود ذکر محل اراده حال
قبیلنددر (لوقوع نجس) نجس واقع اولدیغیچون (لا یجوبع) دوه نجسی مثلی ایله نرح اولمز (وروث)
فرس و مرکب نجسی مثلاً ایله دخی نر اولمز (وخی) دخی صغر نجسی مثلاً ایله نرح اولمز و خشی خانک
کسر یله در (مالم یستکثر) مادامکه چوق اولیه بولنرک قلیلی بئر نجس ایلز (ولای نجره جام و عصفور
فانه طاهر) و کو کرچین و سر چه نجسیله دخی نرح اولمز زیرا بولنر طاهر در (فاذا علم وقت لوقوع) قیچن
نجاستک قیو یه واقع اولدیغی وقت معلوم اولسه (حکم بالنجس من وقته) اولدوشدیکی وقتدن صویک
نجس اولدیغنه حکم اولنور (والا فین یوم و لیله) و اگر وقت و قوعی بیلمز ایسه برکون برکیهدن حکم اولنور
(ان لم یتفخ الواقع اولم یتفخ) اگر قیو ده دوشن ششماش اولسه و یاخود طاعنماش ایسه برکون برکیهدن
حکم اولنور صلاة و سائر اعاده سی لازم اولنر اول وقتدن اعاده اولنور (ومن ثلثة ایام و لیلایها ان اتفخ
او تفسخ) اگر شیشوب یاخود طاعنماش ایسه اعاده صلاة اوچ کون اوچ کیجه دنر زیرا شیشک و طاعنق
متقادمه دلیلدر انکیچون اوچ کون ایله تقدیر اولندیکه کثر تک ادناسی اوچ اولمغله اوچ کون تقدیر
اولندی حتی بر میت بلا صلاة دفن اولنسه اوچ کونه دین قبری اوزرنده نماز قیلنور اوچ کوندنصکره قول
اصح بودر که نماز قلمز (وقالمن وقت الوجدان) امامین دیدیلر که بولندیغی وقتدن حکم اولنور زیرا یتین
شک ایله زائل اولمز بو تقدیرجه اول صو ایله اد اولنن فرض اعاده اولنق لازم کلر نهایت ابدست منتقض اولور
زیرا برکسته نو بنده درهمدن زیاده نجس بولسه نه زمان اصابت ایتدیکی معلوم اولسه بالاتفاق صلاتدن
برشی اعاده ایلز صحیح دخی بودر (وعشرون دلو اوسطا الی ثلاثین بموت نحو فارة او عصفور او سام ابرص)
اورته قوغه ایله یکر می قوغه صو نرح اولنور اوتوز قوغه یه وارنجه فاره مثلاًونک و یاخود سر چه مثلاًونک
و یاخود صاری کلر دیدکلری جانور مثلاًونک موتی سببیه امدی یکر می قوغه چکلمسی بطریق الایجاب
اوتوز قوغه اولسی بطریق الاستحبابدر مأخذ حکمی ایکیدر بری مبسوطده انسدن روایت اولنن
حدیث شریفدر که حضرت نبی علیه الصلاة والسلام (الفارة اذا وقعت فی البئر فانت فیها یبزخ منها عشرون
دلو او ثلثون) بیوردیغی ابوعلی سمرقندی یه اسناد ایله بویله روایت ایلدی لفظ او ایکی شیک بری ایچوندر *
امدی اقلی یقینا ثابت اولوب حکمی وجو باخذ اولندی اکثری دخی کتورلیدیکی مروی اولان لفظ
ترک اولنق لازم کلسون ایچون و اکثری کتورلمک معنی رأی استحباب اولدی ایکی معنائک بری دیهکله
روایت مختلف اولمشدر برروایتده قوغه لر برنده یدنی قوغه و برنده یکر می قوغه و برنده اوتوز قوغه و برنده
قرق قوغه بعضیلر فاره مثلاًوده یکر می قوغه وجو با زیاده سنی استحبابا دیدیلر (واربعون الی ستین
بجو حامة او دجاجة اوسنور) و قرق قوغه نرح اولنور التمش قوغه یه وارنجه کو کرچین و طاوق و کدی
مثلاًونک موتی سببیه قرق قوغه سی وجو با یکر میسی استحبابا در زیرا ابوسعید خدر یدن روایت اولندیکه

دجاجه نك بئردہ موتيله قرق قوغه نرح اولنه جامه دخي جئده دجاجه به مائلدر حكيمه دجاجه به قياس
 او لنور (و كله بخو كلب اوشاة او آدمي او انتفاخ الحيوان او نفسخه) وقبوه اولان صونك كليسي نرح
 او لنور كلب وقبون و آدم مثا لونك انده موتي سبيله و يا بر حيوانك ششمسي باطاغلسي ايله ❖ ابن عباسدن
 و ابن زبيردن روايت اولنور كه زمزم قيوسته برزنجي دوشوب فوت اولدقده كلي صوي نرح اولنمق ايجون
 فتوي و ير مشلردر و كو چك حيوان دوشوب شيشسه و طاغلسه بنه كليسي نرح اولنور ز بر آلك رطوبت
 چيفدسي اجزاء مائه منتشر اولمغين صويك كليسن نجيس ايدر و كلك دوشمسندة ايكي روايت واردر امامين
 قئنده نجس العيندر امام اعظم قئنده نجس العين دكلدر شرح زي يلعيده كلب صوي افساد ايلمز ما دامكه
 آغز نه صوكيرميه ز ير اكلب نجس العين دكلدر ديروكلب ايله حفظ و حراست و صيد و اجاره و بيع اولنوب انتفاع
 جائز اولد ايجون و خز انده مسطوردر كه سكر شي قيو به دوشسه و حيا اخراج اولنسه صويك كليسي اخراج
 اولنور بوسكر حيوان قارو و چارو و كلب و خنزير و پارس و قبان و ارسلان و قوردر (وان لم يكن نرحه نرح
 قدر ما كان فيها) اكر اول قيوده اولان صويك نرحي يعني كليت او زره اخرجي مكن اولنسه قيوده اولان صويك
 مقداري اخراج اولنور ايكي اهل خبره تخميننه اعتبار اولنور (و يفتي بنرح مائي دلواي ثلاثمائة) ايكوز
 قوغه دن او چوز قوغه به و ارنجه اخراج اولنمق فتوي و ير يلور ايكوزي و چوباو يوزي استجابا ❖ بوقول
 امام محمدن مرو يدرقنيه و خلاصه ده دخي بويله در فتوي بونك اوزر يندر (و ما زاد على الوسط احتسابه)
 و شول قوغه كه وسط قوغه اوزر ينه زياده اولدي يعني بيوك قوغه ايله چكلكي اول چكلان صو اوره
 قوغه ايله حساب اولنور (و قيل يعتبر في كل بئر دلوا) ديئديكه هر قيونك كئدي قوغه سي اعتبار اولنور
 و بعضيلر ديمشدر كه اول دلوه مرصاع بغداد صيفه اكر بيوك قوغه ايله بر كرده نرح اولنسه كه يكرمي قوغه
 مقداري اوله كفايت ايدر (و سور آدمي و الفرس و ما يؤكل لحمه طاهر) آدمينك سوري دخي فرسك سوري دخي
 شول حيوانكه اكل اولنور انك سوري طاهر در زير اسور لعاب ايله مخلوط اولور بونلك ايسه لعابي طاهر در
 زير الحظ طاهر دن متولددر ❖ شيخ زاده رحمة الله عليه ديمشدر كه وقتا كه بعض مسائل ابارك و انواع سورك
 معرفتنه و احكامنه موقوفه اولدي مباحث بئري اسار ايله تعقيب ايلدي زير سابقه مرور ايلديكه كلب
 و خنزيردن غير يسي قچن قيو به دوشسه و اغزي صوي به واصل اولسه اول صويك حكمي اول حيوانك سوري
 حكمي كبيدر اسار درت نوعدر طاهر در و نجسدر و مكروهدر و مشكو كدر مصنف رحمة الله تعالى عليه
 انواع ار بعه به اشارت ايلدي و هر بيرينك حكمي بيان ايلدي آدمي مطلق ذكر اتمكله اسار كرك مؤمنك
 اولسون كرك كافرك اولسون كرك جنينك اولسون كرك خائض و نفسانك اولسون و كرك صغير و كبير و ذكر
 و اثنانك اولسون هيج فرق بوقدر ديمكده نتيه ايلدي حضرت نبي عليه الصلوة و السلام بيوردر (المؤمن لا يتنجس)
 بوحديث شريف دلالت ايدر كه جنابت و امثالي موافق مريدار ايلمز و دخي حضرت عايشه رضی الله تعالى عنها
 روايت ايلديكه بن حائض ايكن صوايجر دم بعده رسول اكر مه صور دم حضرت رسول عليه الصلوة و السلام
 مشر بهي الوب بن اغزم قيو ب ايجديكم بردن ايجردى و بوندن غيري بر حديث شريف دخي وارد اولمشدر كه
 (ان النبي عليه السلام اتى حذيفة فغديه، ليصافحه فقبض بده فقال اني جنب فقال عليه الصلوة و السلام المؤمن
 لا يتنجس) بيور دقلري دخي دليل و افيدرو كافر دخي سور آدميده داخلدر زير انبي عليه الصلوة و السلام ثقيف
 قبيله سنك الميجسني مسجد نه قوندر ديلر حال بو كه حق سبحانه و تعالى (انما المشركون نجس فلا يقربوا
 المسجد الحرام) قول شريفني خود مشر كينك نجس او لديغنه دليلدر ديور مسائل سوال ايدر سه جواب
 و ير يلور كه بوندن مر ادعين نجس دكل اعتقاد لنده نجسدر اكر عين نجس اولسه ل ايدى نبي عليه الصلوة و السلام
 مسجد نه قوندر منزل ايدى ❖ اكر سوال اولنور سه آدمي لفظي على الاطلاق شرب خرايدنه دخي متناول
 اولور حال بو كه قهقهه تصريح ايتديلر كه شارب خرك سوري نجسدر مكر بزاقني اويچ دفعه بلع ايله
 و دوداقلر يني اويچ دفعه مسح ايله يا خود غسل ايله او يله و لجه آدمينك سوري طاهر در ديمك نيه صحيح
 اولور بز جواب و ير يرز كه شارب الخمر لسوري نجس اولسي آدمينك مطلقا سوري طاهر اولسنه ضايف اولمز
 زير بونك معناسي عوارض منجسه دن قطع نظر آدمينك سوري طاهر ديمكدر بونده شبهه بوقدر كه بر كئنه

بول ایچسه باخود اغزی نه نجاست وضع ایتد کدنصره صو ایچسه سؤری نجش اولور (وسؤر الکلب
 والخزیر وسباع البهائم نجس) وکلبک وخنزیرک ویرتیجی حیوانلرک سؤری نجسدر امام شافعی قتنده قوردک
 وپارسک وارسلانک وبونلره بکزر جانورلرک سؤری طاهر در خنزیر وکلبدن غیری امام مالک قتنده سؤر کلب
 وخنزیر طاهر در زیر کلب طوافیندن کدی کبی خنزیر ایسه نجسدر لکن لعابی صوبه تأثیر ایلن آنک
 قتنده ایسه تأثیر شرطدر و(سؤر الهرة والدجاجة المخلاة وسباع الطیر وسواکن البیوت کالحیة والقارة
 مکروه) وهره نک وبیانده کزن طاوغک ویرتیجی قوشلرک واولرده ساکن اولایلان و صیجان کبیرلرک
 سؤر لری مکر وهدر قیاس بو ایدیکه سؤر هره نجس اوله زیرا هره دخی سباعدن لکن نبی علیه الصلوة والسلام
 (انها لیست نجسة انما هی من الطوافین علیکم) بیور مشدر بو تقدیر جه نجاستی نفی ایدوب کراحتی باقی
 قالدی جامع الصغیر حسامیده مذکور در که اگر هر بر فاره اکل ایدوب علی الفور صو ایچسه ابوحنیفه دن
 روایتدر که صونجس اولور اما رایکی ساعت مکث ایدوب بعده شرب ایدر سه نجس اولمز ابو یوسفک دخی قوی
 بودر امام محمد دیر که ایکی حالده دخی سؤری نجس اولور امام ابوحنیفه رحه الله تعالی دیر که رایکی ساعت
 مرور ورنه نصره لعابی ایله اغزی نی غسل ایدر هره نک لعابی خود طاهر در و مابع ایله ازاله نجاست بزم
 قتمزده جائزدر بونصره اغزی طاهر در و ابو یوسف در که نجاست حسی ماء اولنججه زائل اولمز ایسه ده لکن
 بو مقوله موضع ضرورت ایچون ازاله نجاست ایله حکم اولتو و* امام محمد دیر که ازاله نجاست بو مثلی مایله
 جائز دکلد هره نک اغزی کما کان نجسدر و دجاجة مخلات دجاجة مجبوسه نک خلافتجه در ماء طاهرک
 وجودی وار ایکن سؤر دجاجة مخلات ایله آبدست الملق مکرهدر وکوکچک اوغلا نجسدر اللرین
 صوقد یغنی صو ایله دخی آبدست الملق مکر وهدر قیاس بودر که سواکن بیوتدن ییلان و عقرب و فاره و کلرک
 سؤری نجس اوله زیرا بونلر دخی صوی لسانلر ایله ایچر لر حالبو که لحم حر آمدن متولد اولان لعاب لری
 رطبدر لکن استحسانا مکر وهدر کراحت ایکی نوع اوزرینه در بری کراحت تنزیهیه در بو ذکر اولنان کراحت
 تنزیهیه در* زیرا نبی علیه الصلوة والسلام سؤر هره ایله آبدست المشدر اگر حرام اولیدی وضو ایتمزل ایدی
 امدی تنزیهیه در کراحت اوزره ماء طاهر وار ایکن آبدست الملق جائزدر نبی علیه الصلوة والسلام سؤر هره ایله
 وضو ایلمسی جوازنی تعلیم ایچوندر* بو محله رسائک سؤالی لازم کلدی نبی علیه الصلوة والسلام (الهره سبع)
 قول شر یفندن سؤر هره نجس اولمق اقتضا ایدردی لکن معنی بو یله دکلد هره من حیث الخلقه و الصورة
 سبعدر زیرا نبی علیه السلام بیان خلقت ایچون بعث اولندی بلکه اخکامی ایچون بعث اولندی هره سبعدن
 من حیث الحکمدر وسباعک حکمی ایسه لحمک حر متیدر و نبی علیه الصلوة والسلام نقل اولمشدر که
 سباعدن ذی ناب اولان حیوانک اکندن نهی بیور مشدر بو قول دلالت ایدر که سؤر هره نجس اوله لکن
 (الهره لیست نجسة انما هی من الطوافین علیکم) حدیث شریفی طهارت سؤره دلالت ایدر بو تقدیر جه
 ایکی حدیث شریف تعارض ایلکله شک واقع اولوب سؤر هره مشکوک اولمق اقتضا ایدر سز ایسه طاهر در
 و مکرهدر دیدیکز* جواب ویریلور که نبی علیه الصلوة والسلام (الهره سبع) قول شریفی نجاست لحم
 و سؤر نی اقتضا ایلر که (الهره لیست نجسة قول شریفه تعارض ایله* بو ذکر اولنان حکم اول زمان
 اقتضا ایدر دیکه سبعک حکمی انحق حرمت لحمه منحصراً اولیدی بو حکم ایسه بو یله دکلد بلکه سباعده
 اوج حکم واردر اولکیسی نجاست سؤر بدر سباع بهائم کبی ایکنجیسی کراحتیدر سباع طیر کبی اوچنجیسی
 حرمت لحمیدر بو حدت ایسه جمیع سباعده محققدر امدی نبی علیه الصلوة والسلام (الهره سبع) قول
 شریفک ضمنی هره نک نجاست سؤر و حرمت لحمی حیثیندن حکم سباعدن اولمق مراد اولمدیسه مراد
 کراحت سؤری جهتندن اولمش اولور بو تقدیر جه (الهره سبع) حدیث شریفی (الهره لیست نجسة) قول
 شریفه تعارض اولمز و سؤر هره امام ابو یوسف قتنده مکر وهدر بو قول شافعی کدر دیو ایکی حدیث شریف
 ایله احتجاج ایدمشدر بری کتاب صیده امام محمدک (ان النبی علیه الصلوة والسلام کان یصفی لها الاء
 و تشرب منه ثم یشر ب علیه الصلوة والسلام ما یبقی ثم یوضأ منه) قولیدر ابو یوسف بو حدیث شریفی روایت
 ایلدکده بو یله دلیل وار ایکن سؤر هره مکر وهدر دیمک نیجه مکندر ایکنجیسی عایشه رضی الله تعالی عنهان

روایت اولنوب برکون اوئده برحق ایچنده هر یسه اولوب کندیمی نماز قیلورکن هر ه اول هر یسه دن اکل ایلدی جاریه لری موضع فم هر ه دن تحاشی ایدوب صاقنور لرایدی حضرت عایشه موضع فم هر ه دن اکل ایدوب دیدیکه نبی علیه السلام دن ایشد مکه (الهرة لیست نجسة انما هی من الطوافین علیکم) بیورمشلردر (فما لکن لاتأکلن) دیوجاریه لری نه خطاب بیورمشلردر * بس بوروایت طهارتیه دلالت ایدر اما ابو حنیفه و امام محمد بن عمر دن (یغسل الاناء من ولوغ الهرة) حدیث شمر یعنی نقل ایشلردر و ابو هریره دن دخی (الهرة سبع) حدیث شریفی روایت ایدوب بونلر نجاستیه دلالت ایلکن فقها ایکسی بیننده اولان کراهیتی اختیار ایلدی (سور الحمار و البغل مشکوک) و سور حار و سور بغل مشکوک کدر یعنی مشکوک فیه در و مشکوک اولسی اباحت و حرمتیه وارد اولانک تعارضی ایچوندر تعارض اولدی یعنی بودر که جابر رضی الله تعالی عنه روایت ایشلدر که نبی علیه السلام دن (أتوضأ بماء افاضت الحجر) دیوسؤال اولدقدیه نعم دیوجواب بیورمشلردر و انس رضی الله عنهدن روایتدر بیغیرین علیه السلام حر اهلینک لومندن بزى نهی ایلوب (انها رجس) بیورلردی بوروایت دلالت ایدر که سورى نجس اوله و اقوال صحابه نك تعارضی بودر که ابن عمر سور الحمار نجس بیورمشلدر ابن عباس حضرت تلی الحمار یعلف التبن فسوره طاهر بیورمشلدر امام محمد رحمه الله تعالی طهارتیه نص ایراد ایدوب نبی علیه السلام بیورمشلدر که (اربع لوغس فیها الثوب لم یتنجس وهی سور الحمار و الماء المستعمل و بول ما یؤکل لحمه و ابن الاثان) دیشلدر که سور حار و بغل طاهر در زیر ا عرق و لبی طاهر در سورى خود بطریق الاولی طاهر در شک مطهر اولسندیه در قیچن طهارتیه شک واقع اولسه سور حار ایله باشنه مسح ایدن کسه یه واجب اولور که صوب اولدقدیه احتیاطا باشنی غسل ایلیه و نه سایه ده مذکور در که سور حار ایله ابدست الان کسسته ماء مطلق بولسه وضوء نك اعاده سی واجب اولور (یتوضأ به ان لم یجد غیره و یتیمم و یا تقدم جاز) و سور حار و بغل ایله ایسه ابدست النور اگر اندن غیرى صوبولنر ایسه دخی تیمم ایدر و قنفسین تقدیم ایدر سه جائز در دیلر سه اول ابدست الور دیلر سه اول تیمم ایدر اندن صکره ابدست الور و قاضی خاندیه تصریح اولمشلدر که ماء مشکوک بولان کیمسه ماء مشکوک و ارایکن انجق تیمم ایله اکتفا ایله کانه اول کسسته اصل موجود ایکن خلقی ایله تطهیر ایش اولور و اگر ماء مشکوک ایله ابدست الوب انجق انکله اکتفا ایله کانه اول کسه مطهر اولیان شیئی استعمال ایش اولور * امدی یقینا حدث مر تقع اولق ایچون احتیاطا ایکسی دخی جمع ایدر قنفسینی تقدیم ایدر سه جائز در اگر صوب مطهر اولور سه تیمم لغو اولور کرک تقدیم اولسون کرک تاخیر اولسون و اگر صوب مطهر اولر سه وضوء لغو اولور تیمم حق اولور (وعرق کل شیء کسوره) هر شیک عرقی سورى کیدر زیر سور دن حاصل اولان لعاب و عرق لمدن متولد اولور لری اولیه اولیجق هر بری صاحبک حکمی اخذ ایدر * دیشلور نکه سور مشکوک و عرقی طاهر در زیر حارک سور ینک طهور یتیه اختلاف وارلکن عرقک طهارتی خلاف قیاس حدیث شریف ایله ثابتدر زیر نبی علیه الصلوة و السلام ثقل نبوت ایله حجازک شدت حرارتیه چلاق حار اوزر ینه راکب اولمشلدر اولیه حرارتیه ارتکاب رکوب طهارتیه عرقیه دلالت ایدر عرقک طهارتی فعل رسول ایله ثابت اولیجق سور ینک حکمی اصل قیاس اوزر ینه باقی قالمش اولور (وان لم یوجد الا نبيذ التمر تیمم ولا یتوضأ به عند ابی یوسف و به یفتی) اگر صوبون تیمم بولنور سه اول کسسته تیمم ایدر نبيذ تمر ایله ابدست انر ابو یوسف قنده فتوا دخی بونکله در (وعند الامام یتوضأ به) ابو حنیفه قنده نبيذ تمر ایله ابدست الور تیمم ایله ابو حنیفه حضرت تلی ینک دلیل بودر که ابن عباس رضی الله تعالی عنه روایت ایشلدر که (ان النبي علیه السلام خطب ذات لیله ثم قال ليقم معنا من لم يكن في قلبه مثقال ذرة من كبر فقام ابن مسعود فحمله رسول الله عليه السلام مع نفسه فقال عبدالله بن مسعود وخرجننا من مكة وخط رسول الله حوله خطا وقال لي لا تخرج من هذا الخط فانك ان خرجت منه لم تلقني الى يوم القيامة الحديث) بیور دقدن صکره بیغمبر علیه الصلوة و السلام کیدوب جنلری دعوت ایلدی و انلره قرآن شریف تلاوت ایلدی حتی فجر طالع اولوب ابدست ایچون صووار میدردیو بکا خطاب ایلدی صوبوقدر لکن نبيذ تمر وارد دیوجواب ایلدی کمدیه (آمرة طيبة وماؤها طهور) بیوروب

و نیدتر ایله آبدست آلوب صلاة فجری ادا ایلدی و ابو یوسف قتنده نیدتر ایله آبدست التیم اولتور
 زرا حدیث لیلہ جن آیت تیم ایله منسوخدر زرا دعوت جن مکده اولمشدر آیت تیم ایسه مدینه منوره
 نازل اولمشدر (و عند محمد یجمع بینهما) امام محمد قتنده نیدتر ایله آبدستی و تیمی جمع ایدرز زرا حدیث لیلہ
 جن قطعی الثبوت دکلدر بلکه ثبوتده تردد و نیجه کلام واردرز زرا بو حدیثک مداری ابوزیددرو برروایتده
 ابو قراده در اول ایسه نقله قتنده مجهولدر و ابو عبید بن عبدالله بن مسعود در روایت ایدر که نبی علیه الصلاة
 و السلام ایله لیلہ جنده باباک بیله میدی دیو کندودن سؤال اولدوقده معا دکل ایدی خصوصاً معا اولسی
 بزه فحز عظیم ایدی و عقیمزده منقبه اولوردی دیو جواب و یرمشدر و تسلیم اولسونکه ابن مسعود لیلہ جنده
 معا اولسون لکن لیلہ جن بردفمه دکلدر بلکه برفاج دفعه اولمشدر که بلنمز که ابن مسعود اولدیغی کیجه
 نزول آیت تیمدن مقدیمدر یوخسه مؤخر میدر تاریخده جهالت واردر بو تقدیرجه نیدتر ایله آبدست
 آلق مشکوک اولور امام محمد قتنده احتیاطاً یکسینی جمع اتمک اولور اما ابو حنیفه حضر تلزی دیر که حدیث
 شریفک مداری ابو قراده در اول ایسه کبار صحابه دن اولوب مطعون دکلدر و کتاب صحیح صاحبی
 ابو قراده نک اسمنی راشد بن کیسان زاهددر دیو تسطیر ایشدر کمال دینتی ایچون و بیع نیدنطعنی ایجاب ایلز
 اباحتیه ناسک اتفاقی واردر و ابو زید دخی ائمہ کبار تابیسنندرن و ابن مسعودک لیلہ جنده پیغمبر علیه الصلاة
 و السلام ایله معا اولدیغنی محمد بن اسماعیل البخاری اون ایکی وجهله اثبات ایشدر و بر دلیلی دخی بودر که
 ابن مسعود حضر تلری کوفه شهرنده لعب ایدر بر قومی کورد کده * مار آیت قوماشبه بالجن الذین رأیتهم
 مع رسول الله علیه الصلوة و السلام لیلہ الجن * دیو جواب ایلدیکندن لیلہ مذکورده نبی علیه الصلاة
 و السلام ایله معا اولدیغنی محقق اولور و بو تقدیرجه نیدتر ایله آبدست التیم اولنمز دیور وایت اولمشدر
 و بر قولده ابو حنیفه حضر تلری ابو یوسف رجه الله تعالی قولنهر جوع ایدوب تیم اولتور و نیدتر ایله آبدست
 التیم بیومشدر در و شافعی و مالکک قولی دخی بودر و فتوادخی بونک اوزر بنه در

باب التیم

بو باب مسائل تیم بیاننده در بابک تیمه اضافتی کتابک طهارته اضافتی کبیدر تیم لغتده مطلق قصده
 دیرلر صحاحده تیمه ای قصدته تسطیر اولمشدر و حق سبحانه و تعالیکنک (فتمیموا صعیدا طیبیا) قول شریفی
 ای اقصدا و الصعید الطیب ایله تفسیر اولمشدر صعید ایسه تر ایدر و ثعلبی صعید وجه ارض ایدوکنه
 ذاهدرو و شرعه ازاله حدیث ایچون بابک طیار اعه قصددر لکن کثرت استعمال ایله صعید اوزر بنه ایکی ضریه نک
 علمی اولمشدر اولابری ایله یوزنی مسح ایدر و ضریه بیه آخری ایله اللربنی دیرسکلر یله معا مسح ایدر و تیمک
 ثبوتی کتاب و سنت ایله در اما کتاب ایله اولان حق سبحانه و تعالیکنک (فلیتجدوا ماء فتمیموا صعیدا طیبیا)
 قول شریفیدر و بو آیت کریمه نک سبب نزولی غزوه مریسع که غزوه مصطلق دخی دیمشدر در اول غزادن
 رجوع اولندوقده برخلده کیجه ایله ایلوب بر مقدار استراحتد نصکره حضرت رسول نهضت بیوردوقده
 حضرت عائشه رضی الله تعالی عنهادن برقلاده دوشوب خیلی مسافه مرورند نصکره خاطر شریفلر بنه
 خطور ایدوب نبی علیه الصلوة و السلامه فقد قلاده دن خبر و بر دکلر بنه ضایع اولان قلاده ایچون ایکی
 آدم تعیین بیوردقلرند نصکره برصومنز یرده نزول بیوردیلر اتفاقاً حال انتظارده ایکن صباح اولوب آبدست
 ایچون صوبونمندی حضرت ابو بکر حضرت عائشه یه نو عاصجرت کوسرتوب نبی صلی الله تعالی علیه وسلم
 و سائر مسلمینی بومقواه صومنز یرده طوزدر معباعت اولدکدیوقزی حضرت عائشه یی عتاب ایلدی بو ائنده
 جناب کبریادن آیت تیم نازل اولدی * امدی جمله سنی تیم ایدوب نمازی ادا ایلدیلر حتی اسیدبن حضیر
 عائشه رضی الله تعالی عنهانک چادر بنه واروب ما اکثر برکتکیم یا آل ابی بکر حلاسلک سبیک ایله امر نزول ایلدیکه
 مسلمینه فرح و نعمت اولدی دیو و افر نوازش و خیر دعا ایلدی و نهایده ذکر اولمشدر که تیم برامته مشروع
 اولوب آتیق امت مجده مشروع اولدی و تیمک سنت ایله ثبوتی پیغمبر علیه السلامک (جعلت فی الارض
 مسجدا و ترابها طهورا ایما درکتنی الصلاة تیمت و صلیت) قول شریفیدر و بنه نبی علیه السلامک (التراب
 طهور المسلم ولو الی عشر حجج ما لم یجد الماء) قول شریفی برهان قاطعدر (تیمیم المسافر و من هو خارج

المصر لبعده عن الماء ميلا) مسافر و مصر دن خارج كسنة تيم ايدر صودن برميل مقداری بعید
 اولد یغیچون میلانظمی مطلق ذکر اولنوب یمن و یسار و امام و خلف ذکر اولندی هر قنغی جانبده اولورسه
 علی السویه در * حسن بن زیاد رحه الله تعالی دیمشدر که اگر صو امامنده اولورسه ایکی میل اعتبار اولنور
 اگر یمن و یسار و خلفنده اولورسه بر میل اعتبار اولنور زیرا ذهاب و ایاب ایله ایکی میل اولور و امام محمد دن
 روایت اولمشدر که صو ایکی میل مقداری بعید اولدقده تيم جائز اولور و کرخیدن دخی روایت اولمشدر که
 اگر صو قربنده اولان کسنة لک صوتی استماع اولنورسه اول صو قر بیدر اگر صوت استماع اولنورسه
 بعیددر کذا فی النهایه و امام زفر دیمشدر که اگر صلاتک فوتی خوف اولنورسه تيم جائزدر صومیلدن اقرب
 ایسه ده اگر خوف اولنورسه تيم جائز دکلدر اگر میلدن بعید ایسه ده زیرا تيمک مشروعیتی صلاتی وقتنده
 ادا ایلک ضرورتی ایچوندر بزم ایچون دلیل بودر که تيمک اباحتی صوتی بولنمیان کسنة ایچوندر
 کرک فوت صلاتدن خوف ایلسون کرک ایلسون کورمز میسنکه بر کسنة نک صو ایله کندی مابینی مسافه
 قریبه اولسه اکا اجاعا عاد مء دینان و اگر بعید اولورسه اجاعا عاد مء دیناور بس بواجلدن قریب
 ایله بعیدک مابینی فصل ایلوب میل ایله فصل ایلدیلر * و ابو یوسف دن روایت اولنور که اگر صو بر وجهله
 اولسه که متوضی صویه توجه ایلوب آبدست السه لکن قافله کیدوب نظر دن غائب اولسه اول صو بعیددر
 اول کسنة ایچون تيم جائزدر و بو قول حسندر کذا فی الذخیره و میل نک فر سنخدر قرسخ
 طقوز بیک ذراعدر اون ایکی بیک ذراعده دکین و میل درت بیک ادمدر هر ادمی بر بچق ذراعدر و اول
 ذراع یکرمی درت بارمقدر کله شهادت حروفنک عددی مقداری و مصنفک و من هو خارج المصر
 قولى مسافر دن غیر نک تيمی جائز دکلدر دین کسنة نک قولی رد ایچوندر و شرح طحا و یده ذکر
 اولمشدر که مصرده تيم جائز اولن الا اوج مجلده جائز اولور * مثلا صلاة جنازه حاضر اولسه ولیدن غیرى
 کسنة آبدست اولورسه صلاة جنازه فوت اولمق خوفی اولورسه و برى دخی صلاة عیدک خوفی ایچون
 و برى دخی جنب اغتسال ایدرسه صغوقدن مرض خوفی اولورسه بونلره تيم جائز اولور (اولمض خاف
 زیاده او بطر بره) و یاخود اول مرض ایچون تيم ایدر که زیاده اولمقدن خوف ایلیه و یاخود اول مرض
 کیچ او کلک خوفی اوله مثلا بر کسنة مصرده ساکن اولسه لکن چچک و حصیه مرضی اولوب استعمال مءده
 ازدیاد مرض خوف ایدرسه تيم جائزدر اگر زیاده دن و طول بر دن خوف اولنورسه جائز دکلدر و فتاوی ظهیریه دن
 مقولدر که اگر مرض آبدست آلمغه بنفسه قادر اولسه و آبدستته معین کسنة دخی اولسه تيم جائزدر
 لکن معاونت ایدر کسنة وار ایکن اجر تيمز معاونت ایلسه ابوحنیفه قتنده اول کسنة ایچون تيم
 جائزدر کرک اجرت قلیل اولسون کرک کثیر اولسون بر ایدر * اما مین دیدیلر که اجرت ربع درهم اولورسه
 تيم جائز دکلدر و ینه دیدیلر که اگر مرض وضوء و تیمه قادر اولسه و یاننده معین اولور کسنة سی اولنورسه انلر
 قتنده اول نمازی قیلان و ظهیریه ده مسطوردر که وضوء و تیم ایچون عذر اگر عباد طرفندن کلورسه فرض
 طهارت ساقط اولنر زندانده حبس اولان کسنة کبی اگر صو بولنورسه تيم ایله صلاتی ادا ایدوب خلاص
 اولدقدن صکره اعاده ایدر * خلاصه ده مذکوردر که اگر مرضه استعمال مء ضرر و یرسه لکن بنفسه
 استعمالنه قادر اولسه اول کسنة تيم جائزدر * اگر مرضک آبدست آلمسنده معین اولسه اگر معین اولان
 حر کندینک منکوحه سی اولسه و یاخود اجنبی اولسه ابوحنیفه اول کسنة تيم جائزدر دیر اما امامین قتنده جائز
 دکلدر * اگر معین اولان مرضک مملوکی اولورسه ابوحنیفه قولی اوزره بومسئله ده مشایخک اختلافی وارددر
 حر ایله مملوک بیننده فرق بودر که منکوحه اولان قچن مرضه اولسه زوجک اوزرینه مرضه نک معاهده سی
 واجب دکلدر اما عید و جاریه ده واجبدر * ذخیره مسطوردر که آبدست و تیمه قادر اولمیان کسنة نک
 بر جاریه سی اولسه جاریه نک اوزرینه لازمدر که مولاسنه آبدست ایچون معین اوله زیرا معصیتدن
 خالی اولیچق مملوک مالک اطاعتی واجبدر اما منکوحه سی اولسه آبدست الدرملق واجب دکلدر زیرا
 بو اعانت حقوق نکاحدن دکلدر لکن اعانت ایلوب تبرع ایدرسه عبادت ایچون اعانت ایلوب مثاب اولور
 و بر کسنة نک عید مرضی اولسه مولاسی اوزرینه عیده آبدست الدرملق واجبدر اما خاتونی مرضه اولسه

زوج اوزرینه آبدست آدرمق واجب دکلدن (اوخوف عد و اوسع او عطش اولفقد آله) یاخود عدو
 خوئی ایچون یا یرتیجی حیوان خوئی ایچون یاخود عطش ایچون یاخود فقصد آلت ایچون تیم ایدر
 واقع اولان خوف کرک نفسنه و کرک مالنه کرکسه شرعا فعلی حلال اولیان شی اوزرینه آکره خوئی اوله
 برابردر * مثلاصو اوزرنده بر نیجه فاسق کسنهل اولسه آکر خاتون صویه وارسه کندوبی زنا به آکر اهدن
 خوف ایلسه انک ایچون تیم جائزدر وسبع و بیلان و آتش و حرامی و بونلره مشابه اولان عدویه ملحق اولور
 بومقوله اعدا رایله تیم ایدوب اداء صلاة ایتک جائزدر زیر احق سبحانه و تعالینک (ولاتلقوا بایدیکم الی التهلكة)
 قول شریفی ایله هلاکه القاء نفس حرامدر لکن عذر زائل اولدقده آبدست آکر و صلاتی اعاده ایدر زیرا
 عذر عباد طرفندن کلسدر اویله اولسه عباد طرفندن ممنوع اولدقده اول کسنه تیم ایدوب نماز قیلتی
 جائزدر لکن لایق اولان بودر که صلاتی اعاده ایلیه زیرا شول منع که عباد طرفندن کله وضوئک فرضیتنی
 اسقاطده مؤثر اولمز زندانده حبس اولان کسنه کبی کذا فی الذخیره و عطشده کندی نفسنه و دابه سنه
 خوف اوله دیشلردر زیرا حاضر اولان صو حق عبد و قضاء خوائج اصلیه ایچون معدومه ملحق اولور
 و فقد آلت دیدیکی قوغه و حبل و بونلره مشابه اولان شیدن عبارتدر بوتقدیرجه قیونک صوی عدمه
 ملحق اولور (بماکان من جنس الارض) مسافر و خارج مصرده اولان کسنه شول شی ایله تیم ایدر که
 اول شی ارض جنسندن اوله بماده اولان بایمه متعلقدر (کالتراب و الرمل و التور و الجص و الکحل و الزر نیخ
 و الحجر و لوبلانقع خلافا لمحمد رجه الله تعالی) تراب و قوم و نوره و کیرج و کحل و زر نیخ کبی و حجر غبار سزدخی
 اولور سده تیم جائزدر امام محمد ایچون خلاف واردر انک قتنده غبار شر طدر و دیشلدر که حطب و حشیشدن
 محترق اولوب کل اولان و آتش ایچره دمور جیلر مطرقه سیله ملایم اولان دمور و سائر معادن جنس
 ارضدن دکلدن بونلردن ماعداسی جنس ارضدنر و جنس ارضدن اولان ایله ابو حنیفه ایله امام محمد
 رجهما الله تعالی قتنده تیم ایتک جائزدر (و خصه ابو یوسف بالتراب و الرمل) ابو یوسف تیمی تراب و رمله
 مخصوص ایلدی و ابتداده تیم تراب و رمل ایله جائزدر غیری ایله جائز دکلدن دیش ایدی لکن صکره بوقولدن
 رجوع ایدوب و لایحوز التیم الا بالتراب اخالص دیشدر و شافعیئک دخی قولی بودر یا قوت وز برجد
 و مرجان ایله تیم جائزدر اما زاج و مر دسجج ایله جائز دکلدن کما فی الخزانة و غیره و زاهدیده و غیریده رصاص
 و نحاس ایله تیم جائزدر ابو حنیفه و امام محمد قتنده * و خلاصه ده بر ارضک اوزرینه صود کسه بر مقدار بالحق
 قالسه تیم جائزدر اما بالحق ایله تیمده اختلاف اولمشدر مگر بر شینه صوانوب قرومش اوله * بالاجماع
 رماد ایله تیم جائز دکلدن مضمرا تده ابو القاسم الصفار قتنده رماد ایله تیم جائزدر خزانده رماد ایله تیم جائز
 دکلدن مگر که حجردن اولمش اوله اول ایسه کیرجدر آنکله جائزدر زیرا بعض بلاد ترکستانده انلرک
 اودونی طاشدر و ملح جبلی ایله تیم جائز دکلدن اصح اوزره کافی المضمرا ت انجوا ایله دخی جائزدر کما فی الخلاصه
 و آکر طیراق آتشد یانسه و یاخود طاش دو کلوب اینجه اولسه تیم جائزدر و فتوا دخی بونک اوزرینه در
 و ظهیرده تراب جنس ارضدن اولیمان شیشه مخلوط اولسه غلبه به اعتبار اولنور تیمک تراب ایله جوازی
 ابن عباس رضی الله تعالی عنده حق سبحانه و تعالینک (صعبا طیبا) قولنی تراب طاهر ایله تفسیر ایشدر و دخی
 پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام (جعلت لی الارض مسجدا و ترابها طهورا) قول شریفی ایله در آکر تطهیر
 ترابه تخصیص اولنماش اولسه حدیث شریفده ترابها ذکر اولنمیوب انجق و طهورا ذکر اولنور ایدی و تیمک
 رمل ایله جوازی اهل بادیه ایچون ورود ایدن حدیث شریف ایله در اهل بادیه دن بر قاج کسنه نبی علیه
 الصلوة والسلامه کلوب یارسول الله بز رمانده ساکن اولور ز بر آئی بلکه ایکی آی اولور که صوبولمز خالبر که
 قبیلده مزده جنب و حائض و نفسا واردر حالمز نیجه اولور دیدکلرنده نبی علیه الصلاة والسلام (علیکم بارضکم)
 بیور مشلدر اسم ارضی بعض اجزاسنه اطلاق طریق اوزرینه (ای بر ملکیم دیکلدر) و ابو حنیفه و امام محمد
 رجهما الله تعالی جنس ارضدن هر شینک اوزرینه تیمی جائز کوروب حق سبحانه و تعالینک (قیموا صعبا
 طیبا) قول شریفی ایله استدلال ایشلردر وجه استدلال بودر که تحقیقا صعبا وجه ارضک اسمیدر کرک تراب
 اولسون کرک غیری اولسون و صعبا علی وزن فعیل الصاعد علی وجه الارض و یاخود الصعود علیه معالینه

اوله تنکیم نبی علیه الصلوة والسلامک (یحشر العلماء فی صعب و احد کانه سبکة فضة فيقول الله تعالى يامعشر
 العلماء اني لم اضع علمي فيکم الا بعلمی بکم اني لم اضع حکمتی فيکم وانا اريد ان اعذبکم انطلقوا مغفور الکم)
 قول شريفی صعيد ارض کندوسی اولديغنه دلالت ايدر وعلما اتفاق ايتديلر که ترابدن غيری جنس ارضدن
 اولان تراب کبيدر مکان صلاة اولمقده و ظهور اولمقده دخی تراب کبيدر کذا فی النهاية (و يجوز بالنقع
 حال الاختيار) حال اختياريده بلاعذر غبار ساده ايله تيم جائز اولور حتی برکسته لباسنک غبار يله و ياخود
 او يني سپورد کده ظاهر اولان غبار ايله ياخود بغدادی کيل ايلسه ياخود ديوار يقلمه و ياخود روز کار
 اسوب غباری قالدر دقه بوزينه و قوللرينه نوز اصابت ايلسه اول کسنه تيم نيئيله مسح ايلسه تيمی
 جائز اولور لادب مسح همچون امرار يدا زمدر اگر امرار يدا يلا ز ايسه تيمی جائز دکلدر حال اختياريده بويله
 او ليحقی حال عجزده بطريق الاولی در* حتی عمر رضی الله تعالی عنهدن روايت اولنديکه اصحابی ايله سفرده
 جاييه نام موضعه عظيم يغمور ياغدی عمر رضی الله تعالی عنه امر ايلدی يغمور قلرين و بورکلين سلکوب
 غبار يله تيم ايدلر زيرا غبار تراب رقيقدر ترابک خشيني ايله علی کل حال تيم جائز در رقيقی ايله دخی جائز ايدوکی
 محققدر (خلافه) ابو يوسف همچون خلاف واردر ابو يوسف عدم جواز نه ذاهب اولمشدر (و شرطه العجز
 عن استعمال الماء حقيقة او حکما) تيمک شرطی صوبی بولوب استعمالدن عجزدر کرک عجز حقيقة اولسون
 صوبی بولمق کبي کرک حکما اولسون صوبی بولوب استعمالنه قادر اولمق کبي چونکه عجز شرط
 اولديسه محيطدن نقل اولنوب صوبه قدرت ايله دخول مسجد و مس محقق همچون تيم جائز در ديه نک
 قولنک بطلانی ظاهر اولدی (وطهارة الصعيد) تيمک شرطنک بری دخی طراغک طهارتيدر زيراحق
 سبحانه و تعالی (صعيدا طيبا) بيورمشدر (والاستيعاب في الاصح) استيعاب دخی تيمک شر طيدر قول
 اصحده حتی بورنک ايکي طرفنک اورته يرته اولان محلی دخی مسح ايله زيرا وجهده اول محل داخلدر
 اسم وجه بوجه يه اطلاق اولنور بعضی مسح ايدوب و بعضی ترک ايدنه مسح وجه دينلر واللد دخی
 بويله در زير تيم وضودن خلفدر وضوده ايسه استيعاب فرضيدر* امدي اصلده فرض اوليحق خلفده دخی
 فرضدر خلف شرائطده اصله مخالف اولمز* پس امدي سخن استيعاب واجب اولديسه معلوم اولديکه
 برکيسه قاشلرينک ما بينتي يا کوزلرينک ما بينتي يا قاشلرينک التي ياخود کوزلرينک اوستنی مسح ايلسه
 تيمی جائز اولمز دخی معلوم اولديکه نزع خاتم و تخليل اصابع لازم اولور* دينشدر که تحريك خاتم کفايت ايدر
 اخراج لازم دکلدر حسن بن زياد ابو حنيفه دن روايت ايدوب تيمده استيعاب واجب دکلدر بلکه اکثري
 کل مقامنه قائم اولور زيرامسوحاتده استيعاب شرط دکلدر خف و راسده مسح استيعابي شرط اولمديغی
 کبي* اما اصحاب عجزدن حکايت اولنديغی اوزره مسح عذار شر طدر ناس ايسه بوندن غافلدر و کذا فی النهاية
 (والنية) تيمده نيت دخی شر طدر اما امام زفر خلاف ايدوب تيم وضونک خلفدر خلف ايسه شرائطده
 اصله مخالف اولمز اصلده ايسه شرط دکل ایدی خلفده دخی شرط اولمز اگر شرط اوله جق اولور سه
 خلف اصله مخالف اولمز اولور بزم همچون دليل بودر که تيم وضويه قياس اولمز زيراصو کندی ذاته
 مطهردر کرک نيت بولسون کرک بولسون صوطه هارت عملی ايدر اما تراب صوبک خلا فجه در کندی نفسنده
 مطهر اوليوب بلکه ملوثدر آنک مطهر اولسي نيت ايله در (ولا بد من نية قرينة مقصودة لانصح بدون الطهارة)
 بدون الطهارة صحیح اوليان قربت مقصوده نک نيتندن لازمدر قربت مقصوده دن مراد اداسی آخزه تبعیت ايله
 اوليوب عبادت مقصوده اولاندر زير تيم اصلده اداء صلاة و اباحتی همچوندر (فتيموا صعيدا) ايله مراد
 فتميمه و للصلوة ديمکدر حق سبحانه و تعالی نک (اذا قم الى الصلوة فاغسلوا) قول شريفی قرينه سيله* زير
 فاغسلوا للصلوة ديمکدر چونکه اصلده بويله شرط اوليحق خلفده دخی كذلك* حاصل کلام نيت تيم اداء
 صلاة همچون اولمق کر کدر مبسوطده ابو يوسف دن روايت اولمشدر که نيت طهارت کفايت و تيمده اشتراط
 نيت همچون بر قاج مسئله بسط اولمشدر مثلا بر محدث کرک حدث اصغر کرک حدث اکبر اولسون کر کدر که
 حدثنی ملاحظه ايدوب اول حدثی ازاله همچون تيمه نيت ايله اگر محدثه ايکي حدث اولور سه بزي جنابت
 و بری وضو واجب ايدن حدث کبي ليقدر که ايکيسي همچون دخی نيت ايله اگر بریسي همچون نيت ايدر سه

اول نیت آخر ایچون واقع اولمز اما تیم واحد ایله ایکی حدتک ازاله سنه معانیت ایلسه اول تیم ایکی حدتدن طهارت اولور بو قولی شرح هدایه ابو بکر الرازی به وجصاصه نسبت ایتمشدر اذکر حدت ایله جنابت نیتیم تمیز ایتمشدر اما صاحب هدایه بو قوله اعتماد ایتمشدر و مصنف دخی و لایشترت تعیین الحدت او الجنابة هو الصحيح دیو تصریح ایتمشدر و برکسنه اذان واقامت و قرائت قرآن ومس مصحف ایچون تیم ایلسه اول تیم ایله اداء صلاة جائز دکلدر ز بر اونلر عبادت مقصوده دکلدر غیره تابعدر اما صلاة جنازه و سجده تلاوت ایچون تیم ایلسه اداء مکتوبات جائز اولور ز بر اونلرک اداسی طهارتسز جائز اولمان قربت مقصوده دندر (فلو تیم کافر لاسلام لاجوز صلاته به) اگر کافر اسلام ایچون تیم ایلسه مسلمان اولدقه اول تیم ایله انک صلاتی جائز دکلدر ز بر ا کافر نیت اهل دکلدر تیمده ایسه نیت شرطدر شرط بو لنمحقق مشروط دخی بولمز مصنف اسلام قیدی ایله تقیید ایلدی ز بر ا کافر صلاة ایچون تیم ایلسه بالاتفاق جائز دکلدر (خلاف لابی یوسف) ابو یوسف خلاف ایدوب دیر که کافرک اسلامه نیت قربت مقصوده به نیتدر اسلام قربت مقصوده در اول تیم ایله اداء صلاة جائز در اما دخول مسجد قربت مقصوده دکلدر (ولایشترت تعیین الحدت او الجنابة هو الصحيح) حدت و جنابت تعیین شرط قلمدی صحیح اولان دخی بودر حتی جنابت و حدت ایچون تیمه نیت ایلسه ایکیسی ایچون بر تیم کفایت ایدر اگر بری ایچون تیمه نیت ایلسه انجق بری ایچون واقع اولوب حدت آخر ایچون تیم آخر ایدر مصنفک وهو الصحيح قولی ابو بکر الرازی قولندن احتراز ایچوندر (وصفته ان یضرب یدیه علی الصعید) و تیمک صفتی ایکی النی پاکطو اوزرینه اور مقدر (فینفضهما ثم یمسح بهما وجهه) و ایکی النی سلکوب بعده ایکی النی وجهنه مسح ایتمکدر و نفض بر شئی تحریرک ایتمکدر که اوزرنده اولان غبار و غیره وار ایسه دوشمک ایچون (ثم یضرب بهما کذلک) اندنصکره نیت ایکی النی طو پراغه ضرب ایتمکدر (و یمسح بكل کف ظاهر ذراع الاخری و باطنهما مع المرفین) دخی مسح ایتمکدر بر کفی ایله آخر قولنک ظاهر و باطنی دیر سکر یله بیله * مصنفک تصورندن غیره بر صفت دخی اولدر که ذکر اولندیغی اوزره ایکی اللرینی صعیده ضربد نضکره هر کفک کوچک بار مقبری طرفی ایله اولآخر قولنک طشره طرفندن بار مقبری اوجندن ابتدا ایدوب تادیرسکه دکن مسح ایدوب بعده کفک جانب سیاهسن دوندیروب قولنک ایچ طرفندن طرفنلرینه وارنجه مسح ایتمکدر و برکسنه النی صعیده ضرب ایلد که النی ایلری و کیری ایده اندنصکره ابو یوسف قتنده ایکی کره النی نفض ایله امام محمد قتنده بر کره نفض ایلسه کذا فی المحیط والنی صعیده ضرب ایلیوب مسح ایلمز دن مقدم حدت واقع اولسه ضربیهی اطاه ایلمز کذا فی المضمرات اما تیم مریمض اولوب آخر کسنه تیم ایتدرسه اویچ ضربیه لازمدر بری یوزی بری صاع الی و بری صول الی ایچون کافی العمادیه و تیمده مسحی مکرر ایلمک بالاجماع مکر و هدر کافی الکشف و مسجده استیعاب شرطدر بو قول ظاهر الروایه نکدر و صحیح دخی بودر حتی عضودن شی قلیلی ترک اولنسه جائز دکلدر کافی الجامع لقاضیان اگر بر شرک مسحی ترک اولنسه جائز اولمز کافی الخزانة اما بزم اصحاب بزم دن روایت اولنان ر بعدن اقل عضو مسح اولنسه تیم جائز اولور و ابو جعفر امام اعظم رحمه الله دن روایت ایدوب اکثر اعضا مسح اولنسه کفایت ایدر دیمشدر بو روایت حفظ اولنقی کر کدر کثرت بلوی ایچون (و یستوی فیہ الجنب و المحدث و الحائض و النساء) صفت تیمده جنب و محدث و حائض و نساء بر ایدر (و یجوز قبل الوقت) تیم اتمک وقتدن مقدم جائزدر ز بر تیم ایچون وارد اولان نصوصده و قتلدن بروقت تخصیص اولنمادشدر وقت مطلقدر مطلق ایسه اطلاق اوزرینه جار ایدر اگر مصنف وقت ایله تقیید ایلسه نصد مخلفت ایلمش اولوردی شافعی دیر که قبل الوقت تیم جائز دکلدر ز بر تیم طهارت ضروری اولوب صلاة ایچون مباح اولمشدر و حدت هنوز باقیدر حدیثی رافع دکلدر طهارت مستحاضه کبی ز بر ا تراب ملو ندر نیجه مطهر اولوب حدیثی رافع ایدر ضرورت محقق اولدقه تیم طهارت اعتبار اولنوب قبل الوقت خود ضرورت یوقدر * بزم ایچون دلیل بودر که تیم طهارت مطلقدر استعمال ما دن عجز حالنده حدیثی رافعدر و تراب رفع حدنده ما دن بد لدر امدی بدل مبدل منهک حکمی اخذ ایدر صوبولمده و ضونک حکمی خود مطلقا ظهور در کذلک صعید دخی صودن بد لدر * امدی

قبل الوقت تیم صحیح اولور (و یصلی به ماشاء من فرض و نقل کا وضوء) تیم واحد ایله فرض و نفلدن
 اذا وقضا دیلدیکی وقت واحده یا خود اوقات متعدده ادا ایدر مادامکه صو بولیه یا خود حدث واقع
 اولیه ز بر ایزم ائمه من قتنده تیم حدثی ازاله ایدیمی طهارت مطلقه در آبدست کبی امام شافعی قتنده
 طهارت ضروریه در هر فرض ایچون تیم اولور ز بر اتراب نفسنده طوئدر بولیه اولدیعی اجلدن
 صو کورلدکده حدث سابق عودت ایدر اما فرض واحدی ادا ایلد کدنصرکه ضرورت منتفی اولور وقت
 آخر کلکله ضرورت دخی متعدد اولور تیم سابق خروج وقت ایله مرتفع اولور (و یجوز لخوف فوت
 صلاة جنازه او عید ابتداء) تیم صلاة جنازه ایله صلاة عید فوتک خوفی ایچون جائز اولور مثلاً شهرده
 صوم موجود و متمیم صحیح ایکن تیمی صحیح اولور ز بر ا صلاة جنازه ایله صلاة عیدک خلفی یوقدر اما وقتیه نک
 خلفی قضا در وجهه نک خلفی ظهر در خلق اولیاندن عجز تحتی اولمین ابتداء جائز اولور اما جنازه و بیرام نماز ینده
 ابتداء شروع و بلاخلاف تیم جائز اولور (و کذا بناء بعد شروع متوضیا و سبق حدثه) ابتداء شروع و عده تیم
 جائز اولدیعی کبی آبدست ایله صلاة جنازه و صلوات عیده شروع و عدنصرکه حدث سبق ایدن کسنه نک بناسی
 ایچون تیم جائز اولور (خلافا لهما) امامین ایچون خلاف وارد انلر قتنده بنا ایچون تیم جائز دکلدن ز بر ا
 لاحق امامک فر اغندنصرکه قتلحق جائزدر بودخی جماعت ایله صلاة حکمنده در فوت اولحق خوفی یوقدر
 اگر تیم ایله شروع اولمش ایسه ینده تیم ایدوب بناء ایدر بالاتفاق اگر تیم ایله شروع ایدن بنای آبدست ایله
 ایتسون دیواجب اولنسه صلاتنده صوی بواش کبی اولوب نمازی فاسد اولور ایدی (لاخوف فوت جمعة
 او وقتیه) جمعه نمازی و وقتیه فوت اولحق خوفی ایچون تیم جائز دکلدن ز بر ا جمعه نمازی فوت اولور سه صلاة
 ظهر آنک خلفیدر و وقتیه فوت اولور سه قضا آنک خلفیدر بو تقدیرجه خلفی اولان ایچون تیم جائز دکلدن
 (و لایته قضا رده) وردت تیمی نقض الاز یعنی تیملی بر کیسه مرتد اولسه و ینده اسلامه کسه تیمی منتقض اواز
 انکله نمازی ادا ایدر * اگر دینلور سه که حق سبحانه و تعالیسک (و من یکفر بالایمان فقد حبط عمله) قول شریفی
 ایله ردت عملی حبط ایدر وضوء و تیم خود عملدنر نیجه باقی قالور * جواب و یریلو که ثواب عملی حبط ایدر
 کورمز میسکه بر کسنه ریا آبدست آسه آنک حدثی زائل اولور اگر آبدستک ثوابی دخی اولور سه ینده حدثی
 زائل اولور * و ینده بر اعتراض دخی وارد اولوب بر کسنه نماز قیلسه اندنصرکه مرتد اولسه و اول وقتیه ینده
 اسلامه کسه قیلدیعی نمازی ینده اعاده ایدر * ثوابی حبط اولوب عملی حبط اولدیسه نیچون نمازی اعاده ایدر
 یوقدیرجه صلاة ایله وضوء یننده فرق اولمش اولور * بو کاجواب و یریلور که ردت عبادت اولان شیئی حبط
 ایدر صلاة ایسه عبادت محضه در ثواب و اعلا حبط اولوب اعاده سی لازم اولور اما وضوء طهارت مخصوصه در
 اباحت صلاة ایچون شرط قلندی محض عبادت دکلدن لکن وضو نیت ایله عبادت اولور ردت ایسه وضو نک
 عبادت اولسنی حبط ایدر بو خسه طهارت اولسنی حبط الاز بو تقدیرجه وضو و تیم طهارت انلر در
 بوایکسی ایله اداء صلاة صحیح اولور اما ز فردیر که ردت تیمی باطل ایدرز بر ا کفر عملی ابتداء و بقاء منافیدر
 و ردت ارتداددن اسمدن (بل ناقض الوضوء) بلکه ناقض وضو اولان شی تیمی دخی ناقض اولور ز بر تیم وضو نک
 خلفیدر بو تقدیرجه وضو نک حکمنی اخذ ایدر (و القدرة علی ماء کاف لطهارته) دخی متمیم طهارت نه کافی
 اوله جق صوی به قدرت ناقض تیمدر بو محله ناقض صوی به قدرت ایله حدث سابقک ظهور یدر حقیقتده
 قدرت ناقض دکلدن ز بر ابو محله نقض حقیقه و حکما نجسک خروجی دکلدن انحق ترابک ظهور یت صو قتنده
 منتهی اولمقدر چونکه ظهور یت منتهی اولدی حدث سابق دخی عودت ایلدی و صوی به قدرته حاجت
 اصلیه سندن فضله اولحق شرطدر * اگر دینلور سه که لفظ ماء نکره در الله تعالیسک (فلی تجدوا ماء) قول شریفی
 سیاق نفیده واقع اولدی صوی یک قلیل و کثیر نه شاملدر * اگر دینلور سه که بونده مراد ما یحبل به الصلواتر
 کور مز میسن ماء نجس وار ایکن تیم بو زلز حالبو که نکره مذکوره ماء نجسی دخی متناول اولمشدر لکن
 حال موقوفدر ماء کافی اوزر ینده (و علی استعماله) اول مانک استعماله دخی قادر اولحق ناقض تیمدر
 (فلو وجدت و هو فی الصلوة) پس اگر ماء کافی به قدرت بولنسه حالبو که متمیم صلاتنده اولسه (بطلت صلاته)
 اول متمیم صلاتی باطل اولور کرک مسافر اولسون کرک متمیم اولسون ائمه حنفیه قتنده مطلقاً اول کسنه نک

صلاتی باطل اولور اما امام شافعی قتنده مطلقا باطل اولمز حرمت صلاتی بطلان مانعه در بر اول کسنه
 صوبی استعمالدن حکما عاجزدر * بزدرز که تمیم حقیقت مایه قادر اولوب صلاتی باطل اولدی ز بر اول صلات
 ایچون حرمت باقی قالدی شرط فوت اولدیغیچون شرط دیدیکم طهارتدر (لا ان حصلت بعدها)
 بالاتفاق صلاتی باطل اولمز نمازی ادا دندن صکره قدرت حاصل اولورسه * واکر صلاته شروعدن اول صوبه
 قدرت حاصل اولورسه بالاتفاق تیم باطل اولور (ولو نسیه المسافر فی رحله و صلی بالتیمم لایعید) اکر مسافر رحلتده
 صوبی اونسه و تیم ایله صلاتی ادا ایلسه اول نمازی اعاده ایلز امام اعظم و امام محمد قتنده (وقال ابو یوسف یعید
 مادام فی الوقت) ابو یوسف دیدیکه مادامکه وقتنده در اعاده ایدر ولو نسی المسافر لفظی شول خلافه
 اشارتدر که اکر مسافر صوبی رحلتده کندوسی وضع ایلسه یا خود کندی امر ایله وضع اولسه و یا خود
 کندی امر نسیز وضع اولسه لکن وضع اولندیغی بیلنسه ائمه یندنه خلاف بونلرده درز بر ابو نلرده کندیکن
 علمی لاحق اولمش ایلی اما غیری کسینه وضع ایلسه و اول کسینه وضع اولندیغنی بیلنسه تیم ایلوب
 اداء صلاة ایلک بالاتفاق جائزدر اکر کندوسی وضع ایلوب لکن صواقلمدی دیو جزم ایلوب تیم ایلوب
 صوایسه وضع ایلی کبی برنده اولسه بالاتفاق صلاتی اعاده ایدر * ابو یوسف احتجاج ایلوب دیر که حق
 سبحانه و تعالی تیمی مشروع قیلدی صوبولندیغنی حالمده بو نسیان ایدن کسینه صوبی بولمش کبیدر
 بو تقدیرجه تیمی جائز دکلدردن بر نسیان ذکرک ضدیدر یوخسه وجودک ضدی دکلدردن ابو حنیفه و امام محمد
 رحمهم الله احتجاج ایلوب دیرلر که حق سبحانه و تعالیکنک (فلم تجدوا ماء) قول شریفدن مراد صوبک
 استعمالنه قدرتدر یوخسه حقیقت انعدام ماء دکلدردن اکر بویله اولسه اشتداد مرض خوفی ایچون
 نیچون تیم جائز اولوردی وناس استعمال مائه عجزده مر یض کبیدر علتده مشارکت حکمده مشارکتی
 مستلزمدر (و یسحب لراجی الماء تأخیر الصلوة الی آخر الوقت) صوبی رجا ایدن کسینه ایچون آخر وقتهدک
 صلاتی تأخیر ایلک مستحب اولور تأخیر دن مراد اول صلاوة اکل طهارتله ادا اولسون ایچون یوخسه
 علی طریق الوجوب تأخیر دکلدردن ز بر اعدم ماء حقیقة ثابتدر شک ایله ایلک حکمی زائل اولمز بر کسینه اول
 وقتده ادا ایلسه جائزدر بعده صوبولسه و وقت باقی اولسه صلاتی اعاده ایلز (و یجب طلبه ان ظن قر به
 قدر غلوة) صوبه طالب اولان کسینه صوبی طلب ایلک واجب اولور اکر غلوه مقداری یقین اولدیغنی
 ظن ایدر سه و غلوه اوق آتمی مقداری پردر بعضیلر او چیوز ذراعدن در تیوز ذراعده دکن در دیمشدر
 (والافلا) اکر صوبک قربی ظن اولمز ایسه طلبی واجب اولمز (و یجب شراء الماء ان کان له ثمنه و بیاع بئمن
 المثل) صوباطالی اولان کسینه صوبی اشترا ایلک واجب اولور اول طالبک ثمنی اکر و ارایسه و ثمن مثلی ایله بیع
 اولنورسه (والافلا) اکر ثمنی یوغیسه و یا خود ثمنی و ایلکن ثمنی مثلی ایله بیع اولنسه اول کسینه ایچون اشتراء ماء
 واجب اولمز غنی دخی اولورسه تیم ایلوب صلاتی ادا ایدر (وان کان مع رفیقہ ماء طلبه قبل ان یتیم) اکر صوبه
 طالب اولان کسینه نیک رفیقده صوبولسه تیم ایلز دن مقدم طلب ایلیه (فان منعه تیم) اکر رفیقی صوبی منع
 ایدر سه اول کسینه تیم ایدر اکر بعد المنع نمازی ادا ایلوب صکره رفیقی صوبی و بر سه تیمی منتض اولور
 لکن ادا ایلدیکی صلاتی اعاده ایلز (وان تیم قبل الطلب جاز و الجنب فی المصر لخوف البرد جاز) و اکر قبل
 الطاب تیم ایلسه جائزدر و اکر مصر ده جنب صوغق خو فیچون تیم ایلسه جائزدر ابو حنیفه قتنده
 (خلافالهما) امامین خلاف ایلوب ایکی مسئله ده دخی جائز دکلدردن دیدیلر (ولا یجمع بین الوضوء و التیمم)
 متوضی اولان کسینه آبدست ایله تیمی جمع ایلز اصل ایله بدلی جمع ایلک لازم کلور اول ایسه باطلدر ز بر تیم
 اصلدن بدلدردن اصلی ایلکدر اما سور حجار ایله تیم جائز اولور ایدن غرض بر یسینه ادا ایلکدر یوخسه
 ایکیسی ایله ادا ایلک دکلدردن بر امکان شک اولغین جمع اولور (فان کان اکثر الاعضاء جرح تیم) اکر تیمیه اولان
 کسینه نیک اکثر اعضاسی مجروح اولسه تیم ایدر بونده جنب و محدث بر ایدر (و الاغسل الصحیح و مسح علی
 الجرح) و اکر اکثر اعضاسی مجروح اولوب بلکه مساوی اولور سه و یا خود اکثر صحیح اولوب اقلی مجروح
 اولور سه صحیح اولان بری غسل ایدر و جراحات اولانک اوزرینه مسح ایدر تیم ایلز جنب دخی بو الجهددر
 اما اکثر دخی مجروح اولور سه تیم ایدر مسئله اختلافیدر بعضیلر تیم ایلسنه ذاهب اولدیلو بعضیلر صحیح بر

غسل اولنور مجروح محل مسح اولنور ديدلر اكر ضرر و پرمرسه ضرر و پرمرسه تيم ايدر

باب المسح على الخفين

لبو باب خفين اوزر ينه مسحك بياننده در مصنف مسحى تيمد نصكره ايراد ايلدى ز يرا تيم كلدن خلفدر مسح ايسه بعضدن خلفدر واننن ماعدا تيم كتاب وسنت ايله ثابتدر مسح ايسه انجق سنتله ثابتدر و تيم مز يل حدث اصغر و اكبردر مسح ايسه مز يل بعض حدث اصغردر من كل الوجوه تيم تقديمه اولى در (يجوز بالسنة) خفين اوزر ينه مسح جائز اولور سنت ايله ز يرا مسح حفته نبي عليه الصلوة والسلامن فعلا و قولار و ايت كثيره در ابو بكر و صحابه دن چوق كسنتله خفين اوزر ينه مسحى روايت ايشلردر عمر و علي رضى الله تعالى عنهما و صحابه دن رجاعت روايت ايشلردر كه نبي عليه الصلوة والسلام ايله سفرده اولوب وسعدتله آبدست الدققرنده آبدست صوتى بنى دو كردم حاله كه نبي عليه السلامك اوزر نده يكلرى تنك برجه شاميه و ارايدى و مبارك اللربنى اخراج ايدوب خفين اوزر ينه مسح ايلدى و بن كندولره بارسول الله مبارك اياقلا يكلرى غسل ايتكى اونديكز ديديكمه (بهذا امرنى ربى) بيور مشلردر و صفوان بن عساكر رضى الله تعالى عنهمدن روايتدر كه نبي عليه الصلوة والسلام ايله سفرده مسافر اولدوغمز حالده خفافزى اخراج ايتامكى امر ايدر لر دى اما جنابت حالده اخراجنى امر ايدر لر دى و حسنى بصرى روايت ايشلردر كه اصحاب رسول الله يندن كسنتبه ايرشدم جله سى خفين اوزر ينه مسحى جائز كور لر دى ابتدا مسحى جائز كور ميشلردن برى ابن عباس رضى الله تعالى عنه و عايشه رضى الله تعالى عنهما در لکن صكره بو قولدن رجوع ايدوب مسحه متعلق نيجه احاديث شريفه نقل ايشلردر امام اعظم حضر تلى ماقلت بالمسح حتى جاني فيه مثل ضوء النهار ديو بيور مشلردر و امام كرخى اخاف الكفر على من لم يمسح على الخفين ديون كرايشدر و شيخ الاسلام ديمشدر كه بر كيسه نك ضال و مبتدع اولسنه دليل بودر كه خفين اوزر ينه مسحى جائز كورميه و قتاده حضر تلى كوفيه داخل اولدوقده ابو جنيفه حضر تلى صبى اولوب كندويه بولشده فقالتاده من اين انت قال من الكوفة فقال انت من التوم الذين اتخذوا دينهم شيعا قال لا ولكن افضل الشيخين و احب الختئين و اودى الصلاة خلف كل بر و فاجر و لا اقر احد ابذنب و لا اخرج احد من الاسلام الا من الوجه الذى دخل فيه و ارى المسح على الخفين فقال له قتاده اصبت بو قدر مقدماندر مراد مسح على الخفين جائز كورمنك استدل ايدرو صاحب نهايه ديمشدر كه بر كسنته مسح على الخفين جائز كورسه لکن مسح ايتيموب دائما باغنى بيقسه مأجور اولور (من كل حدث موجب الوضوء لالين و جب عليه الغسل) مسح على الخفين جائز اولور هر حدث نكه اول حدث موجب وضوء اوله اما مسح الخفين جائز اولمز شول كسنته ايجونكه اول كسنته نك اوزر ينه غسل واجب اولمشدر (ان كانا لمبوسين على طهر تام وقت الحدث حدثن اول طهر تام اوزر ينه اول ايكي خف كيش اولورسه مسح ايتلك جائز اولور وقت الحدث ديمك قبل وقت الحدث ديمكدر) (بو ما و ليلة للمقيم و ثلاثة ايام و لياليها للمسافر) مسح على الخفين بر كون بر كيجه جائز اولور مقيم ايجون اون كون اوج كيجه مسافر ايجون امام مالك دن ايكي روايت وارد برى مقيم اصلا مسح ايتلر و مسافر مؤبدا مسح ايدرو برواينده دخي مقيم مسافر كيدرو مؤبدا مسح ايدرو مسافر ايجون اولان احتياج مسح ضرور يدر مقيده ايسه ضرورت بو قدر مسافر ايجون حديث عمار بن ياسر ايله احتياج ايدمشدر (انه قال قلت يا رسول الله ا مسح على الخفين بو ما قال نعم فقلت يومين قال نعم حتى انتهيت الى سبعة ايام فقال اذا كنت في سفر فامسح مبادلك) ثابته سعد بن ابى وقاص و جرير بن عبدالله و صحابه دن رجساعت رواينده (ان المسح على الخفين غير موقت) و بزم ايجون دليل اولان حديث شريف قوله عليه الصلوة والسلام (ي مسح المقيم يوما و ليلة و المسافر ثلاثة ايام و لياليها) (من وقت الحدث) حدث و قتنده مقيم ايجون بر كون بر كيجه و مسافر ايجون اوج كون اوج كيجه در (و فرضه قدر ثلاث اصابع من اليد على الاعلى) مسح فرضى لك پارمق لرندن اوج پارمق مقدار يدر خفيك ظاهرى اوزر ينه حضرت علي دن روايت اولنور كه اكر مسح روى ايله اولسه باطنه مسح اولى ايدى لکن كوردم حضرت رسول صلى الله تعالى عليه وسلم ظاهر خف اوزر ينه مسح ايدردى اكر بر كسنته ديرسه كه فرض دليل قطعى ايله ثابت اولاندر كه جاحدى كافر اولور

مسح ایسه بجز بالسنه قیدی ایله مقید در بونده ایسه قطعی افاده التیوب انجق علم طمانینی افاده ایدر
 و مسح علی الخفینی انکار ایدن کافر اولزلکن مبتدع اولور مسح علی الخفین فرضدر یمک نیجه صحیح اولور
 اکجواب وریلور که فرض ایکی نوعدر بری فرض اعتقادیدر که دلیل قطعی ایله ثابت اولوب جاحدی
 کافر اولور بری دخی عملیدر که کندینک فوق ایله آخرک جوازی فوت اولور سه اولدخی فرضدر دینش ایدی
 بوخی اول قبیلدندر (وسته انبداً من اصابع الرجل و ید الی الساق) مسح سنتی ایغنگ پارمقندن
 ابتداء ایدوب ساقه وارنجه حکمکدر زیرار رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم بویلجه ایشدر که برکسنه
 انجو کندن باشلوب پارمقندن وارنجه مسح ایسه مقصود حاصل اولور لکن سنه مخالفت ایش اولور
 (مفر جا اصابعه خطوط طاهره واحده) پارمقننی آچیمی اولوب خط ایدیچی اولدوغی حالده بر کره اصابع جلدن
 ساقه وارنجه مدائیکدر (و ینعه الخرق الکبیر) خرق کبیر مسحی منع ایدر (وهو ما یدونه قدر ثلاث
 اصابع الرجل اصغرها) خرق کبیر شول شیئدر که خفدن ایغنگ کوچک پارمقندن اوچ پارمق مقداری
 ظاهر اوله اصغر قید احتیاط انجوندن اصابع رجل دیدیکنی زیر اقدمه اصل پارمقندر بلاکف ایغنگ پارمقننی
 برکسنه قطع ایسه ذیت واجب اولور اوچ پارمق ایسه اکثریدر اکثرده حکم کل واردر اوچ پارمق ظاهر
 اولسی حکما کلک ظاهر اولسی اولدی (ویجمع فی خف لانی خفین) برخفده اولان خرق برقاچ محلنده ایسه
 جمع اولنور ایکی خفده اولان دکلدن یعنی برخفده اوچ پارمق مقداری واریسه جمع اولور یوخسه برپارمق
 مقداری خفک هر برنده اولور سه جمع اولن (بمخلاف الجاسه) نجاست بونک خلافتجه در زیرانجا سته
 ایکی خفده اولان نجاست جمع اولنور حتی برخفده بر درهم اوخف آخردن نصف درهم واقع اولسه جواز
 صلاته مانع اولور (والانکشاف) انکشافده دخی خرق کبیر جمع اولنور اگر عورتک عورت محلندن بر مقدار
 وظهرندن بر مقدار و قارندن بر مقدار آچلسه جمع اولور و صلاتی منع ایدر ارده دخی عورت اطلاق
 اولند یعنی موضعندن آچلسه ینه بویلجه در (و ینقضه ناقض الوضوء) ناقض وضوء مسحی دخی نقض ایدر
 (وزع الخف) ایقندن خفک چقمسی دخی ناقض مسخدر زیر خف ایله استتار قدم سرایت سابقه مانع ایدی
 عند النزاع حدث سابق ظهور ایدوب اول نزع ناقض مضاف اولور زیر مسخ خفین موقدر دخی خفیفک
 بر ینه و یاخود ایکسنه خارجدن صودا داخل اولوب اکثر قدمه اصابت ایسه ینه ناقض مسح اولور
 حتی خفینک بر ینه صودا داخل اولوب اکثر قدمه اصابت ایسه ینه ناقض مسح اولور حتی خفینک بر ینه
 صودا داخل اولوب اکثر قدمه اصلنسه ینه مسحی نقض ایدر زیر مسخ ایله غسل حالت واحده جمع اولمش اولور
 بویسه جائز دکلدن (ومضی المده) مدتک کجمسی دخی ناقض مسخدر (ان لم یخف تلف رجله من البرد)
 اگر صغوقدن ایقنر ینک تلفی خوفن ایلر سه یعنی مسافرک مدت مسحی کجمش لکن اگر خفینی اخراج ایتندن
 مسح ایدر ایسه صاحب تسهیل دیشکه جباره مسح اولندیغی کبی استیعاب طریق اوزره باشدن باشه
 مسح خفین ایله (فلو نزع او مضی وهو متوضی غسل رجلیه فقط) اگر خفینی اخراج ایسه یاخود مدت
 کچسه حالبو که کندیبی ایدست ایله اولسه انجق ایکی ایغنی غسل ایدر اعاده وضو لازم دکلدن شافعی دیر که اعاده
 وضو لازمدر زیر اطهارت رجائین نزعله و مضی مدت ایله منتقض اولدی انتقاض طهارت ایسه متجزی
 اولور شیئدن دکلدن اول تقدیرجه حدث ایله منتقض اولان کبی اولدی * شافعی به جواب وریلور که حدث
 دیدیکمز شیئ نجسک خروجی انجقون اسم اولدی نزع خفین و مضی مدت خود نجسندن دکلدن حدث ایسه قبل
 النزاع و مضی المده ایقنره خاصه سرایت ایش ایدی سائر اعضاده غسل بولمغین ثانیاً لازم اولن * بوشول
 کسنه نک آبد سته بکزر که ایدست الدی یا غنی ییقمیدی اول کسنه نک اوزر ینه واجب اولان انجق ایکی
 یاغنی ییقمقدر انجق موالات بولنماش اولدی موالات ایسه بزم قمرده شرط دکلدن * و بر دلیل دخی ابن عمر دن
 روایت اولندیکه حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم غزاده ایدستی و اریکن خفینی نزع ایدوب ایقنرینی
 غسل ایدردی اعاده وضو ایلزدی اندن غیری اصحابدن چوق کسنه روایت ایشدر (و خروج اکثر القدم
 الی ساق الخف نزع) ایغنگ اکثری خفک ساقنه وارنجه چقمسی نزعدر اکثره حکم کل ویرلیدی اجدلن نزع
 اعتبار اولنور ابوحنیفه قنده او کچه نک اکثری خفک او کچه سندن خروج ایسه مسح منتقض اولور

امام محمد دیر که اوزرینه مسح اینک جائز اولدیغی مقدار خفدن باقی قالورسه منقض اولمز اکثر مشایخ دخی
 بونک اوزرینه در ز بر اساق محل مسح دکلدن امدی محل مسح اولمیان بره قدمک خر و جی ناقض مسح اولدی
 (ولو مسح مقیم فسافر قبل یوم و لیلته یم مدة المسافر) اگر مقیم مسح ایلسد بعده بر کون و بر کیمچه تمامندن
 مقدم مسافر اولسه مدت سفرك مسحنی تمام ایلیه ز یرا مسحده حکم وقته متعلقه قدر اوقانده ایسه آخر وقت
 اعتبار اولنور بو ایسه آخر وقته مسافر بولندی پس حکم آخر وقته تعلق ایلدی (ولو مسح مسافر فاقام
 تمام یوم و لیلته نزع) اگر مسافر مسح ایلسه و بر کون بر کیمچه تمامنده اقامت ایلسه خفینی نزع ایلسون ز یرا
 رخصت مشقت سفر ایچون ایدی اول ایسه باقی قالدی (والاتمهما) اگر بر کون بر کیمچه اولمش ایسه یومی
 و لیلی تمام ایلسون ز یرا مقیم کبیدر حکمنی تمام ایدر (والمعذور ان یلبس علی الانقطاع فکالصحیح) معذور
 اگر خفینی عذر دن انقطاع اوزره کیرسه غیر معذور کبیدر مقیم و مسافر اولدیغی حالده (والا) و اگر انقطاع
 اوزره کیمش ایسه (مسح فی الوقت) اول وقت ایچنده مسح ایدر مثلاً وقت ظهر ده آبدست آوب عذری
 غیر منقطع ایکن کیسه و اول وقت ایچنده اول عذر دن غیر آبدستک نقضی ایجاب ایدر نسنه ظهور ایلسه
 اول وقت ایچنده مسح ایدر (لابعد خر و وجه) اول وقتک خر و جند نضکره مسح ایکن (و یجوز المسح علی
 الجر موق فوق الخف) فوق الخف اولان جر موق اوزرینه مسح جائز اولور و جر موق شول شیدر که خفی
 نجاست و چاموردن صیانت ایچون کیسلور جزمه و چارق کبیر کی (ان لبسه قبل الحدث) اگر اول جر موق حدثن
 اول کیمش ایسه یعنی خفی کیر کن آبدست ایله کیمش ایسه امام شافعی خلاف ایدوب دیر که جر موق اوزرینه
 مسح جائز دکلدن ز یرا خف رجلدن بدلدن بدلدن و بدل ایسه رأی و عقل ایله بدل
 اولمز اما بزم دلیل اولدر که حضرت عمر دن روایت اولندی (قال عمر رأیت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
 مسح علی الجر موقین) دلیل عقلی دخی اولدر که جر موق رجلدن بدلدن یو خسه خفدن بدل دکلدن کا نه جر موق
 التندة خف یوقدر (وعلی الجورب مجلدا) مجلد اولان جورب اوزرینه دخی مسح جائز اولور و مجلد اولدر که
 خف کبی الی اوستی قابلمش اوله دری ایله (او منعلا) یا خود منعل اولدیغی حالده مسح جائز اولور و منعل
 اولدر که الی دری قابلمش اوله تشدید ایله و تشدید سز دخی روایت اولمشدر (و کذا علی الخینین) و جورب
 منعل و مجلد اوزرینه جائز اولدیغی کبی قالین و یکی اولان جورب اوزرینه دخی مسح جائز اولور بکلکی
 و قالکنی شویله کر کدر که ساقه بغلندین طوره (فی الاصح عند الامام) قول اصحده ابو حنیفه دن جواز نه
 بر قول اولوب (وهو قولهما) اول اصح اولان قول امامینک قولیدر و فتوی دخی بونک اوزرینه در ز یرا
 ابتدادن امام اعظم جورب تخمین اوزرینه مسحی بجوز ایلز دی و نامی منع ایدر دی صکره مرضی حالنده کنیدیسی
 مسح ایدر دی * فقال لعوده فعلت ما کنت امنع الناس * دیر ایدی که ناسدن منع ایلدیکه شیئ بن اشلم
 یو قول دلالت ایدر که اولکی قولدن امامینک قولنه رجوع اولمشدر (لا علی عمامة) عمامة اوزرینه مسح
 جائز دکلدن احدین حنبلی و اوزاعی خلاف ایدوب عمامة اوزرینه مسحی جائز کور مشلدر حضرت
 رسول الله علیه الصلوة و السلام عمامة و خفینی اوزرینه مسح اولمشدر دیر لر بز دیر که مسح علی الخف رخصتی دفع
 خرج ایچون ثابت اولمشدر نزع عمامة حرج یوقدر حدیث ایله تمسک ضعیفدر الله تعالی تک (وامسحوا
 برؤسکم) قول شریقی رأسدن غیر ینک عدم جوازنی اقتضا ایدر خبر و احادیله عمل اینک زیاده علی الکتاب
 لازم کلور بو ایسه نسندر جائز دکلدن لفظ عمامة بکسر الیندر (وقلنسوة و برقع) قلنسوه و برقع اوزرینه
 مسح جائز اولمز قلنسوه قاقدر و برقع ضم باوقیح قاف ایله خمار که عورتلرک باش اورتوسیدر (وقفازین)
 الدوان اوزرینه دخی مسح جائز دکلدن کرک صغوق ایچون اولان اولسون کرک طوغان ایچون اولان اولسون
 (و یجوز المسح علی الجبيرة) جبیره اوزرینه مسح جائز در و جبیره جبایرک و احدیدر شول اغاج پارچه لر یندر که
 انکله صنن ککلری باغلر لر و ابن ماجه و دار قطنی حضرت علیدن روایت ایدوب (انه قال انکسرت احدی
 زندی فسألت النبی علیه السلام فامرني ان امسح علی الجبائر) بیور مشلدر (و خرقة القرحة و محوها)
 و جرح و موضع فصد و باقی باره کبی شیلرک اوزرینه باغلنن خرقة اوزرینه دخی مسح اینک جائز اولور (وان شدها
 بلا وضوء) اگر اول خرقة بی آبدست سز دخی باغلش ایسه ده جائز اولور ز یرا حضرت رسول علیه الصلوة و السلام

اشلدی و علی به امر ایلمدی (ان النبی علیه السلام فعل و امر علی به حین کسر زنده یوم احد و قیل یوم خیبر فانه کان حامل رایة رسول الله صلی الله علیه وسلم فکسر زنده و سقط اللواء من یده فقال علیه الصلوة و السلام اجعلوها فی ینساره فانه صاحب لوائی فی الدنیا و الآخرة فقال ما صنع بالجبار فقال علیه الصلوة و السلام امسح علیهما من غیر فصل) زنده زانک قحی و نوک سکونیه بیلک دیمکدر * صاحب نهاییه تمه قتاوا اسنده مسح علی الجبار مسح خفینه اوج حکمه مخالف اولشدر بری جبیره اوزر ینسه بلا وضوشد اولند قدده مسحک جواز یدر ایکنجیسی مسح علی الجبیره موقت اولیوب مسح علی الخفین موقت اولسیدر او پنجیسی مسح الخف اولان کسنه خفینک برینی اخراج ایلسه ایکی ایغنی یومق لازم کلوب و جبیره او کلدین دوشسه غسل انک لازم اولماسیدر و جبیره ده محدث و جنب برابر در اما خفته بویله دکلدن بو تقدیرجه مسح جبیره ایله مسح خفت ینسنه مخالفت اوج اولیوب درت اولور (و هو کالغسل تحتہ) یعنی مسح علی الجبیره التی غسل کسیدر (فیمجمعه) مسح علی الجبیره غسل ایله جمع اولور (و لا یتوقف) وقت ایله موقت اولمز (و مسح علی کل العصابة) عصابه نک جمع اطرافنه دخی مسح اولنور عصابه اولدر که جراحت اوزر ینه قونیلان خرقة بی بغلامق ایچون صار یلور (مع فرجتها ان ضره حلها) اول عصابه نک فرجه سیله یعنی اول عصابه نک تحتده بدن غیر معذور اولسه ده اگر اول مجروحه محل عصابه حلی ضرر ایدر سه مسح جائز اولور (کان تحتها جراحة اولا) اول عصابه نک تحتده کرک جراحت اولسون کرک اولسون (و یکنی مسح اکثرها) اول عصابه نک اکثرینی مسح انک کفایت ایدر زیرا اکثرده حکم کل مقرر در و فتوی دخی بونک اوزر ینه در (فان سقطت عن برء بطل و الافلا) اگر جبیره و عصابه او کلدقدنصکره دوشسه مسح باطل اولور اگر او کلدین دوشسه مسح باطل اولمز زیرا عذر اول مجلده باقیدر (ولو ترک من غیر عذر جان) اگر مسحی جبیره اوزر ینه عذر سه یعنی ضرر و یرمز کن ترک ایلسه امام ابوحنیفه قنده جائز در زیرا انک قنده مسح فرض دکلدن (خلافا لهما) امامین خلاف ایدوب انلر قنده عذر سه ترک جائز دکلدن فتوی دخی امامین قولی اوزر ینه در * غایة البیانده صحیح اولان بودر که مسح علی الجبیره و اجیدر فرض دکلدن زیرا مسح صلات جائز اولور دیوتصریح اولمش (ولو وضع علی شقاق رجله دواء) برکسنه ایاقلر ینک یارقلری اوزر ینه دوا وضع ایلسه (لا یصل الماء تحتہ یجز ینه اجراء الماء علی ظاهر الدواء) او یله دواء که الله صو اصل اولسه ظاهر دوا اوزر ینه صو آفتقی کفایت ایدر صدر الشر یعه ده دیمشدر که جن اعضاده شقاق واقع اولسه و غسلدن عاجز اولور سه مسح لازم اولور اگر مسحدن دخی عاجز اولور سه شقاق اطرافنی غسل ایدوب کندوسنی ترک ایدر (و لا یفتقر الی نية فی مسح الخف و الرأس) مسح خف و راسده مسح اولان کسنه ینته محتاج اولمز شافعی دیر که ایکیسنده بیله ینته محتاجدر

باب الحيض

بو باب حیضک بیا ننده در و حیض لغتده چیچی قانن عبارتدر شر یعتده (هودم ینفضه) اول حیض برقا ندر که اول قاتی تحر یک ایدر (رحم امرأه بالغة) امرأ بالغة نک دخی رحی تحر یک ایدر اقل حد بلوغ طقوز یاشدر (لاداء بها) او یله مرأه بالغة که انده مرض اولیه لاداء قیدی مرضدن رحم بالغه اخر اج ایلمدیکی قانن احترازدر ولادت دخی بوکا بکزنه و ارایسه زیرا نفسا مر یض حکمنده در تبرعاتی ثلثدن اعتبار اولنور یعنی حال نفا سده بعض تبرعات ایلیوب اول حالده ایکن فوت اولسه ایلمدیکی تبرعات ثلث مالدن اعتبار اولنور و لا ایاس دیمدی زیرا ایاسده اختلاف چوقدر اکثر مشایخ التمش سنه در دیوتقیدر ایلشدر و مشایخ بخاری و خواریزم اللی بش سنه در دیمشدر بو مرتبه به و اوردقدنصکره کوردکاری حیض دکلدن ظاهر مذهبده اما مختار اولان بودر که اگر کوردیکی قانسباه و یا خوداجر اولور سه حیضدر و اگر کوردیکی صاری و یشل و تراب رنگی ایسه استحاضه در (و اقله ثلاثة ایام بلبالیها) و حیضک اقل مدتی اوج کون اوج کیچه در (وعن ابی یوسف یومان و اکثره الثالث و عند الشافعی اقله یوم و لیلته) ابن سماعه ابو یوسفدن روایت ایدوب حیضک اقلی ایکی کون و او پنجی کونک اکثر وقتیدر دیر امام شافعی قنده برکون و برکیچه در بزم ایچون دلیل حضرت عمر و علی و ابن مسعود و ابن عباس روایت اشلددر که جاریه بکر و ثبک حیضی

اوج کون اوج کبجه در مقادیر ایسه قیاسا بلنر انجق سماعه مو قوفدر (واکثره عشره ایام وما نقص
 عن اقله اوزاد علی اکثره فهو استحاضة) حیضک مدتک اکثری اون کوندر دخی شول حیضکه مدت اقلندن
 ناقص اوله یا خود اکثرندن زیاده اوله اول قان استحاضه در * امام شافعی قنده اکثر حیض اون بش کوندر
 رسول اکرمک بوحدیث شریفی ایله استدلال ایدرلر (انهن ناقصات العقل والدين) بیوردقده نقصان دینلری
 نوجهله در دیو سوال ایتدیلر بس بیوردیلر که (انهن یقعدن فی فعر یتها شطرحرها لاتصوم ولا تصلی)
 بوحدیث شر یفدن حیض اون بش کون اولمسته اشارت ایله حکم اولنور اما بزم دلین عبارت ایله اولان
 حدیث شر یفدر که (اقل الحيض ثلاثة ايام واكثرها عشرة ايام) در بوحدیث عبارتیه عمل اولمشدر
 عبارت نص اشارت نصدن اقوی ایذیکی ظاهر در * معلوم اوله که نص شریفی درت وجهله استدلال ایدرلر
 عبارت نص و اشارت نص و دلالت نص و اقتضاء نصدر علی الترتیب مقدمک وجودنده مؤخر ایله عمل اولنر
 (وما تراه المرأة من الالوان في مدته سوى البياض الخالص فهو حيض) دخی شول قانکه عورت انی کورر
 رنگلر دن مدت حیضده بیاض خالصدن غیری اول کوردیکی قان حیضدر * حیض قانک انواعی التیدر
 بری سواد بری حرت و بری صفرت و بری کدرت و بری خضرت و بری ترابیه اما سواد حیض اولدیغی
 مقرر در (قال عليه السلام الحيض اسود عبيط محتم) عبيط طری معنا سنه محتم شدید الحمره المائل
 الی السواد در حرت خود اصل قانک لونیدر مکر سوداء غلبه ایله اول زمان سیا هه مائل اولور اگر صفرا
 غلبه ایدر سه رقیق اولور و صار یلغه میل ایدر سه اولدخی حیضدر صفرت دخی حیضدر زیرا صار یلق
 دخی قانک الواندندر قچن رقیق اولسه * کدرت بونک لونی بولانق صولونی کبیدر بودخی حیضدر ابوحنیفه
 و امام محمد قنده برابر در کرسه حیضک اوائلنده کورنسون کرک آخرنده کورنسون ابو یوسف قنده
 حیضک اوائلنده اول کدرتی کور سه حیض اولنر و آخر مدتنده کورسه حیضدر بزم بعض مشایخ
 حضراتی بونک وجودنه منکر اولمشدر ابو نصر بن سلام حضرتندن سوال اولندقده کانهما کلت قسیلا
 دیو علی طریق الاستبعاد جواب و پرمشدر و ترابیه بونک لونی تراب کبیدر بودخی کدرتک برنوعیدر حاصل
 کلام بونلرک جله سی حیضدندر اختلاف کدرتده و خضرتده در قوله تعالی (و یستلونک عن الحيض
 قل هو اذی) بو ذکر اولنان الوان اذی حقتده برابر در (وکذا الظهر المختل بین الدمین فیها) ینه حیضدر
 ایکی قانک ما یننه حلول ایدن یا کلک مدت حیضده حیضدر زیرا اعتبار مدت حیضک ایکی طرفی احاطه
 ایلدیکنده در اوله اولیحق دم متوالی کبیدر امام محمدک ابوحنیفه روایتده مدت حیضده دمک استیعابی شرط
 قلمشدر بالاجماع اول و آخرنه اعتبار اولنور باب زکاتده نصاب کبی * ابتدا کورن عورت بر کون
 یا ایکی کون قان کورسه و سکر کون کورسه و اونجی کون کورسه جله سی حیض اولور اما بر کون کورسه
 طقوز کون کورسه اون برنجی کون کورسه بوجهله کونلر حیضدن دکدر (وهو یمنع الصلاة والصوم)
 حیض صلاته و صومی بالاجماع منع ایدر (وتقضیه دونها) صومی قضا ایدر صلاتی قضا ایلنر یرا حیض صلاتک
 وجو ینه و اداسنک صحتنه مانعدر اما صومک وجو ینه مانع اولمیوب انجق اداسنک صحتنه مانعدر * امدی
 اداسی وقتنده صحیح اولمیدسه نفس وجو بک ثبوتی ایچون قضا سی لازمدر صاحب النهایه قولی
 اوزره حیضک احکامی اون ایکیدر سکر احکامنده نفاس ایله مشترکدر دوردی حیضه مختصدر امامشترک
 اولان سکر احکام قضا سنر صلاتی تر کدر صومی قضا اولنق اوزره تر کدر دخول مسجدک حرمتی و طواف
 کعبه نک حرمتی و قراءت قرآنک حرمتی و مس مسجدک حرمتی و جعاعک حرمتی و منقطع اولندقده غسلک
 وجو بیدر امدرت احکامکه حیضه مخصوصدر انقضاء عدت و استبراء و بلوغنه حکم و طلاق سنت و بدعت
 مایننی فصلدر * صلات قضا اولنمیون صومک قضا اولمسته علت بعضیاز دن روایت اولنور که وقتا که
 حوا انامز حائض اولوردی حضرت آدمه کلوب حیضه مبتلا اولدم نمازی نیجه ایدیم دیر ایدی حضرت
 آدم مناجات ایلدکده جبریل امین کلوب عفو اولندیغنی خبر و یر دی تکرار رمضان آینده حائض اولوب
 ینه حضرت آدمه مر اجعت ایلدکده اولکی به قیاسا افطار ینه حکم ایدوب الله تعالی به مناجات
 ایلدی جناب رب العزیز قضا سنی امر ایلدی دیو نقل ایلدیلر * ابتدا ده برقز بالغنه اولدیغی زمانده

اون کون دم کورسه اندنصره التي آي طاهر اولسه اندنصره قاني دا نما آقسه اول بالغه نك عدق
اون طقوز آي اولور الا اوج ساعت دكل زيرا بز محتاجز اوج آي حيضه كه هر رحيض اون كون اوله دخي
اوج طهره محتاجز كه هر طهرى التي آي اوله الابر ساعت دكل ابو يوسف قتنده طهره مخطلك ايكي طرفي رحيض
اولمق لازمدر اكر دم رحيض اوج كوندن اقل ايسه ده طهر اون كوندن اكثر ايسده * زيرا طهرك اقلي
اون بش كوندر چونكسه اون بش كوندن اقل اولديسه اول طهره مخطلك ايكي دمك بينني فصل ايتمكه
صالح اولدى زيرا طهره صحيح اوليوب طهره فاسد اولدى شرعا صحيحه اولان حكيم ايسد فاسده تعلق ايلز *
امدى ابتداسي رحيض انتھاسي طهر اولمق وياخود ايكي طرفي طهر اولمق جائز اولدى باقي احوال خسه
بو كه مخالفدر ٧ (عشر اولي د) (٥٠٠٠٠٠٠٠٠٠٠) (وعشر بعد اربعه عشر د) (٥٥) عشر بعد الثمانية د
(٥٠٠٠٠٠٠٠) (د د عشر بعد السبعة د د) (٥٠٠٠٠٠٠٠٠) و اربعة اخيره د) (٥٥) وستة الاول
من العشرة (د د) (٥٥٥) (د) امام محمد قتنده حيضك ايكي طرفي دم كر كدر بو قولي امام اعظم دن روايت
ايشدر و كندى قتنده نصاب دم شرطدر ديمش و اندن غيرى بر شرطى دخي بودر كه طهره مساوي اوله
وياخود دم دن اقل اوله (د) (٥٠٠٠٠٠٠٠٠٠) (و) بر قولي بودر (د) (و) (٥٥٥) (و) ايكي قولي دخي
بونلك ايچنده مندر جدر بونده نصاب رحيض بونلمش اولور طهره ايكي دممه مساوي ديديكي اوله ايكي دم
واورته ده بردم بو ايكي دمك اورتاسنده اولان اوج طهره مساوي اولدى اما بو صورتده كي دملمر مايننده
التي طهر واردر حساب اولنورسه دممه غالب اولور لكن يوقا روده اولان ايكي دمك مايننده طهر دم
حكيمى عد اولنورسه اشغه ده طهره اقل اولوب اولدخى رحيض اولور ابن مبارك رحيضك ايكي طرفي دم احاطه
التمسي شرطدر دير امامم رحيضكه اقلي اوج كوندر اولدخى بونلمق شرطدر دير (د) (٥٥٠٠٠٠٠٠٠٠) (د و)
ابو سهيل ايكي دمى و اوج طهرى و بر دمى آلب عشرة اخيره نك التي كوني رحيضدر ديو حكيم ايشدر
(د د) (٥٥٥) (د) حسن احاطه دم شرطدر ديو بار بعء اخيره يني رحيض حكيم ايشدر (٥) (د) (٥٥) (د)
(و دخول المسجد) و مسجدده دخولى رحيض منع ايدر (قال عليه السلام فاني لاحل الخائض ولا جنب دخول
المسجد (والطواف) دخي طوافي منع ايدر (وقر بان ما تحت الازار) و تحت ازارده اولان شينك قر بانى
يعنى استعمالى رحيض منع ايدر ما فوق الازار تقر بنى منع ايلمز ابن عمر دن روايت اولنور كه (انه قال سألت
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم عما يحل للرجل من امر أنه الخائض قال ما فوق الازار وعن عائشة رضى الله
عنها قالت كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يأمرني فاتزر فيباشرني وانا حائض (وعند محمد قر بان الفرج
فقط) محمد قتنده رحيض آنجق قر بان فرجى منع ايدر (قوله عليه السلام يصنع الرجل بامر أنه الخائض كل شيء
الاجماع (ويكفر مستحل وطئها) حائضك و طئنى حلال كورن كافر اولور زيرا حرمتى نص قطعي ايله
ثابت اولمشدر (وان انقطع لتام العشرة حل و طؤها قبل الغسل) اول رحيض اون كون تمامنده منقطع
اولورسه و طئى حلال اولور غسلدن اولوزيرا اكثر مدت تمامندنصره واقع اولان انقطاع طهارتدر (وان انقطع
لاقل لايجل حتى تغتسل او يعرض عليها دنى وقت صلاة كاملة) اكر اون كوندن اقلده رحيض منقطع اولورسه
اول عورتك و طئى حلال اولوز حتى غسل ايتمنجيه ياخود اول عورتك اوزر يته صلات كامله نك ادا وقتي
مرور ايتمنجيه زيرا فان احيانا سيلان ايدر او ايله اولسه اغتسال ايله جانب انقطاع مترجع اولور (وان كان
دون عادتھا لايجل وان اغتسلت) اكر اول انقطاع عادتدن ناقص اولورسه و طئى حلال اولمز اكر غسل دخي
ايدرسه زيرا دم عودنى غالبدر اجتنابه احتياط لازمدر (و اقل الطهر خمسة عشر يوما) طهرك اقلي
اون بش كوندر اتفاق صحابه دخي بونك اوزر يته در (و لاجد لاكثره) طهرك اكثر يته حد بو قدر معناسي
بودر كه مادامكه طهرى كورر نماز فيلر و اورج طوتار زيرا طهر كاه اولور تمتد اولور برايكي سنه يه دكين
(الا عند نصب العادة في زمن الاستمرار) مكر كه زمن استمرار ده نصب عادت قتنده حد اوله بر عورت
اون كوندم كوردى والتي آي طهر كوردى اندنصره دمى مستمر اولدى هيچ منقطع اولدى انك رحيضى
اون كوندر بو مقوله عورتك عدق اون طقوز آيدن اوج ساعت نقصانده منقضى الورز يراز اوج رحيضه كه
هر رحيض اون كوندر و اوج طهره كه هر طهر التي آيدن برساعت نقصان مده محتاجز مجموعى اون طقوز

بمداه آت يو مادما وار بعة
طهر اتم يوما دما فالعشرة
ل مارات رحيض
.....
عشر اولي
اية ابى يوسف رحيض يحكم
.....
شمر بعد اربعه عشر
اية محمد رحيض
.....
عشر بعد الثمانية
اية عبد الله ابن مبارك رحيض
.....
عشر بعد السبعة
اية ابى يوسف كلها رحيض
.....
ار بعة اخيره
اية حسن بن زياد رحيض
.....
اية الاول من العشر
اية سهل رحيض
.....
صدر الشريعة و اكثر المتقدمين
ابن القنوي على قول محمد
رحيض و ذهب الصدر الشهيد
على قول ابى يوسف فى باب
تسهيله على النساء

آیدن او چ ساعت ناقص مدت اولور حاکم شهید ایکی آی تقدیر ایشدر امام برهان الدین دخی بویله
 دیشدر وقتو ادخی بونک اوزرینه در زیر بوقول مفتی به نسیابه قولایدن (واذازاد الدم علی العادة فانجاوز
 العشرة فالزائد كله استحاضة والاخيض) یعنی اون کون اوزرینه زیاده اولمیوب تمام اون کونده منقطع
 اولورسه اول کونلرک جله سی حیض در اگر قان عادت اوزرینه زیاده اولسه امدی اون کون
 تجاوز اولورسه عادت اوزره زائد اولان استحاضه در اگر اون کون اوزرینه زیاده اولمیوب تمام
 اون کونده منقطع اولورسه اول کونلرک جله سی حیضدر * مثلاً بر عورت عادتی یدی کون اولسه ویدی کون
 دم کورسه ویدی کونی تجاوز ایسه اگر اون کونده منقطع اولورسه اون کونک جله سی حیضدر
 اگر تمتد اولوب اون ایکی کونه وارسه عادت اولان یدی کون حیض اولوب یدین بوقارو اولان بش کون
 استحاضه در (وان كانت مبتدأة وزاد علی العشرة فالعشرة حیض والزائد كله استحاضة) واکر اول حیض
 کورن ابتدا کوردیکی حیض ایسه واون کون اوزرینه زیاده اولمش ایسه اون کون حیضدر واون کوندن
 زیاده سی استحاضه در بومقوله نك حیضی اون کون وطهری یکر می کون اولوروز پرا حیض اون کونی
 تجاوز ایلن وکندینک عادت بوقدر که عادت اوزره حکم اولنه امدی اکثر حیض اون کون اولمین اولوجهله
 حکم اولنور (والنفس دم یعقب الولد) ونفاس بر دمدر که ولدی تعقیب ایدر (وحکمه حکم
 الحیض) نفاسک حکمی حیضک حکمی کبیدر صلات و صومی منعه و صومی قضا ایدوب صلاتی قضا ایلنمکه
 ومنع دخول مسجد وطواف بیت وقرأت قرآنه دخی بوکه بکرزرنه واریسه جله سنده حیض حکمی کبیدر
 (ولاحد لاقل) نفاسک اقلنه حد بوقدر واصل خلاف انقضاء عدته در برکنسته خاتوننه (اذا ولدت
 فانت طالق) دیسه خاتون دخی انقضت عدتی دیسه ابوحنیفه قنده یکر می بش کون اعتبار اولنور
 (واکثره اربعین یوما) نفاسک اکثری قرق کوندر قرن کون اولسنه سبب زیرا روح درت آیدن مقدم ولده
 داخل اولن درت آیلن دم مجتمتع اولور فجز روح ولده داخل اولورسه قان ولده غذا اولور فچین روح ولده
 دخولدن مقدم محبتس اولان درت آیلن دمکه هر آیده اکثر حیض اون کون ایدی اول مجتمتع اولان درت
 آیلن حیض قانیکه قرق کونلکدر اولدم چقمش اولور امام شافعی بوکافائل اولمیوب آنک قنده اکثر نفاس
 التمش کوندر (وما تراه الحامل حال الحمل وعند الوضع قبل خروج اکثر الولد استحاضة) شول دمکه حامل
 حال حملنده کورر ویاخود ولدک اکثرینک خروجدن اول عند الوضع کوردیکی دم استحاضه در حیض
 دکدر جله ایسه رحک اغزی منسد اولوز بوتقدیرجه اقان قان استحاضه اولور (وان زاد علی اکثره
 ولها عادة فالزائد علیها استحاضة) اگر دم نفاسک اکثری اوزرینه که قرق کوندر زیاده اولسه حالبوکه
 انک عادت اوتوز کون اولسه پس عادت اوزرینه زیاده اولان دم استحاضه در (والا) واکر عادت بوغیسه
 (فالزائد علی الاکثر فقط استحاضة) انجق اکثر اوزرینه که قرق کوندر عادت انک اوزرینه زیاده اولان
 استحاضه در (والعادة ثبتت وتقبل بمرّة فی الحیض والنفاس عند ابی یوسف وبه یفتی) مذهب ابی یوسف
 اوزرینه حیض و نفاسده عادت بر دفعه ایله ثابت و بر دفعه ده دخی منتقل اولور وقتوی دخی بونک
 اوزرینه در (وعندهما لا بد من المعاودة) امامین قنده عادتک عودتدن لابدر زیرا امامین عادتی معاودتدن
 دیو اعتبار ایدرلر زیرا اول حالدن بر قاج دفعه عودت ایلنجه عادت اولن دیو امام ابو یوسف دیر که عادتده
 معاوذه لازم دکدر بر کون کوردیکی عادت اولور وانک اوزرینه احکام جاری اولور دیو بیوررلر
 (ونفاس التوأمین من الاول خلافاً لمحمد) بطن واحددن ایکی ولدطوغرن عورتک ابتدامت نفاسی اولکی
 اوغلاندر امام ابوحنیفه و ابو یوسف قنده اگر ولدینک مابینی قرق کون ایسه ده امام محمد خلاف ایدوب
 نایدن اعتبار ایدر (وانقضاء العدة من الاخير اجماعاً) عدتک منقضی اولمی اخیردنر اجماع اوزرینه
 خلاف بوقدر حق سبحانه و تعالی نك (حتی یضعن حملهن) قول شریفی ایکسینی دخی متاول اولور
 زیرا اول عورت اولکی ولدی وضع ایلد کدنصرکه ولدانی به حامل بولدیغی محققدر انقضاء عدت خود
 وضع جله متعلق اولمشدر (والسقط ان ظهر بعض خلقه) سقط یعنی دوشک اگر بعض خلقتی ظاهر اولورسه
 مثلاً وایلق وپارمق و طرنق و قول کبی بونلر دن بری ظاهر اولورسه (فهو ولد تصبره امه نفاساً)

اول سقط ولد در اول ولد سبيله امی نساء اولور (والامة ام ولد ويقع الطلاق المعلق بالولادة) وجاربه
 ام ولد اولور ولادته متعلق اولان طلاق اول سقط سبيله واقع اولور (وتنقضى به العدة) اول سقط
 سبيله عدت دخى منقضيه اولور (ودم الاستحاضة كرعاف دائم لا يمنع صلاة ولا صوما ولا وطنيا)
 دم استحاضه دائم اقان بورن قانی کبیدر صلاتی و صومی و وطنی منع این **فصل** استحاضة و من به سلس
 اول واستطلاق بطن او انفلات ریح اور عاف دائم او جرح لایرقاء يتوضأون لوقت كل صلاة) مستحاضه
 دخى شول کیمسه که انک ایچون سلس البول اوله بالاستطلاق بطن یا انفلات ریح یادائم بورن قانی یا برجر احتککه
 اصلا اولکسه بومقوله کسنه لهر وقتده آبدست آلورل انفلات ریح ورادن یل قاجقدر ولکن مراد اولنان
 امسا کده عدم قدر تندر (ویصلون به فی الوقت ماشاؤامن فرض ونقل) انلر اول آبدست ایله ادا ایدرلر وقتده
 فرض و نفلدن مراد ایتر کلرینی و ندور و واجبات اولان نماز لری دخى ادا ایدرلر مادامکه وقت باقیدر
 ابراهیم الخمی رحه الله تعالی دیمشدر که ظهرک آخر وقتده آبدست آسون ظهري آخر وقتده ادا ایوب
 عصری دخى اول وقتده ادا ایلسون و اخشام ایچون آخر وقتده آبدست آلوب و آخر وقتده ادا ایوب عشائی
 دخى اول وقتده ادا ایلسون نه یاه صاحبی و اوزاعی دیر که معذوو کیمسه ظهر ایچون آبدست آسون وقت عصر
 داخل اولنجه اندنصرکه آبدست آلوب ظهري و عصری ادا ایلسون امام شافعی قتنده اداء فرض ایچون
 نبت ایوب آبدست آلوب امانو افلی فرضه تبعیت ایله ادا ایدر (ویبطل) معذورك آبدستی باطل اولور
 (بخروجه فقط) ایچق وقتک خروجیله باطل اولور (وقال زفر بدخوله فقط) زفر ایچق وقتک دخولی ایله
 باطل اولور دیدی (وقال ابو یوسف بأیهما كان) ابو یوسف هم دخول هم خروجیله باطل اولور دیدی
 (فالتوضیء وقت الفجر لا یصلی به بعد الطلوع) وقت فجرده آبدستی اولان کسنه اول آبدست ایله طلوع
 شمس نصرکه اداء صلات این ائمه ثلاثه قتنده * زیرا خروج وقت بولنش اولور (الاعدزفر) امام زفر قتنده
 ادا ایدر زیرا انک قتنده دخول شرطدر اه بله اه لجه وقتک دخولی بولندی (والتوضیء بعد الطلوع)
 و شمس طلوعند نصرکه متوضی اولان (یصلی به الظهر) اول آبدست ایله او یلن نمازینی ادا ایدر ابوحنیفه
 و امام محمد قتنده زیرا خروج وقت بولندی (خلافه ولای یوسف) امام زفر و امام ابو یوسف ایچون خلاف وارد
 انلر قولنده دخی دخول بولنش اولور زیرا دخول وقتیله ایکیسنگ قتنده دخی آبدستی باطل اولور (والمعذور
 من لا یغضی علیه وقت صلاة الا والعذر الذی اتی به یوجد فیہ) معذور شول کسنه در که انک اوزر بنه
 بروقت صلاة کیمیه الامتلا اولدیغی عذرانده بولنه

باب الانجاس

بو باب نجس لر بیاننده در وقتا که مصنف نجاست حکمیه بی و آنک تطهیرنی بیان ایلدیسه نجاست حقیقیه
 و آنک تطهیرنی بیان شروع ایلدی زیرا بوایکسندن طهارت جواز صلاتک شرطیدر نجاست حکمیه نجاست
 حقیقیه دن اقوادر زیرا حکمیه نک قلیلی جواز صلاته مانع اولور بالاتفاق * اما نجاست حقیقیه نک
 اقلی معذور شافعی قتنده و بزم قتمز ده بدرهم مقداری نجاست مغلفه معذور و مخففه دن ربع ثوب
 مقداری معذور (یطهر بدن المصلی و ثوبه و مکانه) مصلینک بدنی و ثوبی و مکانی تطهیر اولنور لقوله تعالی
 (وایبک فطهر الایة) بوآیت کریمه تطهیر ثیابه امر در امر ایسه و جوب ایچوندر اگر دینلور سه که مفسر لر
 فطهرک معناسنی فقصر ایله تفسیر انلشدر ازاله نجاسته دلیل تام اولمز جواب ویریلور که بو تفسیر مجازدر
 بنه اصلی حقیقتدر زیرا تقصیر ثیاب عادتاً تطهیری مستلزمدر بو تقدیرجه اقتضاء تطهیر ثوبه امر در بدن
 و مکان دخی ثوبه قیاس اولندی طهارت مکاندن مراد مصلینک ایغنی باصدیغی بدرحتی برکسنه صلاته
 افتتاح ایلسه و ایغنی التده بدرهمدن زیاده نجاست اولسه صلاتی فاسد اولور زیرا قیام رکندر موضع
 سجودده اولسه ابوحنیفه دن و امام محمدک برروایتی اوزرینه سجود جائز اولمز زیرا سجود دخی قیام کبی
 رکندر و ابو یوسفک ابوحنیفه دن برروایتی اوزره درهمدن زیاده نجاست اولان موضعه سجود جائز اولور
 (من النجس الحقیقی بللاء و بكل مائع طاهر مزیل کا نخل و ماء الورد) مصلینک بدن و ثوب و مکانی نجس
 حقیقیدن صوابله طاهر اولور و دخی هر صوبق و طاهر که ازاله ایدیجی اوله سر که وکل صوبی کبی انکله دخی

طاهر اولور مايع صمغ ايله ثوبدن چتمان شيندر (لالدهن) ياغ دکادر يعنى ياغ ايله ازاله نجاست اولمز
سود دخى بوکامشابهدر (وعند محمد لايطهر الابلاء) امام محمد قتنده مايع ايله طاهر اولمز الاصول ايله
طاهر اولور (واخلف ان نجس بنجسه جرم بالدلك المبالغ ان نجف) اگر خف جرمى اولان نجس ايله
متنجس اولورسه مبالغه ايله اوغنى ايله طاهر اولور اگر اول نجس قوريش ايسه امام اعظم و ابو يوسف قتنده
طاهر اولور جرم ديديكى روٹ و قدزه و قان و منى کييدر (خلافا ل محمد) امام محمد خلاف ايدوب انک قتنده
دلك ايله طاهر اولمز (وکذا ان لم يجف عند ابي يوسف و به يفتى) امام ابي يوسف قتنده اول نجاست قور مايش
ايسه ده يته دلك ايله طاهر اولور و فتوى دخى بونک اوزر نه در عموم بلوى الجون و حديث شريفک اطلاقى
الجون (قال النبي عليه الصلوة والسلام اذا جاء احدکم الى المسجد فلينظر فان رأى فى نعليه اذى او قدرا
فليمسحهما وليصل بهما وقال النبي عليه السلام اذا وطئ احدکم الاذى بنعليه او خفيه فطهورهما التراب)
ترابه دلك ايله طاهر اولور * امام ابو حنيفة و محمد قتلنده طاهر اولمز يراطير اغه سور هکله نجس چوق اولور
طاهر اولمز ديديلر اما فتوى ابو يوسف قولى اوزره در (وان نجس بما يع فلا بد من الغسل) اگر مايع ايله
متنجس اولورسه غسل ايلک لازمدر مايع ديديكى بول و خجر کيى که جرمى اولميه زيرا خف نجاستى تشرب ايدر
تشرپ ايلد کد نصکره اخراج اولمز الاغسل ايله اولور اگر دینلورسه که حديث شريفده رطب و يابس و جرمى
اولان اوليان فرق اولنماشدر واجب اولان حکمده برابر اولقدر جواب و يريلور که ماينسنده فرق واردر
و جرمى اوليان قليل ايله اخراج اولنمشدر زير انبى عليه السلامک (فان الارض لهما طهور) قول شريفى
مزيل نجاست اولسنه دليلدر چنکه بول و خجرى خف تشرب ايلسه مسح ايله زائل اولمز و جلدک اجزاسندن
اخراج اولمز * امدى اطلاقى جرمى اولوب ازاله سى مسح ايله ممکن اولان نجاسته مصروف اولور
(والمى نجس و يطهر ان يمس بالفرك و الا يغسل) منى نجسدر قورى اولدقده اوغنى ايله پاک اولور اگر قورى
اولمز ايسه غسل اولنور نبي عليه الصلوة والسلام عائشه رضى الله تعالى عنهايه (فاغسله ان كان رطبا
وافر كيه ان كان يابسا) حديث شريفى منينک طاهر اولسنده شافعى به دخى حجتدر و شافعى حديث ابن عباس ايله
استدلال ايدوب (قال النبي عليه الصلوة والسلام المنى كالمخاط فأطعتك ولو باذخرة) زير امنى آدمينک اصل
خلاقيدر تراب کيى طاهر در انبيا عليهم السلام نجسندن خلق اولنمدي ديديلر اما بزم منى نجس اولسنه
ايکي دليلز واردر برى حديث عائشه در که ذکر اولندي برى دخى شول حديث شريفدر که (ان النبي صلى الله
تعالى عليه وسلم مر بعمار بن ياسر وهو يغسل ثوبه من النخامة فقال عليه الصلوة والسلام ما نخامتك ودموغ
عينيك و الماء الذى فى ركوتك الاسواء و انما يغسل الثوب من نجس من البول و الفائط و الدم و المنى و التقي)
استرار روايتى اوزره فى مكانه خجر واقع اولمشدر * اگر سؤال اولنورسه امام شافعى بر حديث شريف ايله
طهارتنه و ابو حنيفة بر حديث شريف ايله نجاسته استدلال ايدوب و بزم روايت ايلديکيم دخى اكا حجتدر
دينک فائده سى ندر * جواب و يريلور که انک وجهى بودر که شافعينک روايت ايلديکي حديث کندو يه دليل
اولمز زيرا كالمخاط قول شريفى انک طاهر اولسنى مقتضى دکادر جائزدر که لزوجته و قلت تداخده
تشبيه اوله اما مخاط ايله امر نجس اولسنى استدعا ايدر زيرا امر وجوب ايجوندر نجس اوليان شينک ازاله سى
واجب دکادر بو حديث شريف مو قو قدر انک ايله احتجاج صحيح دکادر * ابو حنيفة دن روايت
اولنور که منى بدنه اصابت ايلسه فرك ايله طاهر اولمز زيرا حرارت بدن جاذبه در اول منى جر منه يته
عودت ايلکه مانع اولور و بدنى فرك ممکن دکادر صوبه محتاج اولور اما ثوب بونک حلافتجه در فقيه
ابو اسحق الحافظ ديمشدر که منى يابش اول زمان فرك ايله طاهر اولور که ذکرک رأسى طاهر اوله وقت خروجه
اگر ذکرک رأسى طاهر دکل ايسه فركله طاهر اولمز اگر دینلورسه که رأس ذکرک طاهر اولسنده فائده ندر که
مجرای منى مجرای بولدر خروجه خود ملاقات بول مقرردر بو که جواب و يريلور که فقها نجاست
باطنه يى اعتبار اطاه شلر در تکليم ابو حنيفة دن روايتدر که برقيون اوسه و همه سندن سود چتسه اول سودک
اکل و شربى حلال اولور و دخى انک نجاستى ايله متنجس اولمز حد ايدده دخى بومنوال اوزره مسطوردر
چن منى يابس ثوبده اوغسله طهارتنه حکم اولنور صکره صوابت ايلسه نجس اول عودت ايدر مى

بونده ایکی روایت وارد بری خلاصه ده مختار اولان عودت ایلام کدر قاضی خاندانه دخی صحیح اولان نجس
 اول عودت ایلام کدر (والسیف و نحوه بالمسح مطلقا) سیف و سیفه مماثل اولان آینه و پچاق کبیلره
 نجاست اصابت ایلمه کرک یاس اولسون کرک رطب اولسون مسح ایله طاهر اولور مطلقا قیدی رطب
 و یابس و قدره و بول هر فتقیمی اولور سه دیمکدر زبرا صحابه کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
 کفاری قتل ایدر لر دی و قجلرین مسح ایدوب اول قیلج ایله نماز قیلور لر دی سیف اگر مصیقل اولیوب
 خشر یا خود منقش اولور سه مسح ایله طاهر اولمز (والارض بالجفاف و ذهاب الاثر) ارض نجس طاهر اولور
 قورمق ایله و دخی اثرینک کتمسینه (للاصلاة لا للتیمیم) صلوات ایچون طاهر اولور تیمیم ایچون طاهر اولمز صلوات
 ایچون طاهر اولمنه دلتان (قوله علیه الصلوة والسلام زکاة الارض بیسها ای طهارتها جفافها) اسم سبی
 مسیبه اطلاق قیلندندر زبرا ذبح ذبیحک طهارته سیدر (وکذا الاجر المفروش) و آجر مفروش یعنی
 دو شمش طوغله دخی قورمق ایله طاهر اولور ارض منزله سنده در (والخص المنصوب) خص منصوب دخی
 قورمق ایله طاهر اولور خص منصوب قامشدن اولان او استیدر (والشجر والکلاء غیر المقطوع هو
 المختار) اناج و اوتلق غیر مقطوع اولدیغی حالده قورمق ایله طاهر اولور مختار اولان بودر (و المنفصل
 و المنقطع لابد من غسله) آجر و خصدن منفصل و شجره و کلادن منقطع اولنلری غسلدن لابددر قورمق ایله
 طاهر اولمز (وطهارت المرئی بزوال عینیه) و کور یان نجاستک طهارتی عینک زوالی ایله در * نجاست ایکی
 نوعدر بری مرئی و بری غیر مرئیدر زبرا نجاست بعد الجفاف یا جسم صاحبیدر غائط و دم کبی یا خود جسم
 صاحبی دکدر بول و اکا بکر شیر کبی امدی مجسم اولانک طهارتی زوال عینی ایله در غسلک عددی
 شرط دکدر (و یعنی اثر یسق زواله) و زوالی مشقتلی اولان اثر عفو اولنور یعنی اول نجاستکه غسل ایله
 رنگی زائل اولیه رنگینک بقا سیه طهارته حکم اولنور شیخ الاسلام مبسو طنده صو ایله اثری زائل
 اولیان نجاست ضرر و یحز دیو بو حدیثی ایراد ایدوب (روی عن خولة بنت یسار انها قالت یا رسول الله
 ان لی ثوبا واحدا و انی احیض فیه فقال صلی الله تعالی علیه وسلم یکفیک الماء فلا یضرک اثره) و ابو اسحق حافظ
 برعورت نجس قنا ایله البنی بو یاسه یا خود نجس بو یا ایله برثوبی بو یاسه البنی و ثوبی پاک صو ایله غسل
 ایدوب بیاض صو آقدقدنصرکه اول ثوبی و یا خود البنی اوج کره غسل ایلمه الک و ثوبک طهارته حکم
 اولنور می دینلده طاهر در بالا جاع دیو جواب و یرمشدر (وطهارة غیر المرئی بالغسل ثلاثا او سبعا)
 و غیر مرئی اولان نجاست او چ دفعه یا خود یدی دفعه غسل ایله طاهر اولور سبعا قیدی مختار دن غیر
 متلزده اولیوب شارح اختیار قطع وسوسه ایچوندر دیو تعلیل اینشدر (والعصر کل مرة ان امکن عصره)
 دخی هر غسل اولدقده صتمق ایله طاهر اولور اگر صتمق ممکن اولور سه کل مرة قیدی ایکی دفعه
 یقیوب او چخیده صتمق روایتدن احتراز در * صاحب درر دیمشدر که اوج کره صتمق و او چخیده
 بمالغه اینک لازمدر بر وجهله که صو طالمیه اگر ثوبی صیانت ایدر سه طاهر اولمز کفایه و محیط صاحبی
 ابو یوسفدن روایت ایدوب اگر ثوب نجس اوزرینه صو جاری اولسه اندنصرکه طاهر اولدیغنه ظن غالب
 اولسه صتمقسزین طاهر اولور دیمشدر (والافبا لتجفیف کل مرة حتی ینقطع التاطر) اگر صتمق ممکن
 دکل ایسه هر غسل ایله کجده قطر دری منقطع اولنجه قورمق ایله طاهر اولور صتمسی ممکن اولیان حصیر و کلیم
 کبی و منفصل طوغله یا خود نجاست تشریب اینش بقدای کبی یا خود نجاست ایله دباغت اولمش جلد کبی
 و یا خود نجس صو ایله صو ایش پچاق کبی و یا خود نجس صو ایله پشم ات کبی پچانگک طاهر اولسی
 اوج کره طاهر صو ایله صو اولمقدر و بقدای طاهر صو ایچنده قویوب بر زمان طوروب بعده قورودوب
 اوج کره بو اسلوب اوززه اینک ایله طاهر اولوز یاغی دخی بر دپی دلاک چناغده قویوب صو ایله قارشیدر یوب
 اندنصرکه دلکئی آچوب صو بی آقیده اوج دفعه بو یلجه ایلمکله پاک اولور بو نلردن ما عدا سی بیته یوب
 قورتمغه طاهر اولور (وقال محمد بعدم طهارة غیر المنصر ایدا) امام محمد دیدیکه صتمسی ممکن اولیان
 شیء ایدی طاهر اولمز زبرا نجاست متخلله نک خروجی ممکن اولمز دیر امام فتوی قول اول اوزرینه در (و یطهر
 بساط نجس بحری الماء علی یوما و لیلته) متنجس اولان بساط طاهر اولور برکون و برکیجه اوزرنده

صویک جریانی ایله (ونحو الروث و العذرة بالخرق حتی یصیر ماداعند محمد و المختار) و آت ترسی و انسان ترسی کبیر امام محمد قنده کل اولنجہ یا تمق ایله طاهر اولور مختار اولان دخی بودر زیرا حرق اولمغله عینی حقیقت آخره مبدل اولدقدن صکره وصف خود بالطریق الاولی مبدل اولور کورمن دیسنگه چن تازه شیر خور اولسه نجس اولور چن سرکه اولسه بالاتفاق طاهر اولور (خلاف لابی یوسف) ابو یوسف خلاف ایدوب انک قنده یا تمغله طاهر اولمز زیرا تغیر وصفنده اولدی عین ینه باقی اولمغله نجاست دخی باقیدر دیر (و کذا یطهر جار و وقع فی المملحة فصار ملحا) ینه روث و عذره حرق ایله طاهر اولدینی کبی بر جار و محلطیه دوشسه ملح اولسه طاهر اولور عینی حقیقت آخره متبدل اولمش اولمغله (وعنی قدر الدرهم مساحة بعرض الکف فی الرقیق) درهم مقداری عفو اولندی نجاست رقیقه ال ایسی دکلی مساحة جهتدن (ووزن بقدر مثقال فی الکشیف) ووزن جهتدن نجاست کشفده مثقال مقداری عفو اولندی ❁ صاحب عنیه دیدیکه درهم مقداری دیکدن مراد موضع خروج نجاستدر نخعی دیدیکه مقعدی مجلسلرنده ذکر ایلیکه استقباح ایدر لردی درهم ایله کفایت ایدر لردی (من نجس مغلط کالدم و البول) نجس مغلطدن قان و بول کبی رقیقندن ال آهسی مقداری کشفندن درهم مقداری عفو اولندی (ولو من صغیر لم یأکل) اگر اول نجس اکل ایلین کوچک رضیعندن ایسده و لو من صغیر لم یأکل قیدی طعام اکل ایلین صینک بولی طاهر در دین قائلک قولنی رد ایچوندر (وکل ما ینخرج من بدن الادمی موجباته تطهیر) دخی تطهیر ایجاب ایدن هر نسته که بدن انساندن خروج ایدر ❁ موجباته تطهیر قولی کوز یاشی و سومک و تو کرک و عرقدن احترازد (والخمر و خرة الدجاج و نحوه) دخی خور و طاوغق نجسی دخی بونلره مشابه اولنلرک نجسی کبی (و بول الحمار و الهرة و الفأرة) دخی حجاز و هره و فآره نک بولی کبی بوججوعک رقیقندن ال آهسی و کشفندن درهم مقداری عفو اولندی ❁ بول اوچ نوعدر بر نوعی بیوک آدمک بولی بری غیراً کول اولان حیوانک بولی و بری دخی رضیعک یعنی همه امر اوغلانک بولی جهور قنده جله سی نجسدر (و کذا الروث و الخثی) و آت ترسی و او کوز ترسی دخی حجاز و هره و فآره کبیدر زیرا روث حقیقه نص وارد اولمشدر (ان النبی علیه الصلاة والسلام سأل ابن مسعود رضی الله تعالی عنه لیلۃ الجن عن احجار الاستحجاء فاجاب بحجر بن وروثة فاخذ الحجر بن ورمی الروثة وقال انه رجس اور کس) بیوردی (بو حدیث شریفه نص آخر تعارض ایلیوب غلیظک اوزر ینه باقی قلمغین ختی دخی بوکا قیاس اولمشدر (خلاف لهما) امامین مخففه اولسنه زاهب اولمشدر عموم بلوی اولوب اکثر زفاقرده روث و ختی بولندیغندن ناشی (و مادون ربع التوب من المخفف کبول الفرس و ما یؤکل لحمه) بول فرس و اتی اکل اولنان حیوانلرک بولی کبی مخففدن ربع توب مقداری عفو اولندی بو بایده ایکی حدیث شریف تعارض ایلمشدر بریسی (قوله علیه الصلاة والسلام استنزها عن البول) حدیث شریفدر کنجاسته دلالت ایدر بری دخی حدیث عن نین که طهارتیه دلالت ایدر دلیل نجاست مترجم اولدی لکن (استنزها) حدیث شریفک تعارضی تأثیر ایلیکه نجاست مخففه اولدی تفسیر ثوبده اختلاف اولمشدر بعضیلر دیدیکه توب اولدر که انکله صلاة جائز اوله طون کبی بو قول ابو حنیفه دن مرویدر که ابو بکر الرزینک ثوبی تفسیرنده احتیاط اسر او بیل اعتبار اولنور زیرا اسر او بیل اقصر ثیابدر دیدیکه امام اعظم حضر تلمرینک قولینه قر بیدر و بعضیلر ثوبک تفسیرنده نجاست اصابت ایلدیکه موضعک ربعیدر دیشلر انک کبی ابو یوسف دن روایت اولندیکه شبر فی شبردر یعنی طول و عرضی بر قارش اوله (و خرة طیر لایؤکل) و اتی اکل اولنیمان طیرک نجاستی دخی مخففه در کرک سباع طیر اولسون کرک غیر یسی اولسون امام محمد قنده طاهر در دیش بوندن غیر یسی اصح اولان نجسدر دیدی (و بول انتضح مثل رؤس الابر عفو) و شول بول که ایکنلر باشی کبی انسانک اوزینه صحر اسه عفو اولمشدر بو مقوله شیء ابن عباسدن سؤال اولندقد (فقال انی لارجو من عفو الله ما هو اوسع من ذلك) بیوردی صاحب نهیاه دیدشدر که حیانا سکک نجاست اوزر ینه قونوب بعده مصلینک اوزینه قونر بونک قناد و یاغنده نجاستدن اثر اولدینی مقرردر بوندن کسینه امتناعه قادر دکلدر او یله اولسه بو مقوله لر دخی معفو اولق لازمدر ❁ سیواس مقتیسی اسمعیل افندی ملتقی شرحنده دیدشدر که بعض استلر بیزدن اشمشدر که مثل رؤس الابر اولان بولک اوزرینه الی مع ایلر کده بر برینه

اولا شورسه صلاة جائز اولمز اكر اولاشمزسه جائز اولور * حسن بصري حضرت تلرندن روايت اولنور كه بر رجل كندوسندن سورى سلك قانندن سؤال ايلدى حسن بصري اول كسنيه سن نه ديار دنسن ديد كده شامى يم ديو جواب و يردي حضرت حسن اصحابنه خطاب ايدوب شو آدمك قلت حيا سنى كور ككه بو بر قومندركه رسول الله صلى الله عليه وسلم اولادىك قاننى دو كرلر و سورى سلك قانندن سؤال ايدرلر يعنى حسن بصري بومنو الى عميق عد ائشدر اسلامده ايسه حرج بوقدر (لقوله عليه السلام بعثت بالحنيفية السمحة السهلة ولم ابعث بالرهبانية الصعبة) و دم السمك و خرد طيور ما كولة طاهر الا للدجاج و البط و نحوهما) و بالغك قاننى واتى و اكل اولنان قوشارك نجاستى طاهر در الاطاوغك و قازك و بونلره مشابه اولانك نجاستى طاهر دكلدر زيرا بالغك قاننى حقيقتده قان دكلدر زيرا كوشنده بياض اولور (لعاب البغل و الحمار طاهر) و قازك و حمارك لعابى طاهر در * صاحب هدايه ديمشدر كه لعاب بغل و حمار مشكوك فيهدر طاهر انكله متنجس اولمز * صاحب الكنوز ديمشدر كه لعاب بغل و حمار معفور در زير انجاست شك ايله ثابت اولمز چونكه ظهور يافته شك اوله طاهر اولمسنده شك بوقدر (وعند ابى يوسف مخفف) ابو يوسف قتنده نجاست مخففه در زيرا نصوص تعارض ائشدر و ابن ملك كندى شرحنده ديمشدر كه ابو حنيفة و امام محمد طاهر در صلاحى منع ائمز ديو حكيم ائشدر در (و ماء و ورد على نجس نجس كه مكسه) برصو كه نجس اوزر ينه و رود ايله اول صوعكسى كبي مجسدر يعنى صواوزر ينه نجس و رود ايلسه ينه اول صومجسدر شافعى ديديكه نجس اوزر ينه وارد اولان صومجس دكلدر زيرا رسول اكرم صلى الله عليه وسلم زمان شر يقارنده بر اعرابى كلوب مسجده تبول ايلدكره حضرت رسول عليه السلام بولك اوزر ينه بر قوغه صودوكك ديوا امر ايلدى اكر نجس اوزر ينه و رود ايدن ماء نجس اوليدى حضرت رسول بويله بيورمز دى زير اصدوكك تكثير تجاسته مفضى اولور ائمه حنفيه جواب و يروپ ديرلر كه احتمالدر كه اول امر رايحه نك ذهابى ايچون اوله يو خسه تطهبرى ايچون دكلدر (و لو ائف ثوب طاهر فى رطب نجس فظهرت فيه رطوبته ان كان بحيث لو عصر قطر نجس) اكر ثوب طاهر بزياش ثوب نجس ايچنه دورلسه اول ياش ثوبك رطوبتى ثوب طاهرده ظاهر اولسه بروجهله كه اكر ثوب طاهر صقلسه متقاطر اولورسه متجسدر انكله نماز جائز اولمز (و الافلا) اكر صقلده متقاطر اولمزسه نجس اولمز انكله صلاة جائز اولور (كالموضع رطب اعلى مطين بطين نجس جاف) بزياش ثوب نجس بالحق ايله صواعش قورى ديو اراوزر ينه وضع اولئق كيددر اول ثوب متنجس اولمز زيرا جفاف رطوبت ثوبى جذب ايدر اما عكسى اولسه متنجس اولور مثلا قورى ثوب ياش ديواردن صمبق ايله متقاطر اوله جق مرتبه رطوبت جذب ايلسه اول ثوب متنجس اولور (ولو تجمس طرف فنسيه و غسل طرف بلا تجمس حكم بطهارته) اكر ثوبك بر طرفى متنجس اولسه و اول متنجس اولان طرفى مصلى اوتسه بر طرفى تجمس غسل ايلسه اول ثوبك طهارينه حكم اولنور (كخطة يات عليها حجر تدوسها فمسل بعضها او ذهب طهر كلها) ذكر اولنان ثوبك طاهر اولمسي شول بئغداى كيددر كه حارلر اول بئغديك اوزر ينه تبول ايلدبلر خرمن دو كر كن اول بئغديك بعضيسى غسل اولنسه يا خود برمقدارى كيددر اسه جله سى طاهر اولور بونلرده تجمرى شرط دكلدر مصنف بول جارى تخصيص بالذكر ايلدى حمارك بولى نجاست غليظه اولديغه اشارتدر (و انقحة الميتة و لبسها طاهر) ميتة نك قورصغنى و سودى طاهر در كر كجا مد اولسون كر ك مابع اولسون انقحه همزه نك كسر يله و فانك فقحيله هنوز طوغان قوزى و اوغلاق قارندن و قورصغندن چقان بن جامده بكرز پيرمايه سى دنيلان شيدر (خلافا لهما) امامين خلاف ايدوب انقحه و لبن ميتة نجس محلارى اولمغله كندولر دخی نجسدر ديرلر اما جامد اولان غسل ايله طاهر اولور مابعى طاهر اولمز ديرلر (و الاستنجاء سنة) استنجاستندر لغتده استنجاء بطنندن چقان شيدن و ائرنندن فراغ طلبيدر يعنى موضع نجاستى صوا ايله يا خود تراب و غيرى شيله ياك ائلكه ديرلر حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم صوا ايله استنجاء كاه مواظبت ايدوب كاهى ترك ائشدر مواظبت و احيا نا ترك دليل سنندر شافعى قتنده فرضدر اكر استنجاء ترك اولنسه صلاة جائز اولمز دير (بما يخرج من احد السيلين غير الريح) ريچدن غيرى احد سيليندن چقان شيدن استنجاستندر اما ريچدن استنجاء بدعتدر زيرا ريچنجس دكلدر اكر قارندن دخی چقار ايسه (و ماسن فيه عدد)

استنجاده عدد مسنون اولدی شافعی قنده تلیشدن لابدر بو حدیث شریف ایله استدلال ایدوب (قوله
 علیه الصلوة والسلام واستنج بثلاثة احجار) امر شریفی وجوب ایچوندر حدیث شریفک ایسه وجوبه کتب
 معلومه ایله دلالت ایدریرل * یزم ایچون دلیل (قوله علیه السلام من استنج فلیوتر) ایتار ایسه واحده دخی
 شامل اولور (بل یسحه بهو حجر) احد سیلینی حجر مثللو ایله که کسک و خشت و تر ایدز مسح ایله
 (حتی ینقیه) تا اول موضع نجاستی پاک ایدنجه (یدر بالحجر الاول) حجر اول ایله ادبار ایله یعنی خایه لری
 التندن دبر طرفه چکه (و یقبل بالثانی) ایکنجی طاش ایله خایه لری طرفه اقبال ایدیره (و یدبر بالثالث)
 او چنجی طاش ایله ینه ادبار ایله اول کی (فی الصیف) یاز کونلر نده خصیتین بر مقدار مرغی اولور
 مسح اولدوقده اقبال ایله خصیتین ملوث اولمق احتمالی اولور مصنفک عدد مسنون اولدی دیدیکته یدر بالحجر
 الاول الی آخره قولنده نوعا رکات وارد و بالمسح الاول دسه اولی اولوردی (و یقبل الرجل بالاول
 و یدبر بالثانی و الثالث فی الشتاء) شتاده ر جل حجر اول ایله اقبال و ثانی و ثالث ایله ادبار اما عورت شتاده صیفده
 اولان کی ایشلیه (وغسله بالماء بعد الحجر افضل) موضع نجاستی حجر دنصکره صو ایله ییقمق افضلدر اهل
 قباحقنده مدح اولتوب قوله تعالی (رجال یحبون ان یتطهروا والله یحب المطهرین) وارد اولمشدر (یغسل یدیه اولا
 ثم المخرج یطن اصبع او اصبعین او ثلاث) اول ایکی اللرین غسل ایله اندنصکره مخرجی بر بار مفک بطنی ایله
 اول دخی کفایت ایلرسه ایکی و یاخود اوچ پارمغک بطنی ایله غسل ایله (لاروسها) پارمغک او جلر ایله
 غسل ایله شقوق اظفاره نجاست حلولندن احتراز ایچون (و یرخی مبالغة) مبالغه ایله ارخا ایله یعنی
 مخرجی اشاغه قیو ویره (ان لم یکن صائماً) اگر صائم دکل ایسه و محل استنجاده ذکر الله ایله و توکر میه
 و سومکر میه (و یجب ان جاوز النجس المخرج اکثر من قدر الدرهم) درهم مقدار ندن زیاده نجس مخرجی
 تجاوز ایدر سه غسل واجب اولور (و یتبرک ذلك وراء موضع الاستنجاء) درهم مقدار ندن زائد نجاستک
 تجاوزی موضع استنجادن غیر یده اعتبار اولتور ابو حنیفه و ابو یوسف قنده اما امام محمد قنده موضع
 استنجایله معادر * استنجاء بش وجه اوزره در ایکیسی واجبدر پری مخرجک نجاستی غسلدر جنا بدن
 و حیض و نفاسدن غسل وقتنده * ایکنجیسی امام محمد قنده مخرجی مجاوز اولان نجاست ایله مخرجده اولان
 نجاست درهمدن زیاده اولدیغی حالده در احوط اولان دخی بودر * امام اعظم ایله ابو یوسف مجاوز اولان
 نجاستک درهمدن زائد اولدیغی اعتبار ایدرل * او چنجیسی سنندر استنجاء سنی نجاست مخرجی مجاوز
 ایلکسزین غسل ایلکدر بوکا ادب دخی دیمشدر * دردنجیمی مستحدر و استنجاء مستحب بلا تعوط
 تبول ایله استنجابا مخرجی غسل ایلکدر * بشنجیسی بدعتدر ز یحیدن استنجاکی (ولایستنجی بعظم و روث)
 استنجاء مراد ایدن کسته کولک ایله دخی آت ترسی ایله استنجاء اناز نبی علیه السلام بونلردن نهی ایلشدر زبرا
 روث کنیدیسی نجسدر و عظم زاد جنیدر اما کومر ایله و اوراق اشجار ایله و علف حیوان ایله استنجادخی
 مکروهدر (و طعام) طعام ایله دخی استنجاء اولمیه (و یمینه) دخی صاع ایله استنجاء ایلدیز یرا صاع ال ایله
 استنجادن حضرت رسول علیه الصلاة والسلام بزى منع ایلشدر (قال علیه السلام الیمین للوجه و الیسار للمقدم)
 (و کره استقبال القبلة و استدبارها لبول و نحوه) تبول ایچون دخی و اکابکر رشی ایچون قبله یه قارشو و قبله یه
 ارقه و یروب اوتورمق و طورمق مکروه اولدی قوله علیه السلام (اذا ایتتم الغائط فعظموا قبله الله
 فلا تستقبلوه و لاتستدبروه و لیکن شرقوا و غر بوا) ابو حنیفه دن روایت اولمشدر که استدبار لا بأسدر
 ز یرا قبله یه مقابل دکلدر (ولو فی الخلاء) اگر خلاده ایسه ینه استقبال و استدبار ایله یه طورن صوبه
 تعوط و تبول دخی مکروهدر و مسلما نلرک استراحت ایدکلری کولکه ده و طریقه و یمش اغا جنک
 التنده دخی مکروهدر

کتاب الصلاة

بو کتاب صلات بیانده در صلاة فرض عیندر فرضیتنه منکر اولان کافر اولور کتاب ایله قوله تعالی
 (واقیموا الصلاة) و قوله تعالی (حافظوا علی الصلوات و الصلوات الوسطی) سنت ایله (قوله علیه الصلاة والسلام)
 ان الله تعالی فرض علی کل مسلم و مسلمة فی کل یوم و لیلته خمس صلوات (اجاعله اجاع امت بودر که تحقیق

امت محمد حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دن بو کونه کلجه صلاتک فرضیتنه اجاع ایدوب بر منکر انکار و بررد ایدیجی ردائما شد بر کسینه شرعیتنه انکار ایسه کافر اولور صلاة لغتده دغایه دیرلر شرعیتده افعال معلومه وارکان مخصوصه دن عبارتدر (وقت الفجر من طلوع الفجر الثاني وهو البياض المعترض في الافق الى طلوع الشمس) صلاة فجرک اولوقتی فجر ثانینک طلوع عندندر که فجر ثانی اوقده بر بیاض معترضدر که طلوع شمه دکندر * صباح نمازین ابتدا حضرت آدم جنتدن هبوط ایلدکده کیجه نک ظلمتدن خوف اوزره ایکن فجر طلوع ایلدی پس شکر الله تعالی ایکی رکعت نماز قیلدی اولکی رکعتی ظلمت لیلدن خلاص ایچون ایکنجی رکعتی ضوء نهارک رجوعی ایچون * بیاض معترضه دیدیکی بیاض سمایه طوغری اولان مستطیلدن احترازدر قوله علیه الصلاة والسلام (لا یفر تکم اذان بلال ولا الفجر المستطیل انما المعتبر هو الفجر المستطیر فی الافق) مصنفک اول و آخروقتی تصریح ایلدیکی حضرت جبرائیلک رسول اکرمه امامت ایلدیکنه اشارتدر که ذکر اولنور (ان جبریل علیه السلام امر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم فیها حين طوع الفجر فی اليوم الاول و فی اليوم الثاني اسفر جدا وكادت الشمس تطاع ثم قال ما بين هذين الوقتين وقت لا تمک) (ووقت الظهر من زوالها) ظهرک اولوقتی شمسک زوالندندر (الی ان یصیر ظل کل شیء مثلیه سوی فی الزوال) فی زوالدن غیری هر شئیک کولکده سی ایکی کندی مثلی اولنجیه دکن (وقالا الی ان یصیر مثله) و ابو یوسف ایله امام محمد فی زوالدن غیری کندو امثلی اولنجیه دکن در دیدیلر ظهرک آخر وقتنده ابو حنیفه دن روایات مختلفه در امام محمد ینه ابو حنیفه دن روایت ایدوب فی زوالدن غیری هر شئیک ظلی ایکی کندو مثلی اولدقده ظهرک آخروقتی اولوب عصرک اولوقتی دخول ایدر دیمش ابو حنیفه دخی بوقول اوزره در * وحسن بن زیاد ینه ابو حنیفه دن روایت ایدوب فی زوالدن غیری هر شئیک ظلی کندو مثلی اولدقده ظهرک وقتی چیتوب عصرک وقتی داخل اولور دیمش ابو یوسف وزفر و محمد و امام شافعی بوقولی اخذ ایلشدر * و اسد بن عمرو ینه ابو حنیفه دن روایت ایدوب چن هر شئیک ظلی فی زوالدن غیری کندو مثلی اولدقده وقت ظهر خروج ایدر لیکن وقت عصر دخول ایاز حتی هر شئیک کولکده سی ایکی کندو مثلی اولدقده وقت عصر داخل اولور دیمش بوقتدر چه بین الظهر و العصر وقت مهمل اولمش اولور صباح نمازی ایله اولیله نمازینک مایینده اولدیغی کبی * دینلشدر که ظهری بعد الزوال ابراهیم علیه السلام قیلشدر او غلینک ذبحنه امر اولدقده درت رکعت نماز قیلدی اولکیسی غم ولد زائل اولمق شکرانه سیچون ایکنجیسی فدا نازل اولدیغی شکرانه سیچون او چنجیسی رضاء الله تعالی ایچونکه (قد صدقت الروایا) خطابیله ندا اولدیغی حیندر در دنجیسی ولدینک صبری ایچوندر * فی زوال بلتمک مراد اولنسه بر سطح مستقیم پیدا اولنوب وسطنه بر مقیاس نصب اولنه اول مقیاسک ظلی هر قنده منتهی اولور سه فی زوال اول کولکه در اول منتهای ظلدن اطراف مقیاسه علی السویه برداره مستدیره پیدا اولنه اول دائره دن هر بار ظل مقیاس بر نقطه مقداری خروج ایسه صلاة ظهرک وقتی دخول ایدر بدرلو دخی فی زوال بلتمک مراد اولنسه بر سطح مستقیم اوزره بر دائره جزیلوب اورتاسنه بر مقیاس نصب اولنوب و اول مقیاسک دائره دن مدخل ظل اولان محلته اشارت اولنه بعد الزوال ینه اول دائره دن مخرج ظل اولان محله دخی اشارت اولنوب مدخل ایله مخرج اشارت اولان محلاک وسط حقیقیسی اخذ اولنوب اول مقیاسک ظلی اول وسطنه زمانده ملاقی اولور سه اول ملاقی اولدیغی محل فی زوالدر اندن بر نقطه تجاوز ایلمکله صلاة ظهرک وقتی دخول ایدر (ووقت العصر من انتهاء وقت الظهر الی غروب الشمس) و عصرک وقتی ظهرک آخر وقتندن غروب شمسده کندر (قوله علیه الصلاة والسلام من ادرك ركعة من العصر قبل ان تغرب الشمس فقد ادرکها) وابتداء عصری قیلان حضرت یونس علیه السلام در حق سبحانه و تعالی کندوی اوچ ظلمتدن خلاص ایلدکده قیلدی اول اوچ ظلمات ظلمت ماء ظلمت لیل ظلمت بطن حوتدر شکرانه خلاص ایچون درت رکعت صلاة عصری ادا ایلمش دیو زوایت اولنور (ووقت المغرب من غروبها الی ان یغیب الشفق) و مغربک وقتی شمسک غروبندن شفق غائب اولنجیه دکندر شافعی حضر تلرینک بر قولنده وقت مغرب اوچ رکعت نماز ادا اولنجیه دکندر زیرا حضرت جبرائیل علیه السلام ایکی کونده اخشام نمازی ایچون امامت ایلدیکی بروقتده واقع اولشدر

انك امامتي خودتعليم همچون ايدي دير بوقول شافعينك ايكي قولك بر يدر امام غزالي حضرت تلي ديديکه وقت مغرب نه ايکي قول واردر بر قول وقت مغرب غروب شفق دکن ممتداوله واحدين خنبل دخی بوکا ذاهب اولمشدر بر قول دخی غروب شمسد نصکره بر آبدست التوب واذا ان واقامت و بش رکعت نماز ادا اولنجيه دکندر اصحاب صفه دن عبد الله بن عمروک روايتي احتجاج ايتديلر (ان النبي عليه السلام قال وقت المغرب مالم يستط نور الشفق و روى ابوهريره ان النبي عليه الصلوة والسلام قال اول وقت المغرب حين تغرب الشمس و آخره حين يغيب الشفق) اخشام نماز بني ابتدا قيلان حضرت عيسى عليه السلام در حق سبحانه و تعالى (انت قلت للناس اتخذوني و امي الهين من دون الله) آيت کریمه سي ايله عيسايه خطاب ايلدکده او ج رکعت نماز قیلدی اولکي رکعتي کندي نفسندن الوهيتي نفي همچون و ايکنجي رکعتي والده سندن الوهيتي نفي همچون و اوچجيمي رکعتي جناب حقک الوهيتي اثبات و اقرار همچون بونکله مخاطب اولدقده اخشام نماز ينک وقتي ايدي ديور و ايت اولمشدر (وهو البياض البکان في الافق بعد الحمرة و قال هو الحمرة قيل و بهيفتي) مغيب شفق ديد يکمز اول بياضدر که افتد، حررتد نصکره واقع اولور امامين ديد يکره مغيب شفق حررت کند و سيدر حررتد نصکره اولان بياض دکلدرد ديلدیکه فتوی دخی بونک اوزرينه در * شفقده علما اختلاف ايشلردر ابو حنيفه ديدیکه هو البياض في الافق بعد الحمرة حضرت ابو بکر و معاذ و انس و ابن زبير دخی بوکا ذاهب اولمشدر و امامين ديديلر که شفق قزلقدر بو دخی ابو حنيفه دن روايت اولمش قولدر شافعي دخی بوني اخذ ايشلدر و بو حديث شريف ايله استدلال ايشلر که (قال النبي صلى الله تعالى عليه و سلم الشفق هو الحمرة) ابو حنيفه نك استدلالی ابوهريره روايت ايلديکي حديث شريفدر (قال النبي عليه الصلوة والسلام آخر وقت المغرب اذا اسود الافق و الشفق هو الحمرة) حديث شريفني که روايت ايلديلر ابن عمر اوزرينه موقوفدر امام مالك موطأده ذکر ايشلدر که بو حديث شريف حجت اولمغه صالح دکلدرد زيرا بونده اختلاف صحابه واردر اختلاف صحابه اولان حديث ايله ايسه تمسک جائز دکلدرد زيرا عدم قبوله دليل اولمق احتمالی واردر * شيخ اسمعيل سيواسي ديشدر که ابو حنيفه نك روايت ايلديکي مترجمدر زيرا حديث شريف مرفوعدر انلرک روايت ايلديکي موقوفدر مرفوع موقوف اوزرينه مرجح اولديغني علم اصولده بياندن مستغنيدر لکن اختلاف صحابه مرفوع و موقوفدن تأخير اولنور فتوی امامين قولی اوزره در اهل لسان بونک اوزرينه اتفاق ايلدکلر همچون * حتى نقل اولنور که امام اعظم حضرت تلي بوقولدن رجوع ايشلردر (و وقت العشاء و الترمين انتهاء وقت المغرب الى الفجر الثاني) عشانک و وترک دخی وقتي مغرب وقتک انتها سندن فجر ثانيه دکندر فجر ثاني صبح صادقدر ابوهريره دن روايت اولنديکه (ان النبي عليه السلام قال آخر وقت العشاء حين يطلع الفجر) ديلدیکه عشائي اول حضرت موسي عليه السلام قيلشدر مدين شهرندن چيقوب يولي ضايغ ايلديکي حينده خاتوني غمی و قرنداشي هارون غمی و عدوسي اولان فرعون غمی و اولادي غمی حق تعالى بو عملدن خلاص ايلوب وادي ايمنده ندا ايلدکده، درت رکعت نماز قیلدیکه وقت عشاء ايدي (ولا يقدم الوتر عليها للترتيب) و تر تقديم اولمز عشاء اوزرينه ترتيب همچون لاجل وجود الترتيب ديمکدر بر کسنه عشائي اونو تسه و تری قيلسه اند نصکره عشائي قيلسه جائز اولور نهايت ترتيب ساقط اولور بوقول ابو حنيفه قتنده در زيرا وتر فرض عمليدر امامين قتنده جائز اولمز زيرا انلرک قتنده وتر عشانک ستيدر و عشا به تابعدر عشا قيلسه بجه و وترک وقتي دخول ايلز سقوط ترتيب همچون دکلدرد عدم دخول وقت همچوندر (و من لم يجد وقتها) و شول کسنه عشا و وترک وقتني بولسه يعني بر زده اولسدر که شمس غروب ايلديکي کبي فجر طلوع ايلسه بلغار ولايتي کبي (لا يجبان عليه) عشا و وتر اول کسنه نك اوزرينه واجب اولمز (و يستحب الاسفار بالنجس) و فجر ي اسنار الملك يعني کولک کساري بياض اولنجيه بر مقدار متأخر ايلمق مستحيدر (قوله عليه الصلوة والسلام اسفروا بالفجر فانه اعظم للاجر) (بحيث يمكن ادائه بتريال اربعين آية او اكثر) بر حيثله اسفار اولنه که قرق آيت کریمه بي ترتيب ايله اداسي ممکن اوله و باخود قرق آيتدن زياده نك اداسي ممکن اوله (ثم ان ظهر فساد الطهارة يمكنه الوضوء و اعادته على الوجه المذكور) اند نصکره اگر طهارتک فساد ي ظاهر اولور سه اول کسنه يه وضوء ممکن اوله

ونماز بی اعاده ایلیه ذکر اولتان وجه اوزره یعنی قرق آیت کریمه یاخود دهاز یاده بی ترتیل ایلیه ادا ایلیک ممکن اوله (قال علیه الصلاة والسلام من صلی الفجر ومکث حتی تطلع الشمس فیکانما اعتق اربع رقاب من ولد اسمعیل (و الا براد بظهر الصیف) یاز کونلر نیک ظهر بی تأخیر دخی مستحب اولور (عن انس رضی الله تعالی عنه انه علیه الصلوة والسلام اذا کان الحر ابرد بالظهر فان شدة الحر من فیح جهنم) وتأخیر العصر مالم تغیر الشمس) وعصرك تأخیری مستحب اولور مادامکه شمسک لونی متغیر اولیه (والعشاء الی ثلث اللیل) عشانک تأخیری دخی مستحب اولور ثلث لیله دکن (قال علیه الصلاة والسلام لولان اشق علی امتی لاخرت العشاء الی ثلث اللیل (و الوتر الی آخره لمن یثق بالاتباع) دخی صلاة وتر آخر لیله دکن تأخیر اولمقی مستحب اولور شول کسسته ایچو نیکه او یا نغمه اعتمادی اوله (والا قبل النوم) واکر او یا نغمه اعتمادی یوق ایسه نومدن اول ادا ایلیه (قال النبی علیه الصلوة والسلام من خاف ان لا یقوم آخر اللیل فلیوتر اوله ومن طمع ان یقوم آخر اللیل فلیوتر آخر اللیل (وتجیل ظهر الشتاء) قیش کونلر نیک ظهر بی تجیل دخی مستحب اولور (والمغرب) قیش و یاز کونلر نیک مغرب بی تجیل اولمقی دخی مستحب اولور (قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لا تزال امتی یخیر ما عجلوا المغرب واخروا العشاء) (وتجیل العصر والعشاء یوم الغیم) عصر وعشانک تجیلی دخی بولتلی کونده مستحب اولور (و تأخیر غیرهما) عشاء وعصر دن غیر بسنده تأخیر اولمقی مستحب اولور زیرا تأخیره قضا ایلیه ادا بیننده تردد واردر * امدی بو تقدیرجه تأخیر اولی در (ومنع عن الصلاة وسجدة التلاوة وصلوة الجنابة عند الطلوع والاستواء والغروب) وشمسک طلوعی واستواسی وغروبی زماننده مصلی صلاتدن وسجدة تلاوتدن وصلوة جنازه دن منع اولندی * عقبه رضی الله عنهدن روایت اولندیکه نبی علیه السلام اوج وقتده نماز قیلقدن وجنازه بی قبره قومندن نهی ایدردی وسجدة تلاوتک مکروه اولدیغی کندیله معنای صلاة اولدیغیچوندر زیرا صلاتده شرط اولان طهارت وستر عورت واستقبال قبله سجدة تلاوته دخی شرطدر * وقتسوی فاضحانده مسطوردر که طقوز وقتده نافله جائز دکلدن بری طلوع فجر دنصکره سنت فجرک غیری نافله قیلقدن بری فجرک فرضندن صکره شمسک طلوعندن اول بری دخی صلاة عصر دنصکره تغیر شمسدن اولو بری دخی غروب شمسک دنصکره صلاة مغربدن اولو بری دخی یوم جمعه ده خطبه اوقنور کن و بری دخی جمعه کونی عند الاقامة و بری دخی بیرام نماز نیک خطبه لری اوقنور کن و بری دخی استسقا وکسوف خطبه لری اوقنور کن نافله قیلقدن بو طقوز وقتده نافله قیلقدن کلدر نهی اولتان اوج وقتکه طلوع شمس واستواء وغروب وقتلری ایدی بونلردن غیر بدر بو طقوز وقتده فائته نک قضا می وصلوة جنازه وسجدة تلاوت اداسی جائز اولور لیکن مکروهدر (الاعصر یومه) الا او کونک عصری منع اولندی (وعن التنفل و رکعتی الطواف بعد صلاة الفجر والعصر) صلاة فجر وصلوة عصر دنصکره طوافک ایکی رکعتدن و نافله نماز دن منع اولندی (وقال علیه الصلوة والسلام لا صلاة مع صلاة الفجر حتی یطلع وبعده العصر حتی تغرب (لا عز قضاء فائته وسجدة تلاوة وصلوة الجنابة) قضاء فائته دن وسجدة تلاوتدن وصلوة جنازه دن منع اولمز (وعن التنفل بعد طلوع الفجر باکثر من سنته) طلوع فجر دنصکره فجرک ستندن اکثر نافله دن دخی منع اولندی (قال علیه الصلاة والسلام لا صلاة بعد الصبح الا رکعتین (وقبل الغروب) مغربدن اول دخی نافله منع اولندی (ووقت الخطبة ایاکنت) خطبه وقتده دخی نافله دن منع اولندی هر قنغی خطبه اولور سه اولسون کرک جمعه وعیدین و حج خطبه لری کرک خطبه کسوف واستسقا جله سی برابردر (وقبل صلاة العید) صلاة عیددن مقدم دخی تنفل منع اولندی کرک مصلا ده اولسون کرک غیری برده کرک امام کرک غیری اولسون صحابه دن بوکا نهی وانکار وارد اولمشدر * روایت اولنور که ابن مسعود و حذیفه یوم فطره ده ایکیسی قالمقوب امامدن اول ناسی صلاتدن منع ایدر لردی روایت اولمشدر که ان علیا رضی الله تعالی عنه خرج الی المصلی فرأی قوما یصلون فقال ما هذه الصلاة التي لم نكن نعرفها علی عهد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم فقيل له الا انها هم فقال اكره ان اكون الذي ينهى عبدا اذا صلى (وعن الجمع بین الصلاتین فی وقت) وقت واحدده ایکی صلاتک بیتنی جمعندن دخی منع اولندی سفر و حضر برابردر وقوله تعالی ان الصلوة كانت علی المؤمنین کما موقوتنا (موقتا دیمکدر

جمع ایسه تغیر وقتدر فعلا جمعی جائزدر اما وقتا جائز کدر صلاة ظهری آخر وقت تاخیر ایدوب عصری اول وقتده قیلوب ایکسینی بریده قتیلق جائزدر امام شافعی خلاف ایدوب انک قتنده ظهر ایله عصری و مغرب ایله عشای یغمور و مرض و سفر عذر لری ایله جمع ایلیک جائزدر (الابعرفات او مز دلفه) الاعرفانده و مز دلفهده ایکسینی جمع ایلیک منع اولندی عرفانده وقت ظهرده ظهر و عصر معا ادا اولنوب جمع اولنور و مز دلفهده عشا وقتده اخشام ایله عشا معا ادا اولنوب جمع اولنور (ومن ظهرت فی وقت عصر او عشاء صلحها فقط) دخی شول خانون که حیضدن وقت عصرده یا خود وقت عشا ده طاهر اولسه انجیق ایکسندن برینی ادا ایدر امام شافعی خلاف ایدوب عصرده طاهر اولان ظهری و عشا ده طاهر اولان اخشامی ادا ایدر دبر انک قتنده ظهر ایله عصر و مغرب ایله عشا وقت واحد کبیدر عذر ایله ایکی وقت بریده جمع اولنور (ومن هو اهل فرض فی آخر وقت یقضیه لامن حاضرت فیہ) و شول کسنه که آخر وقتده اهل فرض اوله اول کسنه قضا ایدر اما آخر وقتده حیض اولان قضا ایلیز مثلا برصبی آخر وقتده بالغ اولسه و یا خود بر کافر مسلم اولسه اول وقتدن انجیق تحریمه مقداری باقی اولسه اول وقتک فرضنک قضاسی انک اوزرینه واجب اولور اما حیض اولان یا نفسا اولان اوزرینه واجب اولوز براسیندن اعتبار آخر وقتده در ابو حنیفه قتنده و شافعی قتنده اعتبار وقت اوله در صورت اولی ده قضا واجب اولور صورت ثانیهده واجب اولوز

باب الاذان

بو باب اذان بیاننده در اذان لغتده اعلامه دیر لر کما قال الله تعالی (واذان من الله ورسوله) ای اعلام و شر یعتده اوقات مخصوصه ده اعلام مخصوصه دن عبارتدر حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم مدینه سنوره به کادکده صلاتی کاه تاخیر و کاه تعجیل ایدردی صحابه کزین وقت صلاتی بیک ایچون مشاوره ایلدیلر بعضیسی دیدیلر که بر بیراق نصب ایدلم اول بیراق نصب و قح اولند قده وقت صلات ایدیکی معلوم اوله و کوریه نلر کور نلره اعلام ایلیه و بعضیسی دیدیلر که چاک چالالم چاک چالمق نصارایه مخصوص صدر دیو کر به کور دیلر بعضیسی دیدیلر که آتش یا قلسون آتش یقیمق مجوسیلره مخصوص اولمغین اولدخی کر به کور لدی بعضیسی دیدیلر که بوری چالنه بوری چالمق یهو دیلره مخصوص صدر دیو اولدخی کر به کور لدی آخر مشاوره قرار داده اولندی صحابه کزین اولرینه کتدی عبدالله بن زید بن عبید الانصاری دیدیکه یا تمش ایدم بین النوم والیقظه کوردمکه کو کدن بر شخص نازل اولدی اوزرنده یشل ققتان والنده ناقوسه شبیه برنسنه و ارایدی دیدمکه الکنده اولان شیء بکا بیع ایدر میسن اول شخص بو نکلنه نه ایشلر سن دیدی بندخی صلاتک وقت و زماننده اعلام ایچون چلارم دیدم بوندن خیر لو بر شیشه سنی دلالت ایدیم می دیدکده بیورک دیو الحاح ایلدم اول شخص بر سطح اوزرینه چیقوب و قبله به استقبال ایدوب و اذان او قیوب و بر مقدار مکث ایدوب بعده قانقوب اولیکی کبی اذان و یروب آخرنده ایکی کره قدقامت الصلاة دیدی بندخی قانقوب رسول اکرم صلی الله علیه و سلم حضرتلرینه کلوب بورو یایی خبر و یردم (فقال رؤیاک صدق و حق) دیدی بلاه القا ایله دیو امر ایدوب بندخی ایشتدیکم کبی القا ایلدم و بلال مدینهده بر سطح اوزرینه چیقوب اذان و یردکده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه سعی ایدرک کلدی عبدالله کلن شخص بو کیمده بکا دخی کلدی لکن عبدالله بندن مقدم حضرته کلش دیو بیوردی روایت اولندیکه صحابه دن یدی کسه اول کیمده او یلمه دوس کور دیلر ایدی ابو حفص محمد بن علی بو کانا کار ایشدر معالم الدین دن اولان شیء رؤیا ایله ثابت اولدی دیمک تهتدر لکن حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم اسراء کیمه سی مسجد اقصایه وارد قده انبیاء علیهم السلام جمع اولدیلر بر ملاک اذان و یردی و اقامت ایلدی و انتر ایله رسول الله علیه الصلوة و السلام نماز قیلدی و دیشدر که جبریل رسول الله علیه الصلوة و السلامه اذاتی کتوز مشدر حتی کثر بن مره دیدیکه جبرائیل علیه السلام سماءه اذان او قیدی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه اشدی صکره بلال حبشی به تعلیم ایلدیلر (سن للفرأئض دون غیرها) اذان فرأئض خسه و جمعه ایچون مسنون اولدی فرأئضدن غیری و اجباتدن صلاة عیدین و صلاة و ترا ایچون مسنون اولدی کر چه صلاة و ترا بو حنیفه قتنده واجب ایسهده دخی وقت عشا ده ادا اولنقی ایله عشا اذانیله اکتفا اولندی (ولایؤذن لصلوة قبل وقتها) وقتدن اول صلاة ایچون

اذان او قونمق مسنون اولدى (و يعاد فيه لو فعل) اكر وقتندن اول اذان او قندى ايسه وقتنده اعاده اولنور
 (خلافا لابي يوسف في النجر) ابو يوسف ايچون صلاة فجرده خلاف واردر ليلدن نصف اخبرده اذان او قنسه
 اعاده اولنمق ديو بيور مشلردر (و يؤذن للقائته و يقيم) فائسه ايچون اذان واقامت اولنور زير احضرت
 رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ليله تعريسه فجرى قضا ايلدى اذان واقامت ايله * بو قول شافعى به
 حيدر شافعى ايكي قولنك برنده لايؤذن ولا يقيم ديمشدر استدلالى بودر كه حضرت رسول اكرم صلى الله تعالى
 عليه وسلمك خندق غزاسنده كفاردن محافظه ايله شغلر نده درت وقت صلاتى فوت اولمش ايندى اولددرت
 وقتى اذان واقامت قضا ايشدر بزم ايچون دليل ابو يوسفدن رسول اكرمه اسناد ايله روايته اول
 درت وقتى اذان واقامت ايله قضا ايلدىكي قصه سيدر (وكذا لاولى الفوائت) وقائته لرك اولى ايچون
 اذان واقامت اولنمق دخى مسنون قلندى (وخير فيه للباقي) فوائتك باقيلرى ايچون مخبر قلندى ديلرسه هم اذان
 وهم واقامت ايدر قضا بحسب الاداء اولدنيچون ديلرسه واقامت ايدر (و كره تركهما للمسافر) مسافر
 ايچون اذان واقامت تركى مكروه اولدى لقوله عليه الصلوة والسلام (لابنى ابى مليكة اذا سافر فما اذنا واقما
 وليؤمكهما اكبر كاسنا) (لابى صلى في بيته في المصر) شهرده اونده اولان مصلى ايچون اذان واقامت تركى
 مكروه قيلندى لقول ابن مسعود رضى الله تعالى عنه اذان الحى يكفينا الاذان والاقامة وفي رواية يكفينا اذان
 الحى واقامته (ونبأ لهما) مسافر ومقيم ايچون اذان واقامت مندوب قلندى امام مالك خلاف ايدوب انك
 قننده صحرايه واونده يالكن نماز قيلان كيسه ايچون اذان واقامت لازم دكلدر زيرا اذان واقامت شعار
 جماعتندر يالكن اولدقده خود جماعت بولنمش اولوردير (لالنساء) نساء ايچون اذان مندوب قيلندى
 (وصفة الاذان معرفة) اذالك صفتى معرفه در اذان درت كره (الله اكبر) وايكى كره (اشهد ان لا اله الا الله)
 وايكى كره (اشهد ان محمدا رسول الله) وايكى كره (حى على الصلاة) وايكى كره (حى على الفلاح) درو بر كره
 (الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله) كله شريفه سيدر معنائى اذان شريف (الله اكبر) يعنى الله اعظم واجل ديمكدر
 يعنى عمل دنيايه مشغول اولديك شيلرك جله سندن الله تعالى اعظم واجلدر و بو وقت شول وقتندر كه سرك
 اوزريكزه صلاتك عملى واجب اولمشدر ايدى واجب اولان شيشه اشتغال ايدك اعمال دنيايى بو وقتده ترك ايديكز
 ديمكدر تكبيرى تكرار ايلك غفلتدن زياده نبيه ايچون درز يرا برشى مكرر اولسه زياده نى تقر يرايدر اندنصكره
 شهادتى ذكر ايلك بو كا اشارتدر كه مؤذن امر اولده اذانه مخالف سو ليوب بلكه انلره طاعت رب العزته
 موافق سو يلوب قابلر نده تقر يرايچون در اندن شهادت رسول اللهى ذكر ايدوب زيرا الله تعالى رسولنك ذكر نى
 على ايدوب اسمنى اسمته مقارن ايلدى كا قال الله تعالى (ورفعنا لك ذكرك) اندنصكره (حى على الصلاة)
 صلاته كلك ديوندا ايدوب بو وقت صلاة وقتيدر سرعت ايديكز اداسنه زنهيار تأخير ايلسكز وقتندن
 ديمكدر تكرار خود تقر يرايچون اولديغى ذكر اولمشدر اندنصكره (حى على الفلاح) ديوندا ايدر بونده وعد
 واردر زنهيار تكلم ايلكز بجانكز صلاتد ندر ديمكدر اندنصكره تكبيرى ذكر ايدوب افتتاح واختتام
 جتآب رب العزتك اسم شريفيله بولنسون ايچوندر (لا اله الا الله) عباد تكزى الله ايچون خالص قيلك
 ديوندا ايدر امدى مؤمنيندن هر كيم اذانى بوموال اوزره ايشدر سه طوبى له وحسن مأب (ويزاد بعد فلاح
 اذان الفجر الصلاة خير من النوم مرتين) اذان فجر فلاحندنصكره ايكى كره الصلاة خير من النوم كلامى ايله
 زياده قيلنور زيرا بلال رضى الله تعالى عنه صلاة فجرده حجره عايشه به كلوردى الصلاة بار رسول الله ديردى
 حضرت عايشه رسول نأمدرديو جواب ايلدكده بلال دخى الصلاة خير من النوم ديو جواب ايديجك حضرت
 رسول عليه الصلوة والسلام دخى بو كلامى استحسان ايدوب (يا بلال اجعله في اذائك) ديو بيور مشلردر (والاقامة
 مثله ويزاد بعد فلاحها قد قامت الصلاة مرتين) واقامت دخى اذان مثله دوريس ايكى كره اندن قد قامت الصلاة
 لفظلرى اذالك فلاحندنصكره زياده قيلنور (و يترسل فيه) اذانه ترسل اولنور يعنى بلاسرعة مهل اوزره
 او قنور (و يحدرفيها) واقامته سرعت اولنور (ويكره الترجيع) ترجيع مكروه اولور ترجيع شهادتينده مؤذن
 صوتنى آشفه و يوقارى ايتكدر (و التلحين) تلحين دخى مكروه اولور تلحين تقنى معناسندر تحسين صوت
 ايچون كله نك حروفنى تغيير ايدوب مد ايتيدجك يرد مد قصر ايتيدجك يرد قصر ايتكدر (و يستقبل بهما

القبلة) اذان و اقامته مؤذن قبله به استقبال ایلیه ز یرا الله تعالی به ذکر و ثنا اوزره اولوب و حدایتته شهادت و ینمیر علیه الصلاة والسلام اوزر ینر سالتله شهادت محمیدر ❖ پس لایق اولان بودر که قبله به قارشو اوله (و یحول وجهه بمنه و یسرة عند حی علی الصلاة و حی علی الفلاح) مؤذن و جهنی صاغه وصوله دوندوره حی علی الصلاة و حی علی الفلاح دیدیکی حینده واذانی استماع ایدلره لایقدر که مؤذن حی علی الصلاة و حی الفلاح دیدکده لاحول و لا قوة الا بالله و ماشاء الله کان و مالم یشاء لم یکن و ما قدر سیكون دیلر (و یستدر فی صومعته ان لم یقدر علی التحویل و اوفقا) طوررکن ایکی یانه دونمک فائده و یرمز ایسه اذان و یره جک یرده آردن دونوب اذان اوقیه (و یجعل اصبعیه فی اذنیه) دخی ایکی بار مغنی ایکی قولاغنه وضع ایلیه (و لا یتکلم فی اثناهما) اذان و اقامت اراسنده تکلم ایلیه (و یجلس ینهما) اذان و اقامت یننده اوتوره لقوله علیه الصلاة والسلام اجعل بین اذانک و اقامتک قدر ما یفرغ الاکل من الاکل (لافی المغرب فی فصل بسکته) الاصلات مغر بده اوتورمیه پس برسکته ایله فصل ایلید جزئی فصلده اتفاق اولمشدر نهایت مقدارنده اختلاف اولمشدر و ابو حنیفة قتنده ایکیسنگ یننی سکتته ایله فصل ایلک مستحیدر اوج قصه آیت یاخود برطویل آیت قرائت ایده جک مقداری و یاخود اوج ادم مقداری سکتته اولنه بعده اقامت اولنه (و قال یجلسة خفیفة) امامین دیدیلر که جلسه خفیفة لازمدر ایکی خطبه یننده اوطور لیدیغی مقداری (و اسحسن المتأخرون التثویب فی کل الصلاة) متأخرون تثویبی مسحسن کور مشلردر هر برصلاتده تثویب اعلام بعد الاعلامدر یعنی اذانی استماع ایتیمیلره وقتی تراز یاخود الصلاة دیوندا ایتکدن عبارتدر (و یؤذن و یقیم علی طهر) مؤذن اذان اوقیه و اقامت ایلیه طهارت اوزر ینر ز یرا ذکر اللهدر قرآن کبی طهارت مستحیدر (و جاز اذان المحدث) آدستسز کسینه نك اذانی جائز اولور مقصود حاصل اولدیغیچون مکروه دکلدر دینمشدر که مکروهدر ز یرا کندیسسی اجابت ایلیدیکی شیئه دعوت التکلمه حق سبحانه و تعالی حضر تلتربک (اتأمرون الناس بالبر و تنسون انفسکم) خطابنک تحتنه داخل اولور (و کره اقامته) محدثک اقامتی مکروه اولدی (و اذان الجنب) دخی جنبک اذانی مکروه اولدی (و یعاد) اکر جنب اذانی اوقودی ایسه اعاده اولتور (کاذا ان المرأة و المجنون و السكران) مرأه نك و مجنونک و سکرانک اذانی اعاده اولندیغی کبی ز یرا مرأه نك صوتی دخی عورتدر مجنون و سکران خود سوسو یلدکلر ین یلز بونلردن غیری معتوهک اذانی اعاده اولنق کر کدر ظاهر روایت اوزره اما ظاهر روایتدن غیر یرده اعاده اولنمز دیمشدر (و لا تعاد الاقامة) اقامت اعاده اولنمز ز یرا اقامتک تکراری مفید اولمز بلکه مشروع دکلدر (و یستحب کون المؤذن عالما بالسنة و الاوقات) مؤذنک سنت و اوقاته عالم اولسی مستحب ولدی لقوله علیه الصلاة والسلام (یؤذن لکم خیارکم) و فی الفائق قال عمر رضی الله تعالی عنه (لو اطبق الاذان مع الخلیف لاذنت) یعنی مع الخليفة (و قد اذن رسول الله و اقام فی بعض الاوقات) حتی روی عن عقبه بن عامر قال کنت مع رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم فی سفر فلما زالت الشمس اذن و اقام و صلی الظهر (و کره اذان الفاسق و الصبی و القاعد) فاسق و قاعدک اذانی مکروهدر اذان فاسق و صبی مکروه اولسنه حدیث شریفکه (یؤذن لکم خیارکم) دلیل قویدر اذان قاعدک مکروه اولسی مقصود اولان اعلامده خللی اولدیغیچوندر (لا اذان العبد و الاعمی و الاعرابی و ولد الزنا) عبد و اعمی و اعرابی و ولد زانک اذانی مکروه اولدی مقصود اولان اعلام ایدی حاصل اولدی (و اذا قال حی علی الصلاة قام الامام و الجماعة) فن مؤذن حی علی الصلاة دیسه امام و جماعت قائم اوله (و اذا قال قد قامت الصلاة شرعوا) فن مؤذن قد قامت الصلاة دیسه نماز شروع ایلیدر مؤذنی تکذیب ایلیمک ایچون (و اذا کان الامام غائباً او هو المؤذن لایقومون حتی یحضر) اکر امام غائب اولسه یاخود مؤذن اولان امام اولسه جماعت قائم اولیدر امام حاضر اولنجه اکر امام طشرده بولنورسه کلوب فاوشدقده جماعت قیام ایدر دینمشدر هر قننی صفه داخل اولورسه اول صف قیام ایلسون (قوله علیه الصلاة والسلام لا تقوموا حتی ترونی قمت من مقامی) بیورمشدر

❖ باب شروط الصلاة ❖

بو باب صلاتک شرطلری بیاندهدر شروط شرطک جمیدر رانک سکونیه اما شرطک جمیدر رانک

فقیله ایکیسی علامت معناسنه در اصطلاحده شرط شول شیدر که اول شینک وجودی اوزرینه شی آخر
توقف ایلیه اما کندوسی اول شیده داخل اولیه بونده مراد سختک شرطیدر یوخسه وجودنک شرطی دکدر
شرط مشروطدن مقدم ایدیکی یندر حتی کاب الهدایه باب الشروط الی بتقدمهادیو تصریح ایلشدر صاحب
نهایه دیر که بتقدمها قولی شروطک صفت مؤکد، سیدر میری دکدر امدی تقدیم الثانی مشروطدن اولماش
اولور امدی شروط نفسنده اوج نوعدر بری شروط عقلیه در الم ولذک حیاتله وجودی کبی و بری دخی
جبلیه در که عباراتی شرط قیلر زامانفسنده شرط دکدر دخول داره تعلق ایله وقوع طلاق کبی و بری دخی
شرعیه در که صلاة کبی طهارت ایله بونده مراد اولان صلاته مختصه اولان شروط شرعیه در و جائزدر که
صلاتی تقدم اثین شروط صلاتن احترام اوله قعد، آخیره کبی زیر ادینشدر که قعد، آخیره فرضدر کن اصلی
دکدر بلکه صلاتن خروجه شرطدر تحریمه دخول شرط اولدیغی کبی (هی طهارة بدن المصلی من حدث
وخبث به و ثوبه و مکانه) صلاتک شرطی مصلینک بدنی حدث وخبثدن باک اولمقدر ولباسی و نماز قیله جق
یری خبثدن باک اولمقدر حدثن طهارتنه دلیل قوله تعالی (وان کنتم جنبافاطهروا) وخبثدن طهارتنه دلیل
قوله تعالی (و ثیابک فطهر) وقوله علیه الصلوة والسلام (اغسل عنک اندم وصلی) (وستر عورتیه) شروطک
بری دخی مصلی عورتی ستر ایلکدر ستر عورتیه دلیل قوله تعالی (خذوا زینتکم عند کل مسجد) ای ثیابکم
عند کل صلاة او طواف * ستر عورت صلاة ایچوندر ناس ایچون دکدر اگر ناس ایچون اولسه ایدی عند
دخول الاسواق و یا خود عند المجمع بیور یلوردی (خذوا زینتکم) قولی اطلاق اسم الحال علی المحل
وعند کل مسجد قولی اطلاق اسم الحال علی الحال قبندندر اگر دینیورسه ابن عباس حضر تارندن روایت
اولمشدر که بوآیت کریمه طواف حقه نازله اولدی صلاة حقه نازله اولدی حق صلاته ستر عورتک
وجودنه نیجه حجت اولور جواب و یریلور که اعتبار عموم لفظه در خصوص سبیه دکدر بونده ایسه
کل مسجد بیورلدی عموم اولیجق بری دخی مسجد حرامدر (واستقبال القبلة) قبله یه توجه دخی صلاتک
شروطندندر شرط اولدیغنه دلیل (فولوا وجوهکم شطره) ای شطر المسجد الحرام ظهر یه یه بعض عار فیندن
منقولدر که بشرک قبله سی کعبه و اهل سمانک قبله سی بیت معمور در و کرو بیونک قبله سی کرسی و حائین علی
العرش قبله سی عرشدر (و الوقت) شروطک بری دخی وقتدر (والنية) شروطک بری دخی نیتدر انک شرط
اولدیغنه دلیل قوله علیه الصلوة والسلام (انما الاعمال بالنیات) ای حکم الاعمال زیر اصلاة قیام وقتده و عبادت یننده
ترددو در البته تمیز لازمدر تمیز اولمز الایت ایله اولور (وعورة الرجل من تحت سمرته الی تحت کتفه) ورجلک
عورتی یعنی عورت بری کوبکنک التندن دیزلرینک التنه وارنجیه دکندر (والامة مثله مع زیاده بطنها وظهرها)
چار یه دخی رجل کبیدر قارنی وارقه سی زیاده سی ایله یعنی امده رجلدن زیاده عورت بری قارنی وارقه سیدر
سائر اعضاده رجل ایله برابر در مدبره و ام ولد و مکاتب دخی امه کبیدر حضرت عمر رضی الله تعالی عنه خار
اورتمش برچار یه راست کلد کده * التي عنک الحمار یادقار اتشبهین بالحرار دیوبدره ایله ضرب ایوب منع
بیورمشدر (وجیع بدن الحرة عورة الاوجهها و کفیهها و قدیمها فی روایة) حره نک جله بدنی عورتدر ایبوزی
وایکی ال ایسی وایکی ایفلری عورت دکدر وجهی استثنایه سبب بعض احیانده کمال احتیاج ایچوندر
شهادت کبی و محاکمه کبی الیری استثنایه علت احوالک ظهور یله ضرورت اولوب عمل ممکن اولدیغیچوندر
مادامکه مکشوف اولیه قدیم استثناسندن مراد مشیده ضرورت احتیاج ایچوندر خصوصاً قمرادن اوله
(وکشف بر عضو عورة) ربع عضوک کشفی دخی عورتدر (ینع کالبطن و الفخذ و الساق و شعرها
النازل و ذکره مفردة و الاثین و حدهما و حلقة الدبر بمفردها) ربع عضوک کشفی جواز صلاتی منع ایدر
قارن کبی و اولیق کبی و عورتک بالدری کبی و عورتک باشند نازل اولان صاحی کبی و بالکن ذکر کبی و خایه لک
ایکیسی بر عضو اولسی کبی و بالکن دبر خلقه سی کبی (وعندابی یوسف انما ینع انکشاف الاکثر و فی النصف
عنه روایتان) ابو یوسف قتنده عضوک اکثرینک انکشافی ممنوعدر و نصفک انکشافنده ابو یوسف حضر تارندن
ایکی روایت واردر ائمه من انکشاف عورتک قلیلی معفو اولوب کثیری معفو اولدیغنده اتفاق المشلدر
اماقلت و کثرته اختلاف المشلدر ابو حنیفه و محمد دیدیلر که ربعک مادونی قلیلدر زیرا ربع کامله مشابهدر

وكل مقامه مواضع كثره قائم اولسدر ابو يوسف دير كه نصفك مادوني قيلدر زير برشي كه اكثر ايله
 صقتنور انك مقابلي اقل اوله زير اقليل اسماء متقابلة دندر و نصفه اندندر و بنه امام ابو يوسفن بر روايته
 منع ايدر زير ا نصف حد قلدن چقمشدر بر روايته جواز صلاتي منع الين خد كثره داخل اولمشدر
 (وعادم مايزيل النجاسة يصلي معها ولا يعيد) نجاستي ازاله ايدر شئي بولميان كسسه اول نجاست ايله نمازي
 ادا ايدر و اعاده الين لفظ ماهم صويه وهم مايع اولانه متناول اولور (ولو وجد ثوب باربعه طاهر وصلي
 عاريا لايجز به) اكر مصلي ربي طاهر ثوب بولسه و عريانا قيسه كفايت الين اول ثوب ايله ادا الين لازيدر
 (وفي اقل من ربعه يخبر) ربعدن اقل طاهر اولان ثوبه مصلي مخيردر ديلرسه ثوب ايله ادا ايدر ديلرسه
 عريانا ادا ايدر بونلردن هر برسي حال اختيارده جواز صلاتي منع ايدر حتى مقدارده برابر اولدقري
 ايچون * زير انكشاف قليل و نجاست قليل معفودر و بونلرك كثرلري مانعدر اويله اوليحق بينلرنده
 مانعته من غير رجحان برابرلك اولديسه مصلي ديلديكني اختيار ايدر (والافضل الصلاة به) و افضل
 اولان اول ثوب ايله نماز قلمقدر (وعند محمد يلزم) امام محمد قسندمه اول ثوب ايله نماز قلىق لازمدر زير ا ثوب
 نجس ايله نماز قيلرسه فرضي ترك التمس اولور كه طهارت ثوبدر عريانا قيلورسه نيجه فرضي ترك التمس اولور
 سترعورت و قيام و ركوع و سجود كبي (وان لم يجد ما يستعورته فصلى قائما بر كوع و سجود جاز و الافضل
 ان يصلي قاعدا بايماء) اكر مصلي عورت يريني ستر ايدجهك برشي بولمز ايسدر كوع و سجود ايله قائم قيسه
 جائزدر افضل اولان ايماء ايله قاعدا قلمقدر زير اصحاب نبى عليه السلام بويله التمس لدر و ستر عورتك خلقي
 يوقدر ايماء ايسه ار كاندن خلفدر خلقي اولان اولميان ايچون ترك اولنور * بر دخی بونك ايچون كه قيام و ركوع
 و سجود صلاة ايچون واجبدر ستر عورت ايسه هم صلاة وهم ناس ايچون واجبدر ايكي حق ايچون واجب
 اولاني اختيار ايلك افضلدر (وقبله من بمكة عين الكعبة) مكهده اولان كسسه نك قبله سي عين كعبه ذر حتى
 برمكي اونده نماز قيسه ديواري قاندرسه لرك استقبالي شطر كعبه اولمق لازيدر (ومن بعد جهتها)
 وشول كسسه كه كعبه دن بعيد اوله انك قبله سي جهت كعبه در (فان جهلها ولم يجد من يسئله عنها تحرى وصلي)
 اكر مصلي كعبه يي بتلسه و بر كسسه دخی بولسه كه قبله دن اكا سوال ايليه اول كسسه تحرى ايدر و نماز بين
 قيلر * زير اصحابه كزين رضی الله تعالى عنهم اجعين تحرى ايدوب قيلورل ايدى حضرت رسول الله
 صلى الله تعالى عليه وسلم انكار الميوب نهى دخی المدي تجنيسده دخی مسطوردر كه بر آدم صحرا ده ايكن
 قبله كندويه شهيدلوا اولسه ايكي آدم قبله بودرديو خبر و برسدلركن اول كيسدر دخی مسافر اولوب قبله يي
 بتلسدر و مصلينك كندى تحريسي انلرك خلقي اولسه اول ايكي آدمك قولنه التفات التيوب كندى
 اجتهادي اوزره عمل ايليه غيرك اجتهادي ايله كندى اجتهادي ترك الية (فان علم بخطئه بعدها لا يعيد)
 اكر مصلي قبله ده خطاسني صلاته نصكره بيلسه اعاده الين امام شافعي دير كه اعاده ايلر شول شينه قياس
 المشككه برى نجس و برى طاهر ايكي ثوبه تحرى ايدوب تحرى اوزره بزي ايله اداء صلاة ايلوب صكره
 كندويه يقين حاصل اولسه كه نماز قيلديغي قمتان نجس ايمش اتفاقا اعاده ايدر لركن بوقياس فاسددر زير اول
 كسسه ثوب طاهر ايله صلاته مأموزدر بزم مسئله من اكا مخالفدر اشياء قتنده قبله من جهت تحريمدر
 قوله تعالى (فاذا تولوا فم وجه الله) (وان علم به فيها استدار و بنى) اكر خطايي بيلسه يعنى قبله ده خطا
 ايتديكني بيلسه صلاته ايكن دونر و بنا ايدر استداره به دليل قوى (روى عن ابن عمر رضی الله تعالى عنه يينا الناس
 في صلاة الصبح اذا جاءهم ات رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم قد انزل عليه الليلة قرآن وقد امر
 ان يستقبل الكعبة فاستقبلوها وكانت وجوههم الى الشام فاستداروا الى الكعبة) (وكذا ان تحول رآه)
 و بنه حكم سابق كيدر اكر مصلينك رآي تحول ايدرسه يعنى اكر رآي بعد الصلاة تحول ايدرسه اعاده الين
 زير ا تبدل اجتهاد فسح نص كيدر ماضيده طاهر اوليوب مستقابه طاهر اولور (وان شرع بلا حرج لا يجوز
 وان اصاب) اكر تحريم صلاته شروع ايلسه جاز اولمز اكر قبله يه اصابت دخی ايدرسه زير امشبه اولان
 قبله جهت تحريد * ديتديكه اجتهاد سن نماز قيسه صلاتي جاز اولمز حتى ابى حنيفه دن روايت اولنديكه
 ديني استخفاف ايلديكي ايچون اكفار اولنور و بر كسسه قصدا قبله دن غيري يه توجه ايلسه لركن

قبله سی کعبه به موافق دوشسه ابوحنیفه دیر که اول کسسه کافر اولشدر ابو یوسف دیر که صلاحتی جائز اولور و فقیه ابو الیث دیر که قول امام اعظم حضر تهر نیکدر (وعندابی یوسف ان اصاب جازت) امام ابی یوسف قنده اکر قبله به اصابت ایدر سه صلاة جائز اولور (وان تحریری قوم جهات فی لیلۃ مظلمة و جهلوا حال امامه جازت صلاة من لم یتقدمه) اکر بر قوم قراکلق کچمه ده جهات مختلفه به تحریری ایلسدر و امام لریک حالی ایلسدر شول کسسه نک صلاحتی جائز اولور که امامه تقدم ایلمشدر جهات تحریری به توجه بولند ایغیون ودخی مانع اولمد ایغیون ما نکه تقدمدر اکر بعضینک ارقه سی امامک ارقه سته کاور سه جائز در بونده سا نیک سؤالی و ارد اولور که جاعت حال امامی بامک اولمز لیل مظلمه ایسه صلاة لیل چهر به در امام نه جانبده اولدیغی صوتندن معلوم اولور کوندر ایسه بوحر تبه اولمق احتمالی محالدر جواب و یریلور که جائز در که صلاة قضا اوله یا خود نهار ده بر قراکلق مغاره ده اوله یا خود شمسه کسوف واقع اولش اوله بروجهله که کوندر لیل مظلمه به مشابه اوله زیرا توار یخده ازمنه ماضیه ده واقع اولمشدر بوجواب لریک جمله سی احتمالاتندر (بخلاف من تقدمه) شول من بونک خلا فیدر که امامه تقدم ایلمشدر (او علم حاله و مخالفه) یا خود امامک حالی بیله و اکا مخالفه ایله انکدخی نمازی فاسد اولور زیرا امامنک خطا اوزره اولدیغنه معتقد اولمشدر (وقبله الخائف جهة قدرته) قور قوجی اولان کسسه نک قبله سی کنسیدنک قدرتی اولان جهته در حائف اولان اکر عدودن اکر ارسلادن اکر غرقدن و اکر خرسزدن ایسه برابر در (و یصل قصد قبله الصلاة بحر یمتها) مصلی قبلنک قصدینی صلاته اولاشدره اول صلاتک تحریمه سی ایله یعنی نیتنی تکبیر افتتاحه مقارن ایله بلا فصل بزم قتمزده نیته مقارن اولیوب تحریمه اوزره مقدم دخی اولور سه جائز در مابینده صلاته متاقی برشی بولمز ایسه اکل و شرب کبی * قران بزده شرط دکلدر شافعی قنده قران شرطدر (و ضم التلظ الى القصد افضل) تلفظی قصد قبله ضم ایلمک افضلدر نیتسز ذکر باللسانه اعتبار بوقدر زیرا اول کلام نیت دکلدر اکر ایکسینی جمع ایدر سه افضل اولانی اشش اولور (و یکفی مطلق النية للنقل والسنة والتراویح فی الصحیح) نقل و سنت و تراویح ایچون مطلق نیت کفایت ایدر صحیح اولان قول بو در فی الصحیح قولی سنته و تراویحه راجعدر وشول شیندن احترازدر که بعض کسسه نر سنده نیت لابدر دیدیلر (نویت ان اصلی سنة الرسول و التراویح) ذیمک لازمدر وجه صحیح بودر که سنن تراویح اصلده نواقدر مطلق نیت کفایت ایدر (وللفرض شرط تعیینه کالعصر مثلا) فرض ایچون تعیین اولمق شرط قیلندی مثلا عصر کبی که نویت ان اصلی فرض عصر ایوم ذیمک لازمدر نویت الفرض ذیمک کفایت اینز ز بر افرضلرک اختلافی اولمغله تمیز ایلمک لازمدر (والمقتدی بنوی المتابعة ایضا) و مقتدی امامه متابعی نیت ایدر فرضه نیت ایلدیکی کبی یعنی نویت عصر ایوم متابعیا او مقتدیا بالامام دیر * بعض مشایخدن متقولدر که برکسسه جمعیه و عیده نیت ایسه اما امامه اقتدایه نیت ایسه جائزدر زیرا بوایکسی امامسن ادا اولمز زاهدیده مسطوردر که برکسسه امامه اقتدا ایسه اما ایسه زید میدر یوخسه عمر و میدر صحیحدر اما زیده اقتدا ایسه امام عمر و اولسه جائز اولمز زیرا اقتدا ایلدیکی نمازی قلمش اولور (وللجنایة بنوی الصلوة لله تعالی والدعاء للمیت) و جنازه نمازنده صلاحتی الله ایچون دعای میت ایچون نیت ایله (ولا تشرط نية عدد الركعات) هر قنغی صلاة اولور سه اولسون رکعتلرک عد دیچون نیت شرط قلمدی

باب صفة الصلاة

بو باب صلاتک صفتی بیانده در صفت و وصف ایکسینی الفاظ مترادفه دندر اهل لغت قنده صفتده اولان هاء و او دن عوضدر و عدعدة کبی بزم اصحاب بزم دن متکلمین قنده وصف و اصف کلامیدر صفت ایسه موصوفک ذاتیله قائم بر معنادر بونده صفت ایله هر ادا اولان صلاة ایچون ارکان و عوارض ایله حاصل اولان هیئندر اکر دینلور سه که صفت عرضدر و صلاة دخی عرضدر عرض ایله عرض خود قائم اولمق جائز دکلدر صفة الصلاة ذیمک صحیح اولور می جواب و یریلور که قیام عرض بالعرض جائز اولمق سنی تسلیم اینز ز بر بعض کسسه لر قیابنی بچو بز ایلمشدر در سرعه الحركة و بطورها قولنک دلیلی ایله اکر تسلیم اولنور سه که قیام عرض بالعرض جائز اولمه لکن صفة الصلاة اول بایدن اولدیغنه تسلیم اولمز زیرا احکام شرعیه ده حکم جواز

وارد در * پس بواجیدن صحت و فساد و بطلان و قبح و حسن و جواز و وجوب و فسح و اقاله صفتلری ایله
متصف اولور (فرضها التحریمة) صلاتک فرضی تحریمه در که تکبیر افتتاح (الله اکبر) دیکدر دخی الله اکبر
مقامنه قائم اللهم تعظیمنی مشعر اولان الله اجل و اعظم کبی یاخود الرحمن اکبر یاخود تسبیح ایله سبحان الله
یاخود تهلیل ایله لا اله الا الله کبی * تحریمه دیک کندودن اول اولان اشیاء مباحی حرام ایدر دیکدر سائر
تکبیرات بو یله دکدر تحریمه ده اولان نانتقالدر و صفیتدن اسمیه انتقال ایلدیکچون (وهی شرط)
تحریمه شرطدر بزم قتمزده شرط اولوب رکن اولدیغنه دلیل (و ذکر اسم به فصلی) الایة شافعی قتنده رکندر
زیر اصلاته شروع تحریمه ایله اولور * امدی بر شینه شروع اول شینک جزء اولی اولور بو یله اولنجدر رکن
اولور زیرا بر کسنه اماندن اول الله اکبر دیسه باطل اولور شرط بو یله دکدر بو مسئله خلافک فائده سی
بودر که صلات نافله بی تحریمه فرض اوزرینه بنا ایلک جائزدر فرضک اتمامد نصکره نافله به ابتدادن
تحریمه سز امام شافعی قتنده جائز دکدر زیر اکن ایسه شرط فرض اولدقد نصکره شرط نافله اولمز بزم قتمزده
جائزدر زیرا فرضک شرطی نافله نک شرطی دخی اولمق جائزدر بر کسنه فرض ایچون آبدست آله انکله
نافله بی قیلر و کذا نافله ایچون آبدست آله انکله فرضی دخی قیلر (و القیام) قیام دخی فرضدر فرضیتنه
دلیل قوله تعالی (وقوموا لله قانتین) ای مضیعین او خاشعین * ابن عمر دن روایت اولنور که قنوت صلاته
طول قیامدر قیامدن مراد قیام فی الصلاتدر (و القراءه) قراءت دخی فرضدر فرضیتنه دلیل (فاقرأوا
مائیسر من القرآن) بو آیت کریمه صلاة ایچون نازله اولمشدر خارج صلاته قرآن واجب دکدر داخلنده
واجبدر بالاجماع (و الرکوع و السجود) رکوع و سجود دخی فرضدر فرضیتنه دلیل قوله تعالی (وارکعوا
واسجدوا) (و القعود الاخیر قدر التشهد) تشهد مقداری قعدۀ اخیرده او طور مق دخی فرضدر و حدیث
شریف ایله ثابت اولمشدر عبده و رسوله لفظنه دکن قراءت اولدقد، صلاتی تام اولور حتی مقتدی قبل الامام
فراغت ایله یاخود تکلم ایله صلاتی تمام اولور (لان النبی علیه الصلوة و السلام اخذ بید عبدالله بن
مسعود رضی الله تعالی عنه و علمه التشهد الی قوله و اشهد ان محمدا عبده و رسوله ثم قال اذا فعلت هذا و قلت
هذا فقد قضیت صلاتک ان شئت ان تقوم فقم و ان شئت ان تقعد فاقعد) حضرت رسول صلی الله تعالی علیه
وسلم صلاتی تشهده تعلیق ایلدی و شول شینکه فرض انکله تمام اولور اولدخی فرضدر امام ابو حنیفه و ابو یوسف
قتنده تشهد مقداری اطور مق فرضدر اما قرآنی فرض دکدر (وهی ارکان) قیام و قراءت و رکوع و سجود
و قعدۀ اخیره ارکاندر زیلعی و غیر یسی قعدۀ اخیره فرضدر رکن دکدر دیمشدر (و الخروج بصنعه فرض)
مصایبک صنعی ایله نمازدن خروجی دخی فرضدر ابو حنیفه قتنده (خلافا لهما) امامین خلاف ایلوب
خروج بصنعه فرض دکدر دیرلر آزا اولور که خروج معصیت اولوز اول معصیتی فرضیت ایله و صف جائز دکدر
زیر حدیث ابن مسعودده تشهد تعلیم اولدقد (اذا قلت هذا و فعلت فقد تمت صلاتک) بیورلمش ایدی
خروج صلاتک ضدی اولدی امدی خروج صلاتدن اولمز ابو حنیفه حضر تلری دیر که صلاة ایچون تحریمه
و تحلیله وارد * امدی اندن خروج ممکن دکدر الا صنع ایله تکمیل صنع ایله داخل اولدی حتی اداء صلاة
اخری ممکن دکدر الا خروج ایله اولور هر شینکه فرضه موصولدر اولدخی فرضدر (و واجبهما) صلاتک واجبی
(قراءة الفاتحة) فاتحه شریفه بی او قومقدر فاتحه شریفه بی ترک ایله فاسد اولمز زیرا حنیفه قتنده ترک
واجب ایله صلاتک فساد لازم کلز شافعی قتنده فرضدر بر حرفی ترک اولنسه صلاة فاسد اولور شافعی
فرضیتنه دلیل قوله علیه الصلوة و السلام (لا صلاة الا بفاتحة الكتاب) بزم دلیل قوله تعالی (فاقرأوا مائیسر
من القرآن) نص شریفدر هر قننی آیت او قنورسه جائزدر شافعی دلیلی خبر واحددر خبر واحد ایله
خود زیاده علی النص جائز دکدر (و ضم سورة) ضم سورده دخی واجبدر ابو حنیفه قتنده اوچ آیت دخی قراءت
ایدر سه اداء واجب اولور امام مالک قتنده فرضدر شافعی قتنده مستحدر (و تعین القراءه فی الاولین)
ایکی اولکی رکعتده تعین قراءت دخی واجبدر شافعی دیر که جمله سنده قراءت فرضدر قوله علیه السلام
(لا صلاة الا بالقراءة) زیرا رکعت صلاتدر بو یله اولدیغی اجلدن بر کسنه نماز قلمه قلمه تعین ایله سه بر رکعت
قیلسه حائث اولور شافعی قتنده بزم دلیل قوله علیه السلام (القراءة فی الاولین قراءت فی الاخرین) حدیث

شمر یفیدر شافعی نیک روایت ایلبدی حدیث شرعه معهوده اولان صلاوة اوزرینه محمولدر که اول صلاوة معهوده ایکی رکعتدر برکسته نماز قلیایم دیوین ایلسه بزم قنزدده حانث اولمز مادامکه ایکی رکعتی ادا ایلیه * اگر ایکی اولکیده قرائتی ترک ایلسه و آخر ایکی رکعتدره ادا ایلسه صلاتی جائز اولور لکن سجده سهو لازم کلور امام مالک قننده اوچ رکعتده قرائت فرضدر اکثر ایچون حکم کل اولدی ایچون زفر دیدیکه بر رکعتده قرائت فرضدر زیرافعله امرک تکراری اقتضا ایلز ابوحنیفه طرفدن دینلون که رکعت ثانیه اول کبیدر چونکه شفیع اولک رکعت اولی سنده قرائت فرض اولدی ثانیه ده دخی فرض اولدی اما شفیع ثانی شفیع اول کبی دکلدز زیراسفر ایله سقوطی محققدر (ورعایه الترتیب فی فعل مکرر) فعل مکرر ده ترتیب رعایتی دخی واجبدر رکعت واحده ده سجده کبی برکسته بر سجده دنصکره قیام ایلسه و قیامده ایکن سجده ثانیه بی تذکر ایلسه فی الحال قضا ایدر و قیامی ینه معتبردر * معلوم اوله که تحقیقا صلاتده واقع اولان ارکان شوندن خالی دکلدز که یا افعال جنسندن اوله افعال جنسندن اولور سه اول و آخر شوندن خالی دکلدز که هر رکعتده مکرر اوله یا خود اولیه اگر مکرر اولور سه ترتیب واجب اولور حتی قصد ترک ایدر سه آم اولور اگر ناسیاترک ایدر سه سجده سهو لازم کلور ثانی که هر رکعتده مکرر اولمیاندر ترتیب آنده فرضدر عامدا و ناسیاترک ایدر سه صلاتی فاسد اولور اگر اقوال جنسندن اولور سه قرائت کبی ترتیب آنده واجبدر اگر قرائتدن اول رکوع ایلسه اگر عامدا ایسه آم اولور اگر ساهیا ایسه سجده سهو لازم کلور (و تعدیل الارکان) تعدیل ارکان دخی واجبدر (وعندابی یوسف هو فرض) و ابو یوسف قننده تعدیل ارکان فرضدر ابو یوسفک دلیللی حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بر اعرابی بی خروس منقار یله دانه دیوشر رکبی صلاتنده سجده ایدر کوردیکنده (ثم صل فانک لم تصل) قول شمر یفیدر تعدیل ارکان رکوع دنصکره قیام و سجده تین یلنده قعود ایله بر مقدار قراردر ورکوع دنصکره قائم اولغنه قومده تسمیه ایدر ایکی سجده ماییننده اولانه جلسه دیرلر ابو یوسف قننده طمانینه بر تسبیح مقدار ایدر بو قول شافعی کدر (و القعود الاول) قعود اول دخی واجبدر کرک زباعتی کرک ثلاثی اولسون کرک نافلة کرک فرض اولسون امام محمد و شافعی و زفر قنلرتنه نافلة کرک رباعی اولنارنده فرضدر ذخیره ده مذکوردر که قعده اولی سنندر و ثانیه سی فرضدر (والتشهدان) ایکی تشهد قرائتی دخی واجبدر هدایه ده قعده اولی ده سنندر ثانیه ده واجبدر دیمش اما مصنف اولی و ثانیه اعتبار ایلیوب ایکیسینده واجبدر یو تشهدان لفظی ایله تصریح ایلبدی (ولفظ السلام) لفظ سلام دخی واجبدر یعنی (السلام علیکم ورحمة الله) دیمک دخی واجبدر شافعی قننده فرضدر دلیللی قوله علیه الصلوة والسلام (مخْلِیها التسلیم) قولیدر بزم دلیلن (انه علیه السلام قال اذا قعد الامام فی آخر صلاته ثم احدث قبل ان یسلم فقد تمت صلاته) قولیدر امام محمد قننده سلام الامام یکنی للمقتدی * اما مین دیدیلر که مقتدی صلاتدن خروج ایدمز بنفسه سلام و برمیجه (وقنوت الوتر) وترده قنوت او قومق دخی واجبدر قنوت لغتده طاعتده دیرلر قوله تعالی (و القانتین رمضانن غیر یده اولسون امام شافعی قننده رمضانک نصف اخیرنده انجق واجبدر (وتکبیرات العیدین) و ایکی بیرام تکبیرلری دخی واجبدر (والجهر فی محله و الاسرار فی محله) و جهر محلنده جهر اسرار محلنده اسرار واجبدر سنت دخی دیمش وارددر (وسته ارفع الیدین للحریمه) صلاتک سنلری ایکی الارین اول صلاتده تحریمه ایچون رفع ایلبکدر ابها مینی قولاغنک بو مشغی برینه وضع ایلیه یا خود برابرینه قالدیره خاتون کشیلر او موزلرینه برابر قالدیره (ونشر اصابعه) تکبیر ایدر کده پارمقلرینی نه تفریح و نه ضم ایلیه همان کندی حالی اوزر قنلرک ایلیه (وجهر الامام بالتکبیر) امامک تکبیرده جهری دخی سنندر زیر امام صلاتده دخولنی اعلام ایلبک لازمدر اول اجلدن ایکی الارینی رفع ایلبک صاخر ایچون و جهر ایلبک اعنی ایچون سنت اولمشدر (والثناء) سبحانک اللهم الی آخره قرائت ایلبک دخی سنندر (والتعوذ و التسمیه و التأمین سرا) و اعوذ بالله من الشیطان الرجیم دیمک و بسم الله الرحمن الرحیم دیمک و لا الضالین دنصکره آمین دیمک سنندر سراقیدی ذکر اولنان سنن ار بعددن هر بریسی ایچوندر کرکسه ادا اولنان نافلة اولسون کرکسه فرض اولسون کرکسه جهر یده اولسون برابردر امام مالک دیر که امام فاطمه یده باشلر ثناسز و تعوذ سز و تأمین سز بو قولی ابوحنیفه دن روایت

ایاشدر امام مالک ینه دیمشدر که تسبیح سنت دکادر شافعی دیدیکه امام تسبیح و تأمینی جهر یهده جهر ایدر
 (ووضع یمینه علی یساره تحت سرته) وصاغ الینی صول الینک اوزر ینه کو بکی التنده وضع ایلیک ستندر
 امام مالک قنده اللرین ار سال عز ایمدر و تحت سره وضع الینک رخستدر (و تکبیر ال رکوع) رکوعک تکبیری دخی
 ستندر واجب دخی دینشدر (و تسبیحه ثلاثا) و رکوعک تسبیحی اوچ کره ستندر (قال النبی علیه الصلاة والسلام
 من قال فی رکوعه سبحان رب العظیم ثلاثا فقد تم رکوعه) اگر منفردا ادا ایدن باش ویدی و طوقوز کره قرأت
 تسبیح ایتسه اولی در امام اوچ دفعه قرأت ایلیک کر کدر زیر اجاعتد، نیجه اختیار لر وضعی فلر وارد احتمالدر که
 تحمل ایده میدل اول اجادن اوچ کره الینسی احسندر * ابو مطیع دیمشدر که تسبیح ال رکوع و السجود
 واجب و قال مالک لا تسبیح فی ال رکوع اصلا (و الرفع منه) رکوعدن رفع رأس دخی ستندر شافعی قنده
 فرضدر * ابو حنیفه دن بر روایتدر رکوع و سجود دن رفع رأس فرضدر دیمش بو قول محمد کدر (و اخذ رکبته
 بیده و تقریح اصابعه و تکبیر السجود و تسبیحه ثلاثا) و ایکی الیله دیزلرینی اخذ ایلیک و بارمقلرینی آچق
 و سجودک تکبیری و سجودک اوچ کره تسبیحی ستندر سجودک تسبیحی سبحان رب الاعلی دیمکدر (و وضع
 یدیه علی رکبته) ایکی الینی دیزلری اوزر ینه وضع ایلیک دخی ستندر (و افترش رجله الیسری) وصول
 ایاغنی بره ذوشه مک ستندر (و نصب الینی) صاغ ایاغنی قبله یه قارشو دیمک دخی ستندر (و القومة) رکوعدن
 قیام دخی ستندر (و الجلسة بین السجدةین) ایکی سجده بیننده اوتور مق دخی ستندر ابو یوسف قنده
 فرضدر (و الصلوة علی النبی صلی الله تعالی علیه و سلم) حضرت پیغمبر علیه السلام اوزر ینه صلاة
 کتور مک دخی ستندر (و الدعاء بعد التشهد) دعاء دخی بعد التشهد ستندر مثلا اللهم اغفر لی و لو الیدی کبی
 یاخود حضرت رسول الله صلی الله علیه و سلم دن مروی اولان دعا که (اللهم انی ظلمت نفسی ظلما کثیرا
 فاغفر لی فانه لا یغفر الذنوب الا انت فاغفر لی مغفرة من عندک انک انت الغفور الرحیم) اما کلام ناس ایله دعا الیله
 (و آدابها نظره الی موضع سجوده) و صلاتک آدابی مصلینک موضع سجود ینه نظر یدر و مصلی ایاق اوزر ینه
 ایکن موضع سجوده نظر ایلیه رکوعده ایکن ایاغنی اوزر ینه نظر ایلیه سجدهده ایکی بورنک قنادلر ینه نظر
 ایلیه قعودده حجرتنه یعنی قوجاغنه نظر ایلیه صاغه سلام و بردکده صاغ آموز ینه صوله سلام و بردکده
 صول آموز ینه نظر ایلیه اکبر بویله جه ادا ایلر سه آثم اولمز انجق ترک ادب ایتش اولور (و کظم فیه
 عند التائب) استمک و قنده اغزی بینی یومق دخی آدابندر اشاغی دوداغنی دیشی ایله اخذ ایلیه اگر
 متعذر اولور ایتسه الینک ارقدسنی اغزی اوزر ینه وضع ایلیه قال النبی علیه السلام (التائب فی الصلاة
 من الشیطان و اذا ثاب احدکم فلیکظم ما استطاع) (و اخرج کفیه من کبیه عند التکبیر) و ایکی اللرین بکلرندن
 اخر اجا تکبیر الینک آدابندر * زیراتواضعه اقرب و جباریه تشبهدن ایدر بومعی رجال حقنده در اما نساء
 اللرین بکلر ینه قومق لازمدر (و دفع السعال ما استطاع) قادر اولدینی مرتبه او کسر کی دفع الینک دخی آدابندر
 زیر او کسرتک افعال صلاتدن دکادر بغیر عذر اولور سه صلاتی فاسد اولور (و القیام عند حی علی الصلاة) مؤذن
 حی علی الصلاة دیدکده صلاة قیام ایلیک دخی آدابندر (و قبل عند حی علی الفلاح) و دینلدیکه قیام حی علی الفلاح
 دینلکده لازمدر (و الشروع عند قدامت الصلاة) مؤذن قدامت الصلاة دیدکده نمازه شروع دخی آدابندر

فصل

بوفصل صلاة شروعک صفتی و احکام و احوالی بیان ایچوندر (یبغی الحشوع فی الصلاة) صلته خشوع
 لایقدر یعنی خضوع و خشوع الینک لازمدر قوله تعالی (قد افلح المؤمنون الذین هم فی صلاتهم خاشعون) حضرت
 رسول اگر صلی الله تعالی علیه و سلم حقن نماز قیلور دی قلب شریفی چو ملک کبی قیناردی (و اذا اراد الدخول فیها)
 و حقن مصلی صلاة دخول مر ادا یلسد (کبر حافظا) حافظا تکبیر ایلیه حذفدن مر ادا لفظه اللهم هزه سنی و اکبرک
 باسفی مدا ایله مکدر تکبیره دلیل قوله تعالی (و ربک فکبر) و قوله علیه الصلاة والسلام (تحرمها التکبیر حافظا
) بعد رفع یدیه محاذیا باهامیه شحمتی اذنیه) ایکی الینی رفع ایلدکدن صکره باش بامقلرینی قولاقلرینک
 یومشاقلر ینه محاذی یعنی مساوی ایلدیکی حاله تکبیر ایلیه بارمقلرینی نه زیاده آچه ونه زیاده ضم ایلیه
 اما رکوعده آچه و سجودده ضم ایلیه (و قبل ماسا) و دینشدر که باش بارمقلرینی قولاقلرینک

یومشاقله ینہ طوقندیره قیل دیدیکی قاضیخاندر امام شافعی آموز باشلر ینہ دکن قالدیره دیر و امام مالک
 باشه برابر قالدیره دیر بزم آمنه من خیر الامور اوساطهایی اختیار ایلدیلر (وعندابی یوسف یرفع مع التکبیر لاقبله
 ای الیدین) ابو یوسف قنده تکبیر ایله معارف ایله مقدم ایله رفع یدمع التکبیر سنبتدر زیرا نبی علیه الصلوة
 والسلام بوکا مواظبت ایلشدز بو قول ابو یوسفدن مروی وطمحاو یدن محکیدر اصح اولان رفیع یدایدوب
 یمده تکبیر ایلکدر زیرا رفع نفی کبر یا عن غیر اللهدر نفی ایسه اثبات اوزر ینہ مقدم در کلمه شهادتده کی کبی
 (والمرأة ترفع حذاء منکبیها) و خاتون کشتی رفع ایدر آموزلر ینہ برابر زیرا اللری عورت دکلددر * پس بو فعلده
 رجل کبیدر (ومقارنته تکبیر المؤمن تکبیر الامام افضل) ومقتدینک تکبیری امامک تکبیر ینہ مقارن اولمسی
 افضلدر ابو حنیفه قنده (خلاف الیها) امامین خلاف ایدوب مقارنت لازم دکلددر بلکه مقتدینک تحریمه سی
 امامک تحریمه سنندن صکره اولوق اولی دزدیرلر * دینلدیکه خلاف جوازده در یعنی اگر تکبیری امامه مقارن
 ایلسه ابو حنیفه قنده جائزدر و امامین قنده جائز اولمز الیغه تکبیر ایلله امامینک دلیل قوله علیه الصلوة
 والسلام (انما جعل الامام لیؤتم به فاذا کبر فکبروا و اذا قرأ فانتصوا و اذا رکع فاکعوا) بیورمشدر بونده فاه
 تعقیب ایچوندر * امدی تأخیر دن لازمدر وجوب یا خود ندبا ابو حنیفه ایچون دلیل لفظ اذا ظرفیت
 ایچوندر یعنی کبروا فی زمان یکبیر فیه الامام دیمکدر * پس اذا معیتی افاده ایلدی بر روایتده قران واجب
 اولدی و بر روایتده وجوب ساقط اولدی حرج ایچون امدی اول نیت ایله صحت باقی قالدی (ولو قال
 بدل التکبیر لله اجل و اعظم او الرحمن اکبر اولاله الله اکبر) دخی الله اکبر بدلنه بو کلاملر ایلله تکبیر ایلسه
 (او کبر بالفارسیه صحیح) یا خود فارسی ایلله تکبیر ایلسه خدا بزرگست یا خود نام خدا بزرگست کی مطلقا صحیح
 اولور کرک عریبه بی بر خو شجعه تکلم ایلسون کرک ایلسون ابو حنیفه قنده * و امامین قنده صحیح اولمز
 الاعریبه بی بر خو شجعه تکلمه قادر اولیان ایچون صحیح اولور (وکذا لوقرأ بها عاجزا عن العریبه) و ینہ
 لسان فارسی ایلله تکبیر کبیدر عریبه دن عاجز اولدیغی حالده فارسیه ایلله قرائت ایلسه (او ذبح و سمی بها) یا خود
 ذبح ایلسه و فارسیه ایلله تسمیه ایلسه صحیح اولور (و غیر الفارسیه من الالسن مثلها) فارسیدن غیری لسانلردن
 بر یله قرائت یا خود تسمیه فارسی مثل اولدر (فی الصحیح) قول صحیحده ابو سعید بر دعی فارسیدن غیری ایلله
 جائز دکلددر دیر زیرا فارسینک غیری لسانلر اوزر ینہ مرتبه سی واردر که (قال النبی علیه الصلوة والسلام لسان
 اهل الجنة العریبه و الفارسیه الدر یه) (ولو شرع باللهم اغفر لی لایجوز) و اگر اللهم اغفر لی لفظلر یله شروع
 ایلسه جائز اولمز زیرا خالصا تعظیم ایچون دکلددر کند و حاجتی ایچون اولان اغفر لی یه فارشتمقدر (وقال
 ابو یوسف ان کان یحسن التکبیر لایجوز الیه) ابو یوسف دیدیکه اگر مصلی تکبیر ایلکه قادر اولور سه فارسی
 ایلله تکبیر ایلک جائز دکلددر الی تکبیر عریبه ایلله جائز اولور (ثم یعمد بینه علی رسیسه تحت سرتیه) اندن صکره
 مصلی صاعغ النی صول بلکی اوزر ینہ قیوب کو بکی التنده قرائتدیره (قوله علیه الصلوة والسلام ان من السنة
 وضع الیمین علی الشمال تحت السرة (فی کل قیام سن فیه ذکر) هر قیامده که ذکر اول قیامده مسنون اوله * سن
 فیه ذکر قولی موصلینک و اصحابنک قولندن احتراز در زیرا انلر قنده صلاة جنازه و تکبیرات عیدین
 و بین الرکوع و السجود اولان قومده اللرین ارسال سنبتدر (وعند محمد فی کل قیام شرع فیه قراءه) و امام محمد
 قنده قرائت مشروع اولان قیامده اعتماد ایلله (فیضع فی القنوت و صلاة الجنائزه) قنوتده و صلاة جنازهده
 النی وضع ایلله یعنی کو بکی التنده صول بلکی اوزر ینہ صاعغ النی وضع ایدر زیرا امام ابو حنیفه و ابو یوسف
 قنده ذکر مسنوندر (خلافه) امام محمد خلاف ایدوب انک قنده ارسال ایلک کرکدر زیرا بو ایکیده
 قرائت مشروع دکلددر (و یرسل فی قومه الرکوع و بین تکبیرات العیدین اتساقا) و مصلی اللرین ارسال ایدر
 رکوع قومده سنده دخی تکبیرات عیدینده ائمتهنک اتفاق اوزره زیرا بو ایکیسنده ذکر و قرائت مسنون دکلددر
 اگر اعتراض اولنور سه قومه رکوعده ذکر که سمع الله لمن حده ورنالک الحمددر مسنوندر جواب
 و یریلور که بونده ذکر مسنوندن مراد ممتداولمسیدر (ثم یقرأ سبحانک اللهم و بحمدک الی آخره) اندن صکره
 سبحانک اللهم بی آخرنه و ارنجه او قویه و جل ثناؤک قولنی امام محمد زیاده ایلدی امام مالک دیر که مصلی فین
 تکبیر ایلسه قرائته مشغول اوله و ثنا و تعوذ و تسمیه یه مشغول اولیه (ولایضم وجهت وجهی الی آخره)

وجهت وجهي لفظي ضم ائيه (خلافا لابي يوسف) ابو يوسف خلاف ايوب انك قتنده ضم او لنور
 (ثم تعوذ سرا) اندنصره سر اتعوذ ايليه امام مالك قتنده تعوذ اولمز حضرت انسك قولى ايله استدلال ايدر
 انسدن روايت اولنديكه بن خلف رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمه و ابو بكر وعمر رضى الله تعالى عنهم انك
 خلفنده نماز قيلدم انلر الحمد لله رب العالمين ايله افتتاح ايدرلر ايدى اما بزم ايجون دليل قوله تعالى (فاذا قرأت
 القرآن فاستعذ بالله من الشيطان الرجيم) نص شر يفيدر بونك ظاهري فرض اولمسنى مقتضيدر لكن سنت
 اولسنه اجاع اولمشدر (للقراءة) قراءت ايجون تعوذ ايليه يعنى تعوذى قراءته تابع قبله ثابته تابع قبله
 (فأتى به المسبوق عند قضاء مسبق) مسبوق تعوذى كتوزر سبقت ايدن ركعتى قضا ده زيرا تعوذ
 قراءته تابعدر اما ثابى كتور مز (لا المقتدى) امامه اقتدا ايدن تعوذ ايلز زيرا انك او زرينه قرأت
 واجب دكلدر اما ثابا ايدر (ويؤخر عن تكبيرات العيدين) مصلى تعوذى تكبيرات عيديندن تأخير ايلر قراءته
 متصل اولسون ايجون (وعند ابي يوسف هو تبع للشاه فأتى به المقتدى) و ابو يوسف قتنده تعوذ ثابته تابعدر
 امدى مقتدى ثابى كتورر (و يقدم على تكبيرات العيد) ومصلى ثابى تكبيرات عيد اوزرينه تقديم ايدر
 دينلشدر كه تعوذ قراءته تابعدر امام محمد قتنده و ثابته تابعدر ابو يوسف قتنده ابو حنيفه دن ايكي روايت
 واردر بر روايتي محمد ايله در و بر روايتي ابو يوسف ايله در اما مختار اولان محمد ايله اولان روايتدر (ويسمى سرا
 اول كل ركعة) و هر ركعتك اولنده سر اسمله او قويه (قوله عليه السلام ثلاث يخففهن الامام التعوذ و التسمية
 و التأمين) اندنصره ابو حنيفه دن ايكي روايت واردر برى انجق كندوسى تسميه ايدر دى و بنه اندن
 روايتدر كه هر ركعتك اولنده تسميه ايدر دى بو قول ابو يوسف و امام محمد قوليدر و احتياطة اقر بدر
 (لا بين الفاتحة و السورة) مصلى فاتحه ايله سوره بيننده تسميه ايلز (خلافا ل محمد فى صلاة الخافضة) امام محمد
 خلاف ايوب انك قتنده اخفا اولنان صلاته فاتحه ايله سوره بيننده تسميه اولنور (وهى آية من القرآن
 انزلت للفصل بين السور ليست من الفاتحة ولا من كل سورة) و اسمله قرأندن برأندر سوره لى بينى فصل ايجون
 نازل اولمشدر نه فاتحه دندر ونه سائر سوره لرك برندندر الاسوره نملده اولان اسمله بو يله دكلدر زير حضرت
 رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم فاتحه شريفه بي قرأت ايلدى اندنصره اسمله او قودى و انى آيت
 عد ايلدى (ثم يقرأ الفاتحة و سورة او ثلاث آيات) اندنصره فاتحه و بر سوره و يا وچ آيت قراءت ايليه قوله
 عليه الصلاة والسلام (كل صلاة لم يقرأ فيها فاتحة الكتاب فهى خداج اى ناقصة) و رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم
 حضر نلرى بو كا مواظبت ايدر دى (و اذا قال الامام و لا الضالين امن هو و المؤمن سرا) فچن امام و لا الضالين
 ديسه كندوسى و مقتدى سرا آمين ديلر (قوله عليه السلام اذا امن الامام فامنوا فانه من وافق تأمينه تأمين
 الملائكة غفر له ما تقدم من ذنبه) امام مالك قتنده امام آمين ديمز و حسن بن زياد دخى ابو حنيفه دن روايت
 ايوب (اذا قال الامام و لا الضالين قولوا آمين) حديث شريفى دليل ايردايشدر اما بزم ايجون دليل ذكر
 اولنان حديث شريفك آخر يدركه (فان الامام يقولها) قول شريفيدر (ثم يكبر راعيا) اندنصره راع
 اولديغى حالده تكبير ايليه (و يعتمد بيديه على ركبتيه و يفرج اصابعه) دخى ايكي النى ديزلرى اوزرينه اعتماد
 ايليه و پار مقلر بنى آچه (قوله عليه السلام لانس اذا ركعت فضع يديك على ركبتيك و فرج بين اصابعك
 باسقاطه) ارقه سنى دوشيجى اولديغى حالده زيرا حضرت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم مبارك ظهر
 شريفلىرى شو يله بسط ايدرلر ديكه صوايله طولمش برقد دخى ظهر شريفلىرى قوسه لردوكلر ايدى اما شرط
 اولنديكه نصف اسفل طوغرى اوله زيرا اهل اصول قتنده ركوع قيامه تشبيهدر حقيقة حتى امامه
 ركوعده مدرك اولان اول ركعته يشمش اولور (غير ارفع رأسه و لا منكس له) ركوعده باشنى رفع ايلديكى
 حالده و اشاغه ايندر مديكى حالده (و يقول ثلاثا سبحان ربى العظيم) دخى اوچ كره سبحان ربى العظيم ديه
 (قوله عليه الصلاة والسلام اذا ركع احدكم فليقل فى ركوعه سبحان ربى العظيم ثلاثا) و هو ادناه) بو اوچ كره
 او قومق تسبيحك ادناسيدر ادناسى ديمك كالك ادناسيدر يو خسه جوازك ادناسى دكلدر (و يسحب الزيادة
 مع الايتار للمنفرد) و اوچدن زياده سى مسح اولدى منفرد اولان كسنه يه و ترايله يعنى بش باخوديدى و باخود
 طقوز اولمق اوزره (ثم يرفع الامام فانما سمع الله لمن حده) اندنصره امام باشنى قالديره سمع الله لمن حده

قولنی قائل اولدیغی حالده و سمع قبل معناسنه در ای قبل الله حمد من حده زیر اسماع قبول معناسنده استعمال اولنور سمع الامیر کلام فلان اذا قبل * دینلور و خنده اولان هایاسکته ایچون یا خود استراحت ایچون ماهیه و حامیه نک هاسی کبی بو یله اولدیغی اجلدن تهر یکی جائز دکلدر * دینلدیکه کنایه اوله یعنی ضمیر اوله که اللهه راجع اوله و امامه کفایت ایدر سمع الله لمن حده دیمک ربنا لک الحمد دیمک لازم دکلدر بو قول ابوحنیفه نکدر (و یکتفی به) امام سمع الله لمن حده ایله اکتفا ایله (و قالایضم الیه ربنا لک الحمد) امامین دیدیلر که امام ربنا لک الحمد قولنی سمع الله لمن حده قولنه ضم ایدر (و یکتفی المقتمدی بالتحمید اتفاقا) مقتمدی تحمید ایله اکتفا ایدر تخفیف ایچون اتفاقا (و المنفرد یجمع بینهما فی الاصح) و منفرد ایکیسک ایینی جمع ایدر اصح روایتده (وقیل کالمقتمدی) و دینلدیکه منفرد مقتمدی کبیدر انجق تحمید ایدر جامع الصغیرده مذکور اولان بودر نوادر رک و وایتی او زربنه لسمع کفایت ایدر زیر امام تسمیع ایلدی منفرد دخی نفسنک امام ایدر او زربنه قرآن واجب ایدر امامه واجب اولدیغی کبی مصنفک اصح قولی مقتمدی کبی احترازدر (ثم یکبر ویسجد فیضع رکبته ثم یدیه ثم وجهه بین کفیه ضاماً اصابع یدیه محاذیه اذنیه) اندنصرکه تکبیر ایلیه و سجده ایلیه و دیز لرینی ارضه وضع ایلیه اندنصرکه ایکی النی وضع ایلیه قول فلزینک برابرینه اندنصرکه و جهتی ایکی کفک ما بینته قویه ایکی الینک پار مقسری بی برابرینه ضم ایلدیکی حالده زیر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم حضر تبری بویلمه ایشلردی امام شافعی دیر که حین سجده ده اللرینی اموزلری برابرینه وضع ایلیه (و بیدی ضعیفه) و بازولرینی آچه یوقر و قالدیره (قوله علیه الصلاة والسلام ابدضه ینک) ضعیف عضد معناسنده در (و یحافی بطنه عن فحذیه) او یلقلرنندن قارننی بعید ایلیه رسول اکرم صلی الله علیه و سلم سجده ایلدکده شولقدر بطننی بعید ایدر دیکه تازه قوزو کچمک قابل اولوردی امام صلی صفده اولورسه اول درجه ایلیه چارنه اذا اولسون ایچون (و یوجه اصابع رجليه نحو القبلة) و ایکی ایاقلرینک پار مقسری قبله جانبته توجه ایتدیره (قوله علیه الصلاة والسلام اذا سجد المؤمن سجد کل عضو معه فلیوجه اعضاءه نحو القبلة ما استطاع) والمرأة تخفض وتلرق بطنها بفحذیها) و خاتون کشتی بازولرینی بره قیوب قارننی او یلقلرینه اولاشدیره تلرق تلتصق دیمکدر (و یقول سبحان ربی الاعلی ثلاثا) مصلی اوچ دفعه سبحان ربی الاعلی دیه (وهو ادناه) و اوچ کره دیمک کمالک ادناسیدر (و یسجد بانفه و جبهته) مصلی سجده ایدر بورنی و آئی ایله یعنی ایکیسی ایله زیر احضرت رسول علیه الصلاة والسلام بویکام و اطابت ایشلدر مصنف بورنی جبهه دن مقدم ذکر ایلدی حالبوکه وضع جبهه سجده ده بورندن اقوی در لکن بورن ارضه قریب اولمغین اول وضع اولندیغنه بناءدر (فان اقتصر علی احدهما او سجد علی کور عمامته جازع الکراهة) اگر بورن و جبهه نک بریسی اوزرینه و یا خود عمامه سنک طولامی اوزرینه اقتصار ایدر سه کراهت ایله جائزدر یا لکن بورنی اوزرینه سجده ایلسه ابوحنیفه قنده جائزدر مع الکراهه اگر جبهه اوزرینه سجده ایدوب من غیر عذر اکتفا ایدر سه بالاتفاق کراهتسن جائزدر (و قالایجوز الاقتصار علی الانف من غیر عذر) امامین دیدیلر که بورن اوزرینه عذر سنز اقتصار جائز دکلدر ابوحنیفه دن مرویدر که (قال النبی علیه الصلاة والسلام امرت ان اسجد علی سبعة اعظم) جبهه بی بورندن عد ایشلدر * امدی و اجبدر که مخرج دانف ایله سجده اولمیه نیتکم یکاق و اکک ایله سجده اولدیغی کبی ابوحنیفه دن مرویدر که سجده یوزک بعضیسنی وضع ایلمکه تحقیق اولور جله سنی وضع ممکن دکلدر انف و جبهه ایکی مرتفع کو کدر یوزک جمعینی وضعه مانع لدر چونکه کلک وضعی متعذردر مصلی بعضیسنی وضع ایله مأمور اولور خدو ذقن بالا جماع تعریفدن چقدیلر بونلر ایله تعظیم مشروع اولمدی اگر دینلورسه که امامین ایچون (امرت ان اسجد علی سبعة اعظم) حدیث شریفی نیجه دلیل اولور برکنسه اللرین و دیز لرین وضع ایلیوب سجده ایلسه سجده جائز اولور بالا جماع بودرت اعضا خود اولدی اعضا ندر بوندن غیر ی ابوحنیفه ایچون امامین اوزرینه ترک جبهه نک جوازنی بو حدیث شریف ایله احتجاج ایدنمک مستقیم اولور درت اعضا نک ترکی جائز اولدیغی کبی سائله جواب و پر یلور که حدیث شریف بیان ایچوندر که شول اعضا محل سجده در اول بیان دکلدر که لاحتماله اعضا سبعة لازمدر دینله انف ایسه بویدی اعضا دن غیر بدر لازم اولور که بورن ایله سجده اولمیه همان محل سجده بی بیاندر (و یجوز علی فاضل ثوبه) مصلی

کیدیکی نو بک یکی واتکی اوزر نه سجده جائز اولور بونده حکایه غر بیه واردر * بر کون ابو حنیفه
 حضر تری بر خر قه اوزر نه نماز قیلردی بر کسنه یانندن کچوب یاشیخ بویله ایشله بومکروهدر دیدی
 ابوحنیفه اول کسنه یه سن قندسن دیو سوال ایلدی خوار زدمن دیو جواب و یردی الله اکبر
 علم شریف بوندن حوار زدم می کیدر یو خسه اندن بور الیه کلور دیدی اندنصرکه دیدیکه سزک مسجد کزده
 حبشیش وارمیدر واردر دیدی باحشیش اوزر نه سجده جائز اولوب خر قه اوزر نه جائز اولماق عجبدر دیدی
 (اوعلی شی * یجد حجه و تستقر جبهته علیه) یا خود شول شی * اوزر نه سجده صحیح اولور که مصلی اول شینک
 حجتی بوله ده جبهه سی اول شینک اوزر نه مستقر اوله یعنی قرار بوله * امدی حلاجیش بنده اوزر نه یاصمان
 اوزر نه وقوم طاری اوزر نه سجده ائیک جائز دکلد (لاعلی مالاستقر) مصلی شول شی * اوزر نه سجده
 ایله که انی اول شی * اوزر نه قرار ایله (وان سجد لرا حجه علی ظهر من هو معد فی صلاته جائز) اگر مصلی ازدحام
 محلنده کندی ایله بر صلاته اولان کسنه نکر ارقه سی اوزر نه سجده ایلسه جائز اولور اما اگر کندی قیلدیغی
 صلاة اولوب آخر صلاة اولور سه جائز اولمز (وهی تتم بالرفع عند محمد) امام محمد قنده سجده دن باشی رفع ایله تمام
 اولور زرا سجود انچه ناضدن عبارتدر بونده ایسه وضع رأسله سجده بولنش اولور امدی اول تقدیرجه باشی
 وضع ایله تمام اولور فائده خلاف شول کسنه ده ظاهر اولور که اول کسنه او یله نمازینی بش قیلدی در درجیده
 اوتورمدی بشجی به قائم اولدی و بشجی بی سجده ایله قید ایلدی سجده ده ایکن حدث واقع اولدی
 (وعند ابی یوسف بالوضع) ابو یوسف قنده مجرد وضع رأسله خامسه تمام اولدی قنده اخیره فوت اولغین
 صلاة فاسد اولدی و فاسد اوزر نه بنا ایسه صحیح دکلد * امام محمد قنده خامسه تمام اولمز باشی رفع ایلمنجه
 اول کسنه آبدست آور و قعدیه اوتور و فرضی قعود ایله و تشهد و سلام ایله تمام ایدر (ثم یرفع رأسه مکبرا
 و یجلس مطمئنا) اندنصرکه تکبیر ایدیغی اولدیغی حالده باشی رفع ایله و مطمئنا اوطوره یعنی بر تسبیح
 مقداری اوطوره * دینلدیکه مقدار رفع اولدرجه کر کدر که جلوسه فریب اوله زرا سجده به قریب اولان
 سجده دن عدالتور جلوسه فریب اولان جلوسدن عدالتور * دینلدیکه فین ساجدک جبهه سی ارضدن
 بروجهله آرسه که ارض ایله جبهه یینندن یل کچمک ممکن اوله اول مقوله اولان سجده دخی جائز اولور
 (و یکبر و یسجد مطمئنا) اندنصرکه تکبیر ایله و مطمئنا سجده ایله (ثم یکبر لانهوض فیرفع وجهه
 ثم یدیه ثم کبته) اندنصرکه قیام ایچون تکبیر ایله و یوزنی سجده دن قالدیره اندنصرکه اللرینی اندنصرکه
 دیزلرینی رفع ایله (و ینهض قائما من غیر قعود) دخی قیام ائیکله قیام ایله اوتور مقسزین و قائما ینهض نک
 مفعول مطلقیدر (ولا اعتماد بیده علی الارض) دخی ایکی الی ارض اوزر نه اعتماد ائیکسزین قائم اوله
 قالدیغی وقت و بلکه دیزلری اوزر نه اعتماد ایله * امام شافعی جلسه خفیه ایدوب ارضه اعتمادا قیام
 ائیکله ناهب اولمش دلیل حدیث مالک بن الحویرثدر (ان النبی علیه السلام کان اذا رفع رأسه من السجود
 قعد ثم ینهض) و بزم ایچون دلیل حدیث ابوهریره در (ان النبی صلی الله علیه وسلم کان ینهض فی الصلاة
 علی صدور قدمیه) دلایل تعارض ائیکله امام شافعیکنک دلیل حال کبره بزم دلایل حال قدرته محمول اولق
 لازمدر (والتانیة کالاولی) و رکعت ثانیة اولی کبیدر (الانه لا یثنی ولا یتعوذ) ابوقدر واردر که مصلی ثانیة ده
 ثنوتعود اوقومیه (ولا یرفع بیده الا فی فقه صمغ) و مصلی اللرین رفع ایله الا شو حر فلر دلالت ایتدیکی شینلرده
 رفع ایدر * فایله مراد تکبیر افتتاحدر قاف ایله مراد قنوت و عین ایله مراد عیدین سین ایله مراد استلام حجر در
 صاد ایله مراد صفامیم ایله مراد مروه عین ایله مراد عرفات جمیم ایله مراد جرتین در * اگر دینلور سه که حدیث
 شریفده (لا ترفع الایدی الا فی سبع مواطن) دیویور لمشدر بونده ایسه سکر یرده ذکر اولنسی * جواب
 و یریلور که صفا و مروه حکم واحد ده در ینه یدی مواطن قالور (فاذا رفع رأسه من السجدة الثانیة
 من الرکعة الثانیة افترش رجله الیسری فجلس علیها ونصب یمناه نصبا ووجه اصابعها نحو القبلة)
 امدی فین مصلی رکعت ثانیة ده سجده ثانیة دن باشی رفع ایلسه صول ایغنی یره دوشیه وانک اوزر نه
 اوطوره و صاغ ایغنی دیکه و بارمقلرینی قبله جاننده توجدا یتدیره و حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها
 رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم قعودینی بولجه و وصف المشردر (ووضع یدیه علی فخذه و بسط اصابعه

موجهة نحو القبلة وقرأ تشهد ابن مسعود) دخی ایکی النی او یلقری اوزرینه وضع ایله و انک یارمقلری
 قبله طرفنه دوشه یوب توجه ایتدیره دخی تشهد ابن مسعودی اوقویه (وهو التحیات لله والصلوات
 والطیبات السلام علیک ایها النبی ورحمة الله و برکاته السلام علینا و علی عبادالله الصالحین اشهد
 ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا عبده ورسوله) ابن مسعودک تشهدی بودر * معلوم اوله که صحابه کزین
 تشهدده اختلاف ایلدیلر حضرت عبدالله بن عباسک و عبدالله بن مسعودک و حضرت عائشهک تشهدلری
 وارد و جابرک و یونلردن غیرنیک دخی تشهدلری وارد بزم علمائز تشهد ابن مسعودی اخذ ایتدیلر و شافعی
 تشهد عبدالله بن عباسی اخذ ایلدی انک تشهدی (التحیات المبارکات الصلوات الطیبات لله سلام علیک
 ایها النبی ورحمة الله و برکاته سلام علینا و علی عبادالله الصالحین اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له
 و اشهد ان محمدا رسول الله) شافعی درکه بزم اخذ ایلدیکمز تشهد ابن مسعودک تشهدندن ذرت وجهله
 اولی در بر یسی بودر که بونده زیاده کله وارد که مبارکات کله سیدر ایکنجیسی قرآنه موافقدر که (قال الله
 تعالی تحیتهم فیها سلام من عندالله مبارکة طیبة) او چنجیسی قرآنده سلام الف لام سر ذکر اولمشدر (قال الله
 تعالی سلام علیکم و قالوا اسلاما قال سلام و سلام علیه یوم ولد) نص شریفلر یدر اشرف کلام ایسه قرآنه موافق
 اولاند * درنجیسی ابن مسعود دن متأخر در زرا ابن عباس صغیر السن ایدی شرعدن متأخر اولنلری
 نقل ایدرلر شافعیکنک کلامی بو محله تمام اولدی * بزم اصحابمز دیرلر که ابن مسعودک تشهدینی اخذ برنجیه
 وجهله اولی در اولکیسی (ان ابن مسعود رضی الله تعالی عنه قال اخذ النبی علیه السلام یدی و عنی التشهد
 كما كان یعلمنی سورة من القرآن و قال قل التحیات لله) امر ایسه استحبابدر * ایکنجیسی الف لام استغراق
 افاده ایدر * او چنجیسی و الصلوات و الطیبات ده اولان و او عطف ایچوندر زرا معطوف معطوف علیهاک
 غیر یدر بر یسی برثنا اولور و اوسز اولیچق جمله سی برثنا اولوب بعضیسی بعضینک صفتی اولمق لازم کلور
 * درنجیسی اسم الله تقدیر اولمشدر چن عدو حک اسمی ابتداء کلامده ذکر اولنم یوب تأخیر اولنسه
 محتمل اولور امدی ابتداء کلامده ازاله احتمال اولی در * بشنجیسی بودر که تمام صلاة ابن مسعودک تشهدینه
 تعلیق اولمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ابن مسعوده تشهدی تعلیم ایلد کدنصرکه (ان فعلت هذا
 وقات هذا فقد تمت صلاتک) بیورمش ایدی دلالت ایدر که صلاة بونکله تمام اوله بوندن غیر ی ایله اولمییه
 * التجیسی تشهد ابن مسعود تشهدلرک احسنیدر ائمة حدیث بو یلجه دیمشدر * یدنجیسی عامه
 صحابه کزین ابن مسعودک تشهدینی اخذ ایشلردر (ان ابا بکر رضی الله تعالی عنه علم الناس علی منبر رسول
 الله التشهد مثل ما قال ابن مسعود و سلمان الفارسی و ابن جابر و معاویة رضوان الله تعالی علیهم اجمعین)
 بو یله روایت ایشلردر * سکننجیسی التحیات قولی عامدر قربت صلاته و غیریه متناول اولور چن
 صلاة و اوسز ذکر اولنسه تخصیص و بیان اولنور شافعی تحیات ایله اتحق صلاة مراد ایدر غیر مراد الیز
 هر بار که و او ایله ذکر اولنسه عام اولمق اوزره باقی قالمور ثناده ابلاغ اولور بو یله اولیچق بروجده دخی اولی در
 * طقوزنجیسی بزم دیدیکمز قیاسه اوفقدر زرا صلاتک ایکی طرفنه تمتدو مشروع ذکر در * امدی
 و او ذکر اولنان شانک بر یسی ایچون استفتاح اولور و شافعیکنک اختیار ایلدیکمی تشهدده زیاده کله وارد
 دیدیکنه بزدرز که زیاده ایله ترجیح لازم اولسه تشهد مزده دخی و اولور الف لام و عبده کله سی زیاده در
 و شافعیکنک یوافق القرآن دیدکلرنده بزدرز که قرآنه موافق اولمی اولویت اقتضا الیز زرا قعدة اخیرده
 قراءت قرآن مکر و هدر نه کیفیت ایله مستحب اولور قرآنه موافق اولان الله تعالی (تحیة مبارکة)
 نظم شریفلر بنی آدمیله خطاب ائناسنده ذکر ایلدی اذکار صلاة ایسه خطاب آدمیاندن بعید اولمق اولی در
 شافعیکنک قولی که نظم شریفده سلام اکثر یا الف لام سز وارد اولمشدر دیدیکمی ایکی جوابک بر ی مرور
 ایشدر اول مکر و هدر * جواب باقی سلام قرآنده الف و لام ایله کلشدر قوله تعالی (و السلام علی یوم
 ولدت و السلام علی من اتبع الهدی) شافعیلرک بزم خبر بمن متأخر دیدیکمی غلطدر زرا ابو وائل الاسدی
 عبدالله بن مسعوددن روایت ایلدیکه بزدر حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم خلفنده نماز قیلر دق
 السلام علی الله دیردک رسول اکرم حضرت تلمری بر کونلک نمازینی قضا ایلدی اندنصرکه بزه اقبال ایوب

بيورديكه لاتقولوا السلام على الله فان الله هو السلام ولكن قولوا التحيات لله والصلوات والطيبات الى آخره
 وبنه كرخي حديث بن مسعودي روايت ايديوب اول سلامده (التحيات الطاهرات المباركات الزاكيات
 السلام على جبرائيل والملائكة ديوقرات ايدردك ديونقل ايشدر بو دالات ايلر كه ابن عباس روايتدن
 متأخر اوله * زيرا ابن عباس صغر سننده روايت ايشدر شافعينك بوسوزي روايته متأخر اولديغي
 صورتده دخي برشي دكلدر زيرا بر احد صحابه صغارك روايتي كبار صحابه اوزرينه ترجيح ايشدر *
 روايت اولنديكه بركون ابو حنيفه اصحابي ايله اوتورر كن بر اعرابي كلوب * يرحك الله افي الصلاة و اوان
 ديوسؤال ايلدي ابو حنيفه جوانده نعم فيه و اوان ديدى و اعرابي بارك الله عليك كإبارك في لا ولا ديدى و كندى
 مجلسنده حاضر اولنرسؤال وجوابه واقف اوليوب ابو حنيفه دن سؤال ايلديلر * جواب بيور يكه تشهدده
 برو او ميدر يوخسه ايكي و اميدر ديوسؤال ايلدي بز دخي ايكي و اودر ديوجوابو برد كده بركت ايله بزه دعا
 ايلدي كإبارك في الشجرة الزيتون لاشرقية ولاغربية ديدى المعنى (التحيات لله) عبادات قوليه الله ايجوندر
 (والصلوات) عبادات فعليه دخي الله ايجوندر (والطيبات) طيبات دخي الله ايجوندر يعنى عبادات ماليه (السلام
 عليك ايها النبي ورحمة الله و بركاته) بوقول مقابله سنده رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضر تلى ليله معر اجده
 جناب رب العزته اوج كله ايله كه تحيات و صلوات و طيبات دن ايلدي جناب حق اوج كله ايله مقابله بيوروب
 برى سلام و برى رحمت و برى بر كندر السلام عليك كله سى اول مقابله ين حكايه تدر (السلام علينا و على عباد الله
 الصالحين) بوقول ليله معر اجده رسول اكرم حضر تلى نيك قول شر يفيدر (ولايز يدعليه في القعدة الاولى)
 و بو تشهدك اوزرينه ز ياده ائليه قعده اولى ده يعنى فرضلرده صلوات كتور ميده اكر ساهيا كتور رسه سجده سهو
 ايدر (و يقرأ فيما بعد الاولين الفاتحة خاصة) وايكي اولكي ركعتدن صكره بالكز فاتحه شر يفه قرات ايله كرك
 ر باعيه اولسون كرك ثلاثيه اولسون (وهى افضل وان سبح او سكت جاز) و قرات فاتحه افضلدر اكر موضع
 فاتحه ده تسبيح ايدرسه يا خود سكوت ايدرسه جائزدر ابو حنيفه دن روايتدر كه فاتحه شر يفه اخر يينده
 واجبه در ساهيا تركى ايله سهو سجده لازم اولور عمد اتركى ايله مسي اولور (والقعود الثاني كالاول) و قعود
 ثاني اولكي كبيدر يعنى صول اياغنى دوشه يوب انك اوزرينه اوتوروب صاغنى نصب ائلك كبي (والمرأة تورك
 فيهما) عورت تورك ايلر ايكيسنده يعنى ايكي قعده ده (وهى ان مجلس على اليها اليسرى و تخرج كلتار جليها
 من الجانب الايمن) تورك اولدر كه عورت صول اوتوراغنى اوزرينه اوتوره وايكي اياقلى ينى صاغ جانبدن
 اخر اراج ايله مصنفك تورك ديديكى تفسيري بودر (فاذا تم التشهد فيه) تعوذ ثابده فحن تشهدى تمام ايله
 (صلى على النبي صلى الله تعالى عليه وسلم) يغمبر عليه السلامه صلاة كتوره بزم قتمزده سنندر شافعى قنده
 فر صدر فر ضيته دليل الله تعالى حضر تلى نيك (صلوا عليه) نص شر يفيدر امر وجوب ايجوندر وجوب ايسه
 خارج صلاته اولمز انجق صلاته اولور بزم ايجون دليل (ان النبي عليه الصلاة والسلام قال لابن مسعود بعد ما علمه
 التشهد ان فعلت هذا قلت هذا فقد تمت صلاتك) بيور مشدر زيرا حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم
 صلاتك تمامنى بوايكيسنه تعليق ايلدى شول كسنه كه تشهدى صلاة على النبي ايله تعليق ايلدى اول كسنه
 نصه مخالفت ايلدى زيرا صلاة على النبي ذكردر اخفا اولنور اخفا اولندي عيجون سنندر ركوع وسيجود
 تسبيحلرينه قياسا اما شافعينك دليلي اولان آيت كرى به جواب (صلوا عليه) امر در امر ايسه ايجاب
 ايجوندر لكن لاوجوب خارج الصلاة ديديكى تسليم اتمز زيرا بزم قتمزده صلاة على النبي عمده بر كره واجبه در
 كرخي دخي بولجه ديمشدر زيرا امر بالفعل تكرارى مقتضى دكلدر (وفي المحيط قال ابو الحسن الكرخي الصلاة
 على النبي واجبة على الانسان في العمر مرة ان شاء فعلها في الصلاة اوفى غيرها) وقال الطحاوى بل الصلاة
 على النبي كلما سمع ذكر النبي خارج الصلاة واجب) كيفيت صلاة بودر (اللهم صل على محمد وعلى آل محمد
 كما صليت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم وبارك على محمد وعلى آل محمد كما باركت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم
 انك حديد مجيد) ابن عباس و ابو هريره بولجه صلاة ايدر لردى لكن (و ارحم محمد و آل محمد كما رحمت
 على ابراهيم و آل ابراهيم انك حديد مجيد) لفظ شر بفقر بنى ز ياده ايدر لردى و محمد بن عبد الله بن عمرو دن
 حكايه اولندي مصلى (و ارحم محمد و آل محمد) ديمكه انبى انك تقصيرينه نوعا ظن واردر * زيرا بر كسنه دن

ناملايم نسنه صدور ايتجنجه رحته محتاج اولمز انبيادان ايسه ناملايم نسنه صدور ايتدي ديمك جا ز اولمز
 حالاكه بز انبياتك تعظيم وتوقير لري ايله مأمورز بواجلدندر كه چن نبي ذكر اوتسه رحمة الله عليه دينز لكن
 صلوات الله عليه دينلور * شمس الأئمة السرخسي مبسوطه ديمشدر كه وارحم محمد اديك لاباسدر زيرا
 بونك ايجون اثر و اولمشدر اثره ابا عده عيب يوقدر و هيج بر كسنه اللهك رحتمدن مستغني دكلدر
 و شيخ ابو الحسن دير كه بونك ايسه سونيك لاباسدر وارحم محمد اديك قولي وارحم امة محمد ديمكدر بونك نظيري
 بر شيخ فائينك اوغلي برخباتت ايلكله اقامت حد مراد اولندقه خلق اول جرمك عفوين رجا ايتسه لر
 بوجرمك حالنه مرحمت ايلك ديموب بلكه بو شيخ فاني به مرحمت ايلك ديوطلب عفوو خلاص ايلدكلري
 كبيدر * چونكه بومثاله حقيقت طلب مرحمت مجرمه راجع اولديسه وارحم محمد اده دخي طلب مرحمت
 مجرمين اتمه راجعدر (ودعا بما شاء مما يشبه الفاظ القرآن) و دعا ايله مراد ايلديكي شي ايله اول شي
 الفاظ قرآنه مشابه اوله اللهم اغفر لي ولو ادي كبي واغفر لابي مثلي شيخ خليل ابي بكر بن محمد بن فضل
 رحه اللهدن نقل اولندي دعا كه قرآنده واردر اكر مصلي اول دعا ايله دعا ايدرسه صلاتي فاسد اولمز حتى
 اللهم اغفر لي ادي ديسه صلاتي فاسد اولمز زيرا قرآنده واردر اللهم اغفر لابي ديسه ينه فاسد اولمز
 اما اللهم اغفر لابي ديسه و اللهم اغفر لي ادي خود اغفر لعمر و ديسه صلاتي فاسد اولور اللهم
 ارزقني بقلها وقتاءها و قومها وعدسها و بصلها) ديسه صلاتي فاسد اولمز زيرا عيني قرآنده واردر اما
 (اللهم ارزقني بقلها وعدسا و بصلها ديسه صلاتي فاسد اولور زيرا بولفظك عيني قرآنده يوقدر (و الادعية
 المأثورة) دخي ادعية مأثوره الفاظنه مشابه الفاظله دعا ايله زيرا نبي عليه الصلاة والسلام حضرت تليز
 صلاتنصكره دعا ايتك اجابته اقر بدر ادعيه نصب ايله الفاظ عطف اولمق وجهيله قرآنه عطف ايتك جا ز در
 مما يشبه قولنه معطوف اوله اول وقت معني و دعا بما شاء من الادعية المأثورة ديمك اولور مأثوره مروية
 عن رسول الله معنانه در * مرويدر كه حضرت ابو بكر رضي الله تعالى عنه يارسول الله ز به بر دعا تعليم ايله كه
 صلاته او قويه لم ديدى (فقال رب اني ظلمت نفسي ظلما كثيرا فاغفر لي فانه لا يغفر الذنوب الا انت فاغفر لي
 مغفرة من عندك انت الغفور الرحيم) ابن مسعود رضي الله تعالى عنه (اللهم اني استأثرت من الخير كله
 ما علمت منه وما لم اعلم واعوذ بك من الشر كله ما علمت منه وما لم اعلم) دعا سن او قور دى (لا بما يشبه
 كلام الناس) كلام ناسه مشابه شي ايله دعا ايله يعنى اللهم زوجني فلانة مثله ايله دعا ايله (ثم يسلم
 عن يمينه مع الامام) اندنصكره صاغ جاننه امام ايله سلام و يره نهايه ده و مبسوطه ديتمشدر كه شول
 كسنه صلاة ايجون بحريمه ايدر كوياكه اول كسنه ناسدن غائب اولور نه اول ناسه تكلم ايدر ونه ناس
 اكا تكلم ايدر كانه تحليه رجوع ايدوب فيقول السلام عليكم و رحمة الله ديو سلام و يردى ابو حنيفة
 قنده مع الامام سلام و يره امامين قنده بعده بودخى ابو حنيفة دن روايتدر (وعن يساره كذلك) صولته
 دخي صاغنده اولان كبي سلام و يرر بوجهور علما و كبار صحابه نك قول شريفيدر * ابن مسعود روايت ايلديكه
 (ان النبي عليه السلام كان يسلم عن يمينه حتى يرى بياض خده الايمن وعن يساره حتى يرى بياض خده
 الايسر) امدي صحابه كز نيك قولني اخذ ايتك اولي ذر مالك حكيم ايلديكي شي اخذ المئذنين زيرامالك
 تلقاء وجهنه بر سلام و يرديدى شول شي ايجونكه عائشه صديقه رضي الله تعالى عنها و سهل بن سعد الساعدي
 روايت ايلديلر كه رسول عليه السلام حضرت تليز بولجه ايشلمشدر در كبار صحابه حضرت رسول اكرم ايكي
 طرفنه سلام و يرديكني كور مشلدر اما حضرت عائشه صف ناسده سهل ايسه صبياندن اولمغله بو كلام انلرك
 اشمديكنه حل اولنور روايت اولنان بودر كه حضرت يغمبر عليه الصلاة والسلام تسليمه نايده تسليمه اولي دن
 اخفض يعنى آشاغه ايدر دى (وينوي الامام به من عن يمينه و يساره من الحفظه و الناس الذين معه
 في الصلاة) و امام سلام ايله نيت ايدر صاغنده و صولته اولان حفظه و ناسدن شول كسندر يكه انلركندو ايله
 صلاته در حفظه تقديم اولتمده افضليته دلالت ايدر بر شي يوقدر و او ايسه مطلق جمع ايجوندر (والمقتدى
 كذلك) مقتدى دخي سلام ايله صاغ و صولته حفظه و ناسدن شول كسندر كه كندى ايله صلاته بيله در
 نيت ايدر (وينوي امامه في الجانب الذي هو فيه وفيهما ان حاذاه) و مقتدى صاغ و صولته حفظه و ناسدن

اولنری سلام ایله نیت ابتدیکندن غیرى امامی دخی نیت ایلیه که امام سلام ویردیکی جانیده اوله ایکی دفعه ده دخی سلام ایله امامنه نیت ایلیه اگر امامک اردنده برارنده ایسه زیرا اردنده برارنده اولور ایسه ایکی دفعه ده دخی سلامه نیت لازم اولور امام محمد قنده بواو خنیفه دن روایتدر * اما ابو یوسف امامک حداسنده اولان کسنه صاغ طرفنه سلام ویردکده امامه نیت کفایت ایدر زیرا جانین متعارض اولدی امدی صاغ طرفی ترجیح اولندی (و المنفرد الحفظه فقط) و منفرد اولان مصلی انجق حفظه ملکر یینی نیت ایدر ابن مالک دیر که محقیقا سلامه ملائکه بی نیت شریعت منسوخه کی اولمشدر انجق فقها ایدر انلرده دخی نظر وارد دینلدی حفظه دن مراد انجق کر اما کاتبین دکلدر بعضیسی دیدیلر که بریسی صاغده حسنات و بریسی صولده سیئات یازر مراد کندی ایله اولان ملائکه در ملائکه نک عددنده اختلاف اولمشدر ابن عباسدن روایت اولندیکه هر مؤمن کشیده بش ملک وارد بری صاغنده و بری صولنده در صاغنده اولان حسنات یازر صولنده اولان سیئات یازر و بری اوکنده خیرات القا ایدر و بری اردنده کندیسندن مکاره و بلیاتی دفع ایدر و بری التنده طورر نبی علیه الصلاة والسلام اوزرینه ایلدیکی صلوات شریفه بی یازوب رسول اکرم حضر تنه تبلیغ ایدر * بعضیسی دیمشدر که هر مؤمنده التمش ملک وارد بر بعض اخبارده یوز التمش ملک وارد دینمشدر چونکه عددنده اختلاف اولندی بره ایکی به خصر ایلیوب جمله ملائکه به نیت لازمدر بو مثال اینیا علیهم السلامک جمله سنه ایمان کبیدر عددی حصر اولنسه ایچنده نبی اولان خارج اولمق لازم کلور ملکین کاتبینده اختلاف اولمشدر که کیجه و کوندزده تبدیل اولنورمی حدیث صحیحده مسطور در که تبدیل اولنورلر و قرطبی شرح مسنده اظهر اولان بودر که کیجه ملک کی کوندز ملکندن غیرى اوله دیمش و دینمشدر که تبدیل اولنور مادامکه اول آدم حی اوله و محل جلوسلرنده دخی اختلاف اولمشدر * دینمشدر که محل جلوسلری اغز در زیر انسان انلرک قایدور و ریق مدادرل یدر حدیث شریفده وارد اولمشدر که (نقوا افواهم بالخلاف فانها مجلس الملکین الحافظین) و دینمشدر که عین و یسارده در و دینمشدر که حنک یعنی چکه اوزرنده اولان شعرك التنده در اندنصکره دیدیلر که کاتب سیئات غائط و جماع زماننده صا حبندن بعید اولور قرطبی صلاتی دخی زیاده ایلدی زیر اصلا تده سیئه ایشلنر

﴿ فصل ﴾

(یمجره الامام بالقراءة فی الجمعة والعیدین والفجر واولی العسائین اداء وقضاء) امام قرأتی جهر ایدر صلاة جمعه ده دخی عیدینده دخی فجرده وعشا نک ایکی اولرنده اداء وقضاء وعشا یئندن مراد مقرب وعشادر تغلیب جهتی ایله نبی علیه الصلاة والسلام وصحابه و تابعیندن منقولدر که یعنی متواتر در قضا جهر اولنمی زیرا رسول علیه الصلاة والسلام ليله " تعریسه فجری قضا ایلدی جماعت ایله جهر ایلدی (وخیر المنفرد فی نفل اللیل و فی الفرض الجهری ان کان فی وقتہ) و منفرد مخیردر کیجه نک نفلنده دخی جهری اولان فرصد، اگر وقتنده اولورسه نفل لیلدن مراد تراو یحدر و وتردر منفرد اولدیغی صورته دیلرسه جهر ایدر دیلرسه اخفا ایدر (والافضل الجهر) و افضل اولان جهر در جماعت هیئی اوزره اولمق ایچون روایت اولمشدر که (ان من صلی علی تلك الهيئة صلاته بصلاته صفوف من الملائكة) و یخفیان حتما) امام و منفرد اخفا ایدر لر وجوبا (فی اسوی ذلك) ذلك دن غیر یده یعنی تراویج و وتردن و فرض جهر یدن غیر یده (و ادنی الجهر اسماع غیره و ادنی المخافته اسماع نفسه فی الصحیح) قول صحیحده جهرک ادناسی غیرى به اشتدر مکدر و اخفانک ادناسی کندو نفسنه اشتدر مکدر و بوهند و اینک اختیار ایلدیکدر اما کر خینک اختیار ایلدیکی اداء جهر کندو نفسنه اشتدر مکدر مخافته ایسه تصحیح حروفدر دیمشدر (و كذلك کل ما يتعلق بالتعلق كالطلاق والعناق والاستثناء وغيرها) و بینه حکم جهر و مخافته کبیدر نطقه متعلق اولان شینک کلیسنده طلاق و عناق و ان شاء الله تعالی کی و بونلردن غیر یلرده ذیحده تسمیه کی و ایلا و بیع کی برکسنه انت طالق و معتق دیسه نفسی اشتمه طلاق و عناق واقع اولور کرخی قنده اما هند وانی قنده واقع اولنر بینه برکسنه طلاق و عناق ایله جهر ایسه ان شاء الله لفظنی اخفا ایسه کرخی قنده واقع اولور هند وانی قنده واقع اولماز (و لو ترك سورة اولی العشاء قضاها فی الاخرین مع الفاحمة) و اگر مصلی عشانک ایکی اولکی رکعتلرینک سورة سنی ترک ایلسه اخر ینده فاتحه ایله سورة لری قضا ایدر مصنفک اولی العشاء قولی قیدی اتفاقدر

زیرا هر فرض رباعینک اولکی رکعتلرنده سوره ترك اولنسه ایکی رکعتلرده قضا لازم اولور
 (وجهر بهما) ومصلى فاتحه وسوره ایله جهر ایله تا نارخانیه ده ذکر اولندیکه برکنه صلاة جهر به دن
 برینه شروع ایلسه حاله که یا بنده کسنه یو قدر که اقتدا ایله اول اجلدن فاتحه بی سراقرات ایلسه
 اندنصرکه برجماعت اقتدا ایلسه لر اول کسنه به لازمدر که ضم سوره بی جهر ایله (ولو ترك فاتحتهما
 لایقضیها) واکر مصلى ایکی اولکی رکعتک فاتحدر بی ترك ایلسه رکعتین اخر یینده قضا لازم ایلا اکر قضا ایلسه
 بر رکعتده ایکی کره فاتحه قرائتی لازم کلور (وفرض القراءة آیه) وقراتک فرضی برایتدر کرک قصیره کرک طویله
 اولسون اول آیت دخی کرک فاتحه دن اولسون کرک غیر ییدن اولسون ابوحنیفه قتنده دلیل قوله تعالی
 (فاقرؤا ما یبسر من القرآن) نص شر یفته آیتک ما فوق فصل اولتامشدر زیر آیت واحده حقیقه
 وحکما قرأندر حقیقه قرآن اولسی ظاهر درا ما حکما حائض وجنب بر آیت قرآن قرائت الیسی حرامدر
 من القرآن قول شر یفی کرچه مطلقدر اما بو یله محمله مطلق کاله منصرف اولور قرآنده کامل اولان ایسه
 قرأندر حقیقه وحکما و بر آیتک مادونی اکر قرآن ایسده حقیقه لکن حکما قرآن دکلدر زیر اجنب وحائضه
 قرائتی جائزدر چن آیت قصیره اولسه که اول آیتده ایکی کله یا خود بر قاچ کله اولسه قوله تعالی (فقتل
 کیف قدر ثم نظر) مثلاً ایله جائزدر بلاخلاف اما قچن آیت قصیره که کله واحده اوله (مدهامتان) کبی و یا آیت
 قصیره که حرف واحدا اوله (ص و ن و ق) کبی کرچه بو نر قرائت قتنده آیتلردر بو نلرده مشایخ اختلاف ایشلردر
 واصح بودر که جائز اولیه اما برکسه آیه الکرسی تک نصفی بر رکعتده ونصفی آخر بر رکعتده قرائت ایلسه
 بعضیلر دیدیلر که جائز دکلدر زیرا هر رکعتده آیت تامه قرأت ایلدی اما عامه علما جائز کور مشلردر
 زیر بو مثلاً آیتک نصفی اوچ قصیر آیتدن چوقدر یا خود اکا معادل اولور امدی بو نصفک قرائتی اوچ
 آیت قصادر دن ادنی اوله جق دکلدر (وقال ثلاث آيات قصار او آیه طویله) و امامین دیدیلر که فرض قرائت
 اوچ آیت قصادر و یا خود بر آیت طویله در ابوحنیفه دن روایتدر که مصلى قرائت ایله مأموردر
 بو مقدار دن آشغه یا خود بر آیتدن آشغه قرائت ایله عرفا قاریء دیناز بو اختلاف شول مختلف فیه اولان
 اصله راجعدر اول مختلف فیه اولان اصل بودر که حقیقت مستعمله مجاز متعارفدن اولی در ابوحنیفه
 قتنده امامین قتنده مجاز متعارف اولی در زیر امامین دیدیلر که آیت قصیره قرائت اولندی بی متعارف
 دکلدر برکنه (لم یلد و ثم نظر) قرائت ایلسه عرفا کافاریء قرآن تسمیه اولمز زیر قرآن مجزدر
 بو ایسه مجز دکلدر * لان ادنی ما یقع الایجاز به سوره او آیه تعاد لها * ایدیکی میندر ابوحنیفه دیر که
 مقدار آیت قرأندر حقیقه * واسم القرآن یطلق علی آیه وان قصرت * ایدیکی بیاندن مستقیدر زیر قرآن
 منزل منظوم خاصک اسمیدر * امدی بو اجلدن حقیقه وجوب تعظیم و جاحدینک کفری ثابت اولور
 لایقدر که بر آیتدن قلیل ایله صلاة جائز اوله لکن اجماع ایله عدم جوازی ثابت اولدی زیر آیتدن قلیل اولان
 کندی معنایه اولمق ممکن اولدی * بس بو اجلدن جنب وحائض اوزرینه قرائتی حرام اولدی اما آیت
 بو نلک خلافتهدر (وستنها فی السفر محله) وسفرده بحله ایدیجی اولدی بی حاله قرائتک صلاة سفرده سنتی
 (الفاتحه وای سوره شاء) فاتحه در و د یلدیکی هر قنخی سوره اولور سه اولسون (ان النبی علیه الصلاة والسلام
 قرأ فی صلاة الفجر فی السفر بالمعوذتین) زیرا سفر شطر صلا تک اسقاطده مؤثر اولدی تحفیف قرائتده
 تأثیری خود بطریق الاولی در (وامنة) و امین اولدی بی حاله (نحو البروج و انشقت فی الفجر) صلاة فجرده
 سوره بروج و انشقت مثلاً او قومق سنلدر زیر احضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم سفرده امین اولدق لری
 حاله صلاة فجر سوره تکویر و ان فطار ایله فیشلردر (وفی الحضرار بعون آیه او خسون) قرائتک حضر
 سنتی قرق یا خود الی آیتدر یعنی صلاة فجرده مصلى قرق یا خود الی آیت او قویه فاتحه دن غیر بی بعضیلر
 قتنده فاتحه ایله بیلجه ایکی رکعتده اوله که هر برنده یکر می آیت اوله نهاییه و عنایه و کافیده بو بیلجه
 مسطوردر (واستحسنوا طوال المفصل فی الفجر و فی الظهر) و مستحسن کور دیلر طوال المفصلی صلاة فجرده
 و صلاة ظهرده بو ایکی وقتده آسان اولدی بی ایچون (و اواسطه فی العصر والعشاء وقصاره فی المغرب)
 و اواسطی مستحسن کور دیلر صلاة عصرده وعشاده وقصارنی مستحسن کور دیلر صلاة مغربده حضرت

عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ ابو موسیٰ الاشعری بہ (اقرأ فی الفجر والظهر بطوال المفصل وفي العصر والعشاء باوساط
 المفصل وفي المغرب بقصار المفصل) بوموال اوزہما زوب کوندر مشدر بمقادیر بلنجز الاسماع ایلہ بیانور حضرت
 عمر دن منقول نبی علیہ الصلاة والسلام من مروی کبیدر (ومن الحجرات الی البروج طوال ومنها الی لم یکن
 اوساط ومنها الی الآخر قصار) وسورہ عجم اتدن سورہ بروجه دکین طوالدر وسورہ بروجدن لم یکنه
 دکین اوساطدر سورہ لم یکن دن آخر مصحفہ دکین قصاردر (وفي الضرورة بقدر الحال) وضرورتده حال
 اقتضا ایلدیکی مقدرای اوقویه حالت ضرورت وقت فوت اولمقدن اوله یاخود عدو خو فی اوله اول زمان
 بقدر ما اقتضى الحال نه ایسه اولمقدار اوقویه * معلوم اوله که امامه لایق اولان بودر که جماعته نظر ایلیه
 ایچلرنده مریض وضعیف قوجاقتلر وار ایسه طاقتلری مقدرای اوقویه * ز را حضرت رسول اکرم صلی اللہ
 تعالیٰ علیہ وسلم معاذن عشاءه تطویل قرائت ایلدیکی ایچون شکایت ایلدیلر قال النبی علیہ الصلاة والسلام
 افتان انت یا معاذ ابن انت من سبح اسم ربک الاعلیٰ والشمس وضحیها) بیوردی اما اگر ضعیفلر وقوجدلر بوغیسه
 دیلدیکی مقدرای اوقیه روایت اولمشدر که حضرت ابو بکر رضی اللہ تعالیٰ عنہ یاخلیفه رسول اللہ قریب اولدیکه
 شمس طلوع ایلیه دیدیلر حضرت ابو بکر اگر شمس طلوع ایلسه سز بنی غافل بولمز دیکر دیو بیوردی (واطال
 الاولی علی الثانية فی الفجر فقط) ورکعت اولینک قرائتی رکعت ثانیه اوزرینه زیاده قیلنور انجق صلاة فجرده
 بو اطاله ناسک جماعته یشمسنه اعاندر (وعند محمد فی الکل) و امام محمد قنده جله صلاتده اطاله اولنور اما
 رکعت ثانیه بی اولی اوزرینه زیاده تطویل اینک مکروه اولدی بالاجماع قصیر و طویل بر ایکی آیت ایله
 اولور ایسه مکروه اولمز ز را حضرت رسول صلاة مغربده معوذتین اوقومشدر اولکیدن ایکنجیسی برآیت
 زیاده در (ولایتعین شیء من القرآن لصلاة بحيث لا یجوز غیره) و برشی تعین اولمز قرأدن صلاة ایچون
 بر حیثیت ایله که اندن غیر یسی اول صلاتده جائز اولمیه ظن ایلیه (فاقروا ما تیسر من القرآن نص شریفک اطلاق
 اولدیغی ایچون (وکره التعین) و صلاة ایچون تعیین سورهمکروه اولدی مثلاً سورہ سجده بی یوم جمعه نیک فجری
 ایچون وسورہ جمعه بی صلاة یوم جمعه ایچون تعیین ایدوبو بولنردن غیری جائز دکلدر دیو اعتقاد ایله قرائت
 اینک مکروه در (ولابقرأ المؤمن بل یستمع وینصت) و امامه اقتدا ایدن قرائت ایلر بئذکه سکوت ایدوب استماع
 ایدر اهل کوفه صلاتده برشی اوقومزل مذهب لری بودر اهل مدینه که مالک دخی انلردنر صلاة ظهرده
 وعصرده اوقور لر صلاة جهر یهده اوقومزل رشافعی هر صلاتده فاتحه اوقور الا صلاة جهر یهده فاتحه دنصکره
 اوقور (لا صلاة الا بقراءة) حدیث شریفی ایله استدلال ایدوب قرائت ارکان صلاتندر امامه اقتدا ایله ساقط
 اولمز دیر لر بزم ایچون دلیل (واذقرو القرآن فاستمعوا له وانصتوا) نص شریفیدر و اکثر اهل تفسیر بو خطاب
 مقتدی ایچون اولسنده ذاهب اولمشدر (وقال النبی علیہ الصلاة والسلام من كان له امام فقرأه الامام له قراءة)
 شافعی نیک دلیل اولان (لا صلاة الا بقراءة) حدیث شریفی بز دخی تسلیم ایدرز لفظ حدیثده کلام یوقدر
 کلام امامک قرائتی مقتدی قرائتی اولسنده در بونده ایسه امامک قرائتده نئی واثباتدن برشی یوقدر بزم
 دلیلزده ثبوتنه دلالت وار ومقتدینک خلف امامده قرائتدن منع ایچون کبار صحابه دن سکسان نفر کسنه دن
 روایت اولمشدر * وقال سعد بن ابی وقاص من قرأ خلف الامام فسدت صلاته (وقال النبی علیہ الصلاة
 والسلام من قرأ خلف الامام فقد اخطأ الفطرة ای السنة) وان قرأ امامه آیه الترغیب او الترهیب او خطب
 او صلی علی النبی صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم) و اگر امام آیت ترغیب و آیت ترهیب اوقور سهده یاخود خطبه
 یاخود نبی علیہ الصلاة والسلام اوزرینه صلوات شریفه دخی ایدر سهینه مقتدی استماع ایدوب سکوت ایلیه
 (والذاتی والدانی سواء) و بعید و قریب افتراض انصاتده برابر در یعنی مستمع ساکت اولمقده برابر در * معلوم
 اوله که آیت ترغیب و ترهیبده اوج مسئله وارد ر یعنی آیت ترغیبده طلب رحمت و آیت ترهیبده عذابدن
 تعوذده اوج مسئله وارد بری منفرد حقیقده در بومسئله ده جواب اگر منفرد تطوعده اولور سه آیت ترغیب
 و ترهیب اوقود قدقده طلب رحمت واستعاذه عن العذاب اینک احسن در حدیث حدیثه استدلالی ایله (قال صلیت
 مع رسول الله صلی الله تعالیٰ علیہ وسلم صلاة اللیل فامر بآیه فیها ذکر الجنة الاوقف وسأل الله تعالیٰ الجنة
 و ما امر بآیه فیها ذکر النار الاوقف وتعوذ بالله تعالیٰ من النار) صلاة لیلدن مراد نافله در فرض مراد

اولنورسه اسدلال صحیح اولنر اما فرضده اولسه مکر و هدر زیر حضرت رسول اگر مدن بو مقوله بر شی
 ایشدلمشدر و آئمه دن دخی روایت اولنماشدر بو مسئله نکبری امام خفته در بو امام خفته اولن مسئله دن
 جواب امام اولن کسنه آیت ترغیب و ترهیدیه سؤال رحمت و استعاذه عن العذاب الیه زیرا حضرت
 رسولدن امامتی حالنده بویه فعل نقل اولنماشدر و جماعت ایچون تطویل صلانه مؤدی اولور و بر مسئله
 دخی مقتدی خفته در زیر مقتدی سکوت و استماع ایله مأموردر و دعایه اشتغال ایله مأموردر کدر قال الله
 تعالی (واذقرو القرآن فاستمعوا له وانصتوا) سکوت و استماع ایله امر در امر ایسه و جواب ایچوندر
 دعایسه انصاتی مخدر جازد کدر اما خطیب خطبه او قورکن و حبیب اکرم خضر تلهینه صلا ایدرکن
 جماعت استماع و انصات ایلدیکی نبی علیه الصلاة والسلام اوزرینه صلا فرض اولیوب استماع خطبه فرض
 اولدی ایچوندر فرض اولیان شی ایچون فرضی ترک ایله ایسه جازد کدر اما صاحب الهدایه دیر که اگر
 خطیب (یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه) دیر سه سامع کندی نفسنده صلات ایلسون زیرا خطیب
 (ان الله وملائکته یصلون علی النبی) دیمسی ایله الله تعالی و ملائکه نبی علیه الصلاة والسلام صلا ایتدیکنی خکایه
 ایش اولدی بعده (یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه) دیمکه اللهک امری بویه در دید کده ناس صلوات شریفه به
 اشتغال ایلمری لازمدر دیو تصریح الیشدر عنایه ده دخی بویلمه دیر و منبر دن بعید اولان ایچون اختلاف
 اولنمشدر احوط اولان انصاتک فرضیتنی اقامت ایچون سکوتدر و اختلاف اولنمشدر که بعید اولان قرآمی
 او قوسین یوخسه سکوت می ایلسون انصات اولی در دیمشدر کرخی و صاحب هدایه دخی بو قولی اختیار
 الیشدر و بعضیلر دیدیلر که قرات قرآن اولی در بو اختیار امام فضلدر مضمرا نده بعضیلر دیدیلر که مادامکه
 خطیب حمد و ثنا و موعظه ده در سکوت ایلسون مدح ظلمیه باشلد قده کلام لا بأسدر قاضیخا نده امام
 الخلو ایدن نقل ایدوب صحیح اولان بودر که استماع و سکوت ایلسون اولندن آخرینه دکن کاب خلاصه ده
 مذکور که حرمت کلام خطیبیه قریب ایچوندر بعید اولوب خطبه بی استماع الین ایچون اختلاف واردر
 ابووسفدن روایت اختیار سکوتدر و مشایخدن بعضیسی قرات قرآنی اختیار الیشدر در اما فقه تعلیم ایله
 و کتب فقهیه نظر الیمکی حال خطبه ده کریمه کور مشلدر و بعضیلر لا بأس دیمشدر اما ابووسف حضر تله
 فقه کتابنه نظر ایدردی و قیل ایله صحیح کتب ایدردی و عبارت مصنفده قرآنه متعلق تفصیل اولنمیدن
 زلة القاری اسمی ایله مسمی بر فصل ایراد اولنمیکه صلاته قراتک صحت و فسادنی بیان ایدر

فصل

الشیخ الامام الاجل الزاهد نجم الدین ابو حفص عمر بن محمد النسفی حضر تله نیک مذهبی اوزره معلوم اوله که
 قرآنه خطا الی نوع اوزره در بری آیده او بری کله ده و بری حرفده و بری اعرابه و بری قطع کله ده
 و بری وقفده * و ابتداده اولان خطا دخی الی وجه اوزره در بری زیاده و بری نقصان و بری تقدیم و بری
 تأخیردر و بری ابدال و بری تکراردر اولمکی خطا که زیاده در شول شیندر که سورهدن اولمین برایتی
 ایکی آیت یسنده ادخال ایله کدر مثالی (مالک یوم الدین ان الله هو الرزاق ذو القوة المتین ایله نعبده و ایله نستعین
 * ایکنجیسی نقصاندر نقصان ایکی آیت یسنده برایتی ترک ایله کدر مثالی (الحمد لله رب العالمین مالک یوم الدین *
 او چنجیسی و درنجیسی تقدیم و تأخیردر مثالی (الحمد لله رب العالمین مالک یوم الدین الرحمن الرحیم
 * بشنجیسی ابدالدر ابدال بر آخر سوره دن برایتی بر سوره نک آیتی برینه اقامت ایله کدر مثالی (الحمد لله
 رب العالمین ان الله هو الرزاق ذو القوة المتین مالک یوم الدین * التنجیسی تکراردر مثالی (مالک یوم الدین
 مالک یوم الدین کبی بو ذکر اولناتک کلبسنه جواب بودر که اگر آیتده مصلی وقف ایدر سه صلاتی جمیع حالده
 فاسد اولمز و اگر وصل ایدر سه و ایکی معنی یسنده مخالف بو غیسه ینه فاسد اولمز و اگر معناده اختلاف اولور سه
 وقف اقسامنده ذکر اولنسه کر کدر * اما حطا کله ده اولور سه شوندن خالی دکدر که اول کله ده باز یاده
 ایله سن اول زیاده ایلدیکک دخی یافر آندن اوله یا خود قرآندن غیری اوله یا اول زیاده ایله معنی متغیر اوله یا خود
 اولمدا کر قرآندن اولوب معنی متغیر اولمز سه صلا فاسد اولمز مثالی (الحمد لله رب العالمین اجمعین) کبی یا خود
 (الرحمن الرحیم الکریم) کبی و اگر معنی متغیر اولور سه صلا فاسد اولور بالاتفاق مثالی (ان الذین آمنوا و کفروا
 و عملوا الصالحات اولئک هم خیر البریه) کبی و اگر قرآندن اولیوب انکله معنی متغیر اولمز سه (فیها قهقهة و نخل

و تفاح و رمان) کبی ابو حنیفه و محمد قو لئه قیاس ایله صلاة فاسد اولماز ز براتفاق و رمان فاکهه دندر
 ابو یوسف قولنه قیاس ایله صلاة فاسد اولور ز بر او لفظ فر آندہ یوقدر (الله اکبر) مقامنه (الله اجل) دیند کده
 ابو یوسف لفظک مرعاتنه شرط ایدر امام ابو حنیفه و محمد لفظلرینی شرط المیوب معنارینه اعتبار ایدر لر
 اما قر آندہ اولمیوب معنی متغیر او لور سه بالا جماع صلاة فاسد او لور مثالی (فاعنة الله علی الکافرین
 و الموحدين) کبی ایکنجی خطا آتدن بر کله یی ناقص ایده سن انک نقصانی ایله معنایه خلل کلیه صلاة فاسد
 اولر بالاتفاق مثالی فاتحه دن (الرحمن الرحيم) لفظلرینی ترک ایلک کبی اما ترک اولنان کله ایله معنی متغیر
 اولور سه (فاعلم لا یؤمنون) آتند، کله لاترک اولنق کبی بعضیلر قتنده صلاة فاسد اولماز نوع ضرورت ایچون
 ز بر کله احیاناً کلامده ایراد اولنور و کاه اسقاط اولنور معنی متغیر اولماز تکبیر (انا فعل کذا) دینلور معنای
 استفهام ایله حقیقتده خود معنی کلام منفیدر (انا لافعل کذا) دیمکدر اما صحیح اولان بودر که صلاة فاسد
 اولور معنی متغیر اولدیغیچون * اوحنجی و در ذنجی کله یی تقدیم و تأخیر ایلکدر مثالی (الرحمن الرحيم)
 یاخود (لهم فیها شهیق و زفیر) کبی صلاة فاسد اولماز ز بر معنی متغیر اولمدی امام معنی متغیر اولانک مثالی (ان الابرار
 لنی جمیم وان الفجار لنی نعیم) کبی بومسئله ده اختلاف اولندی امام قاضی بلعمی ابو الحسن الرستغفیندن
 اولدخی محمد بن مقاتلدن اولدخی امام محمد بن روایت ایلدی که صلاة فاسد اولور و بو ذکر اولنان اوچ
 عزیز ذخی امام محمد اعتماد ایشلردر * بشجیسی بر کله یی بر کله مقامنه اقامت ایلکدر قر آندن اوله یاخود
 اولیه معنای تغییر ایلیه یاخود تغییر ایلیه * قر آندن اولوب معنای تغییر ایلین قسمک مثالی (الرحمن الکریم) کبی
 صلاة فاسد اولماز بالاتفاق اگر قر آندن اولوب معنی فاسد اولور سه مثالی (انا کننا غافلین دیه سن) (فاعلین)
 دیه جک زده بعضیلر نوع ضرورت اولغله صلاة فاسد اولماز دیدیلر لکن فاسد اولور صحیح اولان بودر ز بر معنی
 متغیر اولدی * اما قر آندن اولمیوب معنی متغیر اولور سه مثالی (فاعنة الله علی الموحدين) کبی بالاتفاق صلاة
 فاسد اولور ز بر معنی متغیر اولدی * امام معنی متغیر اولماز ایسه مثالی (ان المتقین فی بساتین) کبی ابو حنیفه قتنده
 فاسد اولور امامدین قتنده فاسد اولماز اگر (لتخذن علیهم مسجدا) مکاننه (منزکا) یاخود (جزاء بما کانو یعملون)
 مکاننه (سزاء) دیسه فاسد اولماز ابو حنیفه قتنده ز بر بومسئله فارسی ایله قراءت قرآن کبیدر * امامدین
 قتنده فاسد اولور ا کر عر بیه یی تکلمه قادر اولور سه * بر کسنه (یاعیسی ابن عمران یاخود یاموسی ابن مریم یاخود
 مریم ابنتلقمان) او قوسه ابو یوسفندن ایکی روایت واردر بر روایتده فاسد اولور و بر روایتده فاسد اولماز و ابو
 حنیفه و محمد دن اولان روایتده فاسد اولور صحیح ذخی بودر * النجی تکرار ذرا کر تکرار ایله معنی متغیر اولور سه
 (الحمد لله الحمد لله رب العالمین) کبی بالاتفاق صلاة فاسد اولماز اگر معنی متغیر اولور سه (رب رب العالمین)
 یاخود (مالک مالک یوم الدین) کبی صلاة فاسد اولور * اما حروفده خطا اول ذخی التی وجه اوزر هدر
 اولکیسی بر حرف زیاده اولمقدر اولدخی ایکی وجهله در وجه اولر زیاده ایله معنی متغیر اولیه مثالی (و اولئک)
 و یا (فاولئک) او قویه (اولئک) مکاننه یاخود (وان الذین آمنوا فان الذین آمنوا) او قویه (ان الذین) مکاننه
 یاخود (و التائبون و العابدون) یاخود (و الرحمن الرحيم) یاخود (واهدنا الصراط المستقیم) او قویه صلاة فاسد
 اولماز (ایکی وجهک بری ذخی معنی متغیر اولندر (ووزرابی مشوثة) برینه (ووزرایب) بو صلاتی فاسد ایدر بعضیلر
 دیمشدر که بر کسنه (و ما خلق الذکر و الانثی و ان سعیکم لشی) و اولر زیاده سیله او قوسه صلاتی فاسد اولور ز بر
 قسم انک اوزرینه واقع اولوب معناسی زائل اولور و کذلک (یس و القرآن الحکیم و انک لمن المرسلین) او قوسه و او
 زیاده سیله معنای قسم زائل اولوب صلاة فاسد اولور * ایکنجیسی بر کله ده بر حرف نقصان اوله اولدخی ایکیدن
 خالی دکلدر معنای تغییر ایلیه یا تغییر ایلیه معنای تغییر ایلسه مثالی (و الذین آمنوا) برینه (الذین آمنوا) او قویه یاخود
 (ان الله) او قویه (فان الله) مکاننه یاخود (کان الله غفورا رحیما) او قویه (و کان الله غفورا رحیما
 مکاننه یاخود (ما ادراک ماهیه) او قویه (و ما ادراک ماهیه) مکاننه یاخود (ما جاءهم البیتة) او قویه تانک
 حذف ایله صلاة فاسد اولماز ز بر او حروف زو اندک ترکی ایله معنی متغیر اولدی اگر محذوف اولان حروف
 اصلیه ایسه محل نداده ترخیم جاز اولغله فاسد اولماز اما (و ما خلق الذکر و الانثی) و اولر حذفله او قوسه
 عامه مشایخ قتنده فاسد اولور معنی متغیر اولدیغیچون اگر خلق ده اولان خا یاخود قاف حذف اولنسه

ماخلق مكانه لى ياخودخى ديسه فاسد اولور زير القوا اولور * او چنجى ودر دنجى بر حرفى آخر دن
 تقديم ياخود تاخير ايلك كى (كعصف مأكول) او قويه جق يرده (كعقص مأكول) او قويه ياخود
 (فرت من قوسرة) او قويه (من قسورة) مكانته ابو يوسف دن روايت اولدى فاسد اولور اولدى امام
 محمد دن روايت در فاسد اولور اما چن معنى متغير اولسه مثلا (فاذا بقر البصر) او قوسه برق مكانته ياخود
 (فانفجرت) مكانته فانفجرت او قوسه بوقرب المعنى در صلاة فاسد اولماز اعتبار ايند كسنه لر قنده *
 بشنجيسى بر حرفى آخر حرف مكانته اقامت ايلكدر اولدى شوندى خالى دكلدر كه ينهماده قرب مخرج اوله
 ياخود اوليه اولدى شوندى خالى دكلدر كه يامعنى متغير اوله ياخود اوليه و اولدى شوندى خالى دكلدر كه
 ياقر آنده بولنه ياخود بولنه * اما قرب مخرج اولوب معنائى تغيير ايلسه صلاتى فاسد ايلز مثالى (السرط
 و الزراط) او قوسه (الصرط) مكانته و ياخود (بمريط) او قوسه (بمصيطر) مكانته ياخود (بصطة) او قوسه
 (بسطة) مكانته * اما كرمعنائى تغيير ايلسه مثالى (الصيف) مكانته السيف او قوسه (والنصر) مكانته
 (والنسر) او قوسه محمد بن سلمه دير كه عموم بلوى ايچون فاسد اولماز * و ابو مطيع و برجاعت ديرلر كه فاسد اولور
 بر كسنه (اياب) او قوسه (اواب) مكانته امام محمد ديديكه بومسئله بزه واقع اولدى ابو يوسف دن سؤال ايلدم فاسد
 اولور ديدى كسانى يه سؤال ايلدم اولمز ديدى * زيرا ايكيسى دخى لغت در ديدى اول اجلدن بندخى عدم فسادنه
 ذاهب اولدم ديدى * اما حرف آخر مقامته اقامت اولتان حرف يننده بعد مخرج اولسه ومعنى دخى متغير
 اولسه مثلا (فصحقا لاصحاب الشعير) او قومق كى (سعير) مكانته ابو مطيع فسادنه ذاهب اولمشدر امامعنى
 متغير اولمز سه صلاة فاسد اولماز (انا انطيناك الكوثر) كى (اعطيناك) يرينه ولا تكهر (ولانهر) مكانته او قوسه
 ابو يوسف قياسى اوزره فاسد اولور زيرا بولكله لر قرآنده بوقدر * اما عظيم مكانته علم ياخود حكيم محمده، حليم
 قراءت اولسه بالاتفاق فاسد اولمز زيرا قرآنده موجوددر * النجى تكرر در اكر تكرر تضعيف اظهار
 ايچون اولور سه (ومن يرتد منكم عن دينه) او قومق كى ياخود بتت يدا ابى لهب و تب ما اغنى
 عنه ماله) او قومق كى صلاتى فاسد اولمز زيرا اصلى اولدر اما زيا ده ال الحمد لله كى اولسه يعنى ال
 الحمد لله او قوسه صلاتى فاسد اولور زيا ده لغو اولور * اما عرابه خطا اولدىغى التى ووجه اوزره در برى تشديد
 و تخفيف برى مد و قصر برى همزه و لين برى اظهار و برى ادغام برى تسكين و تحر يك برى تبديل الحركه در
 جمله سنده، بعضيلر قنده فاسد اولمز نوع ضرورت اولدى ايچون محققى مشدود مشدودى مخفف و ممدودى قصر
 و قصرى ممدود و همزه يى لين و لى همزه و ادغامى اظهار و اظهارى ادغام وساكنى متحرك و حر كه يى ابدال ايله
 صلاة فاسد اولمز ظاهر نظير باقى اولوب عموم بلوى اولدى ايچون * محمد بن مقاتل الرازى دن روايت اولنديكه بر كسنه
 (يدع اليتيم) دالك سكونيله او قوسه صلاتى فاسد اولمز جواب صحيح بودرا كرمعنائى تغيير ايلدر سه فاسد اولور
 تغيير ايلدر سه فاسد اولمز و ديمشدر كه (فظلانا عليهم الغمام) ترك تشديد ايله ياخود (لما جاوسى) مدرسز
 (وجامهم) مدرسز فاسد اولور زيرا جاموس جوان معلومدر و جامع مجامعتندر * و ديمشدر كه فاسد ايلز زيرا
 مجامعت اجتماعندر كه تعاون ايچون جمع اولمق ايله اكر معنى تغيير اولمز ايسه ضرر ايلز (قتلو اقتتلا) كى بر كسنه
 (اياك نعبد) ده ايانك تشديدنى ترك ايلسه ديديلر كه تخفيف ايله اياشمسدن اولور كانه ضوء شمسك تغييرى ديمش اولور
 اما ابدال الحركه كده معنى متغير اولماز ايسه فاسد اولماز اما بر كسنه (لا ترفعوا اصواتكم) كسر تا ايله (ولقد از يناه
 آياتنا) تانك نصبي ايله (وقتل داود جالوت) بنصب الدال و رفع التاء او قوسه ياخود (وعصى آدم به) نصب ميم
 و رفع با ايله ياخود (واذ ابتلى ابراهيم ربه) رفع ييم و نصب با ايله او قوسه صلاتى فاسد اولور بعضيلر قنده فاسد اولمز
 زيرا ابتلا بونده سؤال معناسنه در بر كسنه كسر ذال ايله (منذرين) لفظنى قحله او قوسه ياخود قح ذال ايله (منذرين)
 كسر ايله قراءت ايلسه فاسد اولور زيرا منذر ين بكسر الذال رسلدر و منذر ين بالقح كفا در * پس معنى متغير
 اولدىغى ظاهر در * و ديتلديك فاسد اولمز زيرا رسل دخى قحله موصوف اولور زيرا كفا رسل قتل ايله
 قور قوردر بو ايله اوليحق كفا ر اول فعاك فاعلى اولور لر ينه بونك كبيدر يعنى فاسد اولدىغى كبيدر و قوله تعالى
 (فانظر كيف كان عاقبة المنذرين) ذالك قحيله در كسر ايله او قوسه فاسد اولمز زيرا هر قوم ايچون عاقبت وارد
 يا حسنه و ياخود دسيئه اوله والله تعالىنك قول شر ينى (ان الله برى من المشركين ورسوله) كسر لام ايله فاسد اولور

زیرا معنی متغیر در * و بعضی را میشلر در که و حق رسوله دیو قسم قیلنور سه فاسد اولمز اگر (الباری المصور)
 و اولم قیچی ایله قرائت اولنور سه فاسد اولور و قراءت اولنور سه فاسد اولور و دینشدر که
 فاسد اولمز بونک ایچون معنی غامض وارد * اما قطع کلمه خطا فاسد ایلمز کیف ماکان ضرورت ایچون
 * بو دخی التي وجه اوزرینه در اولمکی الحمد لله دن ال لفظنی قطعدر فاسد اولمز دیدیلر زیرا الف لام
 اسم معرفه ده فعلده قد منزله سنده در امدی کله لغو اولمز * ایکنجیسی اسم و فعل اوله و آخر نه متصل
 اوله کاتبده قطع اولنسه (اهدنا) دیه جک یرده اهد دیسه انعمت دیه جک یرده انعم دیسه * اوچنجی لفظ
 جمع اولوب واحد اوزرینه وقف ایلسه (العالمین) مکانه العالمی دیسه یا خود (والذین) مکانه والذی او قوسه
 دردیجی اسم واحد اولوب بعض کله سنک اوزرینه وقف ایلسه (الرحمن) مکانه الرحا او قوسه بشنجی نصف کلمه ده
 وقف ایلسه کر چه لغو دکدر لکن اول اسم معنانه دخی دکادر (مالک) دیه جک یرده لک او قوسه بونک جمله سی
 لغو دکادر فاسد اولمز * التنجیسی (نعم) دیه جک یرده نعم حذف اولنسه لغو در فاسد اولور * اما وقف و ابتداء
 خطا فاسد ایلمز ضرورت ایچون بو قول اختیار قاضی امام صدر الاسلام کدر * حکایت اولنشد
 کباردن برکسنه (یخرجون الرسول) او قودی و وقف ایتدی اندنصرکه (وایاکم ان تؤمنوا بالله ربکم)
 دیدی بو کاطعن ایلدیلر اول کسنه صلاتنی اعاده ایلدی و بعضیلر دیدیلر که (لااله) ده وقف ایلسه
 اندنصرکه (الاهو) دیسه یا خود (عزیر) دیسه وقف ایلسه صکره (ابن الله) دیسه لغو در
 صلاتنی فاسد اولور بو معنای شمس الائمة الحلوانی اختیار ایلشدر جمله بیان اولنانه قرآنده فاحشدر

* فصل *

بو فصل قرب مخرج و بعد مخرج بیانده در * عین وغین و حاز همزه و خا بر مخرجدندر و او باو الف بر مخرجدندر قاف
 و کاف بر مخرجدندر طوا و دال بر مخرجدندر ظوا و ثو ذال بر مخرجدندر باو فو میم بر مخرجدندر اما صاد و ظا
 بر مخرجدن دکادر ابن مطیع و مشایخ لمخدن بر جماعت دیدیلر که برکسنه (ظالمون) مکانه ضالمون او قوسه صلاتنی
 فاسد اولور زیرا معنی لغو اولور * الجماعة سنة مؤکده * فرائضه جماعت سنت مؤکده در جماعت برستندر که
 قوتده واجب مثابه سنده در جماعته معاهد، ایدن کسنه نک مؤمن اولدیغنه استدلال اولنور سائر
 مشروعانده بویله دکادر فقها جماعته سنن هدی تسمیه ایلشدر (قال النبي عليه الصلاة والسلام الجماعة
 من سنن الهدی لا یتخلف عنها الامتاق) احمد بن حنبل و اصحاب شافعی فرضدر حتی بالکنز نماز جاز دکادر
 دیمشرا ما بو صحیح دکادر اصحاب شافعی سنک اکثری و کرخی و طحاوی (وارکعوا مع الراهبین) قول شریفی که
 آیت مستدله در بونکله و دخی واحد ایله استدلال ایدوب فرض کفایه در دیمشرا بو ایکسی دخی جماعتک
 فرضیتنی مفید اولدی * جماعته وارغه عذر معلوج و اعرج اولمق یا خود یغوروو بالجق و بزددید و ظلمت شدید
 و سلطاندن اختفا و شیخ فانی و اعنی اولمق کبی بونلر جمله سی عذر در و کذا فقه شریفه مطالعده دخی جماعته
 وارغه عذر در اما غیر یسی دکادر (واولی الناس بالامامة اعلمهم بالسنة) ناسک امامته اولاسی اول ناسک
 سننه اعلم اولانیدر یعنی احکام صلاتک صحت و فسادینی بیان کشیدر (ثم اقرأهم) اندنصرکه قرأه و قرأته اعلم
 اولاندر (وعند ابی یوسف بالعکس) ابی یوسف قنده عکسیدر یعنی امامته اولی مجود اولاندر بعده اعلم
 اولاندر (قوله علیه السلام یوم القوم اقرأهم بکتاب الله تعالی) ایکسی برابر اولور سه اعلم اولان تقدیم
 اولنور (ثم اورعهم) اندنصرکه امامته اولی اولان ورع صاحبیدر ورع شبهاتدن اجتناب ایدن کسنه یه
 دیرلر متقی محرماتدن اجتناب ایدن کسنه دیرلر (قال النبي عليه الصلاة والسلام ملاک دینکم الورع) وقال
 علیه السلام (من صلی خلف عالم اتی فکأتما صلی خلف نبی) (ثم اسنهم) اندنصرکه سن جهتندن اکبر اولان
 امامته اولی در (قال النبي عليه الصلاة والسلام لابنی مایکة ولیؤ مکما اکبر کما سنا) (ثم احسنهم خلقا)
 اندنصرکه حسن خلق صاحبی اولان امامته اولی در حسن خلقده اختلاف اولنشد * بعضیلر دیدیلر که
 ناس ایله حسن معاشرت و معامله ایلیه بعضیلر حدیث شریف ایله استدلال ایدوب کیجه ایله جوق نماز قیلان
 کسنه نک وجهی کوزل اولور دیو اکذا هب اولمشدر (قال النبي عليه الصلاة والسلام من کثر صلاته باللیل
 حسن وجهه بالنهار) ابو مسعود الانصاری البدر یدن روایت اولندی که رسول علیه الصلاة والسلام قومه امامت
 ایلسون اقرأ اولان اگر برابر اولور سه اعلم بالسنة اولان ینه برابر اولور سه هجرته اقدم اولان اگر برابر

اولورسد سنا اکبر اولان ینه برابر اولورسه خلقی حسن اولان ینه برابر اولورسه یوزی کوزل اولان صاحب
 الدردیر که بعده نسب جهتندن اشرفی ینه برابر اولورسه لباسی پاک اولان زیرا بوصفات تکثیر جماعته سبیدر
 بونلرده دخی برابر اولورسه قومک اختیار نه حواله اولور معراج الدرایده دخی بویله در بو خصوصده
 (عبدالله کانک تراه) حدیث شریفه عامل اولان اولادر (وتکره امامه العبد) و عبدک امامتی مکر وه اولدی
 و مکر وه اولسی ناس اکا متابعتدن استنکاف ایدوب تقلیل جماعته سبب اولدیغیچوندر * شافعی دیر که حر عبد
 اوزر ینه ترجیح اولمز اگر قرآنده برابر اولورسه (لقوله علیه السلام اسمعوا و اطیعوا ولو امر علیکم عبد حبشی
 اجدع) (و الاعرابی) دخی اعر اینک امامتی مکر وه اولور زیرا بادیده ساکن اولمغله جهل کندو یه غالب اولمشدر
 بادیده ساکن اولدقدن صکره اعر ایله اعجمی برابر در (والاعجمی) اعماک دخی امامتی مکر وه در زیرا مجاستدن
 صافتمق ممکن اولمیوب قبله یه دخی کندو نفسی ایله متوجه اولمغله و استیعاب وضوده دخی عدم قدرتی اولمغین
 امامتی مکر وه اولور * بادیده مسطور در که اگر اعماک کندی مسجدنده فضل جهتندن کندو یه مساوی
 اولور برکسته یوغیسه امامتی جائز اولور زیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حدیثده ابن ام مکتومی
 استخلاف ایشدر (و الفاسق) و فاسقک دخی امامتی مکر وه اولور امر دینده اهتیمی اولدیغیچون (و المستدع)
 مستدعک دخی امامتی مکر وه اولور مستدع شول کسنده در که مرتکب هوی اوله برهوی که فاعلی اکفار اولمیه اول
 مقوله مستدعک امامتی مکر وه در اما برهوی وارد در که فاعلی اکفار اولنه اول مقوله نیک امامتی اصلا جائز دکدر
 (و ولد الزنا) ولد زناک دخی امامتی مکر وه در زیرا باباسی اولمغله علم ایله مقید اولمیوب غلبه جهل ایچون مکر وه
 اولمشدر بعضیلر دیمشدر در که صلاة جمعهده اقتدا اولنه انک امامتی ایچون صلاة جمعه ترک اولمیه اما جمعه دن
 غیری صلاة مکتوبه ده ترک لا باسدر آخر مسجده کیده و انک اردنده نماز قلیه بونک ایچون آثم اولمیه لر
 (فان تقدموا جاز) اگر تقدم ایدر لر سه جائز در اما عبدک امامتک جوازی ابی سعیددن روایت اولندی
 ابو اسیدک مولاسی ایدی اول دیدیکه کو یکو اولدم حلبو که عبدایم اصحاب رسول اللهدن بر جاعت نمازه
 حاضر اولدیلر ابوذر حضر تهری امامت مراد ایلدی اکا دیدیلر که غیرک اونده امامت ایدر میسن دیوب
 بنی تقدیم ایلدیلر و انلره نمازی ادا ایلدم * اما اعر ابی امامتک جوازی حق سبحانه و تعالی اعر ابک بعضیسنی
 (ومن الاعراب من یؤمن بالله و الیوم الآخر) قول شریفه مدح و بعضیسنی دخی (الاعراب اشد کفر و انفاقا)
 قول شریفی ایله ذم ایدوب دلیلیک تعارضی اولدیغی ایچوندر اما اعمی امامتک جوازی بیغمبر علیه
 السلام بر کره ابن ام مکتومی مدینهده استخلاف ایلدیکیچوندر و عنان ابن مالکی دخی بر کره استخلاف ایشدر
 بونلرک ایکسی دخی اعمی ایدیلر * اما فاسقک امامتک جوازی کبار صحابه دن عبدالله بن عمر و انس ابن مالک
 و بونلر دن غیری صحابه و تابعیندن چوق کسنه صلات جمعه بی حجاج ظالمک آردنده قیلشدر اول خود
 زمانتک افسق ایدی حتی حسن بصری و عمر بن عبدالعزیز دیمشدر در که اگر جمیع امت خبیثلر بنی کتورسه لر
 بز حجاجی کتورسک جمله امته غلبه ایدر دک امامتدع و ولد زناک و فاسقک امامتک جوازی (قال النبی علیه
 السلام صلوا و اخلف کل بر و فاجر) نص شریفدر شافعی یه دخی اقتدا مکر وه در امام سدی دیمشدر که مختار
 اولان کر اهتسز جائز اولمقدر اصلده عدم کر اهتدر مکر که مقتدی اولان بیله که شافعی قصد ایدوب
 آبدست امدی یا خود منیدن اسبابی غسل اتمدی یا خود قلتین منجسدن آبدست آلدی دخی بونلره مشابه
 اولان شیلری بلد کده اقتداسی مکر وه در کفایه دن ابن مالک جائز دکدر دیونقل ایشدر (و یکره تطوییل
 الامام الصلاة) و امامک صلاتی تطوییل ایلسی مکر وه اولور (لقوله علیه السلام من ام قوم فایصل بهم صلاة
 اضعفهم) مرویدر که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم فحری معوذتین ایله ادا ایدوب فراغدن نصکره
 (قال سمعت بکاء صبی فخشیت علی امه ان تفتن) بو حدیث شریف دلالت ایلدی امام مقتضای حاله رعایت
 ایلک لازمدر (و کذا جماعه النساء و حدهن) و امامک تطوییلی کی مکر وه در یا لکن سناک جماعت اولسی
 زیرا انلر دن بری تقدم ایدر سه زیاده کشف اولور اگر اورطه لر نده طور سه امامک شانی تقدم ایدی آتی ترک
 الیاس اولور اول اجلدن مکر وه اولور (فان فعلن تقف الامام وسطهن) اگر نسا طئفه سی جماعت اولسه لر
 امام اولان خاتون اورطه لر نده طور سون یعنی امام اولان انلره برابر طور سون زیرا حضرت عائشه رضی الله عنها

بویله اشک در تقدیده کشف زیاده اولوب بوتقدیرجه اورطده طور مق بعض الشرهون من بعض
 قبیلندن اولور (کالغراه) عرات کبی جاعتک اورطدلرند طوره برجاعت جله سی عریان اولوب نماز
 قیلدر اماملری اورطدلرند طوره اگر تقدم ایدرسه کشف عورت لازم کلور امامرات او طور دیغی یرده
 قیلق افضلدر (ولایحضرن الجماعات نخوف الفتنة الا العجوز فی الفجر والمغرب والعشاء) نساء طائفه سی
 جاعته حاضر اولسونلر فتنه خوفی ایچون الاقوجه قاریلر حاضر اولسونلر صلاة فجرده ومغربده وعشاده
 زیرا فسقه ظهرده وعصرده وجمعهده مجتمع اولور لر مغربده ایسه طعامه مشغولدر وعشاده وفجرده
 او یقوده اولور لر اولوقتلرده عجز جاعته حاضر اولسونلر (وجوزا حضورها فی الکل) امامین عجوزک
 هر صلاتده حاضر اولسونلر تجویز ایلدیلر مجوزیه عدم رغبت اولدیغیچون لکن فتوی کراهیت اوزره در
 (ومن صلی مع واحد اقامه عن یمنه) وشولمن که برآدم ایله نماز قیلده اول کسینه سی صاغنده اقامت ایتدیره
 یعنی صاغ جانبته الهزیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ابن عباس ایله نماز قیلدقده صاغنده المشدر
 (و یتقدم علی الاثنین فصاعدا) امام تقدم ایدر جاعت ایکی یاخود زیاده اولسه واقامه لفظی مصلی بر اولدقده
 امر آتی به اشارت وارد اما ایکی اوچ اولدقده کیروطورک دیوامر ایلز (و یصف الرجال ثم الصبیان ثم الخنثی
 ثم النساء) رجال صف باغلیه امامه قریب اند نصکره صبیان اند نصکره خنثار اند نصکره نساء طائفه سی
 صف باغلیه لر بوکا دلیل (لیلی منکم اولو الاحلام والنهی) حدیث شریفدر نهی عقدر نهیه نک جمعیدر
 (فان حاذته مشتهاة فی صلاة مطلقه مشترکه مخریمة واحدة واداء فی مکان متحد بلا حائل فسدت صلاته ان نوبی
 امامتها) برکسینه برمشتهیه عورت اداسی برنجریمه ایله مشترک صلاة مطلقه بلا حائل برمکانده برابر
 اولسه اگر امام عورتلر ایچون امامته نیت ایتمش ایسه اول کسینه نک صلاتی فاسد اولور اگر امام عورتلر ایچون
 نیت ایتامش ایسه اول کسینه نک صلاتی فاسد اولوب بلکه عورتک نمازی فاسد اولور * معلوم اوله که رجلاک
 صلاتی فاسد اولدیغی حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (اخر وهن من حیث اخرهن
 الله تعالی) قول شریفده عدم متابعتدن زیرا حدیث شریفک وجوب دلالتی اولغله ترکندن ترک فرض لازم
 کلور وعورتک نمازینک فسادی امام اولان کسینه امامت نسیاه نیت ایلدیکندر * معلوم اوله که محاذاة
 مرأه مفسد صلاة اولدیغی نیجه امور ایله مشروطدر * اولکیسی اداء رکن واحده قدری مکشدر اگر اداء
 رکندن اقل اولسه مفسد صلاة دکلدر * ایکنجیسی محاذیه اولان عورت مشتهاة اولق لازمدر یعنی قابل
 جاع اوله اگر مجنون وصغیره اولوب مشتهیه اولسه فاسد ایلز اگر مشتهاة اولان محرم وعجوز اولوب طباع
 اندن نفرت ایدرسه ینه فاسد ایدر * اوچنجیسی بونلرک صلاتی ذات رکوع وسجود اوله اگر ایما ایله دخی
 قیلر لسه امدی صلاة چتازه ده فاسد اولمز * دردیجیسی صلاتده مشترک اولدر ادا ده بریسی آخر ینه
 امام اولق اوزر ینه یاخود اول ایکی کسینه ایچون بر آخر کسینه امام اولق اوزره اند نصکره بوایکسینک
 صلاتده اشتراکی یا حقیقه اوله مدرك کبی یاخود حکما اوله لاحق کبی زیرا قضا ایلدیکی صلاتده کانه
 امامک خلفیدر اوله اولسه محاذاتکه عامدر شروطی بولند قده ادا ده وقضاده وفرائضده وبونلر دن
 غیری صلاة عیدوتراویج ووتر رمضان کبیلر ده مفسد صلاتدر * بشنجیسی بلا حائل مکان متحدده اولدر
 اگر حائل اولور شیء واریسه محاذات رفع اولور ومانع محاذاتک اداسی دوه حاودینک اوکی و آردی مایینی
 مقدار ایدر زیرا ادنی احوال قعوددر فرجه دخی رجل مقامنه قائم اولور فرجه بر آدم صغاجق مقدار ایدر *
 النجی جهتاری متحد اوله حتی اختلاف اولور سه فاسد اولمز بوایه طواف کعبه ده یاخود دلیله مظلمه دن غیر
 یرده متصور دکلدر * دینجیسی اول مشتهااتک امامته امام اولان کیمسه نیت ایله یاخود وقت شروعده امامت
 نسیاه نیت ایله در ومحاذاة دیدیکمز جمیع اعضاسی محاذی اولق دکلدر بلکه بعض اعضاسی محاذی اولمقدر
 حتی مرأه یو کسک یرده اولسه ورجل اندن اشاغه یرده اولسه وعورتدن بر شیء رجله محاذی اولور سه
 رجلاک صلاتی فاسد اولور (ولاندخل فی صلاته بلانیه اباها) مرأه امامک صلاته داخل اولمز امام عورته
 نیت ایلدیکنز ین یعنی امام جاعته نیت ایلدکده عورته دخی نیت ایدرسه عورت امامک صلاته داخل اولور
 نیت ایلز ایسه داخل اولمز * خلاصه ده مسطوردر کجمعه وعیدینده امامک نیتی اولمدن عورتک اقتداسی

جائز در واضح اولان دخی بودر زیرا از حاحامه امامه محاذاة ممکن دکلدر و خاتون بالکن جمعه و عیدین نمازین ادا ائیک ممکن دکلدر اول اجلدن جائز اولور دیر (و فسد اقتداء الرجل بامرأة) رجلاک عورته اقتداسی فاسد اولدی (قال النبي عليه الصلوة والسلام اخروهن من حيث اخرهن الله) زیرا امرأک رجله تقدمی جائز دکلدر (اوصی) دخی رجلاک صبی به اقتداسی فاسد اولدی زیرا صبی مکلف دکلدر فرضی نافله اولور مفترض متفله اقتدا ائیک جائز دکلدر نافله دخی اولور سه جائز دکلدر صیبتک نفلی مضمونی دکلدر (وطاهر بمعذور) طاهرک معذوره اقتداسی دخی فاسد اولدی زیرا بناء قوی علی الضعیف لازم کلور اگر معذورک اثناء صلواته عذری زائل اولسه بناء اولتی لازم اولور و معذور و معذوره اقتدا دخی فاسد اولور اگر عذر لری مخالف ایسه اگر ایکسنتک عذری برابر اولور سه جائزدر (وقاری بامی) او قوش اولانک امی به اقتداسی فاسد اولور امی اقتده امه منسوب دیمکدر یعنی او قویوب یاز میوب کویا که اناسدن طوغدیغی کبی اولمغین امی دینلشد (ومکتس بعار و غیر موم بموم و مفترض بمتفعل) و مکتسی اولان کسنتک عریان اولانه اقتداسی و ایما الیلان کسنتک ایما ایدنه اقتداسی و فرض قیلانک نافله قیلانه اقتداسی فاسد اولدی قوی بی ضعیف اوز ره بنا ائیک لازم کلسون ایچون (او بمفترض فرضا آخر) یا خود فرض قیلانک فرض آخر قیلانه اقتداسی فاسد اولدی امام ایله مأمومک صلاتلری یئنده اشتراک اولدی یعنی چون * اقتداده شرکت و موافقت لازمدر شافعی قئنده بوجهله به اقتدا صحیح اولور انک قئنده علی سبیل الموافقه و بزم قئمزده علی سبیل التضمیندر اگر دینلور سه که حضرت معاذ عشائی حضرت رسول علیه الصلوة والسلام ایله ادا ایدردی صکره رجوع ایدوب قومته نماز قیلدیرردی حالبو که قومنتک نمازی فرض ایدی معاذ ایسه نافله قیلر ایدی جواب ویریلور که جائزدر که معاذ نبی علیه الصلوة والسلام ایله نافله به نیت ایله و کندی قومیله فرض ادا ایله (و یجوز اقتداء غاسل بماسح) ایغنی غسل ایدنه مسح ایدنه اقتداسی جائز اولور زیرا خف سرایت حدیثدن قدیمی منع ایدر مسح ایسه خف اوزرنده اولان شئی ازاله ایدر (ومتفعل بمفترض) دخی متفعلک مفترضه اقتداسی جائز اولور زیرا مصلی اصل صلاتی نیته محتاجدر امامده ایسه اول اصل نیت موجوددر عکسند، موجود دکلدر (وموم بمنله) دخی ایما ایدن کسنتک کندو مثللو به اقتداسی جائز اولور زیرا ایکسنتک دخی احوالی برابردر اما اگر موم قاعد اولوب امام مضطجع اولور سه جائز دکلدر (وقائم باحدب) وقائم اولان کسنتک بو کری به اقتداسی جائز اولور زیرا بو کری به عرفایته قائم دینلور (وکذا اقتداء المتوضی بالتیمم) و ذکر اولنان کبی جائز اولور متوضیبتک تیمم اولان کسنته به اقتداسی زیرا تیمم صوبولمدیغی برده طهارت مطلقه در وضوء کبی (والقائم بالقاعد) وقائمک قاعده اقتداسی جائز اولور نبی علیه الصلوة والسلام آخر صلاته قاعدا امامت ایلدی حالبو که خلفنده اولان جماعتک جمله سی قائم ایدیلر (خلافا لمحمد فیهما) امام محمد متوضی تیممه وقائم قاعده اقتدا ایلند، خلاف ایدوب تیم ضرور بدر صوابله طهارت اصلیه در وقائمک حالی قاعدک حالندن اقویدر بو تقدیرجه اقتدالری جائز دکلدر دیو ذهاب اولمش (وان علم ان امامه کلن محدثا اعاد) اگر مصلی بیسه که امامی آبدستسز ایدی نمازینی اعاده ایدر (لقوله علیه السلام ایما رجل صلی بقوم ثم تذکر جنابته اعادوا) زیرا امامک صلاتی فاسد اولدیغی کبی جماعتک دخی فاسد اولور امامک سهو یله مقتدی به دخی سجده سهو لازم کلور (وان اقتدی امی وقاری بامی فسدت صلاة الكل) و اگر برای و برقاری برای به اقتدا ایسه جمله سنک صلاتی فاسد اولور ابوحنیفه قئنده اما قارینک صلاتک فسادی قرائته قدرتی و ارایکن ترک ایلدی کیچون اما ایکی امیرک صلاتک فسادی جماعته راغب اولدیبلر و اوزر لرینه واجب ایدیکه قاری اولان کسنته به اقتدا ایله لر قرائت تقدیره بی ترک ایلدیبلر حالبو که برقاری به اقتدایه قدرتلری و ارایدی اول اجلدن نمازلری فاسد اولدی (وقلا صلاة القاری فقط) امامین دیدیلر که انجق قارینک صلاتی فاسد اولور زیرا قاری قرائت تحقیقه بی ترک ایلدی اما امی کندی کبی امی به اقتدا ایلدی ایکسنتک صلاتی تمامدر امامین قرائت تقدیری بی اعتبار الازلر (ولو استخلف الامام القاری امی فی الاخرین فسدت) و امام قاری برای بی استخلاف ایسه یعنی حدیث واقع اولمغله یرینه چکسه ایکی آخرکی رکعتلرده جمله سنک صلاتی فاسد اولور زیرا قرائت جمیع صلاته واجبدر تحقیقا او تقدیرا بونده ایسه ایکسی دخی بونمدی

باب الحدیث فی الصلاة

بواب صلاته واقع اولان حدیث حکمی بیاننده در (من سبقه الحدیث فی الصلاة) شول کسینه که صلاته حدیث سبق ایسه یعنی بلا اختیار حدیث عارض اولسه (توضاً و بنی بغیر مکث) اول کسینه اکتمکسزین آبدست آسون و بنا ایسون اگر بر مقدار مکث ایدوب بعده آبدست آسه صلاتی باطل اولور زیرا اکتمک ایله صلاتدن برجزئی حدیث ایله ادائیش اولدی برجزئی فساد اولیحق ضروره جله سی فساد اولور * زیرا صلاوة واحده صحت و فساد ده بنا جهتندن مجزی اولمز شافعی قنده حدیث صلاته منافیدر ومشی و انحراف صلاتی فساد ایدر زیرا حدیث عمده مشابهدر اما بزم ایچون دلیل (قوله علیه الصلوة والسلام من فاء اور عرف او امدی فی صلاته فلینصرف و ای توضاً و لیب علی صلاته مالم یتکلم) (و الاستیناف افضل) و استیناف افضلدر شبهة خلافدن تجرز ایچون دینشدر منفرد استیناف ایلسون امام و مقتدی بنا ایلسون جماعت فضیلتی ایچون (وان کان اما ماجر آخر الی مکانه) اگر حدیث سبق ایدن کسینه امام ایسه کندی مقامه امامته صالح کسینه بی چکه و طشره به کتد کده الی آغز نه و بورنه قویه که بورنی قنا مسندن دیو غیری حدیث معیوب بدن خلقک ظنی منقطع اوله و امام مکانه چکد یکی کسینه تکلم ایله اگر رکوعی ترک ایتمش ایسه ایله دیزینه اشارت ایله اگر قرآنمه ایسه ایله اغزینه اشارت ایله ان ملکده دخی بویله مسطور در (فاذا توضاً) حدیث سبق ایدن کسینه اگر امام و اگر مقتدیر فچین آبدست آسه (عادو اتم فی مکانه حتما ان کان امامه لم یفرغ) آبدست آلان کسینه عودت ایدر و پرنده اتمام ایدر وجو با اگر امامی فارغ اولدیسه (و الا فهو مخیر بین العود و بین الاتمام حیث توضاً) اگر امام صلاتدن فارغ اولدیسه مصلی یعنی حدیث سبق ایدن امام و یا خود مقتدی عودت ایدوب مکانده ادا ایلمکله آبدست آدیغی مکانده اتمام ایلمک یئنده بخیردر آبدست آدیغی برده اتمام ایلمی قلت مشی ایچوندر و عودت ایدوب پرینه کجک صلاتی مکان واحدده ادا ایلمک ایچوندر (کالمفرد) منفرد کبیدر زیرا انفر دعودت ایلسه آبدست آدیغی برده اداده بخیردر (ولو احدث عمدا استأنف) اگر عمدا حدیث ایدر ایسه استیناف ایدر تشهد مقداری قعود دنصکره کل ایسه اگر تشهد مقداری قعود دنصکره اولور ایسه نمازی تمام اولور (و کذا لو جن او انغمی علیه او احتلم) و حدیث ایدن کبیدر اگر مصلی مجنون اولسدو یا خود مغمی علیه اولسه یعنی مصروع کبی یا خود احتلام اولسه یا او یومق یا مس ذکر و یا تفکر ایله انزال اولسه (و اوقهقه) یا خود قهقهه ایلسه زیرا قهقهه کلام قاطع منزله سننده در (او اصابته نجاسة مانعة) یا خود مصلی به صلاتی مانعه نجاست اصابت ایلسه اول نجاست غلیظه دن ذر همدن زیاده و خقیقه دن ثوبکر بعدن زیاده نجاست اولسه (اوشیح) یا خود باشی یارلسه و قانی آقسه (او ظن انه احدث فخرج من المسجد) یا خود ظنی ایله که حدیث ایلدی و بواجلندن مسجددن چقسسه * صلاة مسجد ایچنده اولدیغنه اشارت اوله (او جاوز الصفوف خارجده) یا خود صفوی نجاوز ایلسه مسجدک خار جند غالباً صحرا ده اولغنه اشارتدر (ثم ظهر انه لم یحدث) اندنصکره ظاهر اولسه که اول کسینه حدیث ایلمش بوجله ده صلاتی استیناف ایله (ولولم یخرج من المسجد) اگر مسجددن چقمدیسه (اولم یجاوز) یا خود صفوی نجاوز ایلدیسه * صحرا ده امامت ایلمک و یا خود اقتدا ایلمک حالیدر (بنی) بنا ایلسون زیرا حدیث ظنی ایله انصراف قصد صلاح ایچوندر اول قصد حقیقت مقامنه اقامت اولنور مادامکه مسکن مختلف اولیه * امام محمددر که استیناف ایلسون عذر سز انصراف اولدیغیچون قیاس دخی استینافدر دیر (ولو سبقه الحدیث بعد التشهد) مصلی به بعد التشهد حدیث سبق ایلسه (توضاً و سلم) آبدست آور و سلام و پرر زیرا سلام واجبدر اداسی و ضوایله در اول اجلندن آبدست المق لازمدر (وان تعمده فی هذه الحالة او عمل ما ینافیها تمت) اگر مصلی حدیث بعد ایدر سه یعنی قصد حدیث ایدر سه تشهد مقداری او طور دقدیه یا خود صلاته منافق برنخل ایشرسه صلاتی تمام اولور زیرا فرائضدن اوزرنده برشی * قالمشدر صناعی ایله خروج بولغله صلاة تمام اولدی (وتبطل عند الامام) صلاة باطل اولور ابوحنیفه قنده (ان رأی فی هذه الحالة وهو متیم ماء) اگر مصلی شول حالده یعنی تشهد مقداری قعود دنصکره صو کورسه حالبو که کندوسی متیم اولسه یعنی مالک استعمالنه

قادر اولسه (اومت مدة الماسح) باخود مصلى ماسحك مدق تمام اولسه (اوزع خفيه بعمل قليل)
 باخود مصلى خفینى عمل قليل ايله چقارسه یعنی واسع اولمغین جزئی حرکت ايله ایغی خفیندن چقسه ز بر عمل
 کثیر اولیحق صنع بولنش اولور (اوتعلم الامی سورة) باخود امی مصلى نمازده برسوره او کرسه بونده تعلمدن مراد
 تذکر ايله باخود غیریدن سماع ايله اولور ز بر اشتغال ايله تعلم ایدرسه صلاة تمام اولور خوج بصنعه بولنش
 اولور آیت برینه سوره اختیار اولندی ز بر اسوره نك تعلی بالاتفاق مبطلدر بر آیت ابو حنیفه قنده مبطل دکلدرد
 (او وجد العاری ثوبا) باخود عریان ثوب بولسه (او قدر المومی علی الارکان) باخود ایما ايله نماز قیلان
 عمل ايله ارکان اداسنه قادر اولسه یعنی رکوع و سجوده قادر اولسه (او تذکر صاحب الترتیب فائنه) باخود
 صاحب ترتیب اولان فائنه سنی تذکر ایلسه (او استخلف القاری امیا) باخود قاری امی بی استخلاف ایلسه
 (او طلعت الشمس فی القجر) باخود صلاة فجرده شمس طلوع ایلسه (اودخل وقت العصر فی الجمعة)
 باخود وقت عصر دخول ایلسه صلاة جمعه * اگر دینلورسه بو خلاف نیجه محقق اولور که ابو حنیفه قنده
 وقت عصر ک دخولی هر شینک ظلی ایکی کندی مثلی اولدقده در و امامین قنده هر شینک ظلی کندی
 مثلی اولدقده در * بو کاجواب و بریلور که بو کلام حسن بن ز یادک قوی اوزره در ز بر انک قنده بین الظهر
 و العصر بروقت مهمل وارد * فین هر شینک ظلی کندی مثلی اولدقده ظهر لک وقتی خروج ایدر جهور قنده
 و صلاة تمام اولور امامین قنده و ابو حنیفه قنده باطل اولور (اوزال عذر المعذور) باخود معذور ک عذری
 زائل اولسه (او سقطت الجبيرة عن بر) باخود جراحته او کولدیغندن جبیره دوشسه بو جله تشهد مقدار
 او طور دقدن صکره واقع اولسه صلاتی باطل اولور ز بر خروج بصنعه بولنماش اولور (ولو استخلف الامام
 مسبوقا صحیح) اگر امام مسبوق استخلاف ایدرسه صحیح اولور بحر یمده مشارکت اولدیغچون اولی اولان
 مدرکی استخلافدر ز بر مدرک سلام ایچون آخری استخلافه محتاج دکلدرد (قال النبی علیه الصلاة والسلام من قلد
 انسانا عملا و فی رعیته من هو اولی منه فقد خان الله و رسوله و جماعة المؤمنین) فاذا تم صلاة الامام (فین
 استخلاف اولنان مسبوق امامک صلاتی تمام ایلسه (يقدم مد کا یسلم بهم) استخلاف اولنان امام مسبوق
 بر مدرکی تقدیم ایدر جماعت ايله سلام و یرمک ایچون (ثم لو فعل منافی بعد) اندن صکره مسبوق امام صلاته
 منافی برشی ایشله قهقهه و کلام و بونلره مشابه اولان شی کبی (یضره) اول صلاته منافی اولان شی مسبوقه
 ضرر و بر (و الاول) و امام اوله دخی ضرر و بر ز بر اول منافی ایکی سنک صلاتی ایچنده بولنش اولور
 (ان لم یکن فرغ) اگر امام اول نمازدن فارغ اولدیسه مسبوقه و امام اوله ضرر و بر (ولا یضر من فرغ)
 اما امام اوله یعنی نمازدن فارغ اولان کسنده ضرر و یرمز * مثلامام اول مسجد ایچنده صوب بولوب عجله ايله
 رکوع اتعزذن مقدم ابریشوب امام مستخلف آردنده نمازی تمام ایدوب فارغ اولدیسه مسبوق منافی
 صلاة ایشلدیکی شی امام اوله ضرر و یرمز (ولو قهقهه الامام عند الاحتتام) اگر امام قهقهه ایلسه اختتام
 قنده یعنی تشهد مقداری او طور دقدن صکره قهقهه ایلسه (او احدث عدا) باخود عدا آبدستی نقض ایلسه
 (فسدت صلاة من كان مسبوقا) مسبوق اولانک صلاتی فاسد اولور ز بر مسبوقک خلال صلاته منافی
 صلاة بولنش اولور مدرکک صلاتی بالاتفاق فاسد اولمز صلاة لاحقه ایکی روایت وارد (لان تکلم او خرج
 من المسجد اجاماً) امام تکلم ایلسه باخود مسجددن چتسه مسبوقک صلاتی فاسد اولمز اجاعله ز بر قهقهه
 امامک صلاتی ملاقی اولدیغی جزء اخیرى فاسد ایدمیچدر بو تقدیرجه مقتدینک دخی صلاتدن اول مثلاً
 جزئی افساد ایدر نهایت بنیه محتاج دکلدرد امام مسبوق بنیه محتاج جدر فاسد اوزرینه ایسه بنا فاسددر
 اما عند الاحتتام واقع اولان بویله دکلدرد ز بر کلامه معنای سلام وارد سلام ایسه نهایت و بر میچدر
 بوخسه منافی نکلدرد ز بر کلام و سلام ايله شرط صلاتکه طهارتدرفوت اولدی صلاة ایچنده قهقهه و عدا
 حدث بونک خلا فیدر که شرط صلاة فوت اولور خوج بصنعه دخی قاطع صلاتدر مفسد دکلدرد
 (ومن سبقه الحدث فی رکوع او سجود اعادهما حتماً بنی) وشول کسنده که رکوعده باخود سجوده حدث
 سبق ایلسه ایکیسنی دخی وجو یا اعاده ایدر اگر بنا ایدرسه * یعنی رکوعده سبحان ربی العظیم دیوب
 اوچیچیده حدث واقع اولسه آبدست آلوب بنیه شروع ایلسه بنه رکوعی ابتداسندن باشلیوب اعاده ایدر

زیرا برکندن برکنه طهارت ایله انتقال شرطدر اگر اعاده اینز ایسه انتقال بولمادش اولور امدی اعاده دن لازمدر (ومن تذکر سجده فی رکوع اوسجود) دخی شول کسنه که رکعت اولی ده سجده بی ترک ایلدیکنی رکوعده یا سجوده تذکر ایسه (فسجدها ندب اعادتها) اول تذکر ایلدیکی سجده بی ایسه رکوع وسجودی اعاده ایلک مندوب اولور * ابو یوسف دیرکه رکوعک اعاده سی لازمدر زیر این رکوع والسجود قومه انک قتنده فرضدر (ومن ام فردا فاحدث فان کان المأموم رجلا تعین للاستخلاف وان لم یستخلفه) دخی شول من که برکنسه امامت ایسه وامامه حدث واقع اولسه اگر مأموم رجل ایسه اول کسنه استخلاف ایچون متعین اولور اگر استخلاف ایلدیسه ده * نتم برکنسه ایکی قولنه احدکا حر دیسه بیان ایتمدن ایکسندن بری فوت اولسه باقی قلان حی ایچون حریت متعین اولور (والا) و اگر مأموم رجل اولیوب بلکه صبی یا خود مرأه اولسه (فقیل یتعین ففسد صلاتهما) دینلدیکه مأموم اولان امامته متعین اولور ایکسینک دخی صلاتی فاسد اولور (والاصح انه لا یتعین ففسد صلاته دون الامام) اصح اولان بودر که اول مأموم اولان فرد امامته متعین اولمز صلاتی فاسد اولور اما امامک فاسد اولمز بوسئله ده مشایخ اختلاف ایشلسلردر بعضیلر دیدیلر که انجق امامک صلاتی فاسد اولور امامته صالح اولیان کسنه بی حکما استخلاف ایلدیکی ایچون * زیرا اول مأموم امامته متعین اولدقده امام اکا مقتدی اولمش اولور اول ایسه امامته صالح دکلدر * دینلدیکه فاسد اولمز زیرا حقیقه و حکما استخلاف یوقدر زیر حقیقه خلیفه ایلدی و حکما ایسه امامته صلاحیتی یوق و مشایخدن برطائفه ایکسینک دخی صلاتی فاسد اولور دیدیلر عدم صلاحیتی اولان کسنه امامته متعین اولدقده کائنه استخلاف ایش کبی اولدی جمله سنک صلاتی فاسد اولور * و مشایخدن برطائفه خاصه مقتدینک صلاتی فاسد اولور دیدیلر صحیح اولان دخی بودر زیرا اول مأموم وقتا که حقیقه و حکما استخلاف اولمدرسه امام منفرد قالبوب صلاتی فاسد اولمز مقتدینک صلاتی فاسد اولور امامت مکانی امامسنز قالدیغیچون (ولو حصر عن القراءة جازله الاستخلاف) اگر امام قرآنندن حصر اولسه اول امام ایچون آخر آدمی استخلاف ایلک جائزدر (خلافالهما) امامین خلاف ایدوب انلرک قتنده استخلاف جائز دکلدر زیرا استخلاف وقوعی مکرر و وجودی عام اولان امرده خلاف قیاس ایله ثابت اولمشدر * حصر ایسه نادر اولوب جنایته شبیهدر بو حصر صلاة جائز اولدجق مقداری قراءت ایلدیکی صورتده در و اگر اول مقدار قراءت بولنور ایسه رکوع ایله استخلاف جائز دکلدر احتیاج جائز اولمدریچون محیطده مسطوردر که بر رجل برجله امامت ایلدی و ایکسسته دخی حدث واقع اولدی مسجددن چتدیلر امامک صلاتی بنا اولنوب مقتدینک صلاتی فاسد اولور زیرا اول مقتدی ایچون مسجدده امام باقی قالدی

* باب ما یفسد الصلاة وما یکره فیها *

بو باب شول شینک بناندهدر که اول شیء صلاتی فاسد ایدر دخی شول شیء بیانندهدر که اول شیء صلاته مکروه اولور (یفسدها الکلام ولوسهوا) کلام صلاتی افساد ایدر اگر سهوا دخی اولورسه فسادنه دلیل (قوله علیه السلام ان صلاتنا هذه لا یصلح فیها شیء من کلام الناس انما هی التسمیح والتهلیل وقرآة القرآن) نص شریفدر و لفظ شیء سیاق نفیده واقع اولمش نکره در جمیع کلامه عام اولور * شافعی دیر که خطا و نسیان صلاتی افساد اینز دلیل (قوله علیه الصلاة والسلام رفع عن امتی الخطأ والنسیان) نص شریفدر بزم جوامز بورفع کنهه محمولدر (اوقی نوم) یا خود نومده دخی تکلم ایدرسه ینه صلاتی فاسد اولور * فخر الاسلام دیمشدر که نائیک نمازده تکلمی فاسد اینز زیر کلام تمیزی اولیان کسنه دن صدور ایلدی * واقعات حسامیده و مختصر اجناس ناطقی و غیر یلرده مسطوردر که او بخوده اولان احکام ایچون بکر می بش محمله حکم یقطه واردر اولکیسی مصلی او بوسدو کلام ناس ایله تکلم ایسه صلاتی فاسد اولور * ایکنجیسی مصلی او بوسه و قرأت ایسه بروایتده قراءتندن اعتبار اولنور کبراده و مختارده قراءتندن اعتبار اولمز دیو تصریح اولمشدر * اوچنجیسی اگر برنام سجده آیتنی قراءت ایسه و بر رجل اندن استماع ایسه اول رجل او زر ینه سجده لازم اولور او یا تقدن ایشتدینکی کبیدر * دردنجیسی قیچن مصلی نائم او یا نسه سجده آیتنی او قودیغنی

خبر و رسد بعض مشایخ دیدیلر که انک اوزرینه سجده لازمدر صحیح اولان دخی بودر امر عبادته احتیاط ایچون ✽ بشنجیسی قچن صلاتده او یوسه واحتملام اولسه غسل واجب اولور بنا صحیح اولن کو یا که انک کوزی خاتونک بضعتنه اصابت ایدوب انزال اولدی ✽ التنجیسی قچن نام برکون برکیجه یاخود ایکی کون ایکی کیجه او یوسه صلاة انک اوزرینه بورجدر ✽ تکیم او یا نقلتده بورج اولدیغی کبی ✽ یدنجیسی بررجل او یقوده اولوب اولدخی باشنی دیزینه قوسه یاخود قولتوغنه قوسه وایوسه شمس الائمة الحلوانی ابو یوسف قولی اوزرینه حدث اولمز دیر و امام محمد روایتده حدیث دیر ✽ سکرنجیسی متمیم اولان کسسته نك دابهسی استعمالی ممکن اولان صودن مرور ایلسه حالوکه کندیسسی نام او لسه یممی ناقض اولور ✽ طقوزنجیسی برصائم اغزینی آچسه اغزینه صویا خود قار کتسه صومی بوز یلور ✽ اوننجیسی قچن حاجی دوه اوزرنده او یورکن عرفانه اوغراسه محقیقا اول کسسته عرفانه و حج شریفه ایرشمش اولور ✽ اون برنجیسی قچن حاجی حرمدده او یوسه حالت نومده برقتلی جائز اولمیان نفسی قتل ایلسه جزاء لازم اولور او یانق کبی ✽ او ایکنجیسی برمحرم او یوسه برکسسته کلوب باشنی تراش ایلسه انک اوزرینه جزا واجب اولور ✽ اون اوچنجیسی برمحرمه عورت او یورکن زوجی کندویه جماع ایلسه اوزرینه جزا واجب اولور او یا نقلتده واجب اولدیغی کبی ✽ اون دردننجیسی بررجل صیده اوق آتوب واروب صید برنامک او کسسه دوشوب اول سهدن فوت اولسه صائد اولان کسسته بعده ایریشه ا کا اول صید حلال اولمز کانه اول صید بر او یانق آدمک او کسسته واقع اولدی و ذبح التمه قادر ایدی المدی ✽ اون یشنجیسی بررجل برعورت ایله برخلوت مکانه اولسه لیکن اول خلوتده برنام کسسته اولسه اول خلوت خلوت صحیحه اولمز یقظهده اولدیغی کبی ✽ اون التنجیسی بررجل اونده او یوسه کندوسنه نکاح ایلدکیزی عورتی کسه یاننده بر ساعت مکث ایلسه خلوت صحیحه اولمز اولور یقظهده اولدیغی کبی ✽ اون یدنجیسی برعورت او یوسه زوجی کسه بر ساعت عورتک یاننده مکث ایلسه حالوکه مانع اولسه خلوت خلوت صحیحه اولور ✽ اون سکرنجیسی بررجل یمین ایلسه فلان کسسته یه سولیمه دیواند نصرکه یمین ایدن کسسته اول فلان کسسته نك اوزرینه مرور ایلسه حالوکه اول فلان او یقوده اولسه واکا قم دیسه اما او یانسه بونده اختلاف المشردر صحیح اولان بودر که حانث اولور یمینده ا کا ایشترمک شرط دکدر ✽ اون طقوزنجیسی برکسسته عورتنه طلاق رجعی ایله طلاق و یرسه اول کسسته عورتنی نائمه ایکن شهوت ایله مس ایلسه مراجع اولمز اولور ✽ یکرنجیسی اکر طلاق و یرن آدم نام او لسه عورت کلوب اولاری مس ایلسه شهوت ایله ابو یوسف قتنده مراجعه اولور ✽ یکرمی برنجیسی ار او یورکن برعورت کلوب ارك ذکرینی فرجه ادخال ایلسه رجل دخی بیلسه بونکله ماینلرنده حرمت مصاهره نایته اولور ✽ یکرمی ایکنجیسی قچن برار ایله برعورت ایکیسی بیله نومده ایکن عورت اری شهوت ایله او بسه دخی بونک اوزرینه اقرارده اتفاق ایلسه لریکیسنگ ماینلرنده حرمت مصاهره نایته اولور ✽ یکرمی اوچنجیسی قچن برنام برکسسته نك مالی اتلاف ایلسه ضامن اولور ✽ یکرمی دردننجیسی قچن برکسسته نك بابایی بر دیوار اتنده او یوسه اول کسسته باباسنگ اوزرینه سطحدن دوشسه و بابایی هلاک اولسه اول ابن میراندن محروم اولور عند البعض ✽ یکرمی بشنجیسی اکر برکسسته او یقوده ایکن رفع اولنسه و تحت جدارده وضع اولنسه و جدار اوزرینه دوشوب هلاک اولسه اول کتورن آدم اوزرینه ضمان لازم کلن تانار خانیده بولجه مسطوردر (و کذا الدعاء بما یشبه کلام الناس وهو ما یمکن طلبه منهم) و کذلک کلام افساد ایلدیکی کبی ناسک کلامنه مشابه اولان دعادخی صلاتی افساد ایدر کلام ناسه مشابه اولان دعاشول کلامدر که کرک ناسدن طلبی ممکن اوله مثلا اللهم البسني ثوبا و جني فلانة و ارزقني الف دينار کبی شافعی قتنده قرآنه مشابه دعا افساد ایلن (والانین والتأوه و التأفیف ولو کانت بحر فین خلافا لابن یوسف) و انین و تأوه و تأفیف دخی صلاتی افساد ایدر انین آه دیمکدر و تأوه واه دیمکدر و تأفیف ایکی حرف ایله دخی اولورسه ینه صلاتی افساد ایدر ابو یوسف خلاف ایدوب ایکی حرف ایله اولان صلاتی افساد ایلن بر حرفله آه کبی اکر اوچ حرفله اولورسه افساد ایدر بالاتفاق مکر که مر یض اوله انین و تأوه و تأفیفدن نفسنی منعه قادر اولمه زیر امر یض نفسنی ضبطه قادر و مالک

او ایچق عطسه و ککرمک کبی اولورا کرچه نیجه حروف ایله دخی اولورسه (والبکاء بصوت اوجع و المصیبة)
 و جمع یا خود مصیبت ایچون صوتله بکا دخی صلاتی افساد ایدرزیرا بونده اظهار تأسف و جزع واردر
 بکا اعانت ایله دیمکن ناشیدر بوتقدیرجه کلام ناس اولور (لالذکر جنة اوانار) ذکر اولنان صفات ایله بکا
 جنت یا خود نارذکری ایچون اولورسه افساد اینز ز براذکر اولنان بکا زیاده خشوعه دلالت ایدر اکر جنت ذکر
 اولندقد (اللهم انی استئک الجنة) و نارذکر اولندقد (اللهم انی اعوذک من النار) دیسه صلاتنه ضرر و برمز
 حتی حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها دن صلاته ایندن سؤال اولندی دیدیکه اکر خشية الله ایچون
 اولورسه افساد اینز اکر امر آخر ایچون اولورسه صلاتی افساد ایدر دیویور مشرردر * سر اچیده
 مسطوردر که برکسته امامک قرائتی عجلیوت اغلاسه و بلی و نعم دیسه و یا خود آری دیسه صلاتی فاسد
 اولمز (والتحیح بلاعذر) عذر سرز تحیح دخی صلاتی افساد ایدر اکر مضطر اولمز ایسه اکر صلاتنی اصلاح
 و قرائتی حسن اتمک ایچون اولورسه افساد اینز و اکر امام خطا ایلسه و مقتدی خطا سنه اشارت ایچون
 تحیح ایلسه افساد اینز (و تشبیه عاطس) عاطس ایچون تشبیه دخی صلاتی افساد ایدر یعنی آقسرن
 کسنه یه یزحک الله دیمک نمازی افساد ایدر * افسادینک وجهی بودر که بین الناس بومقوله به کلام لفظی
 متناول اولور اول اجلدن افساد ایدر اما عطسه ایدن یا خود استماع ایدن الحمد لله دیسه صلاتی فاسد اولمزیرا
 عرفابو کلام جواب دکلدرو مصلی عاطس کندی نفسنه برحک الله دیسه افساد اینز * ظهیر یه ده مسطوردر که
 ایکی آدمدن بری صلاته ایکن عطسه ایلسه خارج صلاته برکسته برحک الله دیسه اول ایکی مصلی
 آمین دیسه لر عاطسک صلاتی فاسد اولوب آخرک صلاتی فاسد اولمزیرا عاطس اولیان آمین ذیمسی کندی
 نفسی ایچون دعا کلدرو ابو حنیفه دن روایت اولندی بکا عاطس مصلی کندی نفسنه جدا ایلسون اما لسانی
 تحریک ایلسون اکر لسانی تحریک ایدر صلاتی فاسد اولور (وقصد جواب بالجدلة او الهیلة او السجدة
 او الاسترجاع او الحوقله) وحده یا خود هیله و یا سجده و یا استرجاع و یا حوقله ایله جواب قصدی دخی
 صلاتی افساد ایدر حده ایله جوابه مثال برکسته مصلی یه استدی بکا فلان شیء حاصل اولدی دیسه اولدخی
 جواب قصدی ایله الحمد لله دیسه * وهیله ایله جوابه مثال برکسته صلاته ایکن دینسه که اللهدن غیری اله
 وارمیدر اولدخی جواب قصدی ایله لا اله الا الله دیسه * سجده ایله جوابه مثال مصلی یه برکسته تعجب
 ایله جک برسوز سویلسه اولدخی جواب قصدی ایله سبحان الله دیسه * استرجاع ایله جوابه مثال مصلی یه
 برکسته کلوب فلان فوت اولدی دیسه اولدخی جواب قصدی ایله انالله وانا الیه راجعون دیسه * حوقله یه
 مثال بر امر عجیبده لاحول ولاقوة الا بالله دیسه جبعنده صلاته فاسد اولور ابو حنیفه و محمد قتلنده زیرا
 کلام مخرج جوابده اخراج اولندی همان تشبیه جواب کبی اولمشدر (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف خلاف
 ادوب جبعنده صلاته فاسد اولمز دیر زیرا بویصغدر لک جمله سی شادر عزیمت ایله متغیر اولمز نتیجه کلام ناس عزیمت
 ایله ناس اولدینی کبی اما شیخ الاسلام ذکر ایشدر که استرجاع اجباً قاطع صلاتدر لکن صحیح اولان بودر که
 خلاف اوزره اوله غیر یلر کبی (ولو اراد بذلك اعلامه بانه فی الصلاة لاتفسد اتفاقاً) و اکر مصلی ذکر اولنان
 کلام ایله کندیوسی صلاته اولدینی اعلام مراد ایلسه صلاتی فاسد اولمز اتفاقاً عدم فسادنه حدیث شریف
 وارد اولمشدر (قال النبی علیه الصلوة والسلام اذا نابت احدکم نأبة فی الصلاة فلیسبح) (ولو قح علی غیر
 امامه قسدت) و اکر مصلی امامندن غیری کسندنک اوزرینه قرائت قح ایلسه صلاتی فاسد اولور اول قح
 ایلدینی کسنه کرک صلاته و کرک خارج صلاته اولسون زیرا بو تعلیم کلام ناس کبی اولوب فاسد اولورا کر
 مرادی قح و تعلیم ایسه فاسد اولور و اکر مرادی قرائت قرآن ایسه فاسد اولمز بوکانظیره برکسته نماز قیلوب
 او کنده کتاب اولسه و خلفنده یحیی اسنده بر آدم اولسه اول مصلی (یا یحیی خذ الکتاب بقوة) دیسه مرادی قرائت
 ایسه فاسد اولمز اکر اول آدمه خطاب ایسه فاسد اولور (لان قح علی امامه مطلقاً فی الاصح) اکر امامی
 اوزرینه قح قرائت ایدر سه مطلقاً صلاتی فاسد اولمز اصح اولان دخی بودر صلاته جائز اولان مقداری قرائت نصکره
 اولسون یا خود قرائتدن اول اولسون برابرر و بر ایندن بر آینه انتقالد نصکره اولسون یا خود اول اولسون
 مقتدی یه لایق اولان بودر که فحده تعجیل ایله و امامه دخی لایق اولان بودر که جماعته قح ایچون اجمالیله

اگر مفروض مقداری او قودیه رکوع ایلیه برغیری به انتقال ایلیه اگر مفروض من اقلده حصر اولدیه برآیندن برآیه انتقال جائزدر اگر مصلیدن غیر قح ایوب امام دخی انک قحنی اخذ ایدر سد صلاتی فاسد اولورز براتعلیم و تعلمدر (والسلام عمدا) قصد اسلام دخی صلاتی افساد ایدر اما سهو اولورسه فاسد اولورز بر اسلام اذکار صلاة جنسنددر و اسماء اللهنددر کلام حکمتی کاف خطابدن اخذ ایدرز عند القصد اما قحنی ناسیا اولورسه اذکاره تشبیه ایدرز و اگر عمدا اولورسه کلام ناسیه تشبیه ایدرز * خلاصه ده مذکوردر که برکسته ناسیا یا خود ساهیا سلام ویرسه اندن صکره بیلسه و سکوت ایلسه صلاتی فاسد اولور (ورده) رد سلام دخی صلاتی افساد ایدر عمدا ایله قید اولندی ز برار دسلام عمدا و سهوا مفسد صلاتدر محض کلام اولدیغیچون (و قرآنه من مصحف) مصحفدن قراءت دخی مفسد صلاتدر قلیل و کرک کثیر اولسون ز برامصحفدن او قومق غیر بدن تلقین کبیدر (خلافا لهما) امامین خلاف ایوب انلرک قنده مفسد صلاة دکلدرز برامصحفه نظر عبادتدر صلاة عبادته منضم اولور بوکا دلیل (قال النبي عليه السلام اعطوا اعينكم من العبادة حظها قبل وما حظها من العبادة قال النظر الى المصحف) نص شر بقیدر عبادت واحده مفسد اولیوب بر عبادت دخی اولیحق نیجه مفسد اولور نهایت مکر و هدر ز بر اهل کتابک فعیدر انلره تشبیهدن نهی اولمشدرد و قراءت مقدارنده اختلاف اولمشدرد بعضیلر برآیت مقداری و بعضیلر فاتحه شر یقه مقداری دیدیلر ظاهر اولان بودر که قلیل و کثیر ابوحنیفه قنده مفسددر و امامین قنده مجموعی دخی غیر مفسددر (واکله و شر به) مصلینک اکل و شرب دخی مفسددر ز بر عمل کثیردر اما دیشلری ارا سنده مأکول اولان طعامدن بقیه اولسه آنی صلاتنده ایکن یوتسه مفسد صلاة دکلدرد (و سجوده علی نجس خلافا لابی یوسف فیما اذا اعاده علی طاهر) مصلینک نجس اوزرینه سجودی دخی مفسد صلاتدر ابوحنیفه و امام محمد قنده و ابو یوسف شول شیده خلاف ایدر که مصلی طاهر اوزرینه سجده سنی اعاده ایلدیکی زمان یعنی قحنی مصلی نجس اوزرینه سجده ایلسه سجده سی فاسد اولور اما صلاتی فاسد اولور اگر موضع طاهر اوزرینه سجده سی اعاده ایلسه سجده سی صحیح اولور ز برانجاست اوزرینه اولان سجده سی عدم کبیدر و ابوحنیفه و امام محمد ایچون دلیل قیاس بودر که صلاة تجزی قبول ایلز قحنی بعضیسی فاسد اولسه جله سی فاسد اولور طاهر اوزرینه اعاده سی فائده ایلز اما وضع ید و وضعر کبتین بونک خلافتجه درز بر ابو نلری وضع اصلده ترک کبیدر بونلرک ترکی ایسه جواز صلاتی منع ایلز اما یوزنی وضع ایلیوب ترک ایلسه صلاتی جائز اولور (والعمل الکثیر) عمل کثیر دخی صلاتی افساد ایدر عمل کثیرک حدنده اختلاف اولمشدرد بو اختلاف بش قول اوزرهدر (بری شول عملدر که عادت ایکی ال ایله ایشلمکه محتاج اوله اگر برال ایله ایشلر ایسه ده صارغنی باشنه صارمق کبی و کوملاک و طون کیمک و یایدن اوق آتمق کبی صلاتی فاسد ایدر و شول عملکه عادت برال ایله ایشلمکه محتاج اوله ایکی ال ایله ایشلر سه ده اول عمل قیلدر طوننی چوزمک و قاوغنی کیمک و اخر اج انلک کبی و نزع خاتم کبی صلاتی افساد ایلز * ایکنجیسی اول عملدر که مصلی انی استکثار ایدر امام سرخسی دیدیکه بو قول ابوحنیفه مذهبنه قریبدر ز بر ابوحنیفه رأیندندر که بو مثالوی اکا مبتلا اولنلرک رأینه تقویض ایدردی * او پنجیسی اول عملدر که ابراقدن کورن انی مصلی دکل ظن ایلیه زیلعی صحیح اولان بودر دیمشدر * در دنجیسی عمل کثیر اولدر که ایشلیان کسنه نلک مقصودی اوله عمل قلیل فاعلاک مقصودی اولمیان فعلدر * بشنجیسی عمل کثیر اولدر که بر شیئی بری بری اردنجه اوچ دفعه ایشلیه سن اوچک مادونی قیلدر حتی اوچ کره یلبازه صالایه سن یا خود اوچ کره بدنک قاشیه سن و یا خود اوچ کره مطاش آه سن و یا خود بدنکدن اوچ قیل قو پاره سن اگر بری بری اردنجه اولورسه صلاة فاسد اولور اگر فصل ایدر سه فاسد اولور اگر چوق دخی اولورسه * و بونک اوزرینه قیاسدر که هله قتل انلک اما صلاتنده ایکن برصف مقداری مشی ایله صلاة فاسد اولور اما ایکی صفت مقداری دفعه واحده ده مشی ایدر سه فاسد اولور اما برصفه و ارسه بر مقدار مکث ایلسه بعده برصفه دخی و ارسه ینه مکث ایلسه ینه برصفه و ارسه فاسد اولور اگر یور یوب صفدن خروج ایدر ب صحرا یه حقه سه صلاتی فاسد اولور اگر بر مصلیه عورت اوغلیجینی امر سه یا خود اوغلیجق کلوب اناسی صلاتند، ایکن امسه و سود نازل اولسه صلاتی فاسد اولور اما اوچ دفعه مص ایلسه فاسد اولور اگر سودی نازل اولور ایسه ده * اگر بر مصلیه عورتی جار جاع

ایسه عورتك صلاتي فاسد اولور اكر مني نازل اولمز ايسه ده مصلي عورتني قوجه ياشهوت ايله او پسده ياخود شهوتسز او پسه ينه فاسد اولور زيرا بونلرده معنای ججاج واردر اما بر عورت قوجه سنی صلاته ايکن او بسه اما شهوت ايله اولسه ارك صلاتي فاسد اولمز بو عبارتله خلاصه نکدر * وينه خلاصه ده مسطور در که برکسته طلاق رجعی ايله مطلقه سنك فرجه شهوت ايله نظر ايله اوکسته مر اجع اولوش اولور صلاتي فاسد اولمز مختار اولان بودر * و بر مصلي دابه سنی برر کعتده بردفعه ضرب ايله رکعت آخرده بردفعه دخي ضرب ايله صلاتي فاسد اولمز برر کعتده اوچ دفعه ضرب ايله فاسد اولور اما قاضي ايله برانسانی اورسه ياخود ال ايله اورسه ضاربك صلاتي فاسد اولور اما قاضي چقارسه صلاتي فاسد اولمز اكر مصلي بيلازه ايله ياخود يکي ايله صالحه صلاتي فاسد اولمز اكر مصلينك صار يغنك دولامی بوزاسه بر کره دوزلتسه ياخود ايکي کره دوزلتسه فاسد اولمز اما اوچ کره ياخود زياده دوزلتسه فاسد اولور * اكر مصلي بر عورت باش اورتو سنی الوب باشنی اورتسه صلاتي فاسد اولور اما صلاته ايکن قيوبي قیاسه صلاتي فاسد اولمز اكر قيوبي آچسه فاسد اولور اكر مصلي عمامه سنی باشدن چقاروب ارض اوزرینه وضع ايلسه ياخود بره ايکن باشنه قوسه صلاتي فاسد اولمز * اصلي بودر که بونلر برال ايله حاصل اولور برال ايله اولان عمل قلیلدر اما ايکي ال ايله اولان عمل کثیردر بو قول ابو بکر محمد بن فضالکدر خلاصه ده دخي بويله در * خلاصه ده رفع يدین صلاتي افساد ايلز دیومسطور در (وشروعہ فی غیرها) ومصلينك صلاتندن غیري به شروعی دخي صلاتي افساد ايدر مثلاً ظهر دن برر کعت قیلد قد نصکره صلاة عصره ياخود تطوعه افتتاح ايلسه ظهري منتقض اولوب غیره شروعی صحیح اولور اول ظهر دن چقمش اولور (لاشروعہ فیها ثانيا) اول مصلينك قیلدیغی صلاة ثانیاً شروعی افساد ايلز اكر نیتی قلبی ايله ادرسه مثلاً ظهر دن برر کعت قیلدی اند نصکره تکرار طهره نیت و افتتاح ایلدی صلاتي فاسد اولمز و اول اولکی رکعت محسوب اولوب اوچ رکعت دخي قیلوب صلاتي تمام اولور اما اولکی رکعت منتقض اولدی ظن ایدوب اوچچیده اوطور میوب دردی تمام ایلسه صلاة فاسد اولور اما قلبی ايله نیت ایلوب جهرا نویت ان اصلي الظهر دیسه صلاتي باطل اولور زيرا بو قول کلام ناسدندر اما صورت اولی ده فقهاء یدیلر که اكر مصلي صاحب ترتیب اولمز ايسه طهر دن عصره انتقال جائز اولور اكر صاحب ترتیب اولور ايسه طهر دن عصره منتقل اولمز بلکه فعله منتقل اولور زيرا صاحب ترتیب حقه عصر صحیح اولمز مادامکه ظهري ادا ایلیمه (ولان نظر الی مکتوب و فہمہ) و اكر کاتبه نظر ایدوب معناسنی فہم ایدر سه صلاتي فاسد اولمز کرک قرآن و کرک غیري اولسون بالاجماع فاسد اولمز بعض مشایخ امام محمدک قولی اوزرینه فاسد اولور دیدیلر یمن مسئله سنه قیاسا * مسئله یمن بودر که برکسته یمن ایلسه که فلان کسته نك کتابنی او قومایم کانظر ایدوب فہم ایتکله امام محمد قتمده حانت اولور زيرا حلفدن مر اعدم فہمدر بونده ايسه فہم بولندی اما صلاتك فسادی عمل کثیر ايله در نظر و فہم ايله عمل کثیر بولندی انک ایچون مفسد صلاة اولدی (واکل ما بین اسنانہ دون الخصة) ياخود دیشلری مایینده نخود دن آزاوان طعمای اکل دخي مفسد صلاة دکلدرد و منظر صوم دخي دکلدرد (وتفسد فی قدرها) و صلاتي افساد ايدر ما بین الاسنان اولان شیء نخود مقداری اولدقده خلاصه ده نخود مقداری فاسد ایلز دیومسطور در * باقانی دیدیکه صحیح اولان بودر که شول شیکه صومی افساد ايدر صلاتي دخي افساد ايدر (وان مرار فی موضع سجوده اذا کان علی الارض او حاذی الاعضاء اذا کان علی الدکان ثم المار ولا تفسد) و اكر مرور ایدیجی مصلينك سجودی موضعندن مصلي ارض اوزرنده نماز قیلر ايکن مرور ایلسه ياخود دکان اوزرنده نماز قیلر ايکن اول کسته نك اعضا سنه مرور ایدنک اعضا سنی برابر اولسه مرور ایدن کنه کار اولور اما صلاة فاسد اولمز اما دکان بر آدم بو بی مقداری اولسه ثم اولمز او بو کسکک ستره اولمش اولور مایینده اولمقده بويله در اما بر مصلينك اوکدن ایکی شخص بان یاه مرور ایلسه بری ثم اولور بری اولمز زيرا بریسی آخره حائل ولور مرور ایدن کسته نك حقه ده وعید وارد اولمدر (قال النبي عليه الصلوة والسلام لو علم المار بین یدی المصلي ما ذاع لیه من الوزر لو وقف اربعین) راوی دیدیکه بیدم اربعین عاماً او شهره او بوما * دینلککه ابوهریره دن روایت اولنان حدیثه

صحیح بود که مراد از بعین سته اوله اما صلاتک عدم فسادى (قوله عليه الصلاة والسلام لا يقطع الصلاة من ورثتى)
 حدیثیدر (و ینبغی اما یغیر زامامه فی الصحراء ستره طول ذراع و غلظ اصبع) و مصلی یه لایق اولان بود که صحرا ده
 او کنه بر ستره دیکه اوز نلغی بر ارشون و قالنغی بر پارمق اوله (قوله عليه الصلاة والسلام انما یحزن احدکم اذا صلی
 فی الصحراء ان ینکون امامه مثل مؤخره الرحل) اگر بر یومشقی ایسه اول شیئی دیکسون اگر دیکمکن کن دکل ایسه
 طول یا خود عرضا او کنه بر اقسون (و یقرب منها) دخی اول ستره به قریب اوله (قوله عليه الصلاة والسلام
 اذا صلی احدکم الی ستره فلیدن منها لا یقطع الشیطان علیه صلاته) (و یحملها علی احد حاجیه) و مصلی اول
 غرز ایلدیکی شیئی حاجینک بر یسی اوزر ینه ایلله (قوله عليه الصلاة والسلام ما صلی احد الی شجرة ولا الی عود
 ولا الی عمود الا جعله علی حاجبه الا ین او الایسر) و دیکن شیئیه مقابیل اولیه بلکه جزئی میلاوجه اوله
 (ولا یکنی الوضوع ولا الخط) و اول شیئی وضع یا خود وضع ایلوب خط چکمک کفایت ایلرز بر امانع دکلدر
 مقصود اولان ایسه منعدر بونکله اول مقصود حاصل اولمز بودیدیکم ارض یومشقی اولدیغی صورتده در
 اگر دکل ایسه ضروری طول ابقا اولتمق لازمدر اگر خشبه یوغیسه مشایخ متأخر یندن بعضیسی
 طولاسنی چکمکی تجویز ایشلسلدر و بوقول شافعیکندر امامتقد مین اعتبار انما مشلدر ز بر ا بونکله
 مقصود حاصل اولمز مقصود مصلی ایلله مرور ایدنک یننده حائل اولمقدر بونده ایسه وجودی ایلله عدمی
 بر ا بر در و بو کلام ابوحنیفه و امام محمددن مرویدر عنایه ده دخی بولجه مسطوردر (و یدر المار بالاشارة)
 و مصلی اشارت ایلله مرور ایدن کسنه بی منع ایلله یا خود باشیله و یا کوز یله (قال النبی علیه الصلاة والسلام
 فادروا ما استطعتم) حضرت نبی علیه الصلاة والسلام ام سلمه نك او نده صلاته ایکن ام سلمه نك او غلی قالدیکه
 رسول اکرمک او کندن کجه حضرت قف ایدو اشارت ایلدی او غلان دخی طور دی بعده قزنی قالدی اکادخی
 قنی دیو اشارت ایلدی ابا ایدوب مرور ایلدی نبی علیه الصلاة والسلام صلاتن فارغ اولد قد نصرکه
 انلرک حقنده (ناقصات العقل ناقصات الدین صواحب یوسف صواحب کرسف یغلبن الکرام و یغلبهن اللئام)
 دیو بیور مشلدر (او التسبیح) یا خود تسبیح ایلله منع ایلله (قوله عليه الصلاة والسلام اذا نابت احدکم نابتة فی الصلاة
 فلیسبح لایبهما) ایکسی ایلله ایلله یعنی هم اشارت هم تسبیح ایلله دفع ایلله ز برابر یسی ایلله مقصود حاصل
 اولور (ان عدمت الستره او قصد المرور یننه و ینها) اگر ستره بولمز ایسه یا خود مرور ایدن کسنه مصلی ایلله
 ستره ینندن مروره قصد ایلله اول زمان اشارت ایلله یا خود تسبیح ایلله منع اولور (و جاز تر کها عند امن
 المرور) و ستره نك ترکی جائز اولور مرور اولمز دیو امین اولور زیرا رسول علیه السلام بولجه ایشلسلدر
 (وسترة الامام محزنة عن القوم) و امامک ستره سی قومه کفایت ایدر (لان النبی علیه الصلاة والسلام صلا یطعها مکة
 الی عترة ولم یکن للقوم ستره) (ولو صلی علی ثوب بطاتنه بحسب صحیح ان لم یکن مضربا) و اگر بر کسنه بر ثوب
 اوزرنده نماز قیلسه که اول ثوبک ایچ طرفی نجس اولسه صلاتی صحیح اولور اگر ثوب مضرب دکل ایسه *
 مضرب اولیمان شول ثوبدر که هر طرفی دیکلی اولوب اور طه سی دیکلی اولوب اول ثوب ایکی ثوب
 حکمنده در اوزرنده صلاتک اداسی جائز اولور اما اور طه سی دخی دیکلی اولور سه ثوب واحد حکمنده در جائز
 اولمز اما ابو یوسف رحمه الله قننده مطلقا جائز دکلدر (و کذا الوصلی علی الطرف الطاهر من بساط طرف منه
 نجس سواء تحرك احدهما بحرکة الاخر او لا) و ینه ثوب اوزرنده صلا صحیح اولدیغی کبیدر اگر مصلی بر طرفی
 نجس بساطک طرف طاهری اوزر ینه نماز قیلر سد صلاتی صحیح اولور اول بساطک بر طرفی تحریک ایلله طرف
 آخری تحریک اولسون کرک اولسون برابر در یعنی کرک بیوک اولسون که حرکتی ممکن اولیه کرک کوچک
 اولسون حرکتی ممکن اوله بوجه سی برابر در * خلاصه ده مذکوردر که بر خشب اوزرنده نماز قیلسه اما طرف
 آخری نجس اولسه اگر اول خشب غلیظ اولوب قطعه قابل ایسه جائزدر اگر قطعه قابل دکل ایسه جائز دکلدر

فصل

(و کره عبته ثوبه او بدنه) مصلی ثوب یله یا خود بدنیله لعب الیک مکره اولدی بر فعله که خارج صلاته دخی
 منهیدر فکیف که صلا ایچنده واقع اوله (قال النبی علیه السلام ان الله تعالی کره لکم ثلاثا و ذکر منها العیث
 فی الصلاة و الرفث فی الصیام و الصمک فی المقابر) بدنی ایلله او ینامق مثلا بارمقلمر ینی بر بر ینه صاروب
 چاتلمق کبی (وقاب الحصى الامرة لیکنه السجود) و قلب حصی یعنی سجده التمک ایچون طاشی یرندن

کیدرمک مکروه اولدی الاسجود ممکن اولسون ایچون بر کره ایله کیدرمک مکروه اولدی زیرا ابو ذر غفاری
 حضر تری سجده برنده تسویه حجر ایلیک باینده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضر تندن سؤال ایلد کده
 (یا اباذر مره او ذرای سوه مره او ترک) بیوردی زیر ابونده اصلاح صلاوة واردر اما عبث بویه دکلدر حاصل کلام
 هر علمکه مصلی ایچون مفید اوله اول عملی ایشیک لابسدر اما مفید اولیان مکر وهدر (و فرقه الاصابع)
 مصلی یار مقلد بنی چالتمق دخی مکر وهدر (تقوله علیه الصلوة والسلام لاتفرقع اصابعک وانت تصلی) (والتخصر)
 الینی بوش بو کره قومق دخی مکر وهدر زیرا بو فعلدن نهی اولمشدر (قال النبی علیه الصلوة والسلام
 الاختصار فی الصلاة راحة اهل النار) و شیطان یروزینه سورلد کده ایکی اللری بوش بو کره ایدی اول
 اجلدن صلاته تخصر کره اولدی کذا فی عرائس الثعلبی (و الالتفات) مصلیک التفاتی دخی مکر وهدر
 رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بدن صلاته التفاتدن سؤال ایلد کده (تلك خلسة يختلسها الشيطان
 من صلاتکم) بیور مشلدر و التفات اوج نوعدر بر نوعی مکر وهدر مکروه اولان بو یینی صاغه وصوله
 دوندر مکر بری دخی مباحدر مباح اولان کوزی ایله صاغه یا صوله نظر ایلیه اما بو یینی دوندر میه ز بر رسول
 اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اصحابنه بویله نظر ایدردی بری دخی بودر که صلاتی مبطل اوله مبطل اولان
 صدرنی قبله دن تحویل الیکدر (و الاقواء و افتراش ذراعیه) و صلاته دز لرین دیکوب اوجه لری اوزرینه
 اوطور مق دخی مکر وهدر و قوللرینی یره دوشه مک دخی مکر وهدر (تقول ابی ذر رضی الله تعالی عنه نهانی
 خلیلی عن ثلاث ان افرقرا لیدک و ان اقعاء الکلب و ان افترش افتراش الثعلب) (ورد السلام بیده)
 الی ایله نمازده رد سلام دخی مکر وهدر صاحب المجمع مفسد صلاتدر دیو ذکر ایشدر (و التربع بلاعذر)
 عذر سز تربع دخی مکر وهدر زیرا تربع نمازده سوء ادبدر اما خارج صلاته مجازدر (و کف ثوبه) صلاته
 لباسنی ایله دوشرمک یعنی سجده مره ایلد کده بینیدی اولان لباسنی رفع دخی مکر وهدر زیرا بورد فعهده نوع
 تجبر و عظمت وارد مصلی ایسه مقام تواضعدهدر (وسده) مصلیک سدلی دخی مکر وهدر زیرا رسول اکرم
 صلی الله تعالی علیه وسلم اندن نهی المشدر و سدل شول فعادر که بر کسنه ثوبینی باشی اوزرینه یا خوداموز لری
 اوزرینه قویه اندنصره طرفلرینی صالحیوره خلاصه ده مذکور اولان ردایی یا خود قیابی آموز لری اوزرینه
 قویه و اللری یکلرینه کچور میه (و التثاؤب) اسمک دخی صلاته مکر وهدر اگر که غلبه ایدرسه الینی یا خود
 یکنی اغزینه قویه (قال النبی علیه الصلوة والسلام ان الله تعالی یحب العطاس و یکره التثاؤب فاذا ثاب احدکم
 فلیرده ما استطاع (و التطمی) کر نمک دخی صلاته مکر وهدر (و تعویض عینیه) صلاته کوز لرین یومق
 دخی مکر وهدر اعزه کر آمدن بری کوزین یوممک خود جمعیت خاطر ده مدخلی واردر بزایسه صلاته جمعیت
 خاطر ایله مأمور ز الله تعالی رحمت ایلسون اکا که نهی اولمشک سرنندن بزایه ایلد دیدی دیو جواب المشدر
 ایله سبب متفر هیئنه مائل اولدیغی اوله (و الصلاة معقوص الشعر) صلاته مکر وه اولور معقوص الشعر اولدیغی
 حالده عقس صاچنی دیه به جمع ایدوب بر ایلیک ایله یاغلیوب یا خود بر خر قه ایله و یا خود صمغ ایله بر برینه ضم
 ایلیکدر تکیم خاتونلر ایدرلر (او خاسر الرأس) و یا مکشوف الرأس اولدیغی حالده صلاة مکر وهدر زیرا
 مکشوف الرأس نماز قتلقت رعایتی اشعارددر (لاتذلل) تذلل جهتندن اولور سه مکر وه دکلدر (اوفی ثياب
 البذلة) یا ثياب بذله ایله صلاة مکروه اولور ثياب بذله اولدر که وقت خدمته کیلوب کبار قتنه انکله کیدلیه
 بو مقوله ثياب ایله صلاة مکروه اولسی ثوب آخرک وجودی قتنه در اما ثوب آخر اولدیغی حالده ثياب
 بذله ایله صلاة مکروه دکلدر (و مسح جبهته فیها من التراب) و مصلی صلاته طبر اقدن آلتنی مسح ایلیک
 مکر وهدر مکر که اذی اوله (و نظره الی السماء) مصلیک کو که نظر الیسی دخی مکر وهدر زیرا سنت اولان قیام
 و رکوع و سجوده او کنه باقی ایلی محالفتنه ترک سنت بولندی (و عدلای و التسبیح بیده) دخی آتلی
 و تسبیحی ایله صایمق مکروه اولدی (خلافالهما) امامین خلاف ایدوب انلر قتنه ایله عد ایلیک لابسدر
 (وقیام الامام فی طاق المسجد) و مسجدک محرابنده یا لکن امام قیام ایتمک مکر وهدر زیرا امامک تقدیمی قومه تسبیح
 ایچون مشروع اولمشدر یوخسه اول محل امامه تخصیص ایچون دکلدر یا لکن محرابده قیامی ایسه تخصیص
 ایهام ایدر و اهل کتابه تشبه اولور (و انقراده علی الدکان او الارض) دکان اوزرنده امامک یا خود اراض

اوزرنده انفرادی دخی مکر و هدر یعنی امام یوکسک برده طور و ب یاننده بر فرد اولسه و قوم اشاعده اولسه یا خود امام آلحق بر ده اولسه خلق یوکسک برده اولسه امامک یا لکن اولمی مکر و هدر (و القیام خلف صف فیه فرجة) بر آدم صیغه جق فرجه سی اولان صفک آردنده طور می مکر و هدر (قال النبی علیه الصلوة والسلام من نظر الی فرجة فی صف فلیسدها) زاهدی دیشدر که بر کسنه خلق نماز ده ایکن ارا لرینه کبرسه ایچون بری توسع ایچون برط قدمیل ایلسه صلاتی فاسد اولور ز بر اول کسنه اللهدن غیریه امتثال ایتمش اولور (و لبس ثوب فیه تصاویر) و تصویری اولان ثوبی کیمک دخی مکر و هدر ز بر اصنه مشابه اولمش اولور (او ان تکون فوق رأسه او بین یدیه او بحداه صورته) دخی صلاتنه ایکن باشی اوزرنده یا خود قارشو سنده و یا خود برابرنده صورت اولمق مکر و هدر بو کاحدیت جبریل امین قولی دلیلدر (عن ابی هریره رضی الله عنه قال استأذن جبریل علی النبی علیه الصلوة والسلام فقال ادخل فقل کیف ادخل و فی یتک ستره فیها تصاویر فانما عاشر الملائكة لاندخل یتنافیه تصاویر) دیدی * دینلدیکه اگر صورت مصلیک خلفنده اولسه مکر و اولمز لکن مطلقا اوده صورت اولمی مکر و هدر ز بر ادخول ملائکه به مانع اولاندن تنزیه مستحیدر (الا ان تکون صغیره لا تبدو لاناظر) مکر که اول صورت صغیر اوله نظر اولنسه ظاهر اولمی ز بر اطاعتا کوچک صورته عبادت اولنماشدر اول اجلدن مکر و اولمز ابوهریره خاتمده ایکی سکلک نقش اولمش و دانیال علیه السلامک خاتمده ایکی صورت اسد و ماییننده بر او غلانیجق بازمشکه اول ایکی ارسلان او غلانی یلاره هیئت نده بونک سرنده بو متوال اوزره حکایه اولنور که وقتا که بخت نصر قدس شریفه استیلا ایلدکده زماننده طوغان او غلانیجق قتل ایلمک ایچون تقید ایلوب بولدیغنی قتل ایلدی و دانیالی اناسی قتلدن خلاص ایچون بر همیشه لکه آندی حق تعالی حضرت تلمری دانیالی حفظ ایچون بر ارکک ارسلانی و ارضاع ایچون بر دیشی ارسلاتی محافظه سته حواله ایلدی حضرت دانیال الله تعالیکن کندی حقتده وجوده کلان احسان عجیبینی تذکر ایچون خاتمده نقش ایدرمش ایبدی (اولغیر ذی روح) یا خود ذی روحدن غیریه اوله اشجار و ازهارور یا حین کبی اولورسه مکر و اولمز (او مقطوع الرأس) یا خود اول صورت حیوان مقطوع الرأس اوله اول زمان مکر و دکلدر ز بر ابو مقوله به عادت اولنماشدر (لاقتل الحیة والعقرب) صلاتنه حییه و عقرب بی قتل مکر و اولمدی (لقوله علیه الصلوة والسلام اقلوا الاسودین ولو کتمتم فی الصلوة) حدیث شریفی دلیل قویدر و شمس الائمة السرخسی بر ضرر به ایله می قتل اولتمق کرک بو خسه بر قاج ضرر به لر ایله قتله محتاج اولور می دیوفرق ایلوب تصریح ایلمشدر ز بر احادیث شریف (اقلوا الاسودین) وارد اولوب فصل بیورمشلدر و بعضیایر اگر ضرر به واحده ایله قتلی ممکن اولورسه قتل ایلسون و اگر ضرر به لر محتاج اولورسه صلاتی استیناف ایلسون ز بر ابو عمل کثیر در دیو تصریح ایلمشدر (و قیام الامام فی المسجد ساجدا فی طاقه) امامک مسجدده قیامی مکر و دکلدر محرابنده ساجد اولدیغنی حالده یعنی کندوسی مسجد ایچنده اولوب سجده سی محرابده اولورسه مکر و دکلدر (و الصلوة الی ظهر فاعدتحدت) او طور و ب سو یلشن کسنه نک ظهر نه دخی صلا مکر و دکلدر یعنی او کنده ارقه سن و یروب سو یلشور آدم وار ایکن نماز قیلق جائزدر ز بر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرت تلمری صحرا ده نماز قیلق مراد ایلدکلر نده عکرمه به او کنده او طور مق ایچون امر بیور لر دی ز بر اصف اول امامک ظهر نده قالو و صرف اول ظهر نده صف ثانی قالو و معلوم اولدیکه بو فعل لا بأسدر ایچق کراهت بر آدمک وجهنه طور غری قیلقده در عبده اصنامه مشابه اولدیغیچون حتی حضرت عمر بر رجلی آخرک یوزینه قارشو نماز قیلورکن کوردکده ایکی سنی دخی قاجمی ایله ضرب ایلوب منع ایلمشدر ناسدن بعض کسندر بونی کر به کوردیلر دلیلاری (ان النبی علیه الصلوة والسلام نهی ان یصلی الرجل و عنده قوم یحدثون او ناغون) بونک تاویلی بودر که محدث ایدنلرک صلاتی مصلی بی یا کتمق خو قیدر اما ناغون تاویلی بودر که اول ناغون احتمالدر که بر صورت ظاهر اولوب صلاتنده ضحک ایلمه و ناغون خجل اوله اما کر به اولمغه دلیل اصحاب رسول اللهدن بعضیسی نماز قیلردی و بعضی قرائت قرآن ایدر دی و بعضیسی فقه تعلیم ایدر لر دی رسول علیه السلام بونلری منع ایلردی (والی مصحف او سیف معلق اوالی شمع او سراج) دخی مصحف یا خود سیف معلقه یا خود شمع یا خود سراج قارشو صلات مکر و دکلدر (او علی بساط ذی تصاویر) یا خود تصویری اولان

بساط یعنی دو شمه اوزره صلاة مکره و دکلد ز را بونده تحمیر و اهانت و اردر تعظیم بولمز (ان لم یسجد علیها)
 اگر اول تصو بر لک اوزرینه سجده ایله سه اگر تصو برک اوزرینه سجده ایدر سه مکره اولور عبده او نانه
 تشبیه بولند یعنی بولون (و کره البول و الخلی و الوطی فوق مسجد) و بول و تعوط و جماع مسجد اوزرنده مکره و
 اولدی (و غلق بابه) دخی مسجدک قیوسنی قیامق مکره و اولدی و مصلی بی مسجددن منع الیک حر امدز (لقوله
 تعالی و من اظلم من منع مساجد الله ان یدکر فیها اسمہ و قال النبی علیه الصلوة و السلام یا معشر بنی عبدمناف لاتمنعوا
 احدا یطوف بهذا البیت ایه ساعة من لیل او نهار) چونکه رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ناسی دخول
 مسجد حر امدن منع ایلمیک سائر مسجدردن خود منع الیک نیجه ممکندر (و الاصح جوازہ عند الخوف علی متاعہ)
 و اصح اولان تغلیق بابک جواز یدر قیچن مسجدک یا خود مصلیک متاعی اوزره خوف اولنور سه خصوصاً
 فی زماننا (و یجوز تقشه بالجص و ماء الذهب) و مسجدی کر چ ایله و ماء ذهبله نقش الیک جائز اولور ز را
 حضرت عمر و عثمان مسجد نبی علیه الصلوة و السلامی تر بین الیشدر و بعضیلر کر به کوروب حدیث شریف
 ایله استدلال ایشلردر (ان النبی علیه الصلوة و السلام عد ذلك من اشراط الساعة قال تزخر المساجد و تطول
 المنارات) (و عن علی رضی الله تعالی عنه قال حین مر بمسجد مزخرف لمن هذه البیعة) و اگر متولی مال و قفدن
 تر بین ایلسه ضامن اولور (و البول و نحوه فوق بیت فیه مسجد) و بول و انک کبی یعنی تعوط جائزدر شول بیتک
 اوزرنده که اول بیتده مسجد اوله حقیقتده اول مسجد دکلدرا کر حقیقتده مسجد اولیدی بیعی جائز اولمزدی

باب الوتر و التوافل

بو باب و تر و توافل بیاننده در (الوتر واجب) صلاة و تر و اجیدر ابو حنیفه قنده (و قلا سنة) و امامین دیدیلر که
 و تر سنندر امامینک سنت اولسنده حجتلری حدیث اعر ایدر (ان النبی علیه الصلوة و السلام علمه نجس صلوات
 فی الیوم و الیلة فقال هل علی غیرهن قال لا الا ان تطوع) واجب اولسنده دلیل (الوتر حق علی کل مسلم) و رایت
 اخراده (وتر و اقبل ان تصحوا) حدیث شریفلر یدر و درجه جهتندن فرضدن آشاغدر ز را جاحدی
 اکفار اولمز و او چنجی رکعتده قراءت و اجیدر و ستندن درجه جهتندن اعلا در حتی ناسیا و ساهیا
 ترکی ایله قضاسی لازم اولور * و دخی عذر سز راحله اوزرنده ادا اولمز و نیت سز اداسی دخی جائز دکلدرا اما سائر
 تطوع و سنن بوکا مخالفدر اگر سنت اولیدی صلاته نیت الیک کفایت ایدردی (وهو ثلاث رکعات)
 صلاة و تراویح رکعتدر امام شافعی دیر که مصلی دیلر سه بر رکعت و یا اوچ رکعت و یا بش رکعت و یا بدی
 و یا تطویز یا خود اون بر رکعت قبلر اون بر رکعت اوزرینه ز یاده ایله (عن ابن مسعود رضی الله تعالی عنه
 (الوتر ثلاث کالمغرب) حدیث شریفی اوچ اولدیغنه دلیل قویدر (بسلام واحد) سلام واحد ایله اوچ رکعتدر
 روایت اولنان حدیث ایچونکه (ان النبی علیه السلام کان یوتر بثلاث لا یسلم الا فی آخرهن (یقرأ فی کل رکعة منه
 الفاتحة و سورة) مصلی و تر دن هر رکعتده فاتحه و سورة قراءت ایدر * روایت اولندیکه رسول اکرم صلی الله
 تعالی علیه وسلم رکعت اولیده (سبح اسم ربک الاعلی) و رکعت نایهده (قل یا ایها الکافرون) و رکعت
 ثالثهده (قل هو الله احد) سور ل بن اوقوردی (و یقنت فی الثالثة دائماً قبل الركوع) و دائماً قنوت اوقویه
 رکعت ثالثهده * دائماً قیدی امام شافعی قولندن احتراذدر ز را مذهب شافعی (لا یقنت فی الوتر الا فی النصف
 الاخیر من رضان) در قبل الركوع قیدی بنه شافعی قنده قنوت رکوعدن صکره در دیدیکندن احتراذدر
 و قنوت فعل نبی علیه السلام ایله ثابت اولمشدر و مشهور اولان قنوت (اللهم انا نستعینک و نستغفرک
 و نستهدیک و تو من بک و نتوب الیک و نتوکل علیک و نثنی علیک الخیر کله نشکرک و لانکفرک و نخلع و نترک
 من یفجرک اللهم ایاک نعبد و لک نصلی و نسجد و الیک نسعی و نحضد ز جو رحمتک و نحشی عذابک ان عذابک
 بالکفار ملحق) اگر قنوتی قرائته قادر اولمز ایسه بدلی که (اللهم اغفر لی) در اوچ کره قرائت ایلله یا خود بر کره
 (ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار) قرائت ایلله (بعدهما کبر و رفع یدیه)
 قنوتی اوقویه بوب تکبیره الارینی قالدردقد نصکره (و لا یقنت فی صلاة غیرها) صلاة و تر دن غیر یده قنوت
 اوقومیه امام شافعی دیر که صلاة فجرک رکعت نایه سنده رکوعدن نصکره قنوت اوقویه حدیث انس ایلله
 اثبات ایروب (ان النبی علیه الصلوة و السلام کان یقنت فی کل صلاة الفجر الی ان فارق الدنیا) بزم ایچون دلیل

حدیث ابن مسعود در که حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم فجر ده برای قنوت او قویوب احیاء
 عز بدن بر قاج قبائل اوزرینه دعا ایدردی صکره ترك ایلدی او یله اولسه ترك فعل دلیل نسخدر * امدی وتردن
 غیر صلا تده قنوت او قومق جائز دکدر (و یتبع المؤتم قانت الوتر ولو بعد الرکوع) مقتدی تابع اولور قانت
 و تراولنه اگر رکوع دن صکره دخی اولور سه ز بر اختلافی فجرده در فجرده ایسه منسوخ اولمشدر قنوتک
 وترده اولسنده خلاف یوقدر رک رکوع دن اول اولسون رک صکره اگر حنفی شافعی به رمضانک نصف
 اخیرنده وترده اقتدا ایسه متابعت ایلسون ز بر اولدخی مجتهددر اگر وترده مقتدی قنوتنی تمام ایلسون مقدم
 امام رکوع ایسه امامه تابع اولسون اگر امام قنوت او قومدن رکوع ایسه و مقتدی دخی قنوتدن برشی
 او قومیوب اگر فوتدن خوف ایدر سه رکوع ایلسون اگر رکوع فوتندن خوفی اولر سه قنوتی او قویبه
 اندن صکره رکوع ایلیه اگر بر کسسه قنوتی اونسه رکوع دن باش قالدر دقند صکره نذکر ایسه اول کسسه
 قنوت او قومسون و سهو ایچون سجده ایلسون * بش اشیا بی فچن امام ایسه انلری قوم دخی ایشیز
 اولکیسی قنوتدر که ذکر اولندی * ایکنجیسی فچن تکبیرات عیدینی ترک ایسه قوم دخی ترک ایدر
 * او چنجیسی فچن امام ذوات اربع صلاتک ایکنجی رکعتنده او طور سه و او چنجیده دخی او طور سه
 قوم دخی او طور میله * در دنجیسی امام آیت سجده او قوسه و سجده ایسه قوم دخی سجده ایلسون *
 بشنجیسی فچن امام سهو ایسه و سجده ایسه قوم دخی ایلسون * و درت موضعده مقتدی امامه متابعت ایلسون *
 اگر امام صلاته بر سجده زیاده ایسه و تکبیرات عیدینی زیاده ایسه و اگر اقاویل صحابه دن زیاده تکبیر
 ایدر سه تابع اولر و امام صلا جنازه ده بش تکبیر ایدر سه مقتدی تابع اولر اگر امام ساهیا بشنجی رکعت
 قالقار سه مقتدی متابعت ایلسون * و طقوز شیده اگر امام ایشیز سه قوم انی ترک ایلسون بری تحریمده رفع یدیندر
 و بری نادر مادامکه امام فاتحه ده ذکر اگر سوره به دخی شروع ایدر سه بنه مقتدی ثانی او قویبه امام محمد
 و امام ابو یوسف قتلنده بونک خلا فجه درو بری دخی تکبیر رکوع و سجود و ایکیسنده معالسیح و دخی
 تسبیح و قرائت تشهد و سلام و تکبیرات تشر بقدر (و لا یتبع قانت الفجر) حنفی مقتدی صلا فجرده قنوت
 او قویان شافعی به قنوتده تابع اولر ز بر فجرده قنوت منسوخدر منسوخه متابعت باطلدر جنازه ده بشنجی
 تکبیره متابعت اولندی کبی (خلا لابی یوسف) ابو یوسف بونک خلا فجه در ز بر مقتدی امامه تابعدر
 قنوت ایسه مجتهد فیه در تکبیرات عیدین کبی و وتر دخی بعد الرکوع قنوتده متابعت کبیدر (بل یقف
 ساکتا فی الاظهر) بلکه سکوت ایلدی کبی حالده طوره یعنی قرائت ایلیه اظهر اولان دخی بودر بل یقف کلمه سی
 لا یتبع کلمه سنه متصدر تقدیر کلام لا یتبع بل یقف دیمکدر * و السنة قبل الفجر و بعد الظهر و المغرب و العشاء
 رکعتان) و سنت مؤکده فجر دن اول و ظهر و مغرب و عشاء نصکره ایکی رکعتدر (و قبل الظهر و الجمعة
 و بعدها اربع) و ظهر دن و جمعه دن اول و جمعه دن صکره سنت مؤکده درت رکعتدر و سنت فجرک جمله دن
 اقوی اولدیغی متفق علیه در بوندن صکره اقوی اولانده اختلاف اولنوب حلوانی دیدیکه سنت مغرب اقوی در
 ز بر انبی علیه الصلوة و السلام سفرده و حضرده ترك ایلمشدر بعده ظهر دن صکره اولان ایکی رکعت اقوی
 اولدیغی متفق علیه در اما ظهر دن اول اولانده اختلاف اولنمش بعده عشاء نصکره اولان ایکی رکعتدر
 و اندن صکره قبل الظهر اولان درت رکعتدر اندن صکره قبل العصر اولان سنت غیر مؤکده در اندن صکره قبل
 العشاء اولان سنت غیر مؤکده در * دینلدی که سنت فجر دن صکره قبل الظهر اولان سنت مؤکده غیر یلدر دن مؤکدر *
 ز بر قبل الظهر اولان سنت ایچون و عید و ارد اولمشدر که (قال النبی علیه الصلوة و السلام من ترک اربعا قبل
 الظهر لم تنله شفاعتی) و بخار یدن غیر بر رجاعت ام حبیبیه بنت سفیان حدیث شریفنی روایت ایلمشدر که (انها
 قات سمعت رسول الله صلی الله علیه و سلم یقول ما من عبد مسلم یصلی کل یوم اثنتی عشرة رکعة تطوعا من غیر
 الفریضة الا انی الله یتنا فی الجنة) اما جمعه دن صکره اولان درت رکعت سنت حقه دخی حدیث شریف وارد
 اولمشدر (قال النبی علیه الصلوة و السلام من کان منکم مصلیا بعد الجمعة فلیصل اربعا) و عندابی یوسف بعد الجمعة
 ست) و ابی یوسف قنده جمعه دن صکره سنت الی رکعتدر و هر صلاتدن صکره که سنت وارد اول صلاتدن صکره
 او طور مق مکروهدر بلکه او طور میوب سنته مشغول اوله که سنت ایله مکتوبه مایننی فصل لازم کلیه

اما حضرت عائشه رضی الله تعالی عنہا دن روایتد کہ رسول علیہ الصلوٰۃ والسلام بر مقدار قعود ایدوب (اللهم انت السلام ومنک السلام والیک یعود السلام تبارکت یاذا الجلال والا کرام) او قوردی و سنتہ قالقاردی و سنتی فرض مکنندہ اذ الیل دی بر مقدار صاع و یا صولہ و یا خود خلقنہ چکیلوردی و سنت ایله فرض ماینندہ تکلم سنتی اسقاط ایدوب ایتماسندہ اختلاف اولندی بعضیلر مطلقاً ساقط اولوردیدیلر و بعضیلر ساقط اولمز لکن ثوابی ناقص اولور دیدیلر (و ندب الاربع قبل العصر اور کعتان) و عصر دن اولدرت رکعت یا خود ایکی رکعت مندوب اولدی امام محمد اختلاف ایدوب آثار ایچون ایکینسک یینندہ مخیر ایشدر (قال النبی علیہ الصلوٰۃ والسلام رحم الله تعالی امر اصلی قبل العصر ار بعا و روی انه علیہ الصلوٰۃ والسلام کان یصلی قبلہ رکعتین) اما درت رکعت افضلدر (والست بعد المغرب) صلاۃ مغر بدنصکرہ التی رکعت دخی مندوب اولدی ابوہریرہ دن روایت اولندیکہ (قال النبی صلی الله تعالی علیہ وسلم من صلی بعد المغرب ست رکعات لم یتکلم ینهن بسوء عدلن بعبادۃ اثنتی عشرۃ سنۃ و قال النبی علیہ الصلوٰۃ والسلام من صلی بعد المغرب ست رکعات کتب من الاوابین) بونک ایچون صلاۃ او ابین سمیمہ اولمشدر و حضرت عائشہ دن روایت اولمشدر کہ (قال النبی علیہ الصلوٰۃ والسلام من صلی بعد المغرب عشرین رکعات بنی الله تعالی له یتانی الجنة) ذکر اولنان التی رکعتہ مختار اولان اوچ سلام ایله اولمقدر ہدایہ دہ دخی بویلجہ در کرحہ بعضیلر سلام واحد ایله اولسنہ ذاہب اولمشدر لکن اصح اولان ایکی رکعتہ بر سلامدر (والاربع قبل العشاء و بعدها) و عشاء دن اولدرت و صکرہ درت رکعت دخی مندوب اولدی زیر صکرہ کی در دک ایکیمی سنت مؤکدہ در و ایکیمی نافلہ در اما اولکی دردی و صکرہ کی در دک ایکیمی ترک اولسنہ مسی اولمز اما سنت مؤکدہ اولان ایکی رکعتی ترک ایلسہ کنہکار اولور (و کرہ الزیادۃ علی اربع بنسلیۃ فی نفل النهار) و کوندزده اولان نافلہ دہ بر سلام ایله درت رکعت اوزر ینہ زیادہ مکروہ اولدی زیر رسول اکرم صلی الله تعالی علیہ وسلم بونی ایشلامشدر (لا فی نفل اللیل الی ثمان) کیجہ نفلندہ سکر رکعتہ وارنجہ بر سلام ایله مکروہ اولدی (خلافالہما) امامین اختلاف ایدوب کیجہ دہ سکر رکعت نافلہ بر سلام ایله جائز دکلدردیلر (ولایزاد علی ثمان) و سکر رکعت اوزر ینہ زیادہ اولماز زیر از یادہ یثروارد اولمشدر (والافضل فیہما) کیجہ و کوندزده افضل اولان (رباع) درت رکعتدر امام ابوحنیفہ قتنده (وقافی اللیل المتخی افضل) امامین دیدیلر کہ کیجہ دہ ایکیشرفضلدر و فتوی دخی امامین قولی اوزرہ در (وطول القيام افضل من کثرۃ الرکعات) و طول قیام افضلدر رکعاتک کثرتدن لقولہ علیہ السلام (افضل الصلاۃ طول القنوت ای القيام) زیر اطول قیامدہ جوق قرائت بولنور کثرت رکوع و سجوددہ تسبیح بولنور او بلہ اولسہ کثرت قرائت کثرت تسبیحدن افضلدر متن مصنفدہ غیر مذکور نیجہ سنن اولمغین محلہ مناسب ذکر اولمشدر (فروع) مسجدہ وصولدہ او طور مزدن مقدم ایکی رکعت تحیمۃ المسجد دخی ستندر (لقول النبی علیہ السلام اذا دخل احدکم المسجد فلا یجلس حتی یرکع رکعتین) و متوضی اولان کسنہ یہ مسح اولور کہ عقبب الوضوء ایکی رکعت نماز ادا ایلیہ (لقولہ علیہ السلام ما من احد یتوضأ فیحسن الوضوء و یصلی رکعتین یقبل بقاہ و وجہہ علیہما الا وجبت له الجنة) و صلاۃ ضحی دخی مستحبدر درت رکعتد ز زیادہ دخی اولور ضحانک اعتباری ربع نہارددر و القراءۃ فرض فی رکعتی الفرض و فرضک ایکی رکعتندہ قرائت فرضدر اگر کایسنده او قومسہ یا خود بر رکعتندہ او قومسہ صلاتی فاسد اولور ایکی اولارندہ او قومق واجبدر حتی اولارندہ او قومسہ بآخر لندہ او قومسہ صلاتی جائز اولور لکن سہو ایچون سجدہ لازم اولور اگر عدا ایدرسہ آم اولور * امام شافعی دیر کجہ سندہ او قومق کر کدر (والصلاۃ الابقرۃ) حدیث شریفی ایله استدلال ایدرزیر اهر رکعت مستقل صلاتدر رسول اکرم صلی الله تعالی علیہ وسلم ہر رکعتندہ قرائت ایدردی خضر تک قرائتی آیت مجملی بیان واقع اولشدر دیر حسن قتنده بر رکعتندہ قرائت کفایت ایدرزیدہ امر تکراری مقتضی دکلددر (وکل النفل والوتر) جہلہ نفل و وتردہ دخی قرائت فرضدر اما نفلدہ فرض اولدیغنہ دلیل عقلی نفلک ہر شفعی بشقہ بر صلاتدر او جنجی یہ قیام ابتدا بحر یمز لہ سندہ در بواجلدن بحر یمز اولی ایلہ جائز اولان انجق ایکی رکعتدر اصحاب مزدن مشہور اولان بودر اما وترک اوچر رکعتندہ دخی قرائت اولمق احتیاط ایچوندر زیر وترک فرضیتی شہہلی دلیل ایلہ ثابت اولمغین سنت کبی اولدی زیر انکیچون بشقہ اذان و قامت اولمز و جاحدی اکتفا اولمز اول اجلدن

حمله سنده قرات ایجاب ایلدی (و یلزم نفل شرع فیه قصدا) یعنی قضا لازم اولور بر نفلده که اکا قصدا شروع اولنه حتی بر کسینه نافلة به شروع ایلسه بعده افساد ایلسه قضا لازم اولور * شافعی دیر که انک اوزرینه قضا لازم کلز زیرا نافلة متبرع فیهدر متبرع اوزرینه ایسه برشی لازم کلز بزم ایچون دلیل بودر که مؤدی اولان شی محض قر بتدر امدی قربت اولان شیئده ابطال عمل اولسون ایچون بالضرره اتمامی لازم اولور زیرا ابطال عمل حر امدر قصدا قیدی ظن ایله اولان شروعدن احترازدر (ولو عند الطلوع و الغروب) شروع طلوع شمس و غروب شمس زماننده ایسه دخی لازم اولور و افساد ایدر سه قضاسی لازم اولور امام زفر خلاف ایلوب یوم عیدده صومه قیاس ایلوب افسادنده برشی لازم کلدیکنه ذاهب اولمدر بزم ایچون دلیل بودر که یوم عیدده صومه مباشر اولان معصیته مباشر اولمدر زیرا یوم عیدک جمیع اجزاسنده صوم حر ام اولمغین صومه شروع اولنان جزء منهی عنه اولدیغندن صائم یوم عیدده قطع صوم ایله امر اولمدر بوجه تدنر که نیت ایله قضاسی دخی لازم اولان اوقات مذکورده صلاته شروع ایدن معصیته مباشر کلدر (لان شرع ظانا انه علیه) قضاسی لازم اولمز اگر مصلی شروع ایلسه بعده قیلدیغی حالده خاطر نه ادا ایلدیکی نفل کلسه نفلی نقض ایلسه قضا لازم کلز (ولو نوی اربعا و افسد بعد التعود الاول اوقبله قضی رکعتین) اگر مصلی درت رکعت نافلة به نیت ایلسه قعود اولد نصکره یا خود قعود اولدن مقدم افساد ایلسه ایکی رکعت قضا ایلر زیرا نفلدن هر شفیع علی حده بر صلاتدر اما ایکنجیده بلا قعود او چنجیه شروع ایتد کد نصکره افساد ایلسه دردنی دخی قضا ایدر (وقال ابو یوسف یقضی اربعا لو افسد قبله) و ابو یوسف نذره تشبیه ایدوب درت رکعتی قضا ایدر اگر قعوددن اول افساد ایدر سه دیدی زیرا درتده نیت سبب وجوب اولان شروع و مقارن اولدی بو تقدیرجه دردک قضاسی لازم اولور (و کذا اختلاف لو جرد الاربع من القراءة) بونده خلاف بعینه اولکی خلاف کیدر اگر درت رکعتی قرائندن تجرید ایلسه یعنی درت رکعتده دخی او قومه ابوحنیفه و محمد قنده ایکی رکعتی قضا ایدر علتلی قریبده ذکر اولدیغی اوزره در اما ابو یوسفک بردلیلی دخی ترک قرات تحریمه بی ابطال ایلز کورمز مینن که صلاتک وجودی قراءتسز بولنور مثلا امی و دلسز و مقتدینک قراءتسز صلاتلی جائزدر بواجلندن بر کسینه افعاله عاجز اولسه اما قرائته قادر اولسه اکا صلاة لازم اولمز اما قرائته عاجز اولوب افعاله قادر اولسه اول کسینه به صلاة لازم اولور لکن ترک قرات انجق ادائی افساد ایدر شمی وز یلعیده بو یلجه دیمدر (او قرأ فی احدی الاخرین فحسب) یا خود ایکی آخر لک برنده اوقسه کافیدر امامین بطلان تحریمه به ذاهب اولوب رکعتینی و ابو یوسف رکعت ار بعه بی قضا ایدر دیر (ولو قرأ فی الاولین او الاخرین فقط او ترکها فی احد الاولین او احدی الاخرین فقط قضی رکعتین اتفاقا) و اگر ایکی اولده یا خود ایکی آخرده اوقسه یا خود ایکی اولک برنده قرائتی ترک ایلسه یا خود آخرک برنده ترک ایلسه اتفاقا ایکی رکعتی قضا ایدر * مثلا بر کسینه درت رکعت نافلة به شروع ایلدی ایکی اولکی رکعتده قرات ایلدی و ایکی آخر رکعتده قرات ایلدی آخر کی رکعتلی قضا ایدر اجماعا زیرا تحریمه باطل اولیوب ثانی به شروع صحیح اولدی و شروع ایله قضاسی لازم اولدی اما آخرینده قرات ایلسه و اولکی ایکی رکعتده قرات ایلسه ایکی اولکی بی قضا ایدر بالا جماع زیرا ابوحنیفه و محمد قنده ایکی اولکیده قرات تحریمه بی ابطال ایتدیکیچون ثانی به شروع صحیح کلدر امدی انجق ایکی رکعتک قضاسی لازم اولور و ابو یوسف دیر که شفیع ثانی به شروع صحیح اولور لکن ثانی بی قرات ایله ادا ایلدی اولکی ایکی رکعتک قرائتی ترک اولمغله قضاسی لازم اولور اگر اولینک بر رکعتده قرات اولنسه و آخرینک ایکی رکعتده معاترک اولنسه یعنی قرات اولنسه اولکی شفیع قضا اولنور بالا جماع اگر اولینده قرات اولنوب آخرینک برنده قرات ترک اولنسه آخر بین قضا اولنور بالا جماع (ولو قرأ فی احدی الاولین لا غیر او فی احدی الاولین و احدی الاخرین قضی اربعا) و اگر انجق اولکی رکعتلرک برنده قرات ایلیوب غیریده قرات ایلسه یا خود اولکی رکعتلرک برنده یا خود آخر کی رکعتلرک برنده قرات ایلسه دردنی دخی قضا ایدر زیرا ابوحنیفه و ابو یوسف قنده تحریمه باقیدر ابوحنیفه قنده شعتک بر رکعتده قرات ترک اولمغله باطل اولمز ابو یوسف قنده ترک قرات ایله بحریمه باطل اولمز بلکه ایکی شفیعک بطلانی ترک قرات ایله

اولور بوا یکی صورته دخی دردی بیله قضا اولور (وقال محمد بقضی رکعتین) و امام محمد دیدیکه مصلی ایکی رکعتی قضا ایدرز بر ترک قرأت ایله تحریمه مرتفع اولدی انجق ایکی اولی رکعتی قضا ایدر (ولو ترک القعدة الاولى فيه لا تبطل) و برکسته نافله ده قعدہ اولای ترک ایلسه صلاة نافله باطل اولمز یعنی برکسته نافله دن درت رکعت نماز قیلوب ایکی شفعه بیننده قعود ایلسه لایق اولان بودر که شفعه اول فاسد اولوب قضاسی لازم اوله زیرا نافله دن هر برشفعه بشقه صلاندر لکن فرضه قیاسا فاسد اولمز زیرا قعدہ نك فرض اولسی کندی ایله تحمل و خروج بولسون ایچوندر متنقل اولان کسنه ایسه وقتا که قعدہ اولای ترک ایدوب اوچنجی یه قائم اولدی صلاة ظهر کبی جله سی بر صلاة اولوب قعدہ اولی فرض اولدی (خلافا ل محمد) امام محمد خلاف ایدوب صلاة نافله باطل اولور زیرا هر شفعه نافله دن مسافرک صلاة ظهری کبیدر که هر شفعه قرأت واجب و شفعه نائینک فسادی اوله سرایت ایتمز * صاحب تسهیل برکسته بیک رکعت نافله نك انجق آخرنده قعود ایلسه امامین قنده اول نافله صحیح اولور اما امام محمد قنده درت رکعت دخی اولور سه هر شفعه قعود ایلسه صحیح اولمز دیو تصریح ایلسدر (ولو نذر صلاة فی مکان فاداهانی ادنی مکان شرفانیه جاز) و اگر برکسته بر شریف مکانده بر صلاة نذر ایلسه و اول صلاقی شرف جهتین اول مکاندن ادنی مکانده ادا ایلسه جائزدر مثلا مسجد حرامده قیلغه نذر ایلسه بعده خارجه برده اول نذری ادا ایلمک جائزدر و صوم و صدقه دخی بونک کبیدر زفر قنده جائز دکلدر (واوفوا بعهد الله اذا عاهدتم) نص شریفی استدلال ایدوب هر نه مقوله ایله قید اولمش ایسه اول قید ایله اداسی لازمدر دیو بشقه مسدکه سالک اولمشدر بزم ایچون دلیل عبد عبادتی بر مکانده تخصیص ایلمک لغو در تخصیص اول زمان اعتبار اولور که شارع طرفندن اولمش اوله بوتقدیرجه نذر مطلق اولور ناذر اولان کسنه دیدیکه مکانده ادا ایلمک (ولو نذرت المرأة صلاة او صوما فی غد فحاضت فیدلزمها القضاء) و اگر بر خاتون یارنکی کون صلاته یا خود صومه نذر ایلسه و نذر ایلمدی کون حائض اولسه اول صلا نك یا خود صومک قضاسی لازم اولور مصنف غدا ایله قید ایلمدی زیرا اگر خاتون یوم حیضده بو قدر نماز قیاق و صائم اولق اوزر یه نذر اولسون دیسه اتفاقا اوزر یه بر شی لازم کلز امام زفر قنده غد قیدی ایله اولنده دخی قضاسی لازم کلز زیرا عبادتی بر یومه مضاف قیلد یکه نذر اولان فعل اول کون ایلمکک صالح دکلدر بوتقدیرجه جائز اولمز یوم حیضه حواله کبیدر بزم ایچون دلیل بودر که تحقیقا غد کندی ذاتنده ادایه قابلدر لکن اول ادا بی مانع سماوی صرف ایلمکله قضاسی لازم اولور یوم حیضده نذر بونک خلافیدر زیرا مندور مندوره منافی اولان شیئهمقارن اولمغه ادایه صالح اولمدی ایچون قضاسی دخی واجب اولدی (ولا یصلی بعد صلاة مثلها) و بر صلا تدا نکره اول صلاة مثلی قیلتمز بولفظ حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بن علی و عبدالله بن مسعود روایتله منقولدر که معنای سی (لا یصلی النفل مثل الفرض بل یقرأ فی جمیع رکعات النفل و یقرأ فی الرکعتین الاولین من الفرض الفاتحة و سورته و فی الآخر بین الفاتحة و حدها) بر معنی دخی بو اوله که بعض صحابه فرض ادا ایلمک کدا نکره اجر زیاده اولق ایچون نافله بی دخی فرض مثلی قیلر لردی اول مقوله قیلتمسون دیونهمی اولمشدر * بر دخی بر مجده بر کره جماعت ایله ادا اولندقد نکره تکرار ینه اولکی کبی جماعت ایله اولمز دیمکدر بو قول حسنک تاو یلیدر بزم مشایخمن بو کاذهب اولمشدر که مصلی فرائضدن ادا ایلمدیکی نمازی شیطان و سوسه سیله تکرار ادا ایلمسون زیرا نبی علیه السلام صلاة فجری لیلہ تعریسده قوشلق وقتنده قیلدی ابرته سی اصحاب دیدیلر که دونکی نمازی اعاده ایدر میسر یس نبی اکرم (ان الله تعالی ینهیکم عن الربا فیه قبله عنکم) دیو بیسان بیورمشدر (وصح النفل قاعدا مع القدرة علی القيام) قاعدا نفل صحیح اولور قیامه قدرتی واریکن ابتدا کر اهتسز یعنی اصحر وایت بودر که عذر سز صلاة نافله بی قاعدا قیاق صحیح اولور و مکره دخی اولمز زیرا وارد اولان حدیث شریفک دلالتی عذر سز اولمقدر (نقوله علیه السلام صلاة القاعد علی النصف من صلاة القائم) صلاة معذور ایسه نصف اوزر ینه دکلدر بلکه صلاة قائم کبیدر (ولو قعد بعد ما افتتحه قائما جاز و یکره لو قعد بلا عذر) و اگر مصلی قائما افتتاح ایتمکد نکره او طور مغله تمام ایلسه جائز اولور اما مکره اولور اگر عذر سز اولور سه زیرا فعل قاعدا جائزدر بهاسی خود دخی اولی در (وقالا لا یجوز الا لعذر)

امامین دیدیلر که قائماً افتتاح ایلد کدنصکره قعود جائز دکلدرا لعذر ایله جائزدر امامینک دلیل قائم شروع
 قیامی مستلزمدر تکبیم قائماً صلواته نذر ایدن کبی بز دخی دیزر که صلاة قیامنه حد ذاته ملتزمدر زرا
 مصلی قیامی الترام ایشدر اما شروع ذاتنه ملتزم دکلدرا انجق مؤدای بطالاندن صیانت ایچوندر بوسیانت
 ایسه قیامه محتاج دکلدرا لکن امام ابوحنیفه کر یهدردیمکله مصنف دخی و یکره دیو ذکر ایشدر (و یتنفل را کبا
 خارج المصر مومیا الی ای جهة توجهت دابته) ومصلی خارج مصرده را کب ومومی اولدینخی حالده صلاة
 نافله بی قیلر دابه سی هر قنخی طرفه توجه ایدر سه بوکا دلیل حدیث ابن عمر رضی الله تعالی عنه در (قال رأیت
 رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یصلی علی حار وهو متوجه الی حایبر یومی ایماء) دینلدیکه ابتداء صلواته
 قبله یه توجه شرطیدر دکلیدر نه ایله ده ومحیطده مسطوردر که علمادن بر طائفه تطوعی ادا به اوزرنده تجویز
 ایشلردر الا که دابهلرین افتتاح حالنده قبله یه توجه ایتدیر دکلرنده تجویز ایدر لردی بعده مخرف اولدینخی
 لا بأسدر دیشلر اما افتتاح صلاتی قبله دن غیری به بلا ضروره جائز کور مشلردر زرا ابتداء حالنده ضرورت
 بو قدر ضرورت حال بقاده در لکن بزیم اصحابمزن دن افتتاحه قبله یه توجه ایتدیر مکی اخذ ایلامشلردر زرا ناص
 شریفده تفصیل یوقدر اکر بز معارض دابه اوزرنده تطوع قیلته منفعت یوقدر بر سه جواب و یریلور که
 بو فعلده حفظ لسان و خواطر فاسد و وسواسدن نفسی حفظ واردر لسان و نفسی حفظ منفعتی خود
 منفعت کامله در و مسافر عذر سه مکتوبه بی دابه اوزرنده قیللار زرا اوقات مخصوصه ده در ادا ایچون زوله
 جدا مشقت اولمز اما تطوع بونک خلافتجه در دابه اوزرنده صلاتی قیلوب نزول ایلمکه عذر خرسزدن
 و یرتیجی حیوانلردن خوف کبی ومکان بالجملة و یر اولوب ایلمک ممکن اولمق کبی ودابه سی چامش اولمق کبی
 یا خود مسافر بر اختیار کسنه اولوب نزول ایدر سه نمکه قادر اولمق کبی بو احوال موجود اولدقده
 دابه اوزرنده مکتوبه جائز اولور (و بنی بنزوله) ومصلی دابه اوزرنده قیلدینخی تطوعی بنا ایدر نزول ایلد که
 زرا را کبک ایماسی قوئده رکوع و سجودی کبیدر (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف خلاف ایدوب جائز
 دکلدر دیر زرا بنا اولنه جق رکوع و سجود ایله در بو تقدیر چه قوی بی ضعیف اوزرینه بنا ایلمک لازم کلور
 مریض مومینک عذری زائل اولوب بنا سی صحیح اولدینخی کبی بونک دخی بنا سی صحیح دکلدر (و بر کوبه لایینی)
 و رکوبی ایله بنا ایلمز بر کسنه ارضده ایکن بر رکعت قیاسه بعده را کب اولسه بنا سی صحیح اولمز استیفاف ایدر
 زرا یرده ایکن افتتاحی رکوع و سجودک وجوبی ایچون منعقد اولمش ایدی بغیر عذر مالزم بی ترک ایلمکه قادر
 اولمز اما را کبک تحریمه سی بونک خلافتجه در * فصل * (التراویح سنة مؤکدة) تراویح سنت مأکده دیر
 اما روا فض سنت عمر دیشلردر اما بزیم ائمهمز قتنده سنت رسولدر (لقوله علیه الصلوة والسلام ان الله تعالی
 فرض علیکم صیامه و سن لکم قیامه) بو حدیث شریف دلالت ایدر ونبی علیه الصلوة والسلام بعض لیلیده
 اقامت ایدوب ورمضان کیچهلر نندن بر کیچه چتوب بعض ناس ایله یکر می رکعت تراویح قیلدیر و یروب ایکنجی کیچه
 اولدقده ناس مجتمع اولوب وینه چتوب اولکی کبی یکر می رکعت قیلدیر و یروب او چنجی کیچه اولدقده چهمیوب
 (عرفت اجتماعکم لکن خشیت ان یکتب علیکم) بیور مشلردر اول وقتدن حضرت عمر رضی الله تعالی عنه زمانه
 د کین ناس تراویحی منفر د ادا ایدر لردی حضرت عمر کندی زماننده ابی بن کعب که شیخ شویخ قرءدر ا کاجاعتله
 قلمغه امر ایشدر وصحابه دن عثمان وعلی و ابن مسعود و ابن عباس وطلحه و زبیر و مهاجر بن و انصار دن چوق
 کسنه لر معا حاضر اولوب بر فرد ایلامشدر بلکه موافقت و مساعدته ایشلردر امام علی کرم الله وجهه ورضی الله
 تعالی عنه (نور الله تعالی مضجع عمر کانور مساجدنا و انما یواظبها النبی علیه الصلوة والسلام خشية ان تکتب
 علینا) دیوشنا ایشدر و ابوحنیفه دیشدر که تراویح بر سنت مؤکده در عمر رضی الله تعالی عنه کندی نفسندن
 مواظبت ایلامشدر اما کندی قتنده بر اصل واردر که اول اصل (قوله علیه الصلوة والسلام ان لعمر فیکم سنة
 مهدیة فاتبعوه و لا تخالفوه) قول شریفیدر بوستندن حنیب اکرم تراویحی مر ایلدی زاهدیده دخی بو منوال
 اوزره ذکر اولمشدر (علیکم بسنتی و سنته الخلفاء الراشدین من بعدی) حدیث شریفی دخی سنت مؤکده او اسنه
 دلالت ایدر مواظبت رسول الله علیه الصلوة والسلام او لمغله سنت مؤکده اولماسی لازم کلز ترک
 مواظبت عذر (خشية ان یکتب علینا) کبیکه بیان اولمشدر لفظ تراویح تر و یحه نک جمعیدر واصلی

مصدر در ترویج تسمیه اولندیغی هر درت رکعت ما بیننده استراحت اولندیغی ایچوندر و اتباعله عدم مخالفتنه توصیه دخی بر برینی مؤکدر (فی کل لیله من رمضان بعد العشاء) تراویح سنت مؤکده در رمضان هر کیجه سنده عشاء نصکره حتی اگر برکسنه قبل العشاء تراویحی ادا ایلسه جائز دکلدر مشایخ بلندن برجماعت کیجه نیک کایسی تراویح ایچون وقتدر قبل العشاء و بعد العشاء جائز در ز بر اقیام اللیل تسمیه اولنگله وقتدر دیمشدر (قبل الوترو بعده) وتردن اول و وتردن نصکره قلمتی سنت مؤکده در اما شیخ بخاری دیمشدر که برکسنه عشاء دن اول یا خود وتردن نصکره تراویحی ادا ایلسه وقتنده ادا ایلامش اولور ز بر تراویحی وقتی فعل صحابه ایله بلنمشدر انلرایسه بعد العشاء و قبل الوترو قلمشدر (بجماعة) جماعت ایله اداسی سنت مؤکده در ابو یوسفدن روایت وارددر که برکسنه امام ایله مسجدده قیلدیغی کی اونده قیلغنه قادر اولسه اوند، قیلحق افضلدر اما صحیح اولان جماعت ایله قیلحق افضلدر قاضیخان جماعت ایله قیلحی مسجددر دیش امام مالک و شافعی انفراد افضلدر سائر سنت کبی ز بر اخلاصه اقر بدر و در یادن دخی ابعددر دیمشدر بعضیلر دیمشدر که برکسنه تراویحی بالکن اونده ادا ایلسه جماعتی ترک ایله مسیء اولوب تارک سنت اولمش اولور (عشرون رکعة) یکر می رکعتدر وتردن غیری مالک قنده اوتوز الی رکعتدر (بمشر تسلیمات) اون سلام ایله یعنی ایکی رکعتده بر سلام اولیحق یکر می رکعتده اون سلام اولور (وجلسه بعد کل اربع بقدرها) هر درت رکعتدر نصکره درت رکعت مقداری جلسه ایله یکر می رکعتدر بومقدار او طور مق مستحیدر اصحاب زماندن بو گونه دکن متواتر اولان بودرت رکعت ما بیننده او طور مق انتظاردر مصلی مخیردر دیلر سه تسبیح او قور دیلر سه تهلیل ایدر دیلر سه نماز قیلر دیلر سه سکوت ایدر هر قنغیسنی ایشر سه احسندر (لقوله علیه السلام المنظر للصلاة کن فی الصلاة) و بعضیلر تراویحین مابیننده طواف ایدر لر و مدینه ده بعضیلر نماز قیلر لر دیمشدر اما بعضیلر طواف و صلاة تحقیق دکلدر دیمشدر (والسنة فیها الختم مرة) تراویحه سنت بر کره ختم ایلکدر مقدار قرائته مشایخ اختلاف ایشردر بعضیلر شفعنده صلاة مفر بده قرائت اولنان مقداری کرکدر ز بر تطوع فرضدن اشاعه در * امدی تطوعده مکتوباتده اخذ اولنانی اخذ اولتی اولی در دیمشدر بعضیلر عشاءه قرائت اولنان مقداری کرکدر ز بر تراویح عشاءه تابعدر دیمشدر و بعضیلر کولی حسنک ابو حنیفه دن روایتی هر رکعتده اون آیت مقداری اوقومقدر صحیح اولان دخی بودر ز بر هر رکعتده اون آیت اولیحق ناسه تخفیف اولور و بونکله (السنة فیها الختم مرة) مضمونی دخی حاصل اولور ز بر اوتوز کیجه ده یکر میشر رکعتدن التیوز رکعت اولور و آیت قرآن الی یک و بر مقدار آیتدر هر رکعتده اون آیت قرائت اولیحق ختم حاصل اولور نهیاه ده دخی مسطور اولان بودر بو بایده بر سؤال وارد اولور که مفسر لر ذکر ایلدیکی اوزره آیت قرآن الی یک التیوز التیوز التیوز یوقاروده مذکور اولان حساب اوزره الی یک آیت قرائت اولنوب باقیسی قرائت اولماش اولور * اللهم الان یراد التقرب کما برشد الیه مقوله سی اوله صاحب نهیاه دیمشدر که افضل ایکی کره ختم ایلکدر اهل اجتهاد اون کونده ختم ایدر لر ایش ابو حنیفه دن روایتدر که شهر رمضانده التمش بر ختم شریف ایدر مش اوتوز ختم کوندزده و اوتوز ختم کیجه دهو بر ختم تراویحه واقع اولمش اولور (فلایترک لکسل القوم) ختم ترک اولنغر قومک کسلی ایچون لکن فی زماننا افضل اولان قومی جماعتدن نفرت ایتدر مکر و نیتده تراویح یا خود سنت اللیل و یا خود قیام اللیل دیونیت اولنسه جائزدر (قیل و تکره قاعدا مع القدرة علی القیام) تراویحی قائماً قیلغنه قدرت واریکن قاعدا قیلحق مکروه اولور قاضیخان فتوا سنده فقها اتفاق ایتدیلر که عذر سنز قاعدا قیلحق مستحب اولمیه دیمش و جوازنده اختلاف اولمشدر بعضیلر عذر سنز قاعدا جائز اولمز دیو ابو حنیفه دن حسنک روایتله استدلال ایدر لر اول روایت بودر که برکسنه عذر سنز صباح نماز نیک سنتنی قاعدا قیلسه جائز دکلدر تراویح دخی بویجه در سنت مؤکده اولنگله * و بعضیلر عذر سنز قاعدا تراویح قیلحق جائزدر دیمشدر و سنت فجر ایله تراویح یثنی فرق ایشر در و اصح اولان دخی بودر نهایت قاعدا ادا ایله نیک توانی قائماً ایندن ناقص و بلکه نصف اوزره در و وجه فرقلری بودر که سنت فجر خلافت سنز سنت مؤکده در و تراویح تأکیدده اذن اشاعه در برابر عدایک جائز دکلدر اگر امام عذر ایله و عذر سنز تراویحی قاعدا قیلسه و قوج قائماً اقتدا ایلسدر بومسئله ده مشایخ اختلاف

ایلدیلر بعضیلر امام محمد مذهبنه ذاهب اولوب قائلک قاعده تراویحه اقتداسی صحیح اولور دیدیلر قول صحیح
 دخی بودر (ویوتر بجماعتی رمضان فقط) انجق رمضانده جماعت ایله وتر قیلنور فقط سائر نوافلی اخراج
 ایچوندر سؤال اولنور سه که وتر رمضانده جماعت ایله می افضلدر یاخود منفردا قیلنمی افضلدر جواب
 وریلور که جماعت ایله قیلنق افضلدر زیرا عمر رضی الله تعالی عنه رمضانده جماعتله وتری اقامت ایشدر
 (والفضل فی السنن المنزل) وستلرده افضل اولان منزله قیلنقدن زیرا یادن بعیددر (لقوله علیه الصلوة
 والسلام افضل صلاة لرجل فی بیته الا لمکتوبة) (الاتراویح) الاتراویح دکل یعنی تراویح منزله قیلنق افضل
 دکلدر بلکه بونده جماعت افضلدر اگر برجماعت عشانک فرضنده جماعته یتشمسل اول جماعت تراویحی
 قیلنور نلر اما جماعت منفردا عشاء و تراویحی ادا ایلسلر بعده امام ایله وتری ادا ایشک جائزدر زیرا جماعت ایله
 وتر قیلنق رمضانده مخصوص صدر و بعضیلر دیدیلر که امام ایله وتر قیلنسون زیرا وتر تراویحه تابعدر معلوم
 اوله که جماعتله تطوع رمضان دن غیریده قیلنن شمس الائمة دن مرویدر که جماعت ایله تطوع علی سبیل
 التداعی اولور ناهله نماز قیلان امامه اقتدا ایشک کر اهتنده اختلاف اولمشدر امام مقتدی درت
 اولد قده کراهتنده اختلاف یوقدر یعنی مکروه اولمسی متفق علیه در ناهله جماعت ایله مکروه اولدیغندن
 رغائب و برات یوقدر نماز نرنده امامه اقتدا مکروه اولدیغنی فقها تصریح ایشلدر در * فصل * (یصلی امام
 الجمعة بالناس عند کسوف الشمس رکعتین) کونش طوتلدیغنی وقت امام جمعه ناس ایله ایکی رکعت نماز قیلر کسوف
 لغتده شمس ضیاسی کیدوب سیاه اولسیدر مشهور اولان کسوف شمس ایچون خسوف قر ایچوندر ابی مسعود
 انصاریدن روایتدر که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اوغلی ابراهیم وفات ایلدیکی حینده شمس طوتلش
 ایندی ناس دیدیلر که شمس طوتلسی موت ابراهیم ایچوندر نبی علیه الصلوة والسلام بونی استماع بیوردقده
 دیدیکه (ان الشمس والقمر آیتان من آیات الله تعالی لاتنکسفان بموت احد ولا بحیاته فاذا رأیتما شیئاً من هذه الافزاع
 فافزعوا الى الصلاة) صحابه دن برجماعت روایت ایشلدر که نبی علیه الصلوة والسلام کسوف شمسده ایکی رکعت
 نماز قیلشدر (فی کل رکعة رکوع واحد) هر رکعتده بر رکوع ایله ایکی رکعت نماز قیلور بر امام شافعی
 هر رکعتده ایکی رکوع ایله قیلننه دیمشدر و شافعی نیک دلیل حدیث عائشه رضی الله تعالی عنهار که (ان النبی
 علیه الصلوة والسلام صلی صلاة الکسوف رکعتین باریعة رکوعات واریع سجعات) بزم ایچون دلیل حدیث
 عبد الله بن عمر والنعمان بن بشر و ابی بکر و سمرة بن جند بدر که الفاظ مختلفه ایله روایت ایشلدر نبی
 علیه الصلوة والسلام کسوف شمسده ایکی رکعت نماز قیلدی شمس نجلی اولنجه صلاتی تطویل ایلدی *
 امدی قن روایتلر تعارض ایلسلر روایت رجال ترجیح اولنور ایکی رکوع ایله روایت اولنا نک تاویل
 و توفیق بو اوله که نبی علیه الصلوة والسلام رکوعی اوزادوب چوق طور مغله صف اولده اولنلر رسول علیه
 الصلوة والسلامی رکوع دن قالمش ظن ایلوب باشلر بن قالدیروب خلفنده اولان صف دخی صف اولی قیامده
 کوروب باشلر بن قالدیروب و اولکیلر ایسه نبی علیه الصلوة والسلامی رکوعده کوروب تکرار رکوع ایلوب
 صف ثانی دخی کذلک رکوع ایشکله صکره کی صفده اولنلر حضرتی ایکی کره رکوع ایشکله ظن ایلیله بو یله
 اشتباه قتی چوق واقع اولور خصوصاً حضرت عائشه صف نسا ده در که صف اخیردر * اگر دیتلور سه شافعی نیک
 دلیل اولان حدیث کسوفی رجال دن ابن عباس دخی روایت ایشلدر جواب وریلور که اول زمان ابن عباس
 حضرت ثلری صبیان اولغین نسا صفتک اوکنده ایندی وانلر دخی بعید اولمغله ایکی دفعه رکوع الشمس ظن ایلیه
 (ویطیل القراءة) و امام قرائتی تطویل ایلیه تطویل ایلمکده نبی علیه الصلوة والسلامه متابعت الشمس اولور زیرا
 نبی علیه الصلوة والسلام رکعت اولی ده سورة بقره و نائیده سورة آل عمران مقداری او قوش (و یخنیها)
 امام قرائتی اخفا ایدر ابو حنیفه قنده (وقالا یجهر) امامین دیدیلر که امام قرائتی جهر ایدر (ثم یدعو
 بهدهما حتی تجلی الشمس) نمازی ادا ایلدکد نکره شمس نجلی اولنجه دعا ایلیه امام دیلر سه اوطور رکن
 دیلر سه قائمادیلر سه قبله یه قارشو طوره دیلر سه جماعته قارشو طور و دعا ایلیه قوم دخی آمین دیلر (قوله
 علیه الصلوة والسلام اذا رأیتما شیئاً من هذه الافزاع فافزعوا الى الله تعالی بالدعاء) (ولا یخضب الامام)

و امام خطبه او قومیه شافعی دیر که بعد الصلاة ایکی خطبه او قویه بیرامده او قودیعی کی دلیل عائشه رضی الله تعالی عنهانک روایتدیر که نبی علیه الصلاة والسلام نماز قیادقدنصرکه خطبه او قیوب الله حد و ثنا ایلمدی بزم ایچوب جواب بور وایت حضرت عائشه ننگ غیر یدن نقل اولتمشدر اکر نقل صحیح اولورسه تا ویلی بو اوله که ناس کسوفی موت ابراهیم ایچون دیر لر ایلمدی انلرک جو ابیلر بنی رد ایچون خطبه او قومش اوله یو خسه خطبه شرط دکادر یا خود حضرت عائشه ننگ خطبه قولی دعایمک اوله زیر دعایه خطبه اسمیه اولتمشدر (و ان لم یحضر صلوا فراری) و اکر امام جمعه حاضر اولمز ایسه تقدیم و تقدیمه منازعه فتنه سی اولسون ایچون جماعت منفردا ادا ایلسونلر زیر تطوعده اصل اولان منفردا ادا اولتمشدر (رکعتین اواربعاً کانسوف) ایکی رکعت یا خود درت رکعت قیلرر صلاة خسوف کی اما صلاة خسوفده امام جمعه حاضر اولورسده ینه منفردا ادا ایدرلر زیر ایچمه ده اجتماع متعسر در امام شافعی دیر که فتن قر مخسف اولسه امام مسجد ناسه ایکی رکعت قیلورره و هر رکعتده ایکی رکوع ایدر و قرائتی جهر ایدر صلاة کسوفده ایلمدی کی (و الظلمة و الرجیح و الفزع) وظلمت و رجیح و فزع کی اهو الله نماز قیلرر لذله شدید و صاعقه و انتشار الکواکب و الامطار الدائمة و عموم الامراض ایچون دخی نماز قلنور ❦ فصل ❦ و الصلاة بجماعة فی الاستسقاء بل هو دعاء و استسقاء (راستسقاءه جماعت ایله نماز یوقدر بلکه دعاء و استسقاء در) لقوله تعالی و استغفروا ربکم انه کان غفارا یسرل السماء علیکم مدرارا) جناب رب العزه استغفاری ارسال مطر ایچون سبب قتلشدر و صلاة ذکر اولتمادی و رسول علیه الصلاة والسلام استسقایه چقوب نماز قیلوب مروی اولان دعادر ❦ و انسندن روایت اولنور که ناس قور اقلقدن نبی علیه الصلاة والسلام منبرده ایکن شکایت ایلدیلر نبی علیه الصلاة والسلام منبرده دعایدوب برهفته متوالیا یغور یا غوب منقطع اولدی عمر رضی الله تعالی عنه دخی استسقا ایچون صحابه ایله مشاوره ایدوب صحابه دن کعب یا امیر المؤمنین بنی اسرائیل یفمبر لر ینک عصبه سیله استسقا ایدر لر دی و حال عباس حاضر و عم رسول علیه الصلاة والسلام در دیدکده عمر رضی الله تعالی عنه عباسی منبر اوزر ینه اجلاس ایدوب و کند یسی دخی یانته طوروب (اللهم تنوسل الیک بعنیک) دیو دعایدوب منبردن نزول ایلمدن عظیم یغور لر یا غمشدر استسقاءه نبی علیه الصلاة والسلام منبردی مروی اولان دعا بودر (اللهم اسقنا غیثا مغیثا هنیثا مرینا مرینا غداً مجللاً سحاً ما طبقتنا اللهم اسقنا الغیث و لا تجعلنا من القانطین اللهم ان بالبلاد و العباد و الخلق من اللأ و آء و الضنک ما لا نشکوه الا الیک اللهم انبت لنا الزرع و اردلنا الضرع و اسقنا من بركات السماء و انبت لنا من بركات الارض اللهم انا نستغفرك انک کنت غفارا فارسل السماء علینا مدرارا) قیچن یغور یاغنه (اللهم صیبا نافعاً) دیه دخی جماعت دیه که (مطرنا بفضل الله و برحمته) غیث مطر معنا سنهدر (مغیثا مرینا) محمود العاقبة دیمکدر (مرینا) میمک قحی ایله او جو زوق دیمکدر ضم میم و باء مو حده و تأمشاة ایله دخی مر و یدر مرینا و مرینا کی (غداً) قح غین و دال ایله صوتک و خیرک چوقلغیدر و یغور قطر له ینک بیوکی اولمق دخی دینلشدر (مجللاً) بکسر اللام شول بولندر که یغور یریوز ینه عام اوله ازه ری دیمشدر که بلاد و عبادت نفعی عام اوله (سحاً) قح سین ایله مطر شدید (عاماً طبقتاً) ای مستوعباً للارض مطبقاً علیها کثیراً (قانطین) مأیوسین معنا سنهدر (من اللأ و آء) بالشدته المجاعة (الضنک) ضیق معنا سنهدر (بركات السماء) کثرت امطار در (بركات ارض) بردن حاصل اولان زرع و مرعاند عبارتدر (فان صلوا فرادی جاز و قلا یصلی الامام بالناس رکعتین) اکر جماعت منفردا قیلرر سه جائزدر و امامین دیدیلر که امام ناسه ایکی رکعت نماز قیلور یر اما مین ایچون دلیل ابن عباس روایت ایلمشدر نبی علیه الصلاة و السلام عید کی ایکی رکعت نماز قیلور یردی بزدرز که بر کره ایلمشدر و بر کره دخی ترک ایلمشدر بو تقدیر جده سنبل اولماش اولور (یجهر فیهما بالقراءة) ایکی رکعتده قرائتی جهر ایدر صلاة عیده اعتبار ایتمکله و بعض کسندر امام محمد دن روایت ایلمشدر که امام ایکی رکعتده دخی تکبیرات عید کی تکبیر ایلیه ابو یوسف قنده تکبیر اولتمشهور اولان دخی بودر (و یخطب بعدها خطبتین) و صلاتدنصرکه ایکی خطبه ایدر (کالعید عند محمد و عند ابی یوسف خطبة واحدة) امام محمد قنده اول ایکی خطبه بی بیرام خطبه سی کی اوقویه تکبیرات زواید ایله و ابو یوسف قنده خطبه واحد اوقویه اکر خطبه اوقنور سه جلسه ایله قطع ایلد

زیرا مقصود اولان دعا در و امام منبره چقمیوب برده قلیجه یا خود قوسه یا خود عصایه اتکا ایلیه بدایعه
 (لایکبر فیهما فی المشهور من الروایة عنهما و روی عن محمدانه یکبر) دیو ذکر اولمشدر ظهر به ده (و قال محمد
 یصلی فیهمار کعتین و بجماعة کصلاة العید الا انه لیس فیهما تکبیرات) عبار تتری مسطور زدر ابو حنیفه قنده
 خطبه یوقدر ز بر اخطبه جماعت ایله قلنان صلاته تا بعدر بونده ایسه جماعت یوقدر * ابن عمر دن روایتدر که
 نبی علیه الصلاة والسلام استسقایه چقمشدر نه نماز قلمشدر ونه خطبه او قومشدر انحق دعا ایشدر امانی علیه
 الصلاة والسلام خطبه او قودی دیو اولان روایت جواز تک بیانی ایچون اولمغه محمول اوله سننه محمول اولیه
 و عمر رضی الله تعالی عنهما استسقایه چقمشدر نماز قلمشدر بنی خود ثابت اولمشدر اگر سنت اولیدی عمر رضی الله تعالی
 عنه ترک ایشدی خصوصاً سنت رسوله اتباعده جله دن اشد ایدوکی بیاندن مستغیدر رسول اکرم صلی الله تعالی
 علیه وسلم بر دفعه ایشلیدی و بر دفعه ترک ایلدی دینش ایدی عمر رضی الله عنه سنت رسول الله اتباعده آخر دن
 اشد ایکن استسقایه چقمشدر نماز قلمشدر بنی سنت اولماسنی مؤیددر و سنت مواظبت ایله ثابت اولاند
 اخیانا ایشلیوب و اخیانا ترک ایله سنت ثابت اولمز (و لایقلب القوم ارضیهم) و قوم ردالر بنی تقلیب ایشلر
 (و یقلب الامام عند محمد) و امام محمد قنده امام رداسنی تقلیب ایدر ز بر نبی علیه الصلاة والسلام استسقایه چقمشدر
 قبله به استقبال ایدوب رداسنی تقلیب ایشدر صفت تقلیب بودر که ردا مربع ایسه یوقاروسنی اشاغه
 و اشاغیسنی یوقارو ایلیه و اگر مدور ایسه صاغنی صول و صولنی صاغ اوزرینه تقلیب ایدر اما ابو حنیفه
 قنده امام دخی رداسنی تقلیب ایشلر ز بر نبی علیه الصلاة والسلام بوم جمعه ده استسقایه چقمشدر رداسنی تقلیب ایلدی
 اگر سنت اولیدی ترک ایشدی امام محمدک روایتی تفاوتاً اوله یعنی ردایی تغییر ایله هوا متغیر اولمق ایچون
 و محتملدر که نبی علیه الصلاة والسلام دخی او یله ایش اوله که الله تعالی حالی تغییر ایلیه ردایی تغییر ایشلکه * بو ایسه
 غیر یده بولمز نبی علیه الصلاة والسلام مخصوص اولمش بر فعل اولور یا خود وقتا که اخبار تعارض ایلسه قیاسی
 تمسک ایدر رز قیاس ایسه تقلیب اولماقدر صلاة کسوف و جمعه و عیدینده اولمدیخی کبی (و یخرجون
 ثلاثة ايام فقط) و جماعت متوالیا انحق اوچ کون استسقایه چقارلر اوچ کوندنصکره چقمشدر و چقدقلری
 وقت بیان واسکی قفتان یا خود اسکی خرقلر کیوب ذلیل و متواضع و خاشع اولدقلری خالد باشلر بنی
 ا که لر و چقمشدر دن مقدم صدقه ایلیه لر و توبه و استغفار لر بنی تجدید ایلیه لر مایلتلرنده عداوت اولنلر
 بر بر بنی راضی ایلیه لر ضعفا و شیوخ و صبیان استسقایه چقارلر یعنی دعایه کتدکه بونلر ایله معا کیده لر *
 مختصر السراج الوهاجده مسطور در که امام ایچون مستحب اولور که اوچ کون خلق صائم اولمق ایچون
 امر ایلیه اندنصکره در دنجی کونده مصلایه چقارلر صبیان فی معا استسقایه چقارمقدمه مدخل عظیم اولدیغنه
 اشبو حدیث شریف دلالت ایدر (قال النبی علیه الصلاة والسلام لولا صبیان رضع و بهائم رضع و عباد الله
 رضع لصب علیکم العذاب صبا) و حدیث آخر دخی ضعفا ایچون قوی حجتدر (قال النبی علیه الصلاة والسلام ان نبیا
 من الانبیاء استدی فاذا هو نمل فرافعة قوائمها الی السماء فقال ارجعوا فقد استجب لکم من اجل النملة) و قال
 النبی علیه الصلاة والسلام هل تنصرون وترزقون الا بضعفائکم (و لایحضره اهل الذمة) اهل ذمت
 استسقایه چقمشدر زیر استسقا استزال رحمت اچون ندر کفره اوزرینه رحمت نازل اولمز الا عذاب ولعنت
 نازل اولور امام مالک قنده اگر کندولر چقارلسه منع اولمیشدر انلر استسقادن منع اولنمق ایچون اثر دخی
 وارد اولمشدر و بعض خلفا عهدنده معا چقمشدر منع ایشلر در ائمهمز قنده حاضر اولملری چاتردکلدر
 ناس دعا ایچون چقارلر (و مادعاء الکافرین الا فی ضلال) ایدیکی اظهر من الشمسدر رسول الله صلی الله
 تعالی علیه وسلم دن تبید مشرکین ایچون (انا بری من مسلم مع مشرک) امر شریفی خود دلیل قاطع
 ایدیکی قتی ظاهر در بزایه ده و غیر یده امام رستغفیدن (لایجوز ان یقال دعاء الکافر یسجاب لانه لایعرف
 الله تعالی لیدعوه) قولی نقل اولمشدر بوکا مناسب برحکایه عجیبه که بغداد ده قحط عظیم اولوب خلیفه
 ناسی جمع ایدوب استسقایه چقاروب بر دفعه چقمشدر دعاری قبوله قرین اولیوب ایکنجیده ککذک
 اوچنجیده دخی اصلا اثری ظهور ایلدی در دنجیده خلیفه یهود و نصاریه امر ایدوب چقدقلری
 حینده عظیم یغور لر یاغدی بونک ایچون علمایی جمع ایدوب بوغری به تک اصلنی سؤال ایدوب

برکسنة جوابو یر مکة قادر اولیوب لکن بزاهد کسنة وارایدی اتی دعوت ایدوب سؤال ایلد کده
الله تعالی مؤنلری سورودعاو تضرع لرینی عجله ایله قبول ایلر که دعاو تضرع لرینی زیاده ایلسونلر اما ایهود
ونصارای الله تعالی سومن ودعا لرینی قبول ایلدیکنه سبب تکرار تضرع ایلسونلر ایچوندر دیو جواب
ایلد کده خلیفه عظیم بسند ایشدر

❦ باب ادراك القریضة ❦

بواب فر یضه اولان صلاته ادراك بیانده در (شرع فی فرض فاقیم) برکسنة فر یضه اولان صلاته شروع
ایلسه واقامت اولنسه یعنی امام نمازه شروع ایلسه (ان لم یسجد للاولی یقطع و یقتدی) اگر شارع مز بورر کعت
اولی ایچون سجده ایلد یسه نمازی قطع ایله و امامه اقتدا ایلیه ❦ صورت مسئله بودر که برکسنة فر ضه شروع
ایلسه اول کسنة شروع ایلد یکی فرضک هنوز رکعت اولی سنین سجده سنی ایلد یسه قطع ایدوب امامه
اقتدا ایلر بلا عذر نقض عبادت حرامدر لقوله تبارک و تعالی (ولا تبطلوا اعمالکم) لکن بومحلده نقض اکیال
ایچوندر یعنی اکیال جائز در مثلا مسجدی احیاو تعمیر ایلیک ایچون نقض کبی و صلاة ظهری جمعه ایچون منفردا
قیلدیغی صلاتی نقض ایلیک جائزدر (وان سجد و هو فی الرباعی یتم شفعا) و اگر رکعت اولی ایچون سجده ایلسه
حالبو که مصلی فرض رباعیده اولسه شفیع اولی تمام ایله ادا اولنان بر رکعتی صیانت ایچون اندنصرکه قطع
ایدوب امامه اقتدا ایلر و ادا ایلدیکی ایکی رکعت نافله اولور (ولو سجد لثلاثة یتم) و اگر اوچنجی رکعتک
سجده سنی سجده ایلیش ایسه درت رکعتی تمام ایلیه ز یرا اکثرینی ادا ایلدی اکثرده ایسه حکم کل وارد تمام
ایلی لازمدر (و یقتدی متطوعا) و متطوع ایسه امامه اقتدا ایدر (الافی العصر) الا صلاة عصرده اقتدا ایلر ز یرا
عصر دنصرکه نافله قیامک مکر و هدر (ولو فی الفجر و المغرب یقطع و یقتدی مالم یقید لثانیة بسجدة) و اگر صلاة
فجرده یا خود مغربده اولور سه قطع ایلر مادامکه ثانیه بی سجده ایله قیید ایلد کجه (فان قیدیم و لا یقتدی)
اگر رکعت ثانیه بی سجده ایله قید ایلد یسه تمام ایلیه و امامه اقتدا ایلیه ز یرا بعد الفجر تغفل مکر و هدر
و بعد المغرب اگر امامه موافقت ایدر سه اوچر رکعت نافله ایله موافقت ایتش اولور نافله ده ایسه اوچر رکعت
یوقدر سنته مخالفت ایتش اولور اگر نافله بی درت رکعت ایلیک ایچون سنته موافقت ایلسه بو تقدیرجه امامه
مخالفت ایلیش اولور بونلرک هر بریسی بدعتدر (ولو کان فی سنة الظهر او الجمعة فاقیم او خطب) و اگر اول نمازه
شارع اولان کسنة ظهرک سنتده یا خود جمعه نک سنتده اولسه امدی ظهرک فرضنه اقامت اولنسه
یا خود خطبه یتشروع اولنسه (یقطع علی شفیع) اول سنتی ایکی رکعت اولمق اوزره قطع ایلر ز یرا اول سنت نوافل
سنتیدر فرائض دکلدر بور وایت ابو یوسفنددر (وقیل تمها به) و دینلدیکه سنت ظهری تمام ایلیه یا خود سنت
جمعه بی ❦ و هدایه ده دخی لفظ قیل ایله حکایه اولنمشدر اما ظهری یده هذاهو الصحیح دیو مسطور در مرغیانی
دخی وهو الصحیح دیشدر و امام جلیل ابو بکر محمد بن البخاری صلات واحد، منزله سنده در دیو درت رکعتی
اتمامه فتوی و یرمشدر (و کره خروج من مسجد اذن فيه قبل ان یصلی ما اذن لها) و صلاة ایچون اذان
او قوتن مسجددن مصلیک قبل الاذخروجی مکر و هدر شول مسجدده که اذان او قونمشدر اول اذان ایچون
اولان صلاتی قیلر دن مقدم مصلیک خروجی مکر و اولدی (لقوله علیه الصلاة والسلام لا یخرج من المسجد
بعد النداء الا من اذن من قبله) الا من یقام به جماعة اخرى (الاشول کسنة نک
مسجددن خروجی مکر و اولمز که اول کسنة ایله جماعت اخرى قائم اوله اول مقوله کسنة بعد الاذان
مسجددن خروج ایلسه مکر و اولمز (وان صلی مرة لایکره الا فی الظهر و العشاء ان شرع فی الإقامة) و اگر
بر کره قیلر سه مکر و اولمز الاظهر و عشاء دنصرکه اقامتده شروع ایلیکد، تغفل جائزدر (ومن خاف فوت الفجر
بجماعة ان ادى سنته بترکها و یقتدی) و شول من که اگر فجرک سنتی ادا ایدر سه جماعت ایله فجرک فوتنی
خوف ایلسه اول سنتی ترک ایدر و امامه اقتدا ایدر ز بر اثواب جماعت اعظمدر و جماعتک ترکنه و عید لزومدر ❦
امدی جماعت فضلنی احراز اولدی ❦ روایت اولنمشدر که (قال النبی علیه السلام لئن لم یهدمت ان استخلف
من یصلی بالناس و انظر الی من لا یحضر الجماعة فامر بعض الفقیان بان یحرقوا بیوتهم و سئل ابن عباس
عن رجل یقوم باللیل و یصوم بالنهار و لا یحضر الجماعة قال هو فی النار) محشی صدر الشریعة اخی چلبی

دیشکه بر کسنه خوف ایلسه که اگر فجر ستمه اشتغال ایدرسه فجر کندوی فوت ایدر اول کسنه ستمه شروع ایدوب تکبیر ایلسون بعده نایا فرضه تکبیر ایلسون بو تکبیر ایله سنتدن چقوب فرضه شارع اولمش اولور چیقن فرضدن فارغ اولسه قبل طلوع الشمس قضا ایلسه بومنوال اوزره قضا اولمقی مکروه اولمز وعلی دخی باطل اولمز انجق بر عملدن بر عمله تجاوز ایلمش اولور دیو تفصیل ایشدر (وانزجا ادراک رکعة لایترکها) واکر فرضک بر رکعتنه ایرشیمی رجا ایدرسه یعنی ایرشمک ممکن اولدیغنه قلبی جازم اولورسه اول سنتی ترک الیه زیر اسنت فجر جماعت کبی مؤکده در ممکن اولدیغی مرتبه ایکیسنگ مابینی جمع ایلیه و رکعتک برینه ایرشمک صلاتک کلینسه ایرشمک کبی اولمقی باینده حدیث شریف دخی وارد اولمشدر (قال النبي عليه الصلاة والسلام من ادرك ركعة من الصلاة فقد ادرک رکعتها) (بل یصلیها عند باب المسجد یقتدی) بلکه اول سنتی مسجد قبوسنده ادا ایدر و امامه اقتدا ایدر (ولانقضی الاتجال فرض) وفجرک سنتی قضا اولمز الا فرضه تبعیت ایله قضا اولور مثلا بر کسنه صباح نمازینی ترک ایلسه فرضنی قضا ایلدکده معا سنت قضا اولنور بالکن سنت قضا اولمز قیاس بو ایدیکه ستمده قضا اولمه زیر ا قضا واجب ایچون مخصوصدر لکن قبل الزوال فرضه تبعیت ایله قضا سی ایچون اثر وارد اولمشدر و اثر مذکور غداة لیلته التعر یسده مع الفرض نبی علیه السلامک قضا سیدر (وعند محمد تقضی بعد الطاوع) و امام محمد قتمده طلوعدن صکره قضا اولنور و قبل طلوع الشمس بالاتفاق قضا اولمز زیر اسنتک صفقی وقتک ذهابی ایله فوت اولدی مطلق نقله مشابه اولدی نافله ایسه بعد طلوع الصبح و بعد ارتفاع الشمس مکروه اولدی امامین قتمده امام محمد قتمده بعد ارتفاع الشمس الی الزوال قضا ایلمک جائزدر حقیقته نظر اولنسه مابینلرنده خلاف بو قدر ابو حنیفه و ابو یوسف دیرلر که قضا بو قدر اگر ایشلورسه لا بأسدر و امام محمد دیرکه قضا اولمقی بکاسو کلودر اما ایشلورسه قضا ایلدیکنک اوزرینه برشی لازم کلن (و یترک سنة الظهر فی الحالین) و ظهرک سنتی ترک اولنور ابکی حالده یعنی کر کسه فرضک فوتی خوف اولسون کر کسه اولسون ترک اولنور زیر بعد الفرض اداسی مکندر (و یقضیها فی وقته قبل شفعه) و اول سنتی قضا ایدر وقتنه ایکی رکعتدن اول امام محمد قتمده ابو یوسف قتمده ایکی رکعتی ادا ایدر اندن صکره باقی درت رکعتی قضا ایدر بعضیلر عکسنی ذکر ایشدر (و غیرهما و غیر الفرائض الخمس و الوتر لایقضی اصلا) و سنت فجر دن و سنت ظهر دن غیر فرائض خمس و وتر دن غیر اصلا قضا اولمز ذکر اولناندن ماعدانه سنترل بالکن ونه فرضه تبعیت ایله قضا اولمز سنت فجرک قضا ستمه دلیل غداة لیلته التعر یس اثر ایدر و واجبه قر بیدر و سنت ظهرک قضا ستمه دلیل نبی علیه الصلاة و السلامک فعل شر یقلری اولدیغنه عائشه رضی الله تعالی عنهانک حدیثدر و ترک قضا سی خود سنتدن اولی ایدیکی بیانن مستغیدر (ومن ادرك ركعة واحدة من الظهر مجبابة لم یصلها بمجبابة بل ادرك فضلها) و بر کسنه صلاة ظهری جماعت ایله ادا اولنور کن بر رکعتنه ایرشسه اول کسنه ظهری جماعت ایله قیلدش بلکه فضیلتنه ایرشمش اولور * جماعته مدرک اولدیغنه مثال بر کسنه قولنه اگر ظهر نمازینی جماعت ایله ادا ایدرسک آزاد اولدیه او قول دخی جماعتک در دنجی رکعتنه ایرشسه آزاد اولمز زیر اول نمازی جماعت ایله قیلدش اولوب و اوزرینه قرات لازمدر جماعته ایرشمک اکثرینه ایرشمکدر اما اوچ رکعتنی جماعت ایله قیلسه آزاد اولور دی زیر اوچ رکعتنی جماعت ایله قیلان جماعته ایرشمش اولور برینه ایریشن جماعته ایرشمش اولور دیو مرویدر لکن ایکی رکعتنه ادر اکرده اصلا تعرض اولنماش عدم تعرضک حکمی طرفینک حکمنددر فهم اولنور که بر رکعتنه ایریشن فضیلت جماعته ایریشیمک ایکی رکعتنه ایریشن بالطریق الاولی فضل جماعته ایرشمش اولور لکن نمازی جماعت ایله قیلش اولمز (ومن اتی مسجد او لم یدرک جماعة تطوع قبل الفرض ماشاء ما لم یخف فوته) و شول کسنه که مسجده کاسه و جماعته ایرشسه مادامکه اول صلاتک فوتدن خوف الیه فرضدن اول ذیلدیکی نافله بی قیلر (ومن ادرك الامام را کما فکبر و وقف حتی رفع رأسه لم یدرک تلك الركعة) و بر کسنه امام را کع اولدیغی حالده ایرشسه دخی تکبیر ایلسه و قیامده طورسه حتی امام رکوعدن باشنی رفع ایدنجه اول کسنه رکعتنه ادراک ایش اولمز (ومن رکع قبل امامه فادر که امامه فیه صح رکوعه) دخی شول کسنه که امامدن اول رکوع ایلسه و امام رکوعده اول مقتدی به ادراک ایلسه

اول مقدماتك ركوعى صحيح اولور زير اش شرط جزء واحده مشاركت ايدى ركوعك طرفيندن برنده مشاركت
كافى اولمغله اول شركت بومحمله بولندى و امامدن مقدم سجده و ركوع حقه و ارد اولان حديث شريف
(قال النبي عليه الصلوة والسلام لا تبادروني بالركوع والسجود وقال النبي عليه الصلوة والسلام اما يخشى
الذي يركع قبل الامام ويرفع ان يحول الله رأسه رأس حمار)

✽ باب قضاء الفوائت ✽

بواب فوت اولان نمازلك قضاسى بيانده در (الترتيب بين الفائتة والوقتية و بين الفوائت شرط) فائته ايله
وقتيه ييننده دخى فائته لر ييننده ترتيب شرطدر زيرا ابن عمر رضى الله تعالى عنهدن روايت اولنور نبي
عليه الصلوة والسلام بيور مشدر كه (من نسي صلاة فلم يذكرها الا وهو مع الامام فليصل التي نسيها ثم ليعد التي
صلاها مع الامام) اكر ترتيب شرط اوليه ايدى نبي عليه الصلوة والسلام مع الامام قيلنان صلاتى اعاده ايله امر ايلز دى
حتى روايتدر كه يوم خندقده نبي عليه الصلوة والسلام دن درت وقت نماز فوت اولمش ايدى نبي عليه الصلوة
والسلام انلرى ترتيب اوزره قضا ايدوب و بعد القضا (صلوا كما رأتوني اصلي) بيور مشدر در (فلو صلى فرضا
ذاكر فائته فسد فرضه موقوفا) بر كسنته اكر بر فرض فائته سنى خاطر ايدىغى حالده ادا ايلسه اول كسنته نك فرضى
موقوفا فاسد اولور امام اعظم قتنده (وعندهما بائنا) و امامين قتنده قطعيا فاسد اولور زيرا بونلرك قتنده موقوفا
دكادر لكن امام ابو يوسف قتنده و صف فرضيت فاسد اولور امام محمد قتنده اصل فاسد اولور ✽ مثلا بر كسنته
صلاة عصرى ادا ايدر كن صلاة ظهري ادا ايدى كن خاطر لسه عصرى فاسد اولور اكر آخر وقت دكل ايسه
زيرا اعتبار ابو حنيفة و ابو يوسف قتنده اصل وقته در امام محمد قتنده وقت مستحبه در حتى بر كسنته عصره
شروع ايلسه و ادا دن صكره صلاة ظهري قيلد يفتى تذكر ايلسه اكر صلاة ظهره مشغول اولور سه عصر وقت
مكروهه قالور اول كسنته ابو حنيفة و ابو يوسف قتنده ظهري قيلر بعده عصرى قيلر امام محمد قتنده
عصرى قيلر بعد غروب الشمس ظهري قيلر فچن فرضيت فاسد اولسه اصل صلاة باطل اولمز ابو حنيفة
و ابو يوسف قتنده ✽ اما امام محمد قتنده باطل اولور اندن صكره عصر ابو حنيفة قتنده موقوفا فاسد اولور امامين
قتنده قطعيا فاسد اولور (فلو قضاها قبل اداء است بطلت فرضية ماصلى) اكر فائته بي التى وقت صلاتن
مقدم قضا ايلسه قيلد يفتى صلاتك فرضيتى باطل اولور نهايت نغله منقلب اولور اما امام محمد قتنده اصل صلاة
باطل اولور اما ابو يوسف و صفيتى باطل اولور ديمش ✽ امدى وصف باطل اولمغله اصل صلاة باطل اولمق
لازم كلز (والا) و اكر التى وقتى ادا ايدنجه فائته بي قضا ايلزه (صحت عنده لا عندهما) قيلد يفتى التى وقت
صلاة صحيح اولور امام اعظم قتنده امامين قتنده صحيح اولمز زيرا امام اعظم قتنده موقوفا فاسد اولمش
ايدى اول اجلدن صحيح اولمز ✽ ترتيب اوچ شئ ايله ساقط اولور برى نسيان و برى ضيق وقت و برى كثر
فوائتدر بومحمله ايسه التى وقت اولمغله ترتيب ساقط اولور بومحمله در كه بروقت نماز بش وقتى افساد ايدر
و بروقت دخى بش وقتى اصلاح ايدر ✽ صورت مسئله بودر كه بر كسنته صباح نماز ينى فوت ايدوب و ظهري
و عصرى و مغربى و عشا بى و ايرته سى كونك فجر ينى قيلسه هر بر ينى قيلد قجه قضا يه قلان صباح
نماز ينى ذاكر اولسه اول كسنته وقت ظهري قيلر سه وقت التى اولور قيلد يفتى بش وقتى صحيح التمش
اولور اكر التيجى صلاتكه ظهردر قيلزدن مقدم قضا يه قلان صباح نماز ينى قضا ايدر سه قيلد يفتى بش
وقت فاسد اولور بو تقديرجه صحيح اولان ظهردر مفسد اولان فجر در (والوتر كالفرس عملا) صلاة
وتر دخى عمل جهندن فرض كيددر (فذكره مفسد خلافا لهما) و ترك دخى ذكرى مفسد صلاتدر امامين
خلاف ايدوب انلر قتنده مفسد دكادر زيرا و تر انلر قتنده سنندر سنت اوليحق فرض ايله سنت ييننده ترتيب
شرط دكلسدر ترتيبك شرطى فرض ييننده در (ولو صلى العشاء بلا وضوء ناسيا ثم صلى السنة
والوتر به يعيد السنة لاعادة العشاء) بر كسنته آبدستى ناسيا صلاة عشا بى قيلسه اندن صكره سنت و وترى
آبدست ايله قلسه سنتى اعاده ايدر عشانك اعاده سيچون زيرا سنت فرضه تابعدر (ولا يعيد الوتر) و ترى اعاده
ايلز زيرا صلاة وتر مستقلا صلاتدر امام اعظم حضر نلرى قتنده (خلافا لهما) امامين خلاف ايدوب و ترى
دخى قضا ايدر در لر زيرا انلر قتنده و تر سنندر (و بطلان الفرضية لا يبطل اصل الصلاة) و فرضيتك طلاقى ايله

اصل صلاة باطل اولمز ابو حنیفه و ابو یوسف قتلنده تحریمه فرضینک وصفیله اصل صلاة ایچون عقد اولمشدر * پس بو تقدیرجه وصف ضرور تندن بطلان اصل لازم کلز مکفر صوم کبی * برکسنه معسر ایکن کفارتی ایچون صائم اولوب اداء صوم ائناسنده غنی اولوب بحریر رقبه ایلسه حالت اعسارده اولان صیامی اطوعه منقلب اولور (خلافا لمحمد) امام محمد خلاف ایدوب انک قتنده اصل صلاة باطل اولور زیرا تحریمه فرض ایچون عقد اولمشدر قچن فرضیت باطل اولسه اول فرضیت ایچون منعه قد اولان تحریمه دخی باطل اولور (و یسقط الترتیب بضیق الوقت) ضیق وقت ایله دخی ترتیب ساقط اولور زیرا ضیق وقتده قضا ایلسه صلاة وقتیه وقتنده ادا اولنیمسب فوت اولمق لازم کلور دی اول اجلدن ضیق وقت ترتیبی اسقاط ایدر (و بالنسیان) نسیان ایله دخی ترتیب ساقط اولور زیرا ناسی وقتیه او زربنه فائته بی تقدیمه عاجزدر او تمسی سببیه اگر تکلیف اولنسه عاجز جمله سندن اولوردی (لا یكلف الله نفسا الا وسعها) نص شریفی عاجزی تکلیفدن خلاصه قوی حجتدر امام مالک قتنده ضیق وقت ونسیان ایله ترتیب ساقط اولمز (و بصیرورة الفوائت ستا) فوائتک الی اولمسبیله دخی ترتیب ساقط اولور (حدیثه اوقدیمه و لایعود بعودها الی القلة) فوائت کرک حدیثه اولسون یا خود قدیمه اولسون فوائت جدیده ترتیبی اسقاطده منفق علیهدر قدیمه ده مشایخک اختلافی وارددر * اول اختلافک بیانی بودر که برکسنه بر ایلق صلاتی ترک ایلسه و بر ایلق دخی قیلسه و ترک اولنانی قضا ایلسه بعده هر کون قیلدیغی نماز دن بروقتی ترک ایلسه و بروقتی دخی ادا ایدرکن فائته جدیده ذکر اولنسه بعضیلر قتنده ادا ایلدیگی وقت جائز اولمز کو یا که قدیمه اولان فوائتی صلاته تهاونی ایچون زجر ایوق مقامنه اقامت اولنور و بعضیلر دیدیلر که جائزدر و فتوی دخی بونک اوزرینه در زیرا قدیمه ترتیبی ابطال ایلدی کثرتی ایچون فوائت جدیده دخی زیاده اولوب سقوی تأکید اولمشدر بو تقدیرجه قدیمه و حدیثه ساقط اولور (فن ترک ستا و اکثر و شرع یؤدی الوقتیات مع بقاء النوائت ثم فاته فرض جدید فصلی وقتیه بعده ذا کراله صحت وقتیه) امدی شول کسنه که الی وقتی یا دخی زیاده وقتی ترک ایلسه و فائته باقی ایکن وقتیاتی ادا یه شروع ایلسه اندنصکره اول کسنه بی بروقت فرض جدید فوت ایلسه بعده اول کسنه فرض جدیدی ذکر ایلسه ذا کر اولدیغی حالده وقتیه بی قیلسه اول کسنه نک وقتیه سی صحیح اولور و بوقیود حدیثه او قدیمه قولنک تعر یفیدر (و کذا لو قضی تاک الفوائت الا فرضا او فرضین فصلی وقتیه ذا کراله) و اگر مصلی فوائتی قضا ایلسه الابرفرض یا خود ایکی فرض قیلسه بو باقی قلاتی ذا کر اولدیغی حالده وقتیه بی قیلسه بوقاروده ذکر اولندیغی اوزره وقتیه سی صحیح اولور بوقید و لایعود بعودها الی القلة قولنک تعر یفیدر (ولا یقتل تارك الصلاة عمدا ما لم یحجد) و قصد صلاتی ترک ایلین قتل اولمز مادامکه صلاتک فرضینتی انکار الیمه (اما من ترک الصلاة متعمدا فقد کفر) حدیث شریفی انکار اوزرینه محمولدر تکیم اصولده بیان اولمشدر (ولو اردت عقب فرض صلاة ثم اسلم فی الوقت لزمه اعادته) و اگر برکسنه قیلدیغی فرضک عقبنده عیاذا بالله تعالی مرتد اولسه اندنصکره اول وقتنده اسلامه کلسه اول کسنه اول وقتک اعاده سی لازم اولور شافعی قتنده اعاده سی لازم اولمز زیرا نفس ردت عملی ابطال ایلن بلکه حالت ردتیه اصابت ایلین موت عملی ابطال ایدر * بو کلامه دلیل قوله تعالی (ومن یرتد منکم عن دینه فیمت وهو کافر فاولئک حبطت اعمالهم) بزم ایچون دلیل نفس کفر ایله عمل باطل اولور و بطلانیه حق سبحانه و تعالی نیک (و من یکفر بالایمان فقد حبط عمله) قول شریفی دلیل کافیدر او یله اولسه عمل باطل اولیحق اول کسنه کو یا که اول نمازی قیلا مشدر وقتنده اسلامه کلنجه اعاده سی واجب اولور (و لایلزم قضاء ما فاته فی زمان الردة) و زمان ردتیه فوت اولان صلاتک قضاسی لازم کلز امام شافعی قتنده قضاسی واجب اولور بزم ایچون زمان ردتیه قضاء ما فاته لازم کلدیکنه دلیل الله تعالی نیک (قل للذین کفروا ان ینتهوا یرغفر لهم ما قد سلف) قول شریفی لفظ سلف عموم اوزره در مرتده دخی متناولدر اما شافعی ایچون دلیل مرتد عمومندن مخصوصدر زیرا اصلنده کافر اولان کأن اسلامی بلز تکالیفدن اولان شیبی دخی التزام ایلسه مشدر اگر کافر حال کفرنده قضاء متروکات واجب اولیدی اسلامدن کندنه لرینی منع ایدر لردی اسلامه دخولری ایچون تخفیف اولندی اما مرتد بو یله دکلددر

اسلامك حسننى يلوب ترك اسلام ايلد يكي عناددر بوتقديرجه تخفيفه مستحق دكلدر بو علت ايچوندر كه مرتدن جزيه قبول اولمز (ولاقضاء ما فاته بعد اسلامه في دار الحرب ان جهل فرضيته) ودار حربده اسلامه كلكد نصره فوت ايلديكي صلاتك دخي قضاسي لازم كلز اكر فرضيتي بئز ايسه يعنى بر كسنه دار حربده مسلمان اولسه ووجوب صلاتي بئسه و برفاج زمان دار حربده مكث ايلسه اندنصره وجوب صلاتي بئسه قضاسي لازم اولمز اما امام زفر قنده قضاسي لازمدر و شرابعده جهل وجو بي مانع دكلدر تكلم جهل ايمانك وجو بي مانع اولديغى كبي ودار اسلامده بر كسنه اسلامه كلسه و شرابعي بئسه ينه اوزرينه واجبدر * دار حرب دخي بوكامثالدر بو قول امام زفر كدر و بزم ايچون دليل انسان قبل العلم شرابع ايله صلاتي ادايه عاجزدر بوتقديرجه قضاسي لازم كلز اما ايمان بونك خلا فيجه در زيرا وجود صانع و وحدانيته دليل ظاهر در

﴿ باب سجد السهو ﴾

بو باب سهو ك سجده لري بياندهدر سجدو ك سهوه اضافتي حكما سابه اضافتي قبيلنددر اضافته اصل بودر زيرا اضافت اختصاص ايچوندر وجوه اختصاصك اقواسي مسيبك سببه اختصاصيدر سجدو سهو صلاتده واقع اولان نقصاني جبر ايچوندر سجده اولان دم چنابت كبي (اذا سهى بزيادة او نقصان سجد سجدتين حتى يصلي افعال صلاتن برفعلي زياده ايله يا خود نقصان ايله سهو ايلسه ايكي سجده ايله يعنى بر كسنه افعال صلاتن بر محلي اوليان برده برشي زياده ايلسه يا خود ماوجب دن برفعلي ترك ايلسه جبر صلاة ايچون ايكي سجده ايله (بعد التسليتين وقيل بعد واحدة) ايكي طرفه سلام و برد كدنصره سجده ايله و ديندريكه بر سلامدنصره سجده ايله امام شافعي قنده قبل السلام سجده ايلكدر نبي عليه الصلاة والسلامدن سجده سهو قبل السلام اولديغى مر ويدر زيرا سجده سهو فاشتهك جبري ايچوندر فاشته ايسه قبل السلامدر سجده سهو دخي قبل السلام كر كدر اما بزم ايچون دليل حديث بن مسعود در كه رسول عليه الصلاة والسلام سجده سهو ايلشدر ديور و ايت ايشدر و قتا كه نبي عليه الصلاة والسلام فعلي روايتده اختلاف اولنسه ثوبانك روايت ايلديكي قوله مراجعت اولنور و ثوبانك روايت ايلديكي (لكل سهو سجدتان بعد التسليم) حديث شر يفيدرو هدايه ده ذكر اولمشدر كه بو اختلاف جوازنده دكلدر اول روايتنددر مثلا بزم قتمزده بعد السلام سجده اولنسه اولي در قبل السلام دخي اولنسه جا ردر و لكن اولي اولان بعد السلامدر امام مالك قنده اكر سجده نقصان ايچون اولورسه قبل السلام و اكر زياده ايچون اولورسه بعد السلام كر كدر صاحب درر و صاحب هدايه و شمس الائم و امام ابوالبث و امام ظهير الدين المرغيناني سجده سهوي ايكي سلامدنصره اختيار ايشدر در اما مختار اولان منفرد ايچون ايكي سلام و امام ايچون بر سلامدنصره سجده سهو ايلكدر (وتشهدو سهو ياتي بالصلاة على النبي صلى الله تعالى عليه وسلم والدعاء في قعدة السهو هو الصحيح) وقعدة سجدو سهوده دخي تشهد او قويه و سلام و بره و نبي عليه الصلاة والسلامه صلاة شر يفه و دعا و قويه صحيح اولان بودر زير اصلانده دعاك موضعي صلاتك آخر يدر (ويجب ان قرأ في ركوع او قعود) و سجده سهو واجب اولور اكر ركوع و قعودده قرائت ايدرسه زير ركوع و قعود محل قرائت دكلدر افعال صلاتن برفعل مجلسز اولمش اولور (او قدم ركنا او اخره او كرره او غير واجبا او تركه كر ركوع قبل القراءة) يا خود بر ركعتي تقديم ايلسه يا خود اول ركعتي تأخير ايلسه يا اول ركعتي تكرار ايلسه يا واجبي تغيير ايلسه يا خود اتى ترك ايلسه قبل القراءة ركوع كبي بو افعالك جمله سنده سجده سهو واجب اولور (وتأخير القيام الى الثالثة بزيادة على التشهد) و تشهد اوزرينه زياده ايله ركعت ثالته يه قيامي تأخير كبي فعلده سجده سهو واجبدر مثلا بر كسنه قعدة اولي ده تشهددن زياده برشي او قومغله او چجعي قيامي تأخير ايلسه سجده سهو واجب اولور زياده ده اختلاف اولمشدر ابو حنيفه دن بر روايتده بر حرف زياده ايلكده سجده سهو لازم كلور و بعضيار اللهم صلى على محمد ديكده سجده سهو لازم كلور و بعضيلر و على آل محمد ديمجه مجرد اللهم صل على محمد ديكده لازم كلز ديديلر صحيح اولان بودر كه بر ركن اد اولندجق مقداري تأخير اولغله سجده سهو واجب اولور (ور كوعين) و ايكي ركوع ايلك كبي فعلده سجده سهو واجب اولور (والجهر فيما يخفى وبالعكس) و اخفا اولنه جق محله

جهر و جهر اولته جق یرده اخفا کبی بو مقوله فعلا رده دخی سجده سهو واجب اولور صاحب هدايه نك ذکر
 ایلدیکی اوزره بو محله بو جهر و اخفا خصایص جاعتنددر امامه مخصوصدر منفرد ایچون دکلددر ز یرا
 منفرد بین الجهر و الخفا فته مخیردر اما اخفا اولان محله جهر ایلسه سجده سهو واجب اولور
 (و ترك القعود الاول) قعود اولی ترك ایله دخی سجده سهو واجب اولور (وقیل کله یؤل الی ترك الواجب)
 و دینلدیکه ذکر اولنانک کلیسی ترك واجبه راجع اولور * محیطده ذکر اولندیغی اوزره اگر برکسته قیام
 محلنده قعود ایلسه و قعود ایله جک محله قیام ایلسه و یا ایکی اولر کعتلرده فاتحه اوزرینه سوره بی تقدیم ایلسه
 یا خود ایکی اولارده سوره بی ترك ایلسه و یا برنده ترك ایلسه یا خود ایکی اولدن قرائتی تأخیر ایلسه و یا
 قنوتی و یا خود قرائت تشهدی و تکبیرات عیدینی ترك ایلسه یا خود بر سجده و یا خود بز رکوع زیاده ایلسه یا خود
 تعدیل ارکانی ترك ایلسه یا خود بین رکوع و السجود قومیه بی ترك ایلسه یا خود ساهیا سلام و یرسه و نمازی اتمام
 ایلسه اکاسهو سجده لازمدر برکسته اخر یئنده ایکی کره فاتحه او قوسه سهو سجده ایله اگر اولینده فاتحه و سوره
 او قوسه اندنصکره بنه فاتحه او قوسه سجده سهو ایله سوره طویلله او قومش کبی اولور اگر برکسته سوره نك
 بعضیسنی او قیوب اول حالده فاتحه او قومدیغی تذکر ایلوب فاتحه بی او قیوب بعده ضم سوره ایلسه سجده سهو
 ایله برکسته فاتحه نك بعضی او قیوب اکثر یینی ترك ایلسه سهو سجده لازم اولور اما فاتحه نك جمله سنی ترك ایدرسه
 سجده سهو لازم کلز کذلک ظهرده و عصرده و عشاءده فاتحه او قیوب شفیع اخیرده سهو اضم سوره ایلسه سهو
 ایچون سجده ایله لازم اولر کذا فی قاضیخان برکسته بعض تشهدی ترك ایلسه سجده سهو ایله (وان تشهد فی القیام
 او رکوع لایجب) و اگر قیام ورکوعده تشهد او قوسه سهو سجده واجب اولر ز یرا قیام محل نك کلددر
 (وان سهامر ارا یکفیه سجدتان) و اگر مصلی نیجه کره سهو ایلسه ایکی سجده کفایت ایدر بو کادلیل (سجدتان
 بعد السلام یجز بان عن کل زیاده و نقصان) حدیث شریفدر (و یلزم المقتدی بسهو امامه ان سجد)
 و مقتدی به امامک سهوی ایله سجده سهو لازم اولور اگر امام سجد ایدرسه اما امام سجده ایله ایسه مقتدی دخی
 سجده ایله (لابسهوه) مقتدینک سهویله سجده لازم کلز (والمسبوق یسجد مع امامه ثم یقضی)
 و مسبوق اولان کسنه امام ایله سجده ایدر اندنصکره فوت اولانی قضا ایدر * محیطده ذکر اولمشدر که اگر
 مسبوق امام ایله سهو ایچون سجده ایله ایسه صلاتک آخرنده سجده ایله نك اوزرینه واجب اولور وقایه
 شرحی بن ملک و تحفة الفقهاء مسطوردر که اگر مؤتم مسبوق اولورسه امام ایله سلام و برمیوب منتظر اوله
 اگر امام سجده ایدرسه مؤتم دخی سجده ایله اندنصکره قاقوب ماسبقه بی قضا ایله و اگر امام ایله سجده
 ایله سهو آخر صلاته نك اوزرینه استحسانا سجده سهو واجب اولور * نو ادرده مسطوردر که عدم مسبوق سلام
 و یرسه صلاتی فاسد اولور و اگر ساهیا اولوب امام ایله سلام و یردسه اکاسجود لازم دکلددر ز یرا مقتددر
 و اگر امامد نصکره سلام و یرسه سجده سهو لازم اولور ز یرا منفرددر اگر مسبوق ماسبقه بی قضایه قائم اولسه
 اندنصکره امام سهو یینی تذکر ایلوب سجده ایلسه مسبوقه لازمدر که اگر اولر کعتی سجده ایله قید ایلدسه
 عودت ایدوب امام ایله معا سجده ایله اگر سجده ایله قید اولمش ایسه عودت ایله ز یرا امامندن منفرد اولوب
 اول رکعت صلاتیله مقید اولمشدر اگر عودت ایدرسه صلاتی فاسد اولور ز یرا زیاده رکعت ایله منفرد
 اولدقد نصکره اقتدا ایله اولور موضع انفر ادرده بر فعل ایله اقتدا صلاتی افساد ایدر * درده مسطوردر که
 برکسته لاحق اولسه نمازده او یوسه و برکسته نك دخی آبدستی بوزلمغله آبدست آغغه مشغول اولسه امام
 سهو ایلسه ایکسنه دخی سجده سهو لازم اولور ز یرا ایکسی دخی امامک خلفنده مصلی منزله سنده در
 (سهی عن القعود الاول وهو الیه اقرب) مصلی قعدۀ اولی ده سهو ایلسه حالبوکه مصلی قعوده اقرب اولسه
 یعنی دیزلرین قالددر ممش ایسه (عاد) عودت ایله او طوره و تشهد او قویه ز یرا شی قر بنده اولانک حکمنی
 اخذ ایله صلاة عیدین وجهه حقه فناء مصر مصر حکمنده اولدیغی کبی عودت ایلدکد نصکره و جوب
 سجده ده اختلاف اولمشدر بعضیلر دیشلدر که سجده ایدر ز یرا قیام ایله اشتغال ایدر جک مقداری واجبی
 تأخیر ایلدی و بعضیلر دیشلدر سجده ایله صحیح اولان بودر (والالا) اگر اقرب اولر سهو عودت ایلسون ز یرا

معنی قائم کبدر و قعدۀ اولی و اجبدر او بخجی به قیام فرضدر واجب ایچون فرضی ترک ائناک جائز دکلدر بعضیلر دیمشدر که قعوده عودت ایلیه مادامکه استقامت اوزره قائم اولنجده * اصح اولان بودر زیلعیده دخی بومنوال اوزره مسطوردر (و بسجد لسهو) سهو ایچون سجده ایلیه زرا واجبی ترک ائناشدر (وان سهوی عن الاخیر عاد مالم بسجد) واکر قعدۀ اخیره دن سهو ایلسه عودت ایلیه مادامکه سجده ایلیه زرا سجده سهو ایله اصلاح صلاۀ ممکندر بطلاندن احتراز ایچون اصلاحی ممکن اولان عمل واجبدر (و بسجد لسهو) سهو ایچون سجده ایلیه فرضی تأخیر ایلدیکی ایچون زرا قعدۀ اخیره فرضدر تأخیری ایله سجده سهو لازمدر اتفاقا ماقعود اول بونک خلافتجه در زرا قعدۀ اولی واجبدر ترکی ایله سجود واجب اولور تأخیر ایله وجود بنده اختلاف اولنشدر اصح اولان عدم وجود بیدر قعدۀ اولی ایله قعدۀ اخیره بو محله بر بردن متفرق اولدی و قعدۀ اولینک سهوی قعدۀ اخیره نک سهوی کبدر دینلسون زرا قعدۀ اولی ده قیام نالنده ذکر ایوب سجده سهو قعدیه رجوعی ایچوندر اما قعدۀ اخیره دن صکره قعوده رجوع قیامی ایچوندر * امدی بو محله بر بردن متفرق اولدی (فان بسجد بطل فرضه) اکر بشجی رکعتده سجده ایلسه فرضی باطل اولور زرا اول مصلی ارکان مکتوبه نک ا کالندن اول نافله به شروع عن مستحکم ایلدی زرا رکعت سجده واحده ایله حقیقته صلاتدر حتی نماز قتیله می دیوین ایدن کسنه بو مقوله حاث اولور * امام شافعی قتنده اکر عامدا ایسه باطل اولور اکر ساهیا ایسه باطل اولمز زرا دلیل عقلی اول رکعت ائک قتنده عبثدر و افعال صلاته ترتیب فرضدر و دلیل نقلیسی نبی علیه السلامک ظهیری بش قیلوب و قعدۀ رابعده اوطور دیغیدر و صلاتی اعاده ایلدیکنه بر خبر نقل اولندی (بر فعه عند محمد) امام محمد قتنده باشی سجده دن رفع ایله باطل اولور فتوی ایچون مختار اولان بودر زرا هر سینک تمامی آخری ایله در * امدی سجده نک آخری رفع رأسله در (و بوضعه عند ابی یوسف) ابو یوسف قتنده باشی سجده به وضع ایله باطل اولور زرا سجود انخفاضدن عبارتدر مجرد وضع ایله سجود حاصل اولور و شول کسنه که سجودی رفع رأس ایله شرط ایلدی کندور رأی ایله نص اوزرینه زرا یاده ایلدی * بونک ثمره خلاقی بونده ظاهر اولور که بر کسنه النبی یره وضع ایلسه واکا حدث سبق ایلسه وابدست ایچون باشی رفع ایوب ابدست آسه اندن صکره درنجی رکعتده اوطور سه یعنی تذکر ایلسه اول کسنه قعدیه اوطوروب بنا ایدرمی دیوسؤال اولند قده ابو یوسف قتنده عودت ائنا زرا فرض فاسد اولدی مجرد وضع رأسله فرضدن نفله انتقال محتمق اولدی امام محمد قتنده قعدیه عودت ایوب فرضی تمام ایدرزرا سجده نک تمامی انتقال ایله در انتقال ایله حدث حاصل اولغله صحیح اولدی انتقال من ایسه سجده صحیح اولمز کو یا که اول کسنه اصلا بسجده ائناشدر اول تقدیر جده قعوده عودت ایوب بنا ایدر بو حکایه ابو یوسف امام محمد دن روایت اولند قده زه صلاۀ فسدت یصلحها الحدیث دیدی * و فوالظهور یره بو مسئله به مسئله زه نسیمه اولنشدر زه زاء مکسوره دجه ایله دروزه کله استجابدر بو محله تمکم ایله استجابدر * امام ابو یوسف حضر تبری بولفظی سولسته سبب بودر که بر کون امام محمد بر مسجد یا نندن مرور ایوب ایچنه او کوزلر باغلوب و کلاب تبول ایوب خراب اولغله بو مسجد ابو یوسف کدر قیامته دکین بومثالو مسجد باقیدر دیو جواب ائناشدر در زرا ابو یوسف قتنده وقف هریر اولنشدر بلکه عودت ائنا دیو بیورر اما امام محمد قتنده واقف حیائده اولد قده ینه ملکته عودت ایدر و فاندن صکره ورثیه دخی انتقال ایدر نه یاده دخی بویلمه مذکوردر (و صارت نقل) باطل اولان فرض ابو حنیفه و ابو یوسف قتنده نقل اولور (خلافا لمحمد) امام محمد قتنده وصف باطل اولغله اصل صلاۀ دخی باطل اولور (فیضم سادسه ان شاء) مراد ایدر سه سجده ایله قید ایلدیکی بشجی به التجی رکعت ضم ایلیه زرا نقل وتر اولمز نقل اولمق ایچون شفع ایلیه امام محمد بونک خلافتجه در (وان قعد فی الرابعه ثم قام عاد و سلم مالم بسجد) واکر رکعت رابعده اوطور سه اندن نصکره قائم اولسه عودت ایلیه و سلام و یره مادامکه بشجی سجده ایله قید ایلدی (وان سجده فرضه) واکر بشجی رکعتک سجده سنی ایلسه فرضی تمام اولور زرا مصلی نک اوزرنده لفظ سلامدن غیر برشی * باقی قالمشدر سلام ایسه فرض دکلدر (و بسجد لسهو) سهو ایچون سجده ایلیه (ویضم سادسه) التجی رکعتی ضم ایلیه شفع اولنجیچون زرا رکعت واحده شروع دکلدر

نبی علیه السلام صلاة بترادن نهی بیور مشلردر (والرکعتان نغلا) والتینک ایکی رکعتی نافله در (ولاعهده
 لوقطع) واوزرینه برشی یوقدر اگر بشنجی رکعتی قطع ایدر سه یعنی التنجی بی ضم ایلیوب بشنجیده قطع
 ایدر سه برشی لازم کن (ولانتوبان عن سنة الظهر) ودرتدن زیاده اولان ایکی رکعت ظهر کسنت اخیرندن نائب
 اولمز لرزیر رسول علیه الصلوة والسلام سنت ظهر ده مواظبت بیور مشلردر * امدی مظنون اولان سنت مؤکده
 مقامنه قائم اولمز (ومن اقتدی به فیهما) وشول منکه ضم اولنان ایکی رکعتده امامه اقتدا ایلیه (صلاهما فقط) انجق
 ایکیسینی قیلر ابوحنیفه ابو یوسف قتنده * زیرا امام فرضدن خروجنی مستحکم ایلدی کویا که ابتدا تحریمه
 کبی اولمشدر (ولو افسد قضاها) و اگر امام ایکی رکعت افساد ایدر سه مقتدی قضا ایدر زیرا مقتدینک
 قصدیه مشروع اولدی امام بونک خلافتجدر امامدن قضا نک سقوطی اکا مخصوص بر عارض سبیله در
 اول عارض تطوعه بلا قصد امامک شر وعیدر بوفعل ایسه امامه مخصوص صدر مقتدی به تعدی اینز (وعند
 محمد یصلی ستا) و امام محمد قتنده اول کسنه التی رکعت قیلر (ولاقضاء لوافسد) دخی مقتدی به قضا یوقدر
 اگر امام افساد ایدر سه امام قضا ایلدی کبی مقتدی دخی قضا اینز زیرا امامومک حالی امامدن اقوی دکلدرد
 اگر اقوی اولسه زیاده الفرع علی الاصل لازم کلور (ولو سجد للسهو فی شفع التطوع لاینبی علیه) و اگر
 ایکی رکعت تطوعده سهو ایچون سجده ایلسه اول سهو ایلدی کبی تطوعک اوزرینه بنا اینز اگر بنا ایلسه
 وسط صلاته ایلدی کبی سجده سی باطل اولور (ولو بنی صح) و اگر بنا ایدر سه صحیح اولور تحریمه سی باقی
 اولدی ایچون لکن سجود سهوی اعاده ایدر زیرا خلال صلاته بولغله باطل اولور (وسلام من علیه السهو
 یخرج من الصلاة موقوفا) دخی اوزرینه سهو سجده لازم اولان کسنه نک سلامی اول کسنه بی موقوفا صلاتدن
 اخراج ایدر ابوحنیفه ایله ابو یوسف قتنده * موقوف اولسنک بیانی بودر که برکسنه نک اوزرینه شحده
 سهو لازم اولسه سجده اینزدن اول سلامو برسه موقوفا اول کسنه صلاتدن چقمش اولور زیرا سلام نفسنده
 محالدر لکن مصلینک اداء سجده به حاجتی ایچون موقوف اولور اول کسنه سجده ایدر سه حاجتی محقق اولوب
 سلامدن معنای تحلیل ساقط اولوب صلاته عودت ایدر و اگر سجده به عودت اینز سه حاجت منتفی اولوب
 سلام ایچون تحلیل ثابت اولور (ان سجده عاد الیهما) و اگر سجده ایدر سه صلاته عودت ایدر (والا) اگر
 سجده اینز سه (لا) صلاته عودت اینز سلام ایله صلاتدن چقمش اولور (فیصح اقتداء من اقتدی به بعد سلامه)
 امدی سهو ایچون سجده دن مقدم اولان سلامدن صکره امامه اقتدا ایدن کسنه نک اقتداسی موقوفا صحیح اولور
 یعنی اگر امام سهو ایچون سجده ایدر سه اول کسنه نک امامه اقتداسی صحیح اولور و اگر سجده اینز ایسه اقتداسی
 صحیح اولمز (ویصبر فرضه اربعاً بنية الإقامة) ومصلینک فرضی درت اولور اقامت یتیله * صورت مسئله
 بودر که برکسنه مسافر اولوب ظهری ایکی رکعت قیلر کن اوزرینه سجده سهو لازم کلوب سلامدن صکره
 سجده سهو اینزدن مقدم اقامته نیت ایلسه اگر سجده سهوی ایدر سه صلاته عودت ایدوب نمازی درت
 رکعت قیلر اگر سجده ایلیوب ترک ایدر سه نمازی درت رکعت اولمز ز برایت اقامت خارج صلاته واقع
 اولدی مقدم ایسه مسافر نمازی ادا اتمش اولدی خارج صلاته اولان نیتی کندوبی صلاته عودت ایدر من
 (و یبطل وضوءه بقهقهة) و سلامدن صکره و سجده سهو دن مقدم قهقهه ایلسه اول قهقهه سبیله
 مصلینک آبد سنی باطل اولور (ان سجده) اگر سجده ایدر سه (والا) و اگر سجده اینز سه (فلا) باطل اولمز
 اوچ صورتده بیلر اگر سجده اینز ایسه اقتداسی صحیح اولمز و فرضی درت اولمز و قهقهه ایله وضو سی دخی باطل
 اولمز (وعند محمد لا یخرج) و امام محمد قتنده اوزرینه سجده سهو لازم کن کسنه نک سلامی انی صلاتدن اخراج
 اینز نه موقوفا و نه قطعاً زیرا سجده نقصانی جیر ایچون واجب اولدی (فتبت الاحکام المذكورة) امدی احکام
 مذکوره که صحت اقتدا و فرضک درت اولسی و قهقهه نک سبیله و ضونک بطلانیدر ثابت اولور (سجده اولا)
 کرک سجده ایلسون کرک ایلسون بوا حکام ثابت اولور امام زفرک دخی قولی بودر (ولو سلم من علیه السهو
 بنية ان لا یسجد بطلت نيته وله ان یسجد) و او زرنده سجده سهو اولان کسنه سجده ایلیک یتیله سلام
 و برسه نیتی باطل اولور و اول کسنه ایچون سجده ایلیک وارد مادامکه تکلم ایلیه و قبله دن دوغیه و صلاته
 منافی برشی ایلیه (وان شک فی صلاته کم صلی ان کان اول ماعرضاه) و اگر مصلی صلاته نعتدار قیلد یغنه

شك ايلسه اكر كندويه ابتدا عارض اولمش ايسه يعنى اولدن بودقوله شك ايلك عادتق اولمويوب ابتدا عارض اولمش ايسه (استأنفه) صلاتنى استيناف ايليه يعنى دوندره واول ماعرضه انك معناسنده اختلاف اولمشدر صاحب اجناس مدت عمرنده اولان سهوك اوليدر ديمش شمس الائمة السرخسى اول كسنه نك شك عادتق اوليه انجق بر كره سهوا واقع اولمش اوله ديمك دكلدر ديمش فخر الاسلام هنوز ادا سنده اولديغى صلاتدر ديمش (والا) و اكر ماعرض له نك اولى اولمويوب اكثر يا واقع اولسه (بحرى و عمل بغلبة ظنه) بحرى ايليه و ظن غالبى ايله عمل ايليه زير ماعرض له كثير اولمغله استيناف ايدرسه حرج لازم كلور (فان لم يكن له ظن بنى على الاقل) امدى اكر اول مصلى ايچون ظن غالب اولسه اقل اوزرينه بنا ايليه بو بايدى نبي عليه الصلوة والسلامدن اخبار مختلفه وارد اولمشدر (قال النبي عليه الصلاة والسلام اذا شك احدكم فى صلاته انه لم صلى فليستقبل الصلوة وقال النبي عليه الصلاة والسلام من شك فى صلاته فلم يدرك ثلاثا صلى ام اربعاً صلى على الاقل وقال النبي عليه الصلاة والسلام من شك فى صلاته فليحجر الصواب) معلوم اوله كه اوچ حديث شريفك بينى ممكن اولديغى مرتبه توفيق ايلك لازمدر امدى (فليستقبل الصلوة) حديث شريفى ماعرض له نادر واقع اولمغله اكاچل اولمق ايكنجى حديث شريفكه (بنى على الاقل) در غلبه ظن ايله بحرى به حل اولمق و اوچنجى كه (فليحجر الصواب) درينه اكاچل اولمق اولى در (و قعد فى كل موضع احتمال انه موضع القعود) و هر موضعده قعود ايليه احتمالدر كه اول موضع موضع قعود اوله يعنى قعدۀ اخيره اوله * مثلاً بر كسنه صلاته فجرده شك ايلسه كه قلد يئى بر ركعتيدر يو خسه ايكى ركعتيدر هر بر ركعت اوزرينه بنا ايدر و تشهد مقدارى او طورر ايكى ركعت قيلمش احتمالى ايله و بر ركعت دخى ضم ايدرشول احتمال ايله كه مقدم قلد يئى بر ركعت اوله فجرده بويجه كر كدر * اكر مصلى نك شكى درت ركعت اولان صلاتده ايسه مثلاً بر كسنه صلاته ظهرده بر ركعتى يا خود ايكنجى قيلم ديوشك ايدوب بحر يسي دخى بر شئيك اوزرينه قرار داده اولسه بر ركعت قيلول او طوره اندنصكره قالمقوب بر ركعت دخى قيلول ينه قعود ايليه تكرار بر ركعت دخى قيلول ينه قعود ايليه تكرار بر ركعت دخى قيلول ينه قعود ايليه بوتقد بوجه درت ركعتده دخى او طور مش اولور خلاصه ده دخى مسطوردر و بويجه در * بر كسنه صلاتده شك ايلسه وز بادجه تفكر ايدوب بوجهه فكري اوزانسه صلاتدن بزر كنك اداسى ممكن اوله جق مقدارى اولسه اول كسنه نك اوزرينه سجده سهوا واجب اولورا كر بر كسنه صلاتنى ادا ده و عدم ادا ده شك ايلسه اكر شكى اول صلاتك وقتى ايچنده ايسه ظاهر اولان بودر كه ادا ايلامشدر ادا ايلسون اكر وقت چقد ايسه ظاهر اولان بودر كه ادا ايلمشدر شك نك اصلى اولماش اولور (توهم مصلى الظهر انه اتمها فسلم ثم علم انه صلى ركعتين اتمها وسجد لسهوا) صلاته ظهرى مصلى اولان كسنه ظهرى تمام ايلدم ديوتوهم ايدوب سلام و برسه اندنصكره بلسه كه اكي ركعت قيلمشدر اول كسنه صلاتى درده تمام ايدوب سهوا ايچون سجده ايله زير مصلى نك سلامى كندويى صلاتدن اخراج ايلان حتى نبي عليه الصلاة والسلام بويله ايلمشدر اما بر كسنه كندويى مسافر ظن ايلوب يا خود صلاته جمعده بي قيلم ظن ايدوب ايكى ركعتده سلام و برسه نك صلاتى فاسد اولور بومسئله اولكى مسئله نك خلاصه در زير اول كسنه ادا ايلديكى ركعتك مقدارنه عاقدر بوتقد بوجه سلامى عدا اولمش اولور پس صلاتى باطل اولور

باب صلاة المريض

بو باب مريضك صلاتى بيانده در (عجز عن القيام) مريض قيامدن حقيقه عاجز اولسه (اوخاف زيادة المرض) يا خود مرضك زياده اولمشدر خوف ايلسه (بسببه) اول قيام سببيله مثلاً قيامه قالمق ايله كج او كولمق و باشى طومق يا خودالم شديد حوفى اولسه (صلى قاعدا بر كع و يسجد) اول مريض قاعد اولديغى حائده ركوع و سجود ايدوب نماز قيلم بوفعله دليل تقلى عمران بن الحصين ايچون وارد اولان حديث شريف كافيدر (قال النبي عليه الصلوة والسلام لعمران بن الحصين صل قائماً فان لم تستطع فقاعدا فان لم تستطع فعلى جنب تومى ايماء) زير اطاعت بحسب الطاقه در قال الله تعالى لا يكلف الله نفسا الا وسعها (وان تعذر الركوع و السجود اومى براسه قاعدا) و اكر ركوع و سجود متعذر اولورسه قاعدا باشيله ايماء ايليه (و جعل سجده اخفض) و اول مريض مصلى ايماده سجودنى ركوع عندن آساغه ايليه زير ركوع و سجودك ايمائى اصلارى

مقامه قائم اولور اصلده سجود رکوعدن آشاغدر خلفنده دخی اویلمه کر کدر (ولا یرفع الی وجهه شیاً
 لاسجود) وحصلی مریض سجود ایچون یوزینه برشی قالدیرمه (فان فعل) واکر ایشلر سه یعنی سجده اینک
 ایچون یوزینه برشی قالدیرسه (وهو یخفص رأسه صح ایماؤه) حالبوکه اول مصلی مریض سجده ایچون
 باشنی رکوعدن آشاغ ایدر سه ایما سی صحیح اولور (والا) واکر رکوعدن سجودی آشاغ اولمزه (فلا)
 ایما سی صحیح اولمزه برانی علیه الصلوة والسلام بر مریضی عیادت ایلدیکنده کوردیکه اول مریض بری صدق
 اوزرینه سجده ایدر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم یصدیغنی رفع ایلدی اول مریض بر تختیه بی آلوب
 انک اوزرینه سجده اینک استدکده انی دخی رفع ایلدی و بیوردیکه (صل علی الارض ان استطعت و الاتومی
 ایماء واجعل سجودک اخفض من رکوعک) (وان تمذر القعود اومی مستلقیا ورجلاه الی القبلة) واکر قعود
 متعذر اولور سه ارقه سی اوزرینه ایما ایلیه وایکی ایقلمی قبله جانبنه اولدیغنی حالده و باشی التنه یصدق
 قونیه که قاعده شیه اوله ورکوع و سجود ایچون ایما ممکن اوله (او مضطجعا ووجهه الیهما) یاخود صاغ جانبنه
 یاتور اولدیغنی حالده ایما ایلیه وجهی قبله یه قارشو اولدیغنی حالده (وان تعذر الایماء برأسه اخرت الصلوة)
 واکر باشی ایله ایما متعذر اولور سه صلا ت اخیر اولنور ابن عمر ک روایتده نبی علیه الصلوة والسلام ک (فان لم
 یستطع فالله اخق بقبول العذر منه) قول شریفی دلیل و ایدر بو حدیث شریفک معناستده اختلاف اولمشدر
 شول کسنه که ایمایه قدرتی اولدیغنی قضانک سقوطی لازم کلز دیدی اول کسنه نک قتنده قبول عذر تأخیردر
 یوخسه اسقاطی دکدر و اخرت قولی دخی بوکا اشارتدر که شول کسنه که سقوطنه ذاهب اولمشدر (فالله
 احق بقبوله عذر الاسقاط) دیک معناسیله تأویل ایشلدر صحیح اولان دخی بودر و عنایه ده دخی بویلمه در
 صاحب هدایه دیمشدر که اخرت قولی صلاتک عدم سقوطنه اشارتدر که اکر عجز برکون و برکیجه دن
 زیاده اولور سه مفیق اولدقده قضا ایدر صحیح اولان بودر مضمون خطابدن منفهم اولان بودر که اول
 کسنه دن صلا ت ساقط اوله فتاوا ی قاضیخانده اصبح اولان عدم وجوب قضا در مجرد عقل توجه خطاب
 ایچون کافی دکدر حتی نوادرده مسطوردر که برکسنه نک ایکی الی دیر سکره وارنجه قطع اولنسه وایکی
 ایقلمی ساقدن قطع اولنسه انک اوزرینه صلا ت یوقدر بوندن ثابت اولدیکه مجرد عقله خطابک توجهی
 ممکن دکدر * صاحب اختیار دیمشدر که بو حالده فوت اولسه اوزرینه برشی لازم اولمزه اما اکر افتات میسر
 اولور سه صحیح اولان برکون و برکیجه نک صلاتنی قضا ایدر غیر بی قضا ایاز دفع حرج ایچون جنون و انما ده
 اولدیغنی کبی (ولایومی بعینه و لایحاجه و لایقلبه) و باشی ایله ایمایه عدم قدرتی اولان مریض کوزلری
 و قاشی ایله و قلبی ایله ایما ایلیه زیرا نبی علیه الصلوة والسلام (ان قدرت ان تسجد علی الارض فاسجدوا لافاوم
 برأسک) بیورمشلدر * پس موضع بیانده ایمانی اقتصار ایلدی اکر غیر بی ایله دخی جائز اولیدی بیان بیورر لایدی
 (وان قدر علی القيام و عجز عن الركوع و السجود یومی قاعدا) واکر مریض قیامه قادر اولوب رکوع
 و سجود دن عاجز اولسه قاعدا اولدیغنی حالده ایما ایلیه (وهو افضل من الایماء قائماً) و قاعدا ایما قائماً ایمادن
 افضلدر زیرا قاعدا ایما سجوده شیهدر باشی ارضدقرب اولغله * اما امام شافعی قتنده مریضدن قیام ساقط
 اولمزه برقیام رکندرورکن آخره قادر اولمق عجز ایله ساقط اولمزه (ولو مرض فی اثناء الصلوة بنی بما قدر) واکر
 اثناء صلاته مریض اولسه قادر اولدیغنی ایله بنا ایدر (ولو افتحها قاعدا برکوع و یسجد فقدر علی القيام بنی قائماً)
 واکر مریض صلاته قاعدا رکوع و سجود ایلدیکی حالده افتتاح ایلسه بعده قیامه قادر اولسه قائماً بنا ایدر
 (وقال محمد یستأنف) و امام محمد دیدیکه مریض مصلی صلاتنی استیناف ایدر زیرا امام محمد قتنده قائم قاعده
 اقتدا اینک صحیح دکدر (وان افتحها بایما فقدر علی الركوع و السجود استأنف) واکر صلاتنی ایما ایله افتتاح
 ایلسه و سجود ورکوعه قادر اولسه استیناف ایدر زیرا کعک مومی به اقتداسی جائز دکدر کذلک بناسی
 دخی جائز دکدر امام زفر قتنده دخی جائز دکدر (ولینطوع ان یتکئی علی شیء ان اعی) و قائماً نافله قیلان کسنه
 اکر یور یلور ایلسه یعنی عجز چکر ایلسه برشیته اتکالی ک وارددر زیرا یور لمق عذردر ابوحنیفه قتنده عذر سز
 اتکامکر ودر (ولو صلی فی فک جار قاعدا بلا عذر صح) واکر برکسنه یورر کید بلا عذر قاعدا نماز قیلسه

محمد در ابو حنیفه قنده (خلافهما) امامین خلاف ایدوب انرقنده صحیح دکلدر ز یرا قیام رکندر بلاعدر
 ترکی صحیح دکلدر (وفی المر بوط لاجوز بلاعذر) و باغلو اولان کیده بلاعذر قاعدا صلاة جائز دکلدر (ومن اغمی
 علیه او جن یوما وليلة قضی) وشول کیمسه که برکون و برکیجه مغمی علیه اولسه یا خود مجنون اولسه برکون
 و برکیجه نك صلاتنی قضا ایدر وشافعی قنده قضا انز فین بروقت صلاة کاملامغمی علیه اوزرندن مرور
 ایتسه وجوب صلاة آندن ساقط اولور بزم ایچون دلیل علی رضی الله عنه مغمی علیه اولوب اوزرندن درت
 وقت صلاة مرور ایدوب انغاسی زائل اولدوقده جمله سنی قضا ایشدرو عبد الله بن عمر او یح کون مغمی علیه
 اولوب برشی قضا ایلدی جنون دخی بویله در برکون و برکیجه دن اکثر اولورسه قضا ساقط اولور
 اما نقصانده ساقط اولمز (وان زاد ساعة لا یقضی وعند محمد یقضی ما لم یدخل وقت سادسة) و اگر برکون
 و برکیجه دن بر ساعت زیاده اولورسه قضا انز و امام محمد قنده قضا ایدر مادامکه التنجی وقت داخل اولیه

باب سجود التلاوة

بواب سجده تلاوت بیاننده در بومحمده سؤال وارد اولوب سجود التلاوة و السماع دیک کر کایدی ز یرا سماع
 تلاوت کبی سجده سبیدر جواب و یریلور که تلاوت ایچون سبب اولدیه ذکری من وجه سماعی مشتملدر
 و سجده تلاوتک شرطی طهارتدر حدت و خبیدن و استقبال قبله در و ستر عورتدر و رکنی ارضه وضع جبهه در
 صفتی وجوددر ابو حنیفه دن بر روایتده ابو یوسف قنده متوسعا واجب اولور ابو حنیفه دن بر روایتده امام
 محمد قنده فورا واجب اولور شافعی دیر که عمر رضی الله عنهم قولی موجبجه مسنودر تلاوت ایچون سزه
 برشی واجب اولدی ز یرا نبی علیه السلام آیت سجده بی او قودی و سجده ایلدی دیور روایت بیور مشدر بزم
 ایچون دلیل نبی علیه السلام (السجدة علی من سمع او تلاها) حدیث شر یقیدر و کلمه علی وجوب ایچوندر
 و آیات سجده نك بعضیسی سجده به امر در و بعضیسی تارکنی ذمدر و بعضیسی انبیاء علیهم السلام افعالندن
 خبردر * امدی انلره اقتدا بزه و اجیدر عمر رضی الله تعالی عنهم (لم تکتب علیکم) قولی (لم تفرض بل هی
 واجبة) دیکدر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم سجده ایلدی دیدیکی مجله اوزره انکمکه محمولدر تأخیری
 دخی جائزدر ابوهریره رضی الله عنهم دن روایتدر که (قال النبي علیه السلام اذا تلا ابن آدم آية السجدة فسجد اعترل
 الشيطان وهو يبكي ويقول امر ابن آدم بالسجود فسجد فله الجنة و امرت بالسجود فلم اسجد فلي النار) امدی
 بو تفصیل اوزره سجده تلاوت و اجیدر (سجد علی من تلا آية سجدة من اربع عشرة آية) شول کسنه نك
 اوزرینه سجده و اجیدر اون درت سوره دن بر سجده آیتی او قویه (فی الاعراف و الرعد و النحل و الاسراء و مریم
 و الحج و اولا و الفرقان و النمل و الم تنزیل و ص و فصلت و النجم و الانشقاق و العلق) بو سوره لرده اولان آیات سجده دن
 برینی تلاوت ایدنک اوزرینه سجده واجب اولور شافعی عدده بزه موافقدر غایتی سوره سجده ایکی سجده
 وارد و صده سجده بو قدر و حده اولان موضع سجده (قوله تعالی و اسجدوا لله الذی خلقهم ان کنتم اياه
 تعبدون) در دیدی شافعی سوره سجده ایکی سجده اولدیفنه عقبه بن عامر ک حدیثی ایله استدلال ایدوب قال النبي
 علیه السلام (فضلت الحج بسجدة تین من لم یسجد همالم یقرأهما) بیوردی بزم مذهبی ابن عباس و ابن عمر دن مرویدر که
 سوره سجده سجده تلاوت اولکیدر تا نجی سجده صلاتدر و سجده صلاتیه اولدینی رکوعه مقارن اولسی
 مؤیددر (قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا ارکعوا و اسجدوا) و فضلت الحج بسجدة تین حدیث شریفک تأویلی
 بو اوله که اولکی سجده تلاوت و ثانجی سجده صلاة اوله ز یرا نبی علیه السلام سجده قرائتی عدا ایلد کده سوره
 سجده بر سجده عد ایشددر شافعی نك سوره صده سجده بو قدر دیدیکنک اصلی بو قدر ز یرا روایت اولمشدر که
 صحابه دن بریسی نبی علیه السلام کلوب یار رسول الله بو کیجه رؤیاده سوره ص او قوردم سجده آیتنه کلد کده و ات
 و قلم سجده ایلدی دیو حکایت ایتد کده بزوات و قلمدن سجده یا حقر دیوب سوره ص قرائته فر مان ایدوب اول مجله
 کلد کده کندور لوجه اصحاب سجده ایلدیلر نه ایده دخی بویجه در (وعلی من سمع ولو غیر قاصد) و استماع ایدن
 کسنه اوزرینه دخی واجب اولور اگر استماعه قصدی دخی بو غیسه کر کفهم ایلسون کر کفهم ایلسون بر معترض
 اعتراض ایدوب اگر سجده تلاوت واجب اولدی سجده صلاة و رکوع صلاته و تداخل ایله و زوله قادر را کبک
 ایما سیله ایجه انا اولنوردی ضمن اشیاده حاصل اولان اشیانک یعنی عهت و جوبی لازم کلز دبو اوج سؤال ایراد

ایسه اکجواب و یریلور که بر عملاک ضمن اشیا ده اداسی نفسنده وجود دینی منافی دکلدرد جمعده سعی تجارت ضمننده حاصل اولدیغی کبی مثلا (اذ انودی للصلاة من یوم الجمعة فاسعوا الی ذکر الله و ذروا البیع یوم جمعده سعی الی ذکر الله تعالی و ترک بیع ایله مخاطب اولان کیمسه جامعه سعی ایدر کز یولیده بیع و شرا ایسه و مشینده اصلا توقف بولنمیوب الحق بیع و شرا سی جامعه وار بجه لسانا اولسه ضمن سعی تجارتده سعی الی الجمعة بولنش اولور * و تداخل که مجلس واحده اوچ درت کره بر آیت سجده بی تکرار ایسه بر سجده کفایت ایلدیکی تداخلی مجوزدر زیر اسجده دن مقصود اظهار خضوع و خشوعدر بوا یسه بر دفعده بولنور * و دابه اوزرنده ناقصا اداسی ایچون ایما ایله اولان سجده جواب بودر که دابه اوزرنده قرأت ایلدی و اول محله و اجب اولان ایما ایله در اوزرینه واجب اولدیغی اوزره ادا ایش اولدی بونک نظیری بر کیمسه دابه اوزرنده صلاة تطوعه شروع ایدوب اداسی جاز اولدیغی کبی بودخی جائزدر و سامعک و جو به اهل اولسی لازمدر زیر اصبی و حائض و نساء و کافر اوزرینه واجب دکلدرد * و محیطده مسطوردر که اگر بر کیمسه آیت سجده بی کافر و صبی عاقل و حایض و جنب و نساء و محدثدن استماع ایسه واجب اولور اگر مجنون مطبقدن استماع ایدر سه مسئله اختلافدر اصح اولان واجب اولمقدر زیر تلاوت تمیز و معرفتی اولمیان کسنه دن صادر اولمشدر و اگر سکرانندن استماع اولنور سه واجب اولور اما طأردن استماع اولنسه واجب اولور * قاضیخانده مسطوردر که اگر نأمدن استماع اولنور سه مختلف فیهدار اما صحیح اولان وجوددر و اگر فارسی ایله تلاوت اولنسه مستمع اولانه سجده واجب اولور اگر فهم ایتز سه ده جمعده فهمی شرط قلندی لکن ابن ملک شرحنده اتفاقا موجب در دیو ذکر ایشدر زیر فارسی ایله قرأت اگر لفظا کل ایسه ده معنی قراءتدر و بر کیمسه دابه سعی یورر کن آیت سجده بی تکرار ایسه کند و سینه بر سجده واجب اولور پیاده یور وین کیمسه هر آیتده بر سجده لازمدر کذا فی التوفیق (وعلی المؤمن بتلاوة امامه) و امامک تلاوتی ایله مؤتم اوزرینه سجده تلاوت واجب اولور ایشترن ایسه ده زیر مؤتم اقتدا ایله متابعتی التزام ایشدر اگر سجده ایشترن ایسه امامنه مخالفت ایش اولور بوا یسه منهیدر (و لایجب بتلاوته اصلا) مؤتمک تلاوتی ایله نه صلاتده و نه خارج صلاتده نه کند و یه و نه امامده و نه سار جاعته سجده واجب اولور ابو حنیفه و ابو یوسف قننده * و امام محمد قننده جاعت سجده ایدر لر صلاتدن فارغ اولدقنصر که زیر اسبب تلاوت سماع ایدی محقق اولدی و مانع سجده که صلاه ایدی اولدیغی مرتفع اولدی هر شیکه انده سبب محقق اوله مانع دخی منتهی اوله البته اول شیء ایشتمک لازمدر امام محمدک کلامی منتهی اولدی * اگر مصلی آیت سجده بی رکوع و سجودنده یا خود تشهدنده قرأت ایسه قراءتدن محجور اولمغله اوزرینه سجده لازم کلز امام مرغیان مصلی او قودیغی رکوع و سجودنده سجده تلاوت ایدر دیش (الاعلی سامع ایس معدی الصلاة) الاشول سامعک اوزرینه واجب اولور که اول سامع تالینک صلاتنده شریک اولمیه بوقول متفق علیهدر (ولو سمعها المصلی من لیس معه لایسجد فی الصلاة) و اگر مصلی کند و ایله صلاتده معا اولمیان کیمسه دن آیت سجده بی استماع ایسه صلاتده سجده ایله زیر ابو سجده صلاتیه دکلدرد و افعال صلاتدن دخی دکلدرد زیر افعال صلاته نافر ض و اجب یاستندر بوا استماع ایسه بونلرک بر یستندن دکلدرد بوقدیججه صلاه ایچنده ایلک جائز دکلدرد (و یسجد بعدها) و صلاتدنصر که سجده ایله زیر سببی که سمعدر محجور اولمیان کیمسه دن ایشدر (فان سجده فیها لایجوز و لایبطل الصلاة) اگر مصلی سامع صلاتده ایکن سجده ایسه جائز دکلدرد و اگر ایسه صلاه باطل اولور اما عدم جوازی بودر که افعال صلاتدن اولمیان شئی صلاه اداخل ایلکی شارع نهی ایتکه بوسجود مکان نهیدن اولمغین ناقص اولدی ناقص ایسه کاملک مقامنه اقامت اولمغی جائز دکلدرد اما صلاتک عدم بطلانی بودر که حد ذاتده سجده افعال صلاتدن اول تقدیرجه اول سجده صلاتی مقصد دکلدرد اما نوادرده مسطوردر که صلاه فاسد اولور زیر بر صلاتدن غیر یده اشانن فعلی صلاتده ایشلش اولدی (ولو سمعها من امام فاقتدی به قبل ان یسجد سجده معه) و اگر بر کیمسه آیت سجده بی امامدن ایشترسه و امام سجده ایشتر دن مقدم اقتدا ایسه امام ایله معا سجده ایله زیر مقتدی امامه تابعدر استماع ایتامش اولسه ینه امام ایله سجده ایدردی بونده خودهم استماع هم اقتدا بولندی (وان اقتدی بعد ما سجد فان کان فی تلك الركعة لایسجد اصلا) اگر امام سجده ایلد کند نصر که اقتدا ایدر سه و اگر اقتدا تلاوت اولنار کعتده اولور سه یعنی اولر کعتده تلاوت

ابدوب و علی الفور سجده ایله کند نصرکه اقتدا ایلیش ایسه اصلاً سجده ایلیه یعنی نه صلاتده و نه خارج صلاتده
 زیراً مقتدی اول رکعتده ایز شمله سجده بی ادا ایلیش اولدی برکسنه وترده امامک او چنجی رکوعنه ایشسه
 قضا ایلیدیکی رکعتده فوتی او قومز (وان فی غیرها سجدها خارج الصلاة) واکر اول رکعتدن غیر بده اقتدا
 ایلیش ایسه خارج صلاتده سجده ایلیه زیراً قبل الاقتدا استماع ایلیش اولدی (کالم یقتد) اقتدا ایلیان کسنه
 کی خارج صلاتده سجده ایلیه (ولاقضی الصلایة خارجها) و صلاتیه اولان سجده خارج صلاتده قضا وانمز
 برکسنه صلاتده آیت سجده بی تلاوت ایلسه اکر آیت سجده وسط صلاتده ایسه افضل اولان فی الحال تلاوت
 ایچون رکوع یاخود سجده ایله کدر اند نصرکه قاقوب او قویه و صلاتنی اتمام ایله اما اکر سجده آیتند نصرکه
 ایکی آیت یاخود اوچ آیت او قورسه صلاة ایچون رکوع و سجده ایلسون جائزدر و سجده تلاوت اندن ساقط
 اولور سجده د نصرکه بو مقدار وقت فور بی قطع ایلینه علی الفور اوامش اولور * مشایخ بلخ سجده ساقط اولمز
 الانب ایله ساقط اولور دیشله اما عامه مشایخ نیته احتیاج یوقدر سجده تلاوت صلاتیه ایله ادا اولور ز براسجده
 صلاتیه اقوادر ادنی ایچون نائب اولور مکر که درت بش آیت قراءتند نصرکه قطع ایلسه بالاتفاق نیته محتاج
 اولور خزانه الفتا واده دخی مسطور اولان بودر (تلاها ثم دخل فی الصلوة و اعادها) آیت سجده او قوسه
 اند نصرکه صلاته داخل اولسه اول آیت سجده بی اعاده ایلسه اما مجلسی تبدیل ایلسه (و سجده کفته عن التلاوتین)
 دخی سجده ایلسه اول سجده ایکی تلاوتند نصرکه کفایت ایدر یعنی ایکی تلاوت ایچون کافیدر زیراً نیکه
 صلاتیه در اولکیدن اقوادر * اما نوادر ده مسطور در که مصلی صلاتدن فارغ اولدقد نصرکه غیر ی
 سجده ایدر اکر چه صلاتیه اقو ایسده لکن اولکی ایچون سبق اولمغین ایکیسی دخی قوتده برابر اولدی بریسی
 آخردن اولی در دمک ممکن دکلدر بو کاجوابو بریلور که کر چه قوتده برابر اولدیغنی تسلیم ایدم لکن صلاتیه نک
 مقصوده قوت اتصالی واردر یعنی تلاوت ثانیه نک سجده اتصالی واردر بو تقدیر جه ثانی مترجم اولمشدر (وان
 سجده لا ولی ثم شرع و اعادها) سجده اخی و اکر تلاوت ایچون سجده ایلسه اند نصرکه صلاته شروع ایلسه و آیت
 تلاوتی اعاده ایلسه بر دفعه دخی سجده ایله و صلاتی تلاوته الحاقده وجه یوقدر ز بر احکم سبب اوزر بنه سبق
 ایلیک لازم کلور (ولو کر رأیة واحدة فی مجلس واحد کفته سجده واحدة) و اکر آیت واحده بی مجلس واحده
 مکرر ایلسه بر سجده اکر کفایت ایدر ز بر انبی علیه السلام آیت واحده بی تکرارده بر سجده ایدر دی زیراً آیت
 سجده بی تکرار ایلیک یا حفظ ایچون یاخود تعلیم ایچون دفع حرج ایچون سجده بر کره لازم اولمشدر (وان بدلها
 او المجلس لا) اکر آیت سجده بی تبدیل ایلسه یاخود مجلسی تبدیل ایلسه بر سجده کفایت ایلیز * معلوم اوله که
 سجده نک تداخلی دفع حرج ایچوندر مسلمانر تعلیم و تعلم ایچون قراءته محتاج درا کر هر تلاوتده سجده اولوب
 تداخل اولمیدی حرجه مفضی اولور دی بو ایسه مدفوعدر ز بر اجبر ایل علیه السلام آیت سجده بی نبی علیه السلامه
 او قویوب نیجه دفعه تکرار او قوردی و بر سجده ایدر لر دی تداخل دخی شوندن خالی دکلدر که باسیده
 تداخل اوله یاخود حکمه تداخل اوله لایق اولان بودر که عبادتده سیده اوله عقوباتده حکمه اوله (و تسدیه
 لثوب) و تسدیه ثوب یعنی بزچوزمک تسدیه لغتده جو لحه ایش چوزمک ایچون دیواره یاخود بر بعضی خشیر
 قاعقه دیر لر ز بر اسدی بقیح السین عمر بیدر فارسیسی نارت ترکیسی ارشدر (والدیاسة والانتقال من غضن الی آخر
 تبدیل) وخر من دوکک و بردالین بر داله انتقال دخی تبدیلدر سجده واحده کفایت ایلیز حقیقته اختلاف
 موجوددر اما مسجد گوشه لری و او گوشه لری بونک خلافتجه در ز بر اول گوشه لرحکم واحده در اقتدا صحیح
 اولمق دلیل ایله (ولو تبدل مجلس السامع تکرر الوجوب علیه وان ائحد مجلس التالی) و اکر سامعک مجلس
 سماعی متبدل اولورسه سجده تلاوت انک اوزر بنه تکرار واجب اولور اکر تالیکن مجلسی محمدا یسده دز بر
 سبب سماع ایدی بونده ایسه موجود سجده دخی تکرار اولمغله مکرر واجب اولور (وان تبدل مجلس التالی و ائحد
 مجلسه) و اکر تالیکن مجلسی متبدل اولوب سامعک مجلسی محمدا اولسه (لا) سجده مکرر اولمز (و کیفیتیه
 ان یسجد بشرائط الصلاة) و سجده تلاوت کیفیت صلاتک شروططی ایله سجده ایله کدر شرائط صلاتکه
 طهارت و ستر عورت و استقبال قبله درر کنی ایسه جبهه سنی ارض اوزر بنه وضع ایتمکدر (بین تکبیرین من غیر
 رفع ید) ایکی تکبیر بیننده رفع یدایم یوب سجده ایتمکدر من غیر رفع ید قیدی مذهب شافعیدن احترازدر ز بر

شافعی قننده رفع یدایله تکبیر ایدوب بعده سجده ایچون تکبیر ایدر (ولا تشهدو لاسلام) وسجده تلاوتده تشهد و نه سلام وارد ز را تشهد ذات رکوع وسجود اولان صلاتدن غیر یده اولمدی بواجلدن صلاة جنازه ده دخی مشروع اولمدی وسلام اولمق عدم تحریمه ایچوندر (و کره ان یقرأ سورة و یدع آیه السجدة) دخی مکر وه اولور بزوره یی قرائت ایلوب آیت سجده یی ترک ایلک قرائتی کرک صلاتده اولسون کرک خارجه اولسون آیت سجده یی ترک ایلک استنکافی ایهام ایدر بوا یسه مؤمنک شانی دکلدر اگر استنکاف ایدر سه عیاذ بالله تعالی کافر اولور (لا عکسه) عکسی مکر وه دکلدر یعنی آیت سجده یی او قویوب غیر آیتی ترک ایلک مکر وه دکلدر ز را بونده سجوده مبادرت واردر (وندب ان یضم ایها آیه او آیتین قبلها) و آیت سجده یه بر آیت یا خود ایکی آیت ضم ایلک مندو بدر سجده آیتدن اولوسجده آیتی سائر آیت اوزر ینه فضیلتی اولمق توهمنی دفع ایچون (واستحسن اخفاؤها عن السامعین) وسامعیندن آیت سجده تلاوتنی اخفا ایلک مستحسنه اولدی سامعینه شفقت ایدوب احتمالدر که آیدستری اولیوب کندولره مشقت اوله اما آیت سجده یی تلاوت ایدن کسنه نک یقینی اوله که خلق متهیی در اصلا سجده دن کندولره مشقت یوقدر کر کدر که جهر ایله قرائت ایلله بر کیمسه آیت سجده یی تهجی ایلسه اوزر ینه سجده واجب اولمز اول حروفی او قومغله صلاتی دخی فاسد اولمز بر احر و ف قرأندر لکن قرائت مقامنه قائم اولمز تحفة الملوك شر حنده دخی بویلمه در (وتقضى) و اول اخفا اولان سجده یی قرائت ایدن کسنه قضا ایدر ز را سجده تلاوت واجبدر

❖ باب المسافر ❖

بو باب صلات مسافر بیانده در (من جاوز بیوت مصره من جانب خروجه) مسافر شول کیمسه در که مصر نک بیوتنی تجاوز ایلله خروجه جانبدن (مرید اسیر اوسطا ثلاثة ایام) اوج کونک سیر وسطی مرید اولدیغی حالده بیوت مصرینی تجاوز ایلله سیر لفظی من یدک مفعولدر وسطا سیر لفظنک صفتدر ثلاثة ایام سیر وسطک صفتدر نھانک بعضیسی ثلاثة لفظنی مرید لفظنک مفعولی ذیمشدر ملا خسر و درر و غیر رنده دیمشدر که علمائک مدت سفرک ادناسنی اوج کونک مسیره در دیدکلر ینک معناسی شول سیردر که انک ار اسنده استراحت اوله و بعضیسنده اکل و شرب اوله بومقوله مسیره ده او چکوندر امام شافعی قننده ایکی کون ایلله مقدر درو ایکی کونک مسیره سی التي فرسخدر و بزقولنده بر کون و بر کیمه در (قصر فرض الرباعی و صار فرضه فیه رکعتین) مسافر صلات رباعی قصر ایدر و اول مسافر ک فرضی سفرده ایکی رکعت اولور ز بر اقصر عن یمتدر بزم قننده امام شافعی واحد بن حنبل قننده رخصتدر عزیمت البتة تر کدر رخصت ایسه استر ایسه ترک ایدر استرایسه ادا ایدر و کتاب مسنده یعلی بن امیه دن روایتدر که بن عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضر تلر ینه (لیس علیکم جناح ان تقصروا من الصلاة ان ختمتم ان یفتنکم الذین کفروا) نص شری یقنی قرائت ایلدم عمر رضی الله عنه (بحجت مما بحجت منه) بیوروب بن نبی علیه الصلوة والسلامدن سؤال ایلدی کیمه (صدقة تصدق بها الله علیکم فاقبلوا صدقته) بیور مشلدر صحیحینده عائشه رضی الله عنان روایت اولندی کیمه (فرضت الصلوة رکعتین فاقرت صلاة السفر و یدت فی الحضر) ابن عباسدن روایت اولنور که نبی علیه الصلوة والسلام بیور مشلدر که (فرض علیکم الصلوة علی لسان نبیکم فی الحضر اربعاً و السفر رکعتین) وقال الشعبي (من اتم الصلاة فی السفر فقد رغب عن ملة ابراهیم) معلوم اوله که مسافر ایچون ترک سنت لابسنت لابسدر عمر رضی الله عنھک روایتی اوزره (انه قال انا کنت و ابو بکر و عثمان مع النبي علیه السلام فی السفر فلم یصل سوی الفرض) احوط اولان سنن حالت وسعته ترک اولنمده وقت مشقته بالکلیة ترک اولنه و دینمشدر خاصة سنت فجر قبلته و سنت مغرب دخی كذلك (واعتبر فی الوسط فی السهل سیر الابل و مشی الاقدام) و صحرا ده سیر وسطه سیر ابل و مشی اقدام اعتبار اولندی (وفی البحر اعتدال الريح) و بحر ده اعتدال ریح اعتبار اولندی (وفی الجبل ما یلیق به) و جبلده جبله لایق اولان اعتبار اولندی جبلده دخی سیر او چکون اعتبار اولنور حتی دینمشدر که بر مصرک ایکی طریق اولسه اگر بعید اولان طریقده کدرسه قصر ایلله اگر قر بیه کیدر سه قصر ایلله (فلو اتم المسافر ان قعد فی الثانية صحت و اساء) اگر مسافر صلاتنی اتمام ایلسه یعنی درت رکعت قبلسه اگر ایکنجی رکعتده قعود ایلر سه اول صلاة صحیح اولور و کنه کار اولور ز بر اقعده اولی مسافر ه فرضدر سلامی تأخیر ایلدیکی ایچون واللھک صدقه سنی عدم قبولده شبهه سی ایچون مسیئ اولور ایکی اولکی فرض اولور و ما بعدی نافله اولور ❖ زاهدیده مسطوردر که مسافر صلاتی

درت قبيله مخالفت ايش اولور شول كسنيه بكر كه صلاة فجرى درت قبيله زير اقصا صلاة ربا عيه
 بزم قتمزده رخصت اسقاطدر وحكمى عزيمت ايله عاملى آتم اولمقدر (والا) واكر نائیده او طور مدیسه
 (فلا یصح) صلاتی صحیح اولمز نفلہ منقلب اولور زير اقعده اخيره كندرانى ترك ایلدیكى ایچون صلاتی
 صحیح اولیوب نافلہ اولدی (ولایزال علی حکم السفر حتی یدخل وطنه) ومسافر اوز رندن حکم سفر زائل اولمز
 وطنه داخل اولنجیه دكین حکم سفر که جواز قصر صلاة وجواز افطار و اوچ کون کيجه سیله امتداد
 مسح و سقوط وجوب عیدین واضحیه دراما چن وطنه داخل اولسه اتمام ایدر نیت اقامت
 لازم کلز (او بنوی مده الاقامة ببلد آخر اوقریة) یاخو د اول مسافر مدت اقامت نیت ایلسه باده
 آخرده یاخود برقریه ده * مصفك بلدایله قریه بی تقید ایلسی صحرايه نیت اقامت صحیح اولدیغنی اشعاردر
 (وهی خمسة عشر یوماواكثر) ومدت اقامت اون بش کوندر یاخود اون بش کوندن زیاده دراکر بوندن
 اقلده نیت ایلسه بزم قتمزده قصر ایدر * امام شافعی قتمده بروایتده درت کون اقامت ايله مقیم اولور
 (ولو نواها بموضعین کماکة و منی لایصیر مقیما الا ان ینیت باحدهما) واكر مسافر مکة و منی کبی ایکی موضعه
 اقامته نیت ایلسه مقیم اولمز مکر که برنده کيجه لیه (وقصر ان نوی اقل منها) واكر اون بش کوندن اقلده
 نیت ایدر سه صلاتی قصر ایدر (اولم بنو و بقی سنین) یاخو نیت ایلوب بو کون یارین کیدرم دیه ترك نیجه ییلار
 باقی قالسه ینه قصر ایدر بو کادلیل ابن عمر رضی الله تعالی عنه آذر بایجانه التی آی اقامت ایدوب صلاتی
 قصر ایشدر و كذلك علقمة بن قیش نیجه ییلار خوار زنده اقامت ایدوب صلاتی قصر ایلدی و ینه
 ابن عباسدن وانسندن روایت اولتور که اصحاب رسول الله سوسده طقوز آی اقامت ایلوب صلاتی قصر
 ایشلدر * محیطده مسطوردر که اگر خارج شاهه واصل اولسه و ییلسلر که قافله اون بش کوندر نصکره
 چقارو کندولردخی قافله ايله عزیمتی مقرر ایلسلر انلر صلاتی قصر ایلزلر زير انلر اقامتی نیت ایش کبی اولدیلر
 (و کذا عسکر نواها بارض الحرب او حاصر و امصر افیها) و كذلك اگر عسکر ارض حربده اقامته نیت ایلسلر یاخود
 ارض حربده برشهری محاصره ایلسلر صلاتی قصر ایدر لر زير ادر حرب موضع اقامت دکالدر * روایتدر که نبی
 علیه السلام بو کده یکر می کون اقامت ایلدی و صلواتی قصر ایلدی (او حاصر و اهل البغی فی دار نافی غیره)
 یاخود اهل بغی اسلام ولایتنده شهر لر دن غیرى برده عسکری محاصره ایلسلر حاصر اولنلر صلاتی قصر
 ایدر لر (و یتیم اهل الاخبية اونو و هانی الاصح) و اهل اخبیه صلاتی تمام ایدر لر اقامته نیت ایدر لر سه اصح قول
 بودر نه ایله اهل اخبیه نیت اقامتلر نده اختلاف واردر بعضیلر قتمده نیت اقامتلری صحیح اولمز زير انلر ابادا
 مقیم اولزلر زير انلرک موضع اقامتلری یوقدر اما اصح اولان بودر که انلر مقیم اوله لر بو قول ابو یوسفدن مرویدر
 و مفتی به دخی بودر زير انسان ایچون اقامت اصلدر و سفر عارضدر انتقال زماننده حاصل اولور اهل اخبیه ده
 ایسه بو قصر یوقدر انلرک انتقالی برصودن برصوبه و برمرعادن برمرعایدر * امدی انلر دایما مقیم اولوب
 مسافر حکمنده دکالدر اما اشارح محفده میسدر که بر صحرایه نصف شهر اقامته نیت ایلسلر صحیح اولور زير
 انلر حقنده صحرایه اقصا و قری کبی اولور و ینه ابو یوسفدن روایتدر که اهل اخبیه چن اولو و صلویر بولسلر
 و چادر لر بنی قورسلر و اون بش کون اقامته نیت ایلسلر و اولتری و صلویر اون بش کونه کفایت ایلسه اول
 تقدیر جه مقیم اولور لر ترکان و اعراب طائفه سی بویجه در (ولو اقتدی المسافر بالمقیم فی الوقت صحیح و یتیم) واكر
 مسافر مقیم اقتدا ایلسه وقت ایچنده صحیح اولور و صلاتی اتمام ایدر زير مسافرک مقیم اقتداسی وجوبه
 تکمیلده اقامته نیت ایش منزله سنده اولور و اقتداسی صحیح اولمغله فرضی درده منقلب اولور اگر مسافر امامه
 اقتدا ایلز ایکن صلاتی افساد ایلسه ینه اوزر ینه ایکی رکعت لازم اولور زير لزوم ابعثه متابعت ایچون
 ایدی اول ایسه زائل اولدی امانقل نیتی ايله اقتدا ایلسه اندنصکره افساد ایلسه شروعیله درت رکعت لازم
 اولور (و بعده لا یصح) و بعد الوقت اقتداسی صحیح اولمز زير افرض بعد الوقت نفلہ منقلب اولمز سبب منقضى
 اولمز امدی اقتدا ایلسه مفترض متفعله اقتدا ایش کبی اولور اگر شفع اولده اقتدا ایدر سه قعده
 اولی ده مسافر حقنده فرض مقیم حقنده نفلدر یاخو د حق قرآنده اگر شفع نائیده اقتدا ایدر سه مسافر
 حقنده قرأت فرضدر مقیم حقنده فرض دکالدر * اویله اولسه مفترض متفعله اقتدا ایلک لازم کلور اول ایسه

جائز دکلدر (واقته المقیم به صحیح فیهما) و مقیم مسافره اقتداسی صحیح اولور و وقتنده و وقتند نصره زیر اقیم
 ایکی رکعتده متابعتی التزام ایلدی باقیده مسبق کبی منفرد اولدی (و بقصر هو) و مسافر قصر ایدر (و یتیم المقیم
 بلاقراة فی الاصح) و مقیم صلاتی اتمام ایدر بلاقراة اصح قولده (و یستحب له ان یقول لهم اتعوا صلاتکم
 فانی مسافر) و مسافر مقیم اولنره سز صلات تکرری اتمام ایدیکز تحقیقاً بن مسافر دمک مستحبدر زیر انبی
 علیه الصلوة والسلام اهل مکده مسافر ایکن نماز قیلدقده بو یلجه بیور مشلدر (و یبطل الوطن الاصلی بمثله)
 و وطن اصلی کندو مثلاً ایله باطل اولور * معلوم اوله که وطن اوچدر اولکیسی وطن اصلیدر ایکنجیسی وطن
 اقامتدر اوچجیسی وطن سفردر وطن اصلی انسانک طوغدیغی یاخود انده تأهل ایلدیکی مکاندر و وطن
 اقامت انده اقل مرتبه اون بش کون اقامت نیت ایلدیکی مکاندر شول شرطله که اول مکان انک مولدی و انده
 انک اهلی اولیه و وطن سفر انده اون بش کوندن اقل اقامت ایلدیکی مکاندر شول شرطله کیم اول مکانده انک
 مولدی و انده انک اهلی اولیه و بو کاوطن سکنی دخی دیر لراما عند الفقهاء معتبر دکلدر وطن اصلی کندی کبی
 بروطن اصلی ایله منقض اولور * مثلاً برکشینک وطنی اصلیبی اولسه و اندن انتقال ایلسه غیری برده وطن
 طوتسه اول مکان انک وطنی اولمدن چقارحتی اندنصره ا کا داخل اولسه مادامکه اقامت نیت ایتیه کا اتمام لازم
 اولمز زیر حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم و اصحابدن مهاجر بن رضی الله تعالی عنهم اجمعین مکة
 مکر مهده قصر ایتیلر بونک برله که مکة مکر مه انلرک وطنلری ایدی زیر امدینه منوره بی وطن قتلشدر ایدی
 امدی مکة نک وطن اولمسی زائل اولدی (لاباسفر) سفر ایله وطن اصلی منقض اولمز حتی مسافر وطن اصلیبسه
 کلسه مجرد دخول ایله مقیم اولور (و وطن الاقامة بمثله) وطن اقامت دخی مثلی ایله منقض اولور مثلاً برکسنه
 وطن اقامت نصره بر وطن اقامت دخی اتخاذ ایلسه و ایکی وطن ار اسنده مدت سفر اولسه صکره کی وطن
 اقامتده داخل اولسه مقیم اولمز الانیت ایله اولور زیر ا موضوع اول وطن اقامتدن چقادی (و باسفر الاصلی) دخی
 سفر ایله و وطن اصلی ایله وطن اقامت باطل اولور * مثلاً برکسنه بر بلدهده اقامت نیت ایلسه بر قاچ کونند نصره
 قاقوب سفره کتسه تکرار وطن اقامت کلسه باطل اولور مادامکه اقامت نیت ایله صلاتی قصر ایدر
 و برکسنه بر بلدهده اقامت نیت ایلسه اندنصره وطن اصلیبسه داخل اولسه اندنصره اقامت نیت ایلدیکی
 بلدهده داخل اولسه اولکی نیت باطل اولور و صلاتی قصر ایدر مادام نیت تکرار اولیه (و فائتة السفر تقضی
 فی الحضر رکعتین و فائتة الحضر تقضی فی السفر ار بعا) و سفرك فائتة سی حضرده ایکی رکعت قضا اولور
 و فائتة حضر سفرده درت رکعت قضا اولور زیر ا قضا بحسب الادا در اما ایما ایله مصلی اولان مر یضک فائتة سی
 حال صحتده قائم ادا اولنور (والمعتبر فی ذلك آخر الوقت) و قضاده معتبر اولان وقتک آخر یدر * مثلاً برکسنه
 وقتک آخر نده سفره کتسه اول وقتک صلاتی فوت اولسه قضا اولندقده مسافر صلاتی کبی قضا ایدر و برکسنه
 آخر وقتده مقیم اولسه اول وقتده صلاتی فوت اولسه قضا اولندقده مقیم صلاتی کبی قضا اولنور زیر ا اعتبار
 آخر وقتده در سفر و اقامت و حیض و طهر و بلوغ و اسلامده دخی بو اعتبار اوزره در (و العاصی کغیره) و عاصی
 مطیع کبیدر بزم قتمزده سفرده و حضرده * و سفر اوچ قسمدر بزی سفر طاعتدر حج و جهاد کبی ایکنجیسی
 سفر مهاجر بجات کبی اوچجیسی سفر معصیتدر قطع طریق و قول افتدیسندن فرار ایلک کبی و عورت
 محر مسز حج ایتک کبی ایکی اولکیسی رخصت ایچون سبیدر خلافسز اما اخیر کی سفر معصیتدر بزم قتمزده
 اولکیلر کبیدر شافعی قتمده خلافیدر زیر ا رخصت تخفیف ایچون ثابت اولمشدر معصیتده رخصت جائز دکلدر
 بزم ایچون دلیل نصوصک اطلاقیدر (قال الله تعالی فن کان مر یضا او علی سفر فعدة من ایام اخر) رخصت
 اقطار نفس سفره تعلیق اولندی (وقال النبي علیه الصلوة والسلام فرض المسافر رکعتان) امدی نفس
 سفر معصیت دکلدر خروج مدیددر معصیت سفره خروج نصره اولور قطع طریقده قصد کبی * امدی
 بو تقدیرجه سفر رخصتده صالح اولور زیر ا سفر قبیح فی عینه دکلدر مجاورت حسیله تعمیرده قبیح اولدی قبیح
 مجاور ینک احکامنی نئی ایلز وقت نداده بیع و ارض مغصوبه ده نماز فتلک کبی (و نية الاقامة و السفر تعتبر من
 الاصل دون التبع) نیت اقامت و نیت سفر اصلدن اعتبار اولنور تابعده اعتبار اولمز (کالعبد و المرأة و الجندي)
 عبد و مرأه و جندي کبی مثلاً عبد اقامتده یاخود سفره نیت ایتک معتبر دکلدر اعتبار مولی سندندر مرأه انک

زوجندن و چندینک پادشاه یا خود سردار و امیرندن اعتبار اولنور ❖ شارح تحقیق دیشدر که قچن زوج اقامته نیت ایلسه زوجه مقیمه اولور زوجه تبعیت ایله مهر مجبلی کاملا و یرمش ایسه اکر و یرمش ایسه زوجه نیک نیتنه اعتبار اولنور زیرا بویله اولیحق اول زوجه ایچون نفسی زوجندن منع ایلیک وارد چیش دخی امیر لریله بویلمه در اکر چیشک رزق لری امیرک اوزرینه ایسه امیرک نیتنه اعتبار اولنور زیرا مراد ایلدیکی بره کیدر ل اکر هر کسک رزق کندی اوزرینه ایسه نیتلرینه اعتبار اولنور غریم مدیون مفلس ایله بویلمه در و اجیر مستأجری ایله دخی کذلک

❖ باب الجمعة ❖

بویب صلاة جمعه بیاننده در ❖ معلوم اوله که تحقیق جمعه فرضدر ترکی جائز دکادر جاحدی ا کفار اولنور و جمعه نیک فرضیتی کتاب و سنت و اجماع امت ایله در معنادن برنوعله ثابت اولدی اما کتاب الله ایله ثابت اولان قوله تعالی (یا ایها الذین آمنوا اذنودی للصلاة من یوم الجمعة فاسعوا لى ذکر الله) نص شرعیفیدر و بویلمه ذکر الله نیتنه مراد صلاة جمعه در و حدیث شریف ایله ثابت اولدیغنه دلیل (عن جابر رضی الله تعالی عنه قال حطبتنا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم فقال یا ایها الناس تو بوا الی بارئکم قبل ان تموتوا و تقر بوا الی الله بالاعمال الصالحة قبل ان تشتغلوا و اعلموا ان الله تعالی کتب علیکم الجمعة فی یومی هذا فی شهرى هذا فی عامى هذا فی مقامى هذا فن ترکها تهاونا و استخفافا بجمعتها وله امام جابر او عادل الافلاجع الله تعالی شمله الافلاصلاة له الافلازکاة له الافلاصوم له الا ان يتوب فن تاب الله تعالی علیه ❖ وقال النبی علیه الصلاة والسلام الجمعة حق و اجب علی کل مسلم فی جماعة الا اربعة بملوک و امرأه و صبی و مریض ❖ وقال النبی علیه الصلاة والسلام من ترک ثلاث جمع بلاعذر کتبت من المنافقین ❖ وقال النبی علیه السلام من ترک الجمعة ثلاث جمع متوایات فقد نبذ الاسلام ورائظهره ❖ و امت فرضیتنه اجماع المشرکدر اختلاف لری ایحق وقتنده در امام معنادن بر معنی ایله ثابت اولمسی مثلی بزجمعه کون صلاة ظهر لک ترکی ایله امر اولندق جمعه بی اقامت ایچون ظهر ایسه فرضدر ترک ترکی جائز اولمز الا انک مثلی و با اول فرضدن مؤکد بر فرض ایله اولور ❖ امدی بو تقدیر جمعه ظهر دن یاهو کدیا انک مثلی فرض اولمق لازم اولور معلوم اوله که جمعه ایچون اون ایکی شرط وارددر بوشروطک التیسى ادا و التیسى و جوب ایچوندر اما اداسی ایچون اولان شرطک بری مصر یا خود مصلاسی ❖ ایکنجیسی سلطان یا خود نائی ❖ او چجیسی وقت ظهر ❖ در دنجی خطبه ❖ بشنجیسی جماعت ❖ التنجیسی اذن عامدر اما جوب ایچوب اولان شرطک اولکیسی اقامتدر ❖ ایکنجیسی ذکور تدر ❖ او چجیسی صحر ❖ در دنجیسی حریتددر ❖ بشنجیسی سلامة العینیندر ❖ التنجیسی سلامة الرجلیندر ❖ ادا ایچون اولانک جمله سی صلاته متعلقدر و جوب ایچون اولانک جمله سی مصلیک صفتیدر ادا ایله وجوبک مابیننده فرق بودر که ادا ایچون اولان شرطک انتقاسی ایله جمعه نیک اداسی صحیح اولمز اما جوب ایچون اولان شرطک انتقاسی ایله اداء جمعه صحیح اولور مثلاً عمی و مریض و عبد و سائر لری جمعه بی ادا ایسدر صحیح اولور (ولا تصح الا بستره و شرط) و جمعه صحیح اولمز الا الی شرط ایله صحیح اولور (المصر او فتاوه) شرطک بری مصردر یا خود مصرک فتناسیدر فنا ایسه مصر منزله سنده در فتا اول محلددر که مصرک حوایجی ایچون اعداد اولمش اوله یا خود مصلاسی اوله اول فنا مصره متصل اولمق لابدر اکر فنا ایله مصر مابیننده مرعی و مزارع کبی فرجه اولور سه فنا اولماش اولور بعید اولیحق قریه اولماش اولور قریه: جمعه اقامتی صحیح اولمز (قال النبی علیه السلام لاجعة ولا تشریق ولا صلاة فطر ولا اضحی الا فی مصر جامع) و السلطان او نائبه) و شرطک ایکنجیسی سلطان یا خود نائبدر (و وقت الظهر) شرطک بری دخی وقت ظهر در صلاة جمعه نیک و قتی وقت ظهر در صلاة جمعه ظهر دن مقدم و مؤخر صحیح دکادر (و الخطبة قبلها فی وقتها) و شرطک بری خطبه در صلاة جمعه نیک مقدمنده ظهر خطبه وقتیدر (و الجماعة) و شرطک بری دخی جماعتدر (و الاذن العام) شرطک بری دخی اذن عامدر حتی امیر جامعک قیوسنه قیوجیلر قیوب جامعه دخولدن منع ایسدر جائز دکادر (و المصر کل موضع له امیر و قاض ینفذ الاحکام و یقیم الحدود) و مصر بر موضعدر که اول موضعده احکام شرعی تنفیدیدر و حدودی اقامت ایدر امیر و قاضی اوله (وقیل مالو اجتمع اهله فی اکبر مساجده لا یسعهم) و دینلدیکه مصر شول موضعدر که او موضعک اهلی اجتماع ایسدر یعنی اوزرینه

جمعه واجب اولتر مسجدلر نك اكبرنه صغيمه لر (وقتاؤه ما متصل به بعد المصالحهم) ومصر ك فناسى شول
 موضعه در كه مصره متصل اوله اهلنك مصالحى اچون حاضر اوله فنانك بعد وقر بنى براوق آتى ويا برآت قوشمى
 مقدارى اوله بعضيلر مصر ايله فناسى بيننده مزراع اولماغنى اعتبار ايتشله لكن بو قول مرجوحدر (و تصح
 فى مصر فى مواضع هو الصحيح) وجمعه صحيح اولور مصرده نيجه موضعه لرده صحیح اولان دخی بودر (وعن الامام
 فى موضع فقط) و ابو حنیفه دن بررو ایتده بویله وارددر كه جمعه انجق بر موضعه صحیح اولور (وعند ابى يوسف
 فى موضعين ان حال بينهما نهر) و ابو يوسف قنده ايكي موضعه جمعه صحیح اولور اكر اول ايكي موضعه ماينسه
 نهر حلول ايدرسه (ومنى مصر فى الموسم تصح الجمعة فيها) منى دخی مصر در مو سنده انده جمعه صحیح اولور
 اما امام محمد صلاة عیده قیاس ایدوب جائز دکلدرز يرامصر دکلدر در (للخليفة و امير الحجاز) خليفه اچون
 ياخود امير حجاز لک وجودى اچون مناده جمعه صحیح اولور بوايکيسنده ولايت وارددر (لالامير الموسم) امير موسم
 اولفله جمعه صحیح اولمز يرا امير موسمك ولايتى انجق امور حجه مقصور در اول اجلدن بونك وجوديله اولمز
 (ولايعرفات) عرفانده دخی جمعه صحیح اولمز عرفات دنمکه سبب بر قايچ وجه يازمشدر بر يسي حضرت ابراهيمه
 صلوات الله تعالى على نبينا وعليه غائبانه عرفات وصف اولمغين كور نيجه بلديكندن عرفات تسميه اولندى بر يسي
 دخی حضرت آدم عليه الصلاة والسلام حوا انا منزله اول محلده كور يشوب بلشد كلرندن عرفات دیندى
 (وفرض الخطبة) وخطبه نك فرضى ابو حنیفه قنده (تسيحة او نحوها) بر تسيح ياخود تسيحه بکزر شيلدر
 خطبه قصدى ايله (وعندهما لا بد من ذكر طويل يسمى خطبة) امامين قنده خطبه اچون ذکر طویلدن لابدر
 اوله ذکر طویل كه عرفات خطبه تسميه اولنه * شافعى دير كه ايكي خطبه او قويه هر برى خدو صلاتى ووعظى
 مشتمل اوله (فاسعوا الى ذكر الله) قول شر يقندن متعارف اولان ذکر طویلدر ديو بو كا ذاهب اولمشدر
 ابو حنیفه رضی الله تعالى عنه (فاسعوا الى ذكر الله) قول شر يقنك اطلاق اوزر ينه حل ایدوب خطبه تسيح
 مقدارى اولديغنه ذاهب اولمشدر حتى انك قنده تسيح و تحميد ايلسه عطاس ياخود تعجب اچون دخی اولورسه
 خطبه تمام اولور روايتدر كه حضرت عثمان رضی الله تعالى عنه خطبه ده الحمد لله ديدى وحضر اولدى
 و متبردن ايندى و نمازى قیلدى و صحابه دن برکيسنه معارضه ایلدى بو دلالت ايدر كه بو مقدار كفايت ايليه
 امامين اچون دليل بودر كه خطبه واجبه در تسيح و تحميد ايسه عادتاً خطبه تسميه اولدى اوله اوليحق
 خطبه دن مراد ذکر طویلدر امام كرخی اوچ آيت مقدارى اولمغنى اعتبار ايلمشدر و بعضيلر تشهد مقدارى
 اعتبار ايلشله (وستها ان يخطب قائما على طهارة) وخطبه نك سنتى طهارت اوزره قائم اولديغى حالده خطبه
 او قومقدر قيام اوزره او قومق متوارنر يعنى اكر چه حقه نص وارد دکلدر لكن اول حضرندن بو كونه كلجه
 خطبه قائمقرات اولمشدر سيف ايله قمع اولنان بلادده سيف ايله او قنه كنديلكلر يله اسلامه كلان قومك
 بلادنده بلا سيف خطبه او قنه طهارتسز خطبه جائز در لكن مكر وهدر (خطبتين يفصل بينهما بحلصة)
 ايكي خطبه او قويه ويايکيسنك مايننى بر جله ايله فصل ايده جلسه سنك تعريفى انسان او طور دقده هر عرضى
 موضعه قر ايليه (مشملتين على تلاوة آية والايباء بالقوى والصلوة على النبي عليه الصلاة والسلام) اوله
 خطبتين كه بر آيت تلاوته دخی تقوايه وصيتى دخی نبى عليه الصلوة والسلام اوزر ينه صلاتى مشتمل اوله مشتملتين
 قولى خطبتين قولنك صفتيدر * شارح محفه هدايه دن نقل ایدوب خطبه اچون اون بر سنت وارددر اولكيسى
 تعوذدر قبل الخطبه اخفا ايله ايكنجيسى جدايله بدايه در او پنجيسى نادر شول ذات شريف اجلك اوزر ينه كه
 اكا اهلدر در پنجيسى شهادتدر بشنجيسى تصليه در النجيسى وعظ وتذ كيردر يدنجيسى قرابت قرأندر
 تاركى مسى اولور زيرا نبى عليه الصلوة والسلام خطبه ده سورة عصرى او قومشدر وغيرى خطبه ده
 (ونادوا يا مالک ليقض) الاية بونلرى او قومشدر سكرنجيسى بين الخطبتين جلوسدر شافعى قنده واجبدر
 طقوزنجيسى خطبه نائيه ده جد و ننا و صلاتى اعاده ايلكلدر ووعظ مكا ننده دعا ايلكلدر او پنجيسى دعادر
 مؤمنين و مؤمناتى ز ياده ايلكلدر اون يدنجيسى خطبتينى طوال مفصل اولان سورة مقدارى تخفيف ايلكلدر
 طوال مفصلدن ز ياده اطويل مكر وهدر (فيكره ترك ذلك) ترتيب سنتى ترك ايلك مكر وه اولور (واقبل
 الجماعة ثلاثة سوى الامام) وجمعه ده جماعتك اقلى امامدن غيرى اوچدر (وعند ابى يوسف اثنان) و ابو يوسف

قتنه اقل جماعت امامدن غیرى ايکيدر (وقيل محمدعه) ودينلد يکه امام محمد ابو يوسف ايله در اما صح
اولان امام محمد ابو حنيفه ايله در ابو يوسف قتنده ايکيده معنائى اجتماع وارد زيرا واحد بر آخر ايله اجتماع
ايلد کده ايکي اولور جمعه دخی معنی اجتماعدن مبتدیر ائينده ايسه بومعنى وارد ابو حنيفه و محمد ايچون
دليل جمع صحیح اوچدر خطاب دخی جمع ايچوندر قوله تعالى (فاسعوا) نص شريفى مؤيددر اگر دینلورسه که
ابو يوسف دخی امام ايله اوچ مراد ایشدر جوابو یریلور که جماعت علی حده اوچ اولوق شرطدر امام جماعتدن
اولز (فاسعوا) نص شريفى اوچ اقتضایدرو (الی ذکر الله) نص شريفى بر ذکر اقتضایدرا اول تقدیرجه امام ايله
درت اولور ایچلر نده صبوی و مجنون اولمق اوزره عبدو مسافر بونک خلافتجه در ز یرا بونلر جماعت اولور لر شافعی
قتنه جمعه ایچون امامدن غیرى قرق رجل حرمقیم لازمدر (فاونفرو اقبل سجوده يستأنف الظهر) اگر
امامک سجودندن اول جماعت نفرت ایلسه لر یعنی طاغیسه لر امام اعظم قتنده امام ظهري استیناف ایدر یعنی
جمعه دن فارغ اولوب ظهره ابتدا ایدر شرط منتفی اولدیغیچون ز یرا صلاته شرعک منعقد اولمسی بر رکعت
اوانجه تام اولز بر رکعتک تمامی ايسه سجده دن اول اولز * امدی سجده دن اول جمعهیه شرط اولان جماعتک
طاغیلسندن صلاة جمعه نك فسادی لازم اولوب امامه صلاة ظهري قتلای لازم اولور اما خطبه صلاتک
خلافتجه در یعنی خطبه او قنور ایکن جماعت طاغیلوب صلاة محلنده ینه کفایت مرتبه سی جماعت اولسه
جمعه نمازی صحیح اولور (وعندهما لا يستأنفها) و امامین قتنده صلاة ظهري استیناف ایلز بلکه جمعه نمازین
ادا ایدر ز یرا جماعت انعقاد شرطدر دوامی شرط قیلندی خطبه کبی (الان نفرو اقبل شروعه) مکرر که
امامک شروعدندن اول نفرت ایش اوله لر اول زمان اتفاقا صلاة ظهري استیناف ایدر و اگر سجده دن صکره
نفرت ایدر لرسه امام جمعه یی ادا ایدر * زفر قتنده چنکه تشهد مقداری او طور مردن اول جماعت نفرت
ایلدر لر امام ینه ظهري استیناف ایدر ز یرا جماعت ادايه شرطده وقت کبیدر * امدی زفر قولنجه صلاة
تام اولنجه جماعتک دوامی لازمدر (وتبطل بخروج وقت الظهر) و صلاة جمعه باطل اولور وقت ظهر کخر و حی ايله
ز یرا وقت ظهر جمعه نك شروطندندر (وشروط وجوبها ستة الاقامة بمصر) صلاة جمعه نك وجوب نك
شروطی التیدر بری مصرده اقامتدر ز یرا مسافر اوزر ینه و قریه ده مقیم اولان کسندر اوزر ینه واجب
دکلدر (والذکورة) صلاة جمعه نك شروطنک بری دخی ذکر تدر یعنی ارکک اولمقد ز یرا عورت اوزر ینه
صلاة جمعه واجب دکلدر (والحجة) شروطنک بری دخی صحتدر حر یض اوزر ینه جمعه واجب دکلدر (والحرية
شروطنک بری دخی حر یتدر ز یرا عبد اوزر ینه صلاة جمعه واجب دکلدر ایتدیسی صلاة جمعه ایچون اذن
و یرسه بعضیلر دیدیلر که عبد اوزر ینه واجب اولور بعضیلر بخیر اولمسنه ذاهب اولمشدر در و معتق البعض
دخی بو یلجه در * دینلشدر که اجیر مستأجری منع ایدر صلاتدن اما صحیح اولان منع ایشمکدر لکن صلاته
اشغالی مقداری اجر تندن ساقط اولور اگر بعید اولورسه اگر قریب اولورسه برشی ساقط اولز (وسلامة العینین
والرجلین) و شروطنک بری دخی کوزلری و ایفلری سالم اولمقد (فلا تجب علی الاعمی وان وجد قادرا)
واعمی اوزر ینه صلاة جمعه واجب دکلدر اگر بریدر کسنه دخی بولنورسه ابو حنیفه قتنده ز الاعمی بنفسه
سیدن عاجزدر حر یض کبی (خلافهما) ایمانک قادی بولندیغنه امامین اختلاف ایشلر (وکذا الخلاف
فی الحج) حجه اولان خلاف دخی بو خلاف کبیدر چن اعمی قادی بولسه امام ابو حنیفه قتنده واجب اولز
امامین قتنده واجب اولور صاحب کافي و تسهیل دیشلدر در که حق سبحانه و تعالی نك (اذنودی للصلاة
من یوم الجمعة فاسعوا الی ذکر الله و ذروا البیع ذلکم خیر لکم ان کتمتم تعلمون) قول شر یفندن اون ایکی شیء
اقتباس اولنور بعضیسی عبارة و بعضیسی اشارة و بعضیسی دلالة و بعضیسی اقتضاء * اذن عام
(اذنودی) قول شر یفندن اقتباس اولنور و جماعت (فاسعوا) قول شر یفندن اقتباس اولنور و بوندن
فهم اولنان بودر که امامدن غیرى اوچ کسنه اواه * و مصر و وقت (و ذروا البیع) قولندن اقتباس اولنور
ز یرا اول ذکر ایچون برذا کر لازمدر باقی شروطنی (فاسعوا) قول شر یفندن استفاددر مرضی و کوزرم
و کورلور نسوان ایچون سعی بو قدر سؤال ایچون خود اولر نده قراره نص شر یف و وارد اولمشدر و عبده و مسافره
واجب اولدیغی کندو خدمتله ینه اشتغال لازم اولدیغیچوندر (ومن هو خارج المصر ان کان یسمع النداء

بحب عليه عند محمد و به يفتي) شول من كه خارج مصر ده اوله اگر ندای اشیدر سه صلاة جمعه آك اوزر ینه
 واجب اولور امام محمد قنده و فتوی دخی بوقول ایله در (قوله عليه والسلام الجمعة علی من یسمع النداء)
 و بعضیلر مصر ایله رجل مایینی برفر سخ اولور سه واجب اولور دیمشدر ابو یوسفدن بر روایتده ایکی فرسخ
 اولور سه واجب اولور دیمشدر و امام محمد رجل ایله مصر مایینی اوچ فرسخ اولور سه واجب اولور دیمشدر
 فتوی دخی بونك اوزر ینه در اگر بر کویلی یوم جمعه ده مصره داخل اولسه اگر جمعه نماز نه دکن مکسه نیت
 ایلسه صلاة جمعه اكا واجب اولور اگر وقت جمعه دخولندن اول خروجه نیت ایلسه لازم اولمز اما وقتك
 دخولندن صکره خروجه نیت ایلسه صلاة جمعه اكا لازم اولور فقیه ابو الیث لازم اولمز دیمشدر و قاضیخانك
 دخی مختاری بودر جمعه کونی اگر مسافر مصره داخل اولسه عن یمتی اول کون مصره اولمز اوزره اولسه
 اوزر ینه جمعه لازم اولمز مادامکه اون بش کون اقامته نیت ایلیه (ومن لا جمعة علیه ان اداها اجزأته
 عن فرض الوقت) و اوزر ینه جمعه واجب اولمیان کسنه اگر جمعه نماز ینی ادا ایدر سه وقتك فر ضندن
 اكا کفایت ایدر و اوزر ینه جمعه لازم اولمیان مسافر و خاتون و عبد و اعمی دخی بونلره مشابه اولنلر در
 (و للمسافر و العبد و المر یض ان یؤم فیها) و مسافر و عبد و مر یض ایچون صلاة جمعه ده امام اولمز جا زدر
 انلر امامته اهلدر انلردن و جو بک سقوطی رخصت ایچوندر فجن حاضر اولسه لر اوزر ینه فرض اولور
 اول تقدیر جه سائر صلاتلر کی امامت لری جا زدر نبی علیه الصلوة و السلام مکده ناس ایله جمعه بی ادا ایدیلر حالبوکه
 کندولری مسافر ایدیلر بودلیل جو ازنه کافیدر امام زفر قنده جا زدر کلدلر ز یر اوزر ینه واجب دکلدلر صبی
 و مرأه کی (و تنعقد بهن) و مسافر و مر یض و عبد ایله جه منعقد اولور یعنی امامك خلفنده بونلردن غبری
 کسنه اولسه جمعه منعقد اولور شافعی بونك خلافجه در (ومن لا عذرله لو صلی الظهر قبلها جاز مع الکراهة)
 و شول کسنه که انك عذری اولسه ظهری صلاة جمعه دن اول قیلسه جا زدر اما کراهت تحر یمه ایله مکر و هدر
 و امام زفر جمعه اصالة فرضدر ظهر جمعه دن بدل کبیدر اصله قدرت و ارایکن بدله رجوع جا زدر کلدلر در
 و بزم ایچون دلیل اصل فرض ظهر در کافه حقه در یرا تکلیف بحسب القدره در صلاة ایله مکلف اولان
 کسنه صلاة ظهری ادا قنده انحق بنفسه اداء ظهره قادر در صلاة جمعه به قادر کل ز یرا صلاة جمعه نیجه
 شرائطه توقف ایدر بالکن بر شرط ایله تام اولمز بو تقدیر جه جمعه بی تکلیف و سعدن خارج اولانه تکلیف اولور
 ابوقدر واردر که اجتماع شرائط ایله جمعه نماز ینی ادا ایدن کسنه صلاة ظهر ك اسقاطی ایله مأمور اولوب
 بو اسقاطه قدرت و ارایکن بلاعذر عدول ایلیکن صلات ظهری ادا ایلیسی مکره اولدی (ثم اذا سعی الیهما
 و الامام فیها یبطل ظهره) اندن صکره عذر سز ظهری قیلن مصلی جمعه به سعی ایلسه حالبوکه امام صلاته
 اولسه اول کسنه نك صلاة ظهری باطل اولور و جمعه به سعی خصایص جمعه دن در ا کاسعی احتیاطا ترک ظهر
 منزله سنه تنزیل اولنور اما امام صلاته اولسه کو یا جمعه به سعی ایلماش کبیدر (و قال لا یبطل ما لم یدرک الجمعة
 و یشرع فیها) و امامین دیدیلر که مادامکه جمعه به ایریشوب و صلاة جمعه به شروع ایلمی نیجه ظهری باطل اولمز
 (و کره للعذر و المسجون اداء الظهر بجماعة فی المصر یومها) و معذور و مسجون ایچون جمعه کونی
 مصره جماعت ایله اداء ظهر مکره اولدی کرک امامك فر اغندن اول اولسون کرک صکره اولسون برابر در
 جماعتی جامعه اولان جمعه به خلل و یرد یکچون مکره اولدی اما اهل قریه بونك خلافجه در یرا انلرک
 اوزر ینه واجب دکلدلر اگر جماعت ایله ادا ایدر لر سه کفایت ایدر جو ازنك شرائطی موجود اولدی فیچون
 (ومن ادر کها فی التشهد او سجود السهو یتیم جمعة) و شول من که جمعه به تشهد یا خود سجده سهوده ایرشسه
 اول کسنه جمعه بی تمام ایدر ایرشد یکنی امام ایله قیلر باقیسنی بنا ایدر حدیث شریف دلالتی ایله (قال النبی
 علیه الصلوة و السلام ما در کتم فصلوا و ما فاتکم فاقضوا) و ما فاتکم دن مر ادا ما در کتم فصلوا فر ینه سیله امامك
 صلاتندن دیمکدر (و قال محمد یتیم ظهرا ان لم یدرک اکثر الثانية) و امام محمد دیدیکه ظهری تمام ایدر اگر جمعه نك
 ایکنجی رکعتك اکثر ینه ایرشمز سه ثانیه نك اکثر ینه ایرشمتک ایکنجی رکعتك رکوعندن باشنی قادر مدن
 ایرشمتکدر اگر اکثر ینه ایرشمز سه ظهری ادا ایدر ز یرامن وجه جمعه در اول اعتبار ایله جمعه نیتسز ادا اولمز
 من وجه ظهر در بعض شرائطی که جماعت ایدی انك فوق ایچون * امدی اول کسنه درت قیلر ظهر

اعتبار یله وایکی رکعتده او طورر جمعه اعتبار یله وایکی آخرنده قرائت ایدر نافله اولمق احتمالیله اما امامین قولی اوزره اول کیسه جمعه یه ایرشمدن حتی جمعه یه نیت وایکی رکعت اولمسی مشروطدر و امام محمدک دلیلی ایچون شرط یوقدر زیر اظهر ایله جمعه بر برینه مخالفدر برینک بحر عمه سیله آخر اوزرینه بنا صحیح اولمزا کر رکعت ثانیه نیک اکثرینه ایرشسه ائمه نیک اتفاق اوزره جمعه یه ایرشش اولور (واذا خرج الامام فلا صلاة ولا كلام حتى يفرغ من خطبته) وحقن امام خطبه ایچون منبره چتسه امام خطبه دن فارغ اولمجه جماعت ایچون اصلا صلاة وکلام یوقدر اگر برکسنه سنت جمعه یی ادا ایدر کن خطیب خطبه یه باشسه ایکی رکعتی ادا نصلکه قطع ایدر کر بر رکعت قیلدیه بر دخی ضم ایدر وسلام و پرر اگر او چ قیلدیه دردی تمام ایدر (وقالایباح الکلام بعد خروجه مالم یشرع فی الخطبة) و امامین دیدیلر که کلام مباح اولور امامک منبره خروچندن صکره مادامکه خطبه یه شروع ایلیمه همان شروع ایلد کدن صکره مکر وه اولور زیر اخطبه یی استماع فرض ایدی اول فرضی ترک ایلکله کراهت واقع اولدی (قوله علیه السلام اذا خرج الامام فلا صلاة ولا كلام) (ویجب السعی وترک البیع بالاذان الاول) وجمعه یه سعی و ترک بیع واجب اولور اذان اولده و دینمشدر که سعی و ترک بیع اذان نایده واجب اولور زیر اذان ثانی نبی علیه السلام زماننده اولمشدر و اذان اول حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه زماننده اولمشدر (فاذا جلس علی المنبر اذن بین یدیه ثانیاً) قچن امام منبر اوزرینه جلوس ایلسه ثانیاً امامک اوکنده اذان او قته بوموال اوزره او قومق متواتردر زیر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم زماننده بو یلجه ایدی (واستقبلوه مجتمعین) وجماعت خطبه یی استماع ایدر اولدقلری حالده امامه استقبالی ایدر یعنی اردلرین یاخودی انلرین دونمیدلر استماع واستقبلده قریب وبعید بردر بعضیلر امامه قریب اولمق افضلدر دیدیلر و بعضیلر وجوب استماع خطبه اولایه مخصوصدر دیدیلر اما صحیح اولان اولندن آخرینه دکن استماع ایلکدر * تا نار خانیه مسطوردر که هر بلده که قلیج ایله قح اولمشدر آنده خطیب منبره سیف ایله چتوب خطبه او قومق کر کدر (فاذا تم الخطیب الخطبة اقیمت) امدی خطیب خطبه یی قچن تمام ایلسه اقامت اولنور امام هر رکعتده فاتحه و دیدیلدیکی سوره یی قرائت ایلیمه * وایکنجیسی دخی جهر ایلیمه رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضر تلرینک قرائنده اختلاف اولمشدر و بعضیلر سوره جمعه و منافقین او قومشدر دیدیلر و بعضیلر (سبح اسم ربك الاعلی و هل اتیک حدیث الغاشیه) او قومشدر دیدیلر بوم جمعه ده اجابت دعا ساعتده اختلاف اولمشدر اما صحیح اولان امام منبره او طوروب صلاتنی تمام ایلیمه اولان مابندر

باب صلاة العیدین

بو باب صلاة عیدین بیاننده در عیدک اشتقاقی عودتدر رجوع و معاودت معنائنه هر سنه ده عودت ایلدیکی ایچون * اصلی و ایدر واحدنده دخی و اولازمدر اولیله اولسه و اویله قلب اولمشدر میقات و میزان کبی و جعی اعیاد کلور قیاس اعوادوزنی اوزره کلک ایدی لکن اصح اولان عودک جمعه التباس لازم کلسون ایچون اعیادوزنی اوزره کادی (تجب صلاة العیدین) ایکی بیرام نمازی واجب اولور سبب وجوبی (ولتکبروا الله علی ما هداکم) نص شریفدر تواترا اخبار نبی علیه السلام دخی وجوبنه دلیلدر انس رضی الله تعالی عنهدن روایت اولندیکه رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم مدینه منوره یه دخول بیوردقلرنده اهل مدینه نیک سنه ده ایکی کونلری و ایدی که اول کونلر ده لب ایدر لدی نبی علیه الصلوة والسلام بیوردیکه (قد ابدلکم الله بهما خیرا منهما الاضحی و الفطر) و امت دخی رسول علیه السلام دن بو کونه کلیمه اجاع ایدوب برکسنه انکار ایتمشدر عند الجمهور و اجبه درو بعضیلر سنتدر دیشلر اصح اولان واجب اولمقدر قچن بر کونده ایکی عید یعنی جمعه و عید جمع اولسه اولی یعنی صلات عید سنت ثانی یعنی صلات جمعه فرضدر بونلرک بر یسی ترک اولنمز (وشرائطها کشرائط الجمعة و وجوب اداء سوی الخطبة) و صلاة عیدینک شرطلری خطبه دن غیری وجوب و اداء جمعه نیک شرطی و کبیدر زیر جمعه ده خطبه سنه صلاة جا زدر کلدرا اما عیدینده خطبه سنه نماز جا زدر زیر سنتدر شرط دکادر نهایت ترک ایلکله سنه مخالفت بولنوب اسات ایش اولور اگر خطبه صلاتدن اول اولمش اولور سنه جا زدر زیر مقصود حاصل اولور لکن متواتر اولان سنه مخالفت ایلکین مکر وه اولور عید شریفک خطبه سیچون اذان و اقامت یوقدر (وندب فی الفطر ان یأکل شیاً قبل صلاته) و عید فطرده صلاتدن اول بر شیء اکل ایلک

مندوب اولدی انس رضی الله تعالی عنهدن روایتدر که صلاة عیده گنزدن مقدم رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اوج یاخودباش یاخودیدی تیرا کل ایدر لر دی (و یستاک و یقتبل و یتطیب) و مسواک استعمالی و غسل و کوجک قوقور استعمال ائیک مندوب اولدی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بویلمه ایلر دی زی را یوم اجتماعدر و بر فردر ایجه کر یهمه دن متأذی اولسون ایچون (و یلبس احسن ثیابه) و احسن ثیاب گیمک مندوب اولدی (و یؤدی فطرته) و صلاتدن اول فطره سنی و یرمک دخی مندوبدر زیرانی علیه الصلاة والسلام حضرت تلری بویلمه ایشلر لر دی و مقدم و یرمک فتر ائیک فراغ بالنه سیدر یوم عیده رسول علیه الصلاة والسلام (اغنوه عن المسئلة فی هذا الیوم) بیور لر دی اگر چه تأخیری دخی جائزدر اما تعجیلی افضلدر (و یتوجه الی المصلی) مصلایه توجه دخی مندوب اولدی (ولایجه یر فی طریقه) طریق مصلایه عید فطر ده تکبیری جههر ائیک دخی مندوب اولدی امام اعظم قنده (خلافالهما) امامین خلاف ایدوب طریقه تکبیری جههر ائیک مندوبدر دیدیلر ابوحنیفه قولنک وجهی بودر که ثناده اصل اخفادر اما عید اضحی ده جههر شارعک تعییندیر زی را اول کون یوم تکبیردر قال الله تعالی (واذکر الله فی ایام معدودات) بو ذکر دن مراد تکبیرات عید اضحی در اما عید فطر بویله دکلدر (ولایتفضل قبلها) و صلاة عید دن مقدم نافله قیلنمز زیرانی علیه الصلوة والسلام صلاته حریر یص ایکن ایلماشدر روایت اولنور که یوم فطر ده علی کرم الله تعالی وجهه مصلایه چتوب بر نیجه خلقی نماز قیلر کن کور یجک بونیجه نمازدر که هیچ حضرت رسول زمانده اولمش دکلدر دیدکده حاضر اولنر بونی نهی ائیز میسر دیوسؤال ایلدکدنصکره (ارایت الذی ینهی عبداذا صلی) زمهره سندن اولمقدن خوف ایدرم دیو جواب بیور مشلدر (ووقتها من ارتفاع الشمس قدر رمح اور محین الی زوالها) و صلاة عیدک وقتی شمسک بر رمح یاخود ایکی رمح مقداری ارتفاعدن زواله وارنجه در انس رضی الله تعالی عنهدن روایت اولنر دیکه بر هلال شو الدهه و اولنلو اولوب اصحاب اول کونی صائم اولدیلر زوالدنصکره بر قاچ کیمسه کلوب نبی علیه الصلوة والسلام حضورنده هلالی دون کوردک دیوشهادت ایلدیلر حضرت افطار ائیکه امر ایدوب یارین مصلایه چقمغه امر و نسیه بیور دیلر اگر بعد الزوال صلاة عید قیلنمز جائز اولیدی حضرت رسول علیه الصلاة والسلام صلاتی یارینه تأخیر ایتزدی (وصفتها ان یصلی رکعتین یکبر تکبیرة الاحرام) و صلاة عیدک صفتی ایکی رکعت قیلددر احرام تکبیری کبی تکبیر ایدر اولدی یعنی حالده البنی بغلیه قرأت حالنده اولدیغی کبی (ثم یثنی) ائدنصکره ثنا ایلله یعنی سبحانک اللهم اوقویه آخرینه وارنجه (ثم یکبر ثلاثا ثم یقرأ الفاتحة و سورة) ائدنال قالددر مغله اوج کره تکبیر ایده ائدنصکره فاتحه و سورة اوقویه (ثم یرکع و یسجد و یبدأ فی الثانية بالقراءة ثم یکبر ثلاثا ثم اخری الی رکوع) ائدنصکره رکوع و سجده ایلله و ثانیه قرأت ایلله باشلیه تمام قراءتدنصکره اوج کره ال قالددر مغله تکبیر ایلله ائدنصکره رکوع ایچون بر تکبیر دخی ایلله بو قول بن مسعود کدر بزم ائمه مزک قولی دخی بودر و ابن عباس دیدیکه امام تکبیر اولاده بر تکبیر افتتاح ایچون و بش دخی افتتاحدنصکره و رکعت ثانیه ده بش تکبیر و ائدنصکره قرأت ایلله و بر روایتده درت تکبیر ایلله وقتا که خلافت عباسیله اتقال ایلدیسه ناسه ابن عباس قولی اوزره امر ایلدیلر و منشور لر نده یازدیلر و ابو یوسف بغداده کلوب صلاة عیدی تکبیرات ابن عباس ایلله قیلو یردی زی را هارون رشید ابو یوسفک خلفنده ایدی امام محمددن روایتدر که بو تکبیراته نه مذهبا و نه اعبقادا عمل اولنمز مذهب معول اولدر که ابن مسعودک قولیدر زی را ابن مسعودک قولی عمر و ابو موسی الاشعری و حذیفه و ابن زبیر و ابو هریره و ابن مسعود الانصاری رضی الله تعالی عنهم اجمعین مذهب لر بدر اخذ بو اولادر و بین تکبیرات ذکر مسنون قیلنمدی زی را رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمدن بر حدیث شریف نقل اولنمدی اما امام شافعی قنده هر تکبیر ینننده (سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر) دیمک لازمدر (و یرفع یدیه فی الزوائد) و امام تکبیرات زواننده ایکی البنی رفع ایلله (قوله علیه السلام لا یرفع الایدی الا فی سبع مواطن) اول یدی موضعک بری تکبیرات صلاة عید بندر ابو یوسف دیر که رفع اولنمز زی را رفع بد افتتاح ایچون سنندر زواننده ایسه افتتاح بو قدر * امدی رفع بد لازم دکلدر اما بزم حجت من آنفا ذکر ایلدیکمن در و امام تعوذ ایدر تکبیرات دن اول ثنا کبی ابو یوسف قنده و تکبیر ائدنصکره تعوذ ایدر امام محمد قنده زی را ائیک قنده تعوذ قرائته تابعدر امام اگر سهوا زواندن اولان تکبیرات دن برین ترک ایلسه

رکوعه تذکر ایسه ینه رکوعه قضا ایدر سهو ایچون سجده ایلز ❁ زبده الاسرار و تحفة الملوك شر حندن نقل
 اولمشدر (و یخطب بعدها خطبتین) و صلاة عید دنصکره ایکی خطبه او قویه ماینلرنده او یج آیت مقدار ی
 جلسه ایله فصل ایده (یعلم الناس فیهما احکام الفطر) احکام فطری خطبه ده ناسه تعلیم ایلیه (ولا قضی
 ان فاتت مع الامام) و امام ایله ادا اولنمیان صلاة عید بر کیمسه بی فوت ایسه قضاء اولنمز یعنی اول کیمسه منفر دا
 صلاة عیدی قضا ایلز جماعت شرط قیلند ییچون کلمه مع فاتت ضمیری راجع اولان صلاته متعلقدر یوخسه
 فاتت لفظنه متعلق دکلدرد ❁ حاصل معنی ادی الامام صلاة العید لم یؤدها هو دیمکدر و شافعی دیر که یالکن
 صلاة عید قیلنور تکبیرات عیددخی ادا اولنور (وان منع عذر عنها فی الیوم الاول) و اگر اولکی کونده
 بر عذر صلاة عید دن منع ایسه اول عذر هو اده بولت اولمق کبی یا خود بعد الزوال امام حضور نده شاهد لک
 شهادتی کبی یا خود زوالدن اول ثابت اولوب اما ناسک اجتماعی ممکن اولمق کبی یا خود یوم غیمده صلاة عید
 قیلنش لکن صکره ظاهر اولسه که زوالدنصکره ایش بومقوله عذر لر اولسه (صلوها فی الثانی و لا یصلی بعده)
 ایکنجی کونده صلاة عیدی قیلر لر لکن ایکنجی کوندنصکره قیلنمز یعنی او چنجی کونده قیلنمز اگر ایکنجی کونده
 دخی عذر اولسه قضا اولنمز جمعه قضا اولتمدیغی کبی (و الاضحی کالفطر لکن یسحب تأخیر الاکل فیها
 الی ان یصلی) دخی عید اضحی احکام و صفتده عید فطر کبیدر لکن اضحاده صلاة عید ادا اولنجه تأخیر اکل
 مستحب ❁ روایتدر که نبی علیه الصلوة و السلام یوم نحرده طعام اکل ایلز دی نماز دنصکره کلوب اضحیه سندن
 اکل ایدردی (ولایکره قبلها فی المختار) و عید اضحانک صلاتدن مقدم اکل اولنمق مکروه دکلدرد مختار اولان
 بودر (و یجهر بالتکبیر فی طریق المصلی) و عید اضحاده مصلی طریقده تکبیر جهر اولنور عید فطر بونک
 خلافتجه در بر روایتده همان طریقده تکبیر اولنه مصلاده اولیه بر روایتده امام صلاته شروع ایدنجه د کین
 تکبیر ایلیه (و یعلم فی الخطبة تکبیر التشریق و الاضحیة) و امام خطبه ده تکبیر تشریق و قربانی ناسه تعلیم ایلیه
 (و یجوز تأخیرها الی الثانی و الثالث بعد زوال غیر عذر) و صلاة اضحایی ایکنجی و او چنجی کونه عذر ایله دخی
 عذر سر تاخیر ایلک جائز در زرا صلاة اضحیه وقتی ایله موقدر ❁ پس بواجدن اضحیه نکی ایلیه تفسید اولندی
 لکن تأخیر ایله مسی اولور بفر عذر منقوله مخالفت ایلدیکی ایچون ❁ و اما او چنجی کوندنصکره جائز دکلدرد
 و قضا اولنمز بومحله عذر لک اهریتی نئی ایچوندر صلاة فطر بونک خلافتجه در اگر صلاة فطری جماعت بلا عذر
 یار ینه تأخیر ایلسه لک جائز دکلدرد (و الاجتماع یوم عرفة تشبهها بالواقفین لیس بشی) و یوم عرفه ده واقفین
 فی العرفات اولنوره تشبهها اجتماع ایدوب طور مق برشی دکلدرد یعنی برشی مفید دکلدرد ابو یوسف و محمد دن روایت
 اصولدن غیریده نقل اولمشدر که مکروه اولیه اما اصح اولان اولکی کلامدر و دیناشدر که تعریف فعل رو افسدر
 و بعضیلر بوفعل مستحب ❁ ابن عباس دن دخی روایت واردر که بصرمده کیندوسی بوفعلی ایشدر اما بزم ائمه مز
 قندده بومقوله فعلی ارتکاب افعال حسنه دن دکلدرد عرفه ده و قوف مکان مخصوصه عبادت مخصوصه در اولیه
 اولسه غیر مکانده اول عبادت متصور دکلدرد بر کیمسه کعبه دن غیر بز مسجدک اطرافنی طواف ایلسه
 عیاذ بالله تعالی یحشی علیه الکفر مقوله سی بر فاعلدر زرا نبی علیه الصلوة و السلام دن تعریف نقل اولنمشدر
 دینده اختراع جائز دکلدرد ابن عباس دن نقل اولنان و عطف و تکبیردر یوخسه تشبه دکلدرد (و یحب تکبیر التشریق
 عقیب الصلوة) و تکبیر تشریق واجب اولور صلاة عقیبده (قوله تعالی واذ کروا لله فی ایام معدودات)
 بوندن مراد تکبیر تشریق قدر تکبیر تشریق سنت دخی دیمشدر لکن اصح اولان واجب اولمسیدر تشریق لغتده
 تقدید الحیم یعنی ات قور تمق معنانه در اکثری بو کونلرده ات قور تمق واقع اولدیغیچون تکبیر تشریق تسمیه
 اولمشدر (قال النبی علیه الصلوة و السلام لاجمعة ولا تشریق ولا فطر ولا اضحی الا فی مصر جامع) نبی علیه السلام
 تشریق و اجبات مایننده ذکر ایلدیکی واجب اولسنه دلالت ایدر ❁ ثقاتدن یجه کیمسدر علی کرم الله تعالی
 و جهده دن نقل ایدوب وجوب تکبیری نئی ایدوب صکره واجب دیمشدر بومثل و وجوب اقتضا ایدر اختیارده دخی
 مسطور در صاحب کنز سنت اولسنه ذاهب اولمشدر و قدوری و هدیاه مختلف فیله اولمق ایله اطلاق اوزر ینه ذکر
 ایشدر (من فجر یوم عرفة) تکبیر تشریق عرفه کونک صلاة فجر دن (الی عصر یوم العید) بمرام کونک

عصرینه د کین در تکبیر تشریق ابتدا و انتها سنده بین الصحابه اختلاف اولدیغی ابوحنفهدن روایت اولمشدر که کبار صحابه دن عمرو علی و ابن مسعود رضی الله تعالی عنهم یوم عرفه نیک صلاة فجر ندن ابتدا اولنه دیشلر و علمای دخی بونی اخذ ایشلر در صغار صحابه دن عبدالله بن عباس و عبدالله بن عمرو یذبن ثابت یوم نحرک صلاة ظهر ندن ابتدا اولنه دیشلر و بعض روایتده ابو یوسف دخی بو کار جوع ابتدی دیشلر و مذهب شافعی بودر اما انتها سنده اختلاف اولنوب ابن مسعود رضی الله تعالی عنه عرفه نیک فجر ندن ایام نحرک عصر نه و ارنجه تکبیر اولنور دیشدر بو تقدیرجه تکبیر سکر وقت صلاة عقینده اولور و وجهر ده بدعت اولمغین اقل ایله اخذ ایشدر (قال الله تعالی ان الله لا یحب المعتدین) ای الجاهر بن بالدعا، و قوله تعالی (ادعوا ربکم تضرعاً و خفیة) و قال الله تعالی (واذکر ربک فی نفسک تضرعاً و خفیة و دون الجهر) و رأى النبی علیه الصلوة و السلام اقواما یرفعون اصواتهم عند الدعاء فقال انکم ان تدعوا اصم و لا غائباً) یقین برشی اکثر ایله اوله اقلنی اخذ ایلک اولادر و ابوحنیفه رضی الله تعالی عنیهک حججتی چونکه بدایه بر کونده واقع اولدیکه حجک رکعتی انده اولندی قطع دخی بر کونده کر کدر که حجک بر رکعتی دخی آنده اولونه اولر کین طواف در یوم نحره تمام اولور * امدی تکبیر دخی عرفه نیک فجر ندن یوم نحرک عصر نه د کین اولنجه ارکان حج ایله تمام اولمشدر (علی المقیم بالمصر) تکبیر تشریق مقیم مصر اوزرینه واجب اولور مسافر و اهل قرایه واجب دکلدر (عقیب کل فرض) هر فرضک عقینده واجب اولور * اما بعد الوتر و بعد الصلاة النافلة تکبیر اولن (ادی بجماعة مستحبه) او ایله فرض که جماعت مستحبه ایله ادا اولنه جماعت ایله دیکله منفرددن احتراز در ادی دیکله قضاء ده تکبیر اولمغنه اشارت در مستحبه دیکله جماعت نسادن احتراز در مادامکه ایچلر نده رجل اولمیه انلره تکبیر واجب دکلدر (و بالافتداء یحب علی المرأة و المسافر) و امامه اقتدا دیکله تکبیر تشریق خاتون و مسافر اوزرینه واجب اولور زیرا خاتون و مسافر اوزرینه واجب دکل ابدی لکن امامه تبعیت ایله واجب اولور اما خاتونلره صوتلرینی اخفا ایلک لازمدر (و عندهما الی عصر آخر ایام التشریق) و امامین قمتده تکبیر تشریق تمت اولور آخر ایام تشریق عصر نه د کین بوقول علی کرم الله تعالی و وجهه نکدر امامدن روایت اولنان قولک بری دخی بودر اختیاط بونی اخذ ایلدی زیرا امر عبادتده هر چکنکه وجوب ایله عدم بیننده برشی دوران ایلسه احتیاطا و وجوب طرفی اخذ اولنور * ابن عمر دن روایتدر که آخر ایام تشریق نیک فجر نده قطع اولنه شافعی بوقولی اخذ ایشدر (علی من یصلی الفرض) تکبیر تشریق فرض قیلان کسنه نیک اوزرینه واجب اولور تقدم ایدن شیلردن برسی شرط قیلندی نمقوله ادا و نمقوله آدم اولورسه اولسون فرضی ادا ایلدکد نصکره آنک اوزریند تکبیر واجب اولور (و علیه العمل) و ناسک علی امامینک قولی اوزرینه در (وصفته ان یقول مرة الله اکبر الله اکبر لاله الا الله و الله اکبر الله اکبر و لله الحمد) و تکبیرک صفتی جهر ابو کلمات عظام سعادات انجلی بر کره دیمکدر مرة قیدی شافعیکن قولندن احتراز در زیرا انک قمتده او چ کره الله اکبر دیک اوزره در بزم قمتده تکبیر معهودی بر کره دیمکدر شول کسنه لر که ایکی او چ کره دیرلر تحقیقا انلر سننه مخالفت ایش اولورلر بو تکبیر ابراهیم پیغمبر صلوات الله علی نبینا وعلیهن ما تورد * دینلدیکه جبریل علیه السلام قرانی کتوردکده حضرت ابراهیم ذبح اسمعیله عجله ایلک خوفندن جبریل علیه السلام الله اکبر الله اکبر دیدی حضرت ابراهیم جبریل امینی کوردکده لاله الا الله و الله اکبر دیدی حضرت اسمعیل دخی فدا کلدیکن بلدکده الله اکبر و لله الحمد دیدی اخیرین که حضرت ابراهیم و اسمعیل علیهما السلام تکبیرلر ایدر اما واجب یاسنت اوله * ابن عمر دن روایت اولندیکه حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم (افضل ما قلت انا و الانبیاء من قبلی یوم عرفه الله اکبر الله اکبر لاله الا الله و الله اکبر الله اکبر و لله الحمد یوم مشدر) (ولایت کره المؤمن ان ترکه امامه) و مقتدی تکبیر تشریق ترک ایلن اگر امامی ترک ایلر سده زیراتکبیر صلاتد نصکره اولور بونده امامه تابع اولمز حتی امام ابو یوسف دن روایت اولنور که یوم عرفه ده صلاة مغربده ناسه امامت ایلدم استادم ابوحنیفه بکا اقتدا ایش ایدی تکبیری سهو ایلدم استادم تکبیر ایلدی امدی دلالت ایدر که امام تشریق تکبیرینی ایلسه مقتدی ایلک لازمدر ترک ایلتمک کر کدر

* باب صلاة الخوف *

بواب صلاة خوف بیانده در (ان اشتد الخوف من عدو اوسع) انسانك عدودن یا خود یرنجی جانور لردن
 خوفی زیاده اولسه فخر الاسلام مبسوطنده ذکر ایشدر که عند البعض خوف ایله مراد عدونک حاضر
 اولسیدر یوخسه حقیقت خوف دکلدرد عدونک حضوری خوف مقامنه اقامت اولندی تکبیر رخصت
 مشقته تعلیق اولمجبوب نص سفر ایله تعلیق اولمشدر زیرا سفر سبب مشقندر سبب مسبب مقامنه اقامت
 اولندی عدو دخی بومجملده سبب خوفدر حقیقت خوف مقامنه اقامت اولندی عامه مشایخ قنده اشتداد
 خوف شرط دکلدرد بلکه صلاة خوفک جواز نه سیدر (جعل الامام طائفة بازاء العدو و صلی بطائفة رکعة
 ان کان مسافرا و فی الفجر) امام بر طائفه بی عدونک مقابله سنده قیوب بر طائفه ایله بر رکعتی ادا ایدر اگر
 مسافر ایسه یا خود صلاة فجرده ایسدر یا صلاة سفرک و فجرک و جمعه ک و عیدینک شطری بر رکعتدر (و رکعتین
 ان کان مقیما و فی المغرب) و ایکی رکعت ادا ایدر اگر مقیم یا خود صلاة مغرب ده ایسه طائفه اولی ایله ایکی رکعت
 ادا ایدر زیرا صلاة مغرب تصیف قبول ایتمز اگر امام خطا ایدوب طائفه اولی به بر رکعت و طائفه ثانیه به
 ایکی رکعت قیلوو برسه ایکی طائفه نک دخی صلاتی فاسد اولور اما اولکی طائفه نک صلاتک فسادی وقتسز
 انصر افلر یچوندر اما طائفه ثانیه نک صلاتک فسادی وقتا که انلر رکعت ثانیه به ایرشدیلر انلر شفع اوله
 ادراک ایلدکلر یچون طائفه اولی دن اولدیلر امدی بوتقدیرجه رجوعلری زماننده انصراف ایلدیلر
 صلاتلری باطل اولدی (و مضت هذه الی العدو) و امام ایله ادا ایدن طائفه عدو جانبته کیده (و جاءت تلك)
 و عدو جانبته اولنلر که لر (لقوله تعالی و لتأت طائفة اخرى لم یصلوا فلیصلوا معک) (و صلی بهم ماتی)
 و امام عدو جانبته اولان طائفه ایله قیلر باقی قلان رکعتی (و سلم و حده) و امام یالکن سلام و یره زیرا امامک
 صلاتی تمام اولدی اما قوم سلام و یرمیلر صلاتلری ناقص اولدی یچون (و ذهبوا الی العدو و جاءت الطائفة
 الاولى و اتوا بلا قرأة) و بر طائفه عدو طرفته کیده لر و طائفه اولی که لر بلا قرأة صلاتلری تمام ایدر زیرا بونلر
 لاحقلردر کو یا که امامک خلفنده طور لر حکمنده در (ثم الطائفة الاخری و اتوا بقرأة) اندنصکره طائفه
 اخری که لر قرأت ایله تمام ایدر زیرا انلر مسبوقلردر (و یبطلها المشی و الركوب و المقاتلة) و صلاة
 خوفده عدو مقابله سنده طور دقدنصکره صلاة خوفی مشی و رکوب و مقاتلة ابطال ایدر زیرا بونلر عمل
 کیشدر اما عدو طرفته مشی یجوز ایشلر و شافعی قنده مقاتله ابطال ایلر زیرا حق تعالی اخذ سلاح ایله
 امر ایشدر (قوله تعالی و لیاخذوا حذرهم و اسلحتهم) اخذ سلاح ایله امر قتالک جوازی یچوندر بزم یچون
 دلیل قتال صلاته منافی عمل کیشدر اخذ اسلحه عدو به خوف و یرمک یچوندر یوخسه جواز قتال یچون
 دکلدرد * روایت اولندی که نبی علیه السلام دن یوم خندقده درت وقت نماز فوت اولدی کیجه ایله قضا ایلدی
 (و قال علیه الصلوة و السلام ملائ الله بیوتهم و قلوبهم ناراً کما شغلونا عن الصلاة الوسطی و فی روایة و قبورهم
 ناراً) اگر مع القتال جاز اولیدی یچون تأخیر ایدر لردی حالو که یوم خندق صلاة خوف مشروع
 اولدقدنصکره در زیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم صلاة خوفی غزوه ذات الرقاعده قیشلردر بو غزا
 ایسه خندق غزاسندن مقدمدر و اقدی و ابن اسحق بویلمه ذکر ایشدر (و ان اشتد الخوف و یحجزوا عن الصلاة
 بهذه الصفة) و اگر خوف مشدد اولوب ذکر اولنان صفتله صلاتی ادادن عاجز اولور لر ایسه اگر نمازه شروع
 ایدر لر ایسه اعدانک هجوم ایلسی مقرر اولسه (صلوا و حدانار کما نایومون الی ای جهة قدر و ان یحجزوا عن
 التوجه) یالکن اولدقلری حالده قادر اولدقلری جهته ایما ایله صلاتی ادا ایدر اگر قبله طرفته توجهدن عاجز
 اولور لر سه الله تعالی نک (فان خفتم فرجالا و رکبانا) فایم تولو قتم وجهه الله) نص شریفی حجت انخاذ ایدوب
 (فرجالا) ای قیاماعلی ارجلکم دیکدر و را کب اولدقلری حالده و قدرت لری اولان طرفته توجه ایله اداء صلاة
 ایلدیلر (و لا یجوز بلا حضور عدو) و صلاة خوف جاز اولمز عدو حاضر اولنجهز بر ضروره جواز صلاة
 خوفی منع ایدر اگر مکان بیددن بر آلی آتلو کوروب عدو ظن ایلسلر یا خود توز کورنسه صلاة خوفی قیلدیلر
 صکره عدو اولدیغی ظاهر اولسه صلاتک جاز اولمز (و ابو یوسف لایحیرها بعد النبی علیه السلام) و ابو یوسف صلاة
 خوفی نبی علیه السلام زمانندنصکره جاز کورمز صلاة خوف خاصة نبی علیه السلامک حال حیاتنده مشروع
 اولدی (و اذا کنت فیهم) نص شریفی بو کادالات ایدر زیرا بر طائفه نبی علیه الصلاة و السلامک خافنده فضیلت

صلاته نائل اولمق ایچون ایدی بوا یسه نبی علیه السلام دن صکره مرتفع اولدی هر طائفه ایچون بر امام ایله اداء صلاة بمکندر بوتقدیرجه ذهاب و ایاب صفتی ایله اداء صلاة جائز دکلدن * دیشدر که ابو یوسف صکره بو کلامدن رجوع ایشدر بزم ایچون دلیل صحابه کز بن رضوان الله تعالی علیهم اجمعین صلاة خوفی نبی علیه الصلوة والسلام حضرت تندر نذکره اقامت ایشدر در وصلاة خوفه سبب خوفدر ایسه حضرتک زماننده اولدیغی کبی بعده مع الزیاده اولشدر وصلاة خوف نبی علیه السلامک خلفنده فضیلت صلاة ایچون دکلدن ز بر ا صلانه ترک مشی واستقبال قبله فرضدر خلف نبدیه اداء صلات فرضیتدر احر از فضیلت ایچون ترک فرض جائز دکلدن و خطاب علی الرسول بالکزن اکامتحص دکلدن خطا بیاتده اکثر خطاب عامدر الله تعالی تک (خذ من اموالهم صدقة) قول شر یفنده وارد اولدیغی کبی ز بر ا نبی علیه الصلوة والسلام و خلفا و امر ا ایچون عامدر علی الخصوص که شرطه تعلیق اولنان عدم حکم ایجاب ایلر بزم قتمزده اصولده بلندیکی اوزره بلکه قیام دلیل اولنجه موقوف طورر بونک ایسه وجودنه دلیل قائم اولدیکه بعدالنبی علیه السلام فعل صحابهدر * روایت اولنور که سعید بن ابی وقاص و ابو عبیده بن الجراح و ابو موسی الاشعری بونلر صلاة خوفی اصفهانده اقامت ایشدر * وینه روایت اولنور که سعید بن ابی العاص طبرستانده مجوس طائفه سیله جنک ایلدکه کندی ایله حذیفه بن الیمان و عبدالله بن عمر موجود اولوب صلاة خوفی قتلشدر و برکسته بونلره انکار ایلامش * امدی صحابه تک بوفعلی اجماع محلته حمل اولدی

باب صلاة الجنائز

بو باب صلاة جناز تک بیانندهدر جنازه قحجیم ایله میت و کسرجیم ایله سر یردر الاعلی الاعلی و الاسفل للاسفل بودخی قحج و کسری مشعر اولدیغی بیاندن مستغیدر (بوجه المحتضر الی القبلة) محتضر اولان کسنه قبله طرفنه دوندر یلور محتضر موته مشرف یعنی موته قریب اولان کسنه دیمکدر کانه موت اکا حاضر اولدی یاخود ملائکه موت و یا عذاب حاضر اولدی دیمک اوله و علامت احتضار ایکی ایاقلری مرحی اولمق و یورنی اکری اولمق دخی یکاقلری باتمق و بونک امثال بعض شیلدردر (علی شقه الایمن) صاع طرفی اوزرینه قبله به توجه ایشدر یلور ز بر ا قبرده دخی وضع اولمجهدر (واختیر الاستلقاء) و استلقاء اختیار اولندی یعنی متأخرین قفاسی اوزرینه توجهنی اختیار ایلدیلر ز بر ا استلقاء تعمیم عینه و شدد خیمه و خروج روحه اسهلدر فی زماننا معتاد اولان دخی بودر (ویلقن الشهادة) و شهادت تلقین اولنور ابو سعیددر روایت اولنور که (قال النبي علیه الصلوة والسلام لقنو امواتکم لاله الا الله) موتادن مراد موته قریب اولان کسنه در لایق اولان بودر که محتضر ک اطرافنده اولان کسنه لر (لا اله الا الله محمد الرسول الله) دیو تلقین ایده لر بویه دی دیوار ایتیمه لر احتمالدر که ضجره واقع اوله و تلقین اولنمق سندر (قوله علیه الصلوة والسلام من کان آخر کلامه لاله الا الله دخل الجنة) حدیث شریفی دخی تلقینه دلالت ایدر ز بر ا حال احتضارده شیطان ایمانه تعرض ایلک خوفی وارد و ملک الموت روح انسانی بدنن نزع ایدر بویه محله مستعان اولان اللهک عنایتی طلبی تلقینه محتاجدر و قبرده وقت تلقینه (با فلان اذکر دینک الذی کنت علیه ورضیت بالله رباً و بالاسلام دیناً و بمحمد صلی الله تعالی علیه و سلم نیوا و بالقرآن اماماً و بالکعبة قبله و بالمؤمنین اخواناً) دیمک کر کدر ا کر دینلور سه تلقینک فائده سی ندر ایمان ایله اولمش ایسه تلقینه حاجت یوقدر ا کر کافر اولمش ایسه اکا تلقینک فائده سی یوقدر بوسؤال تردیده بعد الموت تلقین اوزرهدر بوخسه عند الاحتضار اولان تلقینه دکلدن مکندر که ایمان ایله کتمی تلقینه معلق اوله اصول کلامده مسئله تعلیمده بیان شی اوزرینه علی کل حال تلقین مندر بدر بلکه واجیدر * و بعد الموت تلقینه اختلاف اولمشدر بعضیلر تلقین اولنور دیدیلر و بعضیلر نه امر اولمشدر و نه نهی اولمشدر حالی اوزره قالمشدر دیشدر امام صفار دیمشدر که تلقین مشر و عددر ز بر ا بعد الدفن روح عقل عودت ایدر و تلقین اولنانی فهم ایدر صاحب عنایه دیمشدر که بن استادم قاضیخاندرن اشتمکه مرغینانیدن حکایت ایدوب کندوسی بعض اصحابه بعد الدفن تلقین ایدردی و تلقین اتیکی بزه وصیت ایدردی * و فقها دیمشدر در که حائض و جنب و نفسا اولنلر محتضرك حضور ندن اخراج اولنور رایحه طیبه قونیلور و سورۀ یس او قنور بعد الوفا قارنی اوزرینه قلیج قونیلور المری و ایاقلری اوزر ایلور (فاذامات شد و الحییه و غمضوا عینیه) و برکسته قن فوت اولسه متوفاک صقالنی

باغلبه لرو کوزلرینی یومدرلر زیرا رسول علیه الصلوة والسلام ابی سلمه یو بلجه ایشدر اکر مفتوح العین ترک اولنسه
 کر یه المنظر اولنوب اعین ناسده قبیح اولوردی توارث امت دخی (مارأه المؤمنون حسنا فهو عند الله حسن)
 قول شریفنک اوزرینه در (و یستحب تعجیل دفنه) ومیتنک دفننک تعجیلی مستحب اولور (عجلوا موتکم
 فانیک خیرا قد تموه الیه وانیک شر افید لاهل النار) یعنی اکر خیرلوا ایسه بخلنه ایلتمش اولور سز و اکر
 شرلوا ایسه اهل ناری کندیکزدن بعد ایتتمش اولور سز و فی روایة (فبعدوا اهل النار) وموتنی ناسه اعلام
 ایلنک لابسدر زیرا بونده طاعت اوزره تحریرض واردر (واذا ارادوا غسله) وچن میتی غسل مراد ایلسدر
 غسل میت احیا اوزرینه سنت واجماع امت ومعاندن برنوعله واجبدر * اما سنت اولان ابی بن کعب رضی
 الله تعالی عنهدن روایت اولنمشدر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدر در که وقتا که حضرت آدم
 محضر اولدوقده ملائکه جنتدن کفن وحنوط ایله نازل اولدیلر وفات ایلدکده صو وسدر ایله اوچ کره غسل
 ایلوب و ثیابدن و تر ایله تکفین ایتدیلر و جبریل امین امام اولوب بیت شریفده نمازنی قیلدیلر و بوفعل آدم
 اوغلارینه سندر دیدیلر واجماع امت دخی بونک کبیدر امام معنالدن بر معنی دیندیکه میت جنازه نمازنده
 قوم امام منزله سنده در زیرا اما سز صلاة جائز اولمز بواجلدن ابن مسعود دیمشدر که (صلاة الجنازة سنة متبوعة)
 بواجلدن امام کبی قوم اوزرینه میتنک تقدیمی شرط قیلندی زیرا امامک طهارتی جواز صلاته شریطر
 ومیتنک دخی طهارتی کذلک تحقیقا بعد الموت اللهه عرض اولنور و رجوع دخی اکدر تعظیما الله تعالی
 غسل واجب اولدی * بواجلدنر که کافرک دخی غسلی مأمور به اولدی اکر اوزرینه نماز قیلنر سده ینه
 رجوعی اللهه در مجرد اکر رجوع اولنمغله تعظیما الله تعالی غسل اولنور بونک ایچون حدیث وارد اولمشدر حق
 کافرده حدیث ابی طالبده نهاییده بویلمه در ابی بن کعب روایت ایلدیکه حدیثه وجوب اولدی زیرا
 ملائکه هذه سنة ولد آدم دیدیلر وجوب اولماش اولدی صاحب کافی ایراد ایلدیکی حدیث شریف ایله استدلال
 اولی ایلدیکه وجوب اقتضایدر اول حدیث بودر که ((قال النبي عليه السلام للمسلم على المسلم سنة حق)) اندنصره
 مشایخ اختلاف ایلدیلر که میتنک غسلی نه ایچون واجب اولور عبدالله بلخی حدیث ایچوندر ثابت اولان حدیث
 ایچون دکادر اکر نجاست ایچون اولیدی غسل ایله زائل اولوردی سائر حیوانلرده اولدیغنی کبی اما حدیث
 حال حیاتنده غسل ایله زائل اولدیغنی کبی موتنده دخی زائل اولور موت عقیلی زائل ایدر ومفاسلی ارخایدنر
 دیدی شیخ ابو عبد الله ابی جانی ومشایخ عراقدن غیر یلر غسل میت موت ایچون ثابت اولان نجاست
 ایچون واجبدر دیر زیرا او میتنک دم سائله سی موت ایله متنجس اولور سائر حیوانلره قیاسا بونلره دلیل
 بر مسلم برقیویه دشوب فوت اولسه صویک جله سنی اخراج ایلنک واجب اولور ینه بونک کبیدر بر رجل
 بر میتی غسل اولنمدن کوتورسه وانک اوزرینه نماز قبلسه صلاة جائز اولمز اکر غسل ازالنه حدیث ایچون
 واجب اولسه قبل الغسل میت ایله نماز جائز اولوردی تکبیم بر کیمسه بر محدثی کوتورسه وانکله نماز قبلسه
 جائزدر * امدی ظاهر اولدیکه غسل میتنک وجوبی موت ایله ثابت اولان حدیث ایچوندر و بو حدیث
 غسل ایله ازاله اولوب سائر حیوانلرده اولماسی انسانک کرامتی ایچوندر عنایده ونهاییده دخی بویلمه در
 شارح تحفه دیمشدر که اکر بر میت صوده بوغلسه ینه غسلی لازمدر زیرا خطاب غسله توجه ایشدر غسل
 ایسه اولمز الاقصدا ایله اولور (وضع علی سر بر مجر و ترا) تک بخورنمش سر بر اوزرینه وضع اولنه زیرا ایتار
 بیچن نص شریف وارد اولمشدر (قال النبي عليه السلام ان الله تعالی وتر یحب الوتر) کیفیت بخور بو کره
 یاخود اوچ کره یاخود بش کره بخوردوران ایتدیر یله (وتستر عورتیه) ومیتنک عورتی ستر اولنور زیرا ستر
 عورت واجبدر آدم حیوامیتا محترمدر رجال نسائی ونساء رجالی غسل حلال دکادر خانیده صغیر وصغیره
 حدیثهوته بالغ اولنجه بویکینسی رجال ونساء غسل ایدر لر زیرا بونلرک اعضاری عورت حکمنده دکادر
 دیوتصریح اولنمشدر (و یجوز) ومیت صویلور یعنی اوزرنده اولان ثیابی چقار بلور شافعی قتنده یکلری
 واسع کوملاک ایچنده غسل اولنق سندر اعنی غاسل اللرین یکلرینه صوقوب یدننی غسل ایله اکر صقی
 اولور سد یکلرین برته لر زیرا نبی علیه السلام متوفی اولدوقده اوزرنده بونلر قیصده غسل اولندی شولشی که
 کندو حقیقده سنت اوله غیر یلر حقیقده دخی سندر مادامکه تخصیصه بر دلیل قائم اولمده بوشه فعیلک سوزلر یلر

بزیر ز که بزم ایچون دلیل حضرت عائشه رضی الله تعالی عنہا روایت ایلدیکه وقتا که رسول اکرم صلی الله
 تعالی علیه وسلم متوفی اولدی صحابه کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین غسلی ایچون اجتماع ایوب
 بلزلر نیجه غسل ایلده لم کندی موتا من کیمی غسل ایلده لم دیوتیورده ایکن حق تعالی طرفندن بونلره نوم غلبه
 ایوب وانلره برمنادی رسول اکرمی اوزرنده اولان نیابی ایله غسل ایلدک دیوندا ایلدکده صحابه اجتماع
 ایلدیلر که سائر موتاده بجز بدستدر ایچق بغیر بجز بدستدر رسول اکرم حضرت تارینه مخصوص اولدی عظیم حرمت
 و شرفیچون (و یوضاً بلا مضضه و استنشاق) و آبدست آدیور یلور مضضه و استنشاق سن و وضوء اغتسالک
 سنیدر انلرک ایکسینی ترک متعذر اولدیغیچوندر زیر مضضه آغز ده صوبی ادا ره بعده اخر اجدر
 استنشاق ایسه برونه صوبی بالنفس چککدر بونلرک میتده حصولی ممکن دکدر * شافعی دیر که حیاتده
 اولدیغی کبی مضضه و استنشاق ایلک کر کدر بواعتبار فاسددر نبی علیه السلام بیورمشدر که (المیت یوضاً
 ولای مضض و لایستشق) (و یغسل بماء مغلی بسدر او حرص) و میت غسل اولنور و سدر ایله ایتمش صوابه
 یا خوداشنان ایله ایتمش صوابه حرص حانک ضمی و رانک سکونیه اشنان دیدکلی مدینه حوالیسندده بتر بر نوع
 اونک نخو میدر غایتله اوساخنی از اله ایدر یوخسه چوغان دینان کول دکلد ز بر اچو غانک عربجه سی عرق الحلاویدر
 لکن بو دیار لره چون دیوشهرت بولمشدر (ان وجدو او الافاقر اح) اکر سدر و حرص بونلر سه ماء خالص ایله
 غسل اولنور قافک قحیه خالص معناسنه در (و غسل رأسه و لحیهه بالخطمی) و میتک باشی و لحیهه سی خطمی ایله
 غسل اولنور اسخراچ و سخته جله دن ابلقدر اکر باشنده صاحبی و اریسه خطمی بونلر اریسه صابون ایله غسل اولنور
 قاموسدن خطمی کسر خایله بر مشهور اوتدر مفتح و محمل و منضجدر و ملیندر حبس بوله و حصایه و قرحه امایه
 و ارتعاشه و جراثیمک نضجینه و تسکین و جعه نافعدر سر که ایله بهقه نافعدر و جمع اسنانه مضضه ایلد نافعدر
 و نهش الهوام و حرق النار دخی نافعدر (واضح علی یساره) وصول طرفنه طیاندر یله (فیغسل حتی یصل
 الماء الی ما یلی النحت منه) امدی غسل اولنور حتی صو واصل اوله شول محله که میتک صول طرفندن الته
 ولی ایش اوله (ثم علی یمنه کذلک) اندنصکره صاغ طرفنه طیاندر یله غسل اولنور حتی صو واصل اوله
 شول محله که صاغ طرفندن الته ولی ایش اوله (ثم یجلس مستنداً و یمسح بطنه بر فق) اندنصکره میت
 اوطور دیله مستند اوقارنی رفق ایله مسح اولنور * روایت اولنور دیکه حضرت علی کرم الله وجهه وقتا که رسول
 اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تارینی غسل ایدوب مبارکقار نی رفق ایله مسح ایلدی و میتدن طلب اولنان
 شیئی اندن طلب ایلدی بر شیئی کور مدی (طبت حیا و میتا) دیو بیوردی (فان خرج منه شیئی غسله
 ولای یغسله) اکر میتدن بر شیئی چقارسه غسل ایله اما غسلنی اعاده ایلیه (ولوا وضوءه) و وضوسنی دخی
 اعاده ایلیه (و ینشفه بثوب) و بر ثوب ایله یاشنی آله یعنی سیله کفن یاش اولسون ایچون (و یجعل الخنوط
 علی رأسه و لحیهه) و باشنه و لحیهه سنه حنوطی قویه یعنی وضع ایلده حنوط حانک قحیه اصناف طپدن
 میت ایچون قننان ترکیبه دیرلر زعفران و سدر دن وغیری هر نه قدر طیب وار ایسه خلط اولنور لایسدر
 (والکافور علی مساجده) و کافوری سجده اعضار بنه قویه سجده ایدن سکن اعضا در آنی و بورنی
 و ایکی ایقاری و ایکی الاری و ایکی دیزلر بدر بونلره کافور وضع اولنور بواعضارله مواضع سجود سیمیه سی
 مجازدر ایچق سجود بونلر ایله حاصل اولور یوخسه موضع سجود ارضدر و کافوره تخصیص اولمغه باعث
 رایجه سندن هوام ارض قاچدیغیچوندر (ولا یسرح شعره و لحیهه و لایقص ظفره و شعره) و میتک شعری
 و لحیهه سی طرا لیز و طر نفساری و شعری دخی کسین تسریح لغتده شعرک بعضیسنی بعضنده تحلیلصدر
 و بعضیلر طراق ایله تحلیلدر دیشلر شافعی اصابع ایله تسریح اولنور و ظفر و شعری قص اولنور دیونبی
 علیه الصلوة و السلام (اصنعوا بموتاکم ما تصنعون بعرابکم) بیوردیغی حدیث شریفی ایله استدلال ایلشدر
 (ولایحتمن) و ختان دخی اولنور ختان احیاده سنیدر اما موتاده دکدر (ثم یکفنه) اندنصکره تکفین اولنور
 و اکر مالی اولمسه اول میتک کفنی نغته سی اوزر بنه لازم اولان کسنه نک اوزر بنه در سنتی من جهة العدددر
 اما اصلنده و اجدر شول دلیل ایله که دین وارث و وصیت اوزر بنه مقدم اولدیغیچون (وسنة کفن الرجل
 قیص وهو من المنکب الی القدم) و رجلاک کفننک سنتی بر کوملکدر کوملک امور باشلر نندن قدمده کیندر
 (وازار و لفاقة و هما من القرن الی القدم) و بری ازار و بری لفاقه در * بو ایکسی دپدن قدمه و ارنجه

(و اسحق بن بعض المتأخرين العمامة) وتأخر نيك بعضی عمامه بی مستحسن کور مشل در در قاضیخان بزم قتمز ده
 کفنده عمامه یوقدر ذمشدر متأخرین استحسن ایتمشدر در و ابن عمر دن مرویدر و امام مالک دخی بونک ایله
 اخذ ایتمشدر و قایه شرحی ابن ملکده بعضی کسینه عمامه بی کر به کور مشل در اگر ایشلنور سه کفن شفیع اولمق
 لازم کاوردیشلر* و محیططه مسطور در که اگر نباش یعنی کفن صویحی کفنی سرقه ایسه اگر جنازه تازه ایسه
 و طاعلمش ایسه نایا تکفین اولنور رأس مالندن اول نیجه تکفین اولندید* کر کسه مالی تقسیم اولسون
 کر کسه اولسون برابر در (و کفایتیه ازار و لقا فافه) و رجلاک کفن کفایه سی ازار و لقا فافه در حضرت ابو بکر
 رضی الله عنهما (اغسلوا ثوبی هذین و کفونونی فیهما) قول شریفی موحبجه ایکسی کافیدر (و سنة کفن
 المرأة درع و ازار و خمار و لقا فافه و خرقة قریبها علی نديها) و خاتون کفنتک سنتی درع و ازار و خمار و لقا فافه در
 و بر خر قه در که ایکی مہ سی اوزر بندر بط اولنور در درع خاتون کومل کیدر خمار باشته اوزر ته بک شی خمار ک طولی
 ایکی ذراع و عرضی قولتوخی التندن دیزر لینه وار بجه در* دینلشدر که کو بکنه وار بجه در اما شول ستره که
 وقت غسلده میتک عورتی اوزر بینه وضع اولنور ایکی ذراع در و عرضی بر بچق ذراع در بونک اوزر بینه زیاده
 یا خود ناقص ایدن فقد تعدی و ظم کلامک مضمونی ایله عمل ایتمش اولور (و کفایتیه ازار و خمار و لقا فافه)
 و کفن مره آنک کفایتی ازار و خمار و لقا فافه در بوندن اقل اولور سه مکروه اولور ابو یوسف قتنده ازار و لقا فافه
 دخی کفایت ایدر بو ایکسی ایله ستر عورت بولند یچون (و عند الضرورة یکنی الواحد) و ضرورتده بر کفن
 کفایت ایدر مقصود حاصل اولد یچون (و لا یقتصر علیه بلا ضرورة) و بلا ضرورة کفن واحد اوزر بینه اقتصار
 اولمز (و یستحب الایض) و ایض مستحبدر (و لا یکنن الا فیما یجوز له لبسه حال حیاته) و رجل تکفین اولمز
 الاشول شی ایله تکفین اولنور که حال حیاته انک ایچون کیسی جائزه اوله (و یجمر الا کفان و ترا) و کفنلر
 تک بخور لنور یعنی مجمری اوج دفعه باخود بش یا خود یدی دفعه طیب ایله دوران ایتدیره لر (قبل
 ان یندرج فیها) میت اسکفانه درج اولمز دن مقدم تجمیر اولنور ز برانی علیه السلام قزی ایچون تجمیری
 امر ایشدر میت ایچون تجمیر اوج موضعه اولور بری تسلیم روح محانده اولور رایحه کر بیه بی ازاله
 ایچون بری غسل اولندقدده و بری تکفین اولندقدده خلفنده تجمیر اولمز (و تبسط اللقا فافه ثم الازار علیها)
 و لقا فافه بسط اولنور اندنصرکه لقا فافه اوزر بینه ازار بسط اولنور (ثم یقمص و یوضع علی الازار) اندنصرکه
 تقميص اولنوب ازار اوزر بینه وضع اولنور (ثم یلف الازار من قبل یساره) اندنصرکه صار یلور صل
 طرفنه (ثم یمینه) اندنصرکه صاع طرفندن لف اولور (ثم اللقا فافه كذلك) اندنصرکه لقا فافه دخی لف
 اولنور ازار لف اولند یغی کبی (و المرأة تلبس الدرع و یجعل شعرها ضفیرتین علی صدرها فوقه) و عورت درع
 یعنی ایچ کوملک ایله لباسلنور دخی مره آنک شعری ایکی بولوقیلنور حره آنک صدری اوزر بینه که اول صدرده درع
 اوزر بینه اوله جیلاق صدر بینه اولیه (ثم الخمار فوق ذلك تحت اللقا فافه) اندنصرکه خمار لبس اولنور درع اوزر بینه
 لقا فافه التنه (و یعقد الکفن ان حیث ان ینتشر) و کفن باغلنور اگر منتشر اولقدن خوف اولنور سه
 فصل* و الصلوة علیه فرض کفایتیه) میتک اوزر بینه صلاة فرض کفایه در اگر بعض قوم ادا ایدر سه
 بعضندن ساقط اولور و اگر بری ادا ایاز سه جله سی آثم اولور (و شرطها اسلام المیت) و میت اوزر بینه صلاتک
 شرطی میت مسلم اولمقدر ز بر الله تعالی کافر اوزر بینه ضلاندن نهی ایشدر (قال الله تعالی و لاتصل علی احد منهم
 مات ابدا و لاتقم علی قبره انهم کفروا بالله و رسوله) و طهارته) و شرطک بری دخی طهارت در حتی میت حنقه
 اوزر بینه نماز قیلمق ایچون معتبره در نیکم میت اوزر بینه نماز قیلان کسینه لره طهارت معتبره اولدیغی کبی
 (و اولی الناس بالتقدیم فیها السلطان) و صلاة جنازه ده تقدیمه ناسک اولاسی سلطاندر* روایت اولندیکه
 وقتا که حسین بن علی رضی الله عنهما متوفی اولدی قرنداشی حضرت حسین سائر ناس ایله جنازه سنه چقدیلر
 سعید بن العاص و الی مدینه ایدی حسین رضی الله تعالی عنه سعیدی تقدیم ایلدی سعید ابا ایلد کهده حسین رضی الله
 تعالی عنه بیوردیلر که اگر سنت اولمیدی تقدیم ایاز دم (ثم القاضی) سلطاندنصرکه تقدیمه ناسک اولاسی قاضیدر
 (ثم امام الحنبلی) اندنصرکه قبیله سنک و یا محله سنک امامیدر ز بر حیاته انک امامته راضی ایدی مما تنده دخی
 صلاته احق اولان امام حیدر (ثم الولی) اندنصرکه ولیسی اولادر* اصلاح و ایضا حده مسطور در که تقدیم

سلطان و اجبدر اگر حاضر اولور سه باقیستک تقدیمی بالطریق افضلدر (الاقرب فالاقرب) یعنی عصبه ده ترتیب اولندیغی اوزرینه اولیاده دخی اقر بی اختیار اولنه اگر اول بولمز ایسه اندنصرکه ثموم بنی الاعیان که لابون قرینداشلردر انلر تقدیم اولنور بنی العلات اوزرینه که بابا برقر نداشتلردر (الاب فانه قدم علی الابن) الاب دکل امدی اب ابن اوزرینه تقدیم اولور قچن باباسی ایله اوغلی چه اولسه لراب اوغلدن افضلدر زیر ا و لیسیدر (ولولوی ان یأذن لغیره فان صلی غیر من ذکر) وولی ایچون غیره اذن و برمکک وارد امدی اگر غیر من ذکر که سلطان وقاضی و امام و ولیدر بولنردن غیر سیی صلاة میتی قیلسه (بلا اذن اعاد الولی رشاء) اذ نسز قیلسه لرولی دیلر سه اعاده ایدر (ولایصلی غیر الولی بعد صلاته) وولیک صلاتندنصکوه ولیدن غیر ی کیمسه تکرار نمازن قیلنرزیر اولیک صلاتیله ادا اولمشدر بردخی قیلنور سه نافله اولور صلاة جنازه ده نافله مشروع دکلدر اما سلطان حاضر اولسه ولیک قیلدیغی نمازی اعاده ایدر اما شافعی قنده صلاة جنازه مکرر جائزدر اگر دیناور سه که نبی علیه السلام حمزه رضی الله تعالی عنه اوزرینه یتیمش کره نماز قیلمشدر * جواب ویریلور که انک تا ویلی نبی علیه السلام احد قتل سنده یتیمش نفوس اوزرینه مره بعد مره هر بر سی ایچون صلاة قیلمشدر نهایت حضرت جنزه جنزه سی اول حضرتک او کونده جله سنک صلاتی قلند قنده موضوع ایدی نبی علیه السلام هر صلاته اکلدخی دعا ایدردی بو تقدیر جد خیره اوزرینه صلاة تکرار اولمق لازم کلز (وان دفن بلا صلاة صلی علی قبره) واکرمیت بلا صلاة دفن اولنسه اول میتک قبری اوزرینه نماز قیلنور زیر ا نبی علیه السلام انصار دن برخاتونک قبری اوزرینه نماز بنی قیلمشدر (مالم یظن تفسیحه) مادامکه اول میتک طاعلمسی ظن اولنیه اگر طاعلمدیغی ظن اولنور سه قیلنیه ابو یوسندن اما ایسنده روایت اولمشدر که بلا صلاة میت دفن اولنوب بعده نماز قیلنسنک مدتی اوچ کوندر اوچ کوندر نصکره قبری اوزرینه نماز قیلنن نو ادرده ابن رستم دخی بویلمه ذکر ایشدر * اما نبی علیه الصلاة والسلام شهداء احد اوزرینه سکز کوندر نصکره اداء صلاة ایلدیکی روایتک معناسی انلر ایچون دعا ایلدی دیمکدر (و یقوم حذاء الصدر للرجل والمرأة) و امام رجناک و مره آنک صدری برابرینه قائم اولور زیر ا صدر موضع قابدر ونور ایمان قیلدهدر (ویکبر تکبیره و یتلی عقبها) و بر کره تکبیر ایلیه و عقبینده ثنا ایلیه ثناده اختلاف اولمشدر بعضیلر اللهه جد ایلیه و بعضیلر سبحانک اللهم او قویه دیشلردر فاتحه او قویه مکر که ثنا یتیله او قویه شمنی ده بویلمه من کوردر (ثم ثانیة یصلی علی النبی صلی الله تعالی علیه وسلم بعدها) اندنصرکه ثانیة تکبیر ایلیه و نبی علیه السلام اوزرینه صلاة شریفه او قویه تکبیر دنصرکه تشهدده اولدیغی کبی (ثم ثالثة یدعولنفسه وللیت و المسلمین بعدها) اندنصرکه ثالثة تکبیر ایلیه و تکبیر دنصرکه کندی تفسیچون و میت ایچون وسائر مسلمانلر ایچون دعا ایلیه اوچجی تکبیر دنصرکه (اللهم اغفر لحیما ومیتنا و ساهدنا و غلبنا و صغیرنا و کبیرنا و ذکرنا و اثنانا اللهم من احببته منافحیه علی الاسلام و من توفیته منافقوفه علی الایمان و خص هذا المیت بالروح و الراحة و المغفرة و الرضوان اللهم ان کان محسنافرذ فی احسانه و ان کان مسیئا فحماوز عن سیئاته و لقه الامن و الایمان و الکرامة و الزلفی و خلصه من عذاب القبر و النیران و اسکنه فی دار الجنان مع الولدان اللهم اجعل قبره روضة من ریاض الجنة و لا تجعل قبره حفرة من حفر النیران برحمتک یا راحم الراحین) بودعا اکرمیت مذکر ایسه بلا فرق خص قولنه و ارنجه بوضوال اوزره او قویه مؤنده هذه المیتة قراءت و مؤنث ضمیری کلدکده اجرا ایلیه (ثم رابعة و یسلم عقبها) اندنصرکه دردیجی تکبیری ایدوب عقبجه سلام و یره زیر ا رابعه دنصرکه زمان تحملدر که سلامدر و دردیجی تکبیر دنصرکه سلامدن غیر ی دعا بوقدر اما بعض مشایخ (ر بنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار برحمتک یا راحم الراحین) او قومنی اختیار ایشلردر و بعضیلر (ر بنا لاترغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا و هب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب) قراءتی اختیار ایشلردر (وان کبرخسا لایتابع) و اگر بشکره تکبیر ایدر سه متابعت اولنمز (ولا قراة فیها) و صلاة جنازه ده قراءت بوقدر اما امام شافعی قنده فاتحه قراءت اولنور زیر ا صلاة جنازه من وجه صلاتدر اویله اولیحق فاتحه سنز صلاة اولمز دیر بزم ایچون دلیل ابن مسعودک قولیدر که نبی علیه الصلوة والسلام صلاة جنازه ایچون قراءت تعیین بیورمدی لکن فاتحه دعا یتیله او قونه لابسدر اما تلاوت یتیله اونسه مکر و هدر اختیارده دخی بویلمه مسطورد (ولا تشهد) صلاة جنازه تشهد دخی

یوقدر زیر ابلاقعودتشهد مشروع دکلدر (ولارفع بدالافی الاولى) صلاة جنازه ده تکبیر اولی دن غیر بده رفع ید یوقدر شافعی قنده هر تکبیرده رفع بدجائز در * ابن عمر دن روایت اولمشدر که کندولری هر تکبیرده رفع بدایدلر ایمش بزم دلتان نبی علیه السلام دن روایت اولتان (لایرفع یدیه فی صلاة الجنازة سوی تکبیرة الافتتاح) حدیث شر یفیدر (ولایستغفر لصبی) صبی ایچون استغفار اولمز مجنون ایچون دخی استغفار اولمز زیر ابوایکسندده کناه یوقدر (ویقول بعد الثالثة اللهم اجعله لنا فرطاً) اما اوچنجی تکبیردنصکره بویله دیه معناسی بودر که یا الله اولصبی بی امور آخر تمز ایچون متقدم ایله فارط قیل وفرط لفظنک اصلی بزکسته که صو واولتق طلبی ایچون قومنی تقدیم ایش اوله و حدیث شریف دخی بو کلامی مؤیددر وقال النبي علیه الصلوة والسلام (انافرطکم) ای متقدمکم (اللهم اجعله لنا اجرا و ذخرا) یا الله اول صبی بی بزه اجر و ذخیره قیل (واجعله لنا شافعا مشفعا) دخی اول صبی بی بزم ایچون شافع مقبول الشفاعة ایله (ومن اتی بعد تکبیر الامام لایکبر حتی یکبر آخری فیکبر معه) برکسنه امامک تکبیرندن صکره کلور ایسه تکبیر ایله حتی امام تکبیر آخری ایلمنجیه و تکبیر آخر ایلدکده امام ایله معا تکبیر ایله قچن امام سلام و برسه مقتدی اوزرینه لازم کلن تکبیری قضا ایله جنازه رفع اولمز دن مقدم زیر ابلاقعود جنازه ده تکبیرتین متصور دکلدر (وقال ابو یوسف یکبر ولایتظر) و ابو یوسف رحه الله تعالی صلاة جنازه به بعد تکبیر الامام کلن کسنه تکبیره منتظر اولیوب تکبیر ایله بیورمشدر و شافعینک دخی قولی بودر زیر اول کسنه امامه یتشمشدر هر حالده متابعت ایدر سائر صلاتده ایلدیکی کبی اما ابوحنیفه و محمد ایچون دلیل صلاة جنازه نک هر تکبیری بر رکعت مقامنه قائم اولور حتی صحابه کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین جنازه نک درت تکبیری ظهرک درت رکعتنه مشابهدر اگر بو تکبیرلردن بری ترک اولنسه صلاتی جائز اولمز زیر ابواظهرک بر رکعتی ترک ایش کبی اولور اگر امامک تکبیرینه انتظار ایلسه اول کسنه امامه ایرشدیکی تکبیرلری ایلیز دن مقدم فوت اولان تکبیری قضا ایش اولور بوايسه منسوخدر اما تکبیر رابعه نصکره ایرشسه امام ابوحنیفه و محمد قنده تکبیر ایلسون زیر ابلاقعود جنازه اتی فوت ایشدر اما ابو یوسف قنده تکبیر ایلسون و امام سلام و بر دکنصکره اوچ تکبیری قضا اولنور (مکن کان حاضرا حالة الحرمة) حال تحریمده حاضر اولان کسنه کبی تکبیر ایله (ولایجوز را کبا استحضانا) ونزوله قادر اولان را کب صلاة جنازه بی را کبا قلیق جائز دکلدر استحسانا زیر ابلاقعود جنازه منوجه صلاتدر تحریمه بولند ایچون امدی احتیاطا اولرا کب نازل اولوب صلاة جنازه بی قیلسون و قیاس بوايدیکه قاعدک صلاتی جائز اوله ز بر اقاعدک دعای قائم دعای کبیدر (وتکره فی مسجد جماعة) جماعتک مسجدی ایچنده صلاة جنازه مکروه اولور بر روایتده کراهت تحریمیه و بر روایتده کراهت تزیهیه در (ان کان المیت فیه) اگر میت مسجد ایچنده اولورسه اول زمان مکروه اولور (قوله علیه السلام من صلی علی جنازة فی المسجد فلا اجر له) زیر ابواقعود مکتوبات ایچون بنا اولمشدر (وان کان خارجا اختلف المشایخ) اگر میت خارج مسجدده اولورسه کراهت وعدم کراهتده مشایخ اختلاف ایشلردر شونلر که مسجد اداء مکتوبات ایچون اولدیغنه نظر ایلدیلر میت خارج مسجدده اولدقده دخی صلاتی کر به کورمدیلر اما شونلر کدتلو یت مسجد احتماله نظر ایلدیلر میت خارج مسجدده اولدقده صلاتی کر به کورمدیلر شافعی قنده صلاة هر حالده مکروه دکلدر شافعینک دلیلی شول روایتدر که سعید بن ابی وقاص فوت اولدی عائشه رضی الله عنها جنازه بی مسجدده ادخال ایچون امر ایدوب حتی ازواج نبی علیه الصلاة والسلام صلاتنی معا قیلدیلر و بعض کسنه لر عائشه حضر تری تعیب ایلدیلر بو فعل ایچون کندوسی بوکا واقفه اولدقده رسول اگر مصلی الله تعالی علیه وسلم سهل بن البیضانک صلاة جنازه سنی مسجدده قیلدیغنی تعجب تیر او نوتمشدر صلاة جنازه دعادر امدی مسجد دعایه غیر یدن اولی در دیدی بو محله دلیل شافعی تمام اولدی * بزم ایچون دلیل (من صلی علی جنازة فی المسجد فلا اجر له) حدیث شریفدر و حدیث عائشه دخی بزه دلیلدر زیر ابلاقعود زمانده اکثر یا مهاجرین و انصار ایدی انلر تعیب ایدیجک دلالت ایدر که کراهت ماینلرنده معروف ایمش و رسول علیه السلام سهلاک نمازینی مسجدده قیلدیغنک تا ویلی بواوله که نبی علیه الصلوة والسلام مسجدده معتکف اولدیغندن طشره جهمدی (ولایصلی علی عضو) و بر عضو اوزرینه نماز قیلمز تام بر میتک نمازی قیلنور

بالاتفاق اگر نصفی بلارأس یا خود مع الرأس اوله نصفندن اقلی بولنور سه اوزرینه نماز قیلنن بزم قتمزده * امام شافعی قتمده بونک خلافتجه در این ملکده دخی بولبعه در (ولاعلی غائب) دخی غائب اوزرینه نماز قیلنن امام شافعی دیر که غائب اوزرینه نماز قیلور ز برابی علیه السلام نجاشی رضی الله عنه فوت اولدقده غائب ایکن نمازینی قیلشدر اما بزم ایچون دلیل بودر که اگر غائب ایچون نماز قیلنن جار اولیدی نبی علیه السلام انتقال بیوردقده جمیع امصارده نمازینی قیلرلردی بو ایسه اصلانقل اولنماشدر اما نجاشی اوزرینه رسول علیه السلامک صلاتی کشف مقوله سیدر حتی جنازه سنی مشاهده بیورمشلردر بو خصوصده اریاب وتردن اصلاجاز دکلدر بلکه اعتقادنده حضرت رسول اکرمه کمال تعظیم وارددر نجاشی وفات ایلدکده (قال النبی علیه الصلاة والسلام لاصحابه هذا اخوکم النجاشی قدمات فقومو نصلی علیه) پس کندیسی و صحابه کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین نمازینی قیلشدر * ابن ملک اختیارده بولبعه ذکر ایتمشدر (ومن استهل بعد الولادة) وولادتنصکره برصبی رفع صوت ایسه استهلادر واهلال لغتده هنوز طوغان اوغلانک صوتنه دیرلر استهلال صبی ایچون دیمشدر که انده حیاته دلالت ایدر شی * بولمقدر * امدی بحریک عضو وکوزینی آچوب و قیامق کبی بونلر بولندقده (غسل وسمی وصلی علیه) غسل اولنور دخی اسمی قونیلور واوزرینه نماز قیلنور (قوله علیه الصلاة والسلام ان استهل للمولود صلی علیه) (والاغسل فی المختار) واکر مستهل اولمز سه غسل اولنه مذهب مختارده هدایه وکافیده دخی بویله در زیر اول مستهل اولمیان صبی من وجه جزءدر لکن همان غسل اولنور نفس اولنق اعتبار یله ظاهر الروایه ده غسل اولنمز لکن مختار اولان غیر ظاهر الروایه در (وادرج فی حرقة ولا یصلی علیه) وغسل اولندقدنصکره خرقة ایچنه درج اولنه اوزرینه نماز قیلنن * صاحب العتایه دیمشدر که اول مولود اکر مستهل اولمز ایسه من وجه جزء حکمنده در من وجه نفس حکمنده در بوتقدیرجه ایکی شبهه دن اکانصیب ویریلور نفس اعتبار یله غسل اولنور جزء اعتبار یله نماز قیلنن ارث دخی بوتردد اوزرینه در اکر مستهل اولور سه وارث اولور اکر مستهل اولمز سه وارث اولمز (ولوسی صبی مع احد ابویه لایصلی علیه) واکر برصبی احد ابوین یعنی اناسی یا خود باباسی ایله اسیر اولسه و فوت اولسه اوزرینه نماز قیلنن ز بر اول صبی کافر در ابوینه تبعیت ایله (الان اسلم احدهما) مکر که ابویندن بریسی اسلامه کیش اوله اول زمان صبی غسل اولنور و نمازی قیلنور احد ابوینک اسلامنه تبعاً (الولد یتبع خیر الابوین دینا) حدیث شریفی بوکا حجت کافیدر یا خود دار اسلامه تبعاً نمازی قیلنور اما لقیطده اختلاف اولنمشدر بعضیلر مکانه تابعدر و بعضیلر بولانه تابعدر دیمشدر (او اسلم هو عاقلاً) یا خود اول صبی صفت اسلامی تعقل ایلدیکی حالده مسلمان اولسه (اولم یسب احدهما) یا خود بابا و ناسندن بریسی کندیله سبی اولنسه اسلامه کلمنه حکم اولنوب غسل اولنور و نمازی قیلنور (ولومات لیسلم قریب کافر غسله غسل النجاسة) واکر برمسلم کافر قریبی اولسه اوسلم انی نجاست غسل ایدر کبی غسل ایلسون (وکفته فی خرقة و القاه فی حفرة) وانی خرقة ایچنده تکفین ایلیه و برحقوره القایله (اودفعه الی اهل دینه) یا خود اهل دینه تسلیم ایلیه روایت اولندیکه ابوطالب فوت اولدقده علی کرم الله وجهه رسول علیه الصلوة والسلامه کلوب * یارسول الله ان عمک الضال قد مات بروایتده ان الشیخ الضال قد مات (دیدنی نبی علیه الصلوة والسلام غسل و تکفین ایله دیو بیوردیلر و بررجل ابن عباسدن سؤال ایلدیکه بنم انام نصرانیه فوت اولدی دیدکده غسل و تکفین ایله اما نمازینی قتلده و دفن ایله بیوردیلر (وسن فی حل الجنزة اربعة) و جنازه بی حمله درت کیمسه اولنق مسنون اولدی (وقال النبی علیه الصلاة والسلام من حل جنازة اربعین خطوة کفرت عنه اربعون کبیره (وان بدأ) و اولدرت کیمسه بدأ ایلیه (فیضع مقدمها علی یمینه ثم مؤخرها ثم مقدمها علی یساره ثم مؤخرها) امدی جنازه نیک صاغندن مقدمنی صاغ اموزرینه اندنصکره مؤخرنی قویه یتنه صاغ اموزرینه اندنصکره صول طرفندن مقدمنی قویه صول اموزرینه اندنصکره مؤخرنی قویه یتنه صول اموزرینه بو اسلوب اوزرینه کتوررلر ایسه قرق آدم بیورودکده قرق کناه کبیره سنه کفارت اولور (ویسرع به دون الحجب) و سرعت ایله مشی ایدر اما خیب ایله دکل ز بر خیب قوشمانک بر نو عید رومیت بحمله ایله کتور المسنک سبی نبی علیه السلامدن سؤال اولندقده (فان یکن خیرا یحلتموه الیه وان یکن شر او ضعموه عن رقابکم) بیورمشلر یا خود (فبعد الالهل النار) بیورمش اولر

روایت اولندیکه ابوهریره رضی الله عنه مختصر اولدقده وصیت ایلدیکه بنی قبرمه عجله اوزرینه قوی سه سز زرا
 نبی علیه السلامدن (العبد الصالح اذا وضع علی السریر یقول قدمونی واذا وضع العبد المسیء یقول یا ویلی
 این تذهیبون بی) حدیث شریفی استماع ایلدم ایدی * امدی عجله ده مبالغه ایده سز دیو سبارش ایدردی
 (والمشی خلفها افضل) و جنازه نك خلفنده مشی افضلدر (قوله علیه الصلاة والسلام الجنازة متبوعة) حتی نبی
 علیه الصلاة والسلام سعد بن معاذك جنازه سی خلفنده مشی بیوردیلر علی کرم الله وجهه دخی معا یوررلردی
 نبی علیه السلام حضرت نه دیدیلر که ابو بکر و عمر رضی الله تعالی عنهما اوکنده یوررلر بو کاسب ندر بیوردیلر که
 انلر جنازه نك خلفنده یوررلر یوررلر لیکن ناسه تیسیر ایچون بویله ایدرلر زرا ناس جنازه نك
 اوکنده یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر
 فعلی تیسیر امر ایچوندر بیوررلر * و ابن مسعوددن مرویدر که خلف جنازه ده مشی ایدنه نك اوکنده مشی
 ایدندن فضیلتی مکتوبه ایله غیر مکتوبه کبیدر اما شافعی اوکنده یوررلر افضلدر دیمش زرا ابو بکر و عمر
 رضی الله تعالی عنهما اوکونده یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر یوررلر
 اوکنده ذکر و قرأت رفع صوت ایله مکر و هدر زرا ابو مقوله فعل فعل کتایبدر انلره خود تشبه جائز دکلدر نهاییده
 دخی بویله مسطوردر جنازه ایله کیدن کسنه لایق بودر که دنیا کلامنی سوتیلنه و کولمه حتی ابن مسعود
 جنازه ده برکسته ضحک ایلدیکنی اشد کده سنکله ابدی سوتیلشمیه لم دیو جواب ایلشدر نسا طائفه سی
 معا چقمیلر بلکه کراهت صحریه ایله مکر و هدر و جنازه ده نوحه و شق جیوب و خس خدود حرامدر
 (قال النبی علیه السلام لیس منهن شق الجیوب و خس الخدود و دعوی الجاهلیة) صحیح سز بکایله ارسال
 دموع لابسدر (واذا وصلوا الی قبره کره الجلوس قبل وضعه عن الاعتناق) و اگر قبرینه واصل اولسدر
 بیوررلر ایدرلر و وضع ایلدرن جلوس مکر و اولدی (قال النبی علیه الصلاة والسلام من تبع الجنازة فلا یجلس
 حتی یوضع) محیطده افضل اولان جنازه نك اوزرینه تراب ایله تسویه اولنمجه اوطور مامقدر و بنه محیطده
 برکسته سفینه ده فوت اولسه غسل و تکفین اولنوب نمازی قیلندقدن صکره کفنی ایله بجره القا اولنور
 (و یحفر القبر ویطرد) و یحفر اولنه و قبله دن طرفی شق اولنه (و یدخل المیت فیهم من جهة القبلة) و میت قبره
 ادخال اولنور قبله جانبندن (و یقول و اضعه بسم الله و بالله و علی ملة رسول الله) دخی میتک و اضعی بسم الله
 و بالله و علی ملة رسول الله ذیه زرا نبی علیه الصلاة والسلام ابی دجانه نبی قبره وضع ایلده بویله دیمشدر هدایه
 و نهاییده بویله مسطوردر و اما صحیح اولان ابودجانه نك غیر یدر دیمشدر زرا ابودجانه نبی علیه السلامدن صکره
 خلافت ابو بکرده فوت اولمشدر و فاضل سعدی دیمشدر که ابودجانه عثمان رضی الله تعالی عنه زماننده فوت
 اولمشدر غایبه البیان صاحبی دیمشدر که ابودجانه هجرتدن اون ایکی سنه مرورنده یمامه ده شهید اولمشدر
 (و یسبحی قبر المرأة) و خاتونک قبری ستر اولنور (لا الرجل) رجلاک قبری ستر اولنور شافعی قتنده ستر اولنور زرا
 نبی علیه السلام سعد بن معاذك قبری نبی ستر ایلدیکنی روایت اولمشدر اما بزم ایچون دلیل علی رضی الله تعالی عنه
 میت دفن اولنور کن مرور ایدوب قبر نبی ستر ایلدکارین کوردکنده ستر مزبور ی نزع ایدوب بو رجلاکدر
 رجلاک حالی انکشافدر دیو بیوررلر اما سعدک قبری ستر اولنور تا ویلی بودر که سعدک کفنی بدننی احاطه
 ایلامشدر قبری ستر اولندیکه اعضاسندن بر عضونه کسنه مطلع اولمه (و یوجه الی القبلة) و میت قبله
 جانبنه توجه ایدر یلور (و محل العقدة) دخی بغلری حل اولنور یعنی چوز یلور (و یسوی علیه الابن
 او القصب) و میت اوزرینه کریم و یا قماش تسویه اولنور (و یکره الاجر و الخشب) و طوغله و خشبله تسویه
 اولنور مکر و هدر (و یهال التراب) و تراب صب اولنور یعنی اوزرینه بر مقدار طبراق دو کیلور (و یسمن القبر)
 و قبر اور کجکلنور یعنی بردن برقارش یادخی زیاده مرتفع اولور (ولا یربع) و قبر تر بیع اولنور شافعی قتنده تر بیع
 اولنور تسنیم اولنور زرا روایت اولمشدر که نبی علیه السلام اوغلی حضرت ابراهیم فوت اولدقده مسطح
 و مربع ایلدیلر بزم ایچون دلیل نبی علیه السلام تر بیع قبوردن بزنی نهی ایلمشدر * ابراهیم النخعیدن روایتدر
 کندیلر دیمشدر که بکاخبر و یرمشدر شول من که نبی علیه السلام و ابو بکر و عمر رضی الله تعالی عنهما نك قبر
 شریفلر بن مسنم کورمشدر و قبر ابراهیم اولامسطح اولوب صکره مسنم اولمشدر عنایه و نهاییده دخی بویله در

(و یکره بناؤه) وقبره بنا یا بقی مکر و هدر (بالجس و الاجر و الحشب) کرج و طوغله و خشب ایله بنا ایلیک مکر و اولدی زبرا بونلر بقا و زینت ایچوندر قبر ایسه بقا و زینت محلی دکلدنر (و لایدفن اثان فی قبر الا لضروره) و ایکی کشی بر قبره دفن اولنمز مکر ضرورت ایچون دفن اولنه و ایکی سنک مایننه تراب قونیه ایکی قبر حکمنده اولمق ایچون (و لایخرج من القبر) و میت قبردن اخراج اولنمز (الا ان تكون الارض مغصوبه) مکر که ارض مغصوبه اوله کفن دخی بو یلجه در قچن کفن مغصوب اولسه صاحبی راضی اولسه قبری آچیلوب اوزرندن اخراجنی مراد ایسه قبر آچیلوب اوزرندن کفن نزع اولنور بالاتفاق * حاکم عبدالرحمانک جامع الصغیرنده قچن میت کفنسز دفن اولسه قبر اچماز اما بر کسنده قبر ایچنده بر اسباب یاخود کیسه ایله اچمه اونوسه قبری نبش ایدروا کر میت دفن اولندقدن صکره ارض شفعه ایله النسه میت اخراج اولنور (و یکره و طی القبر و الجلوس و النوم علیه) و قبری باصق و قبرده اوتورمق و قبر اوزرنده او یومق مکر و اولور زبرا نبی علیه السلام نهی بیور مشلردن (و الصلاة عنده) دخی قبره قارشونماز قتلوق مکر و اولور بر نصرا نیه مرأه بر مسلمان حامل اولوب فوت اولسه بعضیلر مقابر مسلینه دفن اولنور و لدحر متنه و بعضیلر کنندی مقابرینه دفن اولنور دیمشلردن اگر بر حامل فوت اولسه و قارنده او غلان حرکت ایسه صول جانبدن قارنی شق اولنوب او غلان اخراج اولنور اما بر کسنده آخرک بر انجوسنی یوتسه اولسه قارنی شق اولمز الله تعالی اعلم

باب الشهید

بو باب شهید بیانده در فعیل بمعنی المفعول اوله و بو کاشهید تسمیه اولنمی ملانکه اگر اماله موتنه حاضر اولدقلر ایچوندر یاخود جنت ایله مشهود اولدیغیچوندر یاخود فعیل بمعنی فاعل اوله زبرا شهید سخی در کو یا که ربی قتنده حاضر در (هو من قتله اهل الحرب او البغی او قطاع الطريق) شهید شول کسنده در که اهل حرب یاخود اهل بغی یاخود قطاع طریق اول کسنه بی قتل ایله کرک حدیدو کرک حدیددن غیری حرق و غرق کبی هر نه مقوله شیئله اولور سه اولسون اول مقوله اولان کسنده شهیددر (او وجد فی معركة و به اثر جراحة) یاخود اول کسنده معر کده بولنسه و انده اثر جرح احت اولسه اول جرح احت یا ظاهر یا باطنه اوله باطنه اولان کوزدن و قولادتن قان چقیمق کبی زبرا بونلردن عادتاقان چقیمق اولمز و بوغازدن صافی قان چقیمق کبی زبرا بونلردن خروج ایدن دم باشه ضربدن حاصل اولور اما ذکر دن حاصل اولان قانه اعتبار اولنمز ختاندن صادر اولمق احتمالی وارد در بدردن اقلان قانه دخی اعتبار اولنمز باسوردن اولمق احتمالی وارد و بونلردن اقلان قانه دخی اعتبار اولنمز عاف اولمق احتمالی وارد و بوغازدن اقلان قانه دخی اعتبار اولنمز زیر اسودادن اولمق احتمالی وارد بونلر قتله دلالت ایلر غسل اولنور (او قتله مسلماً) یاخود اول کسنه بی بر مسلم ظلماً قتل ایسه ظلماً قیدی رجماً یا قصاصاً مسلمانلر قتل ایلیکن احترازدر (ولم یجب بقتله دینه) دخی اول کسنه نك قتل ایله دیت واجب اولمه بو قید شبهه عمد و خطادن احترازدر (فیکفن و یصلی علیه و لایغسل و یدفن بدمه و ثیابه) امدی اول کشی تکفین اولنور اوزرینه نماز قیلنور اما غسل اولنمز و قانی و ثوابی ایله دفن اولنور زبرا اول کسنه شهداء احد معناسنه در نبی علیه السلام انلرک حقننده (زملوهم بکلومهم و دمائهم و لاتفسلوهم) و بزرو ایتنه (لاتفسلوهم فان کل جرحه نفوح مسکا یوم القیامه) بیور مشلردن و شول کسنده که آلت جارحه ایله ظلماً قتل اولنه حالبو که اول کسنه طاهر و بالغ اولوب قتل ایله عوض مالیه اولمه شهداء احد معناسنه در و انلره الحاق اولنور شافعی قتنده شهید اوزرینه نماز قیلنمز زبرا سیف ذنوبی یحواید یحیدر اول تقدیر جه شهید شفاعتدن مستغیدر بزدرز که میت اوزرینه صلاة کرامتی ایچوندر شهید خود کرامته دخی اولادر (الامالیس من جنس الکفن کالفرو و الحشو و الخف و السلاح) الاجنس کفن اولمایان شی ایله دفن اولنمز کورک و پنهلی خرقة و با بوج و سلاح کبیلر نزع اولنور دفن اولنمز شافعی رحمة الله علیه (زملوهم) حدیث شر یفنی اطلاق اوزره حل ایدوب مقتولک اوزرندن بر شی نزع اولنمز نفعه ذاهب اولمشدر اما بزم ایچون دلیل سننده ابن عباسدن روایت اولنان امر در که نبی علیه الصلاة والسلام قتلائی احددن حدیدو جلودک نزعنی امر ایلشدر (و یزاد و ینقص مرعاة لکفن السنة) و کفن سننه رعایت زباده و نقصان اولنور مثلاً بر مقتولک اوزرندن بر شی نزع اولنمز جازدر اگر کفن سنتدن زباده ثوب اولسه اگر ناقص ایسه زباده ایلیک لازمدر (وان کان صلباً او جنباً او مجنوناً

او حائضاً او نساء يغسل) اگر مقتول صبی و یا جنب و یا مجنون و یا حائض و یا نفسا اولور سه غسل اولنور
 ابوحنیفه قتلده اما صبی غسل اولنور ز براسیف کناهی محو اینک صفتیه متصفدر صیده خود کنه یوقدر که
 انی ازاله ایلیه امدی شهداء احد معنا سنده اولیان غسل اولنور مجنون صبی کبیدر اما جنبک شهادتی غسلی
 مانعدر لکن جنابتی رافعه ایذیکی بلندی اول تقدیرجه جنابت رفع اولندیغی معلوم اولمانغله غسل لازم کلدی
 روایتدر که خنظله بن ابی عامر الثقفی شهید اولدقدغه نبی علیه الصلوة والسلام بیورمشلردر که خنظله بی
 ملائکه غسل ایشلردرحتی خاتونندن سؤال اولدقدغه جنب ایذی برصوت هائله مفرغه استماع ایتکله لنه
 قلیح آلب عجله اوزره کنش ایذی دیوجواب وپردکده نبی علیه الصلوة والسلام صحابه به خطاب ایذوب (غسله
 ملائکه) دیو بیورمشلردر حائض و نساء دخی جنبه الحاق اولندی (خلا فالهما) امامین خلاف ایذوب
 غسل اولنورمق جانبته ذهاب اولمشلردر ز براسیف کلدی سقوطلی قتلده مظلومیتک اثرینی ایفالیچوندر
 اگر اماله حتی صبی و مجنونده خود مظلومیت دخی زیادهدر اول تقدیرجه سقوط غسل بونلرده اولی در
 اما جنب و حائض و نساء جنبه و حیض و نفاس ایله واجب اولان غسل موت ایله ساقط اولدی و غسل ثانی
 دخی واجب اولدی شهید اولدیغیچون (و یغسل ان قتل فی المصر ولم یعلم انه قتل عمدا ظمناً) و اگر بر کیمسه شهرده
 قتل اولنسه و اول کیمسه عمدا ظمناً قتل اولندیغی بلنسه غسل اولنور ز بر اول قتلده واجب اولان قسامه
 و دیتدر اگر بلنسه که عمدا ظمناً قتل اولندیغی مقرردر و قاتلی دخی معلوم اولسه غسل اولنور ز بر بوننده واجب
 قصاصدر فچن بلنسه عمدا ظمناً قتل اولندیغی لکن قاتلی معلوم اولسه غسل اولنور ز بر ایینه واجب اولان
 قسامه و دیتدر (و کذا ان ارتث) وینه غسل اولنور ارتث واقع اولورسه یعنی احکام حیانتن بر حکم آنک
 ایچون ثابت اولورسه (بان اکل و شرب او عولج او باع او اشتی او عاش اکثر یوم عندانی یوسف) اکل ایتکله
 یاخود ایچمک ایله یاخود معالجه ایتکله یاخود بیع و شرا ایتکله یاخود بر کو نک اکثرنده حیانتده و لمغله بونلر
 احکام دنیاندنر بونلردن بر یسی بونلورسه غسل اولور ابو یوسف قتلده (خلا فالمحمد) امام محمد خلاف
 ایذوب نهار کامل یاخود بر لیل کامل کر کدر دیمشدر (اومضی علیه وقت صلاة و هو یعقل) یاخود اول
 کیمسه نک اوزرینه بروقت صلاة مرور ایلیه حالبوکه اول کیمسه نک عقلی باشنده اوله اوزرینه صلاة واجب
 اولور و جوب احکام دنیاندنر (او آواه حیمه) یاخود اول کیمسه بی چادره کتوره لر (او نقل من المعركة حیا)
 یاخود معر که دن زنده نقل اولنه (او اوصی مطلقاً عند ابی یوسف) یاخود وصیت ایلسه مطلقاً کرک امور دنیا
 ایچون و کرک امور آخرت ایچون اولسون برابردر ابو یوسف قتلده (وقال محمد ان او صی بامر اخروی
 لا یغسل) و امام محمد قتلده غسل اولنور اگر بر امر اخروی ایچون وصیت ایدرسه * حاصلی خلاف امور دنیا
 ایچون وصیت ایدرسه اتفاقاً غسل اولنور اگر امور آخرت ایچون وصیت ایدرسه ابو یوسف قتلده غسل اولنور اما
 امام محمد قتلده غسل اولنور خانیده وصیت ایذیکی گله ایله اولنورسه حکم شهادتی باطل اولمز * معلوم اوله که بر کیمسه
 ارتث ایسه اندنصرکه فوت اولسه حکما شهید اولمز لکن آخرتده ثواب شهید کندو ایچون محققدر معلومدر که
 عمر و علی رضی الله تعالی عنهما بی بعد الطعن اولرینه کوتوردیلر ایکیسی دخی شهیددر صحیح مسنده ابوهر بردهن
 روایتدر که نبی علیه الصلوة والسلام حر اطاغنه یاخود شک راوی اولقله احدطاغنه کلد کده طاغحر کت ایتد کده
 نبی علیه السلام ایله عمر و عثمان و علی و طلحه و زبیر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ایله ایدیلر (قال النبی علیه
 الصلوة والسلام اسکن یا حراء او یا احد و یروی اهداً فاعلیک الانبی و صدیق و شهید) بیورمشلردر ابن ماک
 دیمشدر که شهیددن مر ادجنسدر ز بر احادیث شریفه مذکور اولنلردن ابو بکر دن غیر یسی شهید اولمشلردر
 بو تقدیرجه بونلرک شهادتی احد قتل سنک معناسنده اولسنده حدیث شریفک ورودنه اقتضار اولندی * صحیح
 مسنده وارد اولمشدر که شهید بشدر مطعون و بطن و غرق و هدمی و مقتول فی سبیل الله * ابن ماک دیمشدر که
 فی سبیل الله مقتول مؤخر ذکر اولندیغی ترقی بایندنر بوندن معلوم اولدیکه شهید علی مجاهد فی سبیل الله
 قتل اولنلندر ظاهر اولان بودر اندنصرکه معلوم اوله که بعض فتها مجاهد فی سبیل الله اولان مقتولی شهید
 حکمی تسمیه ایذوب بوندن غیر یسنی شهید حقیقی تسمیه ایشلدر * امدی معنی شهید حکمی شول
 شهیددر که حکمی شهدانک اوزرینه جاری اوله و اول مقوله شهید حقیقه و حکما شهیددر و شهید حقیقیکنک

معنای شهید اولور حقیقه نظر ایله اما حکم شرعه نظر ایله شهید اوله من و بعضی شهید حکمی بی فی سبیل الله
مقتول اولاندن غیر یه دخی اطلاق ایلدیلر امدی شهید حکمیک معنای شول شیء اولور که حقیقه شهید
اوله بوتقدیرجه هر شهید حکمی حقیقی اولور اما هر شهید حقیقی حکمی اوله من اولکی وجهه اوزره ماینلر نه
عموم و خصوص مطلق وارد و ثانی اوزره تباین در فافهم * و بعضی اولی ترجیح ایلدیلر و بعضی ثانی بی
ترجیح ایلدیلر راجح اولان اولکیدر بلکه حق دخی اولدر (ومن قتل بحد او قصاص غسل و صلی علیه)
وشول من که حد سبیله یا خود قصاص سبیله قتل اولنه غسل اولنور و اوزرینه نماز قیلنور ز پراحق مسیحی
ایفا ایچون نفسی از اله در روایت اولمشدر و قاتر که ماعز رجاقتل اولندیسه عمی نبی علیه الصلوة و السلامه کلوب
بارسول الله ماعز قتل اولندی کلاب قتل اولندیغی کبی امر شر یفکنندر دید که ده (قال النبی علیه الصلوة و السلام
لا تقبل هذا قد تاب تو بقلو سمعت تو بته علی اهل الارض لوسعتهم اذهب فاغسله و کفنه و صل علیه) یور مشلدر
(ومن قتل ابغی او قطع الطریق غسل و لایصلی علیه) وشول من که اهل بغی اولدیغیچون یا قطع طریق
اولدیغیچون قتل اولنسه غسل اولنور و اوزرینه نماز قیلنور ز پرا انر ساعی بالفساد اولوب حقلر نه نص شر یف
وارد اولمشدر (قال الله تعالی لهم فی الدنیا خزی) صلاة ایسه شفاعتدر انر ایسه شفاعته مسیحی دکلدر
علی کرم الله تعالی وجهه بغاه اوزرینه نماز قیلما مشدر وینه علی کر الله وجهه دن اهل بغی کفار میدرد یوسوال
اولندقه دکلدر قرنداشلمزدر لکن بزم اوزریمزه بغی ایشلدر نماز ک ترکی انلره عقوبت و غیر یلره زجر
ایچوندر امام شافعی دیمشدر که اوزرله یینه نماز قیلنور ز پرا مؤمنلر در وحق ایله قتل اولندیلر اول تقدیرجه رجم
و قصاص مقتوللری کبی اولمشدر (وقیل لایغسل ایضا) و دینلشدر که نماز قیلنمده یعنی کبی غسل دخی اولنر
ابویوسنندن انلر دخی ابوحنیفه دن روایت ایشلدر و غسل اولنر دخی نماز لر قیلنور ز پرا علی کرم الله وجهه
حضر نلری خوارجی نهر و انده غسل ایلوب و نماز لرین دخی قیلما مشدر (و یصلی علی قاتل نفسه) و نفسی
قتل ایده نک غسل اولندقدنصکره نمازی قیلنور ابوحنیفه و محمد قتنده فاسقدر ساعی بالفساد دکلدر فسادی
انجق کندی نفسنه در (خلاف لابی یوسف) ابو یوسف خلاف ایلوب انک قتنده غسل اولنر و نمازی قیلنور
باغی کبی سائر زجر ایچون بوسورت عمدا اولورسه اما خطاً ایسه غسل اولنور و نمازی قیلنور

باب الصلاة فی الکعبة

(صح فیها الفرض و النقل) کعبه شریفده فرض و نفل قیلنر صحیح اولدی بزم قتمزده ز پرا نبی علیه السلام یوم قحده
جوف کعبه ده نماز قیلما مشدر اما اخی چلبی و زاهدی شرح قدور یده و مالک و شافعی بر قولده کعبه ایچنده اداء مکتومات
جائز دکلدر و بعضی دخی فرض قیلنمزدیمشدر (ومن جعل ظهره علی ظهر امامه جائز) وشول من که داخل
کعبه ده ظهر بی امامک ظهر یته ایلیه جائزدر یعنی ارقه سنه کلسه جائزدر ز پرا استقبال کعبه و عدم تقدم امام
بولنمش اولور (ولوالی وجهه لایجوز) و اگر ظهر بی امامک وجهه ایلوب قیلرسه جائز دکلدر اقتداسی صحیح
اولدیغی و امامه تقدم ایلدیکی ایچوندر (و کره ان یجعل وجهه الی وجهه) و مصلی کندی وجهنی امامک وجهنه
ایلیک یعنی مواجه اولنر مکروه اولدی اما جوازی امامه متابعت بولندیغیدر و تقدم امام که مانع جواز صلاتدر
اولدخی منتفی اولدیغیدر اما کراهتی مقابله اولغله عبده صنه تشبه بولنمیدر لایق اولان مواجه اولدقه
ماینه بر ستره قومقدر (ولو یحلقوا حولها) و اگر جماعت امامک اطرافنه حلقه اولسدر (و هو فیها) و حالبو که
امام کعبه ایچنده در (جائز) جائزدر اگر قبوسمی مفتوح ایسه غیر مساجدده محرابه امامک قیامی کبی
اولور اختیارده بولمجه مسطوردر بوقول لایقدر که مکروه اوله ز پرا امامک محرابده لکن قیامی مکر و هدر تکیم
مکروهات صلاتده بیان اولمشیدی (وان کان خارجها) و اگر کعبه نک خارجنده اولسه و ناسک حلقه اولسنی
کعبه نک صاغنده و وصولنده اولسه (جائز صلاته من هو اقرب الیها) شول کسنه نک صلاتی جائز اولور که اول کسنه
کعبه یه اقربدر (منه) امامدن (ان لم یکن فی جانبه) اگر اولقرب امام جانبنده اولمزه جائز اولور و اگر اولقرب
امام جانبندن اولورسه جائز اولمزه پرا امامه تقدم بولنمش اولور (و یجوز الصلاة فوقها) و کعبه نک اوزنده صلاة
جائز اولور (و تکره) لکن مکروه اولور کراهتی ترک تعظیم بولنمش اولور نبی علیه الصلوة و السلام یدی موضعه
صلاتی نهی یور مشلدر بری مجزوده و بری من بله دهو بری مقبره دهو بری حمام بری قوارغ الطریق

﴿ کتَاب الزکاة ﴾

بو کتاب زکاة بیانده در زکاة لغته زباده معناسنه در زکی المال نمی و ازداد دیمکدر و طهارت معناسنه کاور
 (قال الله تعالی و تزکیهم بها ای تطهرهم) امدی زکانه دیناده مال و آخرتده ثواب زیاده لکی و وارد و صاحبک
 طهارتنه باعندر (قال الله تعالی خذ من اموالهم صدقة تطهرهم و تزکیهم بها) و صدقه تسمیه او تسمی
 قولک عبودیتده صدقته دلالت ایدر اول اجلدن بو اسم ایله تسمیه اولندی و زکاة کتاب و سنت و اجاع امت ایله
 فرضدر (کافال الله تعالی اقیوا الصلاة و اتوا الزکاة) و قال النبی علیه الصلاة و السلام (بنی الاسلام علی خمس شهادة
 ان لا اله الا الله و اقام الصلاة و اتاء الزکاة الی آخر الحدیث) و رسول علیه الصلاة و السلامدن بو کونه کانجه اجاع
 امت فرضیتنه معتقد اولمشدر * مشروعات بشدر بری اعتقادات بری عبادات بری معاملات بری عقوبات
 بری کفاراتدر * اعتقادات دخی بشدر الاله ایمان و ملائکه به ایمان و کتبه ایمان و رسله و انبیایه ایمان و یوم
 آخرت ایماندر * معاملات دخی بشدر معاوضات و مناکحات و مخاصمات و امانات و شرکت * عقوبات دخی بشدر
 قتل نفسده قصاص و سرقت ایله اخذ مالده قطع ید و زانده جلد و رج و عرض مؤمنی هتک الیله حد قذف کبی
 و مرتد اولنده قتل کبی * کفارات دخی بشدر کفارة القتل کفارة الظهار کفارة الافطار کفارة الیمین کفارة جنایات
 الحج * عبادات خمس دخی اوج نوعه متنوعه اولور بریسی عبادت محض بدنیدر صلاة و صوم و جهاد کبی
 بریسی عبادات مالیه در زکاة کبی بریسی مالیه و بدنیه ایله مرکبه اولاندی حج کبی (هی تملیک جزء من مال معین
 شرعا) زکاة مالدن شرعاً جزء معینی تملیکدر معین جزو کتصفتیدر شرعاً قیدی ایله صدقه نافله خارج قالور
 (من فقیر مسلم) مالدن جزو معینی فقیر مسلمه تملیکدر (قال الله تعالی انما الصدقات للفقراء و المساکین)
 فقیر مسلم قیدی ایله غنی و کافر خارج قالور (غیر هاشمی) هاشمیدن غیر ی فقیر مسلمه تملیکدر هاشمی بنی هاشمه
 منسوب اولاندی انلر آل علی و آل عباس و آل عقیل و آل جعفر و آل حارث بن عبد المطلبدر و ذات سعادت
 ایتلری غسله ایادی ناس ایله ملوث اولماق ایچون انلری اوساح و غسله دن تبعید و خمس الخمس بهره سی
 ایله بشیر ایدوب (یا بنی هاشم ان الله تعالی حرم علیکم غسله ایدی الناس و اوساخهم و عوضکم منها بخمس
 الخمس) بیور مشلدردر (ولامولاه) و هاشمیک معقنه دخی تملیک اولنیه موالی قریشدن بریسی نبی علیه
 السلامدن سؤال ایدوب (تحمل لی الصدقة فقال لانت مولانا) بیور مشلدردر لفظ موالی اضدادنددر هم معنی
 وهم افندی معنا سنه کلور بو محله مراد اولان معتقد (مع قطع المنفعة عن المملک من کل وجه) مملکندن
 قطع منفعت ایله هر وجهه یعنی و یریلن زکاة مالکک منفعتندن منقطع اولمق ایله یعنی اقربا و تعلقاته مثلا
 اوغلنه و اوغلی اوغلنه و ان سفل و بابا سنه و جدینه و جدینک جدینه و ان علا و احد زو جین آخره و زیمه
 زبرا بونلره و یریلیک قطع منفعت اولما مش اولور (لله تعالی) الله تعالی ایچون تملیکدر مصنفک لله
 تعالی دیدیکلی علی وجه النیة مع الاخلاص دیمکدر زبرا زکاة عبادتدر عبادتده ایسه اخلاص لابندر (قولی
 تعالی و ما امروا الا ليعبدوا الله مخلصین له الدين) لله تملیکه متعلقدر (و شرط وجوبها) و زکاتک و جوبنک
 یعنی فرضیتنک شرطی * بو محله وجوبدن مراد فرضدر زبرا حق سبحانه و تعالی نیک (و اتوا الزکاة)
 قول شریقی کبی دلیل قطعی ایله ثابت اولمشدر (وادوا زکاة اموالکم) حدیث شریقی دخی وارد اولمشدر
 بو محله وجوب تعبیری یا بودر که مقدار نیک و کیفیاتنک بعضی خیر آحاد ایله ثابت اولد یغنددر یا خود
 فرض و وجوب آخرک موضعده ایکیسندن هر برینی استعمالی جائز اولمقله مجاز شایع قبیلندن اولمقدر
 (العقل و البلوغ) و جوبنک شرطی عقل و بلوغدر زبرا بویکیسی اولنجه تکلیف صحیح اولمز شافعی دیر که
 واجبدر ولیسی یا خود و صیسی مالندن اخراج ایدر زبرا حق مالیدر ایکیسندن دخی مالندن واجب اولور
 نفقه زوجات و عشر و خراج کبی اما بزم ایچون دلیل نبی علیه السلام قول شریقی (رفع القلم عن ثلاث
 عن النائم حتی یتقیظ و عن الصبی حتی یحتلم و عن المجنون حتی یعقل) امدی بزم مذهبنده بونلرک اوزرینه زکاة
 واجب دکلددر (و الاسلام) و جوبنک بر شرطی دخی اسلامدر زبرا کافر فروع ایمانله مخاطب دکلددر و اسلام
 عباداتک صحته شرطدر (والحرية) شرطک بری دخی حریتدر رفیق اوزرینه واجب دکلددر زبرا رفیق مالک

وعلیه مالک دکلدن (وملک نصاب) و شرطک یری دخی نصابه مالک اولمقدر نصابدن اقلده زکاة واجب دکلدن (حولی) نصابک صفتیدر اوله نصابکه حولی اوله (تقوله علیه الصلاة والسلام لازکاة فی مال حتی یحول علیه الحول) نص شریقی دلالت کافیدر زیراحول فصول اربعه بی مشتملدر بوقدر مدته نما محقق اولمغین شرع شریف حولان حولی تقدیر ایلدی (فارغ عن الدین) اوله نصاب حولیکه دیندن فارغ اوله یعنی عباد طرفندن مطالبه اولنه جق دیندن فارغ اوله اولدین دخی معجل وموجل واصالة وکفالة هر قغیسی اولورسه اولسون بونلردن فارغ کر کدر اما دین نذر و کفارت ووجوب حج و صدقه فطر وهدی و متعه واضحیه بعدالتعرف لقطه بونلر مانع زکاة دکلدردر و دین زکاة دخی مانع زکاتدر * مثلاً برکسته نصابه مالک اولسه لکن اوزرندن کچن سنه نیک زکاتی دینی ذمتده اولسه سنه آیه نیک زکاتی اخراج اولندقدده نصابه نقصان کلسه کچن سنه نیک زکاتی و یرد کدنصرکه ثانیه نیک زکاتی منع ایدر عباد طرفندن مطالبه اولان دین کبی بعدالهلاک دخی دین زکاة مانعه در (وحاجته الاصلیه) و اول نصاب حاجت اصلیه سندن فارغ اوله نبی علیه الصلاة والسلامک (المراء حق بکسبه) حدیث شریقی و (ابدأ بنفسک) قول لطیفی حوایج اصلیه سنک تقدمته دلالت ایدر و حوایج اصلیه ساکن اولدیغی اولر و کیدیگی اثواب و اثاث بیت و بندیکی اتر و خدمت ایچون اولان قوللر استعمال اولنان سلاح و کتب فقه و تفسیر و حدیث و آلات حرفت دخی معاشنه لازم اولان شیر حاجت اصلیه در (نام و لو تقدیرا) اگر تقدیرا دخی اولورسه اول نصاب نامی اوله یعنی زیاده اوله نمایا حقیقی اوله اولدو تناسل و تجارت کبی یا خود تقدیری اوله که استتمنا ممکن اوله زیراتفاق اسماعردن و فصول اربعه نیک کچمسندن استتمنا ممکن کرک نما بولسون کرک بولسون حولان حول مقامنه اقامت اولنور (ملیکا ناما) اول نصاب صفات مذکوره ایله متصف اولدقدنصرکه ملک نام ایله مالک اوله یعنی براء اولیه زیرامکاتب کرچه التده اولان ماله مالکدر اما حقیقده اول مال مکاتبک افندیسنک ملکیدر (فلا یجب علی مجنون ولا صبی ولا مکاتب) امدی مجنون و صبی و مکاتب اوزرینه زکاة واجب دکلدن (ولامدیون مطالب من العباد فی قدر دینه) و عباد دن مطالبه اولنان دین ایچون مدیون اوزرینه مطالبه مقداری دینه زکاة واجب دکلدن * مثلاً درتیوز درهمی اولسه و مطالبه اولنان دین دخی درتیوز درهم اولسه زکاة واجب دکلدن اما درتیوز درهمه مالک اولسه مطالبه اولنان دخی ایکویز درهم اولسه باقی ایکویز درهمدن زکاة واجب اولور (ولافی مال ضماری وهو المنقود) و مال ضماریه دخی زکاة واجب دکلدن اول مال ضماریه مفقود اولان و ضماریه اصلی اضماریه اضماریه تغیب و اخفا الیکدر و اضماریه فی قبله بوندندر ضماریه شول شیدر که کوزدن غائب اوله و عینی قائم اوله لکن انکله انتفاع قابل اولیه مال مفقود و عبد آبق کبی بونلره بکزر نه وار ایسه ائمه ثلاثه قنده بونلردن زکاة واجب دکلدن * زفر و شافعی خلاف ایدوب فچن اول ضماریه و اصل اولسه سنین ماضیه نیک زکاتی و یرر زیراسب محقق اولدی و ضماریه ایکن ال ایشمامک زکاتک و جو بی محل دکلدن ابن سبیلک مالی کبی بزم ایچون دلیل حضرت علی کرم الله تعالی و جهده نیک (لا زکاة فی المال الضماری) قول شریفیدر زیراسب نمایا نافیدر و نما ایسه نصرقه قدنده اولور اول تقدیرجه سنین ماضیه نیک زکاتی واجب اولمز (و الساقط فی البحر) و بحره دوشن مالک دخی زکاتی واجب دکلدن (و المنصوب لایئنه علیه) دخی مال منصوبده که انک اوزرینه شاهی اولسه اولدخی مال ضماریه حکمنده در (و مدفون فی بریه نسبی مکانه و ما اخذ مصادرة) دخی شول مال که بریده مدفون اولوب مکانی اونودلش اوله انده دخی زکاة واجب دکلدن دخی شول مال که مصادرة اخذ اولنش اوله کرک مصادره ایدن سلطان اولسون کرک غیری اولسون (و دین کان قد جمعد و لایئنه علیه) و شول دین که انکار اولنش اوله و انک اوزرینه یننه دخی اولیه انک حکمی دخی مال ضماریه حکمیدر * بوذکر اولنان مال برقاچ سنه دنصرکه اله کلسه سنین ماضیه نیک زکاتی واجب اولمز (بخلاف دین علی مقرملی او معسر او مفلس او جاهد علیه یننه او علمه قاض) شول دینکه مقرغنی یا خود مقر فقیر اوزنده اوله یا خود مقر مفلس اوزنده اوله یا خود برمنکر اوزنده اوله اما دینی اولدیغنه یننه سی اوله یا خود یننه سی اولدیغنی تقدیرجه قاضینک عملی اوله یعنی دین قاضینک معلومی اوله بوجله بوقاروده ذکر اولنان بونک خلافتجه در زیرابونلر مال ضماریه حکمنده دکلدن (خلافاً لمحمد فی المفلس) امام محمد

مفسده خلاف ايدوب افلاسی حکم اولندقدنصکره هلاک مرتبه سنه وارمشر زکاة واجب اولز زيرا ابو يوسف امام محمد ايله افلاسک بحقیقته موافقت ايدوب قبض اولندقدن زکاة ماضی و برلك واجب اولسنه ذاهب اولمشردر (و بخلاف مادفن فی البيت و نسی مکانه) دخی خلاف شول مالدهدر که کندی یتنده دفن اولنوب مکانی فراموش اولنه اومقوله مالذن زکاة واجبدر زینا قازمق ايله وصول ممکندر (و فی المدفون فی الارض المملوکه او الکرم اختلاف) دخی ارض مملوکه ده یا خود باغده مدفون اولان مالک زکاتنده اختلاف وارددر جمله ارض قازمق ايله وصول ممکندر زکاة لازمدر دیدیلر و بعضیلر جمله ارضی قازمقده خرج وارددر زکاة واجب اولز دیدیلر (و یزکی الدین عند قبضه) و دیندن قبض اولندیغی مقداردن زکاة و یریلور معلوم اوله که دین اوج نوعدر یری قوی یری وسط یری ضعیفدر قوی به مثال (فبحو بدل مال التجاره عند قبضه اربعین) امدی بدل مال تجارت مثالوده قرق درهم قبض ایلدکده بردهم زکاتی و برلك واجبدر ثمن سو اتم دخی دین قوی چنسننددر دین وسطه مثال (و بدل مالیس كذلك عند قبض نصاب) وشول بدل مالکه مال تجارت و ثمن سو اتم مثالو اولیه نصاب مقداری قبض اولدقده زکاة و یریلور کرک حولان حول اولسون کرک اولسون برابردر و مال تجارتدن غیري دیدیکی خدمتنده اولان عبیدک ثمنی و ثیابی بزلینک ثمنی واجرت دارکی مالدردر وضعیفه مثال (و بدل مالیس بمال عند قبض نصاب و حولان حول) وشول شی بدلی مثالو که مال اولیه نصاب قبضنده و حولان حولده زکاة واجب اولور مال اولیان شی که مهر و وصیت و بدل خلع و بدل صلح و ودیت و بدل کتابت و بدل مبیعات کبی بونلردن نصاب قبض اولنسه حول حولان ایلدکده زکاة واجب اولور (و قالا یزکی ما قبض منه مطلقاً) و امامین دیدیلر که مزکی دیندن قبض ایتدیکی شیک زکاتنی و یره کرک حول حولان ایلسون کرک ایلسون و کرک قلیل اولسون و کرک کثیر اولسون زیرا بونلرک جمله سی برابردر مالیتده * و دین عینه ملحقدر و ملحق اولدیغی اجلدل دین ايله اشترا اولنور و مدیون ذمتنده دینک حولان حول ایلسی کویا که کندی قتنده حولان ایلشدر (الالدية والارش و بدل الکتابه فعند قبض نصاب و حولان حول) الادیت و ارش و بدل کتابتده نصلبک قبضی و حولان حولی شرط قیلدیلر زیرا بدل کتابت حقیقته دین دکلدر بواجلدن بدل کتابتد کفیل اولمق صحیح دکلدر و ارش و ودیت دخی حقیقته دین دکلدر عاقله اوززینه واجب اولسی ناره قتل و جنایتی اطفا ایچوندر صله طریقی ايله اعتبار اولمشدر * پس صله طریقی ايله اولان شیئه قبل القبض اعتبار اولنمز و بواجلنددر که اگر عاقله فوت اولسه ترکه سندن استیفا اولنمز * صاحب تسهیل دیشدر که لایقدر که دیت و ارش ايله دخی کفالت صحیح اولیه بدل کتابت ايله صحیح اولدیغی کبی (و شرط ادائیه مقارنه للاداء اولعزل المقدار الواجب) و زکاتک اداسنک شرطی ادایه یا خود مقدار واجبی تفریقده مقارن اولان یتندر زیرا زکاة عبادتده ایسه نیت شرطدر و زکاة اصل نیتک ادایه مقارن اولمیدر لکن توزیع ایدوب متفرق اولمقله حالت عزلده نیتک وجودی ايله اکتفا اولندی تیسیر ایچون وصولده نیت تقدیم اولندیغی کبی اگر برسائل سؤال ایدوب امام برکسنه دن کرها زکاتی اخذ ایدوب اهلنه توزیع ایلسه اول کسنه نیک عهده سندن زکاة ساقط اولور حالبوکه ادایه مقارن نیت یوقدر بلایت اولمقله صحیح اولمق کرک ایدی دیو سؤال ایدرسه بزیرز که امام ایچون صدقاتی اخذ ایلدکده ولایت وارددر امدی انک دفعی مالکک رضا و نیتله و برلك مقامنه قائم اولور بابانک و لدصغیر ایچون صدقه فطری اعطاسی کبی زیرا حین اعطاده من له الولایه نیک نیتی مقارن اولسی کافیدر (ولو تصدق بالکل ولم ینوها سقطت) و اگر مزکی نصابک جمله سنی بلائیة تصدق ایلسه زکاة ساقط اولور استحصانا قیاس بوایدیکه ساقط اولیه ساقط اولمق زفک قولیدر زیرا نفل و فرض مشر علردر صلاتده اولدیغی کبی تعیین لازمدر * ا کاجواب و یریلور که واجب اولان جمله مالندن جزءدر که ربع عشردر جمیع مالده خود متعیندر * امدی بویله تعیینده احتیاج یوقدر (ولو بالبعض لانسقط حصته عند ابی یوسف) و اگر نصابک بعضی تصدق ایلسه اول بعضنک حصه سی ساقط اولز ابو یوسف قتنده زیرا بعض متعین دکلدر باقیده ایسه واجب محل اولمقین ساقط اولز (خلافاً ل محمد) امام محمد خلاف ایدوب بعض دخی کلدن معتبردر زیرا واجب اولان کل ایچنده شایعدر دیر (و تکره الحیلة لاسقاطها عند محمد) و امام محمد قتنده زکاتی اسقاط ایچون حیله مکروه اولور

مثالی بدنده اولان نصابی اولادصغار نه هبه ایتمک کبی حیلله ضمننده سبب وجود منعقد اولدقدنصکره حق فقرا
 ابطال اولنور (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف خلاف ایلوب حیلله مکر وه دکلدر برضه یف الدین اولنور حقه
 ذیرا حق فقرا بی ابطال دکلدر انجق وجو بدن امتناعدر چوق اولور که مزکی کاهو حقه وجو بی اداده قصور
 ایلوب کنه کار اولمق خوفندن حیلله به سالک اولور او یله اولسه معصیتدن فراردخی طاعتدر صحیح اولان
 بودر * محیطده دخی بویلمه در (ولو اشتری عبداللجارة فنوی استخدام بطل کونه للجارة) برکسته تجارت ایچون
 بز قول اشترایسه استخدام نیت ایلسه تجارت ایچون اولمی باطل اولور زکاة واجب اولمز هدایه ده مسطوردر که
 نیت عمله متصل اولور که اول ترک تجارتدر اگر چه امر عدمی ایسه ده ینه عمله تسمیه اولنور حقیقتده ترک
 تجارت استخدام ایچون امسا کدر بو امسا ک خود عملدر (ومانوی للخدمة لایصیر للجارة بالنسبة مالم یبعه)
 دخی شول شی خدمت ایچون نیت اولمشدر نیت ایلله تجارت ایچون اولمز مادامکه اول شیئی
 بیع ایلله زیرا تجارت عملدر مجرد نیت ایلله اعتبار اولنمز بواجلدندر که مسافر مجرد نیت ایلله مقیم اولور
 اما مقیم نیت ایلله مسافر اولمز الاحقیقه سفر ایلله اولور (وکذا ماورث) ونیت ایلله تجارت ایچون اولدیغی کبی
 میراث اولان شیئی دخی نیت ایلله تجارت ایچون اولمز عمله مقارن اولدیغی ایچون زیرا موروث وارثک ملکی
 اولور کنندینک صنعی یوغیکن * بواجلدندر که جنین دخی وارث اولور اندن خود عمل متصور دکلدر
 اما نیتد نصکره وارث اولدیغی شیئی تصرف ایلسه تجارت ایچون اولور نیتک عمله اقتراتی ایچون * لکن فین
 موروث اتون وکوموش اولسه مجرد ارث ایلله تجارت ایچون اولور زکاة دخی واجب اولور (وان نوبی التجارة
 فی ماملکه بهیمة او وصیة او نکاح او خلع او صلح عن قودکان لها عندابی یوسف) واکر تجارت نیت ایلسه
 شول شیده که هبه یا خود وصیت یا خود نکاح یا خود خلع یا خود قوددن صلح سببیه مالک اولمش اولسه
 اول شیئی تجارت ایچون اولور ابو یوسف قتنده زیر نیت عمله مقارن اولمشدر اول عمل دیدیکمز قبض
 وقبولدر و تجارت اکتساب مالدر ملکه داخل اولمز الا قبول ایلله اولور که کسیدر * امدی بوتقدیر چه
 تجارت ایچون اولمق صحیح اولور (خلافا لمحمد) امام محمد خلاف ایلوب نیت عمله یعنی تجارت متصل اولمدی
 زیرا تجارت دیدیکمز مبادلة المال بالمالدر بونده ایسه بولمدی و بوتجارت ایچون صحیح اولمدیغنه ذاهب
 اولمشدر (وقیل الخلاف بالعکس) و دینلدیکه خلاف عکس ایلله در یعنی امام محمد قتنده نیت ایلله تجارت ایچون
 اولور ابو یوسف قتنده تجارت ایچون اولمز بو بحثک حاصلی شول شیئی که انسانک ملکنه داخل اولور ایکی نوع
 اوزره در برنوعی بغير صنع داخل اولاندر ارث کبی و برنوعی ارث ایلله داخل اولمیاندر اولدخی ایکی نوعدر
 برنوعی بدل مالیدر شر او اجاره کبی برنوعی دخی بدل غیر مالیدر مهر و بدل خلع و دم عمددن بدل صلح کبی و غیر بدلدر
 هبه و صدقه و وصیت کبی و شول شیئی که بغير صنع داخل اولور آنده مجرد نیت تجارت معتبر دکلدر بالاتفاق
 و شول شیئی که بدل غیر مالی و یا خود بغير بدل داخل اولور بالاده ذکرا اولدیغی اوزره اختلاف اولمشدر
 برکسته تجارت ایچون ارض عشری یا خود ارض خراجی اشترایسه انک اوزر ینه زکاة تجارت اولمز زیرا
 ارضک حتی عشر یا خود دخرا جدر و زکاة ایلله عشری و خراجی بریر جمع ایلک مشغردر دخی عشر و خراج ایسه
 زکاتدن اقوی در بو ایکسی حولان حول اعتبار اولنمدین واجب اولور بیانیده بویلمه در (ولغا تعیین
 الناذر للصدق الیوم والدرهم والفقیر) و ناذرک فلان کون شو درهمی فلان فقیره تصدق ایدهم دیوتعین
 اتسمی لغودر یعنی برکسته جمعه کونی شو اقیچه بی فلان فقیره تصدق ایدهم دیوندر ایلسه سبت کونی برغیری
 اقیچه بی برغیر فقیره تصدق ایلسه ندرنی ادا ایش اولولور بزم قتمزده اما امام زفر قتنده کفایت ایلرز براندرندن
 غیری بی التزام ایشدر بزم ایچون دلیل شول شیئی که قرتدر تصدقک دخی اصلی اولدر اول قربت ایسه ندر
 تحتنده داخلدر اول کسنه ایسه انی اعطا ایلدی تعیین ایسه قرت دکلدر اول تقدیر چه تعیین باطل اولدی

* باب زکاة السوائم *

بو باب سوائم زکاتی بیاننده در سوائم سائمه نک جمعیدر (السائمه هی التي تکتفی بالرعی فی اکثر الحول) سائمه
 شول چار پادر که بیلاک اکثرنده صحرا ده او تلغله اکتفا ایلله اگر نصف حولده یا خود اکثرنده علف و یرلسه
 اول چار پاسائمه اولیبوب علوفه اولور اگر سائمه نسل ایچون اولور سه زکاة واجب اولور اگر بویک ایچون

و نك ایچون اولورسه اصلازكاه واجب اولمز (و ليس في اقل من خمس من الابل زكاة) و دوهده بشدن اقلده
 زكاه يوقدر (و اذا كان خسا سائمة ففيها شاة) و اول بش دوه سائمه اولورسه اول مقدار سائمهده برقيون زكاه واردر
 و طقوزه وارنجه كذلك برقيون و بررا كرينلورسه زكاه اصل هر نوعك كندى چنسنندن و يرملك واجب
 ايكن دوهده قيون و يرملكه سبب ندر جواب و يريلور كه على خلاف القياس نص ايله در زيرا بشده برخسدر
 حالو كه واجب اولان ايسه ربع عشردر اوليله بجز يده ضرر عيب شر كت اولمغين بشده بر شاة واجب اولدى
 شاة ابلك ربع عشر نه قريب اولديغيجون * زيرا بر شاة قيمته بش درهم تقويم اولنور و بر بنت مخاض قرق درهم
 تقويم اولنجه بش ابلده برقيون واجب اولق معنى ايكوز درهمه بش درهمك واجب اولمى كبي اولور
 (وفي العشر شاتان) و اون دوهده ايكي قيوندر (وفي خمس عشرة ثلاث شياه) و اون بشده اوچ قيوندر
 (وفي عشرين اربع شياه) و يكر ميده درت قيوندر (وفي خمس وعشرين الى خمس وثلاثين بنت مخاض
 وهى طعنت في الثانية) و يكر مي بش دوه دن اوتوز بش دوهيه وارنجه بنت مخاض و يريلور بنت مخاض
 شول ديشي كوشكدر كه ايكي ياشنه كيرمش اوله و اناسى غيرى به حامل اوله * و صاحب التحفة زكاه اناندر
 غيرى جا زكاه كدر مكر كه قيمت طريقي ايله اوله ديوز كرا ايشدر و نصاينك ماينى عفودر (وفي ست و ثلاثين
 الى خمس و اربعين بنت لبون وهى التي طعنت في الثالثة) و اوتوز اتيدن قرق بش دوهيه وارنجه بنت لبون
 واردر بنت لبون شول ديشي دوهدر كه اوچ ياشنه وارمش اوله بنت لبون تسميه سى اناسى طوغروب ذات ابن
 اولديغيجوندر (وفي ست و اربعين الى ستين حقه وهى التي طعنت في الرابعة) و قرق التي دوه دن التمش دوهيه
 وارنجه حقه واردر و حقه شول دوهدر كه ركوبه و حمله مستحق اوله (وفي احدى وستين الى خمس و سبعين
 جذعة) و التمش بر دوه دن تمش بش دوهيه وارنجه بر جذعه واردر (وهى التي طعنت في الخامسة)
 جذعه اول دوهدر كه بش ياشنه كيرمش اوله (وفي ست و سبعين الى تسعين بنتا لبون وفي احدى و تسعين حقتان
 الى مائة و عشرين) و تمش التي دوه دن طقسان التي دوهيه وارنجه ايكي بنت لبون كه اوچ باشر دوهدر و طقسان بر دن
 يوز يكر مي به وارنجه ايكي حقه واردر ركوب و حمله مستحق اوله * بس ايكي واجب اراسنده عفو بشدن
 يكر مي بشه وارنجه درتدر و يكر مي بشدن اوتوز التي به وارنجه اوندر و اوتوز اتيدن قرق التي به وارنجه
 طقوز در و قرق اتيدن التمش بره وارنجه اون درتدر و تمش اتيدن طقسان بره وارنجه ينه اون درتدر
 و طسان بر دن واجب آخره وارنجه عفو اولنان اوتوز اوچدر (ثم في كل خمس شاة) اندنصكره فر يرضه
 استيناف اولنوب هر بشده برقيون يعنى يوز يكر مي دوهده ايكي حقه و يريلور و يوز يكر مي بش دوه اولدقده
 ايكي حقه و برقيون و يريلور يوز اوتوزده ايكي حقه و ايكي قيون و يريلور و يوز اوتوز بشده ايكي حقه
 و اوچ قيون و يريلور و يوز قرقده ايكي حقه و درت قيون و يريلور (الى مائة و خمس و اربعين ففيها حقتان
 و بنت مخاض) يوز قرق بش دوهيه وارنجه اندن ايكي حقه و بر بنت مخاض واردر يعنى زكاه ايچون بونلر
 و يريلور (الى مائة و خمسين ففيها ثلاث حقا) يوز اللى به وارنجه اندن اوچ حقه واجب اولور يعنى زكاه
 ايچون حقه و يريلور (ثم في كل خمس شاة) اندنصكره ينه استيناف اولنوب هر بش دوه برقيون اونده
 ايكي اون بشده اوچ يكر ميده درت قيون واردر (الى مائة و خمس و سبعين ففيها ثلاث حقا و بنت مخاض)
 يوز تمش بش دوهيه وارنجه انده اوچ حقه و بر بنت مخاض واجب اولور (الى مائة و ست و ثمانين ففيها
 ثلاث حقا و بنت لبون) يوز سكسان التي به وارنجه اندن اوچ حقه و بر بنت لبون واجب اولور (الى مائة
 و ست و تسعين ففيها اربع حقا الى مائتين) يوز طقسان التي به وارنجه انده درت حقه واجب اولور ايكوزه
 دكين (ثم يفتل في كل خمسين كما فعل في الخمسين التي بعد المائة و الخمسين) اندنصكره هر اللیده اسلنور
 اللیدنصكره اولان يوز اللیده اسلنديكى كبي * مثلا ايكوزده درت حقه واجب اولدى ايكوزدرنصكره بشده
 برقيون اون بشده اوچ قيون يكر ميده درت قيون يكر مي بشده بر بنت مخاض اوتوز اتيدنه بنت لبون
 و قرق اتيدنه حقه واجب اولور اللى به وارنجه بعده ايكوز اللیدنصكره فر يرضه بويجه استيناف اولنور
 قاضىخنده و مبسوطه مسطوردر كه همچن دوه ايكوز اولسه مزكى مخيردر استرسه درت حقه و بر استرسه بش
 بنت لبون و بر كه قرقده بر بنت لبون دوشر و دوهده واجب اولان دشيدرا رككده زكاه واجب اولمز مكر قيمتي

طریق ایله اولورسه جائزدر (والبخت والعراب سواه) و دوهده بخت و عراب برابر در بخت بختینک جمعیدر عربی
 و جمعی دوه دن مولدا اولوب ایکی اور کچی وارد در بخت نصره منسوبدر و عراب عرینک جمعیدر بر اسم اهل
 ایکسینی دخی متاولدر اختلاف صفتدر صفت ایسه بخت و عربانی نوعندن اخراج اینر **﴿ فصل ﴾**
 و لیس فی اقل من ثلاثین من البقر ذکاة) بقدره اوتوزدن اقلده زکاة یوقدر یعنی واجب دکلددر (فاذا كانت
 ثلاثین ساعة ففيها تبیع وهو ما طعن فی الثانية اوتبعية) امدی اگر اوتوز صغرسائمه اولورسه اول اوتوزده
 بر تبیع واجب اولور تبیع اول یوزاغودر که اوزرندن بر حول حولان ایدوب ایکنجی به داخل اولمش اوله یا خود
 بر یا شر یوزاغو اوله (الی اربعین ففيها مسن وهو ما طعن فی الثالثة اومسنة) قرق صغرا ولدقده اوقرقده
 بر مسن واجب اولور مسن شول طانه در که ایکی سنه بی تمام ایدوب او حنجی سنه به داخل اوله یا خود بر مسن
 دیشی طانه اوله (ولاشی فیما زاد) و قرف اوزرینه زیاده اولانده بر شی یوقدر (الی ان یبلغ ستین) التمشه وارنجبه
 ماینسنده اولان زیاده نك زکاتی معفودر (وعند الامام فیہ بحسابه) و امام اعظم قتنده ماینسنده اولان زیاده
 زکاة حسابیله در یوز زیاده امام ابو یوسفدن اوچ روایت وارد در مسوطده روایت اولندی بی اوزره التمشه
 وارنجبه زیاده حسابی اوزره زکاة واجب اولور مثلاً قرف بر اولسه مسنه نك بهاسنك عشرینك بی و یرملك
 لازمدر قرق ایکی اولدقده مسنه بهاسنك عشرینك نصفی و یرملك لازمدر بو ذکر اولنان مسنه نك عشرینك
 ر بی قرق جزئیدن بر جزئدر زبر اقرقك عشری در تندر در دك ر بی بر درو عشرینك نصفی قرق جزئیدن ایکی
 جزئدر زبر اقرقك عشری در تندر در دك نصفی ایکیدر * حسن بن یازك ابو حنیفه دن روایتده زیاده بر شی
 لازم دکلددر مادامکه الی عدده اربعین و الی یه وارد قده بر مسنه و بر مسنه و یریلور یا خود بر مسنه و ثلث
 تبیع و یریلور و اسدن عمرودن بر روایتده که اولور روایت قول این یوسف و محمد در التمشه وارنجبه بر شی یوقدر
 دیشدر اما وجه اولکه اوتوز و قرق و التمش ماینسنده دخی بونلرک مافوقنده علی خلاف القیاس نص ایله
 ثابت اولمشدر زبر اشدن اوتریکده عفوده و اجیدن مالی خالی اینك بونلور و مقتضانك قیامی که الله تعالی
 حضر تارینك (خذ من اموالهم صدقة) قول شریفنك اطلاقیدر اولدخی قائم و اهلینك قیامی دخی موجود
 وز زیاده ایسه نص اولماغله حالی ایله واجب زیاده قیلندی و تشقیص زکاة موضوعنك خلا فی ایکن مالی
 و اجیدن اخلا متعذر اولقی ضرورتندن اولدخی اختیار اولدی و حسن بن زید روایتك وجهی بونصابك
 معناسی هر عتدینك یعنی هر زکاة واجب اولان عددك مابنی و قص در و هر عقده ایسه و اجبدر قرقك
 ما قبلی و التمشك مابعدی دلیلی ایله بویله اولیحق قرق ایله التمشك مابینی دخی او یلجه در لکن مزکی مسنه نك
 ر یعنی و تبیعك ثلثی و یرمکده محیردر زبر اقرق اوزرینه زیاده اوندر بو اون ایسه اوتوزك ثلثیدر واربعینك
 ر بعیدر * امدی مزکی بو زیاده بخیردر و اسدن عمر و ک روایتك وجهی که امامینک قولیدر نبی علیه الصلوة
 و السلامك معاذین جبله رضی الله تعالی عنه (لا تأخذمن اوقاص البقر شیاً) بیوردیغی حدیث شریفیدر اوقاص
 ایسه اربعین ایله ستین ماینسیدر بو تقدیرجه قرق ایله التمش مابینی عفودر استیحایده مسطوردر که فتوی
 امامین قولی اوزره در و تصحیح قدور یده دخی بویلجه مذکوردر (و فی ستین تبیعان و فی سبعین مسنه و تبیع)
 و التمشه ایکی تبیع و تمشده بر مسنه و بر تبیع واجب اولور (وهكذا یحسب کل ازاد عشر) و ینه بویلجه حساب
 اه لنور هر بار که اون زیاده اوله و فرض تبیعدن مسنه به متغیر اولور (فی کل ثلاثین تبیع و فی کل اربعین
 مسنه و فی ثمانین مستان) و هر اوتوزده بر تبیع و هر قرقده بر مسنه واجب اولور و سکسانده ایکی مسنه
 طقسانده اوچ تبیع اندنصرکه یوزده ایکی تبیع و بر مسنه و یوز اونده بر تبیع و ایکی مسنه و یوز یکر میده
 درت تبیع یا خود اوچ مسنه نهایتنه وارنجبه بویلجه حساب اولنه (والجوامیس کالبقر) و جاموسلر دخی
 بقر کبیدر احکام زکاتده اسم بقر ایکسینه دخی متاولدر **﴿ فصل ﴾** و لیس فی اقل من اربعین من الغنم
 ذکاة) قرق قیوندن اقلده یوقدر یعنی واجب دکلددر (فاذا كانت اربعین ساعة ففيها شاة) چن قرق قیون
 سائمه اولسه آنده بر قیون واجب اولور (الی مائة و احدى و عشرین ففيها شاتان) یوز یکر می به وارنجبه
 آنده ایکی قیون * قرق ایله یوز یکر می برك مابینی عفودر (الی مائتین و واحدة ففيها ثلاث شياه) ایکوز بره
 وانجه آنده اوچ قیون واجب اولور (الی اربعمائة ففيها اربع شياه) در تیوزه وانجه آنده درت قیون

واجب اولور (ثمن فی کل مائة شاة) اندنصکره هر یوز قیونده برقیون واجب اولور نبی علیه السلام ابو بکر رضی الله عنہک کتابنده بو یلجه بیان اولمشدر واجاع امت دخی بونک اوزرینه منعقد اولمشدر وبالجملة علما بیننده خلاف دخی اولماشدر (والضان والمعن سواء) وخالصا ضأن اولسون کرک خالصا معن اولسون کرک قیون وکچی مختلف اولسون برابر و ضأن ارکک ایچون اسمدر نجه دیشی ایچون اسمدر و تیس ارکک ایچون تکه نک اسمیدر معن دیشی ایچون اسمیدر اما شاة اسم جنسدر غنمه دخی شامل اولور (وادنی مایه تعلق به الزکاة و یاخذ بالصدقة الثنی وهو ما تمت له سنة منها) وجوب زکاة تعلق ایلدیکی شینک ال ک ادناسی وزکاة اخذ اولنان شینک ادناسی ثنیدر نئی شول بر شیندر که اشیا دن انکیچون بر سنه تمام اولور * فصل * (اذا كانت الخیل سائمة ذکورا او اناثا ففيها الزکاة) قچن خیل سائمة اولسه کرک ایغرات اولسون کرک قسراق اولسون انده زکاة واجبدر * مجمع الفتاوی و خزائن الفتاوی یده انک نصابی بشدر بشدن اقل اولسه زکاة واجب اولمز و ابو واحد العیاضی دیمشدر که انک نصابی او چدر او چدن اقل اولسه زکاة واجب دکلدر امار کوب و وحل ایچون اولور سه زکاة واجب اولمز اگر تجارت ایچون اولور سه مال زکاتی کر کدر خیل زکاتی کبی و برلمز (خلافا لهما) امامین ایچون خلاف واردر (فان شاء اعطی من کل فرس دینارا وان شاء قومها واعطی من قیمتها ربع العشر ان بلغت نصابا) پس اگر مزکی دیلر سه هر فرسدن برالتون و بر دیلر سه قیمت طوتر و قیمت دن ربع عشر و برر اگر اول قیمت نصابه بالغ اولور سه و تقویم مأثور در زرا عمر رضی الله تعالی عنه و ابو عبیده رضی الله تعالی عنه بو یلجه یازمشدر (و لیس فی الذکور الخالص شی اتفاقا) و خالص ارکک آتلا ایچون بر شی یوقدر اتفاقا زرا ذکورده تناسل یوقدر و عدم نما مقرر در ظاهر الروایه ده بو یلجه در امامانو ادرده امامدن برروایتده یالکن آندن دخی زکاة واجب اولور سائر سوائه قیاس ایله (و فی الاناث الخالص عن الامام روایتان) و خالص قسراقده زکاة واجب اولمشنده ابو حنیفه دن ایکی روایت واردر زکاة واجب اولمز روایتنده عمل مستفاد ایله تناسل ممکن اولد ییچوندر (ولا شیء فی البغال والحییر مالم تکن للجحارة) وقاطر و حارده بر شیء واجب دکلدر مادامکه تجارت ایچون اولیه نبی علیه الصلوة والسلام دن حار ایچون سؤال اولندقدده (لم یزل علی فیها شیء الا هذالایة الجامعة وهی قوله تعالی (فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره) بیور مشلدر در مسؤل حاردر و حارده اول ایچق قاترده دخی واجب اولمز مکر که تجارت ایچون اوله (و کذا الفصلان) فصلان دخی حیر و بغال کبیدر بر شیء یوقدر فصلان جمع فصیلدر دوه کوشکنه دیرلر (والجلان) جلان ایچون دخی بر شیء یوقدر جلان قوز یلدر جلان ضم حا ایله و کسر حا ایله جائزدر (و العجایل) دخی بوز اغیلردن بر شیء یوقدر یعنی زکاة واجب دکلدر عجایل جمع عجولدر عینک کسری و جمیک تشدیدله برایکی آیلق بوز اغورد * دینلدیکه صورت مسئله ده اشکال واردر زرا زکاة حول حولان اتمدین واجب اولمز بلانص اولمز دخولدن انصکره خود اسم حل و فصیل و عجول اطلاق صحیح اولمز زرا اول اسم ایله مسمی اولمندن چقوب اوزرلرینه حکم آخر جاری اولور * صورت مسئله ده بر رجل یکرمی بش فصلان یا خود اوتوز عجایل یا خود قرق جلان اشترا ایلسه یا خود کندو یه هبه ایلسه لر بونک اوزرینه حول منعقد اولور می یا خود اولمز می دیو سؤال اولندقدده ابو حنیفه و محمد رجهما الله قولی اوزرینه قوزی اولدیغی حالده منعقد اولمز بلکه حین کبرنده که اول مسنه در اول زمانده حول حولاننه دکن انعقادی اعتبار اولنور و بوایکیسندن غیر یلر قتنده منعقد اولور یعنی مالک اولدیغی حینده حول حولاننه دکن انعقادی معتبر اولور * و دیندیکه بر صورتی دخی مثلاً بر کسینه نک یکرمی بش ناقه سی یا خود اوتوز بقری یا خود قرق دیشی قیونی اولسه و بونلر حول تمامدن اول طور سه لر و انالری هلاک اولوب اولادلری باقی قالسه اصولک حولی اولادلری اوزرینه باقی قالمز ابو حنیفه و محمد قتنده حول اصول اولاد اوزرینه باقی قالور غیر یلرک قتنده صاحب عنایه و صاحب هدایه و طحاوی و علمانک خلافتی ذکر ایدوب نقل ایدرلر که ابو یوسف رجه الله تعالی حکایت ایدوب بر کون ابو حنیفه حضور نه واردم شول کسینه حقیقه نه دیر سنکه قرق قوزو یه مالکدر زکاة و برسونمی دیدم بر شاة مسنه و برسون دیو بیوردی بن دخی یه سؤال ایدوب چوق اولور که بر شاتک بهاسی قوز یلرک نصفی بهاسنک اکثر یه بلکه جمله سنه شامل و محیط اولور * پس مسنه و یرمک نیجه صحیح اولور دیدیمکه بر ساعت تأمل ایدوب مسنه و یرلمز لکن

برقوزی و بریلوردیدی * وینه سؤاله متصدی اولوب قوز بدن زکاة و بریلورمی دیدیکمه ینه بر ساعت تأمل ایلوب برشی لازم اولمز دیوجواب و بردی اولکی قولیکه مسنه در اول قولی زفر اخذ ایلدی ایکنجی قولیکه قوزی و برملک ایلدی انی ابو یوسف اخذ ایلدی اوچجی قولیکه لاشی فیها قولی ایلدی امام محمد اخذ ایلدی (الان یگون معها کبیر) مگر که انرا ایله کبیر اوله یعنی یوکری اوله * مثلا برکسنه نکر قیونی اولسه و قیون ایله معالی قوزی دخی اولسه و چله قیون هلاک اولوب انجق برقیون قالسه بر مسنه و برملک واجب اولور برکسنه نکر یوز یکر می قوز یسی و بر مسنه سی اولسه امام اعظم قنده انجق مسنه واجب اولور ابو یوسف قنده بر مسنه و برحل واجب اولور بو قیاس اوزر ینه دوه نکر او کوزک فصلان و عجاجیلی ایله عمل اولنور مثلا برکسنه نکر الی طقوز بوز اغیسی اولسه و بر تبعی اولسه انجق تبعی و بریلور ابوحنیفه و امام محمد قنده اما ابو یوسف قنده بر تبع و بر عجل واجب اولور و ینه بو یلجه در برکسنه نکر یش بش فصلانی و بر بنت لیونی اولسه ابوحنیفه و امام محمد قنده انجق بر بنت لیون واجب اولور و ابو یوسف قنده بر بنت لیون و بر فصلان واجب اولور (و عندانی یوسف فیها) و ابو یوسف قنده او جلان یا فصلان یا عجاجیلده (واحدة منها) اول جلانک یا خود غیر یلرک جنسندن بری واجب اولور اگر کباردن واجب اولان صغاره دخی واجب اولسه مالک متضرر اولور اگر صغاردی دیو برشی واجب اولسه فقرا متضرر اولور *

پس جانبینی رعایت ایچون کندی جنسندن بری ایجاب اولندی (ولافی الحوامل والعوامل والعلوفة) حوامل و عوالم و علوفه ایچون دخی برشی لازم دکلدی حوامل که یوک کتورمک ایچون حاضر لشم اوله عوالم که اعمال ایچون اوله مثلا بر سورمک و سقالق اینک ایچون اعداد اولنه علوفه ایسه اولتق و بریلاندر بونلرده زکاة اولماغه باعث دینمشدی که زکاة سبب مال نامیدر بونلرده ایسه نامیلک یعنی ارتقی یوقدر اوله اولیجق حکم دخی اولوز و علوفه دخی نما یوقدر بلکه علف و برملکه مشقت و مصرف دخی زیاده در یعنی عدم نما محقق اولمغین

زکاة واجب دکلدی (وکذا السائمة المشتركة) و سائمة مشترکده زکاة واجب دکلدی (الان یبلغ نصیب کل منها نصابا) مگر که هر برینک نصیبی نصابه بالغ اوله یعنی نصابه ایر یشه اگر ایکی کسنه نکر ییننده اون دوه اولسه یا خود سکان قیون اولسه هر برینک اوزر ینه بر قیون واجب اولور اما بوشرکت بر صبی ایله بر بالغ ییننده اولسه بالغه بر شاة و برملک واجب اولور (ومن وجب علیه مسن) و شول کسنه که اوزر ینه مسن واجب اولسه یا بنت لیون یا خود بنت محاض کبی (فلو یوجد عنده) واجب اولان مسن مزکی قنده بولنمه (دفع ادنی منه) واجب اولان دن ادنایی دفع ایدر (مع الفضل) زیاده سی ایله مثلا واجب قیمتی یوز اچه اولسه و بریدیکی زکاة سکان اچه قیمتلو اولسه یکر می اچه دخی واجب اولور (او اعلی منه و اخذ الفضل) یا خود واجبندن اعلائی و بر زیاده سی زکاة جمع ایدندن اخذ ایدر (وقیل الخیار للساعی هو جامع الزکاة) و دینلدیکه خیار ساعی ایچوندر برکسنه نکر اوزر ینه حقه واجب اولسه دیلر سه بنت محاض و بروب فضلنی آلور یا خود بنت محاض واجب ایکن حقه آلور فضلنی مالکه دفع ایدر (و یجوز دفع القیم فی الزکاة والعشرو الخراج و الکفارات و الذنور و صدقة الفطر) زکاة و عشر و خراج و کفارات و ذنور و صدقه فطرده قیمتنی و برملک جائز اولور واجب اولان یا عیندر یا خود قیمتدر و قیمت واجبندن بدلدر دینلر زیرا اصل واریکن بدل جائز دکلدی اما منصوص علیه ک وجودیله دفع جائز اولسی ابتداء دفع قیمتک وجود ینه دلالت ایدر غیر کبی یو خسه بدلیت اوزره دکلدی (وتسقط الزکاة بهلاک المال بعد الحول) و حولد نصکره مالک هلاکی ایله زکاة ساقط اولور (وان هلاک البعض سقطت حصته) و اگر مالک بعضیسی بعد الحول هلاک اولسه اول هلاک اولان مالک حصه سی ساقط اولور (و یصرف الهلاک الی العفو اولاً) و هلاک اولان عفو ه صرف اولنور اولاً اگر هلاکک عفو ی تجاوز ایلیوب واجب حالی اوزره قالور سه * مثلا برکسنه نکر التمس قیونندن بعد الحول یکر می قیونی هلاک اولسه یا خود الی دوه دن بری هلاک اولسه بر شاة که واجب ایلدی ینه اول باقیدر هلاک عفو ه صرف اولنور (ثم الی نصاب یلیه) اگر هلاک عفو ی تجاوز ایله اندنصکره اول عفو ی ولی ایدن نصابه صرف اولنور * مثلا برکسنه قرق دوه به مالک ایکن مذکور قرق دوه دن اون بشی هلاک اولسه دردی عفو ه صرف اولنور اون بری عفو ی ولی ایدنکه او توز الی نصابی ایلدی اندن صرف اولنور یکر می بش قالور اول یکر می بشده بر بنت محاض و ارایدی انی ادا ایدر (ثم ثم)

عند الامام) امام اعظم قنده هلاك اولان عفوه صرف اولنور بعده عفوی ولی ایدن نصابه صرف اولنور
 نامتهی اولجه * مثلاً برکسته نك قرق دوه سی اولسه ذکر اولنان دوه لردن یکر میسی هلاك اولسه دردی عفوه
 صرف اولنوب اون التیسی نصاب اولان اوتوز التیدن صرف اولنور باقی یکر می دوه دن درت قیون زکاة
 و پرر اما یکر می بش هلاك اولسه دردی عفودن صرف اولنوب باقی اون بش قانور اوج قیون و پرر اما اوتوزی
 هلاك اولسه دردی عفودن صرف اولنور یکر می التیسی اوتوزدن صرف اولنور باقی اون قانور ایکی قیون
 و پرر اما اوتوز بش هلاك اولسه نصاب انجق بش دوه قانور برقیون و پرر (وعند ابی یوسف الی العفو
 و الی النصب شاعاً) و ابو یوسف قنده هلاك عفوه و نصب شایعه صرف اولور * مثلاً برکسته نك قرق دوه سی
 اولوب اون بشی هلاك اولسه دردی عفوه صرف اولنور اون بری نصاب اولان اوتوز التیدن صرف اولنور
 اوتوز التیده بنت لبون واجب ایدی هلاك اولان اوتوز التینک محجو عندن حساب اولنور مثلاً بنت لبونک
 ربعی و تسعک نصفی هلاك اولشدر و ثلثان و ربع و تسع باقی قالمشدر (و الزکاة تتعلق بالنصاب دون العفو
 وعند محمد بهما) و زکاة نصابه تعلق ایدر عفوه تعلق اتمز ابو حنیفه و ابو یوسف قنده و امام محمد قنده نصابه
 عفوک ایکیسینه دخی تعلق ایدر (فلو هلك بعد الحول ار بعون من ثمانین شاة تجب شاة كاملة) و اگر سگسان
 قیوندن بعد الحول قرق قیون هلاك اولسه بر کامل قیون واجب اولور ابو حنیفه و ابو یوسف قنده
 (وعند محمد نصف شاة) و امام محمد قنده نصف شاة واجب اولور امام محمد هلاکی شایع کله صرف ایتکله
 نصف شاة لازم کلور دیر (ولو هلك خمسة عشر من ار بعین بعیر اوجب بنت مخاض) و اگر قرق دوه دن
 اون بش دوه هلاك اولسه مزکی اوزرینه بر بنت مخاض واجب اولور (وعند ابی یوسف خمسة وعشرون
 جزءاً من ستة و ثلاثین من بنت لبون) و ابو یوسف قنده بنت لبونک اوتوز التی جز شدن یکر می بش جزء واجب
 اولور (وعند محمد نصف بنت لبون و ثمنها) و امام محمد قنده بنت لبونک نصفی و ثمنی واجب اولور مثلاً بنت لبونک
 قیمتی قرق درهم اولسه نصفی یکر میدر و ثمنی بشدر بو تقدیر چه یکر می بش درهم واجب اولور (و يأخذ
 الساعی الوسط) و صدقاتی جمع ایدیچی زکاتک وسطنی آلور (لا الاعلی و لا الادنی) اعلاسی و ادناسنی اخذنا ان
 یو بایده حدیث شریف دخی وارد اولوب (قال النبی علیه الصلوة والسلام لا تأخذوا من خردات اموال الناس
 وخذوا من حواشی اموالهم) معنای شریفی ناسک کر ایم اموالی اخذنا لکن بلکه اوساطنی اخذنا لکن دیمکدر
 خردات خردنک جمعیدر خیام مال معناسنهدر (ولو اخذ البغاة زکاة السوائم و العشر و الخراج) و اگر بغاة زکاة
 سوائمی و عشری و خراجی اخذ ایلسلر (یفتی ار بابها ان یعید وها خفیة) ار باینه فتوی ویر یلور که اول
 زکاتی خفیة اعاده ایلبلر (ان لم یصرفوها فی حقها الاخراج) اگر اول زکاتی بغاة حقته صرف ایلدیلسه
 اعاده ایدر الاخراجی ار بابی اعاده ایتزلر

﴿ باب زکاة الفضة و الذهب و العروض ﴾

(عشرون مثقالاً) ذهبک نصابی یکر می مثقالدر (و نصاب الفضة ما تادرهیم) و فضه نك نصابی ایکیوزدر همدرد (وفیهما
 ربع العشر) و ذهب و فضه ده واجب اولان ربع عشر در التونک یکر می مثقالنده نصف مثقال و کومشک ایکیوز
 درهمنده بش درهم لازم کلور مثقال یکر می قیراطدر و قیراط بش شعیردر و درهم اون درت قیراطدر عمر رضی الله
 عنه زمانده دراهم مختلفه ایدی برصنی اون درهم اون مثقال وزنی اوزره ایدی و برصنی اون درهم التی مثقال
 وزنی اوزره ایدی و برصنی اون درهم بش مثقال وزنی اوزره ایدی بیوک درهم ایله جمع اولنمق مراد اولدقده
 رعایا تخفیف رجا ایلدیلسه عمر رضی الله تعالی عنه اصحاب ایله مشاوره ایدوب اون درهمی یدی مثقال اوزره جمع
 اولنمق قرار اولندی بونک تفصیلی بودر که اون مثقالک ثلثی اوج مثقال و برمثقالک ثلثیدر و التی مثقالک ثلثی
 ایکی مثقالدر و بش مثقالک ثلثی برمثقال و برمثقالک ایکی ثلثیدر مجموعی یدی مثقال اولور بومضوال اوزره
 جمع اولندی و الان استعمال اولنان درهم و مثقال بودر و یدی مثقال یکر میشر قیراطدن بوز قرق قیراط اولور
 و اون درهم دخی اون درت قیراطدن بوز قرق قیراط اولور * امدی اون درهم یدی مثقال اولیحق تفاوت
 اولماش اولور (ثم فی کل ار بعة مشاقیل و ار بعین درهما بحسابه) اندنصکره التونک هر درت مثقالنده و کومشک
 هر قرق درهمنده حسابیله واجب اولور التونک درت مثقالنده ایکی قیراط و کومشک قرق درهمنده بر درهم

لازم اولور (وقالمازاده بحسابه وان قل) و امامین دیدیلر که زیاده سنه حسابی ایله زکاة واجب اولور اگر در تن
 و قرقدن اقل اولور سه ده (والمعتبر فیهما الوزن وجوبا و اداء) و التونده و کومشده معتبرا اولان و زندر (فی الدرهم
 وزن سبعة) در اهمده معتبر اولان یدی و زندر (وهو ان یکون العشرة منها وزن سبعة مثاقیل) دخی بو وزن
 در اهمدن اونی یدی مثقال وزنی اولمقدر (وما غلب ذهبه اوفضته حکمه حکم الذهب و الفضة الخالصین)
 و شول شینک التونی یا خود کومشی غلبه ایله اول شینک حکمی خالص ذهب و فضه حکمی کبیدر
 (وما غلب غشه تعبر قیمته لا وزنه) و شول شیکه غشی غالب اوله نصابده قیمتی اعتبار اولنور و زنی اعتبار اولنور
 اما فضه نیک غشی مساوی اولسه ابو النصر دیمشدر که احتیاطا زکاة واجب اولور و دینلدیکه واجب دکلدر
 و بعضیلر دیمشدر ایکوز درهم فضه مغشوشده ایکی درهم و نصف درهم زکاة واجب اولور (و تشریطیه
 التجارة فيه كالعرض) و مغشوش اولان شیده نیت تجارت شرط قلندی سائر عروض کبی (و يجب
 فی تبرهما و حلیهما و آیتهما) و التون و کومشک تبر لرنده و حلیر لرنده و آتیه لرنده یعنی سخن و تبسی و سائر
 استعمال اولنه جق شیلرده زکاة واجب اولور * عمرو بن العاصدن روایت اولنور که نبی علیه الصلاة والسلام
 کعبه شریفده ایکی عورت کوردیکه طواف ایدر لرو بو نلرک قوللر لرنده التون بیلر کلری وار بو نلرک زکاتی
 و بر میسنر دیوسؤال بیوردیلر انلر دخی و برمز دیدیلر استر میسنر الله تعالی سز نارندن بیلرک ایله دیدکده
 استر ز دیدیلر چونکه استر میسنر بو نلرک زکاتی و یرک دیوا مر ایلدی و ام سلمه بر کون التوندن بر خلیل کیدی
 و نبی علیه السلامه یارسول الله بو کز میدر دیوسؤال ایلدی اگر زکاتی و یرلمش ایسه دکلدر و یرلماش ایسه کزدر
 دیدی (کافال الله تعالی و الذین یکزنون الذهب و الفضة الاية) حق سبحانه و تعالی وجوبی اسم ذهب و فضه به
 تعلیق ایلدی بو خود موجود در کزندن مراد زکاتی اخراج اولنمیان مالدر (قال النبی علیه الصلاة والسلام
 کل مال لم یؤد زکاته فهو کز و ان کان ظاهرا) و اما زکاتی و یریلن مال مدفون دخی اولور سه کز اولنر
 (و فی عروض تجارة بلغت قیمتها نصابا من احدهما) و التون و کومشدن قیمتی نصابه بالغ اولان عروض تجارت
 ایچون زکاة واجب اولور (تقوم بما هو انفع للفقراء) عروض تجارت قیمته طویلور فقرایه انفع اولان شیء
 ایله اگر فضه ایله تقویم فقرایه انفع ایسه انکله تقویم اولنور و اگر التون ایله انفع ایسه انکله تقویم النور عنایه ده
 مسطوردر که احد نقدینک بری ایله تقویم اولندقدن نصابده نقصان اولوب اجزا ایله بیله اولور سه کامل تقویم
 اولنق کر کدر بالاتفاق امام ابو یوسفدن روایتدر که نقود دن خمس ایله اشترا اولنان شیء ایله تقویم اولنور
 اما نقود دن غیر ایله اشترا اولنور سه نقد ایله تقویم اولنق کر کدر حق عبادده معتبر اولان تقویم حق اللهده
 دخی معتبردر (و تضم قیمتها الیهما) و عروضک قیمتی التون و کومشه ضم اولنور (لیم النصاب) نصاب تمام
 اولسون ایچون * مثلاً بر کسنه یوزدر همه یا خود اون مثقال التونه مالک اولسه ایکیسی بر برینه و یوزدر هملک
 یا خود اون مثقال عرضه مالک اولسه ایکیسی بر برینه ضم اولنوب زکاة واجب اولور زیرا جله سی
 تجارت ایچوندر اگر جهت اداری مختلف ایسه ده ثمن تجارت ایچون اولمسی و ضعادر عروضک تجارت ایچون
 جملادر (و يضم احدهما الی الآخر بالقیمة و عندهما بالاجزاء) و التون و کومشدن بری آخره قیمتی ایله ضم
 اولنور ابو حنیفه قتنده و امامین قتنده احد همانک بری آخره اجزاء ایله ضم اولنور * ثمره خلاف هر بری بر محله ده
 ظاهر اولور که بر کسنه نیک یوز اللی درهمی و بش مثقال التونی اولسه بو بش مثقال التون اللی درهمه
 مساوی اولمسیله امام اعظم قتنده زکاة واجب دکلدر زیرا قیمت ایله نصاب حاصل اولدی امامین قتنده زکاة
 واجب اولور زیرا ایکیسنده نصاب بولنور اجزا جهتیله مثلاً یوز اللی درهمه فضه نیک نصابندن اوچ ربع
 وارددر و التونک نصابنده دخی بر ربع وارددر ایکیسی بر برینه ضم اولیچق کامل اولور زکاة واجب اولور
 (و يضم مستفاد من جنس نصاب الیه فی حوله و حکمه) و جنس نصابندن مستفاد اولان نصابه ضم اولنور
 نصابک حولنده و حکمنده یعنی نصاب حکمنده ضم اولنور که وجوب زکاتدر * مثلاً بر کسنه نیک ایکوز
 درهمی اولسه و بونک اوزرینه الی الی مرور ایتد کدنصرکه یوزدرهم فائده ایدوب الی ایدنصرکه اصلک
 حولی تمام اولسه اول کسنه اصلک زکاتی حول تمامی ایچون و یرر یعنی ادا ایدر مستفاد اولانک زکاتی دخی
 اصله تبعیله ادا ایدر (و نقصان النصاب فی اثناء الحول لایضمر ان کلا فی طرفیه) و نصابک اثناء حولنده نقصانی

ضرر ویرمن اگر ایکی طرفندن کامل اولورسه مثلا برکسه نك سنه اولنده ایکیوز درهمی اولوب سنه اوزته سنه یوزدرهمی هلاک اولسه وینه سنه آخزنده کامل اولسه ینه زکاتی کامل اولدیغی حالده ادا ایدر (ولو مجل ذونصاب لستین اولنصب صح) و اگر نصاب صاحبی بر نصابک برفاج یلاق زکاتی مجله ایلسه یا خود بر از نصابک زکاتی عجب ایلسه صحیح اولور مثلا بر کیسه نك ایکیوز درهمی و ارا یکن اول سنه اوزرینه واجب اولان بش درهمدن غیری درت یلاق زکاة ایچون یکریمی درهم دخی ویرسه صحیح اولور و نصابه مثال بر کیسه نك ایکیوز درهمی اولسه اوزرینه لازم اولان بش درهم ایکن سنه تمامته د کین او یج درت نصاب قدری کار و کسه قادرم دیو درت نصاب زکاتی ویرسه ینه صحیحدر زیرا سبب وجوب زکاة نامیدر حولان حول ایسه و وجوب ادا به شرطدر اصولده متقرر اولدیغی اوزره فحش سبب بولنسه اداسی صحیح اولور فحش نصاب بولنسه حولان قبل الحول اداسی صحیح اولور برفعه دخی ویرسی لازم کلز (ولاشی فی مال الصبی التغلبی و علی المرأة منهم ما علی الرجال) و تغلبی صبیانک مالندن برشی یوقدر ورجالی اوزرنده اولان شی نسالری اوزرنده دخی واردد یعنی لازمدر تغلبی لامک کسر یله بر قبیله نك باباسی اسمیدر قبیله به نسبت اولورسه لامک قبیله او قنور قوم مزبور عربک مشر کلر ننددر عمر رضی الله تعالی عنه بولنردن جزیه طلب ایلدکده ابا ایدوب جزیه دن عار ایدرز لکن ایکی قات صدقه ویرملم دیوراضی اولوب صلح اولدیلر عمر رضی الله تعالی عنه (هذاجزیتکم فسموه ماشتم) بیور مشر درر چونکه صلح بومضوال اوزره اولدقدن صکره صیلر نندن برشی انمیوب رجال و نسالرندن برابر التمشدر

﴿ باب العاشر ﴾

بویاب عاشراحوالی بیاننده در (هو من نصب علی الطریق لیاخذ صدقات التجارة) عاشر شول کیسه درکه طریق اوزرینه سلطان طرفندن نصب اولمشدر صدقات تجاری اخذ ایچون (یاخذ من المسلم ربع العشر) اول عاشر مسلمان نصابک عشر نك یعنی اخذ ایلر (ومن الذمی نصفه) و ذمیدن عشر نك نصفی اخذ ایلر (ومن الحر بی تمامه) و حر بیدن تمام عشر اخذ ایلر شرح مختصر کر خیده مذکوردر که عمر رضی الله تعالی عنه عشری نصب ایلدکده محضر صحابه ده بویلمه امر ایدوب بر کیسه مخالفت ایلماشدر خلاف اولمیچق اجاع اولمش اولور و زکاة ربع عشر اولدیغنه (هاتوار بع عشر اموالکم من کل اربعمین ذرهما) حدیث شریفی حجت و ایدر (ان بلغ ماله نصابا) اگر حر بینک مالی نصابه بالغ اولسه عشری التور (ولم یعلم قدر ما یاخذون منا) و اگر انلرک بزدن اخذ ایلدکلری شیک قدری بیلنرسه (وان علم اخذ مثله) و اگر بزدن الدقلری شیک قدری بیلنورسه انک مثلی اخذ اولنور (لکن ان اخذوا کلک لیاخذوه) لکن اگر حربی بزذن جمله مالی اخذ ایدر لر سه عاشر انلردن جمله مالی اخذ ایلر بلکه (بل یترک قدر ما یبلغه مأمنه) عاشر اولحر بی بی مأمنه یعنی دارامانته ایرشدر به جک مقدار شیئی اللرنده ترک ایده بزه لایق دکلدر که انلر کی جمله سنی اخذ ایده وز (وان كانوا لیاخذون شیئا لیاخذ منهم شیئا) و اگر انلر بزذن برشی اخذ ایلر لر ایسه عاشر اولان کیسه دخی انلردن برشی اخذ ایلر زیرامکارم اخلاقه بز انلردن احق و اولی بز (ولامن القلیل وان اقربان فی بینه ما یکمل النصاب) و عاشر قلیدن برشی اخذ ایلر اگر اونده نصابی تکمیل ایدر برشی اولدیغنه اقرار دخی ایدر سه یعنی اگر انده اولان شی نصاب اولمیوب لکن اونده اولان مالی ایله نصاب اولدیغنه اقرار ایلسه ده زیرا اعتبار انده موجود اولاندر انکیچون اخذ اولنر (ویقبل قول من انکر تمام الحول) و تمام حولی انکار ایدن کیسه نك قولی مقبول اولور (والفراغ من الدین) دخی دیندن فراغی انکار ایدن کیسه نك قولی مقبول اولور یعنی دینم وارددر ایسه یعنی ایله مصدق اولور (اودعی الاداء الی الفقراء بنفسه فی المصر فی غیر السوام) یا خود شهرده فقرا به کنوسی ادایی دعوی ایله سوامدن غیر بیه یعنی ایله تصدیق اولنور سوامده تصدیق اولنر زیرا اموال ظاهره نك اداسی سلطانه مفوضدر (او الاداء الی عاشر آخر ان وجد عاشر آخر مع مینه) یا خود عاشر آخره ادا ایلدیکنی دعوی ایلسه اگر مرته عاشر آخر بولنور سه یعنی ایله مصدق اولور دعواسی مقبول اولور اگر مرته عاشر آخر بوغیسه تصدیق اولنر (ولا یشرط اخراج البرائة) و عاشر آخره ویردم دیدیکنه اخراج برات شرط قلمدی اگر عاشر آخر و ارایسه تصدیق اولنور بوق ایسه تصدیق التمر اصلده

اخراج برات شرط قبلیندی زیر اول کیمسه نك عاشر آخر دهو پردم دیدیکی اخبار ده ابراز برات صدقه حجتدر
 اگر اول عاشر تمسکاته موافق ایسه مقبول اولور موافق دکل ایسه مقبول اولمز مثلاً بر عورت ولادتنی خبر
 و برسه قابله دخی ولادتی شهادت ایلسه مقبول اولور علامت ظاهره ایله تمسک اولمق باینده حق سبحانه و تعالی
 حضر تهر بنك (وان كان قبصه قدم قبل) قول شریقی حجت قویه در (ولایقبل فی ادائه بنفسه خارج المصر)
 اول کیمسه نك خارج مصر ده کندم ادا یلدم دیدیکی قولی مقبول اولمز (ولافی السواثم ولوفی مصر) و سائمه ده
 دخی کندم و پردم دیدیکی مقبول اولمز اگر مصر ده دخی اولور سه زیر اسواثم اموال ظاهره دندرانك اخذی
 سلطانه مقوضدر جزیه کبی (وما قبل من المسلم قبل من الذمی) وشول شیکه مسلمان مقبول اولور ذمیدن
 دخی مقبول اولور (لامن الحربی الا قوله لامته هی ام ولدی) بو ذکر اولن ان شیلرک بریسی حر ییدن قبول
 اولمز الاجار یه سنه شو جار یه بنم ام ولد مدر دیدیکی قولی معتبر اولور (وان من الحربی ثانیاً قبل مضی الحول
 فان من بعد عوده الی داره عشر ثانیاً والا فلا) و اگر حربی حول حولاندن مقدم ثانیاً عشره مرور ایسه
 اگر اول حرب بینك مروری کندی دارینه عودت ایلدیکند نکره ایسه ثانیاً عشر اولنور اگر دارنه عودت
 ایتمدین مرور ایلسه عشر اولمز اگر هر مرور ایلد کجه عشر اولنسه استیصال مال لازم کلور حق اخذ
 ایسه حفظ مال ایچوندر اول حربی امان اولده باقیدر بعد الحول عشری امانی تجدید ایچوندر * روایت
 اولنور که بر نصرانی عمر رضی الله عنهمک عاشری اوز زینه بر فرس بوکی مال ایله مرور ایلدی عاشر دخی اول مالی
 عشر ایلدی تکرار مرور ایلدوب ینه عشر ایتمک قصد ایلد کده هر اوغرا قجه عشر اولنور سه مالک جله سی
 کیدر دیو مالی عاشر یاننه براغوب مدینه یه کلوب مسجد ده عمر رضی الله تعالی عنهمه بولشوب قصه بی حکایت
 ایلد کده عمر رضی الله تعالی عنه (اناک الغوث) بیوردیلر یعنی سکامد کلدی دیدیلر نصرانی ظن ایلدیکه احقاق
 حق اولمیه * پس ینه مکانه رجوع ایلدوب کورر که کندندن اول عاشره کاغد ککشکه سنه تمامندن اول
 بردخی عشر ایلمه نصرانی بوعد التی کور دکده دینک حق ایمش دیو مسلمان اولمشدر (و یعشر قیمة الحمر
 لایمة الخبزیر) و خرنک قیمتی عشر اولنور خنزیرک قیمتی عشر اولمز زیر اخر ذوات امثالندر قیتمه حکم عین
 و یلمز و قیمتی عینی کبی اولمز اما خنزیر ذوات قیتمندر انک قیمتی عینی کبیدر * مسلمان ایسه عینی اخذ انک
 جائز دکلدر شافعی قتمده ایکیسنده دخی عشر اولمز زیر انلر ایچون قیمت بو قدر زفر قتمده ایکیسیدخی عشر
 اولنور زیر امالیتده ایکیسیدخی برابر در (وعندابی یوسفان مر بهما معا عشرهما) و ابو یوسف قتمده اگر خنر
 خنزیر ایله معامر و ایلسه عاشر ایکیسیدخی عشر ایدر خنره تبعیت ایله (ولایعشر مال ترک فی المصر) و شهر ده
 ایقونیلان مال عشر اولمز زیر حق اخذ معامر و ایلدیکی مال ایله اولور جایته محتاج اولد یغیچون
 اونده اولان مال خود جایته داخل اولماشدر (ولابضاعة) و مال بضاعت دخی عشر اولمز بضاعت شول
 مالدر که برکسنه بر آدمه تجارت ایچون و برمشدر اندن دخی بزشی بو قدر زیر اول کسنه اکامالک دکلدر و اداء
 زکاته دخی نائب دکلدر (ولامضار بة) دخی مال مضار به عشر اولمز زیر مضار ماله مالک دکلدر و اداء
 زکاته دخی نائب دکلدر ابو حنیفه رحمه اللهک ابتداء قولنده عشر اولنور زیر امضار بة حق مضار به ده مالک
 منزله سنه در بیورمشدر دی بعده قولندن رجوع ایلدوب عشر اولمیه دیدیلر بو قول امامینک قولیدر اما اگر
 مالدیه مضار بک نصیبی اولان ر یجدر مضار به نصابه بالغ اولمش ایسه اولر بحدن اخذ اولننه زیر امضار اول
 ر بجه مالکدر صاحب ایضاح و محققه بویله دیمشدر بو قول مسلمان ذمی حقتنه در حربی حقتنه دکلدر اگر حربی
 شول مال بضاعة بامضار به در دیسه مقبول اولمز (ولا کسب مأذون الا ان کان لادین علیه و معه مولاة)
 و مأذونک کسبی دخی عشر اولمز الا اول زمان عشر اولنور که اوزرنه دین اولمیه و افندیسی بله اوله (ومن من
 باخوارج فعشره و عشر ثانیاً) وشول من که باغیر مرور ایلسه پس اول حوارج باغیر اول کسنه بی عشر ایلسدر
 تکرار عشر اولنور زیر تقصیر کندی طرفندن بولندیکه بغاه اوزرنه کتدی کیدر اگر بغاه بلده اوزرنه
 مستولی اولسه و عشر ایلسه تقصیر امامدن اولمش اولور تکرار عشر اولمز

باب الرکاز

بو باب رکاز بیانده در رکاز لغتده اثبات معناسنه در مطرفی بره رکاز ابتدی دیر لر جن بره دکدیکی زمان و شرعا

حق سبحانه و تعالیٰ تحت الارض خلق ایلیکی معدنه و عبادن دفن ایلیکی ماله علم اولمشدر برینه معدن
و برینه کنز تسمیه اولمشدر رکاز ایکیسنه دخی شاملدر (مسلم اوذنی وجد معدن ذهب اوفضة اوحدید
اورصاص او محاس فی ارض عشر اوخراج اخذ منه خمس) بر مسلم یا خود بر ذمی ارض عشر یه ده یا ارض
خراجیه ده التون یا خود کومش یا دمور یا قورشون یا خود باقر معدنی بولسه اول بولدیغی معدندن خمس
اخذ اولنور بوباید حدیث شریف دخی وارد اولمشدر (قال النبی علیه الصلاة والسلام و فی الرکاز الخمس)
امام شافعی دیرکه تخمیس اولمز ز را رکاز مباحدر بولان کیسه نک الی سبقت ایشدر صیدکی بزم ایچون
دلیل تحقیقا اول معدن کفره ننده ایدی غلبه طریقه اول اراضی به مستولی اولدق اول تقدیرجه خمس
قیمته مشابه اولوب خمس لازم کلدی اما صید بونک خلافتجه در ز را بر کیسه نک یندنه دکل ایدی چونکه
بولان کیسه نک الی حقیقه ایسه غایبک الی حکما اولمش اولور حقیقت ایسه حکمدن اقوی در خمس امام
ایچون واربعه انحاس بولان ایچون تعیین اولندی بولان کیسه لر حر اولسون کرک عبد و کرک ذمی اولسون
بر ابردر ارض عشریه و خراجیه دیدیکی کنندی دارنده بولاندن احترازدر ز را دارنده بولان تخمیس اولمز
(و الباقیه ان لم تکن الارض مملوکه) و باقیسی یعنی خسک باقیسی بولان ایچوندر اگر ارض مملوکه دکل ایسه
(و الا فمالکها) و اگر ارض مملوکه ایسه باقیسی مالکی ایچوندر (و ما وجد الحر بی فکله فی) و شول معدنیکه
حر بی بولور جمله سی فیئدر یعنی غنیمتدر (وان وجده فی داره) و اگر مسلم یا خود ذمی دارنده بولسه
(لایخمس) تخمیس اولمز (خلافا لهما) اما من خلاف ایدوب تخمیس اولمسنه ذاهب اولمشدردر
(و فی ارضه روایتان) و اول مسلم یا خود ذمی دارحر بک ارضنده رکاز بولسه ابوحنیفه دن ایکی روایت وارد
بر روایتده تخمیس اولمز دارنده بولندیغی کی و بر روایتده تخمیس اولنور (وان وجد کنز فیه علامه
الاسلام) و اگر برکسنه کنز بولسه اول کنزده علامت اسلام اولسه کله شهادت و قرآن کبی
(فهو کاللقطه) اول کنز لقطه کیدر (و مافیہ علامه الکفر) دخی شول شی بولسه که اوشیده علامت
کفر اوله صنم کبی و صلیب کبی (خمس) تخمیس اولنور (و باقیهله) و اول کنز باقیسی بولان ایچوندر
(ان کانت ارضه غیر مملوکه) اگر بولدیغی ارض مملوکه دکل ایسه (وان کانت مملوکه فکذلک عندابی یوسف)
و اگر ارض مملوکه او لورسه ینه کذلک تخمیس اولندقدنصرکه باقیسی بولان ایچوندر ابو یوسف قتنده
(و عندهما باقیه لمن ملکها اول القح ان علم) و امام اعظم و امام محمد قتنده باقیسی اول قحده کیم مالک
اولدیه انکدر اگر بیلنور ایسه (والا) اگر بیلنرزه یعنی اول قحده کیم مالک ایلیکی بیلنر ایسه (فلاقصی مالک
عرف لها فی الاسلام) اسلامده معروف اولان مالکنک اقصاسی یعنی نهایتی ایچوندر بو قول شمس الاثمک
اختیار یدر اما ابواللیث بیت المال ایچون قبض اولنور دیمشدر (و ما اشتبهه ضر به) دخی شول شی که ضر بی
مشبه اوله یعنی اسلامی میدر یا خود کافر میدر معلوم اولمز ایسه (یجعل کافر یا فی ظاهر المذهب)
کافری قیلنور ظاهر مذهبده بویلجه ذکر اولمشدر (وقیل اسلامیا فی زماننا) و دیشمشدر که اسلامی قیلنور
فی زماننا تقادم عهد ایچون (و من دخل دار الحرب بامان فوجد فی صحرائها رکازا) دخی شول کسنه که
امان ایله دارحر به داخل اولوب پس اول دارحر بک صحر اسنده رکاز بولسه (فکلهله) اول رکاز کایسی بولان
کسنه ایچوندر تخمیس اولمز ز را واجدک الی مال مباحه سبقت ایلیدی اخذده مجاهر دکلدر بلا امان دخی
کیرسه ینه بویلجدر (وان وجده فی دارمنها رده علی مالکها) و اگر اول رکازی دارحر بده بر او ده بولسه غدر
و خیانت اولسون ایچون مالکدر دایدرا کرردایموب دار اسلامه اخرج ایدر سه مالک اولور شرء فاسد ایله
مالک اولدیغی کی اگر مستأمن اولمیان بولسه رد اینز و تخمیس دخی اولمز ز را انک اخذنی متلصا اولمشدر
بومسائل اونوجه اوزرتهشیل اولور شول ذهب و فضه بی که بولمشدر شوندن خالی دکل کدیا اسلام سکده سی اوله
یا کافر سکده سی اوله یا خود مشبه اولوب ایکیسندن قعیسی ایلیکی معلوم اولمه جمله سی اون بش وجه اولمشدر
و جمله اشبو متنده موجوددر (وان وجد رکاز متاعهم فی ارض منها غیر مملوکه خمس و باقیهله)
و اگر اهل حر بک رکازی دارحر بک مملوکه اولمیان ارضنده بولسه تخمیس اولنور و باقیسی بولان کسنه
ایچوندر (ولا خمس فی نحو فیر و زوج و ز بر جد و جد فی جبل) و طاعنه بولان ز بر جد و فیر و زوج متلوا

تخمیس اولمز زیر اججر حقنده (لاجس فی الحجر) حدیث شریفی وارد اولمشدر و دینمشدر که معدنن مسخرج اولان اوج نوعدر برنوعی جامد در آتشفه ار پر و بنده محمد اولورالتون و کومش و قورشون و قلابی کبی و برنوعی جامد در اریز فیروزج وز برجد و کحل و زرنیخ و یاقوت کبی و برنوعی دخی مایعدر محمد اولمز صو و قطران و زفت کبی و حجر اجزاء ارضدن برجز در حجر ایله تیمم جائزدر اماذهب و فقه و حدید اجزاء ارضدن اولما مغله بونلر ایله تیمم جائز دکلدر (و تخمس زبئق) و زبئق تخمیس اولنور (لالؤلؤ و عنبر) لؤلؤ و عنبر تخمیس اولمز (و عند ابی یوسف بالعکس) و ابو یوسف قتنده عکس ایله در یعنی زبئقن اولمز لؤلؤ و عنبردن النور زیر عمر رضی الله تعالی عنه عنبردن خمس المشکر در

باب زکاة الخراج

بو باب خارجک زکاتی بیاننده در (فیما سقته السماء) سماء یعنی یغور سقی ایلدیکی ارضده واردر (اوسقی سیحا) یا خود ساقی اول ارضی ماء جاری ایله سقی ایلیه اول مقوله ارضده واردر سیحا لفظنک انتصابی مفعول ثانی اولمق اوزره در کتب لغتدن منفهم اولان بودر که لفظ سقی کاه مفعول واحد تعدی ایدر (سقی الله تعالی تراه) کبی و کاه ایکی مفعوله تعدی ایدر (سقی الله تعالی الغیث التراء) کبی و سمایه مطر اطلاق حق سبحانه و تعالیکنک (وارسلنا السماء علیهم مدرارا) قول شریفنده دخی ظاهر اولمشدر و شاعرک (اذ انزل السماء بارض قوم عیناه ولو کانوا غضابا) قول دخی سمایه مطر اطلاق اولندیغنه دلیلدر (او اخذ من ثمر جبل العشر) یا خود ثمر جبلدن اخذ اولنان شیده عشر واردر العشر مؤخر مبتدا و فیما سقته السماء معطوف ایله مقدم خبردر (قل او کثر بلا شرط نصاب و بقاء حول) اول اخذ اولنان شیء کرک قلیل اولسون کرک کثیر اولسون نصاب و بقاءک شرط نسبی زکاة واجب اولور (و عندهما انما یجب فیما یبقی سنة اذا بلغ خمسة اوسق) و امامین قتنده واجب اولور شول شیده که برسنه باقی قاله و بش و سقه بالغ اوله امام اعظم ایچون دلیل نبی علیه السلامک (ما اخرجت الارض فقیه العشر) قول شریفدر زیر حدیث شریفده بغیر فصل ذکر اولمشدر امامینک دلیلی نبی علیه الصلاة والسلامک (لیس فیما دون خمسة اوسق) قول شریفدر بونده محقق اولمغله نصاب شرط قیلندی (و الوسق ستون صاعا) و سق الشمس صاعدر و صاع سکر زطلدر و هر رطل اون و قیه در و هر و قیه قرق در همدر (و ما لا یوسق) و شول شیکه و سق ایله معلوم اولمیه مثل ازعفران و بنده کبی (فاذا بلغ فیه) فچن و سق ایله اولیان شیک فیمی بالغ اولسه (خمسة اوسق من ادنی ما یوسق) و سق اولان شیک ادناسندن بش و سقه بالغ اولسه (عند ابی یوسف) ابو یوسف قتنده عشر واجب اولور (و عند محمد اذا بلغ خمسة امثال من اعلی ما یقدر به نوعه) و امام محمد قتنده فچن اول شیء کندی نوعی تقدیر اولنان شیک اعلا سندن بش مثلنه بالغ اولسه عشر واجب اولور و برشیء تقدیر اولمق لازم کلسه اقل و ادنی اولور سه صاع ایله وسط اولور سه کیل ایله اعلی و اکثر اولور سه و سق ایله تقدیر اولنور (فاعتبر فی القطن خمسة اجال) و بنده بش یوک اعتبار اولندی و جوب زکاة ایچون اعلی ما یقدر به القطن اعتبار چلدر بونده دخی ابتدا تقدیر اولنان استار ایله در استار التي یجق در همدر اوسقی بطمان ایله در و بطمان ایکیوز الشمس در همدر و اعلاسی چل ایسه اوچیوز بطماندر و قیه حسابی اوزره یوز طقسان و قیه اولور (و فی الزعفران خمسة امضاء) و زعفرانده و جوب زکاة بش بطمانده اعتبار اولدی (و لاشیء فی حطب و قصب فارسی) و حطبه و قصب فارسیده برشیء یوقدر قصب فارسی دیدیکی چلدر (و حشیش و تب و سغف و سغف دخی برشیء یوقدر سغف دیدیکی خر ماد ایدر) (و فیما سقی بغرب) دخی شول شیکه بیوک قوغه ایله سقی اولنور (اودالیه) یا خود دولاب ایله سقی اولنور (اوسانیه) یا خود ناقه ایله سقی اولنور (نصف العشر) بونلردن نصف عشر و اجبدر (قبل رفع مؤن الزرع) زرعک مؤننی رفعدن اول نصف عشر و اجبدر مؤنن دیدیکی اجرت و ارغاد او کوز نفقه سی و کراهیسی و اجرت حافظ دخی بونلره بکزر نه و ارایسه زیر وارد اولان حدیث شریفده مؤنن ذکر اولمق اطلاق اوزره در (قوله علیه السلام فیما سقته السماء العشر و فیما سقی بالسایة نصف العشر) (و فی العسل العشر) عسلده دخی عشر و اجبدر (قل او کثر) او عسل کرک قلیل اولسون کرک کثیر اولسون و اجبدر (اذا اخذ من جبل او ارض عشر ینة) فچن جبلدن یا خود ارض عشر یه دن اخذ اولسه عشر واجب اولور ابوهر یه دن روایت اولمشدر که

نبی علیه السلام اهل ینہ (ان فی العسل العشر) دیویازمشدر زیر انحل اشجارک چمک و میوه سنی اکل ایدر
 چمک و میوه ده عشر وارد اول ایلدن عسلده دخی عشر واجب اولور اما اراضی خراجیه ده برشی لازم کلز
 (و عند محمد اذا بلغ نخسة افراق والفرق ستة وثلاثون رطلا) و امام محمد قتنده بش فرقه بالغ اولدقه عشر
 واجب اولور فرق اوتوزالتی رطلدر رطل اون ایکی و قیده روقیه فرق درهمدر بو تقدیرجه هر رطل در تیوز
 سکسان درهم اولور امام محمد قتنده بو مقدار اولمانجه عشر واجب اولمز (و عند ابی یوسف اذا بلغ عشر قرب)
 و ابو یوسف قتنده اون قر بهیه بالغ اولدقه عشر واجب اولور قر به اللی بطماندر معلوم اوله کده عسلده
 اوچ روایت وارد * اولکیسی ارض عشر یه دن یا خود جیلدن اخذ اولنسه قلیل و کثیر اعتبار اونیموب
 عشر واجب اولور * ایکنجیسی بش فرقه بالغ اولسه عشر واجب اولور بو قولی امام محمد اخذ ایشدر *
 اوچنجیسی برو سق او میان شینک ادنا سندن بش وسق قیمتی اعتبار اولوب عشر واجب اولور بو دخی
 ابو یوسفدن روایتدر هدایه ده دخی بویلجه مسطور در (و یؤخذ عشران من ارض عشریة لتغلبی)
 تغلبتک ارض عشر یه سندن ایکی قات عشر اخذ اولنور (و عند محمد عشر واحدان کان اشتراهما من مسلم)
 و امام محمد قتنده برعشر اخذ اولنور اگر ارضی تغلبی مسلمان اشترا ایلدیس * معلوم اوله که ارض اوچ نوعدر
 بری عشری و بری خراجی و بری تضعیفدر مالک دخی اوج نوعدر بری مسلم و بری ذمی و بری تغلبیدر
 (ولو اشتراها منه ذمی اخذ منه العشران) و اگر بر ذمی اول ارضی تغلبیدن اشترا ایلسه اول ذمیدن ایکی
 عشر اخذ اولور العشرانده الف لام عهد خراجیدر یعنی عشر الارض دیمکدر (و کذا لو اشتراهما من مسلم)
 و ینه ایکی عشر اخذ اولنور اگر اول ارضی تغلبیدن بر مسلم اشترا ایلسه زیر تغلبی تصرف ایلدکبری
 ارضک عشر ینک تضعیفی اول ارضه وظیفه مشابه سنده در اول تقدیرجه ارض مزبوره مسلمه انتقال
 ایلدکده وظیفه سی ایله انتقال ایش اولور (او اسلم هو) یا خود اول تغلبی مسلم اولسه ینه ایکی عشر اخذ
 اولنور بوجله ابوحنیفه قتنده در (خلافا لابن یوسف) ابو یوسف خلاف ایدوب اگر تغلبی اسلامه کلوب
 یا خود بر مسلم تغلبیدن ارضی اشترا ایلسه عشر واحده عودت ایدر کورمز میسنکه تغلبتک بش سائمه دوه سی
 اولسه ایکی شاه النوردی ذکر اولنان دوه لری بر مسلم اشترا ایلسه یا خود کندوسی مسلمان اولسه بر شاه اخذ
 اولنور (و قبل محمد معه) و دینلدیکه محمد ابو یوسف ایله معادر اما صاحب هدایه دیمشدر که اصح اولان بودر که
 ابو یوسف ابوحنیفه ایله متفقدر (و علی المرأة و الصبی منهم ما علی الرجل) و تغلبتک رجالی اوزر ینه اولان شیء
 انردن صبیان و نسانسک اوزر ینه دخی لازمدر عشر یه ایلسه عشر خراجیه ایلسه خراج (ولو اشتی ذمی عشریة
 مسلم فعليه الخراج) و اگر بر ذمی بر مسلم ارض عشر یه سن اشترا ایلسه اول ذمی اوزر ینه خراج لازم اولور
 ابوحنیفه قتنده زیر اعشده معنای عبادت وارد کافر ایلسه عبادت اهل دکلدر بو تقدیرجه اوزر ینه خراج
 واجب اولور (و عند محمد تبی علی حالها) و امام محمد قتنده اول ارضک حکمی علی حالها باقیدر مسلمانده ایکن
 عشر اخذ اولنیدیغی اوزر ینه عشر آثور (وان اخذها منه مسلم بشفعة اوردت علی البایع لفساد البیع عاد العشر)
 و اگر اول ارضی بر مسلم شفعه طریقیله کافر دن اخذ ایلسه یا خود اول ارض بیع فاسد اولدیغی ایچون
 بایع مسلمک اوزر ینه رد اولنسه مسلمانده اولمغله ینه عشر عودت ایدر یعنی عشر آثور (و فی یار جعلت
 بستانا خراج ان کانت لذمی) و بستان قیلنان دارده خراج وارد یعنی خراج آثور اگر اول دار ذمینک
 اولورسه و ماء عشر یه ایله دخی سقی ایدرسه ینه خراج آثور (او اسلم سقاها بمائه) یا خود بستان قیلنان
 دار مسلمک اولوب ماء خراجیه ایله سقی ایدرسه ینه عشر آثور (وان سقاها بماء العشر فعشر) و اگر اول داری
 صو ایله صوله سه عشر آثور عشر اونده بر در (و لاشی فی الدار و لولذمی) و دارده برشی بو قدر کرمینک
 دخی اولورسه زیر عمر رضی الله تعالی عنه خراجی وضع ایلدکده مسکن ایچون سؤال ایلدکلر نده عقودر
 بیور مشلدر (و ماء السماء و البئر و العین عشری) یعنی صوبی و قبوصوبی و بیکار یعنی چشمه صوبی عشریدر
 (و ماء انهار حفرها العجم خراجی) عجم قازدیغی نهر لک صوبی خراجیدر نوشروان و بزدر ک نهر لری کبی
 دخی ارض خراجیه ده برقیو قازلسه یا خود بر بیکار ظهور ایلسه اول دخی خراجیدر زیر ا زمان سابقده
 کفره یدنده ایدی بز اول ارضه قهرا غالب اولدق بزه غنیمت اولدی بویله اولیحق خراجیه اولور

(و کذا سیحون و جیحون و دجله و الفرات عند ابی یوسف) دخی سیحون و جیحون و دجله و فرات خراجیه در ابو یوسف قتنده زیر ابونلرده کویری قورلدقدنصرکه خراجی اولور سیحون ترکستانده برنهرک اسمیدر جیحون بلخده برنهرک اسمیدر و دجله بغدادده برنهرک اسمیدر و فرات نهر کوفه نیک اسمیدر ابوهریره دن روایتدر (سیحان و جیحان و النيل و الفرات کل من انهار الجنة) بوحدیث شریفی مسلم دخی روایت ایلمشدر غایة البیانده دخی بولجهدر (خلافاً لمحمد) امام محمد خلاف ایدوب بونلرک صوبی عشریدر زیر اکسنه نیک ملکی دکلاردر * امدی جله سید، کسنه نیک اولیحق بحار و امطاره مشابه اولور اول تقدیرجه عشریه اولور دیر (ولیس فی عین قیرا و نطق فی ارض عشر شیء) و ارض عشر یهده زفت و نطق بیکارنده برشی یوقدر زیر ابونلر غله ارضدن دکلدر ملح دخی بولجهدر (وان کانت فی ارض خراج فی حریمها الصالح للزراعة الخراج لافیهما) اگرعیون مذکوره ارض خراجده اولسه زراعتیه صالح اولان حریمندن خراج النور اما عینک کندوسندن النز (ولا یجتمع عشر و خراج فی ارض واحدة) و مسلم ارض واحده سنده عشر و خراج مجتمع اولوز عدم اجتماعه (لا یجتمع علی مسلم عشر و خراج) نص شریفی وارد اولمشدر و عشرک اخذینک وقتی ابوحنیفه قتنده محصولی ظاهر اولدقده درو ابو یوسف قتنده وقت محصولی کاله ایرشدکده در و محمد قتنده یشل اولدقده در ثمره خلاف اتلاف اولدقده ضمناً نیک وجوبنده ظاهر اولور

* باب المصرف *

بو باب مصرف بیاننده در وقتا که مصنف زکاة و عشر بیانندن فارغ اولدیه انلرک مصارفک بیانته شرع ایلدی مصرفده اصل (انما الصدقات للفقراء و المساکین و العالین علیها و المؤمنة لقلوبهم و فی الرقاب و الغارمین و فی سبیل الله و ابن السبیل فریضة من الله و الله علیم حکیم) نص شریفیدر و مصارف سکن صنفدر بری مؤلفه قلوبدر شمعی بونلر دن ساقط اولدی و مؤلفه قلوب اوچ نوعدر برنوعی نبی علیه السلام انلره تألیف قلوب ایدردی یعنی حاصل اولان عشر و زکادن شیء و برردیکه کندولر مسلمان اولر و قوملری دخی مسلمان اولر و برنوعی دخی انلر دن اسلامه کلدی لکن اعتقادلرنده ضعف اکلامغله صدقه و یرردیکه ثابت قدم اولر و برنوعی دخی رؤسای عرب اولمغله اعطا ایدردی شریلرینی دفع ایچون انلر اون اوچ نفر در ابی سفیان بن حرب و صفوان بن امیه و عبینه بن خصین و اقرغ بن حابس و علقمه بن عکرمه و عباس بن مرداس و زید الخیل دخی بونلره مشابه کسنه لدر * اگر دینلورسه که انلره صرف صدقه نیجه جائزدر که انلر کافر ایدیلر بوخود فقرا و غزوات حقیدر جواب و یریلور که مشرکینک شریلرینی دفع ایلمک فقرا و اغنیای اوزرینه و اجیدر اولیه اولسه انده فقر امانندن برشیء و یریلوب شریلرینی دفع ایلمک جهاد مقامنه قائم اولور * اولوقتکه بعد نبی علیه السلام اجاع ایله ابو بکر رضی الله عنهمک خلافتی زماننده نصیلری ساقط اولدقده مؤلفه قلوب ابو بکر رضی تعالی عنهمه عرضحال و یروب نصیلرینی طلب ایلدیلر ابو بکر رضی الله عنه و یرلمیچون کاغدو یردی عمر رضی الله عنهمه وارلدقده کتوردکلری خطی برندی و دیدیکه بو معنی برشیدر که نبی علیه الصلوة السلام سزه تألیف ایچو و یرمشدر اما الان الله تعالی دین اسلامی عز زایدوب سزدن اغنا ایلدی شمدنصرکه یا اسلام یا خود قلیج دیو جواب و یردی کیر و مؤلفه قلوب اولوب عرضحال و یرنل حضرت ابو بکر رضی الله تعالی عنهمه کلوب خلیفه سزمیسز یوخسه عمر میدر شمعی کاغدیکی برندی و بره بو مقوله جواب و یردی دیدیلر ابو بکر جواننده خلیفه در ان شاء الله دیدی یوقدرجه منعنه اجاع منعقد اولدی لکن مؤلفه قلوبک نصیلری کتوب ایله ثابت او اش ایکن بعد نبی علیه السلام سقوطنک و جهنده قومک اختلافی واقع اولمشدر انلر دن بعضی شونلر در که کتوب ایله ثابت اولان شیئک اجاع ایله نسخنی جائز کور رلر زیر اجاع حجت قاطعه در کتوب کبی امام زهدیه ایسه بوجائز دکلدر و بعضی شونلر در که مؤلفه قلوبک بعضیلرینک نصینک سقوطنک انتهایله حکمینک انتهایله قبیلنددر صوم رمضانک انتهایله شهرک منتهی اولدیغی کبی بودخی رد اولمشدر زیر بونده حکمک بقاسنده علتیه احتیاج یوقدر احسن اقبال بودر که نبی علیه السلام زماننده مؤلفه قلوب ایچون نصیب و یرمک اسلامی اعزاز ایچون ایدی زیر اول وقت اسلامه ضعف اوزره و کفر ظاهر اغلبه اوزره ایدی اول زمان و یرمک دینی تقویه و اعزاز ایدی وقتا که حاله تبدل اولوب اسلام غلبه ایلدیه

بود دفعه اعزاز دین و بر مکه اولدی اول اجلدن اجاعا ساقط اولدی (هو الفقیر وهو من له شیء دون نصاب)
 مصرف فقیر ایچوندر و فقیر شول کسینه در که انک ایچون بر شیء اوله امان نصابه بالغ اولیه (و المسکین من لاشیء له)
 و مصرف مسکین ایچوندر مسکین شول کسینه در که انک ایچون بر شیء اولیه قوله تعالی (او مسکینا ذات ربعة)
 یعنی جوع و عریانلقدن ترابه ملتصق اوله (وقیل بالعکس) و دینلشدر که عکس او زره در یعنی فقیر بر شیء او ایان
 اوله و مسکین نصابدن قبلل شیئه مالک اولان کسینه اوله (و العامل یعطى بقدر عمله ولو غنیا) و عامله عملی
 متداری اعطا اولنور زیر اکندی نفسی عمل مسکین ایچون فارغ ایشدر (و المکاتب یعان فی فک رقبتہ)
 و مکتب زکاة خارج ایله فک رقبتده معاونت اولنور اگر افندیسی غنی دخی اولور سه منقولدر که نبی علیه السلام
 حضرت تارینه بر کسینه کلوب یارسول الله نبی بر عمله دلالت ایله نبی دخول جنته سبب اوله دید که (فک الرقبة)
 بیور مشلدر (و مدیون لایعاک نصابا فاضلا عن دینه) دیندن فاضل نصابه مالک اولمیان مدیون دخی زکاة
 خارجدن معاونت اولنور (و منقطع الغزاة عند ابی یوسف و الحج عند محمد ان کان فقیرا) ابو یوسف قتند
 منقطع الغزاة دخی معاونت اولنور و امام محمد قتند منقطع الحاج دخی معاونت اولنور اگر فقیر اولور سه
 منقطع غزاة دن مراد فقر اسیدر منقطع حاجدن مراد دخی فقر اسیدر * روایت اولندیکه بر کسینه فی سبیل الله
 بردوه حاضر ایلدم دیونبی علیه السلامه عرض ایلد کهه فقراء حاجدن بر نبی تحمیل ایلک ایچون امر ایلدی
 اصل مصرف فقرا ایچوندر (قوله علیه السلام خذها من اغنیائهم و ردها فی فقرائهم) دلیل و اضحدر
 (و من له مال فی وطنه لامعه) دخی شول کسینه معاونت اولنور که وطننده مالی اولوب لیکن کند یله
 مال اولیه بوندن مراد ابن سبیل و تسمیه سنک وجهی طریقه کثرت ملازمتی اولمغله کویا که ولد الطریق
 اولمشدر صوفیه ابن الوقت دیدکاری کبی (و یجوز دفعها الی کاهم والی بعضهم) و زکاتی فقر انک کایسه
 و بعضیسه و یرمک جائز در شافعی قتند یایدی صنفه یایدی صنفدن برینه و یرمک جائز دکلدر مادامکه اصناف
 سبعة ده هر صنفدن اوچ کسینده صرف اولنمیز زیر الام تملیک ایله اضافت اگر چه حقیقت ملکی ایجاب
 ایاز ایسه استحقاقی افاده ایدر مستحق اولدقلری مقرر در و بر کسینه مالک ثلثی اصناف سبعة ده وصیت ایلسه
 بونلردن بر یسی محروم اولمق جائز دکلدر اوله اولیحق بودخی انک کبیدر بزم ایچون دلیل بو محله، اضافت
 مصار فی بیان ایچوندر یوخسه اثبات استحقاق ایچون دکلدر خصوصاً ابن عباس حضرت تلری بوندن
 مراد بیان مصار قدر بیان استحقاق دکلدر هر قنغینسه صرف النور سه کفایت ایدر بیور مشلدر تکم
 صلاتده استقبال قبله به امر اولمشدر اول کعبه دن بر جزئنه استقبال ایلسه امره امتثال ایتش اولور
 و حق سبحانه و تعالی اول اصنافی محتاجیندن اخبار ایلین اوصاف ایله ذکر ایلدی بز بلد ککه بوندن مقصود
 محتاجک حاجتی قضا ایلکدر * پس بوتقدیر چه جمله اصناف حقیقتده معنی جهتندن صنف واحد اولمش
 اولور جمع ایسه جنسندن مستعار در زیرا فین جمعه الف لام داخل اولسه معنای جمعیت مضحیل اولور
 و الف لام کلام عربده درت معنایه استعمال اولنور بر یسی جنس ایچون الرجل خیر من المرأة کبی
 و بری دخی استغراق جنس ایچون (ان الانسان لفی خسر) کبی و بری دخی عهد خارجی ایچوندر (کارسلنا
 الی فرعون رسولا فعصى فرعون الرسول) کبی و بری دخی عهد ذهنی ایچوندر (ادخل السوق) کبی
 (واضاف ان یا کله الذئب) کبی چونکه استعمال بویله اولیحق بو محله عهد استغراقه حل ممکن اولمبوب
 جنس مراد اولنور (کافی قوله تعالی لایحملک النساء من بعد) بو آیت کریمه ده دخی عهد استغراق ممکن
 دکلدر استغراق مراد اولنیدی لازم کلور دیکه دنیا نیک جمیع صدقاتی جمیع فقرا ایچون اوله بوتقدیر چه بر فرد
 محروم اولمق جائز اولنیدی بوکا ایسه بر فردک اقتداری یوقدر لیکن بو محله احسن قول بو اوله که استغراق
 حقیقی به حل اولمبوب استغراق عرفی به حل اولنه تکم جمع الامیر الصاغة دینلور بونده بلدینک صاغة سن
 یا خود اطراف ملکک صاغة سن جمع ایلدی دیمکدر بوتقدیر چه استغراق عرفی ایسه وسع بشردن خارج
 دکلدر (ولاندفع لسانه مسجد او تکنن میت) و مال زکاة بئاء مسجد و تکنن میت ایچون دفع اولنم یعنی و برلمز
 زیرا زکاتده واجب اولان قطع ملکدر غیره تملیک ایله و زکاتده تملیک رکندر و اگر بر قائل التملیک زکاة قولمکن
 بلا دلیل مجرد بر دعوا در حق سبحانه و تعالی نیک (انما الصدقات للفقراء) قولندن غیری بوکا دلالت ایدر دلیل

بوغیکن حالبوکه اول لامی دخی تملیک ایچون قیلیوب عاقبت ایچون قیلدیگر دیوجواب طلب ایدر سد جواب
 و یریلور که بزم لام عاقبت ایچوندر دیدیگمزنک معناسی صدقاندن فقرانک مقبوضی اولان عاقبت ملکی اولور
 ابتداء صدقاندن یوخسه مستحق دکلدر در تکیم تو ضیحده فخر اسلامدن (الصدقة تقع فی کف الرحمن قبل ان تقع
 فی کف الفقیر) حدیث شریفتک معناسنده صدقه ابتداء بدفقیره ینه الله ایچوندر و بدفقیره دوام و بقا
 اعتبار یله حق عبدالورز برابتدا حق فقیر دکلدر * پس مقبوضی اولدقدن صکره عاقبت ملکی اولور
 لام دلاتیله دیکدر بلا دلیل دعوی مجرد دیدکری صحیح اولدی اند نصکره تکفین میتده تملیک محقق
 اولدیغنه دلیل برمی قورد اکل ایلسه اول کفن مکفن ایچوندر وارث ایچون دکلدرز براتملیک محقق اولدی
 (اوقضاء دینه) یا مینک دینی قضا ایچون دخی زکاة و یرلمز یرا بونده دخی تملیک یوقدر (اوئن قن یرعتق
 یا آزاد اولمغه عبدک منی ایچون زکاتدن برشی و یرلمز یرا اعتقادده اسقاط ملک واردر تملیک یوقدر
) (ولا الی ذمی و صح غیرها) دخی ذمی به مال زکاتدن و یرلمه اما مال زکاتدن غیر صدقه و یرلمک صحیح اولور
) (ولا الی غنی ملک نصبا من ای مال کان) دخی نصابه مالک اولان غنی به اگر زکاة مالندن و اگر سائر نوردن
 هر قنغیسندن اولورسه و یرلمه (او عبده) و غنیک عبده دخی مال زکاة و یرلمه زرا العبد وما یملکه
 کان لمولاه فحواسی اولیحق اعطا اولنان مال زکاة افندیسه و یرلمش اولور (اوظفله) یا ناک کوچک اوغلو نه
 و یرلمه زرا اول طفل تبع باباسی مالیه غنی عد اولنور (بمخلاف ولده الکبیر) اول غنیک ولد کبیری عبدک و ولد
 صغیر ینک خلافتجه در اکا زکاة و یرلمک صحیح اولور اگر نفقه سی اولاب غنی اوزر ینه ایسه دینه و یرلمک
 جائز در انک غناسی ایله ولد کبیر غنی عد اولنور (وامر آه ان کانا فقیر بن) اول غنیک خاتونده دخی زکاة و یرلمک
 صحیح اولور اگر ایکسی دخی فقیر اولورسه (ولالی هاشمی من آل علی او عباس او جعفر او عقیل او حارث
 ابن عبد المطاب ولو کان عاملا علیها) و هاشمی به دخی زکاة و یرلمه که هاشمی آل علی و آل عباس و آل جعفر
 و آل عقیل و آل حارث بن عبد المطابدر اگر زکاة اوزر ینه عامل دخی اولورسه ینه زکاتدن برشی و یرلمه
 زرا نبی عایه السلام بنی هاشمه خطاب ایوب (بابی هاشم ان الله تعالی حرم علیکم غسله اموال الناس
 و اوساخهم و عوضکم عنها بخمس الخمس) بیور مشردر معلوم اوله که حارث و عباس نبی علیه السلامک
 عیلمدر و جعفر و عقیل علی کرم الله وجهه نک قنداشلدر بو نلرک جمله سی هاشمه منسوبلدر زرا
 نبی علیه الصلوة و السلام حضرتلر ینک نسب شریقلری محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبدمنافر
 (قیل بمخلاف التطوع) دیندیکه تطوع بو نلرک خلافتجه در یعنی جوازنده اختلاف ایشلدر بعضیلر
 دیدیلر که صدقه واجب ایله صدقه نقل یننده فرق یوقدروقف دخی بنی هاشمه حلال دکلدر * بدایعه ذکر
 اولمشدر که اگر واقف بنی هاشمه برسننه شرط ایلسه جائزدر یعنی مشایخ دیدیلر که صدقه نقل بنی هاشمه
 حلال دکلدر زرا نقل ایله مالکدن برشی زائل اولمز قرض ایله اولدیغی کبی ابو جعفر طحاو ینک امالی شریحنده
 ابوحنیفه دن روایت ایوب صدقاتک کلسی بنی هاشمه جائزدر حرمت نبی علیه الصلوة و السلام عهدنده ایدی زرا
 ختمک خمسی کند و له و اصل اولوردی نبی علیه السلامک وفاتی ایله خمس الخمس ساقط اولدی و صدقه جائز اولدی
 صحیحده بودر (ومو الیهم مثلهم) بنی هاشمک موالیسی دخی کندیلری کبیدرانلر دخی مال زکاة و یرلمز یرا
 بنی هاشمک معتق قوللردن بری نبی علیه السلامدن سؤال ایوب (اتحمل لی الصدقة) دیدکده (لانت مولانا)
 بیور مشردر و بر حدیث شریفتک بده دخی (موالی القوم من انفسهم) واقع اولمشدر (ولا یدفع المزکی زکاة الی اصله
 وان علا و فرعه وان سفل) مزکی زکاتی اصلنه و یرمیه یعنی بابا و اناسته هر نقدر یوقاری دخی اولورسه
 و فرعه دخی و یرمیه هر نقدر اشاعه دخی اولورسه یعنی بابا و اناسته و جدینه و جدینک جدینه هر نقدر قدری یوقارو
 اولورسه اشاعه غنیده بو یلجه ذر بو نلرک مایتنلرنده متافع متصلا در شرط ایسه مملکدن قطع منفعتدر
 (اوزوجته) زوجه سنه دخی و یرمیه بالاتفاق عادتاً منافعه اشتراکری اولدیغیچون جائز دکلدر (وکذا
 لاتدفع الی زوجها) ارعورته و یرمدیکی کبی عورت دخی ار ینه زکاة و یرمیه ابوحنیفه قنده (خلافها)
 اما مین ایچون خلاف واردر انلر قنده عورت ار ینه زکاة و یرلمک جائزدر ابن مسعودک خاتونی
 نبی علیه السلامدن زوجه تصدق ایچون سؤال ایلدکده (لک اجر ان اجر الصدقة و اجر الصلوة) بیور مشردر

ابوحنیفه رضی الله تعالی عنه بوضو نافلة به محمود در دیو جواب و بر مشل در (ولالی عبده او مکاتبه او مدبره اوام و ولد) دخی مزکی زکاتی قولونه و مکاتبه و مدبره و وام ولدنه و برمیها کرو و برسه قطع منفعت بولنماش اولور جائز دکلددر (و کذا عبده المعتق بعضه) و ینه مزکی زکاة و برمک جائز دکلددر بعض اعضاسی معتق اولان عبدينه * زیرا اول عبده مکاتب حکمنده در ابوحنیفه فتنده (خلافا لهما) امامین خلاف ایدوب اکازکاة و برمک جائز در دیرزیرا اول عبده معتق البعض حر مدیون کبیددر (و لو دفع الی من ظنه مصرفاً بانه غنی او هاشمی او کافر او ابوه او ابنه اجزاه) و اگر مزکی زکاتی دفع ایلسه شول کسنده به کمالک ظننده اول کسنده مصرف اوله بعده ظاهر و بیان اولسه که اول کسنده غنی یا خود هاشمی یا خود کافر یا خود مز کینک بیاسی یا خود او غلی ایمش کفایت ایدر یعنی زکاتی و برمش اولور ابوحنیفه و محمد فتنده بولرک دلیلی حدیث معن بن یزیددر * روایت اولندیکه یزید زکاتی توزیع ایلیک ایچون برکسنده بی و کیل ایدوب اولدخی حین توزیعده یزیدک او غلی معنه دخی و برمش صباح اولدقده یزید زکاتی او غلنک انده کور یچک رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضور عالیلرنده مرافعه اولدیله (فقال النبي عليه السلام يا معن لك ما اخذت ولك يا بن بدمانويت) یور مشل در (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف خلاف ایدوب اعاده سی لازمدر محملک غیری به وقوع عنده یقین حاصل اولد ایچون دیر (ولو بان انه عبده او مکاتبه لایجزیه فیعید) و مزکی مصرف ظن ایدوب زکاتی دفع ایلد کد نصرکه ظاهر اولسه که اول مصرف ظن ایلدیکی کسنده کندینک عبده یا مکاتبی ایمش و بر دیککی زکاة کفایت اینز اعاده ایله زرا حقیقت ملکندن خروج بولنمیوب عبده و مکاتب دخی اهل اولنما غله اعاده سی لازم اولور (و ندب دفع ما یغنی عن السؤال یومه) و برکونک سؤالدن اغنا ایده جک شیئی و برمک مندوب اولدی یعنی مال زکادن برکون کفایت ایله جک مقداری و برمک مندوبدر (و کره دفع نصاب او اکثر الی فقیر غیر مدیون) و مدیون اولمیان فقیره نصاب یا خود نصابدن اکثر زکاة و برمک مکروه اولدی امامدیون اولان فقیره نصابدن زیاده و برسه لا بأسدر (و نقلها الی بلد آخر) و مال زکاتی بلد آخره نقل ایلیک دخی مکروه اولدی زرا حق جاری رعایت ایلامش اولور (الا الی قریبه) مکرکه کندی قریبی ایچون نقل ایلیه اولزمان مکروه دکلددر زیرا کندی قریبده هم اجر صدقه هم اجر صله بولنمش اولور (او احوج من اهل بلده) یا خود کندی اهل بلدنده اولان فقرادن زیاده فقر و احوج اوله اولوقت مکروه دکلددر زیرا مقصود محتاجک حاجتی قصادر احوج اولیحق دخی اولی در (و لایسئل من له قوت یومه) و برکونک قوتی اولان کسنده سؤال ایتیه یعنی دیلمیه * معلوم اوله که بیت المال ایچون جمع اولان مال درت نوعدر نوع اول زکاة سوائم و اعشاردر و تجارت ایچون مرور ایدن مسلمانلردن اخذ اولنان شیئدر و مصرف ایسه حق سبحانه و تعالینک (انما الصدقات للفقراء و المساکین) قول شریفنده بیان اولندیغی او زره سکر صنف اولوب مؤلفه قلوب ساقط اولغله بدی صنف قالمشدر نوع ثانی غنائم و معادندر و رکازک خسیدر مصرفی ایسه حق سبحانه و تعالینک (واعلموا انما غنمتم من شیء فان لله خمسة و للرسول و لذی القربی و الیتامی و المساکین و ابن السبیل) قول شریفدر اللهمک سهمی ایله رسولک سهمی بزدر سهم الله ذکر اسم الله تبرک افتتاح و بومالک فضیلتی اظهار ایچوندر نبی علیه السلامک سهمی وفات شریفی ایله ساقط اولدی و ذی القربی که قرأت رسول علیه السلامدر انلرک سهمی بزم فتمزده ساقطدر اما امام شافعی فتنده ثابتدر فی زماننا اوج صنفه صرف اولور بری یتامی بری مساکین و بری ابن سبیلدر نوع ثالث خراج و جزیه در که مستأمن و اهل ذمتدن اخذ اولنادر بولرک مصارفی کار بان سیرایرک و کور بریلرک بناسی و سدغور و سایر بولرکه بکزر اولان شیلدر دخی ارزاق قضاة و ولاة و مفتی و محتسب و حفاظ و مفسرین و معاین و متعاین و مقاتله ایچوندر * حاصل کلام بونوعک مالی عمارت دین و صلاح دار الاسلام و المسلمین ایچوندر و نوع رابع شول مالدرکه برکسنده فوت اولوب ورثه سی اولدقده متروکاتی بیت المالدن قبض اولنور اول مقوله مالک مصرفی مر ضی نک نفقه و ادویه سیچوندر دخی مالی اولمیان فقرامو ناسنک کفنی ایچوندر و لقیطک نفقه سیچون و جنسایتی ایچون و کسیدن عاجز اولان کسنده لرک نفقه سیچوندر سلطین و ولاة او زریته واجبدر که ذکر اولنان ابراد و مصارفی اربانه ایصالحه بذل اجتهاد ایدر غایة البیانده بولجده مسطوردر

بو باب صدقه فطر بيانده در صدقه فطر عبادتدر زیر بونده معنای مأونت واردر بواجادن بت شرط
 قیلندی وغیرک سبی ایله واجب اولمشدر عقل و بلوغدن دخی کمال اهلیت شرط قلندی (هی واجبه)
 صدقه فطر واجبه در ووجوبی معنای اصطلاحیسی اوزره در واجب دلیل شبهه ایله ثابت اولاندر انکچون
 جاحدی اکفار اولمززیر اعمال واجب واعتقادا دکلدرا ماصدقه فطرک ووجوبه دلیل نبی علیه الصلوة والسلام
 خطبه سنده (ادواعن کل حر و عبد صغیر او کبیر نصف صاع من بر او صاع من شعر) قولنده او امر شر یفیدر
 و بو محله ووجوبک ذکر ی بین الفرض والسنة دیمکدر امام محبوبی دیمشدر که واجبات اسلام یدیدر
 صدقه فطر و نفقه ذوی الارحام و وتر و اضحیه و عمره و خدمت والدین و عورتک ارینه خدمتی کبی (علی الحر
 المسلم المالك لنصاب فاضل عن حواججه الاصلية) حواجج اصلیه سندن فضله نصابه مالک اولان حر مسک
 اوزرینه صدقه فطر واجبه در و غنی اولمق شرطدر زیر (لا صدقه الا عن ظهر غنی) حدیث شر یفیدر
 دلیلدر (وان لم یکن نامیا) و اگر نامی دخی اولمزسه بینه صدقه فطر واجبه در بونده حولان حول لازم دکلدر
 (و به محرم الصدقة و بحج الاضحیه) و اول نصاب سببیه کندو به صدقه املق حرام اولوز و اضحیه یعنی قر بان
 واجب اولوز * معلوم اوله که نصاب اوج نوعدر بر نوعی شول نصابدر که انده زکاة شول ماله متعلق اولان
 احکام کبی واجب اولوز * و بر نوعی دخی شول نصابدر که انده احکام ار به و واجب اولوز مثلاً کندو به
 صدقه حرام اولمق و اضحیه واجب اولمق و صدقه فطر واجب اولمق و نفقه اقارب واجب اولمق کبی و بونده
 تجارت ایله نما و حولان حول شرط قیلندی * و بر نوعی دخی شول نصابدر که کندو به سؤال یعنی دیتلک
 حرام اولوز بعضیلر قتنده قوت بومیه به مالک اولمقدر بعضیلر قتنده الی در همه مالک اولمقدر (عن نفسه)
 صدقه فطر انسالک کندو نفسندن واجبه در عن نفسه اولان عن یوقار بده اولان واجبه لفظنه متعلقدر
 واجبه عن نفسه دیمکدر و ابن عمر رضی الله تعالی عنه نبی علیه السلام زکاة فطری ذکور و اناث اوزرینه فرض
 قیلشدر دیو حدیث شریف نقل ایلشدر (و ولده الصغیر الفقیر) و فقیر اولان و لد صغیری ایچون دخی صدقه فطر
 واجبه در زیر مأونت کامله سی واردر و اوزرینه دخی ولایتی واردر (و عبده للخدمة ولو کافرا) خدمتی ایچون
 اولان عبدی ایچون دخی افندیسی اوزره واجب اولمغه سبب (رأس بونه و بلی علیه) قولیدر کو یا که عبدک رأیی
 کندی رأسیدر شافعی خلاف ایدوب انک قتنده عبده جائز دکلدر (و کذا عن مدبره و ام ولده) و بینه عبد
 کبیر مدبردن و ام ولدندن دخی صدقه فطر واجبه در زیر بونلر ده دخی مأونت و اوزرینه ولایت واردر
 (لا عن زوجته و ولده الکبیر) زوجه سی و ولد کبیری ایچون واجب دکلدر مأونت ولایتده قصوری
 اولدیغیچون زیر حقوق نکاحدن غیر بده و الی اولمز و مأونت یعنی قوتندن تعیین اولدیغندن زیاده و یرلمز
 حتی صاحب فراش اولسه اداره سی زوجی اوزرینه لازم کلز شافعی قتنده زوج اوزرینه زوجه سیچون
 صدقه فطر واجبه در (و طفله الغنی بل من مال الطفل) غنی اولان طفلدن دخی اب اوزرینه صدقه فطر
 واجب دکلدر بلکه طفله کندی مالندن واجبه در ابو حنیفه و ابو یوسف قتنده و امام محمد یرزفرک قولی دخی
 بودر قیاس اولان بودر که باباسی کندی مالندن واجبه در و یره اگر طفله مالندن و یرسه ضمان لازم کلور
 و صدقه فطر شر یعتد زکندر مال زکاتی کبی * امدی صغیر اوزرینه واجب دکلدر زیر ا صدقه فطر
 عبادتدر صغیر ایسه عبادته اهل دکلدر (ولا عن عبد ابق) و عبد ابق ایچون دخی مولی اوزرینه واجب
 دکلدر یعنی قایقون کوله ایچون (الا بعد عوده) الا کلد کد نصکره واجبه در یعنی مال مضی بی ادا ایدر
 (و الجنون کا طفل) و مجنون طفل کبیر اگر فقیر ایسه باباسی ادا ایدر اگر غنی ایسه مالندن ادا ایدر ابو حنیفه
 و ابو یوسف قتنده * امام محمد قتنده باباسی ادا ایدر (ولا عن مکاتبه) و مکاتبی ایچون دخی واجبه دکلدر
 (ولا عن عبیده للتجارة) دخی تجارت ایچون اولان قوللری ایچون صدقه فطر واجب دکلدر (ولا عن عبد
 او عبید بین اثین) و ایکی کسسه بیننده یعنی مشترک بر قول یا خود بر نیچه قوللر ایچون صدقه فطر واجبه دکلدر
 ولایت و مؤتده هر بر ینک قصوری اولدیغیچون (و عندهما یجب علی کل فطرة ما یخصه من الرؤس
 دون الاشخاص) و امامین قتنده هر بر ینک اوزرینه رؤسندن کندو به مخصوص اولان شینک فطره سی واجبه در

اشفاصدن دکل امامین قسمت رقیبی جائز کور مشر * پس او یله اولیجق مثلاً ایکی کسسه نك درت عبدی اولسه هر برینه ایکی عبدك فطره سی واجدر او چچیسی معنودر * دینلشدر که عدم وجوب ائمه ثلاثه نك اجایی ایله در زیر شر یکنندن هر برینك نصیبی قبل القسمة جمع اولوب تماماً رقبه بیه مالک اولماسلدر کاهل رقبه بیه مالک اولمیا نه خود واجب اولدیغی یوقاروده کچمشدر (ولو بیع عبد بخیار فعلی من بقر الملائکة) واکر عبد بخیار ایله بیع اولسه صدقه فطری شول کسسه نك اوزرینه واجب اولور که هک انک اوزرنده مقترراوله اگر بخیار فسخ اولورسه فطره بابع اوزرینه دراکر فسخ اولمز ایسه مشتری اوزرینه در (وتحب بطلوع فجر یوم الفطر) و صدقه فطر یوم فطرده طلوع فجرده واجب اولور شافعی قتنده رمضانک یوم اخیرنده غروب شمسده واجب اولور ز بر صدقه فطره مضاف و مختص قیلندی پس غروب شمسده تمام وقتیدر دیر بزم ایچون دلیل اضافت اختصاص ایچوندر اختصاص ایسه یومه در لیله دکلدر اول تقدیرجه غره شوالده لازم کالور (من مات قبله او اسلم او ولد بعده لا یجب فطرته) امدی بر کسسه طلوع فجردن اول فوت اولسه یا خود طلوع فجر دنصکره اسلامه کسه یا خود و غسه اول کسسه نك فطره سی واجب اولمز ز پرا وجوب اداسنک شرطی معدومدر شافعی قتنده بر کسسه رمضانک اخیرنده بعد غروب الشمس فوت اولسه فطره سی واجب اولور (وصح تقدیمها) و صدقه فطری تقدیم ایلک صحیح اولدی (بلا فرق بین مدة ومدة) بر مدت ایله بر مدت یئنی فر قسز فطره نك تقدیمی صحیحدر یعنی وجوبدن اول یا خود وجو بد نصکره بومد تله دره فرق ایلک لازم دکلدر * خلاصه ده مسطوردر که بر کسسه اون یلاق یا خود دخی زیاده سنه لک فطره سی ادا ایله جائزدر و حسن بن زیاد دیمشدر که تحجیل فطره اصلاً جائز دکلدر اضحیه نك تحجیلی جائز اولدیغی کی و خلف بن ایوب دیمشدر که رمضان شریفک نصف اخیرند نصکره تحجیل اولسه جائزدر (ونب اخر اجها قبل صلاة العید) و قبل صلاة العید فطره بی اخراج ایلک مندوب اولدی ز پرا نبی علیه الصلوة والسلام مصلایه حیتمز دن مقدم اخراج بیور لر دی (واغزوهم عن المسئلة) بیور مشلدر (ولانسقط صدقة الفطر بالتأخیر) و فطره صلاة عید نصکره تأخیر اولسه ساقط اولمز (وهی نصف صاع من بر او دقیقه او سو بقیه او صاع من تمر او شعیر) و صدقه فطر بغدادین بقی صاعدر یا خود اول بغدادیک دقیقه نندن یا خود سو یقندن نصف صاعدر یا خود تمر دن یا شعیردن بز صاعدر (والز بیب کالبر) و قوری اوزم بغدادی کبیدر بو تشبیه جامع الصغیرر وایتیدر ز پرا اوزم ایله بغدادی معناده بر بزینه متقار بدر ایکیسی دخی جمله اجزای ایله اکل اولور اما اخر ماو شعیر بو نله مخالفدر خرمانک چکر دک و شعیرک مخالفه سی یعنی کیکی اخراج اولنور (وعندهما کالشعیر وهو روایة الحسن عن الامام) و امامین قتنده ز بیب شعیر کبیدر و بوز بیب شعیر کی اولسی ابوحنیفه حضر تارندن حسنک روایتیدر ز پرا اوزم و تمر بر برینه متقار بدر میوه لکده و طلولوقده (والصاع ما یسع ثمانية ارطال بالعراقی من نحو عدس او حنظل) و صاع شول ظر قدر که اکاسکز رطل عراقی صغه هر جک و بوکر لجه مثلندن صاع سکر ز رطلدر و رطل یکر می استاردر و استار کسر همزه ایله بقی درهمدر * پس هر رطل یوز اوتوز درهم اولور اول تقدیرجه بر صاع بیق قرق درهم اولور (وعندابی یوسف خمسة ارطال وثلث رطل) و ابو یوسف قتنده بش رطل وثلث رطلدر اما اسبیجایی امام اعظم ایله امام محمد قونی صحیح المیشدر (ولو دفع منوی بر صحیح خلافاً للمحمد) واکر بر کسسه ایکی من بغدادی و یرسه صحیح اولور اما امام محمد خلاف ایوب انک قتنده صحیح دکلدر معتبر اولان کیلدر وزن دکلدر (و دفع البر فی مکان تشتري به الاشياء فيه افضل) و بغدادی و یرمک افضلدر شول مکانده که اول بغدادی ایله اول مکانده اشیا اشترا اولند (وعندابی یوسف الدرهم افضل) و ابو یوسف قتنده دراهم یعنی اقیچه و یرمک افضلدر

❁ کتاب الصوم ❁

بو کتاب صوم بیانده در صوم لغتده امسا کدن عبارتدر هر نه زمان وهر نه وقتده اولورسه اولسون الله تعالینک حضرت مر یمدن حکایه ایله ایکی کی قال (انی نذرت لرحن صوما) ای امسا کا عن الکلام و قال علیه السلام صوموا عاشوراء و من اکل فلیصم بقية یوم (وهو ترک الاکل والشرب والوطی من الفجر الى الغروب) و شر یعتده اول صوم اکل و شرب و جماعی ترکدر وقت فجر دن غروب شمسده کین ترک اکل و شرب در ابتدایی وقت فجر دن جزئیجه اول اولدیغی نص شریف ایله ثابتدر (قوله تعالی و کلاوا و اشربوا حتی یتین لکم الخط الا بیض

من الخيط الاسود) انتهاسي غرو به دكين اولديغنه دخي نص شريف (قوله تعالى ثم اتوا الصيام الى الليل
 (مع نية من اهله) اهلتدن نيت ايله ترك اكل وشرب ووطئدر نيت قيدي (انما الاعمال بالنيات) ايديكنه
 اشارتدر من اهله ديديكي حائض ونفساء وكافردن احترازدر (وهو مسلم عاقل طاهر من حيض ونفاس) واول
 اهل اولان كسنه مسلم وعاقل وحيض ونفاسدن طاهر اولاندر (وصوم رمضان فرضة على كل مسلم مكلف)
 وصوم رمضان هر مسلم مكلف اوزرينه فرضدر فرضيتي كتاب وسنت واجماع امت ايله ثابتدر (قوله تعالى
 كتب عليكم الصيام) (وقوله عليه السلام في حديث بني الاسلام الى آخره) بويله اولديغني اجلدن منكري كافر
 اولور مسلم ديديكي كافردن احترازدر زيرا كافر حكيم دنياده فروع اعمال ايله مخاطب دكلدر مكلف ديديكي صبي
 ومجنوندن احترازدر (اداء) اداء فرضدر (قوله تعالى فمن شهد منكم الشهر فليصمه) (وقضاء) قضاء دخي فرضدر
 (قوله تعالى فعدة من ايام اخر) (صوم النذور والكفارة واجب وغير ذلك نقل) نذرلو وكفارت صومي واجيدر
 وانك غيري نافله در نذور الله تعالينك (وليوفوا نذورهم) * واوفوا بعهد الله اذا عاهدتم قول شر يفي ايله
 ثابت واجماع امت دخي منعقد اولمشيكن نذور مذكوره نيچون فرض قيلتمدي ديوسو مال اولنورسه جواب
 ويريلور كه بويكي آيت كه نذورك وجو بنه دالدر نذر معصيت ونذر طهارت وعبادة مرضي وصلاح جنازه كبي
 بونلر ايسه دليل ظني ايله ثابت اولمشدر كه عام مخصوصدر حالبو كه فرضيتي تو تورايله ثابت اولماشدر مرتبه
 وجو بده باقي قالدي (وصوم العيدين وايام التشريق حرام) ويوم عيدده دخي ايام تشر يقده صوم حرامدر
 ايام تشر يق قربان بيرامتك ايكنجي واوچنجي ودردينجي كونه ديرلرز يرا انلرده صوم نهي اولمشدر (روى
 عقب بن عاص قال نهى رسول الله صلى الله عليه وسلم عن صوم يوم الفطر ويوم النحر وايام التشريق وقال عليه
 السلام في الايام المنهية انها ايام اكل وشرب وبعال) وهو المباحة اي ملاعبة الرجل اهله (وقال ايضا الا تصوموا
 هذه الايام) (ويجوز اداء رمضان والنذر المعين بنية من الليل والى ما قبل نصف النهار) واداء رمضان ونذر معين
 كيجه دن نيت ايله دخي نهارك نصفندن مقدم نيت ايله صحیح اولورو بونديه يجوز يصح معناسنه در مراد اولان
 نهار شرعيدر نهار لغوي دكلدر نهار شرعي اولدر كه صبح صادق قدن مغريه دكيندر بوتقديرجه نصف ضحوة
 كبرادر ونهار لغوي طلوع شمسدن مغريه دكيندر اول تقديرجه نصف نهار وقت زوال اولور (لاعهده
 في الاصح) نصف نهارده نيت صحیح اولمز اصح اولان دخي بودر بين المسافر والمقيم فرق يوقدر زفرقتده فرق
 واردر (وبمطلق النية) اداء رمضان ونذر معين مطلق نيت ايله دخي صحیح اولور (نويت ان اصوم) ديمكله
 (ونية النقل) ونقل نيتيله دخي صحیح اولور (نويت ان اصوم للنقل) ديمكله ائمة حنفيه قتنده رمضانده هر كون
 ايچون مستقل نيت لازمدر * امام مالك قتنده شهر رمضانك اولنده نيت واحده كفايت ايلرز يرا صوم رمضان
 عبادت واحده در نيت واحده كفايت ايدر بر آي اعتكاف ايدنه نيت واحده كفايت ايلديكي كبي بزم ايچون دليل
 تحقيا صومك هر كوني على حدة بر عبادتدر زيرا ايكي كونك ماينسده برليل نخل ايدر بوتقديرجه رمضان
 ايچون بر نيت كفايت ايلز اعتكاف بونك خلافته ملابسدر زيرا اعتكاف عبادت واحده در جميع اوقاتي
 اعتكافه صالحدر بر نيت كفايت ايدر (وصوم رمضان بنية واجب آخر للصحیح المقيم) صوم رمضان صحیح
 اولور واجب آخر نيتيله مقيم ايچون مثلا بر كسنه صاغ وسالم ومقيم صوم رمضان شريفده واجب آخره كه
 قضايه قالمش رمضان اولوب نيت ايلسه اول نيت ايلديكي صوم رمضان اولور (قوله عليه السلام اذا نسخت
 شعبان فلا صوم الا رمضان) لاالنذر المعين بل عما نواه (نذر معين صحیح اولمز بلكه نيت ايلديكي شي واقع اولور
 بر كسنه بر يوم معين صوم ايچون نيت ايلسه بعده اول كون كسنه قضايه قالمش رمضان نيت ايلسه قضايه
 قالمش صحیح اولور مقدما نذر ايلديكي صحیح اولمز صوم رمضان ايله نذر معينك فرقي بودر كه رمضان تعيين
 شارع ايله اولقين قوبدر كندندن ماعداسني ابطال ايدر نذر معينده اول قوت يوقدر زيرا ناذرك تعيينيدر
 (ولو نوى المرء ان يصوم او المسافر فيه واجبا آخر وقع عما نوى) واكر مرء يص ياخود مسافر رمضانده آخر واجبه
 نيت ايلسه نيت ايلديكي شي واقع اولور (وعندهما يقع عن رمضان) واما محمد قتنده نيت ايلديكي رمضاندن
 واقع اولور زيرا رخصت معذوره مشقت اولسون ايچون ندرچو نكه صومه تحمل ايلدي غير معذور مرتبه سنه
 ملحق اولدي (والنقل كله يجوز بنية قبل نصف النهار) وصوم نفاك جمله سي نصف نهاردن اول نيت ايله

صحیح اولور (عن عائشة رضی الله تعالی عنها ان رسول الله صلی الله تعالی علیہ وسلم کان یدخل علی نساءہ و یقول هل عندک من غذاء فان قلن لا یقول علیہ السلام انی اذ الصائم (والقضاء والنذر المطلق والكفارات لا تصح الا بنية معينة من الليل) وصوم قضاء ونذر مطلق وكفارات صحیح اولمز الا کیچهدن نیت معینه ایله صحیح اولور (و یتب رمضان برؤیته هلاله او بعد شعبان ثلاثین) ورمضان ثابت اولور هلالی کورمکه یاخود شعبانی اوتوز کونه صایعقله ثابت اولور * لایقدر کد شعبانک یکر می طقوزنده هلالی التماس ایدلر زیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (الشهر هكذا وهكذا اثار باصابعه وخنس ابهامه فی الثالثة لقوله علیه السلام صوموا لرؤیته وافطروا لرؤیته فان غم علیکم الهلال فاکلوا شعبان ثلاثین یوما (ولایصام یوم الشک الا تطوعا) وشک کونی اورج طوتاز مکر که تطوعا طوتیله (لقوله علیه السلام لایصام الیوم الذی یشک فیہ انه من رمضان الا تطوعا) (وهو احب ان وافق صوما یعتاده) و یوم شکده صوم مستحبدلر اگر صوم معتادی اولان کستنه نک صومی نیته موافق اولورسه موافقدن مراد بر کستنه اثنین وخبس کونلر یینی یاخود ایک آخری اون کونی یاخود بتون شهری طومتق معتادی اولسه یوم شک دخی صائمک معتادی کوننه راست کلسه اول یوم شکده صوم مستحب اولور اگر رمضان اولورسه رمضان اولور زیرا یوم شکده صوم نهی اولمشدر (لقوله علیه السلام لا تقدموا رمضان بصوم یوم الا من کان یصوم یوما فلیصمه (والا فی صوم الخواص و یفطر غیرهم بعد نصف النهار) امدی خواصدن اولان صائم اولور خواصدن غیر یسی افطار ایدلر نصف نهار دنصکره فخر الاسلام ابو یوسفدن بر حکایه ذکر ایدوب اسدن عمر و دیدیکه بر کون باب رشیده کلوب قاضی ابو یوسفنه راست کادم باشنده عامه سواد و اوزرنده درع سواد و ایاغنده خف اسود برسیاه آت اوزرنده برسیاه اگر محصل کلام صقلندن غیر بر آق شی یوق ایدی حالبو که اول کون یوم شک ایدی ناسه افطار ایلاک دیوفتوی و یردی بن کادیدمکه سن مفطر مین ابو یوسف صائم دینی معلوم اولدیکه خواصکه مفتی وقاضی کبیلر صائم اولق لازم ایش یوم شکده افطار ایچون بو حدیث شریف دخی کافیدر (قوله علیه السلام اصبحوا یوم الشک متلومین ای غیر آکین ولا صائمین (و کره صومه عن رمضان او عن واجب آخر) و یوم شکده رمضان یاخود واجب آخر دن نیت ایله صوم مکر وه قیلندی (لقوله علیه الصلوة والسلام من صام یوم الشک فقد عصی ابالقاسم (وکذا ان نوى ان کان رمضان فعنه والافعن نفل او عن واجب آخر) و ینه یوم شکده صوم مکر وهدر اگر نیتده دیرسه اگر یوم شک رمضان اولورسه اول صوم رمضان اولسون و اگر یوم شک رمضان اولمز ایسه اول صوم نافله اولسون یاخود واجب آخر دن اولسون دیره (وصح فی الکحل عن رمضان ان ثبت) و یوقاروده ذکر اولنان کلامک جمله سنده صوم رمضان اولور اگر رمضان ثابت اولورسه جمله سی ایکی صورت اولدی * اما صورت اولی اول کستنه شهری کوردی شهر رمضان قطعی نیت ایلدی اصل نیت موجود اولمغله بو تقدیرجه واجب آخرک جهتی لغو اولدی اما صورت ثانیه که رمضان ایله نافله بینده تردید زاصل نیت موجود واصل نیت ایسه عدم تردیدر (والا) و اگر یوم شک رمضان ثابت اولمزسه (فانوی ان جزم) واجب و نفلدن نیت ایلدیکی اولور اگر جزم ایش ایسه (ونفل ان تردد) و اگر تردد ایش ایسه یوم شکده اولان صوم نافله اولور زیرا رمضان اولورسه رمضان اولمزسه نافله اولسون دیمک تردیدر (وان قال ان کان رمضان فاناصم عنه والافلا) و اگر دیرسه اگر یوم شک رمضان اولورسه بن رمضان صائم اولورم اگر رمضان اولمزسه صائم اولمز دیره (لایصح ولو نبت رمضانته ولا یصیر صائما) اول کستنه نک صومی صحیح اولمز زیرا عن یقی قطعی اولمادش اولدی کویا که اگر یار بن غذا بولور رسم اکل ایدرم اگر یولمز ایسم صائم اولورم کبی دیمش اولدی واصل نیت متردد اولمغله کویا که نیت ایلامشدر منصف لایصح دید کد نصکره ولا یصیر صائما دیمکه حاجت بو غیدی زیرا عدم صحت عدم صومی مستلزم ایدی (واذا کان بالسماء علیه) دخی فین سماء علت اولسه بلوط وغبار ودخان کبی که رؤیته مانع اوله (قبل فی هلال رمضان خبر عدل) قبول اولنور هلال رمضان عدل واحدک خبری یعنی کوردم دیو خبر و یرمی زیرا بو دینه متعلق خبردر عدالت شرط قیلندی شروط شهادتن اولدیغیچون اخباردن دخی شرط قیلندی (ولو عبدا وانثی او محدودا فی قذف تاب) اول عدل عبدا یاخود انثی یاخود قذف ایچون حد اولنوب نایب اولنلر دن ایسه ده

زیرا بوشهادت دکلدر انجق خبردر خبر و احد حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم قبول ایشدر (قال ابن عباس جاء امر ابی الی النبی علیه السلام قال انی رأیت الهلال) یعنی هلال رمضان کوردم دیدی (فقال آتشهدان لا اله الا الله قال نعم فقال آتشهدان محمد رسول الله قال نعم فقال یابلال اذن ان صوموا غدا) (ولا یشرط لفظ الشهادة) وهلال رمضان کورده لفظ شهادت شرط اولندی زیدا بوشهادت دکلدر خبردر (وفي هلال الفطر و ذی الحجة شهادة حرین او حر و حر تین) وهلال فطر ده وهلال ذی الحجة ده ایکی حرک یا خود بر حر ایله ایکی حره نک شهادتی قبول اولنور (بشرط العدالة) عدالت شرطیله زیرا بونده الزام واردر (ولفظ الشهادة) دخی لفظ شهادت شرطیله زیرا بونده نفع عبد واردر اول منفعت افطار و قربان اتنک چوقله فیدر سائر حقوقه شبه اولمغین لفظ شهادت شرط قیلندی (لا الدعوی) دعوی شرط دکلدر (وان لم یکن بالسماء علة فلا بد فی الکل) واکر سماده علت اولمز ایسه رمضان و فطر و اضحیه ده لابددر (من جمع عظیم یقع العلم بخبرهم) جمع عظیمین لابددر او یله جمع که خبر لریله علم واقع اوله زیرا مطالعه موانع یوق ابصار صحیحه جمله نک همتی بر برینه متقارب بو یله زمانده تفرد ایلیک غلطی ایهام ایدر او یله اولسه توقفی ایجاب ایدر حتی جمع کثیر او انچه کثرتک حدی اهل محله در ابو یوسف دیر که الی آدم اقسام اعتباریله امام محمد هر طرفدن خبر واردر اوله دیر (وفي رواية) و ابو حنیفه دن برر و ایتده (یکتفی باثنین) ایکی کسنه نک شهادتی ایله اکتفا اولنور سائر حقوق شهادتی اعتباریله (وقال الطحاوی یکتفی بواحد ان جاء من خارج البلد او كان علی مکان مرتفع) و طحاوی دیدیکه بر کسنه نک شهادتیله اکتفا اولنور اگر اول کسنه خارج بلد دن کیش اوله یا خود مکان مرتفع دن کورمش اوله مناره و جبل کی (ولو صاموا ثلاثین و اتموه حل الفطر ان صاموا بشهادة اثنین) واکر اوتوز کون صائم اولسدر وهلال فطری کورمسدر افطار ایلیک حلال اولور اگر رمضان اولنده ایکی کسنه نک شهادتیله صائم اولدیلر ایسه زیرا نصاب شهادت موجود اولمش اولور (وان صاموا بشهادة واحد لا یحل) اگر اولده برشاهدک شهادتیله صائم اولمش ایسه فطر حلال اولمز (ومن رأى هلال رمضان او الفطر) و بر کسنه هلال رمضان یا خود هلال فطری کورسه (ورد قوله) و اول کورن کسنه نک قولی رد اولنسه یعنی قاضی شهاننی قبول ایلسه (صام) اول کسنه صائم اولور (وان انظر قضی فقط) واکر افطار ایدرسه بلا کفارة قضا ایدر اما قاضی شهادتی رد ایلزدن اول افطار ایلسه صحیح اولان بودر که انک اوزرینه کفارت لازم اولیه و بر کسنه هلال رمضان کورسه و بالکن صائم اولسه و اوتوز کونی تکمیل ایلسه اول کسنه افطار ایلسون الا قاضی ایله معا افطار ایلسون اگر افطار ایدرسه اوزرینه کفارت لازم کلز (و یجب علی الناس التماس الهلال فی التاسع و العشرین من شعبان و من رمضان) و ناسک اوزرینه واجبدر که هلالی شعبانک و رمضانک یکر می طقوزنده التماس ایدر یعنی طالب اولدر (قال عبد الله بن مسعود ما صنعنا علی عهد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم رمضان تسعة و عشرين یوما اکثر مما صنعنا ثلاثین یوما) (واذا ثبت) واکر هلال ثابت اولور ایسه (فی موضع لزیم جمیع الناس) هلال بر موضعه ثابت اولسه جمع ناسه صوم لازم اولور اختلاف مطالعه اعتبار یوقدر حتی دیمشدر که اگر اهل مغرب هلال رمضان کورسه اهل مشرق اوزرینه انلرک کورمی ایله صوم واجب اولور فقیه ابواللیث فتوا سی بونک اوزرینه در وقاصیحان دخی بویله ذکر ایشدر (وقیل یختلف باختلاف المطالع) دخی دیشدر که اختلاف مطالع ایله مختلف اولور فتاوی حسامیه ده دیمشدر که بر مصرک اهلی اوتوز کون صائم اولسدر رؤیت ایله و آخر مصر اهلی دخی رؤیتله یکر می طقوز کون صائم اولسدر یکر می طقوز کون صائم اولنلره بر کونک قضاسی لازمدر اگر شهر لری بر لرینه یقین ایسه زیرا قرینه اختلاف مطالع اولمز اما بعید اولسه اختلاف مطالع ایله اهل مصر آخره بر شی لازم کلز و حضرت عائشه رضی الله تعالی عنهادن مرویدر که (فطر کل بلدة یوم یفطر جماعتهم و اضحی کل بلدة یوم یضحی جماعتهم)

باب موجب الفساد

بویاب افساد صومی ایجاب ایدن شی بیاننده در معلوم اوله که صائم دن صادر اولان افعال اوچ قسمدر * اولی قسمی شول فعلدر که توهم اولنور که مفسد اوله حالبو که مفسد دکلدر * ایکنجی قسمی شول فعلدر که صومی افساد ایدر لکن کفارت ایجاب ایلر * اوچجی قسمی شول فعلدر که صومی افساد و کفارت دخی ایجاب ایدر *

پس بواجلین مصنف ابتدا صومی افساد ایدوب کفارت ایجاب ایدنی ذکر ایلدی (یحی القضاة و الکفارة
 ککفارة الظهار علی من جامع اوجو مع فی رمضان عدا فی احد السبلین او اکل او شرب عدا غداء و ادواء)
 قضا و کفارت واجب اولور شول کسینه نك اوزر ینه که رمضانده عدا حد سبلینه جاع ایلید یا خود جاع اولته
 یا خود اکل ایده یا خود شرب ایده قصد اغذا جهتدن یا خود دو وجهتدن کفارت ظهار کبی و کفارت ظهار
 قول آزاد ایتکدر اگر قادر دکل ایسه ایکی آی متنا بعا صائم اولمقدر اگر ضعیف اولوب عدم استطاعتی
 اولور سه التمش مسکینی اطعام ایده (و کذا لو احمج او اغتاب فظن انه افطر فاکل عدا) بالاده ذکر اولنان
 حکم کبیدر اگر برکسینه حجرات ایتدر سه یا خود غیبت ایسه * پس بومعنا لردن ناشی کندوی افطار ایلدی
 ظن ایلوب عدا اکل ایسه ینه کفارت لازمدر (قال النبی علیه الصلوة والسلام ثلاث یفطر ن الصائم
 و یتقض الوضوء و یتهد من العقل الغیبة و التمیمة و النظر الی محاسن المرأة) غیبت مفطر صوم اولسنده
 معنای ذهاب ثواب ایله بالاجاع مأولدر کانه اولماش کبی اولور (و لا کفارة بافساد صوم غیر رمضان)
 و رمضانن غیر صومک افسادنده کفارت یوقدر (و یجب القضاء فقط لو افطر خطأ او مکرها) و انجق قضا
 واجب اولور اگر خطأ یا خود مکرها افطار ایدر سه (او احتقن او استعط) یا خود احتقان ایسه یا خود
 بورنه دوا چکوب قصبه سنه و دماغنه و اصل اولسه (او افطر فی اذنیه) یا خود قولاغنه دوا تقطیر ایسه
 (اوداوی جائفة) یا خود جوفه بالغه اولان جراحتنه مداوی ایسه (اوامة) یا خود باش یا ریغی که
 دماغه ایرشمش اوله اکا دوا ایسه (فوصل الدواء الی جوفه او دماغه) پس دوا جوفته یا خود دماغنه
 و اصل اولسه صوم فاسد اولور لکن کفارت لازم کلز * معلوم اوله که چن دوا رطب اولسه ابو حنیفه ایله
 امامین مابینده اختلاف وارد اما اگر یاس اولسه صوم فاسد اولز بالاجاع بوقول ظاهر الروایه نکدر و اکثر
 مشایخ اعتباری جوفه وصوله در حتی یابس اولوب جوفه وصولی معلوم اولسه صوم فاسد اولور و دوانک
 رطب و یابسنده فرق یوقدر مادامکه جوفه و اصل اولیه (او ابتلع حصة او حدیدا) یا خود حصة یعنی کوچک
 طاشیچمن یوتسه یا خود دمور یوتسه مثلاً شول شیء که عادتاً غذا دکلدر غذا اولیمان شیئته الحاق اولنور حتی
 برکسینه یشماش ارپه اکل ایسه و کاغد و طوبراق و ایرشماش و طبخ اولماش حبوب اکل ایسه کفارت
 یوقدر اما طین ارمنی اکل ایسه کفارت وارد ز بر عادتاً دوا ایچون اکل اولته کلشدر (او استقاء ملائفه)
 یا خود اغز طولوسی قوصغه طالب اولسه یعنی تکلف ایله قوصسه (او تسحر یظنه لیللا و النجر طالع او افطر
 یظن الغروب ولم تغرب) یا خود کبچه ظن ایدوب تسحر ایسه یعنی سحور طعمانی اکل ایسه حابو که
 فجر طالع اولسه یا خود شمس غروب ایلدی ظن ایدوب افطار ایسه حابو که شمس غروب ایتماش اولسه
 کفارت لازم کلز اما صومک فسادی غلط ایله رکن منتهی اولدیغیچوندر زیرا بوندن احتراز ممکن ایلدی
 نیسان بونک خلافتچدر اما صومک قضاسی شرعاً مثلی ایله مضمون بر حقد مر یض و مسافر کقضاسی کبی اما
 عدم کفارت جنایت فاطر اولدیغیچوندر زیر اقصدا کادر * بوصورتی غیر رضی الله تعالی عنهدن روایت اولنان
 قول تئید ایدر عمر رضی الله تعالی عنه مسجد کوفه نك ساحه سنده اصحابی ایله رمضان شرب ینده وقت غروبده
 اوتوررکن برقدح سود کتوردیلر اول سودی کندوسی و اصحابی ایچدی و مؤذنه اذان مغربن او قومنی
 امر ایلدی پس مؤذن اذان اوقیه جق یره چقدفده کونش غروب ایلدیکن کوردی (الشمس یا امیر المؤمنین)
 دیدی عمر رضی الله تعالی عنه (بعثناک داعیاً اولم نبعتک و اعیامنا تجانفنا لائم قضاء یوم علینا یسیر) دیو بیور مشلدر
 حضرت عمر ک بوکلامی لزوم قضاء و عدم کنهه دلالت ایدر اگر سن بوموضع مثلاً وده واجب اولان شیئک
 بیانی ایضاح قیلاجق اولور سک اول موضع عدم لزوم کفارت دلالت ایدر زیر ایبانه حاجت محتلده سکوت
 ینه بیاندر (او اکل ناسیا فظن انه افطر فاکل عدا) یا خود ناسیا اکل ایسه و صومی افطار ایلدی
 ظن ایدوب پس عدا اکل ایسه اول کسیه قضا لازمدر کفارت لازم دکلدر (اوصب فی حلقه نائم)
 یا خود بوغاز ینه نائم اولدیغی حالده صود و کسه (اوجومعت نائمة) یا خود برعورت نائمة اولدیغی حالده
 جاع اولسه (او مجنونة) یا خود مجنونه اولدیغی حالده جاع اولسه بومعنی ایسه قتی نادر در و مجنونک
 اوزر ینه صوم واجب دکلدر که حتی جاع ایله قضا لازم کله بومسئله مأوله در که اولخاون کبچه دن مجنونه

اولیوب صومعه نیت ایش اوله صکره کوندزده جنون عارض اولوب اول حالده جماع اولنسه و جماعدن صکره
 افقت بولسه و جماع اولند یعنی کندینه دیسه لر خاتون مز بور صومنی قضا ایدر کفارت لازم دکلددر عنایه
 ونهاده مسطور در که ابی سلمان الجرجانی رحمه الله حکایت ایلدی که وقتا که بومسئله بی امام محمد حصر تلیزینه
 قرانت ایلد کده بکا خطاب ایدوب بوقرانت ایلد بیک خلق لساننده سو یلنور سوزدر کلام معتمد دکلددر
 واصلنده مجنونه دکلددر مجبوره در دیوجواب بیور مشلر در (اولم نیو فی رمضان صوما و لافطرا) یاخود
 رمضانده صومده و فطره نیت ایلسه اکل ایلسه قضا لازم اولور کفارت لازم اولمز (و کذا الو اصبح غیر ناو لاصوم
 فاکل و عندهما تجب الکفارة ایضا) یعنی ینه قضا لازم اولوب کفارت اولمدیغی کبیدر اگر بر کشتی صومی
 نیت ایتمدیکی حالده صباحه داخل اولسه و اکل ایلسه امامین قتمده کفارت واجب اولور کپوده کچن کبی
 حقیقتمده بومسئله مطلق دکلددر مقیددر یعنی قبل الزوال اکل ایدرسه کفارت لازم کلور دیکدر تکیم هدایه
 و شروعی بونی بیان ایشلر در (ولو اکل او شرب او جامع ناسیا لایفطر) و اگر بر کشتی ناسیا اکل و یا شرب و یا جماع
 ایلسه صومی بوزلمز ینه کما کان باقیدر (و کذا لو نام فاحتلم او انزل بنظر) ینه صومی بوزلمیان کبیدر
 اگر بر کشتی او بوسه و احتلام اولسه یاخو بر کسه یه نظر ایله انزال اولسه (او ادهن او اکتحل او قبل) یاخود
 یاغلسه یاخود اکتحال ایلسه یاخود او پسه (او اغتاب او احجم او غلب علیه التی) یاخود غیبت ایلسه
 یاخود حجامت ایترسه یاخود اکا قوصمق عارض اولسه (او تقیاً قلیلاً) یاخود تکلف ایله قلیلاً قوصسه
 (او اصبح جنباً او صب فی اذنه ماء) یاخود جنباً صباحه داخل اولسه یاخود قولاغنه صود و کلسه ینه صومی
 متغیر اولمز (و کذا لو صب فی احلیله دهن او غیره خلافا لابی یوسف) و ینه صومی بوزلمیان کبیدر اگر اخلیلنه
 یعنی ذکر ینک دلکنه دهن یاخود غیر شیء صب اولنسه ابوحنیفه قتمده صومی بوزلمز ابو یوسف خلاف ایدوب
 انک قتمده مفسد صومدر (و ان دخل خلقه غبار او دخان او ذباب لایفطر) اگر بر کشتیک بوغاز ینه غبار یعنی
 توز یاخود دخان یاخود سبک داخل اولسه صومی بوزلمز اما دخول ایله ادخالده فرق واردر اگر کندیکنک
 صنعیله اولورسه مفسد صومدر (ولو مطر او ثلج افطر فی الاصح) و اگر صائمک بوغاز ینه یغمور صومی داخل
 اولسه یاخود قار داخل اولسه صومی بوزیلور اصح روایتده (ولو وطی میته او بهیمة او فی غیر السیلین)
 و اگر صائم میته بی یاخود بهیمة بی یعنی حیوانی یاخود اوک و آرد دن غیر ی بود و قولتق و کوبک کبی محملاری
 و طی ایلسه (او قبل اولمس انزل افطر) یاخود او پسه یاخود لمس ایلسه یعنی طوبوب او خشاسه
 اگر انزال او لورسه صومی بوزیلور قضا ایدر کفارت لازم کلز قصور جنایت ایچون زیر حیوان و میته
 محل مشتهی دکلددر باقیسی ایسه صورت جماع دکلددر اول اجلدن کفارت لازم کلز (و الافلا) و اگر انزال
 اولمزسه صومی بوزلمز (و ان ابتلع ما بین اسنانه فان کان قدر المحصنة قضی و ان کان دونها لایقضی) و اگر صائم
 دیشلری اراننده اولان شیلری بوتسه اگر نخود مقداری اولسه قضا ایدر اگر نخود دن اشغی یعنی کوچک
 اولورسه قضا ایلز (الا اذا اخرجته ثم اكله) الاچین اول نخود دن کوچک و قلیل اولان شیی اخرج ایلسه
 اندن صکره اکل ایلسه قضا ایدر (ولو اکل سمسمه من الخارج ان ابتلها افطر و ان مضغها فلا) و اگر صائم
 خارجدن بردانه سمسم اکل ایلسه اگر بودارسه صومی بوزیلور و اگر بوتیموب چیمز ایسه بوزلمز (و التی ملا الفیه
 ان عاد او اعید یفسد عندابی یوسف و ان کان قلیلاً لایفسد و عند محمد یفسد باعادة القلیل لایعود الکثیر)
 و اغز طولوسی قوصمق اگر عودت ایدرسه یاخود صائم کندوسی اعاده ایدرسه فاسد لور یعنی صومی بوزیلور
 ابو یوسف قتمده و اگر قلیل اولورسه صومی افساد ایلز و محمد قتمده اعاده قلیل ایله صومی افساد ایدر عود کثیر
 ایله افساد ایلز (و کره ذوق شیء و مضغه بلاعذر و مضغ العلك و القملة ان لم یامن علی نفسه) و بر شیک ذوق
 و چیمسی مکروه اولدی و ساقز چیمک دخی مکروه اولدی و امک دخی مکروه اولدی اگر نفسنه امین اولمز
 ایسه (لان امن) اگر نفسنه امین ایسه مکروه دکلددر (و لا تکحل) صائم ایچون اکتحال دخی مکروه دکلددر
 (و دهن الشارب) و صائم ایچون یعنی یاغملق مکروه دکلددر (و السواک و لوعشیا) و صائم اولان کسنه استعمال
 مسواک ایلک دخی مکروه دکلددر اگر اوله دن صکره دخی اولورسه (و مضغ طعام لایدمنه لطفل) و طفل ایچون
 لاید اولان طعامی چیمک مکروه دکلددر (و لا الحجامه) حجامت دخی مکروه دکلددر زیرانی علیه الصلوة السلام

صائم ایکن حجرات ایشدر (ویکره عند الامام الاستشاق للتبرد) و امام اعظم قنده تبرد ایچون یعنی صغوفتمق
 ایچون استشاق مکر وهدر (و کذا الاغتسال والتلفف ثوب) و بنه مکر وهدر تبرد ایچون اغتسال
 و مبلول اولان ثوب ایله تلفف یعنی بور نمک دخی مکر وهدر (ولایکره ذلك عند ابی یوسف) و تبرد ایچون
 استشاق و اغتسال و تلفف ابو یوسف قنده مکر و اولمز زیرا نبی علیه السلام شدت حرارتده مبارک باشلرینه
 صغوف صوصب ایدر لر دی حالبوکه کندولری صائم ایدی بوذ کر اولنان اشیا عبادته مانع دکلدر (وقیل یکره
 المضمضة بغير عذر) و دینلدیکه بغير عذر مضمضه مکر و اولور (و المباشرة والمعانقة والمصافحة فی روایت)
 و مباشرت فاحشه و معانقة یعنی بر بر ینک بو یننه صار لمق دخی مصافحه ایتمک بر روایتده مکر و اولدی
 (و یستحب السحور و تأخیره و تعجیل الفطر) و سحور و تأخیر سحور و فطرك تعجیلی مستحب اولور تأخیر
 سحور و تعجیل افطارده نبی علیه السلام (ثلاث من اخلاق المرسلین تعجیل الافطار و تأخیر السحور و السواک)
 بیور مشلردر و بردفعه دخی (فرق مابین صیامنا و صیام اهل الکتاب اکل السحور) بیور مشلرد ❖ فصل ❖
 (بیاح الفطر لمریض خاف زیاده مرضه بالصوم) افطار مباح الورشول مریض ایچونکه صوم ایله مرضک زیاده
 اولسندن خوف ایلیه مباح اولوب قضا اولسندنه حق سبحانه و تعالینک (من کان منکم مریضا و علی سفر
 فعدة من ایام اخر) قول شریفیله استدلال اولتور و کتاب منتقاده افطار ایچون مباح اولان عذر لک بر یسی
 سفردر ❖ و بر یسی دخی شول مرضدر که صوم ایله زیاده اوله یاخود کبج اوکله بر یسی دخی حامل عورتدر
 یاخود اوغلان امرزن عورتدر اگر اوغلان صوم ضر ایدرسه ❖ بر یسی دخی عطش شدیددر و بر یسی دخی
 بر آجلقدر که اول آجلا تدن هلاک اولمق خوفی اوله (و للمسافر) دخی مسافر ایچون افطار مباح اولور
 (و صومه احب ان لم یضره) و اول مسافرک صومی احبدر اگر اکا ضرر ایتمسه حق سبحانه و تعالینک
 (وان تصوموا خیر لکم) قول شریفی دخی بوکا دلیلدر و (لیس من امیر اصیام فی امسفر) حدیث شریفی
 حالت مشقته حل اولتور (و لا قضاء ان ماتا علی حالهما) و اگر اول مریض و مسافر مرض و مسافرت حالتده
 اولسه لر آنلرک اوزر لرینه قضا یوقدر زیرا انلر (فعدة من ایام اخر) قول شریفک مضمونی اولان وقتده
 ایرشمدیلر (و یجب بقدر ما فاتهما ان صح او اقام بقدره) و مریض و مسافر صومدن فوت ایلدکاری مقداری
 قضا واجب اولور اگر مریض فوت ایلدیکی مقداری زمان صحیح اولورسه یاخود مسافر فوت ایلدیکی
 مقداری اقامت ایدرسه ❖ مثلاً بر کسینه رمضان شریفک آخرنده اون کون مریض اولسه رمضان نصرکه
 اون کون صحیح اولسه یاخود مسافر اون کون رمضان اکل ایتمش اولسه وبعده اون کون اقامت ایلسه
 بعد الاقامه فوت اولسه بو مقدار زمانک قضای اوزرینه واجب اولور (و الا فقدر الحجة و الاقامة) و اگر
 مریض فوت اولان زمان مقداری صحیح اولوب و مسافر اولزمان مقداری اقامت ایلسه انحق بش کون اقامت
 ایلسدر بش کونک قضای واجب اولور (فیطم عنه و لیه لکل یوم کالقطرة) پس ولیسی انک ایچون فوت اولان
 هر کونی ایچون فطره کبی اطعام ایدر فطره که بغدادین نصف صاع و سائر ندن بر صاع ایدی هر کونی ایچون
 اول متوال اوزره فقیر اطعام ایدر (و یلزم من الثلث ان اوصی) و اول اطعام اولنان شیء ثلثدن لازم کلور
 اگر وصیت ایدرسه (و الا فلا لزوم) و اگر وصیت ایتمسه ورثیه اطعام ایلك لازم کلز (وان تبرع به صحیح)
 و اگر ولی فدا ایلدیکی شیء ایله تبرع ایدرسه صحیح اولور و ثوابی اول میت ایچون اوله (و الصلاة کالصوم)
 صلاة دخی صوم کبیدر یعنی صومده تقدر اطعام اولتمش ایسه صلاتده دخی او یلجه اطعام اولتور
 (و فدية کل صلاة کصوم یوم هو الصحیح) و هر صلاتک فدیسه بر کون صومک فدیسه کبیدر صحیح اولان
 بودر و هو الصحیح لفظی محمد بن مقاتل رضی الله تعالی عنهما اولکی قولندن احترازدر اولکی قول بودر که صومه
 قیاس ایدوب هر کونک صلاتی ایچون نصف صاع بغدادی و بر یله دیش ایدی بعده بو قولدن رجوع ایدوب
 هر صلاة بر فرضدر هر بری بر کونک صومی منزله سدهدر دیش ابو حنیفه مذهبی اوزره و تردخی فرضدر اول
 تقدیرجه التی فرض اولور اون ایکی بطنان بغدادی و بر ملک لازمدر ز بر اصاع بیك قرق در همدر نصف صاع
 بشیوز یکرمی در همدر و ایکی من دخی ایکیشر یوز التمشدن بشیوز یکرمی در هم اولور بو حساب وزره
 هر کونک صلاتی ایچون اوچ صاع بغدادیکه ایدی بحق و یوقیه و یوز یکرمی در هم بغدادی و بر ملک ایجب ایدر

(ولا يصوم عنه وليه ولا يصلي) و اول ميتك وليسي انكچون صائم اولمز و نماز دخی فیتان بزم مذهبن بودر
 اما امام شافعی (من مات وعليه الصيام صام عنه وليه) حديث شريفيكه عائشه رضی الله تعالى عنهما دن روایت
 اولمشدر انی استدلال ایدوب ولیسی صائم اولنك جواز نه ذاهب اولمشدر * اما بزم انچون دلیل حضرت عمر
 رضی الله عنهدن روایت اولنان (لا يصوم احد عن احد) حديث شريفيدر و عايشه رضی الله عنهما دن روایت
 ایلديكي حديث شريفك تاؤ بلی بو اوله كه ميتك وليسي و وصیسي اولمز ايسه ولينك اطعام ایلديكي فعل
 ولينك ميت انچون صومي مقامنه قائم اوله (و قضاء رمضان ان شاء فرقه وان شاء تابعه) و رمضانك قضا سنی
 قضا ایدن كسنه ديلر سه تفریق ايدر و ديلر سه بر برينه تابع قیلار یعنی تفریق ایان زیر انص شريفيكه
 (فعدة من ايام اخر) در مطلق اولغین مراد ایلديكي اوزره قضا ايدر لکن مسحوب اولان متابع اولمشدر
 و اسقاط واجبه مسارعت دخی مسجيدر * كتاب اللهده مذکور اولان صوم سكر نوعدر دردی متابعه در
 و دردی تفریق و متابعه صاحبي مخیردر تابع اولان صوم رمضان و كفارت قتل و كفارت ظهار و كفارت
 عین انچون اولان صوملر در وصاحبي مخیر اولان صوم قضاء رمضان و صوم متعه و صوم كفارت حلق
 و صوم جزاء صید اما صوم رمضان اداسنك وجوب متابعنده اصلا بر كسنه نك سوزی بو قدر اما غیر یلر ده
 مشایخ حنفيه ضبط الثلثدر در كه شمول شیده عتیق رقبه شرط اوله انده متابع واجبدر اما عتیق مشروع
 اولمیانده متابع واجب دكلدر صاحبي مخیردر (فان اخره حتى جاء آخر قدم الاء ثم قضی و لافدية عليه)
 اگر قضاء رمضان آخره كلجده تأخیر ایلسه اداء صوم رمضاني تقدیم ايدر اندنصره اولكي قضایه
 قیلان رمضاني قضا ايدر اوزر ينه فديه لازم كلز زیر اوجوب قضا تراخی اوزر ينه در یعنی غیر مقید در
 و شافعی قننده قضا ايدر وهم هر کون انچون بر مسكینی اطعام ايدر انك مذهبي ابن عمر دن مرویدر و بزم
 مذهبن علی و ابن مسعود رضی الله تعالى عنهما دن مرویدر (و الشيخ الفانی اذا حجز عن الصوم بغيره و يطعم
 لكل يوم كالفطرة) و شيخ فانی چين صومدن عاجز اولسه افطار ایلیه و هر کون انچون فطره كبی اطعام
 ایده و شيخ فانی لفظيله توصیف یافنایه قریب اولد یغچوندر یا خود قوتی فانی اولد یغچوندر و شيخ فانی
 اوزر ينه فديه نك وجوبی بزم مذهبنده در * امام مالك ديمشدر كه شيخ فانی اوزر ينه فديه واجب دكلدر
 زیرا صومكه اصلدر اول واجب اولچق خلیف اولان فديه دخی واجب دكلدر بزیرر كه سبب شهود شهردر
 اول ايسه انك حقنده بولندی اگر مشقته تحمل ایدوب صائم اولسه فرضندن دافع اولور افطار ينك مباح
 اولسی دفع حرج انچوندر و بونك عذری زائل اولور دكلدر كه حتی قضایه رجوع اولنه مرض و سفر كبی
 شيخ فانیده فديه دلیل قطعی ايله ثابت اولمشدر (و قوله تعالى و علی الذین یطيقونه فدية) اهل تفسیر لا يطيقون
 او قومشاردر و حق سبحانه و تعالی نك (بین الله لكم ان تضلوا) قول شريفنده اولديغی كبی ای ثلاثضلوا
 ديمكدر * اگر سائل شعبی رضی الله تعالى عنهدن روایت ایدوب وقتا كه (و علی الذین یطيقونه فدية) نص شریفی
 نازل اولد ايسه اغنیا افطار ایدوب فديه و بر لر دی و فقراء صائم اولوردی شو كا بناء كه اسلامك اوائلنده
 بین الصوم و الفديه مخیر ایدیلر صكره (فن شهد منكم الشهر فليصمه) نص شریفی نازل اولدوقده اولكي آیت
 منسوخ اولدی منسوخ ايله استدلال خود جائز دكلدر دیرسه * اكا جواب و بر یلور كه اول آیت شيخ فانی حقنده
 وارد اولد ايسه ينه اول سلفه ذاهب اولديغی خود ظاهر در و اگر تخیر انچون وارد اولد ايسه ينه اول سلفه
 ذاهب اولديغی اوزره فسح صوم قادر اولان حقنده در * امدي شيخ فانی علی حاله كاك ان باقی قالدی
 (وان قدر بعد ذلك لزمه القضاء) و اگر شيخ فانی فديه ایلد كدنصره صومه قادر اولد قوت اولان صومك
 قضاسی اوزر ينه لازم اولور * اگر دینلور سه كه خلف ايله مقصود حاصل اولد قدنصره اصله قدرت
 خلیف ابطال انك تكیم تیم ايله ادا ایلد كدنصره صویه قدرت صلاتی ابطال ایلديكي ظاهر در اكا جواب
 و بر یلور كه بو محله اصله قدرت خلفيله مقصود حاصل اولمز دن مقدم اولمشدر زیرا خلفك صحتك شرطي
 موده ك دوام چيز ایدی بونده ايسه دوام چيز بولندی * پس اصله قدرت خلف ايله مقصود حاصل اولمز دن
 مقدم بولمش ایدی اول تقدیر چه قضا لازمدر (و حامل او مرض خافت عن نفسها او ولدها فطره و تقضى
 بلا فدية) و كندونفسندن یا خود ولد نندن خوف ایدن مرض و حامل افطار ایدوب بلا فديه قضا ايدر

(و يلزم صوم نفل شرع فيه) و نافلة صوم كه كاشمروع اولتمشیدی اگر افطار اولنورسه اول صومك قضاسی لازم اولورزیرا مشروع ملزومدر نذر کبی (الاقی ایام المنهیه) الا ایام منهیه ده قضا این منیهه ایکی بیرام کو نلری و اوچ دخی ایام تشریح قدر (و لایباحه الفطر بلاعذر فی روایه) و صوم نفل ایچون عذر سرز افطار اینک مباح دکلدر بر روایتده زیرا بونده ابطال عمل وارد رحق سبحانه و تعالی نیک (و لا تبطلوا اعمالکم) نص شریفی دلالتیه و ابو یوسفدن بر روایتده افطاری جائزدر زیر اخلفی وارد رخلقی اولدقده ابطال عمل یوقدر قضاسی لازم اولور (و یباحه بعذر الضیافه و يلزم القضاء ان افطر) و صوم نافلة بی ضیافت عذر یله افطار اینک مباحدر و قضاسی لازم اولور اگر افطار ایدرسه * زیرا مشروع ملزومدر کرک کندوسی صاحب ضیافت اولسون کرک ضیافته و ارسون ذخیره ده مذکوردر که قبل الزوال ایسه مباحدر اما بعد الزوال لایق دکلدر افطار اولنه مکر که عدم افطار ده حقوق و الدین اوله و فقیه ابواللیث دیمشدر که اولی اولان افطار ایدوب بعد قضا اینکدر اما خاتون صائم اولسون مکر که زوجنک اذنیله اوله اگر شروع ایدوب بعده افطار ایسه زوجنک اذنیله قضاء واجب اولور یا خود اول زوجدن بینوت واقع اولدقده قضا ایدر و اگر قول نافلة به شروع ایسه جائز دکلدر اگر افطار ایدرسه اقدیسنک اذنیله قضاسی واجب اولور یا خود بعد العتق قضا ایدر (ولونوی المسافر الفطر ثم اقام ونوی الصوم فی وقتها صحیح) و اگر مسافر صومی افطاره نیت ایسه اندنصرکه مقیم اولسه و افطاره نیت ایلدیکی وقتده صومه دخی نیت ایسه اول نیت ایلدیکی صومی صحیح اولور کرک نافلة اولسون زیر مسافر صومه اهدر ر تراخی سفر ایچون انجق و جوب ادا ده در اول ایسه اقامتیه زائل اولدی (و يلزم ذلك ان كان فی رمضان) دخی نیت ایلدیکی صوم لازم اولور اگر رمضان واقع ایسه نیتی وقتنده مخص اولان سفرک زوالی ایچون لکن افطار ایسه قضا لازم اولور کفارت لازم کلز (کا يلزم القضاء مقيما سا فر فی يوم منه) تکم قضا لازم اولور شول مقیمه که رمضان کونده سفر ایلدی (لکن لو افطر فلا كفارة فیهما) لکن اگر افطار ایدرسه ایکیسنده دخی کفارت یوقدر * اختیارد، مذکوردر که بعد طلوع الفجر مسافر اولورسه اول کونی افطار ایلسون اول کونک صومی اکا لازمدر زیرا اول مقیم حکمنده در اختیار یله ابطال ایلسون اگر افطار ایدرسه قضا و کفارتی لازم اولور (ومن اغمی علیه ایام افاضها الا یوما حدث فیها او فی لیلة) و شول کسنده که نیچه کونلر که معمی علیه اوله اول کونلری قضا ایدر الا معمی علیه اولدیغی کونی قضا اینلر یا خود کیچه سنده معمی علیه اولسه بنه کونی قضا اینلر زیرا اول لیلده امسا که نیت بولمغله وجود صوم بولنش اولور اول کونک صومنی قضا اینلر (ولو جن کل رمضان لایقضی) و اگر بر کسنده جمله رمضان مجنون اولسه قضا اینلر زیرا جنون بر اقددر که انساندن عقلی اسقاط ایدر اغما بونک خلا قجه در اغما ده عقل ثابت اولور (وان افاق ساعة منه قضی ماضی) و اگر اول مجنون رمضانک کیچه سنده یا خود کوندننده بر ساعت افاقت بولسه ماضی قضا ایدر یعنی کچمش کونلری قضا ایدر (سواء بلغ مجنونا او عرض له بعد فی ظاهر الروایه) ظاهر روایتده برابر در کرک مجنون اولدیغی حالده بالغ اولسون کرکسه بلوغدنصرکه عارض اولسون میسوطده بومنوال اوزره ذکر اولتمشدر (ولو بلغ صبی او سلم کافر او اقام مسافر او طهرت حائض فی یوم من رمضان لزمه امساک بقیه یومه) و رمضاندن بر کونده اگر صبی بالغ اولسه یا خود کافر مسلمان اولسه یا خود مسافر مقیم اولسه یا خود حائض طاهر اولسه اول یومک بقیه سنی امساک لازمدر رمضان حرمت و کندولر بینی صائم تشبیه ایچون (و لا يلزم الا ولین قضوه) و اول کونک قضاسی ایکی اولکیسنده که بالغ اولان صبی و سلم اولان کافر در انلره قضاسی لازم اولنر اول یومده عدم اهلیت اولغین اداسی واجب اولیجق قضاسی دخی واجب اولدی اگر نصف انهاردن مقدم بالغ یا خود مسلمان اولسدر و صومه نیت ایسه لر بعده افطار ایسه لر قضاسی واجب اولنر * اگر سؤال اولنورسه که صوم ایله صلاة یبننده فرق ندر صلاقی ایکیسی دخی قضا ایدر لر واکر وقتدن جزء اخیره ادراک ایسه لر * جواب و یریلور که ماینلرنده فرق بودر که صلااته سبب ادایه متصل اولان جزء در بونلرک اهلیتی بولمغله صومه ایسه سبب یومدن جزء اولور اول محله ایسه اهلیت منعده در اول تقدیر جه صلاک قضاسی لازم اما صومک قضاسی لازم دکلدر (بخلاف الآخرین) آخرین اولکیسینک خلا قجه در آخرین که اقامت ایدن مسافر و طاهر اولان حائضدر انلر اگر افطار

ایشان را سه اول کونی قضا ایدر اندنصره بقیه یومک اماکنده اختلاف اولندیکه استحباب طریقه میدر
 یوخته استحباب طریقه میدر محمد بن شجاع ذکر ایشاندر که علی طریق الاستحبابدر ز براندر مفسر ایدر مفسری
 اندن منع اینک نیجه واجب اولور و کتاب صومده ابوحنیفه رضی الله عنه دیشدر که کوندنک بعض نهاننده حائض
 طاهر اولسه آنکیچون حسن دکادر خلق صائم ایکن اول اکل و شرب ایلیدو بو قول استحبابه دلالت ایدر شیخ امام
 زاهد صفار دیشدر که علی طریق الاستحبابدر ز بر امام محمد کتاب صومده فلتصم بقیه یوم دیوتصریح ایشاندر
 امر ایسه استحباب ایچوندر ❖ و بر آخر موضعه الحائض اذا طهرت فی بعض النهار فلتدع الاکل والشرب
 پیور مشردر بودخی امر درو امام اعظم که لایحسن پیور مشیدی اندن دخی مراد فیحدر دیکدر اول تقدیرجه
 علی طریق الاستحباب دیش اولور ❖ فصل ❖ مصنف حق سبحانه و تعالی عبادنه واجب قیلدیغی
 شیدن فارغ اولدیسه عبد کنندو نفسنه واجب قیلدیغی شینه شروع ایلدی عبدک نفسنه استحباب ایلدیکی
 شیء حق تعالیک استحباب ایلدیکی ایله معتبردر وانک اوزرینه مترتب اولور ❖ صاحب نهاییه دیشدر که
 تحقیق نذر صحیح اولمز الا ایکی شرط ایله مکر خلافنه دلیل اقامت اولنه شرطک بری شرعا واجب
 جنسندن اولمق ککرک ایکیجی شرط اول نذر اولان شیء مقصود اوله وسیله اولیه ❖ پس بواجلندن
 عبادت مر یض ایچون نذر صحیح اولمز شرط اول منعدم اولدیغیچون وضویه نذر دخی صحیح دکادر
 شرط نانی منعدم اولدیغیچون (نذر صوم یوم العید و ایام التشریق صحیح) برکسته ایکی بیرامک اولکی
 کونلرین و ایام تشریق صومه نذر ایسه صحیح اولور (وافطر و قضی عندنا) و افطار ایدوب بعده
 قضا ایدر بزم قتمزده اما امام زفر و شافعی مخالفت ایدر ایام مذکورده صومک نهی ایچون وارد اولان
 (الاتصوموا ای هذه الايام) حدیث شریفی ابوحنیفه دن ابن مبارک روایت ایشاندر دیواستدلال ایدوب
 و معصیته نذر صحیح دکادر خصوصا (ولاندر فی معصیه الله تعالی) حدیث شریفی دخی وارد اولمشدر دیو
 صحیح اولماسنه ذاهب اولمشدر بزم ایچون دلیل صومه نذر مشروعدر نهی غیر ایچوندر که اول ضیافت
 الیهدر اول کسسته نذری صحیح اولور لکن مجاورت حسبیلله حاصل اولان معصیتدن احتراز ایچون افطار ایدر
 بعده واجبی اسقاط ایچون قضا ایدر (وکذا لو نذر صوم السنة یفطر هذه الايام و یقضیها) و بنه اولکی
 کبیدر اگر برکسته برسته صائم اولمغه نیت ایلسه بو ایام منتهیه فی افطار ایدوب بعده قضا ایدر واجبی اسقاط ایچون
 صاحب عنایه دیشدر که برکسته برسته صومه نذری ایلسه شوندن خالی دکادر یا اول سنه نی تعیین ایدوب (نذرت
 صوم هذه السنة) دیر یا خود اطلاق اوزره (نذرت صوم سنة) دیر اگر تعیین ایدر سه اول سنه نذری صومی لازم
 اولور نهایت اول بش کون افطار ایدوب سنه آیه دهده قضا ایدر ز براسنه معینه بی نذر ایام خسه بی دخی نذر در
 امار مضانک قضاسی لازم دکادر و قضاسی بو نذرده داخل دکادر اگر ایام خسه بی صائم اولسه کفارت ایدر
 بو قول سنه معینه اولدیغی حالده در اما اطلاق اوزره اولدوقده یعنی نذرت صوم سنة دیسه اول دخی
 شوندن خالی دکادر که یا تابعی شرط ایلید یا خود ایلیه اگر تابعی شرط ایلدیسه بو ایامک صومی جائز دکادر
 اول کسسه او توزبش کونی قضا ایدر بش کونی ایام منتهیه ایچون او توز کونی رمضان ایچون (ولاعهده
 لوصامها) و اگر ایام منتهیه بی صائم اولور سه اوزرینه قضا لازم کلن التزام ایلدیکی اوزره ادا ایشان اولور
 (ثم ان نوب النذر فقط) اندنصره (علی صوم هذه الايام او السنة) دیولفظ ایله انجق نذره نیت ایلسه (اونواه
 ونوی ان لایکون عینا) یا خود اکانیت ایلسه و عین اولمغه نیت ایلسه (اولم یو شیاکان نذر فقط) یا خود
 بر شینه نیت ایلسه یعنی نه نذره و نه عینه نیت ایلسه او چ صورتده دخی انجق نذر اولور عین اولمز (وان نوب العین
 وان لایکون نذرا کان عینا فحسب فحسب بفسر کفارة العین لا القضاء) و نذر اولماق ایله اگر عینه نیت ایلسه
 انجق عین اولور نذر اولمز ❖ پس افطار ایله کفارت عین واجب اولور قضا واجب اولمز ز بر امام (علی صوم هذه الايام
 او السنة) کلامی عینه محتملدر نیت ایدن کسسته ایسه عینی تعیین ایدوب غیر بی نیتی ایش اولدی (وان نواهما
 اونوی العین فقط کان نذرا او عینا فیحب القضاء و الکفارة ان افطر) و اگر نذره و عینه نیت ایلسه یا خود
 انجق عینه نیت ایلسه نذر خاطر بنه کلسه هم نذره هم عین اولور ❖ پس اگر افطار ایدر سه قضا و کفارت
 واجب اولور (وعند ابی یوسف نذر فی الاول و عین فی الثاني) و ابو یوسف قتمزده اولکیده ان نواهما لفظی

نذر در و نایده میسر معلوم اوله که (والله علی صوم یوم النحر) کلامنده نظر حقیقه در نیته توقی اولدیغیچون
 و عین مجازدر نیته توقی ایچون * امدی لفظ واحد حقیقت و مجازی متضمن اولمز فین زر و عین نیت
 ایسه مراد اولان حقیقتدر مجاز دکدر فین عین نیت ایسه نیتله مجاز متعین اولور حقیقت مراد اولمز
 ابوحنیفه ایله امام محمد رحهما الله فتند ما نحن فیہ اولان کلامز حقیقت و مجازی جمع ایلک باندن دکدر
 دیو بر بردن تنافی ایلدیلر (والله علی صوم) کلامی وجوب ایچون موضوعدر و وجوده مستعملدر
 وجودن غیر یه مستعمل دکدر که حقیقتله مجاز جمع اولمز لازم کله ابوقدر واردر که اول صیغه وجوده
 ایکی جهتدن استعمال اولنور برجهتی نذر نشأت ایدرزیرا نذر اول کلامک صیغه سیله اقتضا ایدر
 اول اجلدن ترکی ایله قضا واجب اولور و برجهتی میسندن نشأت ایدر که اول صیغه غیر ایچون اقتضا ایتسیدر
 نیتله عین اولور کفارت عین ایسه حرمة اسم الاهی هتکدن صیانتدر بو اجلدن قضا واجب اولیوب بلکه
 کفارت واجب اولور و ذکر اولنان منشأت یسندن هر بر یسی ایچون دلیل شرعی واردر که انکاه عمل واجب
 اولور بو محله ایسه ایکی سیله عمل ممکندر مایلنرنده عدم تنافی اولدیغیچون ایکی دلیل ایله عمل ادوب
 مایلنرین جمع ایلدک تکمیل ایکی عوض شرطیله اولان هیده تبرع و معاوضه یینلری جمع اولدیغی کبی
 (ولایکره اتباع الفطر بصوم ستة من شوال) و فطری شوالک الی کونک صومنه تابع فطری مکره اولدی
 یعنی بیر امک اولکی کوننی افطار ایدوب هیده الی کوننی بلا فصل صائم اولمز مکره دکدر (و نفر یقها
 ابعدن الکراهه و التشبیه بالنصاری) و اول ایام سته بی فطردن تقریق کر اهتدن و تشبیه نصارادن
 ابعدر (قال النبی علیه الصلاة والسلام من صام رمضان فاتبه ستا من شوال کان کن صام سنة) بعضیلر
 فاتبه لفظنده اولان فاین تعقیب اولسنی توهم ایتسولردر اگر فاتبه ایچون اولیدی اول یوم عیدک
 دخی صومی لازم کلور انک ایسه فسادی قتی ظاهردر

﴿ باب الاعتکاف ﴾

بو باب اعتکاف بیاننده در اعتکاف لغتده عکفدن افتعالدر و بوفعل متعدی و لازم کلور متعدیک مصدری
 عکف کلور و لازمک مصدری عکوف کلور متعدی اولدقده منع و حبس معنائنده در حق سبحانه و تعالیکنک
 (و الهدی معکوفان یبلغ محله) قول شرعی دخی منع معنائنه اولور و بوکا دلیلدر (الاعتکاف فی المسجد)
 لفظی دخی بو معنایه در اما فعل لازم اولدقده علی طریق المواظبه بر شیتنه اقبالدر جناب رب العزتک
 (بعکفون علی اصنام لهم) قول شریفی مواظبت اوزره اقبال علی الشئ ایدوکننه دلیل کافیدر
 (هو سنة مؤکده) اعتکاف سنت مؤکده در رمضانک رسول اکرم عشر اخیرنده مدینه منوره یه قدوم
 ایلدیکی زمان آخر عشر یقلاینه دکن مداومت ایدرلردی * زهری دیمشدر که اعتکاف اشرف اعمالدر زرا
 ایکی عبادتی جمع ایتسدر بری صوم و بری مسجدده جلوسدر ناسه تعجب اولنور که بو عبادتده امور دیاندن قلبی
 تقریب و نفسنی مولا سته تسلیم دخی حصن لطف و احساننده تحصن ایدر * عطادیمشدر که معتکفک مثالی شول
 برکنسته بکر که برز یسایندن حاجت مهمه سی اولوب قیوسنده اوتوروب مادامکه حاجتم روا اولمیه قیودن
 گنزم دیو تضرع ایسه بودخی حق سبحانه و تعالیکنک قیوسنده اوتوروب اول صاحب حاجت کبی تضرع
 و نیاز ایلکدر بو ایسه اشرف اعمالدر اگر برسائل سؤال ایدر سه که نبی علیه السلامک بلا ترک مواظبتی
 وجوده دلیلدر * پس لازم کلور که اعتکاف دخی واجب اوله اکا جواب و بریلور که نبی علیه السلام
 و السلامک زانتنددر که واجبه مواظبت ایدردی و اول فعلی آخره امر و تارکنه انکار ایدردی بونده
 ایسه فعلنه امر و تارکنه معارضه ایلدی او یله اولسه ترک معارضه واجب اولماسنی مقتضیدر و اعتکاف
 اوچ قسه منقسمدر بری و اجیدر که اعتکاف نذر اولنمش اوله و بری دخی سنتدر که رمضانک عشر اخیرنده
 اولان اعتکافدر و بری مستحدر که غیر ایلمده اولان اعتکافدر (و یجب بالنذر) و اعتکاف نذر ایله
 واجب اولور (وهو البت فی مسجد جماعة مع النية) و اعتکاف بش وقتده جماعة ادا اولنان مسجدده کلنمکدر
 اعتکاف نیتله (و اقله یوم عند الامام) و اعتکاف اقلی برکوندر امام اعظم فتند (و اکثره عند ابی یوسف)
 و ابو یوسف فتند اعتکاف اقلی اکثر بودر زرا اکثره حکم کل اولدیغی مقرردر (و ساعة عند محمد)

امام محمد قنده بر ساعتدر (والصوم شرط في الاعتكاف الواجب) واعتكاف واجبه صوم شرطدر یعنی اعتكاف مندورده (وكذا في النقل في رواية) امامدن بر روايته نافله ده دخي صوم شرطدر (لااعتكاف الا بالصوم) حديث شريفی اعتكافده صومك شرط اولسنه دليلدر بو تقدیرجه بر كوندن اقلده اعتكاف اولمامشدر اما علی ضی الله عنهدن منقولدر (ليس على المعتكف صوم الا ان يوجهه على نفسه) بويله اوليحق نذر اولمش اولور و بويلمجده مذکوردر که برکسنه تطوعا صائم اولسه اندنصرکه اول كونك اعتكافنه نذر ايلسه صحیح اولمز زيرا نذر ايله اعتكاف واجب اولمغله صوم دخي واجب اولدی لکن تطوعا صومی اول نهاردن نافله به منعقد اولوب صکره واجب قیلق متعذر اولدی اول اجلدن اول كونك اعتكافنه نذر صحیح دکادر (والمرأة تعتكف في مسجديتها) ومرأه اعتكاف ايله کندینک اوی مسجدنه یعنی اوینک بر کوشه سنده اما اعتكافده ایکن مرأه حائض اولسه اعتكافدن چقیمق کر کدر (ولا يخرج المعتكف الحاجه الانسان) ومعتكف مسجددن چقیمه الا انسانك حاجتي ایچون مثلا بول دخي بوکا بکرر شی ایچون چقماغی جائز کورمشدر (والجمعة في وقت يدر کها مع سنتها) یاخود جمعه ایچون بر وقته چیمه که سنتیله اول جمعه به ادراك ایلله وحسندن بر روايته نعمة المسجد دخي ادراك ایلله (ولا يلبث في الجامع اكثر من ذلك فان لبث فلا فساد) وجامعه اداء صلاة جمعه دن اکثر مکث ایتیمه اگر مکث مدرسه اعتكاف فاسد اولمز زيرا جامع دخي موضع اعتكافدر لکن معتكفه مستحب اولان مکث ایلامکدر انکیچونکه اعتكافی بر مسجدده ادا به التزام ایلمشدر بلا ضروره ایکی مسجدده ادا ایلک لایق دکادر مکر ضروره اولورسه * مثلا مسجدك انهدامی کبی اول وقت مسجد آخرده اتمام ایلک لازمدر (فان خرج ساعة بلا عذر فسد) امدی اگر معتكف بلا عذر بر ساعت مسجددن خروج ایلسه اعتكافی فاسد اولور منافسی بولندیچون زيرا خروج بلسک منافسیدر قلیل و کثیری برابردر اکلک قلبی صومی وحدثک قلبی طهارتی افسان ایلدیکی کبی (وعندهما لا تفسد ما لم یکن اکثر اليوم) وامامین قنده اعتكاف فاسد اولمز مادامکه خروج بومک اکثری اوانجه (واکله وشر به ونومه فيه) ومعتكف اکل وشر ب ونومی مسجدده در یعنی معتكف بو افعالی مسجدده ایشر (و یجوز له ان یبیع و یبتاع فيه بلا احضار السعة) واول معتكف ایچون مسجدده بیع وشرای جائز اولور متاعی احضار سر (ولا یجوز لغيره) ومعتكفدن غیره به مسجدده بیع وشرای جائز دکادر زيرا مسجدده بیع وشرای نهی ایچون (جنبوا مسا جدکم عن صیباتکم و مجازینکم و بیعکم و شرائکم) حديث شريفی وارد اولمشدر * و بو محله سعدي افندی دیمشدر که بو عمومدن معتكف نیجه مخصوص اولور جواب و بر یاور که بو معنی ضرورت ایچوندر الضرورات لیج المحظورات قبیلندندر (و یحرم علیه الوطی و دواعیه) ومعتكف اوزرینه وطی و ووطئک دواعیسی دخي حرام اولور (لقوله تعالی و لا تباشروهن وانتم عاکفون فی المساجد الآیه) ودواعی دیدیکی او پمک و یا بشمی کبی شیلدر اگر دینلورسه اعتكافده حرام اولدیغی کبی صومده و حالت حیضده دواعی نیچون حرام اولدی جواب و بر یلور که صوم و حیض کثیر الوجوددر اگر دواعی انلرده حرام اولیدی خرج لازم کلوردی خرج ایسه شرعاً مدفوعدر (و یفسد بوطئه ولوناسیا اوفی اللیل) اعتكاف وطی ايله فاسد اولور اگر ناسیادخی اولورسه یاخود کیچده دخي اولورسه ینه فاسد اولور (وباللمس والقبلة والوطی فی غیر فرج ایضا وان انزل والافلا) ولمس و او پمک ايله اعتكاف فاسد اولور وفرجدن غیر ینه دخي وطی اعتكافی فاسد ایلدر اگر انزال اولورسه و اگر انزال اولمزسه فاسد ایلز اگر دینلورسه که من غیر انزال نفس مباشرت حق سبحانه و تعالیسک (ولا تباشروهن وانتم عاکفون فی المساجد) قول شریفک ظاهره دلالتیله مفسد قیلمشیدی بونده ایسه مباشرت فرجدن غیره و طئده دخي معتكفدر بو تقدیرجه انزال اولمزسه اعتكاف فاسد اولمز دیمک نیجه صحیح اولور * بو مسئله به جواب و بر یلور که مباشرتده جماع مجازدر اگر مباشرت ايله جماع مراد اولیدی حقیقت مراد اولمقی باطل اولوب لمس اصلی اوزره یعنی حقیقی اوزره قماش اولور (ویکره له الصمت) ومعتكف ایچون صمت دخي مکروه اولور زيرا نبی علیه الصلاة والسلام صمتدن نهی بیورمشدر زيرا مجوسی به تشبهدر اما استراحت ایچون اولیحق مکروه دکادر و ابوحنیفة دن صوم صمت ایچون سؤال ایلدکلرنده (ان تصوم ولا تکلم احدا) بیورمشدر

حمید الدین دیشدر که صوم صحت کره اولور قربت اعتقاد اولنور سه اگر قربت اعتقاد اولنور سه کره اولور
 (من صحت نجا) حدیث شریفی قربت اعتقاد اولیحق سکوت احسن ایدوکنه دلیلدر (والکلام الانجیر)
 معتکف ایچون کلام دخی مکر وهدر مکر که کلام خیرایله تکلم ایلیسه (ومن نذر اعتکاف ایام نزمته
 بایلیها) و برکسنه نیجه ایام اعتکاف نذر ایلیسه اول کسنه نذر ابتدایی کونلر کیجه سیله لازم اولور زیرا
 علی سبیل الجمع ذکر ایام اراسنده اولان که لیلدر اکا دخی متناول اولور تکیم مارأتک منذ ایام دینلسه
 کیجه سی دخی داخل اولور حق سبحانه و تعالینک (ثلاثة ایام الارحزا و ثلاث لیل سویا) قول شر یفلرنده
 واقع اولدیغنی کبی (وان نذر یومین لزمه بلیتھما) و اگر ایکی کون اعتکاف نذر ایسه معتکفه اول
 ایکی کونک اعتکافی کیجه سیله لازم اولور زیرا تنبیهده معنی جمع واردر بر ایله ایکی ایکبسی بریره کلسه معنی
 جمعیت بولنور امر عبادته احتیاطا تنبیه بی جمعہ الحاق ایلدیلر (خلافا لابی یوسف فی الیلۃ الاولی منھما)
 اول ایکی کیجه دن اولکی کیجهده ابو یوسف داخل اولور دیو مخالفت ایدر زیرا تنبیه جمع دن غیریدر و لیلۃ
 متوسطه یومه ضروره اتصالی اولغله اول داخلدر اما اولکی کیجه اصلا داخل دکلدر بونک بیانی تحقیقا
 مثنی وقتا که جمع غیر ی اولدیسه مفرد ایله مثنی برابر اولدی برکسنه (علی ان اعتکف یوما) دیسه اتفاق ایله
 لیل داخل اولور تنبیه دخی بویجهدر ابوقدر و اردر که لیلۃ وسطی البته داخل اولور بعض اجزاسی
 بعضه ضروره اتصالی اولدیغیچون بوضرورت لیلۃ اولدی ده بولمدی * اگر دینلور سه که چونکه مثنی جمع دن
 غیریدر امدی اولیله اولیحق صلاجهده امامدن غیر ی ایکی آدم کفایت ایلامک کرک بونده ایسه کفایت ایلدی
 تکیم جمع باینده ذکر اولمشدر اکاجواب ویر یلور که انده ذکر اولنان واحد و جمع که ایکی واحدی بریره
 کتور سک معنی اجتماع بولنوب بویسه جمع دن غیریده بولمز انکیچون جمع تسمیه اولمشدر معنی اجتماع ایسه
 هم تنبیهده وهم جماعته بولنور پس جمعده بونکله اکتفا اولندی (وان نوبی النهار خاصة صحت) و اگر
 خاصة کوندر لره نیت ایدر سه صحیح اولور زیرا اول کسنه حقیقه نیت ایشدر برکسنه بر آئی اعتکافه
 نیت ایتد کدنصره خاصة شهره دخی نیت ایلیسه صحیح اولور زیرا شهر او توز کون او توز کیجه نک یا خود دیگر می
 طقوز کون و کیجه نک اسمیدر بوندن اشاعه محتمل دکلدر (ویلزم التتابع وان لم یلترمه) و اعتکافده تابع
 لازمدر اگر معتکف التزام ایتماش ایسه ده زیرا نیت اعتکاف تابع اوزرهدر اما صوم بونک خلاقیجهدر
 (ویلزم الاعتکاف بالشروع) و اعتکاف شروع ایله لازم اولور برکسنه اعتکافه شروع ایدوب برکون
 تمام اولمدین اعتکافدن جقسه قضاسی لازم اولور زیرا شروعله کندیوبه لازم اولمشدر (الاعند محمد)
 امام محمد عندنده لازم کلز زیرا انک قسنده اعتکافک اقلی بر ساعتدر اول ایسه حاصل اولدی اعتکافدن
 چقمغله قضا لازم کلز

❁ کتاب الحج ❁

بو کتاب حج بیانده در حجک شروطی و فروضی و واجباتی و سننی واردر و شروط حج ایکی قسمدر بر قسمی
 وجودیه شرطدر بر قسمی اداسنه شرطدر و وجودی بونک شرطی بیدر اسلام و حریت و عقل و بلوغ و استطاعت
 و وقت و زاد و راحلهدر * وقتنده اختلاف اولمشدر بعضیلر وقتی شروط ادادن قیلدیلر پس اول قول اوزره
 وقتدن اول اسلامه کلن کافر و بالغ اولان صبی و جنوندن خلاص اولان مجنونه و معتق اولان عبده زاد
 و راحله یه قادر اولدقلری حالده احجاج بلال و صیتی جائز دکلدر اما قول ثانیکه شروط ادادن اولمقدر
 اول قول اوزره واجبدر و بری دخی امن طریقدر دشمندن یا خود غرقدن و سبیدن خوف متحقق اولدقدہ
 حج فرض دکلدر برده و بجرده اعتبار غالبدر اگر غالب اولان سلامت ایسه واجبدر اگر غالب اولان عدم
 سلامت ایسه واجب اولمز و بوشروطی بعضیلر شروط ادادن قیلدیلر ثمره خلاف احجاج بلال و صیتی
 لازم کلور می کلزمی اندن معلوم اولور اما عند المتأخرین صحیح اولان وجودیه شرط اولمقدر و حجک اداسنک
 شرطی بشدر * اولکی شرطی صحت بدن و سلامت اعضادر بعضیلر بوشروطی وجودی قیلدیلر پس
 بوقول اوزره اعمانک دخی مقعدک و مفلوجک و مقطوع الرجل اولنلرک اوزرینه حج فرض دکلدر و مختار
 اولان بودر اگر چه کافیده بولنر حقهده اختلاف اولنوب امام اعظم دن ظاهر روایتده که مبسوط و جامع

الصغير وسير كبر وجامع الكبير در و امام ابو يوسف ايله محمد بن برو ايتده انلره حج فرض دكلدر زادور احوله به
 دخي قادر اولور لسه وينه امام اعظم رجه الله تعالى دن بر روايتده و امامين دن ظاهر روايتده زادور احوله به
 قدر تلي اولديغنده حج فرض اولور ديمشدر * لکن بودخي اختلافيدر بعضيلر نفسلري اوزرينه و بعضيلر ماللري
 اوزرينه فرض اولور ديمشدر * اما اصح و راجح اولان قول ماللرينه اولمقدر ثمره خلاف استطاعتی معذور
 ايکن بواش ايسه حج فرض اولمز اکر صحتده ايکن معذور اولمش ايسه اكا حج بالاتفاق فرضدر اكا احجاج
 لازمدر * ايکنجي شرطي احرامدر زير احوط و غيره يا خود مصلحت ايچون مکيه دخوله قصد ايدن احرامسز
 ميقاتلري کجملک جائز دکلدر اکر کچرسه اكا قريبان لازم اولور * اوچنجي شرطي عدم حبس و منعدر *
 درنجيسي عورت حقتده محرمدر * بشنجيسي خاتون حقتده عدم عدتدر اول شهرک حاجيلري قافله ايله
 خروج ايدمک محمله معتده اولسه اوزرينه حج فرض اولمز * حجک فرضي اوچدر اولکيسي احرامده
 و احرام نيتله تلبيه دن عبارتدر يا خود اناک مقامنه قائم اولان سوق هدي و نقلدن عبارتدر * فرض ثاني عرفاتدر
 و قوفدر و عرفات جله سي موققدر الاوادي عربنه دکلدر زير انبي عليه الصلوة و السلام شيطاني اول محمله
 کوروب احتراز ايچون اول محمله طور فتنه منع ايشدر * اوچنجي فرض طواف زياتدر احرام شرطدر
 لکن وقوف ايله طواف رکنلدر بو اوچدن بري فوت اولسه حج باطل اولور سنه آيهده قضاسي لازم
 کلور و حجک و اجباتي يکر ميدر * اولکيسي صفا ايله مروه اراننده سعي در * ايکنجيسي مزدلفه ده
 و قوفدر و رمي جاردر * اوچنجيسي ماشياسعي در * درنجيسي احرامدن خروجده تراش اولمقدر
 * بشنجيسي آفاق حقتده طواف صدردر * التنجيسي عرفاتده کونزده طوران کسسته نک و قوفي غرو يدن صکره به
 دکن تمتد اولمقدر اما غرو بدن صکره طورانه امتداد واجب دکلدر * يدننجيسي آفاق حقتده احرام ميقاتدن و مکي
 حقتده حرمدن يا حلدندر * سکننجيسي طواف زيارتک اکثری اوزرينه زانيدن زير اننده فرض اولان دورديدن
 باقيلري و اجيدر * طقوزنجيسي حدث و خبشدن طهارتدر * اوننجيسي طهارت ثوبدر * اون برنجيسي ستر عورتدر
 * اون ايکنجيسي طواف حطيمک اردندن اولمقدر * اون اوچنجيسي طوافي صاغدن ايتکلدر يعني طوافه ابتدا
 ايدوب يتي صول جانبنه اتمقدر * اون درنجيسي صفائيله مروه اراننده اکثر اشواطده يور يکلدر * او بشنجيسي
 طواف زيارتک ايام نحرده اولميدر * اون التنجيسي طوافدن صکره کرک فرض کرک نوافله اولسون ايکي رکعت نماز
 قيلمقدر * اون يدننجيسي بو کونک رميني يارنکي کونه تا خبر ايتما مکدر * اون سکننجيسي تراش اولمقدر *
 اون طقوزنجيسي تراشي ايام نحرده و حرمده اولميدر يکر فنجيسي افاضه ده امامه متابعتدر * امدی واجب حکمي
 کرک عدا کرک سهوا اولسون ترک ايدنه جز الازم اولور و حجي صحیح اولور * وسن حج اوندر اولکيسي
 آفاق ايچون طواف قدمدر کرک مفرد بالحج اولسون کرک متمتع کرک قارن اولسون * ايکنجيسي حجر الاسوددن
 ابتدا ايتکلدر اوچنجيسي امامک اوچ مکانده خطبه سيدر * درنجيسي مکهدن عرفاتده ترويه کوني چيقمه سيدر
 بشنجيسي عرفه کيجه سي منساده يا تمقدر * التنجيسي منادن عرفاتده طلوع شمسدن صکره کتمکدر
 * يدننجيسي عرفاتدن رجوعده مزدلفه ده يا تمقدر * سکننجيسي مزدلفه ده طلوع فجردن صکره
 وقفه ايتکلدر * طقوزنجيسي عرفاتده غسل ايتکلدر * اوننجيسي ابطحه نزول ايتکلدر * بوذکر
 اولنان سنن مؤکده در سنت مطلق بونلردن زياده در سنتک حکمي اولدر که تارکي آثم اولور اما جزا
 لازم کلز بعده تفصيل آتی البيان دخي اقسام حج بياننده در محرم درت نوعدر بري مفر بالحجدر
 و بري دخي مفرد بالعمره در و بري دخي قارندر حج ايله عمره بي جمع ايدرو بري متمتعدر متمتع شول
 کسسته در که عمره سبيله اشهر حجه احرامه کيره احرامدن چيقه و بعد حج ايچون احرامه کيره اول سنده
 اهله يعني بلده سنه کتمزدن اول حج ايله قران تتمعدن افضلدد و تتمع افراددن افضلدر و افراد بالحج افراد
 بالعمره دن افضلدر کر چه ذکر اولنان شروط و فروض و واجبات و سنن هر بري محملارنده ذکر اولنسه کرکلدر
 لکن پراکنده اولوب و متنده دخي جله سي ذکر اولنمغين بو محمله جله سي ذکر اولنق مناسب کوريلوب
 نحر بر اولندي (هو زياره مکان مخصوص) حج مکان مخصوصي زيارتدر و اول مکان مخصوص بيت الله

و عرفاندر (فی زمان مخصوص) زمان مخصوصه زمان مخصوص اشهر حجدر (بفعل مخصوص) فعل مخصوص ایله که افعال حجدر (و فرض فی العمرة مرة علی الفور) و حج علی الفور عمرده بر کره فرض اولدی اما حجک فرضیتی کتاب و سنت و اجماع امت ایله ثابت اولمشد * اما کاب الله ایله ثبوتی (ولله علی الناس حج البیت من استطاع الیه سبیلا و من کفر فان الله غنی العالمین) نص شریفی ایله ثابت اولمشد صاحب کشف بوحلمده انواع تأکید و تشدید اولدیغنی ذکر ایلشدر انواع تأکیددن بری (ولله علی الناس حج البیت) قول شریفقنده حج شریف رقاب ناسه لله فرض و واجبدر عهدده سندن منفق اولمز الا ادا ایله زیرالفظ علی التزام ایچوندر وینه انواع تأکیددن بری که حق سبحانه و تعالی ناسی ذکر ایلوب اندنصرکه (من استطاع الیه سبیلا) قول شریفی لفظ ناسدن بدل ایلدی بونده دخی ایکی تأکید وارد * برسی ابالدردر ابداله ایسه مراد ایچون تثبیت و تکریر وارد * ایکنجیسی ایضاحدر بعد الابهام ایضاح و بعد الاجماع تفصیلی صورتین مختلفه تنیده ایراددر اول نوعنددر که (ومن کفر) مکانه و من لم یحج قیدی واقع اولدیغنی تارک حجی تغلیظ ایچوندر و نبی علیه السلام (من مات ولم یحج فلیت ان شاء بهودیا و نصرانیا) قول شریفی دخی بونی تأییدایدر وینه اول نوعنددر که (فان الله غنی) ذکر ایلدی و بوغناذ کبری دخی ائینه مقت و سخط و خذلانه دلالت ایدر و اول نوعنددر که (عن العالمین) قول شریفی لم یحج دن بدل ذکر اولندی استغنایه دلالت وارد و استغنا کامل اولیجی سخط عظیم اول کسنه به ایدیکی قتی ظاهر در اما حجک سنتله ثابت اولسی نبی علیه السلام (بنی الاسلام علی خمس) حدیث شریفی ایله در و اجماع دخی بکیر فرضیتنه منعقددر اما عمرده بر کره فرض اولسی اشبو جهتنددر که حجک فرض اولسنک سببی بیت شریفدر و حج شریف یتنه مضافدر حالبو که احکام سببه مضافدر بیت شریف ایسه متکرر اولمز که احکام متکرر اوله اول اجلدن عمرده بر کره فرض اولدی و ابو یوسف قنده علی الفور و اجبدر حتی تأخیر ایدن آثم اولور بشیر و موصلی ابو یوسفدن روایت ایلشدر و ابو حنیفه دن علی الفور و جوبنه دلالت ایدر کلام روایت اولمشدر و اول روایت اولنان ابن شجاعک ذکر ایلدیکی شیددر که ابو حنیفه دن بر کسنه نک مالی وارد حج ایلسونمی یوخسه زوجی ایلسون دیو سؤال اولندی جواب و برلدیکه بلکه حج ایلسون بو قول دخی امام قنده و جوب علی الفور اولدیغنه دلالت ایدر زیراتزوج ایله محصین نفس حاصل اولور محصین نفس ایسه هر حالده و اجبدر اگر علی الفور واجب اولسه هر حالده واجب اولان تزوج اوزرینه حج شریفی امر ایلزدی حتی حجی تأخیر ایدن تفسیق اولنور و شهادتی ردا و لنور علی الفور و اجبدر دین قنده (خلافاً لمحمد) امام محمد خلاف ایلوب و جوبی علی الفور دکلددر تراخی اوزرینه در دیمش و امام شافعی نک قولی دخی امام محمدک قولیدر حج شریف وظیفه عمردر و صلاة وقتک آخرنده واجب اولدیغنی کبی حج شریف آخر عمرنده و اجبدر زیرانی علیه السلام حج شریف فرض اولندقدنصرکه تأخیر بیورمشدر در زیرافرضیت حج هجرت نبویه نک التجی سنه سنده واقع اولدی کندولر اونجی سنده حج شریف ایتمشدر بوجه امام محمدک استدلالیدر و ابو حنیفه و ابو یوسف حج شریف نبی علیه السلام (من وجد زادا و ارحله یبلغان الی بیت الله ولم یحج فلا علیه ان یموت یهودیا و نصرانیا) حدیث شریفیه استدلال ایتمشدر و عمررضی الله تعالی عنه دیمشدر که بن قصد ایلدمکه خلقک احوالنه مطع اولوب شول کسنه که زاد و ارحله به قادر اولوب حج ایترسه اولرینی کندولر یله احراق ایلم (والله ما اراهم مسلمین والله ما اراهم مسلمین والله ما اراهم مسلمین) اوچ کره بویجه دیمشدر اما بعض مشایخ النجی سنده نازل اولان (واتوا الحج و العمرة لله) آیت کریمه سیدر اونجی سنده نازل اولان (ولله علی الناس حج البیت) آیت کریمه سیدر دیواختلاق ایتمشدر و نبی علیه الصلاة والسلام فوت حجیدن امین ایدیله زیراکندیلر ناسه بیان احکام ایچون مبعوث ایدیله حج دخی ارکان دینددر بالفعل ارکان دینی ناسه بیاندن اول فوتدن امین اولدقلری مقرر ایدی و بوندن غیر نبی علیه السلام تأخیری دخی عذر ایله ایدی زیرامشکر کلر بیت شریفی عرباناطواف ایلوب و مشرک ایله مشوب کلام ایله تلبیه ایدر لر دی اول عهدده تعیین ممکن دکل ایدی چونکه مدت تمام اولدی نبی علیه الصلوة و السلام علی کرم الله وجهه نبی کعبه شریفه به کوندر و بسوره (براءة من الله ورسوله) قرآنت ایلوب بوسنه دنصرکه مشرک عربان بیت شریفی

طواف ایلسون دیوندا ایلدی وسنه قابله ده نفس نغسلر یله حج اتمشدر و بر عذری دخی یالکز خروج
 مکن دکل ایدی بلکه ا صاحب معا اولق لازم ایدی اصحابک ایسه هر برینک خروجه اقتدار لری یوق ایدی
 اول اجلدن تأخیر اولندی و بو اختلاف که وجوب علی الفور یا خود علی التراخی در بونک ثمره منی کنه کار
 اولسنده در یوخسه ادا وقضاده تطوعک مشروعینی نفیده دکلدرد * فخر الاسلام دیمشدر که اوزر ینسه
 حج لازم اولان کسنه تطوعا حج ایتسه صحیح اولور اوزر ینه صلاة ظهر لازم اولانک نافله سی صحیح اولدیغی کبی
 (بشرط اسلام) حج اسلام شرطیله فرض قیلندی زیرا کافر و واجب دکلدرد (وحریره) دخی حریت شرطیله
 فرض قیلندی عبد اوزر ینه واجب دکلدرد (قال النبی علیه الصلاة والسلام وایما عبد حج عشر حجج ثم اعتق فعليه
 حجة الاسلام) حج ایله صوم و صلاة یننده فرق بودر که حج زاد و راحله به محتاج در عبد ایسه مالندن رشیده مالک
 دکلدرد صوم و صلاة بونک خلافتجه در و اگر عبد حج ایتسه بو قدر مدت طویله ده حق مولی فوت اولمق لازم
 کلوردی بو تقدیر جرحه حق عبد حق الله اوزر ینه تقدیم اولندی (وعقل و بلوغ و صحته) دخی عقل و بلوغ و صحت
 شرطیله فرض قیلندی * پس مجنون اوزر ینه حج واجب دکلدرد زیرا عقل جله تکالیفله شرطدر و صبی
 اوزر ینه دخی واجب دکلدرد زیرا نبی علیه الصلاة والسلام (ایما صبی حج عشر حجج ثم بلغ فعليه حجة الاسلام)
 پیور مشردر و حج عبادتدر عبادتک خود جله سی صیدن مر فوعدر و مر یضه دخی واجب دکلدرد زیرا مر یض
 تحمل مشقت سفره قادر دکلدرد (وقدره زاد و راحله و نفقه ذهابه و ایابه) دخی زاد و راحله به قدرت و ذهاب
 و ایابه نفقه قدرت شرطیله فرض قیلندی یعقوب پاشا صدر الشریعه حاشیه سنده زاد و راحله ذکر ندنصره
 نفقه ذهاب و ایاب قیدنه حاجت یوغیدی دیمشدر (فضلت عن جواجحه الاصلیه و نفقه عیاله الی حین عود،
 مع امن الطریق) زاد و راحله حواجج اصلیه سندن و کلججه عیالتک نفقه سندن فضله اولمق و طریقی حجده
 امن اولمق شرطیله فرض قیلندی * حواجج اصلیه سکنی و خادم و اثاث یت و ثیابدر دخی بونلره بکرر
 نه وار ایسه محمد بن شجاع دیمشدر که بر کسنه تک ساکن اولدیغی اوندن غیری اوی و استخدام اولنان قوللر
 و جاریه لردن غیری و بونلره بکرر اشیایه مالک اولسه بیع ایوب جمع ایلسون یعنی بیع ایوب حج ایلسون
 و فضلت قولی ما قبلنه صفت واقع اولمق ممکندر لفظ قد تقدیر یله حال واقع اولمق اولی در حق سبحانه و تعالی تک
 (اوجاؤ کم حصرت صدورهم) قول شر یفند، اولدیغی کبی (وزوج و محرم لراة ان کان ینها و بین
 مکة مسافة سفر ولا تحجج بلا احدهما) و عورت ایچون زوج یا خود محرم اولمق شرطیله فرض اولندی
 اگر اول مرأه ایله مکة مایینده مدت سفر و ارایسه زوج و یا محرم شرطدر * اول عورت حج ایلسون زوج
 یا خود محرمندن بری اولمجه * و محرمدن مر ادا بیدی اکانکاحی حلال اولیه مثلا قرابت و رضاع و مصاهره
 جهتمدن بروجهاله نکاحی صحیح اولیه (و شرط کون المحرم عاقلا بالغا غیر مجوسى و لافاسق) و محرمک
 عاقل و بالغ اولمسی شرط قیلندی و مجوسى اولماسی دخی فاسق اولماسی شرط قیلندی (ونفقته علیها)
 و محرمک نفقه سی حج ایدن عورتک اوزر ینه در (و تحجج معه حجة الاسلام بغیر اذن زوجها) زوجنک اذنی
 یوغیکن دخی اول عورت محرمی ایله حجة الاسلام ایدر یعنی ادا ایدر اما امام شافعی قتنده زوج ایچون
 عورتی سفر و حج خروجدن منع واردر زیرا حج خروجده حق زوج فوت اولور اول اجلدن منع اولنور
 بزم ایچون دلیل بودر که حق زوج فر ائضده ظاهر اولمز امانقلده منع ایلک واردر سعدی افندی دیمشدر که
 بودلیل اولزمان صحیح اولور که اگر وجوب علی الفور اوله امارجا اولنور بو خلاف آخر بودر که سلامت
 بدن ابو حنیفه قتنده و امن طریقی و عورت ایچون محرم شرائط وجوب بدیدر یوخسه شرائط ادا بدیدر
 دیو اختلاف اولمشدر شرائط وجوب بدندر دین کسنه قولی اوزره فحجن قبل الحج متوفی اولسه احجاج
 بالمال وصیتی لازم کلز و شرائط ادا دندر دین کسنه قولی اوزره قبل الحج متوفی اولسه اکا احجاج بالمال
 وصیتی لازم کلور بو تقدیر جرحه شرائط وجوب بدن اولوب وصیت لازم کلز ایسه زوج زوجه بی حجدن منع ایلک
 اولور و مرأه بلا اذن کتمکه قادره اولمز * اما شرائط ادا دن اولوب وصیت لازم اولور سه منعه قادر اولمز *
 اما فحجن شرائط وجوب و ادا جمع اولسه حج ایتک لازم کلور (فلو احرم صبی او عبد فبلغ او عتق ففی) پس
 عبد یا خود صبی محرم اولسه و بعد الاحرام صبی بالغ و عبد معتق اولسه و افعال حجی ادا ایلسه لر

(لايجوز عن فرضه) بالغ وعبدايكن ايلديكي حج فرضدن جائز اولمز زيرا نافله به منعقد اولمشدر فرضه منقلب اولمز رجل ضرورت كبي يعني حج اتمامش آدم نافله به محرم اولسه انكله فرض ادا اولمز وصلاحه نافله ايجون دخي محرم اولسه عقد اولدقدنصكره اول كسسه ايجون انكله فرضي ادا ايليك يوقدر يعني جائز اولمز اكر سوال اولنسه كه احرام حنفيه قنده شرطدر اول احرام ايله اداء فرض جائز اولمق و واجب ايلدي نيكيم برصي آبدست ايله بعده بالغ اولسه اول آبدست ايله نماز قنلي جائز ايلدي نيجون احرام ايله حج جائز اولميه ائمه حنفيه طرفدن جواب بودر كه احرام من وجه ركنه مشا بهدر انك اول احرامه اتصالي حبيثيله لكن حج عبادت اولمغين بز احتياطي احذ ايلدك احتياطكه جائز اولماق ايلدي (فان جدد الصبي احرامه للفرض صح بخلاف العبد) و اكر صبي محرم اولدقدنصكره بالغ اولسه و بعد البلوغ احرامني عرفانده و قوفدن اول فرض ايجون مجيد ايلسه صحيح اولور لكن عبد بونك خلافجه در زيرا صبيك احرامي كندينه لازم دكل ايلدي اهليتي اولمديغيجون بواجلنكه اكر صبي حرام تناول ايلسه اوزر ينه برشي لازم كلز صبيك احوالي بويله اولمق فسحني و غيري به شروعي جائزدر * اما عبدك احرامني لازمدر زيرا كندوسي لزوم ايجون اهلدر كه عقل و بلوغدر احرام آخره شروعيه احرام اولدن خريجي ممكن دكلدر كرك نيتني مجيد ايلسون كرك ايلسون اولكي احرام اوزر نده باقيدر بس بواجلن حجة الاسلامي صحيح اولمز (و فرضه الاحرام و هو شرط) و حجك فرضي احرامدر و احرام افعال حجه شرطدر و شافعي قنده ركندر ثمره خلاف شول زمان ظاهر اولور كه بر كسسه اشهر حجدن اول محرم اولسه بزم قتمزده جائزدر شافعي قنده جائز دكلدر (و الوقوف بعرفات و طواف الزيارة و همار كنان اتفاقا) فرضك بريسي دخي عرفانده و قوفدر و بريسي دخي طواف زيارتدر بو ايكي ركندر اتفاقا اكر بونلردن بريسي فوت اولورسه حج باطل اولوب عام قابنده قضاسي واجب اولور (و واجبه الوقوف بمنزلة) و حجك واجبندن بري من دلفهده و قوفدر من دلفه زلفي دن مأخوذدر و زلفي قربت معنانه در آدم عليه السلام حوا ايله اوراده جمع اولوب اكايقين اولديغيجون بو اسم ايله تسميه اولمشدر و شافعي قنده من دلفهده و قوف ركندر حق سبحانه و تعالينك (فاذكروا لله عند المشعر الحرام) قول شريفيله زيرا بومثلوده دليل ايله ركنيت ثابت اولور اما بزم ايجون دليل روايت اولمشدر كه نبي عليه السلام كندى ايله اولان ضعفايي كجه ايله ايلر و به كوندردى اكر من دلفهده و قوف ركن اوليدى بونلري ايلر و به كوندردى و شافعيك تلاوت ايلديكي آيت ذكردر ذكر ايسه بالا جماع ركن دكلدر بزوجه نبي عليه الصلوة والسلامك (من وقف معناني الموقف و قد كان افاض قبل ذلك من عرفات فقد تم حجه) قول شريف ايله ايشلمشدر و حجك تمامي بوكا تعليق ايلدي زيرا بو امارت وجوده صالح اولور تمامنه تعليق اولندي نغسه اولندي زيرا اكر عذر ايله ترك اولنسه يا خودضعف و علت ايله ترك اولنسه يا خود زحامدن خوف ايدن مرأه دخي ترك ايلسه اوزر ينه برشي لازم كلز * اما عذر سز ترك ايسه ذم لازم اولور هدايهده دخي بولمجه دز صاحب عنايه ديمشدر كه وقوف من دلفهده ركن اولمق اوزره شافعي به نسبت ايلك قلم كاتيدن سهو در زيرا شافعيك كتابلرنده من دلفهده و قوف سندر ديو تصریح اولمشدر و مبسوطه شافعي مكانه ليث ابن سعد ذكر اولمشدر و اسمرارده شافعي مكانه علقمه ذكر اولمشدر و فتاواي فاضيلچانده شافعي رينه مالك ذكر اولمشدر و تحفه و ايضاح و اصلاحده و غير يلزده بر احدك خلافي اولميوب و جوب ذكر اولمشدر صاحب عنايه صاحب نهايه دن نقل ايلد كد نصكره جائزدر كه مصنف شافعيك مذهبندن بر نقله مطلع اولمش اوله ديوز ذكر ايشدر و صاحب بيانه ذكر ايشدر كه شافعي و جيز نام كتابنده و قوف من دلفه سنندرديمش رجال اولور كه صاحب هدايه شافعي قنده ركن اولمسنه بر نقل صحيح بولمش اوله اما نافع نام كتابنده الوقوف بالمشعر ركن من لم يقف به ليلا ولا بعد الفجر عامدا بطل حجه و لا يبطل لو كان ناسيا يدعشدر امدى لازم كلور كد بو بايد شافعيك ايكي قولي اوله بري و جيزده سنت ديوزكر اولنه و ايكنجهي و جوب اوله نافعده اولديغي كبي (و السعي بين الصفا والمروة) صفا ايله حروه بيننده سعي دخي و اجبدر شافعي قنده ركندر زيرا نبي عليه السلامك (ان الله كتب عليكم السعي فاسعوا) قول شريف ركنيته دلالت ايدر اما بزم ايجون دليل حق سبحانه و تعالينك (فلا جناح عليه ان يطوف بهما) قول شريفيدر زيرا بومثلاو دليل اباحتده استعمال اولنور نيكيم حق سبحانه و تعالينك

(ولا جناح عليكم فيما عرضتم به من خطبة النساء) قول شریفیدر چونکه اباحت ایچون استعمال اولنه رکنیت و ایجابی نقی ایدر لکن آیتک اولی (ان الصفا والمروة من شعائر الله) کلام شریفیدر شعائر شریفونک جمعیدر شعیره ایسه علامتدر و بومثالو ایسه فرضدر آیتک اولی فرضیتنه و آخری اباحتنه دلالت ایدر ائمه من ایکیسی ایله عل ایدوب وجو بنه قائل اولمشدر نهاییه ده دخی بو یلجه در (ورمی الجمار) رمی جمار دخی و اجیدر زرا نی علیه الصلوة والسلام منابه کلدکه بزئینه مشغول اولدین رمی جمره عقبه به اهتمام ایدردی (وعلیکم بحذف الحصى لایؤذی بعضکم بعضا) بیوررلردی بوندن مقصود حضرت خلیل اللهه اتباعدر وقتاکه ذبح ولد ایله امر اولندی شیطان علیه الالعنه کلوب وسوسه و یروب ابراهیم علیه السلام شیطانی کوردکده طاش آتوب طرد ایلدی انکیچون طرد بزم ایچون عبادت اولدی (وطواف الصدر للآفاق) و آفاق ایچون طواف صدر یعنی طواف وداع دخی و اجیدر طواف صدر امام شافعی قتنده ستندر طواف قدوم منزله سنده در و طواف صدر و طواف قدومی آفاق اولان ایشلر امامکی اولان ایشلر اگر واجباتدن اولیدی آفاق و مکی برابر اولوردی بزم ایله (والخلق والتقصیر) و تراش یا خود قرقق و اجیدر زرا نبی علیه الصلوة والسلام باشنده شعری اولمیان برکسنه به تراش ایله دیوامر ایشلدر ابن ملک دیمشدر که تراش اولمغین وجو بی حد امکان ایله مشروطدر برکسنه نک باشنده چنانلرو یاره لر اولسه که اوستوره یور نمک ممکن اولسه بلا حلق و تقصیر حلال اولور و دینلشدر که حلق و تقصیر ستندر امر ایسه استحبابه حل اولنور (وکل ما یجب بترکه الدم) و هر شیء که انی ترک ایله دم واجب اوله اولد دخی و اجیدر بو کلام اجمال اوززه و اجبی یاندر ان شاء الله تعالی تفصیلی عن قریب کلور (و غیر هماسن و آداب) و فرائض و واجباتدن غیر یسی سن و آدابدر و بونلرک جمله سنی بیغمبر یز علیه السلام ایشلشدر و (خذوا عنی مناسکم) قول شریفنی بیورمشلدر (واشهره شوال و ذوالقعدة و العشر الاول من ذی الحجة) و حجک آیلری شوال و ذی القعدة و ذی الحجة دن عشر اولدر عبادله دن بو یلجه روایت اولمشدر انلر بری عبدالله بن مسعود و بری عبدالله بن عمرو بری عبدالله بن عباس و بری عبدالله بن عمرو بن عاصدر عرف فقهاده عبدالله بن زبیر بونلره داخل دکلدر عنایه ده دخی بو یلجه در تحقیقا ذی الحجة نک اون کونی کچمکله حج فوت اولور معلوم اولدی که حق سبحانه و تعالینک (الحج اشهر معلومات) قول شریفندن مراد ایکی آی و شهر ثالثک بعضیسی اولوب کلیسی دکلدر کذا فی الهدایة سعدی افندی دیمشدر که بو محله چوق بحث وارد زرا آفاقینک طوافی و اون برده اون ایکی برده جازدر و امام مالک دیمشدر که اشهر حج شوالک اولندن ذی الحجة نک آخرینه دکین در بو کلامه دلیل حق سبحانه و تعالینک (الحج اشهر معلومات) قول شریفیدر زرا شهر کامل اوزرینه واقع اولور حقیقه بو خسه ناقص اولانه شهر دینلر دیو امام مالک بو کاذاب اولمشدر ابو بکر رضی الله عنهدن روایت اولنوب نبی علیه السلام حضر تلری بیورمشلدر (که ان الزمان قد استدار کهیئته یوم خلق الله السموات و الارض) معنای شریفی تحقیقا زمان یعنی سنه عودت ایلدی شول هیئته که حق سبحانه و تعالی سموات و ارضی خلق ایلدیکی کونده اولان هیئتی کبیدر یعنی اوزر یزده اولان شهر ذی الحجة جناب رب العزة سموات و ارضی خلق ایلدیکی کونده نه هیئت اوزرینه وضع ایش ایسه الان اول هیئته عودت ایشلدر بیورمشلدر * بو حدیث شریفک ذکرینه سبب طائفة اعراب اشهر حرمک تحریمنه اعتقاد ایدرلردی حتی اوغلنی قتل ایدن قاتله یولده یا خود برته نهده راست کلسه بر برینه تعرض ایتزلردی ابراهیم علیه السلامک ملتی تمسک ایتلشدری لکن فچن ما یینلرنده قتال ضروری واقع اولسه اشهر حرمده قتالک بالکلیه استحلانی کر به کوروب غیری آیلره تبدیل ایدرلردی منادیلر قبائل ایچنده بو وجهله ندا ایدر دیکه ماه محرمی صفره تأخیر ایشلشدر و شهر محرمده محاربه ایدوب اکابدل ترک ایدلم دیوجنک ایدرلردی و اگر صفره دخی حاجت لری مشد اولور سه ماه محرمی صفردن دخی قالدیروب ربیع اوله تبدیل ایدوب صفره جنک و ربیع الاولده ترک ایدرلردی احوال بو منوال اوزره اولیح حج شریفی بر آیدن بر آیه نقل ایدرک که محرم و کاه صفره و کاه ربیع الاولده حج ایدرلردی سائر آیلرد دخی بو کاشیهدر نبی علیه السلام حجة الوداعده عرفاتده خطبه ده تحقیقا ذی الحجة موضعنه و اصل اولمشدر حجی بونده ایلکن جاهلیته اولدیغی کبی غیری آیلره تبدیل ایلکن بیورمشلدر * اشهر حرم ذی القعدة و ذی الحجة و محرم و رجبدر

(ویکره الاحرام له قبلها) و اشهر حجتن مقدم حج ایچون احرام مکروه اولدی لکن مع کراهة جائز و منعقد اولور شافعی خلاف ایدوب احرام انک قتنده رکن اولمغین عمره به محرم اولمش اولور و وقتندن اول اولمغله حج محقق اولمز دیر احرام بزم قنزمده شمر طدر وقت اوزرینه تقدیمک جو ازنده شمر طه شبهدر اگر دینلورسه که احرام شرط اولسه و قتندن اول ایچون مکروه اولور حالبو که قبل الوقت طهارت مکروه دکلدر بوکاجواب ویریلور که کراهت وقت اوزرینه تقدیم ایچون دکلدر بلکه طول زمان اولمغله بر حرام شیء واقع اولق احتمالی ایچوندر زیرا احرام قتل صید و دیکلمش لباس کیمک و باش تراش اتمک و بونله بکزر شیلری حرام ایدر (والعمرة سنة) عمره دخی سنت مؤکدهدر و شافعی قتنده فرضدر نبی علیه الصلوة والسلامک (العمرة کفر یضة الحج) حدیث شریفنی استدلال ایتمشدر بزم ایچون دلیل نبی علیه السلامک (الحج فر یضة والعمرة تطوع) قول شریفدر زیرا عمره بروقت ایله موقت دکلدر وغیری به ینتله عمره دخی حاصل اولور و برکسنه حجی فوت ایلسه عمره دخی فوت اولور امام شافعیسک روایت ایلدیکی حدیث شریف مکر اعمال ایله مقدره اولمغله تأویل اولسه علی الخصوص آثارده تعارض ایله فرضیت ثابت اولمز کذا فی النهاية والعناية (والمواقیت) و موافقیندن انسان احرامسز مجاوز ایلیک جائز دکلدر موافقت میقاتک جمعیدر بوا یسه وقت محدوددر مکان ایچون استعاره اولمشدر تکمیل مکان وقت ایچون استعاره اولنور حتی سبحانه و تعالینک (هناک الولاية لله) قول شریفی کبی معلوم اوله که یت شریف وقتا که معظم و مشرف اولدیسه انک ایچون دخی حصن قیلندیکه مسجد الحرامدر وانک ایچون بر حصن دخی قیلندیکه اول مکهدرو انک ایچون دخی حصن قیلندیکه اول داخل میقات اولان حرمدر و حرمد ایچون دخی بر حرمد قیلندیکه اول موافقتدر * امدی موافقتی احرامسز کچمک جائز دکلدر یت شریفه تعظیم ایچون (للمدینین ذوالحلیفة) مدینلر ایچون میقات ذوالحلیفة در مدینه دن محل مزبوره کلججه التي یأیدی میلدرعوام لسانده علی قیوسی دیمکله مشهوردر موافقتده بوندن بعید میقات یوقدر الله تعالی اعلم (وللشامیین الحقیفة) و شامیلر ایچون حقیقهدر اصلده اسمی قهقههدر سیل کلوب اهلی استیصال ایدوب یعنی جله سنی هلاک ایتمکله حقیقه تسمیه اولندی حقیقه ایله مکه مایینی بش مرحلهدر (وللعراقیین ذات عرق) و عراقیین ایچون میقات ذات عرقنددر خراسان و اهل مشرق دخی بونلدر (وللنجدیین قرن) و نجدیین ایچون میقات قرندر اویس القرنی بوکامنسوبدر (وللینیین یلم) و ینیین ایچون میقات نالمدر محل مزبور دن مکه ایکی مرحلهدر (ولا هلهما ولمن مر بهما) و محل مزبور لر اهلی ایچون و خارجدن اول محله مرور ایندنلرک میقاتدیر زیرا نبی علیه الصلوة والسلام بو یلد توقیت ایدوب (وهن لهم ولمن اتی علیهن من غیر اهلهن) بیورمشلدر اگر دینلورسه اهل عراق و شام نیجه توقیت اولنور که اولوقت انلر مسلمان دکل ایدیلبو جواب ویریلور که نبی علیه الصلوة والسلام انلرک ایمانه کله جکلرین طریق وحی و الهام ایله نلکین توقیتی تعیین بیورمشلدر (ویحرم تأخیر الاحرام عنها لمن قصد دخول مکة) و دخول مکه به قصد ایدن کسنه ایچون موافقتدن احرامی تأخیر حرام اولور کک حج و عمره به قصد ایلسون کک ایلسون احرامسز مکه به دخول حرامدر اما شافعی قتنده اگر حج و یا عمره مراد ایدرسه اولزمان حرام اولور یوخسه غیری شیء مراد اولورسه بلا احرام جائزدر زیرا جابردن روایت اولندیکه نبی علیه الصلوة والسلام مکه فتح اولدیغی کون اوزرنده سیاه عامه احرامسز مکه به داخل اولمشدر زیرا احرام اداء عبادت ایچون مشروع اولمشدر اگر نیت ایدرسه احرام لازم اولور نیت ایتمسسه لازم اولمز احرام بقعه بی تعظیم و عبادت ایچوندر چونکه تعظیم و عبادت ایچون اولیحق احرام لازم دکلدر بزم ایچو دلیل ابن عباس رضی الله تعالی عنهنک نقل ایلدیکی (لا یدخل احد مکة الا بحرام) حدیث شریفدر زیرا احرام بقعه شریفه نک تعظیمی ایچوندر بونده تاجر و معتمر و بونلردن غیریلر دخی برابردر * امدی احرامی ترک جائز دکلدر و شافعیسک روایت ایلدیکی حدیث شریف اول ساعته مختصدر نبی علیه الصلوة والسلام قول شریفی دلالتیله زیرا نبی علیه الصلوة والسلام (مکة حرام لم تحل لاحد قبلی ولا تحل لاحد بعدی وانما احلت لی ساعة من نهار ثم عادت حراما) بیورمشلدر بلا احرام دخول جائز دکلدر حرامدر بعد النبی علیه الصلوة والسلام اجاع ایله حل اولور قتال ایچون اگر بغاة و کفار غایه ایسدر پس اولوقت حل اولور (وجاز التقدیم وهو افضل) و احرامی میقاتدن اول تقدیم ایلیک جائزدر و تقدیم افضلدر و ابن مسعود شامدن و ابن عمر دخی یت متدسندن محرم اولمشلدرر قنم حرامدن

نفسه امین اولدقدنصکره افضلدر (و یحل لمن هو داخلها دخول مكة غیر محرم) ومیقاتك داخلنده اولان من ایچون بلا احرام مکده دخول حلال اولور (ووقته الخل) وداخل میقات اولانک احرامی حلدرو حل حرم ایله میقات مایننده اولان مکندر (وللمکي في الحج الحرم وفي العمرة الخل) و حجه مکي ایچون میقات حرم درو عمره مکي ایچون میقات حلدرو نبي عليه السلام اصحاب رضی الله عنهم حاضر انه حجه جوف مکده محرم اوله دیوامر ایلمش اما عائشه رضی الله عنهماک قرینداشنه عمره ایچون امر ایلدیکه اکامره بی تعمیدن ایتمیره و تعمیم خارج حرمده بر موضعیك اسمیدرو فضائل حجه و ارد اولان احادیث شریفه نك نهایتی اولیوب لیکن بر قاج حدیث شریف بو محله ایراد اولمق لازم اولمشدر (قال النبي عليه السلام اعظم الناس ذنباً من وقف في عرفات وظن ان الله لم يغفر له) وقال عليه السلام (ان الحجر ياقوته من يواقيت الجنة وانه يبعث يوم القيامة عيمان يبصر بهما ولسان ينطق ويشهد لمن استلم بحق وصدق) وقال النبي عليه السلام (حجة مبرورة خير من الدنيا وما فيها والحجة المبرورة لبس لها جزاء الا الجنة) وقال النبي عليه السلام (الحجة المبرورة كفارة سبعين سنة) وورد فی الخبر النظر الی الکعبة بغير طواف و بغير صلاة افضل عند الله تعالی من عبادة سنة بصيام نهارها وقيام لیالیها وروی عن الحسن البصری ان الصوم فی مكة يعدل بمائة الف يوم فی غيرها و تصدق درهم بمائة الف درهم و کذا کل حسنة تعدل بمائة الف

فصل فی کیفیت الحج

(و اذا اراد الاحرام نى ان یقلم اظفاره و یقص شار به و یحلق عاتقه) و فچین حجه قصد ایدن کسنه احرام مراد ایلسه طر نقلر بی کسمک و بیغنی قریق و قاسغنی تراش ایلك مندوز بدو لغة احرام احرامتک مصدر یدر فچین حرمده داخل اولسه تکیم اشقی دینلور فچین شتابه داخل اولسه عرف فقها ده مباح اولان شیئی کندی نفسنه حرام ایلکدر و صلاتک تحریم و تحلیلی اولدیغنی کبی حجک دخی تحریم و تحلیلی اولدیغنی مقرر در (ثم يتوضأ او یغتسل وهو افضل) اند نصکره آبدست آله یاخود اغتسال ایلیه اغتسال افضلدر مراد یا کلکدر نظافتده خود غسل یقیدر اگر آبدست ایله اکتفا اولنور سه جائز در جمعه ده اولدیغنی کبی و حائض و نفسادخی اغتسال ایدر مرو یدر که نبي عليه السلام ابو بکر رضی الله تعالی عنهماک خاتونی اسما ایچون نفاسی حالنده غسل ایلسون و حج ایچون محرم اولسون دیو امر ایلمشدر و ابن عباس دن مرو یدر که نفسا و حائض غسل ایلوب محرم اولور لر بیت شریفی طواف دن غیرى مناسکک جله سنی قضا ایدر کذا فی الزیلعی (و یلبس ازارا و رداء جدیدین ایضین وهو افضل) و احرام مراد ایدن کسنه بیکی و بیاض ردا و ازار طوینور نبي عليه السلام ازار و ردا طوینور دی (ولو كانا غسیلین اولس ثوبا و احدا یستر عورتیه جاز) و اگر اول ردا و ازار یونمش اوله یاخود بر ثوب طویننه که عورتی ستر ایلیه جائز درزیرا لبس مخیط ممنوع درو ستر عورت و دفع حر و برد ایچون ردا و ازار لازم اولور (و تطیب قبل الاحرام) و تطیب ایلیه احرام دن اول و عائشه رضی الله عنهما دن منقولدر که نبي عليه السلام قبل الاحرام تطیب ایدر دی اما امام محمد دن روایتدر که بعد الاحرام عینی باقی قلان طیب که مسک و غایه کبی بونلری کر به کور مشدر اما عائشه رضی الله تعالی عنهماک روایت ایلدیکي مطلقدر هر نه مقوله طیب اولور سه جائز در و ممنوع اولان بعد الاحرام تطیبدر (و یصلی رکعتین) و ایکی رکعت نماز قیام جابردن روایتدر که نبي عليه السلام ذو الحلیفه ده ایکی رکعت نماز قیلشدر و بیغمبر علیه الصلاة و السلام بیور مشلر که جبریل امین علیه السلام کلوب بو وادی مبارکده نماز و حج و عمره ایچون لبیک دی و دیلدیکک محلدن قراءت ایله دیو تعلیم ایتمشدر اگر محرم اولان کسنه فاتحه بی و قل یا ایها الکافرون سورة سنی رکعت اولی ده و فاتحه بی و اخلاص سورة سنی رکعت ثابیه ده قراءت ایلسه نبي عليه السلامک فعلنه اقتدا ایتمش اولور افضل اولان دخی بودر (فان کان مفردا بالحج) و اگر مفرد بالحج اولور سه (یقول عقیبها اللهم انی ارید الحج فیسره لی و تقبله منی) اول ایکی رکعتک عقیبنده بودعایی او قویه معناسنی یا الله تحقیقا بن حج مراد ایدرم اول حجی بکامیسر ایله و بدن قبول ایله دیمکدر (وان نوى بقائه اجزاه) و اگر قلبی ایله نیت ایلوب لسانیه سو نازسه اکا کفایت ایدر و اما اولی اولان لسانیه سو نیکدر و دلسز اولان لساننی تحریک ایدر و مطابق حجه نیت ایلسه ینه فرضدن واقع اولور زیرا جمیع عبادتده نیت شرطدر حق سبحانه و تعالیسک (وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین) قول شریفنده اولان اخلاص نیت ایله اولدیغنی شرط اولسنی مؤیددر و اگر تطوعه نیت ایدر سه تطوع واقع اولور زیرا وقت معیار دکدر بلکه مشکدر معیاره و ظرفه شهبدر

اگر معیار ظرف اولسه نیت تطوع جائز اولیوب اصل فرض واقع اولور دی صوم رمضان کبی (ثم یلی)
اندنصکره تلبیه ایله ونبی علیه السلامک تلبیه سنده ناس اختلاف ایشلردر ابن عباسدن مرویدر که صلاة
عقینده تلبیه ایشلردر و ابن عمر دیشلردر که دوه یه بند یکی زمان تلبیه ایشلردر دیومر و بدر و سعیدبن
جبریدن مرویدر که ابن عباس رضی الله تعالی عنهدن تلبیه نیک اختلافندن سؤال ایلدم بیوردیلر که بو یابده
بزم معلومن جمله دن زیاده در نبی علیه السلام برکه حج ایشلردر عقیب صلاتده تلبیه ایلوب دوه یه بند کده
و صحرا یه چیقده قده تلبیه ایشلردر خلق ایسه فوج فوج کلکده ایدی عقیب صلاتده استماع ایدن انی حفظ
ایدوب اول تلبیه اولسنی نقل ایلدیلر و راکب اولدیغنی حانده استماع ایدن اول تلبیه اولسنی نقل ایلدی سبب
اختلاف بودر (فیقول لیسک اللهم لیسک لاشریک لیسک ان الحمد والنعمه لک والمملک لاشریک لک)
امدی آخرینه دسکین لیسک اللهم لیسک دعاسنی قراءت ایله لیسک لفظنک اصلی الب لک البابین درالب
فعل ماضی لک مفعول غیر صر یحیدر البابین ده اولان یا ونون تنبیه ایچوندر بو محله معنای تنبیه تکثیر
ایچوندر فعل الب حذف اولنوب مصدر فعلنه دلالت ایلدی کیچون فعل مقامنه اقامت اولندی و البابین
لفظنک زوایدی حذف اولنوب ثلاثی یه نقل اولندی و اندنصکره مفعولده حرف جر حذف اولنوب مصدر
دخی کافه مضای اولوب لیسک اولدی معناسی بن سنک خدمتکه مقیم اولوب و امر که امتثال ایدوب
دخی مکاتندن زائل اولمام اقامت کثیره ایله اقامت ایشلردن دیکدرز پرا تکریر تکثیر ایچوندر و تلبیه دعوته
جواب ایدوکنده خلاف یوقدر اما دا عیده اختلاف اولمشلردر بعضیلر داعی الله تعالی در (فاطر السموات
والارض لیغفر لکم من ذنوبکم) نص شر یفیه استدلال ایشلردر و بعضیلر داعی بیغمبر علیه السلامدر دیوب
قال النبی علیه الصلوٰة والسلام ان سیدابنی دار او اتخذ فیها مائدة مأدبة و بعث داعیا) بو حدیث شر یفیه استدلال
ایشلردر که داعیا لفظندن مراد کندی نفس نفسیلر بدر اما اظهر بودر که داعی ابراهیم خلیل الله در وقتا که
یت مکرمی بنا ایلدی (واذن فی الناس بالحق یا توبک رجلا وعلی کل ضامر) خواسی اوزره نامی حجه
دعوت ایلکه امر اولند قده یارب نه کیفیت ایله دعوت ایدیم دیونیاز ایدیجک (قل یا ایها الناس اجیبوا
ر بکم) خطایله مخاطب اولوب بعده حضرت خلیل جلیل ابی قیس طاغنه چیقوب (یا ایها الناس اجیبوا ر بکم)
دیواندا ایلد کده حق سبحانه و تعالی حضرت خلیلک نداسنی اصلا ب آبا و ارحام امهاتده اولوب الی یوم القیام
وجود ایله متلبس اوله جق ارواح مؤمنینه استماع ایدوب انلر دخی دعوته اجابت ایدوب لیسک
دیشلردر اول کسنه که بر کره دیشلردر بر کره حج ایدر ایکی کره دین ایکی کره حج اویچ کره دین
اویچ حج ایدر و قس علی هذا و لیسک دینم حج ایشلردر (ان الحمد) کسر الف ایله در ز پرا کسر الف ایله ثابته ابتدا
اولمش اولور قح الف ایله اولور سه وصف اولور و اگر بر کسنه بو الفاظی تغیر ایدوب ثابته ایشلردن بر غیر
الفاظ او قوسه ائمه حنفیه قنده جائز در کرک تلبیه بی ادایه قادر اولسون کرک اولسون برابر در وینه تلبیه بی
فارسیله بیلک جائز در اما بو حنفیه قولی اوزره تکبیر افتتاحده عربی و فارسی برابر در و امام محمد رحه الله تعالی
تکبیر افتتاح ایله تلبیه نیک مابینتی فرق ایدوب تلبیه ده فارسی ایله تکلم جائز بر بونده ذکر دن غیر ای اولان ذکر
مقامنه قائم اولیجق عز یتدن غیر یسی عز یت مقامنه قائم اولور اما صلا بونک خلاقیجه در دیر (ولایتنقص
منها) و بو تلبیه دن ناقص ایشیه (و یجوز الزیاده) و زیاده ایشک جائز اولور امام شافعی خلاف ایدوب تشهده قیاسا
بونده دخی جائز اولماسنه ذاهب اومشدر بزم ایچون دلیل کبار صحابه دن ابن مسعود و ابن عمر و ابوهریره
رضی الله تعالی عنهدن مأثور اوزرینه زیاده ایلد کلامی مرویدر ابن مسعود (اللهم لیسک عدد التراب لیسک لیسک)
و برروایتده (لیسک حقا حقا تعبد اور قال لیسک عدد التراب لیسک و الرغباء الیک لیسک من عبد ابق لیسک) در لردی
عمر رضی الله تعالی عنه (لیسک ذ النعماء و الفضل الحسن لیسک مرغوب او مرهو بالیک لفظلر بی زیاده ایدردی و ابن
عمر رضی الله تعالی عنه (لیسک و سعیدک و الخیر کله فی یدیک آله الخلق غفار الذنوب لیسک ستار العیوب لیسک کشاف
الکروب لیسک) الفاظنی زیاده ایلردی (فاذا لبی ناو بالحق فقد احرمت) چن حج ایچون نیت ایلدی حانده تلبیه
ایسه حقیقا اول کسنه محر م اولور اما بیان اولمدی که قنسیله شارع اولور حسام الدین شهید ذکر ایشلردر که
اول کسنه نیتد نصکره جه تلبیه ایله شارع اولور بو خسه تلبیه دن د کل تکبیر صلاتده نیتد نصکره

شارع الورد تلبیه سر شافعی قنده دخی بویه در زیر اول کسسه اخرام ایله حر آمدن کندینی منعی الترام ایلمشدر
 امدی مجرد نیله شارع اولمش اولور صوم کبی بزم ایچون دلیل حق سبحانه و تعالی (فن فرض فیهن
 الحج فلا رفث ولا فسوق ولا جدال فی الحج) قول شر یفیدر ابن عباس دیمشدر که حجک فرضی اهلالدر
 و ابن عمر دیمشدر که تلبیه در و ابن مسعود دیمشدر که احرامدر و عایشه رضی الله تعالی عنهما دیمشدر که (لا احرام
 الا لمن اهل و لپی) زیر حج نیجه ارکانی مشتملدر * امدی واجب اولدیکه تعظیمی مراد اولنسان ذکر
 مشروط اوله صلاوة اوله اما صوم بونک خلافتجه در زیر صوم رکن واحددر اما شافعی حر آمدن منعی الترامدر
 دیمش ایدی بزبونی تسلیم ایترز زیرا بونده منعی الترامد کلدر بلکه اداء افعالی الترامدر حر آمدن منع ضمه بولمش
 اولور صوم بونک خلافتجه در زیر صوم کف عن الحرام وور کندن انی الترام قصدی اولور صلاوة ایله صوم
 یبنی فرق ایتمشدر زیر اباب حج اوسعدر حتی حجه نیابت جاری اولور تلبیه دن غیر یسی تلبیه مقامنه قائم اولور
 تقلید هدی ایدن کبی عربیه دن غیر یسی عربیه مقامنه قائم اولور و محرم اولدقدنصکره نبی علیه السلامه صلاوة
 شریفه کتوره * و دار قطنی روایت ایلمشدر که تلبیه دنصکره (اللهم اعنی علی اداء فرائض الحج و تقبله منی
 واجعلنی من الذین استجابوا لک و آمنوا بوعدک و امتثلوا امرک واجعلنی من وفدک الذین رضیت عنهم
 و ارتضیت و قبلت اللهم لک قدا حرم شعری و بشری و لجمی و دمی و مخی و عظامی) دیمکی بعضیلمر مسح
 کور مشلدر (ذلیق الرفث) اول کسسه رفتن صاقنسون رفت جماعدر تکیم حق سبحانه و تعالی
 احل لکم لیلۃ الصیام الرفث الی نساءکم هن) یاخود کلام فاحشدر یاخود عورت یا ننده ذکر جماعدر
 ابن عباسدن روایت اولنور که * و هن یمشین بنا همیسا * ان یرصدق الطیر نل لمیسا * وقتا که بویقی انشا ایلدی
 کندویه رفت ایدر میسن حالبو که محرمن دیدیلر جوابنده رفت اودر که نساء قنده ذکر جماعدر و هن
 ضمیری انلره را جمعدر همیس ابلک ایا قلمینک صوتیدر لمیسا ایسه اسم جاریه در (والفسوق و الجدل)
 دخی فسوق و جدال صاقنسون فسوق معاصیدر و جدال رفیق و جمال و خدام ایله مجادله ایلمکدر
 و دینشدر که وقت حجک تقدیم و تأخیرنده مشر کین ایله مجادله در حق سبحانه و تعالی حاضر تلمینک (فلا رفث
 و لا فسوق و لا جدال فی الحج) قول شریفیله نهی اولمشدر (و قتل صید البر لا البحر) قتل صید بردن دخی اتقا
 ایله صید بحر دن اتقا ایله (و لا تقتلوا الصید و انتم حرم) نص شریفیله صید بردن نهی اولمشدر بر قیدی بحر دن
 احتراز در زیر صید بحر جائزدر (والاشارة الیه و الدلالة علیہ) دخی اول صیده اشارتدن وانک اوزینه
 دلالت ایتمدن اتقا ایله اشاره قیدی حاضر ایچون و دلالة قیدی غائب ایچوندر و منقولدر که ابو قتاده
 رضی الله تعالی عنه محرم دکل ایدی بر حار و وحشی صید ایلمش لکن یا ننده اولان کسسه لر محرم ایدیلر صید
 اولنسان و وحشک لجمی ایچون نبی علیه الصلاوة و السلامدن سؤال اولندقدن (هل اشترتوا هاهنا و لاهنا و اعتموا)
 بیوردقلمنده اصلا بومقوله فعل بزدن صادر اولدی دیو جواب و بر دیلر نبی علیه السلام (اذا فکلوا) بیوردیلر
 یعنی بویه اولیجق اکل ایدیکن دیواذن شریفلری اولدی (و قتل القملة) و کهلله قتلندن دخی اتقا ایدر اما بیره
 و سوری سکک و قاره سکک و یلان و عقرب و قاره و قورود و قاره و غه و آله قرغه و سار سباع که اوزر یکه
 حمله ایدر بونلری قتل ایتمک جائزدر (و التطیب) دخی راحمة طیبه دن اتقا ایدر (و قلم الطفر) طرنق کیسه دن
 دخی اتقا ایدر (و حلق شعر رأسه او بدنه او قص لحیته) دخی باشینک و بدنینک قلمنی تراش ایتمه دن و صفالنی
 قر قندن اتقا ایدر تکیم حق سبحانه و تعالی (و لا تلحقوا رؤسکم) قول شریفیله نهی ایلمشدر بو آیت کریمه
 بعبارة باشنی تراشدن نهیدر اما دلالتیله بدنک شعرینی دخی تراشدن نهیدر ز بر اشعرده قوه نامیه وارد بیور زیاده
 اولور چونکه باش قلمنی تراشدن نهی اولنوب ازله دن امنه مستحق اولدی بدن قبلی اکاتشیه اولنوب اولدخی
 منع اولدی (و ستر رأسه و وجهه) و باشنی و یوزینی ستر ایلمکدن دخی اتقا ایدر شافعی رضی الله تعالی عنه
 نبی علیه السلام (احرام الرجل فی رأسه و احرام المرأة فی وجهها) حدیث شریفنی استدلال ایدوب ار آدم
 یوزینی ستر ایلمک و مرآه باشنی ستر ایلمک جائزدر زیرا اثر احرام رطلده کشف رأس مرآه کشف وجه در دیدی
 بزم ایچون دلیل بودر که براعر ابی عمر موده دن دوشوب بویقی قیر لدقده بولد اشلری حین دفتند یوزینی اورتمک
 مراد ایتمکدر نده یغمبر علیه الصلاوة و السلام (لا تخمروا و اوجوهه و لارأسه فانه یبعث یوم القیامة ملیبا) بیور مشلدر در

بوحدیث شریف بزه دلیل کافیدر و شافعی روایت ایلبدی کی حدیثک فاندسی رجل احرامیله امره احرامنک
 یعنی فرق شو یله که مره محرمه باشی اورتمک جائزدر امارجل محرم باشی اورتمک جائز دکادر شافعیه طرفندن
 سؤال اولمشکه اعرابی حدیثیله عمل ایلوب محرم حیاتنده تغطیه رأس و وجهه ایتر اما محرم فوت اولدقدنصرکه
 تغطیه رأس و وجهه اولسون دیرسز بر ماده عمل ایدر سز و بر ماده عمل ایتر سز بونجه راست کلور غایبه
 البیانده ائمه حنفیه طرفندن جواب و یریلو کبوا اعرابی حدیثی (اذا مات بن آدم انقطع عمله لامن ثلاث) حدیث
 شریفیله معارضه اولمشدر زیراکشف وجهه ورأس حالت احرامده در محرم فوت اولمغله احرام باطل اولور
 انکیچونکه محرمات ایدن کسنه نیک احرامنی مأمور بالحج اولان بنایه قادر دکلدر بالاتفاق بوندن معلوم اولدیکه
 محرم فوت اولمغله احرامی باطل اولدی اما حدیث اعرابی مجردا کا مخصوصدر زیرانی علیه الصلوة والسلام
 حضر تلتینک (لاتخمر و اوجهه و لارأسه فانه یبعث یوم القیامة ملیبا) حدیث شریفی دلالتیله در بومعنی ایسه
 هر محرمده موجود اولیوب اکا مخصوص اولدی بوندن غیر محرمات اولانک تغطیه وجهه ورأسنده بر دلایل
 دخی وارددر عطار رضی الله تعالی عنه روایت ایلبدی که نبی علیه الصلوة والسلامدن محرمات ایدن کسنه ایچون
 سؤال اولدقدن (خر و رأسه و وجهه و لاتشبهوه بالیهود) دیوجواب بیوردشدر (و غسل رأسه اولحیه
 بالخطمی) دخی باشی و صقالنی خطمیله غسل ایلبدی خطمی بر اوتدر که اکثر یا نیکله باش غسل اولور ابوحنیفه
 قتند خطمی طیبدر امامین قتند طیب دکلدر خطمیله هوام قتل اولور و شعری ملایم ایدر ثمره خلاف بونک
 سببیه واجب اولان شیده در ابوحنیفه قتند دم لازم اولور امامین قتند صدقه لازم اولور خطمی ایله قید ایلبدی
 شول جهتنددر که اگر بر کسنه اشنان و صابون ایله باشی غسل اتسه بالاتفاق اوزر بند برشی لازم کلز (ولیس
 قیص اوسر اوبل اوقباء او عمامة او قنسسوة او خفین الا ان لا یجد نعلین فیقطعهما من اسفل النکمین)
 و کوملک یاطون یا خفتان یا دبند یا صارق یا قاقوک کیمدن دخی خفین کیمدن صاقنه مکر که نعلین بولیب نعلینک
 طوقلر نیک آشاغنه سندن قطع ایلوب کیش اوله خفین اولوب اوزرینه مسح ایلمک جائز اولورسه کیمه
 زیرانی علیه الصلوة والسلام ذکر اولنان اشیا بی کیمدن منع ایتمشدر اگر ازار بولرسه یشتمانی شق ایلوب باغلنه
 و اگر دابولز ایسه قیمی شق ایده و بورینه (ولیس ثوب صبیغ بزعفران او ورس او عصف) و زعفران و ورس
 و عصف ایله بویاعش ثوب کیمدن دخی اتقا ایده زیرانی علیه السلام نهی ایلوب (لا یلبس المحرم ثوب یامسه
 زعفران و لا ورس) حدیث شریفی بیور مشلدر ورس بر صاری بویادر ایجه اولمش و دو گلش زعفرانه
 بکزر بندن کلور (الاما غسل حتی لا ینفض) مکر که غسل اولنوب انلردن رایحه سی کش اوله زیرانعی رایحه
 ایچوندر لون ایچون دکلدر (و یجوز له الاغتسال) و محرم ایچون غسل ایلمک جائز اولور زیرانی علیه السلام
 دخی محرم ایکن غسل ایتمدی متفق علیهدر و عمر رضی الله تعالی عنه دخی محرم ایکن غسل ایلمشدر
 (و دخول الحمام) و محرم ایچون دخول حمام جائز اولور زیر اصحاب کز بن رضوان الله تعالی علیهم اجمعین محرمی
 دخول حمامدن نهی ایلبدی (و الاستظلال بالیت و المحمل) و محرم اولان کسنه بیت ایله دخی محمل ایله کولکه نیک
 جائز اولور اما باشی و بوزی یتنه و محمله طوقنماق کر کدر زیر حرام اولان کیمکدر بونده کیمک ایسه بونمز
 اول اجدن امام محمد چادر ایله و اکمشابه شی ایله استظلالی کریه کورمشدر زیر ابومقوله ده باشی اورتمکه
 مشابهت بولنور بزم ایچون دلیل عثمان رضی الله تعالی عنه محرم ایکن چادر قورمشدر مسجده دخول خود
 جائزدر اول دخی بوقولی مؤیددر و روایت اولنور نبی علیه الصلوة والسلام ایچون بر صر یغه ثوب باغلیوب
 کولکه لئمشدر (و شد الهمیمان فی وسطه) و التون و ایچنه قویه جق کیمسه بی بیلنه باغملق جائز اولور
 امام مالک دیر که اگر غیر نیک نفقه سی اولورسه مکر و هدر بزیر ز که بولس محیطه ناسنه دکلدر که مکر وه اوله
 و قوشاق و قلیج و سلاخ قوشانق و بارمغنه خانم کچورمک و طیبیدن غیر یله اکتحال ایلمک جائز اولور و امام
 ابویوسف دیمشدر که اگر قوشاق ابریشم اولورسه مکر و هدر (و مقاتله عدوه) و محرم اولان کسنه
 عدو سیله مقاتله جائز اولور کندی نفسندن ضرری دفع ایچون (و یکر التلبیه رافعا بها صوته عقب
 الصلاة و کلا علا شرفا و اوهبط و ادبا اولنی رکبانا و بالاسحار) و محرم اولان کسنه تلبیه بی عقبی صلاتده چوق

ایده اول تلبیه ایله صوتی رفع ایدیجی اولدیغی حالده و هر بار که یوکسک بره چیقسدلر یا خود بروادی بهبوط ایلسه لر یا خود بنکلو جاعته ملاقی اولسدر و سحر لرده تلبیه یی چوق ایله لر زبیرا احرامده تلبیه صلاتده تکبیر کبیر اولکسی شمر طدر باقیسی سنتدر بویله اولیجی بر حالده انتقال اولندقدنه تلبیه کتور یلور * ابن مسعود رضی الله تعالی عنه پیغیر علیه السلامدن (افضل الاعمال العجم والشیخ) حدیث شریفی روایت الیشدر و ابوبکر رضی الله عنهدن منقولدر که نبی علیه السلامدن (ای الحج افضل) دیوسؤال اولندقدنه (العجم والشیخ) بیور مشلدر العجم تلبیه ایله رفع صوتدر و الشیخ اراقه دمدر یعنی قر بان ایلیکدر بزم آئه من قنتده دعا و اذکارده مستحب اولان اخفادر مکر که اعلامه مقصود تعلق ایلیه اذان و خطبه کبی او یله اولسه تلبیه دخی اعلام دینده اولان شئیله شروعی اعلام ایچوندر بو تقدیر جهر رفع صوت مستحبدر * فصل * فاذا دخل مكة ابتداءً بالمسجد

فمن حرم مكة به داخل اولسه مسجد حرمدن ابتدا ایلیه زیر احم ایله مقصود زیارت یتدیریت ایسه داخل مسجدده در امدی تلبیه ایدیجی اولدیغی حالده باب شیده دن مسجدده داخل اوله کرک لایلا داخل اولسون کرک نههارا ضرر ایتز مراد دخول بلده در کیجه سی و کوندزی بر ابردر و نبی علیه السلام خرسز خوفندن کوندز داخل اولمشدر و عمر رضی الله عنه دخی حجاجی کیجه ایله دخولدن منع ونهی ایدردی خرسز خوفی ایچون اما حسن و حسین رضی الله عنهما کیجه ایله کبر مشلدر و مککه به حین دخولده (اللهم هذا حرمک و ما منک قات و قولک الحق و من دخله کان آمناً اللهم فحرم الحمی و دمی علی النار و قنی عذابک یوم تبعث عبادک) دیه و مسجدده چبلاق ایاق ایله داخل اوله مکر که ایلا غنه ضرر اوله و مسجدده دخول وقتند (بسم الله و علی ملة رسول الله الحمد لله الذی بلغنی یتسه الحرام اللهم افتح لی ابواب رحمتک و مغفرتک و ادخلنی فیها و اغلق عنی ابواب معاصیک و اجنبنی العمل فیها) فاذا عان البيت کبر و هلل (فمن حرم بیته معاینه کورسه تکبیر و تهلیل ایدر مستحبدر که (الله اکبر الله اکبر اللهم انت السلام و منک السلام فینار بنا بالسلام و ادخلنا دار السلام اللهم زد یتک هذا تشریفا و مهابة و تعظیما اللهم تقبل توبتی و اقل عثرتی و اغفر خطیئتی یا حنان یا منان) دیه و عطادن مرویدر که نبی علیه الصلوة و السلام فچمن یت جاننه کتسدر (اعوذ برب البيت من الدین و الفقر و ضیق الصدر و عذاب القبر) دیرلردی * دخی یت شریف طقوز دفعه بنا اولمشدر بری ملائکه تکبیر و تهلیل ایدر بری بنا آدم و بری بنا ابن آدم و بری بنا خلیل علیه السلام و بری بنا جماله جرهم و بری بنا قصی بن کلاب و بری بنا قریش و بری بنا عبدالله بن زبیر و بری بنا حجاج بن یوسفدر (و ابتداءً بالحجر الاسود فاستقبله و کبر و هلل رافعا یدیه کالصلاة) و حجر اسوده استقبال ایدوب انکله ابتدا ایله و تکبیر و تهلیل ایلیه ایکی الینی صلاتده کبی رفع ایلدیکی حالده و رفع یدسکر یرده اولور بری تکبیر افتتاحده و قنوتده و عرفاتده و استلام حجر اسوده و صفاتده و عمره ده و عیدینده و جره عقبه ده اولور (و یقبله ان استطاع من غیر ایداء) و حجر اسودی بوس ایله برکسنه ید ایداسز و تعدیسز اگر قادر اولورسه * مثلاً ایکی الینی حجر اسودک اوزرینه وضع ایله او به و او ید کدنسکره صوت ایلیه تقبیلدنسکر حجر اسود اوزرینه قبامتی مسجدیمیدر دیوسؤال اولندقدنه عبدالله بن عباس رضی الله عنهدن مرویدر که نبی علیه السلام حجر اسودی تقبیل ایدوب اوزرینه قبانور ایددی نبی علیه السلام حجر اسودی استلامده عدم ایداء ایله شرط ایلدی زیرا استلام حجر سنتدر اذاء مسلمان احترام و اجبدر واجب ایچون سنت ترک اولتور و نبی علیه السلام شفقتینی حجر اسود اوزرینه وضع ایدوب بکا ایدرلردی و عمره رضی الله عنه یاعمر بو محله کوز باشین دوک و سن برقوی آدمسن ضعیفله من اجه و یرمه اگر فرجه بولورسک استلام ایله والا استقبال و تکبیر و تهلیل ایله بیور مشلدر (او یستلمه) یا خود اگر تقبیل ممکن اولمز ایسه حجر اسودی استلام ایله (او یمس شیاً فی یدیه و یقبله) یا خود النده اولان بر شیئی حجر اسوده مس ایتدیره اول شیئی تقبیل ایله اگر الی ایله استلام ممکن دکل ایسه زیرا روایت اولمشدر که نبی علیه السلام راجله اوزنده چوکان ایله استلام ایدوب چوکانی او مشدر (او یشیر الیه مستقبلاً مکبراً مهلاً حامداً لله تعالی و مصلياً علی النبی صلی الله تعالی علیه و سلم) یا خود حجر اسوده مستقبل اولوب حق سبحانه و تعالی به مکبر و مهلل و حامد و رسول اکرم حضرت تهرینه مصلی اولدیغی حالده اشارت ایلیه و حجر اسوده استقبال ایتدکده (بسم الله الله اکبر اللهم ایمانابک و تصدیقا بکتابک و وفاء بعهدک و اتباعاً لسنة نبيک اللهم هذا البيت یتک و هذا الحرم حرمک

وهذا الاذن امنك وهذا مقام العائذ بك من النار) بودعابی او قویه * دیناشدر که استلام حجرده حکمت نذر
 نبی علیه السلام بیورمشلردر که حق سبحانه و تعالی ارواحدن اخذ میثاق ایچون (الست بر بکم قالوا بلی)
 خطاب وجوابی مقرر ایتدکده بومیثاقی بزور قویه یازوب حجر اسوده امانه وضع ایشدر شول کسنه حجر
 اسودی تقبیل ایدر کانه عهد سابقی بمجدید ایدر و حجر اسود دخی قیامت کوننده اول کسنه ایچون شهادت
 ایدر (و یطوف آخذاً عن یمینه مایلی الباب) بعد الاستلام طواف ایدر کندی صاع طرفندن شارع
 اولدیغی حالده باب کعبه بی ولی ایدن طرفندن * بوکاطواف القدوم و طواف التحیه و طواف التفاتی دیشلردر
 و بو طواف آفاقی ایچون سنندر مکی ایچون مسنون اولدی و آفاقی ایچون طواف افضلدر صلاة نافله دن
 و طوافده بیت شریف صول طرفنده اولمق کر کدر و بیت شریف طائفک صول طرفنده اولمغه حکمت بودر که
 طواف ایدن کسنه مؤتم کبیدر ز برابر آدم امام ایله نماز قیلدقده امام مؤتمک صول طرفنده اولوب قلب صول
 طرفنده اولمغه قلبک بیت شریفه قریب اولمسی مقصوددر (وقداضطبع ردائه بان جعله تحت ابطه الایمن و الی
 طرفه علی کتفه الایسر) و محرم رداسنی طوافده صاع قولتوغنی التندن صول اموز بیک اوزرینه قویه (و یجعل
 طوافه و راء الحطیم) و طائف اولان کسنه طوافنی و راء حطیمدن ایدر اگر بیت شریفه حطیم مایلی طواف
 اولنسه جائز دکلدردر ز اخطیم یتدندر * روایت اولندیکه عائشه رضی الله تعالی عنهما کر مکة مکرمه فتح اولورسه
 بیت شریف ایچنده ایکی رکعت نماز قیلنغه نذر ایشیدی مکة مکرمه فتح اولدقده نبی علیه الصلاة و السلام
 حضر تلمی عائشه نیک الینی اخذ ایلیوب حطیمه کتوردی و حطیم یتدندر نذر بیک بونده ادا ایله بیورمشلردر
 ز براسنک قومک مضایقه اوزره اولمغین حطیمی قصر ایدوب یتدن اخراج ایشلردر اگر قومک جاهلیتدن
 حدیث العهد اولمیدی بناء بی نقض ایدوب قواعد حلیلی اظهار ایدردم و حطیمی یتده داخل ایدردم و عتدی
 ارضه ملصق ایدوب و ایکی قیونک برینی شرقی و برینی غربی ایدردم و اگر کله جک سنه صاع اولورسم بویلمه
 ایدیم بیورمشلر ایدی لکن عمر و فالتمیوب میسر اولمسی حتی خلفاء راشدین اولادندن عبدالله بن زبیر بو حدیث
 شریفی استماع ایلدکده قواعد حلیل علیه السلامی اظهار ایدوب بیت شریف اولمغوال اوزره بنا و حطیمی
 بیت شریفه داخل ایشیدی وقتا که عبدالله بن زبیر حضر تلمی قتل اولدقده حجاج ز بیک بناسنی نقض
 ایدوب زمان سابقده اولدیغی اوزره بنا ایشدر چونکه حطیم یتدن اولیحق طوافده داخل اولمق لازمدر
 ز یلعی حطیمک کلیسی یتدن دکلدردیون نبی علیه الصلاة و السلامک (سنة اذرع من الحجر من البيت و ما زاد
 لیس من البيت) قول شریفه کابنده استدلال ایدوب ذکر ایشدر التی زراعی بیت شریفدن اولوب
 ساری بیت شریفدن اولدیغنه بو حدیث شریف ایله استدلال ایشدر و هاجر و اسماعیل علیهما السلامک
 قبر شریفی حطیمه در دیوغایه البیانده ذکر اولمشدر فچن طواف ایدن کسنه باب شریفه مقابل اولدقده
 (اللهم یتک عظیم و وجهک کریم و انت ارحم الراحمین و اعذنی من النار و من الشیطان الرجیم و حرم الحمی
 و دمی علی النار و آتی من احوال یوم القیامت و کفی مؤنة الدنیا و الآخرة) اوقیه و فچن رکن عراقی به ایشدکده
 (اللهم انی اعوذ بک من الشرك و الشک و التفاق و الشقاق و سوء الاخلاق و سوء المنظر فی الاهل و المال
 و الولد) دیه و فچن جانب میرابه ایشدکده (اللهم اظنی تحت ظل عرشک یوم لا ظل الاظلمک و لا اله غیرک
 یا ارحم الراحمین اللهم اسقنی بکاس نیک محمد علیه السلام شربة لا اظمأ بعدها ابدا) دیه و فچن رکن شامی به ایشد
 اللهم اجعله حجاً مبروراً و سعياً مشکوراً و ذنباً مغفوراً و تجارة لن تبور یا عزیز یا غفور و ارحم و مجاوز عما تعلم
 انک انت الاعز الاکرم) دیه فچن رکن یمانی به ایشد (اللهم انی اعوذ بک من الکفر و اعوذ بک من الفقر
 و من عذاب القبر و من فتنة الحیا و المات و اعوذ بک من الخزی فی الدنیا و الآخرة) دیه و رکن یمانی ایله حجر اسود
 مایتنده (ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار و عذاب القبر) دیه و حجر اسوده
 ایشدکده (اللهم اغفر لی برحمتک و اعوذ برب هذا الحجر من الدین و الفقر و ضیق الصدر و عذاب القبر) دیه
 و بو ذکر اولنان بر شو طدر (سبعة اشواط) یدی اشواط ایله طواف ایلیه سبعة فیطوف نک دفع اولدر
 (یرمل فی الثلاثة الاولتها) اشواط دن اوج اولیکیده رمل ایدر و رمل ایلک یوریدکده اموزلر بی تحریک
 ایدوب قوتله یوریمکدر * معلوم اوله که اوج اولیک شو طدر رمل سنندر ان عباس دیشدر که طوافده رمل بو قدر

نبی علیه الصلاة والسلام رمل فعلی عمره قضا ایچون ایتشدر بونک بیانی بودر که نبی علیه السلام عمره ایچون
 مکة مکرمه قر بنه کلوب حدیبیه قوندقد نصکره مشرکله بزجنگه کلامش در انجق زیارتیه کلدک دیو حضرت
 عثمان رضی الله تعالی عنه کوندرد کده مشرکله رضاو برمیوب بوسنه رجوع ایتسو نلرسنه آتیه ده مکة مکرمه بی
 تخلیه ایده لم کلوب زیارت ایلسو نلر دیو بومنوال اوزره مصالحه ایدوب رجوع بیور شراریدی * سنه آتیه ده
 نبی علیه السلام صلح اولندیغی اوزره مکة مکرمه کلوب سلاحسز داخل اولوب اضطباع ایدوب کندیلر
 رمل ایلدکلر نده اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعینه خطاب ایدوب الله تعالی رحمت ایلیه
 شول کسنه یه که طوافده آموزلرینی حرکت ایتدیروب اظهار جلادت ایلیه انک سببی بو ایدیکه جاء یثرب
 حضرت پیغمبری واصحابینی بون ایتشدر مر دانه حرکته قادر دکلردر دیو مشرکله بر برلرینه سو یلرلردی
 نبی علیه الصلاة والسلام انی استماع ایتدکده مشرکله اظهار جلادت ایچون بویله ایشلردر وابن عباسک
 (لارمل فی الطواف) دیوروایت ایلدیکی اظهار جلادت اول زمان مشرکین ایچون ایدی شمعی ایسه اول
 معنی یوقدر امدی رمل دخی اولماق ایجاب ایدر * جواب ویریلور که اولرمله سبب کرچه مشرکین ایدی
 لکن اول شیئ بزه ایدی سنت اولدی نته کیم خلیل الرحمن شیطانی کوروب رمی جبار ایش ایدی اول سبب
 خود شمعی یوقدر لکن خلیل علیه السلام فعلی بزه ایدی سنت اولدی وسفرده قصر صلاته سبب مشقتدر
 لکن مشقت یوغیکنینه قصر اولتور وجابر وابن عمر رضی الله عنهما روایت ایشلردر که نبی علیه السلام
 حجة الوداعده طواف ایلدکده اوچ اولکیده رمل ایتشدر بزه دخی واجب اولمشدر ترکی جائز دکلدر
 اگر خلقک مزاجه سی ایچون رمل ایتک ممکن اولرسه برمقدار توقف ایدوب بعده رمل ایده استلام حجر اسود
 بونک خلافتجه در (و عشی فی الباقی علی هیئتہ) و اوچ اولکینسندن ماعداسنده سببیت و وقار اوزره یعنی
 ثانی اوزره عشی ایده (و یستم الحجر کلامه به) و هر بار که حجر اسوده مرور ایده حجره استلام ایدیز بر اطوافک
 هر شوطی صلاتک رکعتلری کبیدر و هر رکعت تکبیر ایله افتتاح اولندیغی اوزره هر شوط دخی استلام
 حجر اسود ایله افتتاح اولنه (و یختم طوافه بالاستلام) طوافنی استلام حجر اسود ایله اختتام ایده استلامه
 اولان الف و لام مضاف الیهدن عوضدر تقدیر استلام الحجر دیمکدر (و استلام الرکن الیمانی کلامه به حسن)
 و هر مرور ایلدکجه رکن یمانی بی استلام ایتک حسندر یعنی مستحبه در ابوحنیفه و ابو یوسف قتنده * امام محمد
 قتنده سنتدر ز برانی علیه السلام رکن یمانی بی تقبیل ایتشدر دارقطنی دخی روایت ایتشدر که نبی علیه الصلاة
 والسلام رکن یمانی بی تقبیل ایتشدر یانک تشدید یله یعنی و تخفیفله یمانی ایکسی دخی نسبه در لکن تخفیف
 ایله اولان یمانیک النبی نسبی اولان یانک برندن بدلدر (ثم یصلی رکعتین عند المقام) اندن صکره مقام
 ابراهیمه ایکی رکعت نماز قیله اول مقام شول حجر در که انده ابراهیم علیه السلام قدم مبارک لرتنک اثری
 وارد مقام فتح میم ایله موضع قیامدر ضمیم ایله موضع اقامتدر (و اوحیث یتسیر من المسجد) یا خود مسجد
 حر آمدن میسر اولان موضعده ایکی رکعت نماز قیله ز بر ا الصلاة بر مکانه مخصوص اولوب برینه اولماق یوقدر
 ممکن اولان محامده ادا ایتک کر کدر رکعت اولی ده (قل یا ایها الکافرون) و ثانیه ده (قل هو الله احد) سور سن
 قرائت ایده و بونلردن غیری سوره قرائت ایدرسه جائزدر و ذکر اولان وقتلرده قیلق کر کدر شول کسنه که
 صلاة طواف جمیع اوقاتده مباحدر دیه انک قولی صحیح دکلدر ز بر ایوم فطرده و یوم نحرده صومدن نهی کرک
 مکده و کرک خارجه اولسون برابر در اوقات مکر و هده دخی صلاة کرک مکده اولسون و کرک سائر بلدانده
 اولسون بر ایزدر (و هما واجبان بعد کل اسبوع) و هریدی شوطن نصکره ایکی رکعت نماز واجبدر شافعی دیر که
 ذکر اولسان ایکی رکعت نماز سنتدر ز بر ا وجوبنه دلیل یوقدر اما بزم ایچون دلیل نبی علیه السلامک
 (ول یصل الصائف لکل اسبوع رکعتین) قول شریفدر ز بر امر و جوب ایچوندر شافعی طرفندن
 بزه ایکی وجهله اعتراض اولنوب بر یسی بو حدیثک اصلی اولیوب کتب حدیثده یوقدر دیرلر و بر یسی
 دخی حدیث اعرابیدر که نبی علیه السلام بر اعرابی بهش وقت نمازی تعلیم ایلدکده بونلردن غیری نماز وارمیدر
 دیو سؤال ایدوب یوقدر مکر که تطوع اوله دیو بیور مشلردر بویله او ایچق و جوب افاده سی نه کبیتله حاصل
 اولور * جواب ویریلور که اولی اعتراض اکر راوی عادل اولور سه کتب حدیثده بونمسی موجب

قدح دکلدرا اما حدیث اعرابی متروک الظاهر در یعنی ظاهری مراد کلدرو اجاع امت بونک اوزرینه در که
 صلاة جنازه فرض کفایه در و صلاة عیدین واجب در بو اعرابی حدیثنده صلاة جنازه نک و عیدینک بیانی یوقدر ❁
 امدی بو تقدیرجه معارضه یه صالح دکلدرا و امام مالک فرضیتنه ذاهب اولشدر و حق سبحانه و تعالی نک
 واتخذوا من مقام ابراهیم مصلی قول شر یفیله تمسک اولشدر امام مالک طرفنه جواب ویر برز که بو آیت
 کریمه مؤولدر دینشدر که مقام ابراهیم شول موضعدر که مسجد حرام اول موضعده یا بلشدر مصلی دن
 مراد مسجد الحرامدر ❁ امدی اول موضعی مسجد اتخاذا تمکه امور اولشدر در (وهذا طواف القدوم وهو سنة
 لغیر المقیم بمکه) و شول ذکر اولنان طواف طواف قدومدر و بو طواف قدوم مکده مقیم اولیانلر ایچون
 سنذر امام مالک نبی علیه السلامک (من اتى البيت فليحمله بالطواف) حدیث شریفی تمسک ایوب واجب اولسنه
 ذاهب اولشدر بزم ایچون دلیل حق سبحانه و تعالی طوافی مطلق امر ایلدی امر مطلق ایسه تکراری
 مقتضی دکلدرا حالبو که طواف زیارت بالا اجاع متین اولشدر و شول محمله که بحیه نسیمیه اولشدر اولدخی
 دلیل استنباطدر ❁ معلوم اوله که حج شریفده طواف اوچدر ❁ اولکیسی طواف قدومدر انک دخی اوچ اسمی
 واردر طواف التحیه و طواف الاقا و طواف اول العهد بو سنذر مکده مقیم اولیان کسندر ❁ ایکنجیسی طواف
 زیارتدر طواف الافاضه و طواف یوم النحر دینلور بو فرضدر ❁ و اوچنجیسی طواف و داعدر بونک بر اسمی دخی
 طواف صدردر و طواف صدر آقایی یه و اجبدر امامکی یه طواف زیارتدن غیر یسی مشروع اولدی قدوم
 و صدر انلرده اولدیغی ایچون (ثم يعود) مقام ابراهیمه ایکی رکعت نماز قیلدقدن صکره حجر اسوده
 عودت ایلیه (و یستلم الحجر) دخی حجر اسودی استلام ایده (و ینخرج الی الصفا) و صفایه چیقهر هر قتی
 قپودن دیرسه و عطا رضی الله تعالی عنه دیشدر که نبی علیه السلام باب بنی مخنومدن چقمشدر که اکاباب
 صفا دخی تسمیه اولمشدر نبی علیه السلام باب صفادن چقمسی بزم قتمزده سنت دکلدرا نبی علیه السلامک
 اول قپودن چقمسی صفایه قریب اولدیغی ایچوندر بو خسه سنت اولمق ایچون دکلدرا اما فعل نبی یه
 اقتداء باب صفادن اولی در (فیصعد علیه) بیت شریف کورینه جک مقداری صفانک اوزینه صعود
 ایلیه (و یتقبل البیت و یکبرو یهلهل و یصلی علی النبی صلی الله علیه و سلم) و بیت شریفه استقبال ایوب
 تکبیر و تهلیل ایده و نبی علیه السلامه صلاة شریفه کتوره محفده مسطوردر که صفا و مروه بیننده اولان
 سعی طواف زیارتدکین تأخیر اولتمق اولی ذر ز بر اسمی و اجبدر فرضه تابع قتلق اولی در لکن علمامن طواف
 قدوم مکه سنت ایدی عقبنده سعی ایتمکه رخصت و بر مشرذر ز بر ایوم نحر وقت طواف زیارتدر و ذبح و رمی
 جمار شغلاری اولغله سنت اولان طواف قدومی تخفیف ایچون اکا تابع قیلدیلر (رافعا یدیه للدهاء و یدعو
 بما شاء) دعا ایچون الار نبی رافع اولدیغی حالده دیلدیکی شیء ایله دعا ایلیه ❁ مثلا تکبیر و تهلیل و تسبیح
 و تصلیه دن صکره (لا اله الا الله وحده لا شریک له له الملك وله الحمد یحیی و یمیت و هو حی باق لا یموت یدیه الخیر
 وهو علی کل شیء قدیر لا اله الا الله ولا نعبد الا ایاه مخلصین له الدین ولو کره الکافرون) (ثم یحط نحو المروة
 و یمشی علی مهل فاذا بلغ بطن الوادی بین المیلین الاخضرین سعی سعیا حتی یجاوزهما) اندن صکره مروه
 جانبنه نزول ایلیه و تأتی ایله بورویه ❁ پس بطن وادی یه ایرشد کده میلین اخضرین مابیننده سعی ایتمکه
 سعی ایده حتی اول ایکی میلی یجاوز ایده ❁ و رب اغفر وارحم و تجاوز عما تعلم انک انت الاعز الاکرم ❁ دیه میاین
 اخضرین علی طریق التغلیبدر ز بر میلینک بری اخضر و بری احمر در (و یفعل علی المروة کفعله علی الصفا)
 صفاده ایشلدیکی فعلی مروده دخی اشلیه استقبال و تکبیر و تهلیل و صلاة علی النبی علیه السلام و دعائه
 رفع یدکی (وهذا شوط) و صفادن مرویه و ارنجه بوریمک و سعی ایتمک بر شوطدر (فیسعی بینهما سبعة اشواط
 یبدأ بالصفا و یتختم بالمروة) صفا ایله مروه بیننده یدی کره سعی ایده صفادن باشلیوب مروده ختم ایده
 و صفا و مروه مابیننده سعی بزم قتمزده و اجبدر رکن دکل مالک و شافعی رکن اولسنه ذاهب اولشدر در
 و حبیبه بنت ابی سحر انک روایت ایلدیکی حدیثی استدلال ایتمشدر در حبیبه مذکوره روایت ایتمشدر در که
 نبی علیه الصلاة والسلام صفا ایله مروه مابینتی طواف ایوب حالبو که ناس فوج فوج اوکنجه کندومی اردلرنجه
 سعی ایوب شدت سعیدن ترلردی دخی الم و برمشیدی و هم سعی ایدردی و هم (اسعوا فان الله کتب علیکم

السعی) بیورر لردی اما بزم ایچون دلیل حق سبحانه و تعالیٰ تک (ان الصفا و المروة من شعائر الله من حج البيت
 او اعتمر فلا جناح علیه ان يطوف بهما من تطوع خیر فان الله شا کر عظیم) قول شر یقیدر زیر افظ فلا جناح
 و خیر افرض اولسنی مقتضی دکادر بونک مثل اولر اباحت ایچون استعمال اولنورر کینت و ایجابی نفی ایدر لکن
 ائمه حنفیه کینتدن ایجابیه عدول ایتدیلر و دینلشدر که بومحمد، سعیک مشروع اولسنه سبب ابراهیم علیه
 الصلاة والسلام هاجر و اسماعیلی اول محله قویوب هاجر صوسزلندن صفایه چیقوب اطرافده، صوبولمق
 ایچون نظر ایدوب برشی کورمکله نزول ایدوب بطن و ایدیه سعی ایدوب حتی هاجر اسماعیلی مروه چاننه
 چیقوب کورمدیکی کبی اولادشفتندن تکرار اول محله سعی ایتشدر * امدی بوسی بزه عبادت اولدی ابن
 عباس رضی الله عنهدن مرویدر که مناسک ایله امر اولنوب سعی ائیک محله شیطان کندوبه کور بنوب
 سبقت ایتکله سبقت ایتکه سعی ایلدکده حضرت ابراهیم زیاده سعی ایدوب شیطانی کچمشدر (ثم یقیم
 بکة محرما) اندنصرکه مکده اقامت ایدر محرم اولدیغی حالده، زیر محرم بالجدد افعال حجی کتورمزدن
 مقدم اول احر امدن چقازن (و يطوف بالبيت نفلا ما اراد) ویت شریفی نافله جهتندن دلیلدیکی مقدار
 طواف ایلیه زیر طواف صلاته مشابهدر و نبی علیه الصلاة والسلام (الطواف بالبيت صلاة و الصلاة خیر
 موضوع من شاء استقل و من شاء استکثر) بیوره شلردر و دینلشدر که طواف تطوع عریبان ایچون طواف فوت
 اولور اهل مکه ایچون فوت اولمز بو طواف لردن صکره بومدته سعی ایتک واجب دکادر زیر سعی ایتک بردفده
 اولور و سعیده تنقل مشروعدر (فاذا کان الیوم السابع من ذی الحجة خطب الامام خطبة) امدی فچن ذی
 الحجة دن ینجی کون اولدقد، بعده صلاة الظهر امام برخطبه او قویه (یعلم الناس فیها المناسک) اول خطبه ده
 ناسه مناسک حجی تعلیم ایلیه (وکذا یخطب فی التاسع بعرفات) وینه ذی الحجة نک طقوزنده عرفاته خطبه
 او قویه جمعه خطبه سی کبی (وفی الحادی عشر منی) و ذی الحجة نک اون برنجی کونی خطبه بی مناده او قویه
 هر خطبه بی بر کون ایله فصل ایلیه امام زفر دیر که متوالیا اوچ کون خطبه او قویه بری ترویده و بری یوم
 عرفه ده عرفاتده و بری یوم نحر ده مناده بزم ایچون دلیل بودر که خطبه دن مقصود افعال حجی تعلیمدرو یوم ترویه
 و نحر اشتغال کونلر یدر و بزم ذکر ایلدی کمرک نفعی و قلوبه تأثیری اکثردر (فاذا صلی الفجر یوم الترویة)
 امدی فچن یوم ترویده ده صلاة فجری ادا ایلسه (خرج الی منی) منایه چقه و دینلشدر که اول کونه ترویه
 تسمیه سی ليله ترویه ده رؤ یاسنده، کویا برکسنه کندوبه الله تعالی اوغلوکی ذبح ایلکله سکا امر ایتشدر
 دیوسو یلدی وقتا که صباح اولدی ابراهیم علیه السلام عجبا بو اشارت الیه دیندر یوخسه شیطان دیندر
 دیوتفکر ایدوب چونکه اخشام اولدی ینه ليله سابقه ده کوردیکی کبی اشارت اولندقد، بلدیکه الیه دیندر
 اول کونه عرفه دیندر و او حجی کچه ینه کور یحک قصد ایلدی که نحر ایلیه یعنی قربان ایلیه اول کونه یوم نحر
 دیندر و بررو ایتده دخی ترویه نک تسمیه سی بودر که ناس اول کون صوسزلندن کندولر ینی ودوه لر ینی
 قاندروب منایه و عرفاته صو کتورمک ایچون راویلر ین صوابله طولدر دقلری ایچون ترویه دیندر * و یوم
 عرفه یه وجه تسمیه جبرائیل علیه السلام خلیل علیه السلامه مناسکی تعلیم ایدوب اجله سنی بلدی دیکیدر یعنی هل
 عرفت ذبک ابراهیم علیه السلام دخی عرفت دیدی * پس اول کونه عرفه دیندر او نجی کونه یوم اضحی
 دیندر زیر اول کونه هر کس قر بانلر ینی ذبح ایدرو بررو ایتده عرفه تسمیه سی حضرت آدم علیه السلام هنده
 هبوط ایدوب حوا انا من جدیه هبوط ایلدیسه بونلر عرفه کچه سی بر بر ینه ملاقی اولدیلر عرفه تسمیه سبه سبب
 بودر دینلشدر (قییم بها الی صلاة فجر یوم عرفة) امدی مناده یوم عرفه نک صلاة فجر نه دک اقامت اید
 زیر نبی علیه السلام یوم ترویده ده صلاة فجری مکده ادا ایدوب شمس طلوعدن صکره منایه توجه بیوروب
 مناده صلاة ظهر و عصر و مغرب و عشا و فجری ادا ایتدکدن صکره عرفاته توجه بیور مشلردر (ثم یتوجه
 الی عرفات) اندنصرکه یوم عرفه ده مناده صلاة فجری ادا ایلدکدن صکره عرفاته توجه ایلیه (فاذا زالت
 الشمس خطب الامام کالجمعة و علم فیها المناسک) امدی فچن شمس زواله و ارسه امام جمعه کبی ایکی خطبه
 او قویه یعنی خطبتین یننده جلوس ایلیه و اول خطبه ده ناسه مناسکی تعلیم اید عرفاته و قفه بی
 و من دلفه بی ورمی جار و نحر و تراش و طواف زیارت کبی دخی لازم اولان مناسکی تعلیم اید

(وصلى بعد الخطبة بالناس الظهر والعصر معا باذان واقامتین) و امام خطبه دنصكره ناسه صلاة ظهر وعصرى براذان وايكى اقامت ايله قليو بره * مثلا امام منبر چتقدنصكره جلوس ايله چمه ده اولديغي كبي مؤذنلر اذان اوقويه بجن مؤذن فارغ اوله امام چادرندن خروج ايله امام ابو يوسفدن مرو يدركه امام چادرندن چقرندن مقدم اذان اوقويه وينه ابو يوسفدن بررو ايتده خطبه دنصكره اذان اوقنه ديمشدر (و شرط الجمع صلاتهما مع الامام) وصلاة ظهر وعصر ك بريره جمع اولسنگ شرطى امام ايله معا اولمقدر (خلافا لهما) اماميك امام ايله جمع اولسنگ شرطنده اختلافلى واردر وميناي خلاف صلاة عصر ك وقتندن اول قلمسند، در ابو حنيفة قنده جعاعتى محافظه ايجوندر امام اعظم قنده محافظه على الوقت فرضدر حق سبحانه وتعالىك (حافظوا على الصلوات والصلوة الوسطى) و بر محله دىخى (ان الصلاة كانت على المؤمنين كتابا موقوتا) نص شريفه هر شى كه بونلر كبي اوله تركى جائز دكلدر مكر كه تركنه دليل قطعى وارد اولمش اوله (و كونه محرما فيهما) و اول كسنگه نك صلاة ظهر وعصر ده محرم اولميدر ائمه ثلاثه قنده احرام شرطدر * اما امام زفر انجق صلاة عصر ده شرط اولسنگه ذاهب اولمشدر و ثمره خلاف شونده ظاهر اولور كه بر كسنگه ظهري امام ايله قياسه اندنصكره حجه محرم اولسه وعصرى امام ايله قلمسه عصرى جائز اولمز الا وقتنده جائز اولور * اما زفر قنده مطلقا جائز اولور احرامدن مراد احرام بالحجدر اكر احرامى قبل الزوال اولور سه ظهر وعصرى جمع ايتك جائز اولور اكر بعد الزوال اولور سه جمع ايتك جائز دكلدر (ثم يقف راكبا مع الامام بوضوء او غسل وهو السنة) اندنصكره وضوء يا خود غسل ايله راكب اولديغى حالده امام ايله واقف اوله ووقوفه غسل ستندر (قرب جبل الرحمة) جبل رحمتك قر بنده واقف اوله و قرب يقف لفظنك مفعول فيهيدر جبل عرفاته جبل رحمت تسميه سى اول كون حق سبحانه وتعالىك رحمتى حجاج اوزر يته نازل اولديغى ايجوندر بيغمبر عليه السلام بيور مشدر كه (افضل الايام يوم عرفه و الموقف يوم جمعة وهو افضل من سبعين حجفة غير جمعة) اثرده وارد اولمشدر كه حق سبحانه وتعالى اهل موقفك جمله سنى مغفرت ايله * امدى خديشه يوم جمعه به تخصيص ايتك وجهى ندر الله اعلم جواب بو اوله كه حق سبحانه وتعالى جمله اهل موقفى يوم جمعه ده بغير واسطه مغفرت ايله وجهه دن غيرى كونده بر قومه هبه اينوب واسطه ايله مغفرت ايله (وعرفات كلها موقف الابطن عرنة) و عرفاتك كليسى موقفدر الابطن عرته موقف دكلدر (و يستقبل القبلة رافعا يديه باسطا) و امام قبله به استقبال ايله اللر بنى رافع و باسط اولديغى حالده يعنى شو يله بسط ايله كه كويار مسكين بر كر يم ذاتدن احسان و اطعام طلب ايلر انك كبي مسكنت اوزره بسط ايله (حامد اكبر امهلا مليبا مصليا على النبي صلى الله تعالى عليه وسلم داعيا بحاجته مجهد) حامد و مكبر و مهمل و ملبي و نبى عليه الصلوة و السلام اوزر يته مصلى اولديغى حالده استقبال ايله حاجتى جهدا يله داعى اوله رفق * روايت اولنديكه نبى عليه السلام (افضل دعائى و دعاء الانبياء من قبلى بعرفات لاله الا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيى ويميت وهو حي باقى لا يموت ابدا يده الخير وهو على كل شى قدير اللهم اجعل فى قلبى نورا و فى سمى نورا و فى بصرى نورا اللهم اشرح لى صدرى و يسر لى امرى) عبارتيه اولان دعادر (و يقف الناس وراء الامام بقر به مستقبليين القبلة سامعين لقوله) و ناس امامه قريب اردنده قبله به استقبال و امامك قولنى استماع اوزره اولديغى حالده واقف اوله لر (ثم يقضون معه بعد الغروب) اندنصكره بعد الغروب امام ايله رجوع ايدلر نبى عليه السلام بويلجه ايشلشدر زيرا بونده مشر كينه مخالفت و اودر * نبى عليه السلام بيور مشدر كه اى ناس اهل جاهليت و اهل اوتان عرفاتدن غروب شمسدن مقدم رجوع ايدلر لر دى امدى بزه اولان هدايت انلره اولان كبي دكلدر سبز بعد غروب الشمس رجوع ايليكز ديو امر ايشدر (الى من دلفته) مز دلفته رجوع ايدلر لر مز دلفته تسميه سى انده ناسك اجتماعى ايجوندر حق سبحانه وتعالىك (وازلقتهم الاخرين) قول شريفى بو كا دالدر و ازلقتاى جعناهم و دينلشدر كه تقرب معناسته اولان از دلفندلر بو يله اولديغنه حق سبحانه وتعالىك (وازلقت الجنة) قول شريفى دليلدر عرفاتدن مز دلفته بر فر سخندر و هر بر فر سخ اوج ميلدر (و ينزل بقرب جبل قزح) و جبل قزح قر بنه نزول ايله جبل قزح شول تبه در كه جاهليت زماننده اوزر يته آتش يقار لر ايش و دينلشدر كه حضرت آدم عليه السلام او جاغى ايش حضرت بيغمبر

السعی) بیوررلردی اما بزم ایچون دلیل حق سبحانه و تعالیٰ تک (ان الصفا والمروة من شعائر الله فمن حج البيت او اعتمر فلا جناح علیه ان يطوف بهما ومن تطوع خیرا فان الله شا کر عظیم) قول شر یقیدر زیر لفظ فلا جناح و خیرا فرض اولسنی مقتضی دکادر بونک، مثل اولر اباحت ایچون استعمال اولنورر کینت و ایجابی نفی ایدر لکن ائمه حنفیه کینتدن ایجابیه عدول ایتدیلر و دینلشدر که بومحمد، سعیک مشروع اولسنه سبب ابراهیم علیه الصلاة والسلام هاجر و اسماعیلی اول محله قو بوب هاجر صوسزلتدن صفایه چیقوب اطرافده، صوبولمق ایچون نظر ایدوب برشی کور، مکله نزول ایدوب بطن و ایدیه سعی ایدوب حتی هاجر اسماعیلی مروه چانبنه چیقوب کورم دیک کی اولادشفتدن تکرار اول محله سعی ایتشدر * امدی بوسی بزه عبادت اولدی ابن عباس رضی الله عنهدن مرویدر که مناسک ایله امر اولنوب سعی ائیک محله، شیطان کندو به کور بنوب سبقت ایتکله سبقت ایتکه سعی ایلدکه حضرت ابراهیم زیاده سعی ایدوب شیطانی کچمشدر (ثم یقیم بکة محرما) اندنصرکه مکده اقامت ایدر محرم اولدیغی حالده، زیر محرم بالجدد افعال حجی کتورمزدن مقدم اول احرامدن چقازن (و يطوف بالبيت نفلا ما اراد) ویت شریفی نافله جهتدن دلیلدیکی مقدار طواف ایلیه زیر طواف صلاته مشابهدر و نبی علیه الصلاة والسلام (الطواف بالبيت صلاة و الصلاة خیر موضوع فن شاء استقل و من شاء استکثر) بیوررلردر و دینلشدر که طواف تطوع عریبان ایچون طواف فوت اولور اهل مکه ایچون فوت اولمز بو طوافلردن صکره بومدته سعی ایتک واجب دکادر زیر سعی ایتک بردفده اولور و سعیده نفل مشروعدر (فاذا کان الیوم السابع من ذی الحجة خطب الامام خطبة) امدی قچن ذی الحجة دن ینجی کون اولدقد، بعده صلاة الظهر امام برخطبه او قویه (یعلم الناس فیها المناسک) اول خطبه ده ناسه مناسک حجی تعلیم ایلیه (وکذا یخطب فی التاسع بعرفات) وینه ذی الحجة نک طقوزنده عرفاته خطبه او قویه جمعه خطبه سی کی (وفی الحادی عشر یعنی) و ذی الحجة نک اون برنجی کونی خطبه بی مناده او قویه هر خطبه بی بر کون ایله فصل ایلیه امام زفر دیر که متوالیا اوچ کون خطبه او قویه بری ترویده و بری یوم عرفه ده عرفاتده و بری یوم نحر ده مناده بزم ایچون دلیل بودر که خطبه دن مقصود افعال حجی تعلیمدر و یوم ترویه و نحر اشتغال کونلر یدر و بزم ذکر ایلدیکمز نک نفعی و قلوبه تأثیری اکثردر (فاذا صلی الفجر یوم الترویة) امدی قچن یوم ترویه ده صلاة فجری ادا ایلسه (خرج الی منی) منایه چیقده و دینلشدر که اول کونه ترویه تسمیه سی لیله ترویه ده رؤ یاسند، کویا برکسنه کندو به الله تعالی اوغلوکی ذبح ایلکله سکا امر ایتشدر دیوسو یلدی وقتا که صباح اولدی ابراهیم علیه السلام عجبا بو اشارت الیه دیندر یوخسه شیطان دیندر دیوتفکر ایدوب چونکه اخشام اولدی ینه لیله سابقه ده کوردیکی کبی اشارت اولندقدده بلدیکه الیه دیندر اول کونه عرفه دینلر و او چنجی کجه ینه کور بچک قصد ایلدیکه نحر ایلیه یعنی قربان ایلیه اول کونه یوم نحر دینلر و برروایتده دخی ترویه نک تسمیه سی بودر که ناس اول کون صوسزلتدن کندولر ینی ودوه لر ینی قاندروب منایه عرفاته صو کتورمک ایچون راویلر ین صوایله طولدر دقلری ایچون ترویه دینلر * و یوم عرفه یه وجه تسمیه جبرائیل علیه السلام خلیل علیه السلامه مناسکی تعلیم ایدوب اجله سنی بلدی دیکیدر یعنی هل عرفت ذبک ابراهیم علیه السلام دخی عرفت دیدی * پس اول کونه عرفه دینلر او نجی کونه یوم اضحی دینلر زیر اول کونه هر کس قر بانلر ینی ذبح ایدرو برروایتده عرفه تسمیه سی حضرت آدم علیه السلام هنده هبوط ایدوب حوا انامز جده یه هبوط ایلدیه بو نلر عرفه کجه سی بر بر یند ملاقی اولدیلر عرفه تسمیه سبه سبب بودر دینلردر (فیقیم بها الی صلاة فجر یوم عرفة) امدی مناده یوم عرفه نک صلاة فجر نه دک اقامت ایله زیر نبی علیه السلام یوم ترویه ده صلاة فجری مکده ادا ایدوب شمس طلوعدن صکره منایه توجه بیورروب مناده صلاة ظهر و عصر و مغرب و عشا و فجری ادا ایتدکن صکره عرفاته توجه بیوررلردر (ثم یتوجه الی عرفات) اندنصرکه یوم عرفه ده مناده صلاة فجری ادا ایلدکن صکره عرفاته توجه ایلیه (فاذا زالت الشمس خطب الامام کالجمعة و علم فیها المناسک) امدی قچن شمس زواله و ارسه امام جمعه کبی ایکی خطبه او قویه یعنی خطبتین یننده جلوس ایلیه و اول خطبه ده ناسه مناسکی تعلیم ایله عرفاته وقفه بی و مز دانه بی ورمی جمار و نحر و تراش و طواف زیارت کبی دخی لازم اولان مناسکی تعلیم ایله

(وصلى بعد الخطبة بالناس الظهر والعصر معا باذان واقامتین) و امام خطبه دنصكره ناسه صلاة ظهر وعصرى براذان وايكى اقامت ايله قليو بره * مثلا امام منبر چتقدنصكره جلوس ايله جمعه ده اولديغى كى مؤذنلر اذان اوقويه غن مؤذن فارغ اوله امام چادرندن خروج ايله امام ابو يوسفدن مرو يدركه امام چادرندن چقرندن مقدم اذان اوقويه وينه ابو يوسفدن بررو ايتده خطبه دنصكره اذان اوقينه ديمشدر (وشرط الجمع صلاتهما مع الامام) وصلاة ظهر وعصر ك بريره جمع اولسنگ شرطى امام ايله معا اولمقدر (خلافالهما) امامينك امام ايله جمع اولسنگ شرطنده اختلافلى واردر وميناي خلاف صلاة عصر ك وقتندن اول قلمسند، در ابو حنيفة قنده جماعتى محافظه ايجوندر امام اعظم قنده محافظه على الوقت فرضدر حق سبحانه وتعالىنك (حافظوا على الصلوات والصلوة الوسطى) و بر محله ده دخي (ان الصلاة كانت على المؤمنين كتابا موقوتا) نص شريفه هر شى كه بونلر كى اوله تركى جائز دكلدر مكر كه تركنه دليل قطعى وارد اولمش اوله (وكونه محرما فيهما) و اول كسنگه نك صلاة ظهر وعصر ده محرم اولميدر ائمه ثلاثه قنده احرام شرطدر * امامام زفر ايقق صلاة عصر ده شرط اولسنگه ذاهب اولمشدر و عمره خلاف شونده ظاهر اولور كه بر كسنگه ظهري امام ايله قيسه اندنصكره حجه محرم اولسه وعصرى امام ايله قيسه عصرى جائز اولمز الا وقتنده جائز اولور * امام زفر قنده مطلقا جائز اولور احرامدن مراد احرام بالحجدر اكر احرامى قبل الزوال اولور سه ظهر وعصرى جمع ايتك جائز اولور اكر بعد الزوال اولور سه جمع ايتك جائز دكلدر (ثم يقف راكبا مع الامام بوضوء او غسل وهو السنة) اندنصكره وضوء يا خود غسل ايله راكب اولديغى حالده امام ايله واقف اوله ووقوفه غسل ستندر (قرب جبل الزخوة) جبل رحمتك قر بنده واقف اوله و قرب يقف لفظنك مفعول فيهيدر جبل عرفاته جبل رحمت تسميه سى اول كون حق سبحانه وتعالىنك رحمتى حجاج اوزر يته نازل اولديغى ايجوندر بيغمبر عليه السلام بيور مشدر كه (افضل الايام يوم عرفه و الموقف يوم جمعة وهو افضل من سبعين حجدة غير جمعة) اترده وارد اولمشدر كه حق سبحانه وتعالى اهل موقفك جله سنى مغفرت ايله * امدى خديشه يوم جمعه به تخصيص ايتك وجهى ندر الله اعلم جواب بو اوله كه حق سبحانه وتعالى جله اهل موقفى يوم جمعه ده بغير واسطه مغفرت ايله وجهه دن غيرى كونده بر قومه هبه اينوب واسطه ايله مغفرت ايله (وعرفات كلها موقف الابطن عرنة) وعرفاتك كليسى موقفدر الابطن عرته موقف دكلدر (و يستقبل القبلة رافعا يديه باسطا) و امام قبله به استقبال ايله اللر بنى رافعو باسط اولديغى حالده يعنى شو يله بسط ايله كه كويار مسكين بر كر يم ذاتدن احسان و اطعام طلب ايلر انك كى مسكنت اوزره بسط ايله (حامد اكبر اهل ملبيا مصليا على النبي صلى الله تعالى عليه وسلم داعيا بحاجته مجهد) حامدو مكبرو مهمل و ملبى و نبى عليه الصلوة والسلام اوزر يته مصلى اولديغى حالده استقبال ايله حاجتى جهدايله داعى اوله رفق * روايت اولنديكه نبى عليه السلام (افضل دعائى ودعاء الانبياء من قبلى بعرفات لاله الا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيى ويميت وهو حي باق لا يموت ابدا يده الخير وهو على كل شى قدير اللهم اجعل فى قلبى نورا وفى سمعى نورا وفى بصرى نورا اللهم اشرح لى صدرى و يسر لى امرى) عبارتيه اولان دعادر (ويقف الناس وراء الامام بقر به مستقبليين القبلة سامعين لقوله) وناس امامه قريب اردنده قبله به استقبال و امامك قولنى استماع اوزره اولديغى حالده واقف اوله لر (ثم يقضون معه بعد الغروب) اندنصكره بعد الغروب امام ايله رجوع ايدلر نبى عليه السلام بويلجه ايشلشدر زيرا بونده مشر كينه مخالفت و اودر * نبى عليه السلام بيور مشدر كه اى ناس اهل جاهليت و اهل اوثان عرفاتدن غروب شمسدن مقدم رجوع ايدلر لى امدى بزه اولان هدايت انلره اولان كى دكلدر سز بعد غروب الشمس رجوع ايليكز ديو امر ايشدر (الى من دلفقة) من دلفقيه رجوع ايله لر من دلفه تسميه سى انده ناسك اجتماعى ايجوندر حق سبحانه وتعالىنك (وازلقنا ثم الاخرين) قول شريفى بو كا دالدر و ازلقناى جعناهم و دينلشدر كه تقرب معناسنه اولان از دلافتندر بو يله اولديغنه حق سبحانه وتعالىنك (وازلقت الجنة) قول شريفى دليلدر عرفاتدن من دلفقيه بر فر سخندر و هر بر فر سخ اوج ميلدر (ويزل بقرب جبل قزح) و جبل قزح قر بنه نزول ايله جبل قزح شول تبه در كه جاهليت زماننده اوزر يته آتش يقار لر ايش و دينلشدر كه حضرت آدم عليه السلام او جاغى ايش حضرت بيغمبر

علیه السلام اول جبل قر بنه نزول یتمندر (و یصلی المغرب والعشاء باذان واقامة) ومغرب وعشایی
 بر ازان و بر اقامت ایله ادا ایده وزفر بر ازان وایکی اقامت او لمسنه ذاهب او لمشدر اما بزم ایچون دلیل
 جابر رضی الله تعالی عنہ روایت ایلدی کی حدیث شریفدر که نبی علیه الصلاة والسلام مغرب وعشایی بر ازان و بر
 اقامت ایله جمع یتمندر ز بر اعشا وقتنده در اعلام ایچون بشقه اقامت ایتمکه حاجت یوقدر و صلاتن فارغ
 اولدقدنصرکه (اللهم حرم لحي وشحمی وشعری ودمی وعظمی وجميع جوارحی علی النار یا رحم الراحمین)
 دیه و خصمک ینک ارضاسنی طلب ایلیه ز بر الله تعالی اول کیجه ده ارضای خصمی طلب ایدن کسنه ایچون
 مغفرت وعدا یتمندر (ومن صلی المغرب فی الطریق او بعرفات فعلیه اعادة ما لم یطلع الفجر خلافا لابی یوسف)
 وشول کسنه که صلاة مغرب یولده یاخود عرفاتده ادا ایلسه اول صلاتی اعاده ایتک ایتک اوزر ینهدر یعنی
 اعاده سی لازمدر مادامکه فجر طلوع ایتیه ❖ ابو یوسف خلاف ایدوب اعاده سی لازم دکلدر در ز بر اوقتنده
 ادا یتمندر تکیم بعد طلوع الفجر اعاده صلاة مغرب بالاتفاق واجب دکلدر ایچق سنتی ترک ایتکله کناهکار
 اولور بزم ایچون دلیل نبی علیه السلام دن روایت اولان حدیث شریفدر که طریقی مز دلفه ده اسامه یه
 خطاب ایدوب (الصلاة امامک) بیور مشلدر در معناسی وقت صلات او ککده دیکدر ز بر صلاة فعل مصلیدر
 او کنده اولتی متصور دکلدر لکن امام ذکر اولنوب وقت مر ادا اولنور حق سبحانه وتعالیک (فخلق من بعدهم
 خلف اضاعوا الصلاة) قول شریفی کی بعضی مفسرین بو آیتک معناسنی وقت صلاة ایله تفسیر یتمندر
 ونبی علیه الصلاة والسلام اسامه یه (الصلاة امامک) بیور دیغی مز دلفه در بو تقدیرجه ذکر حال اراده یچل
 قیلندندر بو کلامک صدورندن صلاتک تأخیری واجب ایدو کسه اشارتدر اگر تأخیری واجب اولمسیدی
 وقتدنصرکه قضا اولتی لازم کلور دی صلاتی وقتندن تقویت بری عرفات و بری مز دلفه در بو محملدر دن
 غیری تقویت صلاة جائز دکلدر خصوصاً نبی علیه السلام دن امر اوله اما بو کلامه اعتراض اولنوب حدیث
 شریف خبر آحاد درسز ایسه آحاد ایله حق سبحانه وتعالیک (ان الصلاة كانت علی المؤمنین کتابا موقوتا)
 قول شریفی ابطال ایتک استرسز بو نیجه صحیح اولور صاحب العنایه شیخی شیخ العلام بو اعتراضه جواب
 و بر دیکتی نقل ایدوب بو حدیث شریف حدیث مشهور در اول حدیث شریفی صدر اولده امت تلتقی
 بالقبول ایلیوب ایتکله عمل یتمندر ❖ امدی بو تقدیرجه زیاده علی الکتاب جائزدر حق سبحانه وتعالیک
 (ان الصلاة كانت علی المؤمنین کتابا موقوتا) قول شریفده تعیین اوقاته قطعی دلالت یوقدرز بو نیک دلالتی
 صلاة ایچون وقتلر وارد دیکدر ❖ امدی بو وقتلرک تعیین یا حدیث جبریل یاخود حدیث آحاد ایله یاخود
 فعل نبی علیه الصلاة والسلام ایله ثابت اولمشدر یاخود حدیث آحاد ایله بو مثلاًو فعلی ایجاب ایلن بو یله
 اولیچق خبر و احادیله معارضه اولنوب فعل نبی علیه الصلاة والسلام ایله عمل جائزدر بو عمل دیدیکمز مز دلفه ده
 مغرب وعشایی جمع ایتکدر قضا اولمسی وقتی اولزمانه متعلق اولدی و بر اعتراض دخی شول صلاة مغربکه
 طریقه ادا اولمشدر یا صحیح اوله یاخود غیر صحیح اوله اگر صحیح اولور سه نه وقتنده ونه وقتدنصرکه اعاده سی
 واجب اولنر اگر صحیح اولنر ایسه وقتنده و وقتدنصرکه ادا و قضاسی واجب اولور و اگر شول شیء که فاسد اوله
 وقت کچمک ایله صحته منقلب اولنر بو اعتراضه جواب و بریلور که تحقیقا فساد موقوفدر اثری ثانی حاند ظاهر
 اولور و بو کلام اول مسئله یه منیدر که صاحب ترتیب اولان کسنه بر وقت صلاتی ترک ایدوب ذاکر ایش وقتی
 قیلسه اول بش وقت صلاة صحیح اولور موقوفا اگر التیمی وقتی ادا ایدر ایسه صحیح اولور اگر التیمیسی ادا
 ایتزدن مقدم خامسه دن نصرکه قضا ایدر سه موقوفا صحیح اولان بش وقت فساد اولور ❖ ثانجی حالده دیدیکی
 بو مسئله کبیدر (و بیت مز دلفه فاذا طلع الفجر صلی بغلس) و مز دلفه ده کیجه یله فجن فجر ثانی طلوع
 ایتسه صلاة فجر ی غلسده ادا ایده غلس کیجه آخرنده اولان قر الکتبدر هنوز ضیاء صباح منتشر اولمه مشعر
 حر آمده امتداد و قوف حاصل اولسون ایچون (ووقف بالمشعر الحرام موضع فیه کفی عرفات) و صلاة فجر ی
 ادا ایتدکنصرکه مشعر حر آمده واقف اوله و عرفاتده ایتدیکی کی اشلیه یعنی استقبال قبله و تکبیر و تهلیل
 و تلبیه ونبی علیه السلامه صلوات شریفه کتوره و حاجتی ایچون دعا ایده ز بر نبی علیه السلام بو مقامده و قوف
 و دعا ایلدی و ابن عباس حضر تلرندن روایت اولندیکه اول محله نبی علیه السلام ایلدیکی دعا کند و ایچون

وامتی ایچون مستجاب اولمشدر (ومزدلفه کالها موقف الا وادی محسر) ومزدلفه نک کلیسی موققدر
 الا وادی محسر دکلدر محسر کسر سین و تشدیدایله مزدلفه نک صولنده بره موضع معلومدر (فاذا اسفر نفر
 قبل طلوع الشمس الی منی) پس چن صبحک ضیاسی ظاهر اوله قبل طلوع الشمس منایه توجه ایده ز برا
 نبی علیه الصلوة والسلام قبل طلوع الشمس کتمشدر و بطن محسره بالغ اولدقده سرعت ایده (فیبدا فیها)
 مناده بدأ ایلیه (برمی جره العقبة) جره عقبه رمینه (من بطن الوادی) بطن وادین (بسع حصیات
 کحصی الخذف) حصاء خذف کبی یدی طاشی یعنی جره عقبه بی مناده بدأ ایلیه بطن وادین * خذف خاه
 معجمه ایله پارمقلرک اوجی ایله طاش اتعنه دیرلر کیفیت رمی بودر که بر کوچک طاشی باش بارمق اوزرینه
 قویوب شهادت بارمغی معاونتله رمی ایده و اتیلان طاش بش ذراع مقداری کتمک کر کدر (یکبر مع کل حصاة)
 هر طاش اندجه تکبیر ایده * ابن مسعود و ابن عمر بویلمه روایت ایتمشلدر اکر تکبیر برینه تسبیح ایتسه کفایت
 ایدر اما تکبیر آداب ره یبنددر و کوچک طاش اتلق شیطانه اهانت ایچوندر و طاش بیوک اولیحق ازدحامده
 غیر یلر متاذی اولق لازم کلور و رمی اولنه جق طاشی هر نه بردن آورسه جائزدر الا اتیلان طاشلردن آلمیه ز برا
 اول طاشلر ده شئامت وارددر * سعید بن جبیر رضی الله تعالی عنه دیمشدر که حضرت خلیل علیه السلام زماندنبرو
 اتیلان طاش نیچون طریق سدا ایده جک قدر بر طاع اولیه اکا جواب ویریلور که هر حج که قبول او اور
 انک جره سنی رفع ایدر لر انک که حجی قبول اولمز طاشی رفع اولمز مجاهد رضی الله تعالی عنه وقتا که بو کلامی
 اشدم اندیغم طاش اوزرینه علامت ایلدم بعده طلب ایلدم اول طاشلردن برینی بولق ممکن اولدی دیدی * برکنسه
 ذهب و فضه و جوهر آتسه جائز دکلدر ز برابونلر رمی دکلدر نثاردر و هر طاش اندجه (بسم الله اکبر) برغما
 للشیطان و حزن به اللهم اجعل حجی مبرور اوسعی مشکورا و ذبی مغفورا) دیه یدی طاشی بر دفعه ده آتسه
 بر کره حکمنده در ز برانصوص علیه اولان متفرقا یدی دفعه آتمقدر (و یقطع التلبیه باولها) جره عقبه
 ایچونرمی اولنان حصاتک اولنده تلبیه بی قطع ایدر برانی علیه الصلوة والسلام اولرمی حصانده تلبیه بی قطع
 ایتمشدر (ولا یقف عندها) و جره عقبه واقف اولیه ز برانی علیه السلام واقف اولما مشدر و صاحب نهاییه
 دیمشدر که رمیده اون ایکی قول وارددر * اولکیسی علما اتفاق ایشلدر در وقت رمی یوم نحر در و یوم
 نحر دنصکره اوج کوندر * ایکنجیسی رمی اولنان شی ارض جنسندن اوله حصاة و مدر کبی * اوچنجیسی
 رمی اولنان طاشک مقدار بدر حصاة خذف کبی کو جک اوله * درنجیسی طاشک صفتیدر لایق اولان
 بودر که طاش مغسول اوله و طاشی اتیلان بردن آلیوب یولدن آله * بشنجیسی کیفیت رمیدر طاشی باشی
 بارمقنک اوزرینه قویوب شهادت بارمغی معاونتله رمی ایده * التنجیسی راهینک صفتیدر را کبا و ماشیا
 رمی ایکنک جائزدر * یننجیسی محل رمی و محل رمی اوجدر * سکننجیسی قنغی موضعدن رمیدر بطن وادینک
 اسفلندن اعلاسنه رمی ایکنکدر * طقوزنجیسی وقوع حصیاتدر لایق اولان بودر که طاش جره لرده واقع اوله
 حتی اکر طاش بعید محله واقع اولورسه جائز دکلدر * اوننجیسی عددده در هر جره ده یدی طاش آیله * اون
 برنجیسی هر طاشده تکبیردر * اون ایکنجیسی یوم اولده رمی انجق جره عقبه در و بقیه اولده یعنی ایا ده کلیسنه
 آتله (ثم ینحج ان احب) جره عقبه بی آندقدنصکره دیلر سه ذبح ایده ز برامفرد بالیح اولان کشتی یه دم واجب
 دکلدر (ثم یحلق و هو افضل) اندنصکره تراش اوله و تراش افضلدر نبی علیه السلامدن (ان اول نسک انی
 هذا الیوم ان نرمی ثم ینحج ثم یحلق) حدیث شریفی روایت اولمشدر و تراش اسباب تحالنددر (او یقصر) یا تقصیر
 ایدر تقصیر باشنک قیلندن بر بارمق مقداری فرقه قدر (وقد حل له غیر النساء) و تحقیقا نسادن غیر شی اکا حلال
 اولور نبی علیه السلامک (اذا رمیتهم و حلتم فقد حل انکم کل شیء الا النساء) قول شریفله (ثم ینذهب من یومه
 او الغدا و بعده الی مکة) اندنصکره یوم نحرده یا یوم نحرک ابرته سی یا خود ابرته سندنصکره مکه یه کیده
 (فیطوف للزیارة بلا رمل ولا سعی ان کان قد قدمهما) بیت شریفی زیارت ایچون طواف ایده رمل و سعی
 اکر رمل و سعی طواف قدمده تقدیم ایتش ایتسه (والارمل فیه سعی بعد و قد حل له النساء) و اکر رمل
 و سعی تقدیم ایتش ایتسه طواف زیارتدنصکره انلری ایده تحقیقا اکانساء حلال اولور بو طواف حجک
 فرضیدر ورکندر و بو کادایل حق سبحانه و تعالینک (ولیطوفوا بالیت العتیق) قول شریفدر

(ووقت بعد طلوع فجر يوم النحر وهو فيه افضل) وطواف زیارتی وقتی يوم نحر کفجرى طوع عند نصره در
 و يوم طواف يوم نحرده اولمقی افضلدر زیرا بوباید (افضلها اولها) حدیث شریفی وارد اولمشدر
 (و کره تأخیره عن ایام النحر) طواف زیارتی ایام نحر دن تأخیر ائمتک مکروه اولدی زیرا بوزیارت موقدر
 حتی برکنسه تأخیر ایلسه ابوحنیفه قنده دم لازم کلور سببی ان شاء الله باب جنا باده ذکر اولنور
 (ثم يعود الى منى) اند نصره منیه رجوع ایله (فیرمی الجمار الثلاث فی الیوم الثانی بعد الزوال) يوم نایده
 بعد الزوال جمار ثلاثه بی رمی ایده (یسدأ بالتی تلی المسجد فیرمیها بسبع حصیات یکبر مع کل حصاة)
 مسجد خینی ولی ایدن جمرات ایله باشلیه * امدی یدی طاش جره رمی ایده وهر طاشی اندفجه تکبیر ایده
 (ویقف عندها ویدعو ثم بالتی تلیها كذلك) مسجد خینی ولی ایدن جره قنده واقف اوله ودعا ایده
 اندنصره جره بی ولی ایدن جمرات قنده دخی یدی طاش آه وواقف اوله ودعا ایده مسجد خینی ولی ایدن
 جره ده ایتدیکی کبی (ثم بحجرة العقبة كذلك) اندنصره جره عقبه بی یدی طاش آه هر طاشی اندفجه تکبیر
 ودعا ایله (الا انه لا یقف عندها) الا بوقدر واردر که جره عقبه ده واقف اولیه پیغمبر علیه السلام نسکی
 بویلمه ایشدر دیوجا بررضی الله تعالی عنهدن روایت اولمشدر (ثم یفعل فی الیوم الثالث كذلك) اندنصره
 يوم نایده ایشله يوم نایده ایشلدیکی کبی یعنی شروطی ایله رمی جمار ایله (ثم ان شاء نفر الى مكة)
 اندنصره دیلر سه مکة یه توجه ایله یعنی کیده (وله ذلك قبل طلوع فجر الیوم الرابع) ودرنجی کونک
 فجرى طوع عندن اول حاج ایچون مکة یه کتمک واردر یعنی محل مز بوردن مکة یه کتمک وقتی بودر (لابعدہ
 حتی یرمی) طلوع فجر دنصره مکة یه خر و ج ایله رمی ایلمنجه زیرا وقت رمی دخول ایتکله رمی
 واجب اولدی (وان شاء اقام فرمی کما تقدم وهو احب) دیلر سه مقیم اولوب ورمی جمار ایدر اولکی
 کونلر ده ایتدیکی کبی و بورمی جمار احبدر زیرا نبی علیه السلام صبر ایدوب درنجی کونده رمی جمار
 ثلاثه ایشدر تحبیبی فاضل و مفضل بیننده واقع مسافر کبی که صوم ایله افطار بیننده تخمیر اولمشدر
 اما ینه صوم افضلدر بودخی ائک کبدر (وان رمی فیہ قبل الزوال جاز) واکر يوم رابعد، زوالدن مقدم رمی
 اولنور سه جائزدر و بوجواب استحسانادر (خلافا لهما) اما من سائر ایامه اعتبار ایدوب اختلاف
 ایشدر (وجاز الرمی راکیا) و زاکب اولدیغی حالده رمی جائزدر (و غیر اکب افضل فی غیر جرة العقبة)
 جره عقبه دن غیر یده ماشیا رمی افضلدر ابراهیم بن الجراح ابو یوسف دن حکایت ایدوب مرض موتده
 حضور نه واردم کوزینی آچوب بکا خطاب ایدوب رمی جمار راکیا ای افضلدر یوخسه ماشیامی بن دیدمکه
 ماشیا افضلدر خطا ایلدک دیدی بعد دیدیکه هر رمیدنصره و قوف اوله انده ماشیا افضلدر وشول رمیده که
 اندنصره و قوف اولیه راکیا رمی افضلدر * بو کلامی استماع ایتدکنصره طشره چیقدم بر فریاد ایشدم مکر
 ابو یوسف حضر تلری انتقال بیورمش کشی علمه حر یص اولیحق بویلمه کر کدر (و یدیت لیلالی الرمی بمنی)
 ورمی کیهلری مناده یتوتت ایله یعنی کیهلیه (و کره قدیم ثقله الی مکة قبل نفره) و کندیسی کتمزدن اول
 متاعنی مکة یه کوندر مکروه اولدی ثقل قحمتین ایله متاع مسافر در وجعی ائقال کلور حتی عمر رضی الله تعالی
 عنه اسباب و ائقالی مقدم کوندر تلری منع ایدوب تأذیب ایدردی زیرا ایلر و اسباب کوندر مک اکاشغل قلب
 ایجاب ایدر کویا که ائوابی یا ننده اولیحق بنفسه خر و ج ائلمش کبی اولور اول تقدیرجه مکروه اولدی
 (فاذا نفر الی مکة نزل بالمحصب ولوساعة) پس سخن مکة یه توجه ایلسه محصب نام محله نزول ایله اگر بر ساعت
 دخی اوور سه محصب ضم یم و قح حوا اشد صد ایله منی ایله مکة بیننده مکة یه قریب بره موضدر اکا ابطخ دخی
 دیرلر برطاشلی زدر * فقها دیشلدر که مکة مکرمه ده اقامت ایده و افعال خیر به دن و طواف و صلاة
 و صدقو تلاوت و ذکر الله و دعایی چوق ایده و کلام فشدن و مالایه نیدن اجتناب ایله حتی حدیث شریفله
 (ان الحسنه فیها تضاعف الی مائة الف و كذلك السيئة) ابوحنیفه رضی الله تعالی عنه مجاورتی مکروه کورمشدر
 سیئه نک مضاعف اولماسی ایچون وشول کسنه که کندونفسنه اعتمادی اوله اول مقوله کسنه یه مجاورت افضلدر
 (فاذا اراد الطعن عنها) فچن مکة دن کتمک مر ادایسه طعن طا ایله ذهاب و طاء مجمه ایله سیردر اما بو محله
 ذهاب مناسنه اولمقی اولی در (طواف للصدر سبعة اشواط بلارمل ولا سعی) صدر ایچون یدی کره رمل و سه یسز

طواف ایله بوسدر ایچون اولان طوافه طواف وداع و طواف آخر العهد تسمیه ایتملر درزیرانی علیه الصلوة والسلام (من حج البيت فليكن آخر عهده بالبيت الطواف) بیورمشلر در (وهو واجب الاعلى المقيم بمكة) و طواف صدر آفاتی یه و اجدر مکده مقيم اولانه واجب دکلدرد (ثم يستقي من زمزم ويشرب) اندنصرکه زمزم مدن صوايحه و صوبی ایچدی یکی وقت (اللهم اني اسئلك علما نافعاً ورزقا واسعا وشفاء من كل داء) دیه و ماء زمزمی و لایته تبرکاو احبابه عطیه ایچون کوتورمک جائز درو یولده صوبولمسه یانده ماء زمزم اولان کسنه نیم ایتمک جائز دکلدرد (ثم يأتي الباب ويقبل العتبة) اندنصرکه باب کعبه کله و عتبه بی تقبیل ایله (و يضع صدره و بطنه و خده الايمن على الملتزم بين الباب والحجر الاسود) و صدرنی و قارنی و صاغ یکاغنی ملتزم اوزرینه وضع ایله که اول ملتزم باب کعبه ایله حجر اسود مابینی درزیرانی علیه الصلوة والسلام بویله ایشلشدر (و يتثبت بالاستار ساعة) و بر ساعت مقدری استار کعبه به تشبث یعنی تعلق ایله (و يدعو مجتهدا و يبكي و يرجع القهقري حتى يخرج من المسجد) و اجتهاد ایتمدیکی حالده دعا ایله و اغلیله و یوزینی بیت شریفه دونوب کبرو کبرو چکله حتی مسجدن چیقجه * نبی علیه الصلوة والسلام بیورمشدر که (من حج هذا البيت فليرفث ولم يفسق خرج من ذنوبه كيوم ولدته امه) * فصل * ان لم يدخل الحرم بمكة وتوجه الى عرفات ووقف بها سقط عنه طواف التدموم) اگر محرم مکده داخل اولیوب عرفاته توجه ایتمسه و عرفاته واقف اولسه اول محرم دن طواف قدوم ساقط اولور ترتیب فوت اولدیغیچون طواف زیارت محرمی طواف قدوم دن اغنا یدر فرض اولان صلات تحیه المسجدن اغنا یتدیکی کبی (ولاشي عليه لتركه) و طواف قدومی ترک ایلمدیکی ایچون محرمک اوزرینه برشی لازم دکلدرد زیرا ستندر و ترک سنت ایله جبر ایله جک شیء واجب اولمز (ومن وقف واجتاز بعرفات ساعة ما بين زوال الشمس من يوم عرفه و طلع الفجر من يوم النحر فقد ادرك الحج) دخی شول من که یوم عرفه نک زوال شمسن دن یوم نحرک طلوع فجری مابیننده بر ساعت عرفاته واقف اولسه یا خود عرفاتی تجاوز ایتمسه تحقیقا حجه ادراک ایتمشدر (ولو تأما و معي عليه اولم يعلم انها عرفات) و اگر عرفاتی تأما یا خود مغمی علیه یا خود اول ارضی عرفات اولدیغین بیلسمده تجاوز ایلمسه ینه حجه ادراک ایتمش اولور زیرا نبی علیه الصلوة والسلام یوم عرفه زوال شمسن نصرکه عرفاته واقف اولمشدر کتاب مجمل اولمغله فعل نبی علیه الصلوة والسلام وقف عرفاتک اول وقتند بیان واقع اولدی اما عرفاتک آخر وقتی ایچون نبی علیه السلام (من شهد معنا هذه الصلاة) بیورمشلر در (ومن فاته ذلك) و شول کسنه که عرفات و قوفنی ترک ایله (فقد فاته الحج) تحقیقا اول کسنه حجی فوت ایلمدی (فیطوف و يسعى و يحلل و يقضي من قابل و لادم عليه) امدی اول کسنه طواف ایله سعی ایله و تحلل اوله و سنه آید، قضا ایله بوافعالی ایتمکله سائر حججاج کبی اوزرینه دم لازم دکلدرد و چونکه سنه آید، قضا لازمدر بو ذکر اولنان افعال لازم اولماق کرک ایلمدی لکن احرام صحیحاً منعقد اولدقد نصرکه اول احرام دن خروجه طریق یوقدرز الا ایکی نسکک برینی ادا ایله اولور احرام مبهمده اولان کبی چونکه بو محله حج دن عاجز اولدی اوزرینه عمره متمین اولدی عمره بی ادا ایتمکله افعال عمره ایله تحلل اولدی اوزرینه دم لازم اولدی (ولو امر رفيقه ان يحرم عنه عند انماه ففعل صح) و بر کسنه رفیقته اغماسی حالنده کندی ایچون محرم اولمغه امر ایتمسه رفیقی دخی اوفعلی ایشلسمه انکیچون احرام صحیح اولور (و کذا ان فعل بلا امر) و اگر رفیقی بلا امر فعل احرامی ایشلسمه امری ایله ایشلدیکی کبی انک احرامی دخی صحیح اولور (خلافا لهما) امامین خلاف ایلوب انلرک قتنده بلا امر اولان فعل احرام صحیح اولمز (و المرأة في جميع ذلك كالرجل) و خاتون کشی افعال حجک جمله سنه، رجل کبیدر زیرا حق سبحانه و تعالی نک (ولله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا) قولنده علی الناس قول شریفی رجال و نسیانه متنا و ادر (الا انها تكشف وجوها لأرأسها) ابوقدرز واردر که عورت یوزینی کشف ایلمر باشنی کشف ایلمز زیرا نبی علیه السلام (احرام المرأة في وجوها) بیورمشلر در بوندن معلوم اولدیکه عورت یوزینی ستر ایتمک جائز دکلدرد (ولو سدت على وجوها شيئا وجافته جاز) و اگر خاتون یوزینه برشی صار قتمسه و یوزندن بعید ایتمسه جائزدر عائشه رضی الله عنها کند یلم محرم ایکن یا نمدن انلرلر مرور ایلوب بز دخی باشمده اولان چارشف ایله یوزمزی اورتدک و مرور ایتدکلر ندنصرکه ینه کشف ایتدک دیور و ایت اولمشدر (ولا يجهر بالتلبية)

و تلبیه بی جهر ایتیمه انجیق کندوسی استماع اید بک مرتبه اوله ز بر انک صوتی عورتدر کفته نه مه مؤدی اولور
 (ولترم و لاتسعی بین المیلین) و خاتون کشتی میلین اخضرین یبشنده رمل وسیعی ایتیمه ز بر رمل وسیعی ستر
 عورته مخدر (ولاحق بل قصیر) و خاتون کشتی تراش اولیمه بلکه صاحبندن فرقدز بر ایغمبر علیه السلام
 (انما علی النساء التقصیر) بیور مشلردر عورتلر حقه نه تراش مثله در رجل حقه نه مثله خلق لیمه ذربو ایسه حر امدرد
 (وتلبس الخیط) و دیکلمش ثوب کیه که نبی علیه الصلوة و السلام سرا ییل و قیصی محرم اولان نساء ایچون باح
 قتلشدر غیر مخیط کشف عورته سیدر (ولاتقرب الحجر اذا کان عنده رجال) و خاتون کشتی حجر لیاننده رجال
 اولور سه حجره یقین واریمه (ولو حاضت عند الاحرام اغتسلت وانت بجمع المناسک الا الطواف) و اگر خاتون
 کشتی عند الاحرام حائض اولسه غسل ایدر و جمیع مناسک حجی برینه کتورر الاطواف ایلز حائضک مسجد
 دخولی جائز دکادرو بو اغتسال احرام ایچون در صلاة ایچون دکلدر عائشه رضی الله تعالی عنهامسرف نام موضعه
 حائض اولدی نبی علیه السلام اوز رینه داخل اولدی اغلر کورد کده سنی کیم اغلندی یو خسه حائضی
 اولدک دیو سوال ایلد کده بلی حائض اولدم دیو جواب و بر بچک نبی علیه الصلوة و السلام بیوردیلر که بو برشیدر
 حق سبحانه و تعالی بنات آدمه تقدیر اتمشدر طواف ایله و غیر مناسکی سار حججاج کبی ایشله (وان حاضت
 بعد طواف الزیارة سقط عنها طواف الصدر ولا شیء علیها الترتک) و اگر طواف زیارتد نصکره حائض اولسه اول
 خاتون دن طواف صدر ساقط اولور و ترکی ایچون اوز رینه برشی لازم دکلدر ز برانی علیه الصلوة و السلام حائض
 اولان نسیاه ترک طواف صدره رخصت و یرمشدر (کایسقط عن اقام بکة) مکده اقامت ایدن کسنه دن
 طواف صدر ساقط اولدیغی کبی (بعد طواف الزیارة) طواف زیارتد نصکره حائض اولاندن دخی ساقط اولدی
 (ولو بعد النفر عند ابی یوسف و عند محمد لا یسقط بالاقامة بعده) و ابو یوسف قتنده و امام محمد قتنده بعد الرجوع
 اقامت ایسه طواف صدر ساقط اولان یعنی فح حججاج یوم محردن او حججی کونی رجوع عند نصکره مکده اقامت
 نیت ایسه لر ابو یوسف قتنده ساقط اولور و امام محمد قتنده ساقط اولمز (ومن قلد بدنة تطوع او نذر او جزاء
 صید او محوه و توجه معها یرید الحج فقد احرم و ان لم یلب) و شول کسنه که بدنة نافله یا خود بدنة نذر یا خود بدنة
 جزاء صید دخی بونلره بکزرشیلر ایچون بدنة تقلید ایسه اول بدنه ایله اراده حج ایدوب توجه ایسه تحقیقا محرم
 اولور اگر تلبیه ایلد یسه ده ز برانی نبی علیه السلام (من قلد بدنة فقد احرم) بیور مشلردر ز براسوق هدی معنی
 تلبیه در ز برانی اول هدی تقلید اتز الاحج و عمره مراد ایدن کسنه ایدر * او یله اولسه اظهار اجابت کاه فعل ایله
 اولور و کاه قول ایله اولور * مثلاً بر کسنه یه یا فلان دیو ندا ایتسک کاه اولور که جواب ایلدین کندیسی کلور
 اول تقدیر چه سو هدی ایله محرم اولور ز برانی بر فعله متصل اولمشدر که خصایص احرام دندر (فان بعث بها
 ثم توجه فلاحتی یلحقها) پس اگر بدنه بی بعث ایسه یعنی کوندر سه اند نصکره کندیسی توجه ایسه اول کسه
 محرم اولمز بدنه یه ملحق اولمیجه ز برانی توجه زماننده سوق اولور هدی یو غیسه مجرد نیت ایله محرم اولمز *
 بو مسئله ده اصحاب اختلاف اتمشدر بعضیلر تقلید بدنه ایلدیگی کبی محرم اولور دیدیلر و بعضیلر هدیگ اردیجه
 کتمک ایله محرم اولور دیدیلر و بعضیلر کوندر دیگی هدیه ایشوب سوق ایدر سه محرم اولور دیدیلر (الافی بدنة
 المنعة) الاحج متعه بدنه سنده کل ز برانی اول کسنه حین توجهده احرام نیت ایلد کده محرم اولور تقدیر چه
 کوندر دیگی بدنه یه ایرشد یکی و ایرشد یکی برابر در بودیدیکمز اشهر حجه الورسه محرم اولور اشهر
 حجدن غیر یده اولور سه محرم اولمز (فان جلاها او اشعرها او قلد شاة لایکون محرما) امدی بدنه بی تحلیل
 ایسه یا خود اشعار ایسه یا خود قیونی تقلید ایسه اول کسنه محرم اولمز ز برانده نکل اوزر رینه چول قومق
 خلوص اوزره افعال حجدن دکلدر بلکه بو فعل حر و بردو ذاب ایچون دخی مباحدر و اشعار ایسه ابو حنیفه قتنده
 بدعتدر نسکدن دکلدر و تقلید شاة ایسه معتاد اولیوب مستون دخی دکلدر تقلید بدنه اعلامدر کسنه راکب
 اولسون و بولک بولک مسون ایچون قیون ایسه بونلره صالح دکلدر امدی اول کسنه بونلر ایله محرم اولمز
 (والدن من الابل و البقر) و بدنه ذوة و او کوز دندر یعنی بدنه ذیمک بویکسندندر

باب القران و التتم

بو باب حج قران و حج تمتع بیانده در وقتا که مصنف فر دباحج اولانی ذکر ایلد یسه مر کب اولان حج بیانه شروع

ایلدی قران مصدر در و قارن جامع دیمکدر حج ایله عمره مابینن جمع ایلدی کیچون قارن دیر لر و تمتع متاعدن یاخود متعه دن اوله که انتفاع یاخود نفع معناسنه اوله * معلوم اوله که محرم درت نوعدر بری مفرد بالحجر و بری دخی مفرد بالعمره در بوشول کسنه در که انجیق عمره یه نیت ایده (ولیک بعمره) دیه صکره افعال عمره بی کتوره و بری قارندر و قارن شول کسنه در که احرامده حج ایله عمره بی جمع ایده و ایکسنه نیت ایده (لیک بحج و عمره) دیه و افعال حجی و عمره بی کتوره ایکسنک ییننده مقارنت واردر و بری دخی تمتعدر تمتع شول کسنه در که اشهر حجده عمره بی کتوره و محلل اوله اما اهلنه کتیمه و اول سنه زماننده حج ایچون محرم اوله (القران افضل مطلقاً) قران افضلدره مطلقاً تمتع و افراددن شافعی دیر که افراد علی حده بر احرام ایله اولان حج و عمره دن افضلدره و مالک دیر که تمتع قراندن افضلدره زیر قرانده تمتع ایچون ذکر و واردر شافعی رضی الله تعالی عنده نبی علیه السلام (القران رخصه و الا فراد عزيمة) قول شریفنی استدلال ایلوب عزیمت ایله شروع اولی دردیو افرادک افضلیته ذاهب اولمشدر خصوصاً افراده احرامک و سفر و تراشک زیاده ایکی واردر قارن ایسه ایکی نسکی بر سفر و بر تلبیه و بر تراش ایله ادا ایده * امدی صفت کمال ایله شروع اولی دردیو بوکا ذاهب اولمشدر بزیم ایچون دلیل طحاوی شرحنده روایت ایندیکی حدیث شریف که (قال النبي عليه السلام یا آل محمد اهلوا الحج و عمره دعا) کلام شریفلیدر زیر قرانده ایکی عبادتی جمع واردر اول تقدیرجه قران افضلدره * تکیم صوم ایله اعتکاف یینتی و جهاد فی سبیل اللهده کیجه ایله عزاتی حایه ایلوب و اول کیجهده نماز قنلق یینتی جمع ایلیک نیجه افضل ایسه قران دخی ایکی عبادتی جمع ایتمکله افضلدره * صاحب نهیایه دیمشدر که افراد ایله مراد افراد بالحج میدر یو خسه افراد بالعمره میدر یاخود بونلردن هر برینی برستهده احرام ایله افراد میدر بیانه محتاجدر لکن افضلدن مراد اولنان برستهده هر بری بر احرام ایله اولان افراددر یا لکن حج قراندن افضل اولمشنی بزفر دقائل اولماشدر بوندن معلوم اولدیکه افراددن مراد بالحج و العمرة در علی حده احرام ایله و بیلرنده المام صحیح ایله اگر بیلرنده المام صحیح اولسه اول معنی عین تمتع اولمش اولور (وهو ان یهمل بالعمرة و الحج معاً من المیقات و یقول بعد الصلاة اللهم انی ارید الحج و العمرة فیسرهما لی و تقبلهما منی) بو قران میقاتده عمره و حج ایله معاتبیه و تهلیل الیکدر و بعد الصلاة (اللهم انی ارید الحج و العمرة) دیه من المیقات قولی غالبه بناء اتفاقاً واقع اولمشدر حتی اگر ایکسی ایچون اهلنک اوندن محرم اولسه یاخود بلدندن خروج ایتد کدنصرکه میقاته کلز دن اول بو یلجه ایسه بنه قارن اولمش اولور اما اوندن احرام افضلدر (فاذا دخل مكة ابتداءً فطاف للعمرة و سعی ثم طاف للحج طواف القدوم و سعی) پس قیمن مککه ده داخل اولسه ابتدا عمره ایچون طواف ایده دخی سعی ایده اندنصرکه حج ایچون طواف قدومی طواف ایلیه و سعی ایده * افعال عمره مقدم اولمشی حق سبحانه و تعالیکن (فن تمتع بالعمرة الی الحج) قول شریفنه اتباعادر زیر عمره دنصرکه اولان کلمه الی انتهاء غایت ایچوندر لایق اولان بودر که عمره مقدم اولوب انتهایسی حج اوله کر چه کتاب اللهده تمتع وارد اولمشدر لکن بنه قران معناسنه در زیر بونلرک هر بریسی ایکی نسکی جمع ایدر و بین العمرة و الحج تراش اولماق کر کدر زیر بوجنایتدر یوم محرده مفرد بالحج تراش اولدیغنی کبی تراش اوله (فلوطاف لهما طوافین و سعی سبعین جاز و اساء) پس اگر عمره و حج ایچون و قدوم طوافی ایچون ایکی طواف و ایکی سعی ایسه جائزدر لکن مسی اولور یعنی برد فعهده اون درت طواف ایلوب بدیسی عمره و بدیسی قدوم ایچون اولسون دیسه کر چه جائزدر لکن اساءت الشمس اولور و مسی اولسنه سبب عمره نک سعی اوزر بنه طواف قدوم تقدیم اولند ایچوندر (ثم یحج کامر) اندنصرکه حج ایده مرور ایلین کبی (فاذا رمی جرة العقبة یوم النحر ثم طاف ذیحرم القران شاة او بدنة او سبع بدنة) پس جرة عقبه بی یوم محرده رمی ایلسه دم قران ایچون بر شاة ذیح ایله یاخود بر بدنه یاخود بر بدنه نک سبعنی ذیح ایله زیر قرانده معنای متعه واردر هدی ایسه متعه ایچون حق سبحانه و تعالیکن (فن تمتع بالعمرة الی الحج فا استیسر من الهدی) قول شریفنه بقیله ثابت اولمشدر (فان یحز عنه) امدی هدیدن عاجز اولسه (صام ثلاثة ايام قبل یوم النحر) یوم محردن مقدم اوچ کون صام اوله (والافضل کون آخرها یوم عرفة) افضل اولان اول اوج کونک آخری یوم عرفة اوله یعنی ذی الحجة نک بدیسی و سکنی و طقوزنی صام اولمق کر کدر (وسبعة اذا فرغ ولو بمكة) و بدی کوندخی

صائم اوله قچن افعال حجدن فارغ اولسه اکر مکروه ايسده يندیدی کون صائم اولور حق سبحانه و تعالينک
 (فن لم يجد فصيام ثلاثة ايام في الحج وسبعة اذا رجعتك تلك عشرة كاملة) قول شريف مومنينه كره نص تمتع
 ايجون ورود ايشدر لکن قران دخی تمتع مثلاودر ايکی نسكك اراسنی جمع ايلديكيچون (فاذا لم يصم الثلاثة
 قبل يوم النحر تعين الدم) پس اكر يوم نحر دن مقدم اوج کون صائم اولمديسه دم متعين اولور (وان وقف
 القارن بعرفات قبل طوافه للعمرة) و اكر قارن مكديه داخل اوليوب عمره بي طواف ايلزدن مقدم عرفاته
 واقف اولسه (فتدبر فضها) محققا عمره بي ترك ايتمش اولور (فعليه دم لفضها) عمره بي ترك ايلديكيچون
 اول كسسته نك اوزر يندهم لازم اولور (و يقضيها وسقط عند دم القران) و عمره بي قضا ايدر و ان دن دم قران
 ساقط اولور زير ادم قرانك وجوب بي ايكي عبادتي جمع نعمتلك شكري ايجون ايدي تارك عمره اولان خود عمره
 نعمتيله تمتع اولمدي اول اجلدن ساقط اولدي (و التمتع افضل من الافراد) و تمتع افراد دن افضلدر
 (وهو ان يأتي بالعمرة في شهر الحج ثم يصح من عامه) بو تمتع اشهر حجه عمره بي كتور مكدر اندنصره اول سنده
 حج ايتكدر (فيحرم بها من الميقات و يطوف لها ويسعى ويحلم منها) پس عمره ايجون ميتان دن محرم اوله
 و عمره ايجون طواف ايليه وسعي ايده و عمره دن محلل اوله يعني احرام دن حيقه (ان لم يسق الهدى)
 اكر هدي سوق ايتديسه تراش اولور اكر هدي سوق ايلديسه تراش اوليه و صاحني قرقيه و احرام دن
 چقميد يوم نحر اولينجه (و يقطع التلبية باول الطواف) و عمره نك اول طوافنده تلبيه بي قطع ايده * ابن عباس
 رضی الله تعالی عنه حضر تلرندن مرو يدركه نبی عليه السلام عمره ده حجر اسودى استلام ايتكدر، تلبيه بي قطع
 ايدردي (ثم يحرم بالحج من الحرم يوم التروية وقبله افضل) اندنصره يوم ترويه ده حجه حرم شريف دن محرم
 اوله و يوم ترويه دن اول محرم اولمق افضلدر بو كسسته عمره سيبيله مكى اولشدر مكينك احرامى خود حرم مدن
 يوم ترويه دن مقدم محرم اولمقلك افضاليتي عبادته مسارعت ايتمش اولور (ويحج و يذبح كالقارن) و حج
 ايده و دم تمتع ذبح ايده قارن كبي (فان عجز فكحكمة) پس اكر هيدن عاجز اولور سه حكمتي قارن حكمتي
 كبيدر يوم نحر دن مقدم اوج کون و يدي کون حجدن منابه رجوع ايلدكده، صائم اوله (و جاز صوم الثلاثة
 قبل طوافها) و عمره ايجون طواف دن مقدم اوج کون صائم اولمق جائزدر (ولو في اشواط بعد الاحرام بها)
 و عمره به احرام دنصره اكر صوم اشواطده دخی اولور سه جائزدر امام شافعي خلاف ايدوب حج ايجون محرم
 اولينجه اوج كونك صومى جائز دكلدر حق سبحانه و تعالينك (فصيام ثلاثة ايام في الحج) قول شريفنى استدلال
 ايتكده * زم ايجون دليل بودر كه صوم كه سببي منعقد اولان شيندنصره ادا اولمش اولدي اول سيكه عمره به
 احرامدر * امدى اداء مسبب تحقق سيبندنصره جائزدر نص شريفده، مذکور اولان حج دن مراد وقتي بياندر
 (لا قبله) عمره به احرام دن اول اوج کون صوم جائز دكلدر زيرا صومك سبب وجوب بي تمتعدر بو حالته
 اول كسسته تمتع دكلدر * امدى سيبدن اول اداسى جائز دكلدر افضل اولان تأخيردر آخر وقتي عرفه
 كوننده اولمق اوزره (فان شاء سوق الهدى وهو افضل) پس اكر تمتع اولان سوق هدي مراد ايتسه افضل
 اولان سوق هيدير زير انبي عليه الصلوة والسلام بنفسه هدي سوق ايتشدر (احرم بالعمرة وساقه وهو اولي
 من قوده) عمره به محرم اوله و هدي سوق ايده سوق اولي در قوددن يعني يدمكدن زير انبي عليه الصلوة والسلام
 ذى الحليفة دن محرم اولوب هدي او كنده سوق اولتوردى و كندولرد دخی سوق ايدرلردى (وان كان بدنة
 قلدها بمزادة او نعل وهو اولي من التجليل) اكر هدي بدنه اولور سه اول بدنه بي مزاده ايله يا خود نعل ايله تقليد
 ايليه يعني قلاده ايليه بو قلاده تجليلدن اولي در مزاده ايكي در بدن مشك ايدرلر ايچنه صوقور لر عند العامه
 راو به درلر و تقليد حق سبحانه و تعالينك (و الهدى و القلائد) قول شريفده، مذکور اولمق تجليلدن اولي در
 قلائد اعلام ايجوندر اما تجليل زينت ايجوندر تجليل دوه بي چوللا مقدر (و الاشهار جائز عندهما وهو شق
 سنامه من الايسر وهو الاشبه بفعله عليه السلام او من الايمن) و اشعار جائزدر امامين قنده اشعار بدنه نك ستامنى
 يعني اركبني شق ايلكدر صول جانندن و بو اشعار فعل نبى عليه السلامه اشهدر يا خود صاغ طرفندن
 شق ايتكدر (و يكره عند الامام) و امام اعظم قنده اشعار مكروهدر زيرا اشعارده تعذيب حيوان واردر
 بو ايسده منهيدر بيغمبر عليه السلامك فعلى انكچون ايديكه هدي دوه لرينه مشركين تعرض ايلسندن

خالی دکلر ایدی الاشعار اولندقدہ معارضه دن اجتناب ایدر لردی و دیناشدر که ابو حنیفه کریمه کورد یکی زمانده اشعار ابتدکلرنی مبالغه اوزره شق ایدر لردی خوف هلاک اولمغله کریمه کوردی (ثم بعمر کما تقدم ولا یحتمل) اندنصرکه افعال عمره بی یوقاریده بیان اولندیغی کبی کتوره و احرامدن چیمیه زیراسوق هدی تحلیله مانعدر (ویجر ما للحج کامر) و یوم ترویبه نه حرم شریفدن حجه احرام کیه یوقاریده بیان اولند یغی کبی (فاذا حلق یوم النحر حل من احرامه) پس یغن یوم نحرده تراش اولسه احرام حجندن چتمش اولور صلاندن سلام ایله چیقدیغی کبی (ولا تمتع ولا قران لاهل مکة) اهل مکة ایچون تمتع و قران یوقدر اهل مکة ایچون خاصه افراد بالحج وارددر شافعی خلاف ایدوب اهل مکة به دخی تمتع و قران اولسته ذاهب اولمشدر اما حق سبحانہ و تعالیٰ (ذلک ان لم یکن اهلہ حاضر المجد الحرام) قول شریفی شافعیکنک علیهنه حجتدر زبرا تمتع و قرانک مشروعیتی اولایکی سفرک بری اسقاط اولمغله رفاهیت اولسون ایچونددر بوايسه آفاتی حقتده صحیح اولور یو خسه مکی حقتده صحیح اولمز (ومن هو داخل المواقیت) دخی شول کسنه که داخل میقاتده در اکا دخی تمتع و قران یوقدر اول کسنه مکی منزله سندهدر (فان عاد الی اهلہ بعد العمرة ولم یکن ساق الهدی یبطل تمتعه) افعال عمره بی اداد نصرکه تمتع اولان کسنه اگر اهلنه عودت ایلسه و هدی دخی سور ماش اولور سه اول کسنه نک تمتعی باطل اولور اهلنه المام صحیح اولدیغیچون (وان کان قد ساقه لا) و اگر هدی سوق ایتمش اولور سه اهلنه عودت ایله تمتعی باطل اولمز ابو حنیفه و ابو یوسف قنده زیراسوق هدی تحمیلدن منع ایدر اول تقدیرجه المامی صحیح امام محمد قنده تمتعی باطل اولور (ومن طاف للعمرة قبل اشهر الحج اقل من اربعة و اتم بعد دخولها و حج کان تمتعا) و برکسنه اشهر حجندن مقدم عمره ایچون ذرت شو طندن اقل طواف ایلسه و اشهر حجک دخولند نصرکه اشواطی تمام ایدوب و حج ایلسه اول کسنه تمتع اولور زبرا اکثر اشواطی حجک دخولند نصرکه ایتمش اولدی اکثرده ایسه حکم کل اولمغین تمتعی صحیح اولمش اولور (وان کان طاف اربعة فلا) و اگر اشهر حجندن مقدم عمره ایچون ذرت شو طواف ایلسه اول کسنه تمتع اولمز زبرا اول کسنه طوافک اکثرینی اشهر حجندن مقدم ادا ایتمش اولدی (ولو اعتمر کوفی فی اشهر الحج و تحلل و اقام بمکة و حج صح تمتعه) و اگر بزکوفی اشهر حجده عمره ایلسه و احرامدن حیسه و مکة ده اقامت ایلسه بعده حر مده احرام کیسه و حج ایلسه تمتع ایتمسی صحیح اولور (وکذا لو قام ببصرة و قبل لا یصح عندهما) و بصره ده اقامت ایدن کسنه نک تمتعی دخی صحیح اولور دینلدیکه اول کسنه نک تمتعی امامین قنده صحیح اولمز (ولو افسد عمرته و اقام ببصرة و قضاها و حج لا یصح تمتعه) و اگر کوفی عمره سنی افساد ایلسه و میقاتدن چیقوب بصره ده مقیم اولسه و عمره سنی قضا ایدوب حج ایلسه اول کسنه نک تمتعی صحیح اولمز (الا ان یعود الی اهلته ثم یأتی بهما) مکر که اهلنه عودت ایله بعده عمره و حجی ادا ایله اول زمان تمتع اولور زبرا صحیح اولمیان صورته ماد امکه وطننه عودت ایتمه حکم سفر اول باقیدر بصره ده اتخاذ دارمکه ده مکث و قرار کبیدر اما نصرکه کی صورته اهلنه رجوع ایله سفر اول نهایت بولوب ایتد اذن سفر انشا ایتمش اولدی اول زمان تمتعی صحیح اولور (وعندهما یصح وان لم یبد) و امامین قنده اول کسنه نک تمتعی صحیح اولور اگر اهلنه عودت ایتماش ایسه ده (وان بقی بعد الافساد بمکة و قضی و حج من غیر عود لا یصح تمتعه اتفاقا) و اگر عمره بی افساد دینصرکه اول کسنه مکة ده باقی قالسه اهلنه عودت ایلدین عمره بی قضا و حجی ادا ایلسه اتفاقا تمتعی صحیح اولمز زبرا اول کسنه نک عمره سی مکی اولدی و سفر اولی خود عمره فاسده ایله منتهی اولدی اهل مکة به ایسه تمتع یوقدر اول تقدیرجه تمتعی صحیح اولمز (وما افسده الی تمتع من عمرته او حجه مضی فیه و سقط عنه دم الی تمتع) و شول شیئیکه تمتع عمره یا خود حجندن افسا دایسه اول افسادک اوزنه بجز یعنی افعال حجی سائر حجاج کبی ادا ایدر و اندن تمتع ساقط اولور (ومن تمتع فضحی لا یجزیه عن دم الی تمتع) و شول کسنه که تمتع و تضحیه ایلسه دم تمتعدن اکا کفایت ایتمز زبرا دم تمتع واجبدر تضحیه ایسه اکا واجب دکلدر امدی غیر واجب واجبندن بدل اولمز

باب الجنایات

بواب جنایات بیاننده در وقتا که مصنف احکام محرمتی بیان ایتد یسه انک عوارضندن اعتبار اولنان

شیکه جنایات و احصار و فواتر آنک بیانند شروع ایلمدی * و جنایات جمع جنایه در و جنایه شرعاً حر ام اولان فعلتک
 اسیدر و بوندن مر ادشول فعلدر که اول فعلی محرم اولان کسنه ایچون ایشلک یوقدر اول فعل دخی نیجه نوعدر
 ان طیب المحرم عضو الزمدم) محرم اولان کسنه باش و ساق و فخذ کبی بر عضو کاملنی طیبسه یعنی بمقوله عضوه
 طیب استعمال ایلسه اول محرمه بر دم لازم اولور (و کذا الواهین بزیت) و بر عضو بینی طیبایوب دم لازم
 اولدیغنی کبی اگر زیت ایله بر عضو بینی یا غلسه بنه دم لازم اولور ابوحنیفه قتنده (و عندهما صدقه) و امامین
 قتنده دم لازم دکدر صدقه لازم اولور (ولو خضب رأسه بحاء اوستره یوما کمالاً فعلیه دم) و اگر محرم باشنی
 حنا ایله بویسه یا خود باشنی بر کون کاملاً ستر ایلسه اول کسنه نک اوزر بنه دم لازم اولور زیرا حنا طیبسدر
 و طیب اولدیغنه نبی علیه السلامک (الحناء طیب) قول شریفی دلیلد و کاملاً بر کون ستر رأس ممنوعدر اما
 بعضی رأسی ستر ایلسه ابوحنیفه دن مرویدر که انی ربع رأس اعتبار ایشلدر (و کذا لو لبس مخیطاً یوما
 کمالاً) و بنه ذکر سبقت ایدن جنایت کبی دم لازم اولور اگر محرم بر کون کاملاً مخیط کیسه (و احولق ربع
 رأسه اوخیمه او خلق رقبته او ابطیه او احدیها اوعاته) یا خود ربع رأسی یا خود ربع لحیه سنی یا خود
 رقبه سنی یا خود ایکی قولتوغنی و یارقولتوغنی و یاقاسق بر بینی تراش ایلسه دم لازم اولور و کذا لو خلق
 محاجه) و اگر حجامت بر بینی تراش ایلسه دخی دم لازم اولور ابوحنیفه قتنده محاجه قح میم ایله محجمه نک
 جمیدر محجمه ایسه موضع حجامتدر (و عندهما صدقه) و امامین قتنده اول کسنه نک اوزر بنه صدقه
 لازمدر (وان قص اظافریدیه ورجلیه فی مجلس واحد فعلیه دم) و اگر محرم ایکی ال و ایکی ایاقلرنک
 طر نقلرینی مجلس واحدده قطع ایلسه آنک اوزر بنه بر دم لازم اولور زیرا محظورات جنس واحد دندر
 (و کذا لو قص اظافریدیه واحدة اوجل) و اگر بر آنک و یا بر ایاغنک طر نقلرینی قطع ایلسه ذکر اولنان کبی
 اوزر بنه دم لازم اولور (وان قص اظافریدیه ورجلیه فی اربعة مجالس فعلیه اربعة دما) و اگر محرم اللرنک
 و ایاقلرنک طر نقلرینی درت مجلسده قطع ایلسه اول کسنه اوزر بنه درت دم لازم اولور ابوحنیفه و ابو یوسف
 قتنده بونده معنای عبادت غالبدر * امدی تداخل اتحاد مجلس ایله متعید اولدی آیت سجده ده اولدیغنی
 کبی (و عند محمد دم واحد) و امام محمد قتنده بر دم لازم اولور (وان طیب اقل من عضو او ستر رأسه و لبس المخیط
 اقل من یوم فعلیه صدقه) و اگر بر عضو دن اقلده طیب استعمال ایلسه یا خود بر شیشه رأسی بر کوندن اقل ستر ایلسه
 یا خود بر کوندن اقل مخیط کیسه اول کسنه نک اوزر بنه صدقه لازمدر جنایت قاصره اولدیغنیچون (و کذا لو خلق
 اقل من ربع رأسه و لحیمه او خلق بعض رقبته اوعاته او احد ابطیه او رأس غیره) و اگر محرم باشنک ربعندن
 اقلنی یا خود رقبه سنک بعضی سنی یا خود قاصعنک بعضی سنی یا خود قولتوغنی بر نیک بعضی یا خود آخر
 محرمک باشنی تراش ایلسه بنه صدقه لازم اولور اما غیرک باشنی تراشه کرک امریله اولسون کرک امریله اولسون
 بر ابردر تراش ایلسه صدقه و تراش اولنه دم لازم اولور * شافعی دیر که تراش اولان کسنه نک اذن اولیوب
 او یورکن تراش ایشلرسه برشی لازم کلزیرا اگر امریله حکم فعل ایله مؤاخذدن اخرج ایدر نوم ایسه
 اگر اهدن دخی ابلغدر اول تقدیرجه اکابرشی لازم کلزایمه حنفیه قتنده نوم و اگر اه سببیه اثم منافی اولور
 یوخسه حکم منافی اولمز زیرا اول تراش ایله کسندویه راحت و زینت حاصل اولمشدر اول تقدیرجه
 سبب مقرر اولوب و جو با اوزر بنه دم لازم کلور * امام مطربونک خلا فحجه در مضطر اوچنی بیننده مخیردر
 بری دم و بری اوچ کون صوم و بری آلتی مسکینه اوچ صاع صدقه در (او قص اقل من خمسة اظفار او خمسة
 متفرقة) یا خود بش طر نقدن اقلنی قطع ایلسه یا خود بشرط نغنی متفرقة قطع ایلسه یعنی بر ایکیسی
 بر الدن و بر ایکیسی بر الدن و یا قدن قطع ایلسه بنه صدقه لازمدر (و عند محمد فی الخمسة المتفرقة دم)
 و امام محمد قتنده خمسة متفرقه دم لازم اولور زیرا بش طر نغنی جله طر نقلرک ربعیدر و اول تقدیرجه بر آنک
 جله طر نقلرینی قطع ایش کبی اولور (وان طیب اولیس او خلق لعذر خیر ان شاء ذبح شاة و ان شاء تصدق
 بثلاثة اصوع علی ستة مساکن و ان شاء صام ثلاثة ايام) و اگر محرم عذر ایله طیب استعمال ایلسه یا خود محیط
 کسه یا خود تراش اولسه مخیردر دیلرسه برقبون ذبح ایدر و دیلرسه الی مسکینه اوچ صاع تصدق ایدر
 و دیلرسه اوچ کون صائم اولور حق سبحانه و تعالیسک (فمن کان منکم مریضاً او به اذی من رأسه فقدیده

من صیام او صدقه اونسك) قول شریفه مخیر در حرف او تخیر ایچوندر و آیت دخی معذور ایچون نازل
 اولمشدر بو محله نسك شته دعنا سنه در (ولو ارتدی) و اگر رداستی او موزلری اوزرینه القا ایتسه (و انشخ
 بالقبیص) یاخود قیص ایله انشاح ایله یعنی کوله کی صاخ انك التندن کچور و بصول آموزینه القا ایسه
 (واترز بالسراویل) یاخود سراویل ایله آزار ایسه یعنی طوننی حجام پشتمالی کبی بیله باغلسه
 (فلا بأس به) بو افعالک بریسنده بأس یوقدر زیرا لبس محیط کبی یونلری کیماشدر (و کذالو ادخل منکبه
 فی القباء ولم یدخل بدیهه فی مکبه) و اگر اموزلری قفتانه ادخال ایوب اللری ییگرینه ادخال ایتمز ایسه
 ینه بأس یوقدر * فصل * وقتا که مصنف احرام اوزرینه اولان جنایتی بیاندن فارغ اولدیسه طواف
 اوزرینه اولان جنایتیه شروع ایلدی (وان طواف للقدم اولالصدر جنیاف علیه دم) و اگر طائف اولان کسنه
 قدوم ایچون یاخود صدر ایچون جنایتلیکی حالتده طواف ایسه انك اوزرینه دم لازم اولور و اگر بو طواف سنت
 ایسه ده شروع ایله واجب اولور (و کذا لو طاف للركن محدثا او ترك طواف الصدر او اربعة منه او دون
 اربعة من الركن او افاض من عرفات قبل الامام او ترك السعي او الوقوف بمنزلة او رمی الجمار كلها او رمی يوم
 او رمی جرة العقبة يوم النحر او اكثره) و اگر رکعی یعنی طواف زیارتی آبدسز طواف ایتسه یاخود طواف
 صدری ترك ایسه یاخود طواف صدردن دردن ترك ایسه یاخود رکندن درندن انشاعی طوافی ترك ایسه
 بونده نقصان آزدردم ایله جبر اولور یاخود عرفاتدن امامدن مقدم رجوع ایسه یاخود بین الصفاو المروه سعی
 ترك ایسه یاخود مزدلفه ده وقوفی ترك ایسه یاخود رمی جبارک کلیسی ترك ایسه یاخود برکونک رمینی
 ترك ایسه یاخود جبره عقبه نك رمینك اکثر یعنی ترك ایسه ینه دم لازم اولور (ولو طواف للقدم او الصدر
 محدثا فعليه صدقة) و اگر طواف قدومی و طواف صدری آبدسز ایسه اول کسنه نك اوزرینه
 صدقه لازم اولور زیرا طواف صدر واجبدر کر چه طواف قدوم ستندر لکن شروع ایله واجب اولور
 (و کذا لو ترك دون اربعة من الصدر او رمی احدی الجمار الثلاث) و اگر طواف صدردن درندن انشاعی
 ترك ایسه یاخود جبار ثلاث برینك رمینی ترك ایسه ینه انك اوزرینه صدقه وارد (ولو ترك طواف الركن
 او اربعة منه بقى محرما ابدا حتى يطوفها) و اگر طواف رکعی ترك ایسه یاخود طواف رکندن درت شوطنی
 ترك ایسه احرامه ابدی قالور حتی طواف رکعی ایلمنجه احرامدن چیقمن و نسا دخی کندویه حرام اولور
 (وان طواف جنبا فعليه بدنة) و اگر طواف رکعی جنب اولدیغی حالتده طواف ایسه اول کسنه نك اوزرینه دوه
 قربانی لازم اولور زیرا جنبك ایله اولان نقصان حدث ایله اولان نقصان اعظمدر اول تقدیر چه نقصان
 اعظمی جبر ایچون بدنه لازم اولور (والا فضل ان يعيده مادام بمكة و يسقط الدم) و افضل اولان طوافی اعاده
 ایلکدر مادامکه مکده در اعاده ایلدکده دم ساقط اولور (ولو طواف للصدر طاهرا فی آخر ایام التشریق
 بعد ما طاف للركن محدثا فعليه دم ولو كان بعد ما طاف للركن له جنبا فدمان وعندهما دم فقط ايضا)
 و طواف رکعی محدثا طواف ایلدکدن صکره ایام تشریق آخرنده طواف صدری طاهرا طواف ایسه انك
 اوزرینه دم لازم اولور و اگر طواف رکعی جنبا طواف ایتدکدن صکره طواف صدری جنبا طواف ایتسه
 ایکی دم لازم اولور ابوحنیفه فتنده و امامین فتنده انجق بر دم لازم اولور کیبروده یکن کبی (وان طاف لعمرته
 وسعی محدثا يعيدهما) و اگر عمره بی طواف ایوب وسعی آبدسز ایسه طواف وسعی اعاده ایله
 (فان رجع الى اهله ولم يعدهما فعليه دم) و اگر طائف وسعی محدث اهلنه رجوع ایوب طواف
 وسعی اعاده ایتسه انك اوزرینه دم واجب اولور (ولاشئ لو اعاد الطواف فقط هو الصحيح) و اگر انجق
 طوافی اعاده ایدرسه برشی لازم کلز صحیح اولان بودر اما بعض مشایخ اگر سعی اعاده ایتمز ایسه اوزرینه
 دم لازم اولور دیمشله هو الصحيح قولی انلرک قولندن احتراز در (وان جامع الحرم فی احد السبلین قبل
 الوقوف بعرفات ولو ناسيا فسد حجه و يمضى فيه و يقضيه و عليه دم) و اگر محرم عرفاتده و وقوفدن مقدم
 احد سبلیندن برنده جاع ایتسه اگر ناسیا دخی اولور سهده حجی فاسد اولور اما حجی فاسد اولدقدن صکره
 فراغت ایلز افعال حجی سائر حجاج کبی ادا ایوب سنه آتیه ده قضا ایدر و اوزرینه دم لازم اولور
 حتی برکسنه خاتونی ایله محرم ایکن جاع ایتسه نه لازم کلور دیوننی علیه السلامدن سؤال اولدقدنه

(بر یقان دما و عیضیان فی حجتهما و علیهما الحج من قابل) بیور مشردر (و لیس علیہ ان یفترق عن زوجته فی القضاء) و فاسد اولان حجک قضا سنده اول کسنه نک اوزرینه زوجندن مفارقت اتمک یوقدر امام زفر و مالک و شافعی دیرلر که قضاده اول کسنه یه زوجندن مفارقت واردر زیر اصحاب رضوان الله تعالی علیهم اجمعین افتراق واجب قیلدیلر * امام مالکک قولی منزللرندن چیققدقلرنده مفارقت ایده لر و امام شافعیکن قولی اجتماع ایتدکلری مکانه کادکلرنده مفارقت ایده لر و امام زفرک قولی محرم اولدقلری حالده مفارقت ایلیله دیو هر بری بر مذهبه ذاهب اولمشدر ائمه حنیفیه ایچون دلیل افتراق اداء نسک دکلدلر که قضاده دخی لازم کله ایچوقضائی حالیدر اویله اولسه ادا ایله عودنک مابیننی جامع اولان نکاحدر اول ایسه قائمدر بو تقدیرجه قبل الاحرام و بعد الاحرام افتراقک معاسی یوقدر معنا اولملری تذکره باعث اولور که لذت یسیره ایله یوقدر مشقت عظیمه چکدک دیوندامت و تخر زلری دخی زیاده اولور معنای افتراق صحیح دکلدلر خصوصاً حالت صوم و حالت حیضده فراشدن منع اولمز صحابه دن منقول اولان افتراق استیجاب اوزرینه محمول اوله یوخسه ایجاب اوزرینه محمول اولیه (وان جامع بعد الوقوف قبل الخلق لایفسد و علیہ بدنة) و اگر و قوفدنصکره تراشدن اول جماع ایسه حجی فاسد اولمز اول کسنه نک اوزرینه بدنه لازم اولور شافعی دیر که فاسد اولور زیر ایچن مفسد عبادتک آخرنده بولنسه عبادتک اول و آخر بینی دخی افساد ایدر صوم کبی بزم ایچون دلیل پیغمبر علیه السلامک (من وقف بعرفات فقد تم حجه) قول شر یقیدر اما اگر جماعی مرارا ایلسه اول جماع ایچون بر بدنه و صکره اولان جماعلرک هر بریسی ایچون بر رشاة لازمدر بزم قتمزده * اما امام شافعی رجه الله تعالی قتمده جله سنه بر جزا لازمدر زیر جنس واحددر تداخل اولمشدر بز دیرز که جزاعلی حسب الجنایاتدر جماع اول جنایت کامله در احرامه مصادف اولدیغنی ایچون اول اجلدن جزا بدنه اولدی (ولو بعد الخلق قبل طواف الزيارة فعليه دم) و اگر تراشدنصکره طواف وزیارندن اول جماع ایدر سه انک اوزرینه دم لازم اولور حق نساذه احرامنک بقاسی ایچون شاه ایله اکتفا اولندی زیر جنایت دخی خفیقدر (و کذا لو قبل او لمس بشهوة و ان لم ينزل) و اگر خانونی تقبیل ایلسه یا خود شهوت ایله لمس ایلسه انزال اولمز ایسه ده یندم لازم اولور (و کذا لو جامع فی عمرته قبل طواف الاكثر فسدت وقضاها) و اگر بر کسنه بجمعه ده ایکن اکثر اشواطی طوافدن اول جماع ایلسه و عمره سی فاسد اولسه و قضا ایسه یندم لازم اولور (وان كان الجماع بعد طواف الاكثر لم يفسد) و اگر جماع اکثر اشواطی طوافدنصکره واقع اولسه دم لازم اولور و عمره سی فاسد اولمز اکثر اشواط عمره و قوف منزله سنده در زیر اکثرده حکم کل واردر (و لاشئ علیه ان انزل بنظر ولو الى فرج) و محرم اولان اگر نظر ایله انزال اولسه انک اوزرینه برشی یوقدر اگر انزالی فرجه نظر ایله دخی اولور سه (وان اخر الخلق او طواف الزيارة عن ايام النحر فعليه دم) و اگر تراش اولدیغنی ایام نحر دن تأخیر یا خود طواف زیارتی تأخیر ایلسه انک اوزرینه دم لازم اولور (خلافا لهما) امامین خلاف ایدوب قضاء مافات اولدقدنصکره برشی لازم دکلدلر دم فوت اولان افعالی جبر ایچوندر بونده ایسه قضا اولدی قضا اولدقدنصکره برشی لازم کلز (و کذا الخلاف لو اخر الرمي او قدم نسكا على نسك هو قبله) و خلاف ینه بو یلجه در یعنی دم لازم اولور اگر دمئی تأخیر ایسه یا خود بر نسکی بر نسک اوزرینه تقدیم ایلسه که اول تأخیر اولنان نسک تقدیم اولنندن مقدم ایدی زیر پیغمبر علیه الصلاة والسلامک (من قدم نسكا على نسك فعليه دم) حدیث شریفی تقدیم و تأخیرده لزوم دمه دلیل قویدر (وان حلق فی غیر الحرم حج او عمره فعليه دم خلافا لابن یوسف) و اگر حرمدن غیر یده حج ایچون یا خود عمره ایچون تراش اولسه اول کسنه نک اوزرینه دم لازم اولور ابو یوسف بونک خلاقیجه در و امام ابو یوسفک دلیل یبودر که تراش حرمدن مخصوص دکلدلر زیرا نبی علیه الصلاة والسلامک و اصحابی حدیبیه ده احصار اولنوب و انده تراش اولدیلر حدیبیه خود حرمدن دکلدلر * امدی حرمدن غیر یده تراش اولمق ایچون دم لازم دکلدلر ابو حنیفه و امام محمد ایچون دلیل بودر که وقتا که تراش محلل اولدیسه آخر صلاته اولان سلام کبی اولمشدر ایچن تراش نسک اولدیسه حرمه مختص اولور زبح کبی و حدیبیه نک بعضی حرمدن جازدر که پیغمبر علیه السلام حرمدن اولان محله تراش اوللر * حاصل کلام تراش ابو حنیفه قتمده زمان ایله موقت اولور که یوم نحر در و مکان ایله موقت اولور که حرمدن

و ابو یوسف قتلده بر یسی ایله موقت اولمز و امام محمد قتلده انجق مکان ایله موقت اولور و فرقتنده انجق زمان ایله موقتدر (فلو عا المتمر بعد خروجہ فقصیر فلام علیہ اجابا) پس اگر معتمر حرمدن خروجند نصرکه عودت ایسه و تقصیر ایسه اجابا انک اوزرینه دم لازم کلز زیرامکاننده اولمشدر جائز و لازم دکلدر اما بوفعلی حجاج ایسلسه اندن دم تأخیر ساقط اولمز ابو حنیفه قتلده (ولو حلق القارن قبل الذبح لزمه دمان) و اگر قارن ذبحدن مقدم تراش اولسه اکایکی دم لازم اولور ابو حنیفه قتلده بری قران ایچون و بری ذبحی تراشدن تأخیر ابتدکیچون (وعندهما دم) و امامین قتلده بر دم لازم اولور زیراتأخیر ایچون انلرک قتلده دم لازم دکلدر (والدم حیث ذکر شاه تجزی فی الاضحیة والصدقة ما یجزی فی الفطر) و هر موضعه که دم ذکر اولندی هر ادشول قیوندر که قریان اولغه کفایت ایده و صدقه فطره کفایت ایده جک مقداری شیدر که بغدادین نصف صاعدر و جمیع مواضعه دینلش ایدی لکن ایکی موضعه دکل بری جنباطواف زیارتدرو بری دخی عرفاتده و قوفد نصرکه مجاعدر بونلر شاه دکلدر بدندر ❖ فصل ❖ ان قتل محرم صید بر اولد علیه من قتله فعليه الجزاء) اگر محرم صید بری قتل ایسه یا خود صیدک اوزرینه قتل ایدن کسینه بی دلالت ایسه اول دلالت ایدن محرمک اوزرینه جزا لازم اولور حق سبحانه و تعالی نیک (لا تقتلوا الصيد واتم حرم ومن قتله منکم متعمدا فجزاءه مثل ما قتل من النعم) قول شر یفی موجبجه قاتل اوزرینه جزا لازمدر اما دلالت ایله جزانک لزومی استحصانا در قیاس بوایدیکه دلالت ایدن کسینه نک اوزرینه جزا لازم کلیه حتی شافعی جزا لازم اولما مسنی اخذ ایدر زیراجزا قتل صیده نص ایله تعلق ایلشدر دلالت ایسه معنی قتل دکلدر زیراقتل قاتلدن مقتوله متصل بر فعلدر دلالتده ایسه اتصال فعل یوقدر شول شیکه نص ایله ثابت اولیه انی نص ایله ثابت اولان معنایه اثبات انک جائز دکلدر بزم ایچون دلیل نبی علیه الصلاة والسلام (هل اشترتم هل اعنتم هل دلتکم) قول شر یفیدر ❖ امدی دلالت و اشارت و اعانت محظورات احرامدن قیلندی اول تقدیر جه محظورات احرامی ارتکاب موجب جزادر (وهو قيمة الصيد بتقویم عدلین فی موضع قتله) و اول جزا صیدک قیمتدر موضع قتلده ایکی عادلک تقویمی ایله یعنی بهاسنی تقدیر ایسیله اگر اول موضعه قیمتی اولورسه (اوفی اقرب موضع منه ان لم یکن له فیه قيمة) یا خود قتل ایلدیکی موضعه قریب برده ایکی عادلک تقویمی ایله اولان قیمتدر اگر موضع قتلده قیمتی یوغیسه (ثم ان شاء) اند نصرکه مقومینک تقویمیه قیمتی معلوم اولدقد نصرکه قاتل دیلرسه (اشتری بها هدی ان بلغت فذبحه بالحرم) تقویم اولسان صیدک قیمتله هدی اشتری ایدوب حرده ذبح ایلیه اگر قیمتی هدی بهاسنه ایر شورسه (وان شاء اشتری بها طعاما فتصدق به علی کل فقیر نصف صاع من بر او صاع من تمر او شعیر لا اقل) و قاتل صید اگر دیلرسه اول تقویم اولسان قیمت ایله طعام اشترایده و اول طعامدن هر فقیره بغدادین نصف صاع یا خود خرمدان برصاع و آربه دن برصاع تصدق ایده و بوذکر اولاندن اقل تصدق ایتمه (وان شاء صام عن طعام کل فقیر یوما فان فصل اقل من طعام فقیر تصدق به او صام عنه یوما کمالا) و اگر دیلرسه هر فقیرک طعامی ایچون برکون صائم اوله اگر فقیرک طعامندن اقل باقی قالورسه اول باقی قلاتی تصدق ایلیده یا خود اول باقی قلاتدن ایچون بر یوم کامل صائم اوله (وعند محمد الجزاء نظیر الصيد فی الجنة فی ماله نظیر) و امام محمد قتلده جزا جهنده صیدک نظیر یدر شول صیده که اکانظیر اوله زیراحق سبحانه و تعالی نیک (فجزاءه مثل ما قتل من النعم) قول شر یفی مثل لازم ایده و کینه دلیلدر تقدیر کلام فعلیه جزاء من النعم مثل المقتول دیکدر و حقیقت عمل متعذر اولدقد نظیر اولان صورت و معنی مثلدر اما قیمت صورت اولیوب انجق معنی مثلدر (فی الطبی شاه و فی الضبع شاه و فی الارنب عناق و فی البربوع جفرة) امدی قتل طبی ده جزا برقیوندر و قتل ضبعده دخی جزا برقیوندر زیرانبی علیه الصلوة والسلام (الضبع صید و فیدشاه) بیورمشدر و طوشانی قتل ایتمده جزاء عناقدر یعنی قح عین ایله او غلاغک دیشی سیدرو برصحانک قتلده جزا قح جیم ایله و فالیه اولان جفردر یعنی درت ایلق او غلاقدر (وفی النعام بدنة) و دوه توشک قتلده جزا بدنه در (وفی الحمار الوحشی بقرة) و حاروحشی قتلده جزا او کوزدر (وما لانظیرله فکرة و لهما) و شول شیده که نظیری اولیه ابو حنیفه و ابو یوسف قولی کبیدر اولزمان ایکی عادلک تقویمی ایله قیمتدر کوکر جین

و سر چه دخی بونله بکزر حیوانات کبی (و العامدو الناسی و العائد و المبتدی فی ذلك سواء) و قصد اصیدی قتل
ایدن و ناسیا قتل ایدن و بردفعه قتل ایدوب جزا و برد کدنصکره بینه قتل ایدن و ابتداء قتل ایدن برابر در
(فان جرح الصيد او قطع عضوه او تلف شعره ضمن ما نقص من قيمته) و اگر محرم بر صیدی مجروح ایتسه
یا خود صیدک بر عضونی قطع ایتسه یا خود قیلنی بولسه قیمتدن نقص شیئه ضامن اولور و بعضه و کله اعتبار
اولمغله * تکیم حقوق عباددن بر کسته بر جلاک کلی مالی اتلاف ایتسه کایسنی ضامن اولور و بعضی اتلاف
ایدنسه بعضی ضامن اولور (و ان تلف ریشه او قطع قوائمه فخرج عن حيز الامتناع فعليه قيمته كاملا)
و اگر صیدک قنادینی بولسه یا خود ایاقرینی قطع ایتسه و اول صید حیز امتناعدن چقسه یعنی کندوی
صیاد دن منعه یا خود طیرانه یا خود بوری بکده قادر اولسه اول کسنه نك اوزر بینه کاملاً قیمتی لازم اولور
زیر اول صیددن امن فوت اولمشدر آلت امتناع فوت اولمغله اول تقدیر چه جزا کابل اولور (و ان حبله فقیمه
جزا بلسه و ان کسر بیضه فقیمه البیض) و اگر محرم صیدی صاغسه اکجزا سودنیک قیمتیدر و اگر بیضه سنی
کسر ایتسه اکجزا بیضه نك قیمتیدر (و ان خرج من البیض فرخ میت فقیمه الفرخ) و اگر بیضه بی کسر
ایتد کده بیضه دن میته یلوری چیقسه اکجزا یاور نك حیا قیمتیدر استحصانا * قیاس بو ایدیکه جزا قیمت
بیض اولوب فرخ اولیه اما وجه استحصان بودر که بیضه محل خروج فرخ حی در اصل ایله تمسک واجبدر
حتی خلاقی ظهور ایدو و کسر بیضه ایتسه موت فرخه سیدر و قتلدن اول حاصل اولسه چونکه
کسر دنصکره موت ظاهر اولدی اول کسره مضاف اولور احتیاطاً * و بینه بومسئله کبیدر بر محرم بر طبیه نك
قارنه ضرب ایتسه بر میت جنین بر آقسه اندنصکره کندیسسی اولسه کندینک و جنینک قیمتی لازم اولور زیر اضرب
ایکسینک موتنه سیدر اما انسان بونک حلاقچه در بر کسنه بر خا تونک قرنه ضرب ایتسه جنین دوشوب
کندی دخی فوت اولسه انحق اصلک ضمانی لازم کلور زیر جنین من وجه جزه در من وجه نفسدر عبادک
ضمانی احتیاط اوزره بنا اولمندی * بس بوقدیر چه جزا اشک ایله واجب اولمز صیدک جزئی احتیاط اوزره مبنیدر
شبه نفس ترجیح اولنوب ضمان جزه واجب اولدی (و لاشئ یقتل غراب و حدة و ذئب و حية و عقرب و قارة
و کلب عقور و بعوض و نمل و برغوث و قراد و سلحفاة) و قارغه و چایلاق و قور دو و بیلان و عقرب و صحجان
و کلب عقور و سوری سکلک و قارنجه و بره و کسه و قایلو بغه بی قتل ایله قائله برشی لازم کلز حد آه چایلاندر
(و ان قتل قله او جرادة تصدق بما شاء و تمره خیر من جرادة) و اگر محرم بر قله یعنی کهلله یا خود چکر که قتل ایتسه
جزا ایچون دیلدیکی شئی تصدق ایدو بر تمره خیر بودر بر جراده دن * بما شاء ایله مر ادطعامدن بر آویج شیدر
بروایکی و اوچ و درت کهلله قتل اولتیحق هر برینه بر آویج طعام اولتیحق نصف صاعه قریب اولور کهلله بدن
متولددر هر بریسی ازاله اولمغله بدنه کثرت انتفاع حاصل اولمش اولور و جزا صید برده در واخذی انواع
حیل ایله ممکن اولور اول تقدیر چه جزا لازم اولور (و تمره خیر من جرادة) عمر رضی الله عنهنک قولیدر * بونک
قصه سی بودر که اهل حصص محرم ایکن چوق چکر که به راست کلوب قتل ایتشلردر هر بر جراده نك مقابله سنده
بردرهم تصدق ایدر لردی عمر رضی الله تعالی عنه اهل حصصه خطاب ایدوب بن حلف ایدر مکه سنک الحقه کز
چوقدر امدی (تمره خیر من جرادة) بیور مشلردر بو حساب اوزره بر جراد مقابله سنده بر تمره جزا اولتیق
جأزدر (و لا تجاوز شاة فی قتل السبع و ان صال فلا شئ یقتله) و شاتی تجاوز الیز قتل سبعة جزا او اگر سبع حله ایتسه
قتلی ایله محرمه برشی لازم کلز یعنی بر تیجی حیوانلرده انحق قیوندن زیاده اولمز (و ان اضطر المحرم الى قتل الصيد
فقتله فعليه الجزاء) و اگر محرم قتل صیده مضطر اولسه یعنی حالت مخصوصه به و ارسه و صیدی قتل ایتسه انک
اوزر بینه جزا لازم اولور (و للحریم ذبح شاة و بقرة و بعیر و دجاج و بطاھلی) و محرم ایچون قیون و اکوز و دوه
و طاوق و قاز و غاز لامق و اردر (و صید سمک) و محرم ایچون بالقی صید ایتک و اردر حق سبحانه و تعالینک
(احل لکم صید البحر و طعامه) قول شرعی سمک حلال اولدیغنه دلیل کافیدر (و علیه الجزاء : ذبح حمام مسرول
اوطبی مستأنس) و حمام مسرولی ذبح ایله محرم اوزر بینه جزا لازم اولور یا خود طبی مستأنسی ذبح ایله جزا
لازم اولور (و لو ذبح صیداً فهو میتة و لو اکل منه فعليه قيمة ما اکل مع الجزاء) و هر تقدیر محرم صیدی ذبح ایتسه
مذبوح اولان بینه میته در کر چه ذبح فعل مشر و عذر لیکن محرمه حر ایدر ذبحه سی مجوسی ذبحه سی کبی

اولور اگر اول ذبحه دن اکل ایتسه جزا ایچون اکل ایلدیکی مقدار ینک قیمتی لازم اولور و اما مین قتنده اکل ایلدیکی مقدار ینک قیمتی لازم کلن * اما امام ترمثاشی دیمشدر که اگر محرم ذابح جزایی ادا ایتد کدنصره اکل ایلدیه اکل ایلدیکنک قیمتی واجب اولور و اگر جزایی ادا ایتزدن مقدم اکل ایلدیه جزا لازم کلن اکل ایلدیکی شیک قیمتی جزا ایتد اخل ایدر (بخلاف محرم آخر اکل منه) و محرم آخر اول میتسه دن اکل ایتد بو کاغختندر برشی لازم کلن اتفاقا تو به دن غیر (و یحل للمحرم لحم صید صاده حلال و ذبحه ان لم یدله علیه و لاهره بصیده و لاهانه) و محرمه حلال اولور محرم اولیان کسنه نک صید ایدوب ذبح ایتدیکی صیدک لحمی اگر صید اوزر ینه دلالت و صیدی ایچون امر و معاونت ایلدی ایسه حضرت طلمه رضی الله عنهنک روایتده بیوردیلر که لحم صید محرم حفته نیجه دردیوما یتنزه مذاکره ایدوب سویلشد لکن نبی علیه السلام حجره مطهره لرندن صوتنری استماع ایدوب سویلشدیککن ندر دیوسؤال بیورد قلمرنده کلامنری اعانه ایلدک (لابأس به) بیور مشلدر (ومن دخل الحرم و فی یده صید فعليه ارساله فان باعه رد البع ان کان باقیا وان فات لزمه الجزاء) و شول کسنه که حرمه داخل اولوب ایلده طشره دن کتور مش بر صید اولسه اول کسنه نک اوزر ینه لازمدر که اول صیدی ارسال و اطلاق اید و اگر اول صیدی بیع ایتسه بیعی رد اولتور اگر عینی باقی ایسد * اگر عینی باقی اولوب ایلدن کیش ایسه اول کسنه به جزا لازم اولور * شافعی دیر که حق شرع عبدک ملککنده ظاهر اولمز عبدک اکا حاجتی اولدیغیچون شول اشجار کپی که انی انسان دیکمشدر حرمت حرم اول اشجارده لازم اولمز * بزم ایچون دلیل وقتا که صید ایلده حرمه داخل اولدی ترک تعرض واجب اولدی ایچون یا خود حرمه دخول ایلده اول صید حرم دن اولمش اولور * امدی بو تقدیر چه صیدامنه مستحق اولور (لایفر صیدها) مو جنبه ارسال واجب اولور (ومن احرم و فی یتنه او فی قفصه صید لایزم ارساله) و شول کسنه که احرامه کیره حالو که او نده یا خود قفصنده صید اولسه ارسال لازم اولمز زیرا اصحاب رضوان الله تعالی علیهم اجمعین محرم اولور لر دی و اولرنده صیدلری وار ایدی صقر و شاهین و غزال کپی (وان اخذ صید اثم احرم فارسله احد ضمن المرسل بخلاف ما اذا اخذ محرم) و اگر محرم اولیان کسنه بر صید اخذ ایدوب بعد محرم اولسه و اول صیدی بر کسنه ارسال یعنی اطلاق ایلسه اول کسنه اول صیدی ضامن اولور اما محرم ایکن صید ایلدک صیدنی اطلاق بو ذکر اولنانک خلافتجه در ز بر محرم ایکن صید ایلدن صید مائلک اولما مشدر و ارسال اولنان صید انک ملککی دکادر که ضامن لازم کله (فان قتل ما اخذ المحرم محرم آخر ضمنا) و اگر محرمک اخذ ایتدیکی صیدی محرم آخر قتل ایلسه ایکیسی دخی ضامن اولور لر یعنی ایکیسی دخی جزا و بر لر اولکی آخذه امین اولان صیدی ایلدیکچون ضامن اولدی قاتل ایسه آخذک تعرضنی مقرر اتمش اولدی مقرر ایسه حق تضمینده قبل الدخول طلاقه شهادت ایدوب ینه رجوع ایلدن کسنه لرک شهادتی کپی تضمین اولور زیر اول شاهد لر شهادت لری ایلده شرف سقوطده اولان شئی تقریر ایلدکلری سببیه شاهد لره تضمین لازم کلور * مثلاً زوجه نک رضاسی ایلده زوجک اوغلی خاتون مز بوری تقبیل ایتسه اول ساعت فرقت واقع اولور فرقت ایسه قبل الدخول فسخ معناسنه در و جنایت مرأه طرفندن اولقله زوج ایچون مهر و یرمک لازم کلر دی و شرف سقوط دیدیکی عدم مهر ایدی شاهد لر ایسه طلاقه شهادت ایتکله نصف مهر لازم کلدی ینه شاهد لر رجوع ایتکله زوج ایچون لازم کلان نصف مهری کندیلر تضمین ایدر لر (و رجوع آخذه علی قاتله) و آخذ محرم ضامن اولدیغی جزا ایلده قاتل اوزر ینه رجوع ایدر یعنی تضمین ایتدیر * امام زفر دیر که آخذ قاتل اوزر ینه رجوع ایدر مز زیرا کندی صنعی ایلده مؤاخذدر (وان قتل الحلال صید الحرم فعليه قیمتة) و اگر حلال صید حرمی قتل ایتسه اول قاتلک اوزر ینه قیمتی لازمدر (وان حلیه قیمتة لینه) و اگر صید حرمک سودینی صاغسه سودک بهاسی لازم اولور (ومن قطع حشیش الحرم او شجره غیر منبت ولا مایبته الناس ضمن قیمتة) و شول کسنه که حشیش حرمی یا خود شجرنی قطع ایلسه او یله شجر که کندن دیکمش اولیه و انسان دیکه کلدیکی شجر دن دخی اولیه اول قطع اولنان شیک قیمتی ضامن اولور * معلوم اوله که شجر حرم درت نوعدر اوج نوعنک قطعی و انکله ارتفاع جار و حلال اولور اما بر نوعنک قطعی و انکله ارتفاع بلاجر احرامه ر اما حلال اولان اوج نوعنک بری شول شیدر که اول شجرنی انسان دیکمش اوله اولدخی عاندا دیکلور جنسندن

اوله * ایکنجیسی شول شجر در که انی انسان دیکمش اوله اولدخی عادتا انسان دیکه کلدیکی جنسندن اولمه *
 اوچنجیسی اول شجر در که بنفسه تمش اوله لکن عادتا انسان دیکه کلدیکی جنسندن اوله بونلرک قطعی و بونلرله
 انتفاع حلالدر * امامدرنجیسی بنفسه تمش اوله لکن عادتا انسان انی دیکه کیش اولمه انک قطعی وانکله انتفاع
 بلاجر احرامدر زیرانی علیه السلام (الایختلی خلاها و لایعضد شو کها) قول شریفی ایله نهی بیور مشلدر
 الخلاء النبات لربط اختلاء الکلاء قطع النبات یقال خلی الفلات ای قطع نبات الارض لعضد القطع الشوک
 النبات (الاماجف) مکر که قور تمش اوله اولزمان قطع اولنسه برشی لازم اولمز (والتصدق لمتعین فی هذه
 الاربعه ولا یجزی الصوم) و تصدق شودرتده اکامتعیندر یعنی لازمدرصوم کفایت ایلز * درتدن مرادبری
 ذبح صیدو بری صاعق و بری حشیش حرمی قطعدر و بری شجر حرمی قطعدر اما بوجنایتلرده صدقه متعین
 اولوب صومی کافی اولماسنه علت بودر که ذکر اولنان درت فعلک حرمتی حرم سببیله دکلدر پس ضمان محلدن
 اولوب جزا افعالدن اولمدی صوم ایسه قر بتدر فعل محرم ایچون جزا اولغه صالحدر بو تقدیرجه بو ضمان محل
 اعتباری ایله اولیحق ضمان امواله شبیه اولوب بو فعلده صوم کافی اولمدی (وحررم عی حشیشه و قطعده الا الاذخر)
 وحرمک حشیشنی اولتلاق و قطع ایتک حرامدر الا اذخر دیدک لری اوتی قطع ایتک و اولتلاق حرام دکلدر
 ابو یوسف حشیش حررم عی اولتمق لایسدر دیرزیرا بونده ضرورت واردر ابوحنیفه ایله امام محمدک دلیلی
 نبی علیه السلامک (لایختلی خلاها) قول شریفدر ضرورت اول برده اعتبار اولنور که خلافنه نص اولمه
 بونده ایسه (لایختلی خلاها) قول شریفی واردر ضرورت اول اعتبار اولنمزیرا حلدن حشیش نقلی خودمکندر
 و بو استثناء تلقیندر دیمشدر * روایت اولندی وقتا که بیغمبر علیه السلام (لایختلی خلاها و لایعضد شو کها)
 بیورد قدده عباس رضی الله تعالی عنه (الا الاذخر یارسول الله) دیدی زیرا بز اخری قبرلر یمزه و اولر یمزه قورز
 دیدکده نبی علیه السلام دخی (الا الاذخر) بیور مشلدر بونک تأویلی بودر که نبی علیه السلام بولفظی استثنا
 ایتکه قصد ایلدی لکن عباس رضی الله عنه سمعت ایلدی یا خود حق سبحانه و تعالی اولوقنده حضرت عباسک
 مشیتنه رخصت و یزیمک ایچون وحی ایتش اوله (وکل ما علی المفردیه دم فعلی القارن بدمان) و هر جنایتکه
 مفرد بالجم اولان کسنه نک اوزرینه بر دم اوله اول جنایت سببیله قارن اوزرینه ایکی دم لازم اولور بر دم
 جنایت حج ایچون و بر دم عمره ایچون (الان یجاوز المیقات غیر محرم) مکر که میقاتی محرم اولمدیغی حالده
 تجاوززاید عمره و حج ایچون دم واحد لازم اولور زیرا جنایت بر در جزا دخی بر اولور که حق میقاتی قضادر
 امام زفر دیر که هر احرام ایچون بر دم لازمدر سائر محظورانده اولدیغی کبی * بزم ایچون دلیل میقاتده محرم
 بر احرامه مستحقدر بر کسنه عمره ایچون میقاتده احرام کیسه جائز اولور و اوزرینه برشی لازم کلز حالبو که
 قارندر واجب واحدی تأخیر ایله جزاء واحد لازم کلور (وان قتل محرمان صیدا فعلی کل واحد منهما
 جزاء کامل) و اگر ایکی محرم بر صیدی قتل ایتسدر هر بر یسنک اوزرینه جزاء کامل لازم کلور بونک هر بر یسی
 شرکت ایله بر جنایتله جانی اولمشدر بوجنایت خود دلالت جنایتندن معفوردر اول تقدیرجه هر برینه
 جنایت کامله لازم اولور (وان قتل حلالان صید الحرم فعلیهما جزاء واحد) و اگر ایکی حلال یعنی محرم
 اولمیان ایکی آدم حررم صیدنی قتل ایتسدر اول ایکی کسنه نک اوزرینه بر جزا لازم اولور زیرا بوجزا جنایت
 ایچون دکلدر بلکه صیدک قیمتی ضمانیدر و بوجزا محل اوزرینه دلالات ایشدر و بوجمل اتحادی ایله متحد
 اولدی تنکیم ایکی کسنه بر آدمی خطأ قتل ایتسدر ایکی کسنه بر دم لازم اولور و لکن هر برینه مستقل کفارت
 لازمدر (و یبطل بیع المحرم الصید و شراؤه) و محرک صید حرمی بیع ایتسی و اشترا ایتسی باطل اولور اگر حیا
 بیع اولنور سه امین اولان صیده تعرض ایتش اولور و اگر بعد القتل بیع ایدر سه میته بیع ایتش اولور
 علی کلا التقدیرین بیعی باطل اولور (ومن اخرج ظبیه الحرم فولدت و ماتا ضمئهما) و شول کسنه که ظبیه حرمی
 حرمدن اخراج ایتسه و طغور سه و فوت اولسدر ظبیه بی و ولدینی ضامن اولور زیرا صید حرمدن اخراج
 اولندقدن صکره شرعا ایتیه استحقاقی باقیدر بواجلدن صیدی مأمنه رد ایلک و اجیدرو بو صفت شرعیه در که
 اولادنه دخی سرایت ایلدی حریت و کتابت و غیر یلرده سرایت ایتدیکی کبی لکن ولد مغصوبه ایله بو کلامه
 سؤال وارد اولوب مغصوب اولان شیک مالکنه ردی واجب اولور بودخی صفت شرعیه در لکن ولدنه

سرایت ایندی زیر اولید غصب مضمونه دکادر * مثلا برکسند بر آدمک قصر اغنی غصب ایدوب بر قاج
 زماندنصکره قصر اقی طوی طوغرسه وقصر اغنی صاحبی دعوی ایدوب ایلسه طایی المغه قادر دکادر بوکا
 جواب و بریلور که صفت شرعیه اولاده اولزمان سرایت ایدر که بر مانع اولمیه صفت مغصوبیت ایلسه مانعدر
 زیر ایدر حرمد سبب ضمان ازاله امن ایدی ولدنده دخی بولندی مغصوبده ایلسه سبب ضمان یدلمکی
 ازالدر ولده اول سبب بولندی بوتقدیرجه اقا یاسا بولندی (وانادی جز اءهائمه ولدت لایضمن الولد)
 واکر اول طبیه نیک جزاسنی ادا ایتسه اندنصکره ولدکتورسه وقوت اولسه ولده ضامن اولمز زیر اداء
 جزادنصکره طبیه ده امن قالمز وصول خلف وصول اصل کبیدر یعنی فقر اءمکبیه قیمت صیدک وصول بولسی
 صیدک حرمه وصولی کبیدر مثلا طبیه حرمه وصول بولوب حرمد ولدکتورسه وقوت اولسه اوزر نه
 برشی لازم اولمز

باب مجاوزة المیقات بلا احرام

بو باب بلا احرام میقاتی تجاوز اینلک بیاننده در (من جاوز المیقات غیر محرم ثم احرم لزمه دم) شول کسند که
 میقاتی محرم اولدیغنی حالده تجاوز ایتسه صکره محرم اولسه اول کسندیه بر دم لازم اولور منهی عنه اولان شیئی
 ارتکاب ایتدی کیچون (فان عاد الیه محرم ما ملیا سقط الدم) واکر اول کسندیه میقاته تلبیه ایدیمی اولدیغنی حالده
 عودت ایلسه لازم اولان دم ساقط اولور (وعندهما یسقط بعوده محرم ما وان لم یلب) واما دین قنده دم
 ساقط اولور اول کسندیه محرم ما عودتی ایله اکر تلبیه ایتسه ده * امام ذفر دیر که اکر تلبیه ایلسون اکر ایلسون
 اندن دم ساقط اولمز زیر اینک جنایتی عود ایله رفع اولمز حق میقات انشاء احرام ایدی مجر در جوع ایله احرامی
 انشاء ایدمزم همان عرفاتن دونوب و بعد المغرب یند عودت ایلن کسندیه کی اولور بزم ایچون دلیل بودر که
 تارک احرام اولان کسندیه متروکی وقتنده تدارک اتمشدر و بوعود ایلسه افعال مز بوریه شر و عدن اول
 متروک اولان شیئی وقتنده تدارک کدر بویله تدارک کفارتی اسقاط ایدر اما فاضد بونک خلافتجه در زیر ابعدا لغروب
 عرفاته رجوعده متروکی تدارک یوقدر انده ایلسه متروک غروب شمسد کین و قوفدر اول ایلسه حاصل اولدی
 (وان عاد قبل ان یحرم فاحرم منه سقط) واکر احرام کیندن مقدم عودت ایدوب میقاتدن احرام کسندیه
 اول کسند دن دم ساقط اولور بالاتفاق (وکذا لو احرم بعمرة ثم افسدها وقضاها) وینه ذکر اولان کبیدر
 یعنی دم ساقط اولور اکر برکسند عمره ایلسه احرام کسندیه اندنصکره عمره یی افساد ایدوب قضا ایتسه (وان عاد
 بعد ما شرع فی الطواف لایسقط) واکر طوافه شروع ایتد کندنصکره میقاته عودت ایلسه لازم اولان دم
 ساقط اولمز * حاصل کلام میقاتدن بلا احرام تجاوز ایدوب بعده عودت اینک اوچ وجه اوزر ینددر بری
 بالاتفاق اندن دم ساقط اولمز که بومسئله در و بریسی بالاتفاق دم ساقط اولور که احرام کیندن مقدم عوددر
 او بریسی که دمک سقوط وعدم سقوطده اختلاف اولناندن (وان دخل کوفی البستان لحاجة فله دخول مکة
 من غیر محرم وهیقاته البستان) واکر بر کوفی بستانه یعنی بستان بنی عامره بر حاجت ایچون داخل اولسه امدی
 اول کسند ایچون محرم اولدیغنی حالده مکبیه دخول اینک وارد و وانک میقاتی بستان بنی عامر در و بستان
 بنی عامرک تعظیمی واجب دکادر * اویله اولسه برکسند بستان بنی عامره داخل اولسه اهلته ملحق اولمش اولور
 بستان اهلی مکبیه بلا احرام داخل اولور (ومن دخل مکة بلا احرام لزمه حج او عمرة) وشول کسندیه که مکبیه
 بلا احرام داخل اولسه اکا حج یا خود عمره لازم اولور (فلو عاد واحرم بحجة الاسلام فی عامه سقط مالزمه
 بدخول مکة ایضا) امدی بلا احرام مکبیه داخل اولدقدنصکره میقاته عودت ایدوب اولسنه حجة الاسلامه
 احرام کسند دخول مکة سببیله اولان مالزمه یعنی حج و عمره ساقط اولور دم ساقط اولدیغنی کی (وان کان بعد
 عامه لایسقط) واکر عود و احرام اولسنه دنصکره اولسه دخول مکة سببیله اولان مالزمه ساقط اولمز
 وقت کیچمکله ذمتده دین اولور (وان جاوزه می او تمتع الحرم غیر محرم فهو کن جاوز المیقات ووقوفه کضوافه)
 واکر می یا خود تمتع بلا احرام حرمی مجاوز ایلسه امدی اول کسندیه میقاتی کین کسندیه کبیدر یعنی اوزر ینه
 دم لازم اولور ووقوف می یا خود تمتع میقاتی احرام سن کین کسندیه نیک طوافی کبیدر دم ساقط اولمز * حاصل
 کلام برکسندیه میقاتی بلا احرام تجاوز ایتسه و بعد الطواف ایلسه عودت ایدوب میقاتدن احرام کسندیه دم ساقط اولمز
 ما قبل الطواف میقاتدن احرام کسندیه دم ساقط اولور اکر بعد الوقوف عودت ایدوب احرام کسندیه دم ساقط اولمز

باب اضافه الاحرام الى الاحرام

بوباب احرامى احرامه اضافه نك بيانده در مكى ومكى معناسنده اولان كسنه له احرامى احرامه اضافه جنايتدر
 وفاقى عمره احرامنى حج احرامنه اضفه دخى جنايتدر اما احرام حجبى احرام عمره اضافه بونك خلافه در
 (مكى طاف لهرته شوطا فاحرم بالحج رفضه و عليه دم وقضاء حج وعمره) برهكى عمره سيجون برشوط طواف
 ايتسه و تمام ايتزدن بمقدم حجه احرام كيسه اول حجبى ترك ايدر و اول كسنه نك اوزر ينه دم و حج و عمره نك
 قضاسى لازمدر عنده ابى حنيفه اما ترك ايتك مكى به ايكي احرامى جمع ايتك منهى عنه اولد بغيچوندر اما لزوم
 دم اخرامى ترك ايلديكي ايجوندر (فلو اتمها صح و عليه دم) پس اگر ايكي سنى تمام ايدر سه صحیح اولور حج ايله
 عمره سى و اوزر ينه دم لازم اولور (ومن احرم بحج ثم باخر يوم النحر) وشول كسنه كه حجه محرم اولسه اندنصكره
 يوم نحرده حج آخره محرم اولسه (فان كان قد حلق في الاول زمه الثاني و لادم عليه) پس احرام نائيدن اولده تراش
 اولديسه اكا احرام ثانى لازم اولور و دم لازم اولمز (و الا زمه و عليه دم سواء قصر بعد احرامه الثاني اولم يقصر)
 و اگر احرام اول ايجون تراش اولم يوب حج آخر ايجون احرام كيسه اكا سنى آتيد، حج ثانى لازم اولور و انك
 اوزر ينه دم لازم اولور احرام نائيدنصكره كرك تقصير ايلسون كرك ايلسون برابردر * ابو حنيفه قنده دم
 لازم اولمى اول كسنه احرام اوزر ينه تقصير ايله جنايت ايتديكي ايجوندر اگر تقصير ايتديسه تأخير ايتديكي
 جنايت اولمى انكچون دم لازم اولور (وعندهما ان لم يقصر فلا دم عليه) و امامين قنده اگر تقصير ايتش
 دكل ايسه انك اوزر ينه دم لازم اولمز احرام اوزر ينه جنايت ايلديكيچون تأخير ايتسه دم ايجاب ايلز
 لكن ابو حنيفه قنده ايجاب ايدر (ومن فرغ من عمرته الا التقصير فاحرم باخرى لزمه دم) وشول كسنه كه
 عمره سندن فارغ اوله يعنى طواف وسعى ايتسه اما تراش اولمى و ياتقصير ايتدن برغبرى عمره احرام كيسه اكا
 دم لازم اولور ايكي عمره احرامنى جمع ايتديكي ايجون زير ابو ايكي احرامى جمع مكر و هدر و بودمه دم جبر و كفارت
 دخى ديمشاردر (ولو احرم آفاقى بحج ثم بعمره زماه) و اگر آفاقى حجه احرام كيسه بعده عمره دخى احرام ايتسه اكا حج
 و عمره دخى لازم اولور زير آفاقى حقه حج ايله عمره بى جمع ايتك مشر و عدل لكن عمره بى تأخير ايلسه سنه مخالفت
 ايتش اولوردى (فان وقف بعرفات قبل افعال العمرة فقد رخصها) و اگر افعال عمره دن مقدم عرفات و واقف اولسه
 تحقيق اول كسنه عمره بى ترك ايتشدر (لا لوجه و لم يقف) ترك ايتش اولمز اگر عرفاته توجه ايلسه و واقف اولم يوب
 حتى رجوع ايدوب اعمال عمره بى ادا ايدوب اندنصكره واقف اولسه صحیح اولور (فان احرم بها بعد طوافه
 للحج ندب رخصها و يقضيها و عليه دم) و اگر حج ايجون طواف اندنصكره عمره احرام كيسه عمره بى ترك ايتك
 مندو بدر و عمره بى قضا ايدور و اوزر ينه دم لازم اولور (فان مضى عليهما صح و لزمه دم و هو دم جبر فى الصحيح)
 پس اگر بوايكيسى اوزر ينه كرسه يعنى افعال حجبى عمره اوزر ينه تقديم ايتكله كرسه صحیح اولور
 و انك اوزر ينه دم لازم اولور و بودم جبردر روايت صحیحده (وان اهل الحاج بعمره يوم النحر او ايام التشريق
 لزمته و لزمه رفضها و قضاؤها و دم) و اگر حاجى يوم نحرده يا خود ايام تشر يقده عمره تهليل ايلسه يعنى
 تلبيه ايتسه اكا عمره لازم اولور شروعى صحیح اولدينى ايجون و عمره بى ترك لازم اولور زير احجك ركنى
 ادا ايتشدر * پس اول كسنه افعال عمره بى افعال حج اوزر ينه بنا ايتش اولور بواياده ايسه عمره مكر و هدر
 و ينه قضا، عمره لازم اولور زير شروعى ايله كندويه لازم قلمشيدى و ترك ايتديكيچون دم لازم اولور
 (فان مضى عليها صح و عليه دم) پس اگر عمره اوزر ينه كرسه يعنى عمره تهليل ايتش ايسه ترك ايتيوب اول منوال
 اوزره ايشلسه صحیح اولور و اوزر ينه دم لازم اولور زير احرامده عمره ايله حجبى جمع ايلديكي ايجون
 يا خود بيقية افعال حجه عمره كتوردىكي ايجون دم لازم اولور اگر برسائل سؤال ايدوب بر احرامده حج و عمره بى
 جمع ايتك طالبو كه اول كسنه عمره ايجون محرم اولمى الا احرام حجك تحلاندنصكره و تراش و طواف
 زيارتدنصكره اولمشدر بو كجا بكن ندر ديرسه بزديرزكه واجبات حجك بعضى باقى قالمشدر كه اول ايام
 تشر يقده رمى جاردر پس بوتقديرجه ايكي سنى جمع ايتش اولور و اوزر ينه دم لازم اولور (ومن فاته الحج
 فاحرم بحج او عمره لزمه الرضى و القضاء و الدم) وشول كسنه كه حجبى فوت ايلسه امدى اول كسنه حجه يا خود
 عمره احرام كيسه كيدىكي حجه ايدور يا خود عمره مبدر مشبه اولدى اتى ترك ايتك اكا لازمدر لكن قضا و دم لازمدر

مثلاً اگر حج ایچون احرام کیش ایسه حجک ایکی احرامنی جامع اولماق ایچون ترک ایتمک کر کدر وقضاسنک لزومی احرامه شروعتک صحتی ایچوندر ودمک لزومی وقتندن اول ترک متحمل اولدایچوندر واکر عمره به بر احرام کیش ایسه افعال عمره ایله انقلاب احرام ایتمدن متحمل اولور بو تقدیرجه ایکی عمره بی جمع ایتمش اولور پس عمره بی ترک ایتمک کر کدر واندنصکره قضاء وقریان ایله

باب الاحصار و القوات

بواب احصار و قوات بیاننده در احصار لغتده مطلق منعه دیر لر (احصره العدو و احصره المرض) دینلور حق سبحانه و تعالی نیک (للفقراء الذين احصر وافی سبیل الله) قول شر یغنده دخی بو معنایه اشارت وارد و شر یغنده احصار و قوف و طوافک منعه دیر لر اما ایکیسندن برینه قادر اولسه اکامحصر دیشاز (ان احصر المحرم بعد و امرض او عدم محرم او ضیاع نفقه فله ان یبعث شاه تذبح عند فی الحرم فی وقت معین و تحلل بعد ذبحها من غیر حلق و لا تقصیر خلا فالابی یوسف) اگر محرم عدو یا مرض یا خود محرمه خاتونک عدم محرمی سببیه یا خود نفقه سنی ضایع ایتمکله محصر اولسه اول محصر ایچون بر شاه کوند رمک لازمدر حرمده وقت معینده ایچون ذبح اولنه اول شاقی ذبح ایتمکدنصکره تراشمن و قرقمن متحمل اولور ابو یوسف ایچون خلاف واردر تکبیم حق سبحانه و تعالی نیک (فان احصرتم فما استیسر من الهدی) قول شریفی بو کاه لیلدر نبی علیه الصلوة و السلام و اصحاب کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین عام حدیبیه ده عمره به محرم اولدایرنده محصر اولوب یعنی مشرکین طرفندن ممنوع اولوب مصالحه ایتمش ایدی و اول زمان نبی علیه السلام بر شاه بعث ایدوب ذبح ایتمکدنصکره متحمل اولوب سنه قابله ده قضا ایتمشدر (وان کان قارناً بیعت دهین ویجوز ذبحها قبل یوم النحر لافی الحل) واکر محصر قارن اولسه ایکی دم کوندره و اول شاقی یوم نحر دن اول ذبح ایدر سه جائزدر اما حله ذبح ایدر سه جائز اولمز واکر قارن حج ایچون حلال اولمغه بر شاه کوندر سه عمره ایچون اولان احرامی باقی قالمش اولور اول تقدیرجه بر شه ایله ایکی احرامدن چیمق ممکن دکلدر (وعنده لا یجوز قبل یوم النحر ان کان المحصر محرماً بالتحج) و امامین قنده یوم نحر دن مقدم ذبح جائز دکلدر اگر محصر محرم بالتحج اولور سه و اما احرام عمره ایله محرم اولور سه زمان ایله موقت اولمز یوم نحر دن اول دخی ذبح اولور سه جائز اولور اما احرام حمله محرم اولان یوم نحره مختصدر تراش کبی مقدم جائز دکلدر (وعلی المحصر بالتحج اذا تحلل قضاء حج و عمره) و حجه محرم اولان محصرک اوزرینه متحمل اولدینی قنده حج و عمره مک قضاسی واردر ابن عباس و ابن عمر رضی الله تعالی عنهما دن مرویدر که پیغمبر علیه السلام (من فاته عرفات بلیل فقد فاته الحج فلیحلل بعمره و علیه الحج من قابل) بیوره مشلدر و حجک قضاسی شروعتک صحتی ایچوندر عمره مک قضاسی انده فائت حج معناسی اولدینی ایچوندر فائت حج ایسه افعال عمره ایله متحمل اولور (وعلی المقتر قضاء عمره) و عمره به محرم اولان محصرک اوزرینه عمره مک قضاسی واردر عمره محقده احصار بزم قتمزده و محققدر لکن امام مالک دیر که عمره موقت دکلدر انک حقه احصار محقق اولمز بزم ایچون دلیل نبی علیه السلام و اصحابی عام حدیبیه ده محصر اولدیلر حاجبو که جمله سی معتمر ایدیلر اوله اولیحق محک مشر و عتی دفع حرج ایچوندر حرج ایسه احرام عمره ده موجوددر چن احصار محقق اولسه انک اوزرینه قضا لازم اولور حج کبی چن متحمل اولسه (وعلی القارن حجة و عمرتان) و قران ایچون محرم اولان محصرک اوزرینه هم حج و هم ایکی عمره نک قضاسی واردر اما حجک و بر عمره مک قضاسی فائت حجک اوزرینه لازم اولان حج و عمره ایچوندر اما عمره ثانیه به کندیبسی قارن اولوب شروع ایتمدیکی عمره در که اندن چتمش ایدی انک ایچوندر (فان زال الاحصار بعد بعث الدم و امکنه ادراکه قبل ذبحه) امدی محصر اولان محرم قرانی بعث ایتمکدنصکره احصار زائل اولسه و اول محرم هدینی ذبحدن مقدم ایرشمک ممکن اولسه (و امکن ادراکه الحج لا یجوز له التحلل) و حجه ایرمک دخی ممکن اولسه اول کسسته ایچون متحمل اولمق جائز دکلدر زرا خلف ایله مقصود حاصل اولمز دن مقدم اصله قدرت حاصل اولشدر متیم صلاتنده صوبه و مکفر بالصومک فرغندن اول عتقه قدرتی اولسه تیم و صوم جائز اولدینی کبی بو وجهله دخی جائز دکلدر (ولرعه الضی) و اول کسندیه افعال حج و عمره بی ادا و تمام ایتمک لازمدر (وان امکن ادراکه الهدی فقط تحلل وان امکن ادراکه

الحج فقط جاز التحلل استحسانا) و اگر انجق هدیه ایرشتم ممکن اولسه اصل که حج ایدی اکا عاجز اولدیغی ایچون تحلل اولور و اگر انجق یا لکن حجه ایرشتم ممکن اولسه استحسانا تحلل جاز در قیاس بو ایدیکه جاز اولسه (ومن منع بمكة عن الركنين) وشول کسنه که مکده رکنیندن منع اولسه یعنی طواف ووقوف عرفاندن منع اولسه (فهو محصر) اول کسنه محصر در (وان قدر علی احدهما فلیس بمحصر) و اگر ایکنندن برینه قادر اولسه اول کسنه محصر کدر * مثلا طوافه قادر اولوب وقوفه قادر اولسه اول کشی صبر ایلسونکه حج کندندن فوت اولسون بعده طواف وسی ايله تحلل اولسون اما وقوفه قادر اولوب طوافه قادر اولسه فوت اولمق احتمالی ايله احرام باقیدر طواف ایتمه حجه احرامدن تحلل اولمز (ومن فاته الحج بفوات الوقوف بعرفات فلیحل بافعال العمرة وعلیه الحج من قابل) وشول کسنه که عرفانده وقوفک فوتیله انی حج فوت ایسه * ایدی اول کسنه افعال عمره ايله تحلل اولسون سنه آتیده انک اوزرینه حج لازمدر یعنی قضای لازمدر (ولادم علیه) و اوزرینه دم لازم اولمز زیرا افعال عمره حج اولمز (ولافوت للعمرة وهی احرام وطواف وسی) و عمره ایچون فوت یوقدر و بو عمره احرام و طواف وسیدر و احرام عمره کشرطیدر و طواف وسی رکنلدر و عمره ستدر شافعی دیر که فرضدر نبی علیه الصلوة والسلامک (العمرة فریضة کفریضة الحج) حدیث شریفی استدلال ایدر بزم ایچون دلیل ابو عیسی الترمذی جاء عنده محمد بن اسکندر اسنادیله جابر در روایت ایتدیکی حدیث شریفدر که نبی علیه السلام (واجبة هی) دیو عمره دن سؤال اولندقده (لا وان تعمر واهو افضل) دیو بیور مشلدر وینه ابن عباس حضر تدرندن مرویدر که نبی علیه الصلوة والسلامک (الحج لجهاد و العمرة تطوع) بیور مشلدر زیرا عمره نسک غیر ايله موقدر طواف نفل کبی اول تقدیر جد و اجبه اولمز اکر بر سائل حق سبحانه و تعالی (واتموا الحج و العمرة لله) قول شریفی دلیل ایراد ایدرسه بو آیت کریمه ده عمره نک وجوبه دلالت ایدر بر شیء یوقدر اتمام خلاف نقصدر اصلده و جواب اولسنی اقتضا ایدر می ایتمز زیرا عمره بی و صلاة نافله بی اتمام ایدک دیمک صحیح اولور یا خود اتمام شروعدن نصرکه اولان شیده استعمال اولور بزم کلامن ایسه شروعدن اول اولانده در آتیده ایسه قبل الشروع عمره نک وجوبه دلالت یوقدر (وتجوز فی کل السنة) وسنه نک کلیسنده عمره جاز اولور و سلف اشهر حجه عمره بی کتور مکده اختلاف ایتمشدر در عمر رضی الله تعالی عنه اشهر حجه عمره دن نهی بیور و بو بعد النهی (الحج فی الاشهر و العمرة فی غیرها اکل بحجتکم و عمرتکم) بیور لر ایدی اما صحیح اولان بلا کر اهه عمره نک جواز ایدر بخاری صحیحینده پیغمبر علیه السلامه اسنادیله روایت ایتمشدر که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ذی القعدة درت عمره کتور مشدر بعده حجه کتور دیکندن غیر (وتکره یوم عرفة و البحر و ایام التشریق) و یوم عرفه ده و یوم نحر ده و ایام تشریقده عمره مکروه اولور زیرا عائشه رضی الله تعالی عنها عمره بی بو ایامه کر به کور مشدر بونلر حج ایچون متعیندر (ووقع التلبیة فیها باول الطواف) و عمره ده اول کسنه تلبیه بی قطع ایده اول طواف ايله

باب الحج عن الغیر

بو باب غیر ایچون اولان حج بیانده در انسان کندی عملنک ثوابی غیر ایچون قنای اهل سنت و جماعت قنده جازدر اول عمل کرک صلاة و صوم و حج و کرک صدقه و قرآن و اذکار و غیر ایلکدر دن هر قیغیسی اولورسه ایلیوب ثوابی غیر یه هبه ایتک جازدر و ثواب مذکور میت و اصل اولوب مشتفع اولور * معتزله دیرلر که بونک اصلی یوقدر میت و اصل اولوب انتفاع دخی ممکن دکدر حق سبحانه و تعالی نک (وان لیس للانسان الاماسی) قول شریفی بو کادیلدر و عبده اول قدرت یوقدر که کندی عملنک ثوابی آخر ایچون قیله کندی نفسه قیغه قدرتی یوقدر فکیف که آخر ایچون قیله و مالک و شافعی دیرلر که بو ثواب عملی آخر ایچون قنای انجق صدقه ده و عبادت مالیه ده و حجه در و بونلردن غیر صلاة و صوم و قرأت قرآن کبی اولان عبادتده جاز دکدر بیور مشلدر بزم ایچون دلیل شول روایت اولنان شیدر که بر کسنه نبی علیه السلامدن سؤال ایدوب انام و ایام حیاته ایکن بکافایت ایلک اوزره ایدیلر ممکنیدر که انلرک موتدن نصرکه بز دخی انلر ایلک ایدلم رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم انلر ایلک بودر که انلر ایچون نماز قیله سن و اورج طوته سن دیو تعلم

بیور مشلردر و دار قطنی علی رضی الله تعالی عنهدن روایت ایدوب نبی علیه السلام بیور مشلردر که بر کسنه
 مقابردن مرور ایدوب اون بر کره (قل هو الله احد) قرأت ایلسه و اجر نی موتایه هبه ایلسه حق سبحانه
 و تعالی اول اموانک عددی مقداری اول کسنه به اجر احسان ایدرو انس رضی الله تعالی عنه بیغمبر علیه السلام دن
 سؤال ایدوب یا رسول الله بز موتا مز ایچون صدقه و حج ایدرز و دعا ایدرز بزم انلر حقتده ایشلدن کمز
 اعمالنک ثوابی انلره واصل او لور می دیدکده (نعم انه لصل و یفر حون به کما یفرح احدکم بالذیف اذا
 اهدی الیه) دیو جواب بیور مشلردر و ابو داود روایت ایتشدر که نبی علیه السلام ایکی قوچ قربان
 ایتشدر برینی کندو نفسیچون و برینی امتی ایچون زه تعلیمدر و انسان غیرینک عملی ایله منتفع او ایدیغنه
 اشارتدر * و ابن عباس رضی الله تعالی عنهدن مرویدر که حق سبحانه و تعالینک (وان لبس للانسان الاماسعی)
 قول شریفی (والذین آمنوا و اتبعتم ذریتهم بایمان) آیت کریمه سی ایله منسوخدر و دینلشدر که بو آیت قوم
 موسی و ابراهیم علیهما السلامه مخصوصدر زیر انلرک صحفلرنده (ام لم یبدأ بما فی صحف موسی و ابراهیم
 الذی و فی) حکایه واقع اولمشدر و دینلشدر که بو طریقی عادل دکلدر بلکه طریقی فاضلدر و دینلشدر که
 (للانسان) ده اولان لام علی معناسنددر حق سبحانه و تعالینک (وان اسأتم فلها) قول شریفنده اولان فلها
 کبی ای فعلیها (ولهم العنة) ای علیهم دیکدرو عبادات دخی بر قاج نوعدر بریسی محض مالیه در کد زکات و عشر
 و کفارات کبی و بری دخی محض بدنیه در صلاة و صوم و اعتکاف و قرأت قرآن و انکار کبی و بری دخی مالیه
 و بدنیه ایله مر کبدر حج کبی (تجاوز النیابة فی العبادات المالیة مطلقا) عبادات مالیه ده نیابت جائزدر کرک کندیکن
 قدرتی اولسون و کرک عدم قدرتی اولسون هر حالده جائزدر بوندن مقصود سدخلة المحتاجدر یعنی محتاجک
 حاجتی و ضرورتی دفع و رفعدر بوا یسه نائبک فعلیله حاصل اولور (ولا تجوز فی البدنیة بحال) و نیابت
 جائز دکلدر عبادت بدنیة محضده احوال دن بر حال ایله یعنی کرک عجزی اولسون و کرک اولسون جائز دکلدر زیر
 بونده مقصود رضاء الله ایچون نفس اماره بی اتعابدر بوا یسه فعل نائب ایله اولمز (وفی المركب منهما کالحج
 تجوز عند العجز لاعند القدرة) و عبادت مالیه و بدنیه دن مرکب اولان حج کبی عبادتده عاجز اولدقدد جائز اولور
 قدرتی اولدقدد جائز اولمز زیر حج ایکی معنایی مشتملدر بری تهقیص مال ایله اکتفا اولنور (و یشرط الموت
 او العجز الدائم الی الموت) و نیابت جهتیه حج ایتمک جوازی ایچون موت شرط قیلندی یا خودموتده د کین
 عجز دائم شرط قیلندی و حج فرض عمر یدر چونکه حج فرض عمری اولد یسه انای عمر نده ادا سنه قادر اولدقدد
 وقتنده اصلینه قادر اولمز کبی اولوب اوزرینه حج واجب اولور اگر نائب کندی ایچون مأمضاده
 حج اتمش ایسه کآن لم یکن اولور شول شیخ فانیکه فدییه ادا ایتد کدنصکره صومه قادر اولسه انک اوزرینه
 صوم واجبدر (و اما شرط العجز للحج الفرض لالتفیل) و عجزنک شریطی فرض ایچون اولان حجدر یوخسه
 نافله اولان حج ایچون دکلدر زیر حج نفلده قدرت و ار ایکن نائب قیلق جائزدر زیر باب نفل او سعدر صلاة
 نافله ده قاعد اورا کباقمق جائزدر که قیام و زوله قدرتی وار ایکن (فن عجز فاحج صحیح و یقع عنه و بنوی النائب
 عنه) پس امدی شول کسنه که حج دن عاجز اولوب حج ایتدرسه اول حج صحیح اولور و عاجز اولوب نائب اولان
 کسنه دن واقع اولور و نائب اولان کسسته اندن نیت ایدر (فیقول لیسک بحجة عن فلان) ایکی رکعت
 نماز دنصکره (اللهم انی ارید الحج و من فلان فیسره لی و تقبله منی) دیه الاعمال بالنیاتدر اگر نیت دخی
 ایتمز ایسه جائزدر زیر حق سبحانه و تعالی مطلع سر اتردر (و یزد ما فضل من النفقة الی الوصی او الورثة) و نائب
 اولان کسسته نفقه دن فضله قیلان شئی و صیسته یا خود ورثه سنه رد ایده یا خود آخره رد ایله و یریلان
 شیء نفقه ایچوندر اجرت ایچون دکلدر (و یجوز احجاج الضرورة) و حج اتمش کسسته بی حج ایتدر مک جائزدر
 زیر نبی علیه السلام ختمه باباسی ایچون حج ایکی تجویز ایتدی سن کسندک ایچون حج ایلد کبی
 دیو سؤال ایلدی اگر اول لازم اولیدی تعلیم و بیان ایچون سؤال بیور لر دی (و المرأة والعبد) و مرأة
 و عبیدی دخی حج بدل ایتدر مک جائزدر بوا یکسسته افعال حج بوندن ایچون (و غیرهم اولی) و مرأة و عبیدن
 غیر یلری احجاج ایتدر مک اولی در یعنی مختار اولان عاقل و بالغ حج اتمش و احوال حج دن خبردار اولان بر رجلی
 احجاج ایتدر مکدر بو مقوله آدم اولیحق اکل و جوه او زره اولمز اولور (و من امره رجلان فاحرم بحجة عنهما من

نفقهها و الحججه) و شول بر کسبه به ایکی رجل کندولر یچون حج امر ایستدلر * پس اول ایکی کسبه ایچون حجه
 احرام کسبه ایکیسندن الدینی نفقه بی ضامن اولور و حج ایدن کسبه ایلدیکی حج ایله حج الاسلامدن چتار
 اما امر ایدنلرک عهد سندن حقیقه عز و حجه عز بوره بی ایکیسندن برینه دخی ایقاع ممکن دکادر عدم ولایت ایچون
 بو تقدیرجه نفقه بی کندنه صرف ایستدر ضامن اولور (وان ابهم الاحرام ثم عین احدهما قبل المضى صحیح)
 و اگر احرامی مهیم کسبه اندنصکره ادا نلک آخر افعالی کچمن دن مقدم ایکیسندن برینه تعیین ایلسه صحیح اولور
 ابو حنیفه و امام محمد قنده ز را احوال مقصود دکادر بلکه افعال و سیله درو به همک ایسه تعیین واسطه سیله
 و سیله اولمغه صلاحیتی واردر (خلافا لابن یوسف) ابو یوسف ایچون خلاف واردر ز را امور بالحج اولان تعیینه
 مأموردر ابهام ایسه تعیینه مخالفدر * پس بو تقدیرجه حج مأمورک کندنی نفسندن اولور (و بعده لا) و انحال
 حجی ادا ایلد کندنصکره تعیین صحیح دکادر بالاتفاق ز را ادا اولان شی تعیینه محتمل دکادر (و دم المتعة و الزمان
 دلی المأمور) و حج تمتع و حج قرانک قر بانلری حق سبحانه و تعالی کندیه توفیق ایتدیکی اجلدن شکر اکتدی
 اوزرینه لازم اولور بو نعمته ایسه محتص اولان مأموردر ز را حقیقت فعل حج اندن صادر اولمشدر اول تقدیرجه
 دم متعه و دم قران مأمور اوزرینه در (و کذا دم الجنایة) و دم جنایت دخی مأمور اوزرینه و اجدر ز را جانی اولان
 کندیسدر دم دخی کندو به لازمدر (و دم الاحصار علی الامر) و دم احصار یعنی حج ایتمکدن اعدامع ایسه
 انک احرامندن خروج قر بانی امرک اوزرینه در ز را مأمور امرک حکمکنده در تخلص دخی امرک اوزرینه در نیکم
 اذن مولاسی ایله محرم اولان عبدک دم احصاری مولاسی اوزرینه اولدیغی کبی (خلافا لابن یوسف) ابو یوسف
 ایچون خلاف واردر ز را اهل ایچون ضرر امتداد احرامی دفع ایلک و اجدر بو ضرر ایسه حاجی اوزرینه
 راجعدر اول تقدیرجه دم احصار دخی مأمور اوزرینه لازمدر (وان کان میتافی ماله) و اگر حج اولنان کسبه
 میت اولور سه دم احصار میتک مالندن لازمدر ابو حنیفه و محمد قنده و ابو یوسف خلاف ایدوب انک قنده مال
 میتدن لازم دکادر اندنصکره دینلدیکه بو مال میتک ثلث مالندن ز را اول دم احصار صله درز کا نو فدیبه کبی اما قتل
 صید و تراش و تطیب و لبس محیط کبی اولان جنایتلرک جزاسی مأمور اوزرینه در ز را اختیاری ایله جانی کندو سیدر
 خرج جنایت دخی کندو اوزرینه لازمدر (وان جامع قبل الوقوف فسد و ضمن النفقة) و اگر مأمور قبل الوقوف
 جامع ایسه حجی فاسد اولور و اوزرینه دم لازم اولوب نفقه بی ضامن اولور ز را مأمور اولان حج صحیح مأموردر
 فاسده مأموردکدر و بو تقدیرجه نفقه ایچون ویریلان ایچه بی محلنک غیری به صرف ایتمکله ضمان لازم کلور بعده
 سنه آیه ده علی وجه الصحة حجی قضا ایلسه اول حج مأموردن واقع اولوب میتدن یا خود آمدن واقع اولمز ز را
 مأمور سنه ماضیه ده افساد ایله امر مخالف ایتمکله احرام مأموردن واقع اولمشدر و سنه قابله ده ایلدیکی حج ایله
 اولکی حجی قضا ایتمش اولور بو تقدیرجه حج کندندن واقع اولور (وان مات المأمور فی الطریق یحیی من منزل
 امره) و اگر مأمور بالحج اولان طریقده فوت اولسه بر آخر کسبه مأمور اولدقده امرک منزلندن حج ایدر ابو
 حنیفه قنده و قیاس دخی بودر ز را سفر دن حاصل اولان مقداری احکام دنیادن اولمقله کویا که خروج بولمندی
 حاصل اولان مقدار باطل اولدی و بی علیه السلام (اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا من ثلاث) حدیث
 شریفی دخی بو کادیلدر و تنفیذ وصیت دخی احکام دنیادن اولمغین کویا که خروج بولمبوب وصیت و طنده
 باقی قالدی (ثلث ما بقی من ماله) میتک ثلث مالی بقیه سی ایله منزل آمدن حج ایده ابو حنیفه قنده (و عندهما
 من حیث مات المأمور) و اما مین قنده مأمور فوت اولدیغی مکاندن حج ایده امرک منزلندن ایلمک لازم
 دکادر ز را حق سبحانه و تعالی نلک (و من یخرج من یتیمه هاجر الی الله) قول شریفی و رسول اکرم حضر تری نلک
 (من مات فی طریق کتبت له حجه مبروره فی کل سنه) حدیث شریفی ایله عمل مأمور باطل اولمادش اولور
 * امدی مأمور فوت اولدیغی مکاندن حج ایلک جائزدر (لکن عند ابی یوسف یحیی بما بقی من الثلث)
 لکن ابو یوسف قنده ثلث مالک بقیه سی ایله حج ایلر ز را وصیتک محل نفوذی نلشدر (و عند محمد یحیی
 بما بقی من المال المدفوع) و امام محمد قنده مأموره ویریلان ایچه نلک بقیه سی ایله حج ایدر اگر باقی بر شی فاش
 ایسه و اگر فاش ایسه وصیت باطل اولور (و یرد ما فضل من النفقة الی الورثة و الوصی) و نفقه دن فضله کلان
 ایچه میتک ورثه سنه یا خود و صیسنه رد اولنور بو مسئله اختلاف اوزریدر * مثلاً بر کسبه نلک درت بیتک ایچه سی

اولوب حج ایتدرمک ایچون وصیت ایدوب فوت اولسه و مؤنت حج بیک اچه اولوب برکسنه یه حج ایچون ویراسه و یولده سرقه اولنسه امام ابوحنیفه قنده باقی قیلان ترکه سنک نکلندن بیک اچه اخذ اولنور واکر ثانیاً سرقه اولنسه تکرار بقیه مانندن اخذ اولنور امدافعه ثالثه ده سرقه اولنور ایسه تکرار اخذ اولنور و امام محمد قنده اول ویریلان بیک اچه نکلنک جله سی سرقه اولنور ایسه وصیت باطل اولور واکر جله سی سرقه اولنور بوشی باقی قلمش ایسه انکله حج اولنور غیر بیک اچه ضم اولنور و مأمور یولده فوت اولدوقده دخی بو یلجه در (ومن اهل بحجة عن ابویه ثم عین احدهما جاز) و شول کسنه ابو بنی ایچون حجه تهلیل ایسه اندنصره ایکیسندن برینه تعیین ایتسه جائز درزیرا اول کسنه نکلنک عملک ثوابندن ایکیسندن برینه متبرع اولمش اولور اما ایکی رجلاک برآدمه سپارش ایتدکری حج بو کمالقدر زیرا مأمور بالحج امرک امر یله ایشلر بونده ایسه امر ایکی اولمغله امر لرینه مخالفت ایتکله بر یسندن واقع اولنور ابو بنی ایچون حج ایتک مستحیدر و نبی علیه السلام بیورمشدر که (من حج عن ابویه اوقضی عنهما مفر ما بعث یوم القیامة مع الابرار) وینه جاردن مرویدر که (من حج عن احدا بویه فقد قضی عنه حجه وکان له فضل عشر حجج) و ز بدن ارقدن مرویدر که (اذا حج الرجل عن والديه تقبل منهما ومنه واستبشرت ارواحهما وکتب عند الله تعالی) و لئلا انسان ان یعمل ثواب عمله لغيره فی جمیع العبادات) و انسان ایچون جمیع عباداته عملک ثوابنی غیر بیک ایچون قلمش واردر

باب الهدی

بو باب هدی بیاننده در وهدی تقرب ایچون حرم شریفه اهدا اولنان قر بانک اسمیدر (هو من ابل او بقر او غنم) اول هدی دوه و او کوز و قیوننددر (واقله شاة) وهدیک اقلی شاتدر زیرا بیغمبر علیه السلام شاتی هدی ادناسیدر بیورمشدر (ولایجب تعریفه) وهدیک تعریفی واجب دکلدر (ویجزی فییه ما یجزی فی الاضحیة) و اضحیه ده کفایت ایدن شیء هدی دخی کفایت ایدر زیرا هدی قر بتدر اراقه دمه تعلق ایدر اضحیه کبی اول تقدیر جله عیبندن سالم کر کدر (ویجزی شاة فی کل موضع الا اذا طاف للزیارة جنباً و جامع بعد و قوف عرفات قبل الخلق فلا یجزی فیهما الا البدنة) و جنایاتک هر موضعنده شاة کفایت ایدر الا یچن طواف زیارتی جنب طواف ایتسه یا خود عرفانده و قوفندنصره تراشدن مقدم جاع ایتسه بو ایکیسنده بدنه دن غیر بیک کفایت ایتنر اما تراشدنصره اولسه شاة کفایت ایدر (و یا کل من هدی التطوع و المتعة و القران) و تطوع و متعه و قران هدیدن اکل ایده زیرا هدی دم نسکدر اضحیه منزله سنده در اکل جائز در و جابر رضی الله عنهدن روایتدروقتا که نبی علیه السلام نحر دم تصرف اولدوقده کندی مبارک اللریله الشمس اوج بدنه بوغاز لیوب اندن صکره باقیسن علی رضی الله تعالی عنیه امر ایدوب اولدخی بوغاز لیوب و هر بدنه دن بر پارچه التوب طبخ اولنوب ایکیسی اکل بیورمشدر (لامن غیرها) بونلردن غیر یسندن اکل اولنق جائز دکلدر (وخص ذبح هدی المتعة و القران بایام النحر) و متعه و قران هدینک ذبحی ایام نحره مخصوص اولدی (دون غیرهما) متعه و قرانن غیر بیسی ایام نحره مخصوص دکلدر اگر جبر نقصان ایچون واجب اولورسه تجلیل اولی در (والکل بالحرم) و کلی دم اگر متعه واکر قران و سائر تطوعک و جنایتک کلیسی حرمه مختصدر (ویجزون ان یتصدق به علی فقیر الحرم و غیره) و ذبح ایتدکنصره هدی حرم شریفک فقیرینه و غیر بیک فقیره تصدق جائز در زیرا صدقه قربت معقوله در اول تقدیر جله هر فقیره اعطاق قربت معقوله در (و یتصدق بجملة و خطامه و لا یعطى اجر الجزار منه) وهدیه اولان چولی و یولاری تصدق ایلیه و جزارک اجر بنی اندن و یرمیه و نبی علیه السلام تصدق ایتک ایچون حضرت علی به امر المشدر (ولایرکبه الا عند الضرورة) وهدیه راکب اولیه مکر که ضرورنده اوله امام شافعی دیر که کرک مضطر اولسون کرک اولسون کرک بونی جائز دکلدر زیرا نبی علیه السلام برکسنه بی بدنه سوق ایدر کورد کده (ارکبهها و یحک) بیورمشدر بزم ایچون دلیل اولان بودر که اهل هدی انک نفعندن کنندی نسنه برشی صرف ایتیه مکر غایت مضطر اوله (فان نقص برکو به ضمنه) پس اگر هدی رکو بدن ناقص وز بون اولورسه اول نقصی ضامن اولور (ولایحلبه فان حلبه تصدق به) وهدی صاعقه اگر صاعر سه صاعدیغی سودی فقرا به تصدق ایلیه زیرا هدیک سودی کنندن جزء در اغنیایه انتفاع جائز دکلدر (وینضح صرع بالماء البارد لیتقطع لینه) وهدیک سودی منقطع اولنق ایچون مهنه صغوف

صومر بله بوفعل وقت قریب اولدوقده در اکر وقت بعید او اوب صاعلمق ایله هدیه ضرر ایلسی متحقق اولیجق صاعله فقرایه تصدق اولنه و اکر کندی حاجتی ایچون صرف ایدر سه قیمتی تصدق ایله (فان عطب الهدی الواجب) امدی اکر هدی واجب هلاک اولسه (او تعیب فاحشا اقام غیره مقامه) یا خود جو از اضحیه بی منع ایدر عیب ایله معیوب اولان هدیک مقامه غیر یسنی اقامه ایله (وصنع بالمعیب ماشاء) و معیوب اولان هدی ایله دبلدیکنی ایشلید زرا کنندینک خالصا ملکیدر (وان عطب هدی التطوع نحره وصیغ نعله بدمه و ضرب به صفحته) و اکر هدی تطوع هلاک قریب اولسه اول هدی بوغازلیه قلاده سنی قانی ایله صیغ ایله دخی اور کجنگ برجانبی قانی ایله صیغ ایله که هدی ایدو کی معلوم اوله (ولایاً کل منه هو ولاغنی) و اول هدی دن صاحبی اکل ایلیه و غنی دخی اکل ایلیه (و لیس علیه غیره) و اول کسنه نک اوز ینته غیر ی هدی اقامتی بوقدر زرا تطوعدر (و تقلد بدنة التطوع و المتعة و القران) و تطوع و متعه و قران قربانلری تقلید اولنور زرا بونلردم نسکدر تقلید ایسه اشهاردر اول تقدیرجه تقلید اولی در (لا غیرها) بونلردن غیر ی تقلید اولنم جنایات و کفارات و احصار ایچون اولان هدی کبیلر ستر اولنق اولی در و محیططده مسطوردر که دم نلردخی تقلید اولنور زرا اولدخی دم نسکدر * مسائل منشوره * بو محل مسائل منشوره بیانده در ای هذه مسائل منشوره دیمکدر (شهدوا ان هذا اليوم الذي وقف فيه يوم النحر بطلت) بر جاعت شهادت ایتسه لر که تحقیقا و قفیه طور یلان کون یوم نحردر شهادت لری باطل اولور و حج شریف استحسانا صحیح اولور زرا بوشهادت نفی اوزر ینته قائمه در و اندن غیر ی بر امرک اوزر ینته قائمه در که تحت حکمه داخل دکلددر بوشهادتن مقصود ناسک حجی نفیدر حج ایسه تحت حکمه داخل اولان شول شیدر که حاکم اول شی ایله محکوم علیه ی جبر ایدر حج ایسه عبادتدر عبادتده ایسه جبر بوقدر اول تقدیرجه حکمه داخل دکلددر بونده ایسه اعاده به امر حرجدر مسلمانلری صیانت ایچون عند الاشتباه انکله اکتفا اولنوب شهادت لری قبول اولیه (و لو شهدوا انه يوم التروية صحت) و اکر عرفانده واقف اولدقلری کون یوم ترویه در دیوشهادت ایتسه لر شهادت لری صحیح اولور امام مؤخرک جو از نک نظیری واردر صلاة و صومده قضای کبی اما مقدمک جو از نده نظیری بوقدر فقها دیدیلر که حاکمه لایق اولان بودر که شهادت لری استماع ایلیه (و من ترك الحجرة الاولى في اليوم الثاني) و شول کسنه که جمره اولی بی یوم نایده ترک ایسه (فان شاء رماها فقط) اکر دیلر سه انجق جمره اولی بی رمی ایدر (و الاولی ان یرمی الکل) و اولی اولان جله سنی رمی ایلکدر ترتیب مسنونی رعایت ایچون علی الترتیب جله سنی رمی الکل اولی و الیقدر (و من نذر ان یحج ماشیا مشی من ینته حتی یطوف للزيارة) و شول کسنه که ماشیا حج ایتکه نذر ایتسه اونن طواف زیارتنی ایدنجه مشی ایلیه (و قبل من حيث یحرم) و دینلشدر که احرام کیدیکی مکانده مشی ایله مبسوطده رکوب ایله مشی ینینده تغییر اولنمشدر و جامع الصغیرده مشیک وجو بنه اشارت اولنمشدر اصل دخی بودر زرا اول کسنه قربتی صفت کمال ایله التزام ایتمشدر * امدی التزام ایتدیکی اوزره اوزر ینته لازمدر صومی متابعیا التزام ایدن کسنه کبی زرا ماشیا حج افضلدر زرا نبی علیه السلامک (من حج ماشیا کتب له بكل خطوة حسنة من حسنات الحرم) قول شریفی افضلیتده دلیل کافیدر حتی حسنات حرم ندر یار رسول الله دیوسؤال ایتدکلر نده (واحدة بسعمائة) بیورمشدر لکن دفع حرج ایچون شرع شریف رکوبه رخصت و یرمشدر (فان رکب لزمه دم) اکر نذر دنصکره رکوب ایتسه اکادم لازم اولور روایت اولنمشدر که عقبه دن عامر الجهمی نبی علیه الصلاة والسلامه کلوب یار رسول الله بنم قزقر نداشم ماشیه حافییه حج الیک ایچون نذر ایتمشدر دیدکده، نبی علیه السلامک (ان الله لغنی عن تعذیب اختک فلتکرب ولتذبح لکوبها شاة) دیوجواب بیورمشدر (حلال اشتری امة محرمة بالاذن) برحلال یعنی محرم اولیان کسنه افندیسنگ اذنی ایله محرم اولمش برجار یه بی اشترایلیسه (له ان یحلالها) امدی اول مشتری ایچون اول جار یه بی تحلیل الیک واردر زفر دیرکه مشتری ایچون جار یه بی اتفاق ایله تحلیل ایتک بوقدر زرا احرام برعقددر که مشتریک مالکی اوزره سبق ایتمشدر اول تقدیرجه فسخته قادر دکلددر تکم جار یه منکوحه بی اشترایدوب و طئنه قادر اولدیغی کبی بزم ایچون دلیل بودر که مشتری بابعک مقامه قائم اولمشدر زرا بابعک جار یه بی تحلیل ایتکه قدرتی

و اریدی لکن بایمه مکر و هدر خلاف و عداقتضای ایچون ابتدا حرامه اذن و بر دی بعده اذندن رجوع
ایدیجک خلف ایتش اولور اما مشتری به مکر و ده دکلدر (و الاولی تحلیلها بقص شعرا و ظفر قبل الجماع)
و اول جار به نک فتحلاه اولسی قبل الجماع صاجنی قرقق یا خود طر نغنی قطع الیک اولی در تم بحث العبادات

* کتاب النکاح *

بو کتاب احکام نکاح بیاننده در وقتا که مصنف عبادات ذکر نندن فارغ اولدیسه معاملات شرع و ادب و نکاحی
سائر معاملات اوزرینه تقدیم ایلدی و نکاحی محمد نصکره ابراد ایلسی نکاح ایله حج مایینده بر قاج وجه ایله
مناسبت اولدیغی ایچوندر زرا حج ظاهر اهل و عیالی ترکدر نکاح ایسه اخذ و مایینلرنده تناسب و تقابل وارد
ایکجی وجه دخی حج کی عبادت مالیه و بدنیه در بلکه نکاح امر جاءعدر و من وجه عبادتدر حتی دینشدر که
نکاحله اشتغال عبادات نوافله به اشتغالدن افضلدر محققین ذکر ایتشدر که نکاحده اولان اتفاق احکامدن
بر حکمده واقع اولماشدر زرا نکاحده اوچدواعی مختلفه جمع اولشدر بزری داعیه شرع و بری داعیه عقل
و بری داعیه طبعدر امداعیه شرعکه حق سبحانه و تعالینک (فانکحوا ما طاب لکم من النساء منی و ثلاث
و رباع) قول شر فیقدر و نبی علیه الصلاه و السلامک (تناکحوا تکثروا فانی مباح بکم الامم یوم القیامه و حدیث آخرده
(النکاح سنتی فمن رغب عن سنتی فلیس منی) قول شر فیقدر امدواعی عقل هر عاقل لیبب چنکه کندینک
آدینی فکر و تأمل ایلوب موتند نصکره اسمک بقاسنی استیوب بالکلیه منسی اولمغنی ارارده ایدر بو ایسه بقاء
نسلدن غیر ایله اولزانک حصولی ایسه طریق نکاحدر و طبع انسانده محبت اولاد مقرر در لکن اوغل محبتی
قر محبتدن زیاده اولدیغی اظهر من الشمسدر * حتی روایت اولنور که ها رون الرشید براغلینک او غلنی
و بر قزینک او غلنی حضورنه کتوروب اوغلی اوغله سن کیمک اوغلو سن دیوسؤال ایتدکه انا ابن فلان
ابن ها رون الرشیدیدی و قزی اوغله سؤال ایتدکه انا ابن فلان ابن فلان دیدی اوغلو اوغلهده احباء اسم
زیاده ایدوکن مشاهده ایدیجک * بنو نایبو ابنا نایبو بناتنا * بنو هن ابنا الرجال اباعد * دیوبو ییتی او قومشدر
امدادواعی طبعیه ذکر و ائنادن طبع حنوائیه مباضعات شهوائیه و مضاجعات نفسانیه به میل ایتدیکی محققدر
لکن امر شرعله اولیجق منع اولمز بلکه نفس انکله مأجور اولور و جماع لذات جسمانیه نک نهایتدر
انک فوقنده بر لذت جسمانیه یوقدر کمال لذت اولدیغیچون حق سبحانه و تعالی تطهیر اولمغنی امر ایتشدر که
اول تطهیره غسل تسمیه اولندی زرا لذت جماع کالنده اولمغله غیبت کامله اولمش اولور حقدن غیبت
ایسه بعدیت و جنابتدر حقیقت التذاذ ایسانیه ایسه حق ایله در بو ایسه التذاذ عن غیر الحق ایلمکله کویا
بعید و جنب اولدی اول تقدیرجه تطهیری واجب اولدی * معلوم اوله که نکاحده بدی شیک ذکر لازمدر
بری لغوی معناسی و بری شرعی و بری سببی و بری شرطی و بری رکنی و بری وصفی و بری حکمی * اما نکاحک
معنای لغویسی و طئدر و طی اوزرینه موضوعدر عقد اوزرینه اطلاق مجازدر مسیک اسمنی سبیک
اوزرینه اطلاق قبیلنددر زیر عقد بر سیدر که وطنه مفضیدر و شرع معناسی و ینعقد بالایجاب و القبول
بیان اولندقدده بیان اولنور سببی تناسل و تولد ایله بقاء عالمه تعاقدر و شرطی ایکی نوعدر بری عام و بری
حاصدر و عام اولان محل قابلدر و عقل و بلوغده اهلیتدر و خاص اولان اشهاد در ورکنی ایجاب و قبولدر
و حکمی ثبوت حلددر یعنی استمتاع و جوب مهر و ثبوت حرمت مصاهره در وصفی یا واجب یا خود سنت
یا خود مکر و هدر توقان یعنی جماعه شدت میل و رغبت حیننده و اجبدر * اما نفسنک ضبطنه قادر
اولوب صبر ایدن حقتده اختلاف اولندی ائمه حنفیه قتنده عبادات نوافله اشتغالدن نکاحه اشتغال
افضلددر و شافعی قتنده نکاحی ترک ایدوب نوافله اشتغال افضلدر زرا شافعینک دلیلی نکاح معاملاتنددر
مؤمن و کافر بو فعلده مشترکدر بو فعل هر بر یسندن صحیح اولور اول تقدیرجه عبادت مقصوره اولماش اولور
ولذاتها مقصوره اولان عباداته اشتغال افضل و اولی در * بر قوم بو کاجواب و بر مشرددر که بعض قوم
طلاق نسوانه قصد ایدوب عباداته مشغول اولق استدکارنده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم (تناکحوا
توالدوا) قول شر فیقله منع بیومشدر * حاصل کلام بر کسنه نک صبره قدرتی اولوب و نکاحه قدرتی اولسه
بو تقدیرجه نکاحی ترک ایسه بو محل زاعدن خارجدر و بو حدیث شریف شافعی به رد واقع اولشدر ظاهر ا

لکن حقیقتده رده صالح اولمز زیرا ابتداء اسلامه مؤمنین و مسلمان قلت او زره او لدقلمر ینه بناء اولمق
 حائزدر و احتمالدر که حدیث شریف بالکلیه ترکدن منع اوله (هو عقدیردعلی ملک المتعه) نکاح برعقددر که
 ملک متعه او زره ینه وارد اولور ملک متعه دن مراد رجلاک نسادن انتفاعیدر ملک متعه دیمکله بیعدن احتراز
 اولندی زیرا بیع ملک عین ایچون موضوع برعقددر وعقد دن مراد حاصل بالمصدر دیدکلری معنادر
 وحاصل بالمصدر اولدر که اجزاء تصرف شرعیکنک ارتباطی حاصل اوله زوجیت و تزوجیت کبی که ایجاب
 وقبولدر * معلوم اوله که بونده علل اربعه وارددر متعاقبین علت فاعلیه در ایجاب وقبول علت مادیه در
 ارتباط اجزاء علت ضروریه در استمتاع علت غائییه در قصد امن حیث القصد عقد اوله قصد اولسی * عقدیرد
 علی ملک المتعه ضمناً کالبیع و الهبة * بو مثلاً اولان عقد دن احتراز در (قصد ایجاب عند التوقان)
 نکاح عمدای واجب اولور توقان قتنده زیرا زنا ارتکابندن خوف اولنور (ویکره عند خوف الجور)
 و نکاح مکروه اولور جور خو فی قتنده جور دن مراد حقوق زوجیتی رعایتده قصور دن ناشیدر
 (ویسن مؤکدا حالة الاعتدال) وحال اعتدالده سنت مؤکده اولدی (وینعقد بايجاب وقبول) وایجاب
 وقبول ایله منعقد اولور یعنی حاصل و تحقق اولور بايجاب ده اولان باملابسه ایچوندر تکیم بنیت الیت بالمجر
 والمرد ده اولان باکی استعانت ایچون دکلدر کتبت بالقلم ده اولان باکی زیرا استعانت اولمق ایجاب
 وقبولک اجزاء مادیه اولسنی منافیدر وعاقیدن هر قنغیسی اول تکلم ایدر سه ایجاب اولور صکره کی کلام
 قبول اولور (کلاهما بلفظ الماضي) بو ایجاب وقبول لفظ ماضی ایله منعقد اولور (او احدهما) یاخود
 بزنی ماضی بری مستقبل اولمق ایله منعقد اولور مستقبله امر دخی داخلدر (کزوجنی فقال زوجت) تکیم
 مرأهک بنی تزوج ایله ورجلاک دخی تزوج ایتدم دیدیکی قولی کبی بقول ایله مجلس واحده نکاح منعقد
 اولور زیرا خاتونک زوجنی قولی رجلاک وکالتنه اذندر وارک زوجت قولی حکماهم ایجاب وهم قبولدر زیرا
 برکسته نکاحده زوجه وهم زوجه به وکیل اولمق جائزدر (وانلم یعمامعناهما) واکر زوج وزوجه او ایکی لفظک
 معنای بنی بلزلر ایسه ده ینه نکاح بو ایکی لفظ ایله منعقد اولور * صاحب الخزانة و شیخ الاسلام بو ایکی لفظک
 معنای بنی بلیلان کسنه لک نکاحی منعقد اولمز دیمشدر (ولو قال دادی) واکر برکسته بر عورته * خو یشتن
 بزنی بفلان دادی * یعنی فارسی عبارت ایله کندیکی فلان کسنه زوجه لکه و یردکی دیسه (او پذیرفتی)
 یاخود امری قبول ایتدکی دیسه (فقال داد) پس اول عورت و یردی دیسه (او پذیرفت) یاخود قبول
 ایتدی دیسه (بلامیم صحیح) میسن اول نکاح صحیح اولور کر چه دادمو پذیرقم دیمک کرک ایدی (کسیع و شرا)
 بیع و شرا کبی میسن صحیح اولور مثلاً برکسته ده دینسه که فروختی یعنی بیع ایلدکی اولدخی فروخت یاخود
 حریدی یعنی اشترا ایتدکی اولدخی خرید دیسه صحیح اولور اصح اولان فروختم و خریدم ایدی لکن
 بویجه دخی صحیح اولور (ولو قال عند الشهود ما زن وشویم لاینعقد) واکر رجل و مرأه شهود قتنده
 بزار و عورت زیدیه لک نکاح منعقد اولمز براسبقده عقد واقع اولمان برکذب اقرار ایش اولدیله ینه بویله در
 هذه امراتی و هذا زوجی دیسه لینه منعقد اولمز زیرا بودخی واقع اولماش شیئی احباردر مکر بونده
 انشاء عقد مراد ایله اولزمان منعقد اولور (وانما یصح بلفظ نکاح و تزویج) وایجاب وقبول ایله اولان عقد
 لفظ نکاح و لفظ تزویج ایله صحیح اولور (وما وضع لتملیک العین فی الحال) و فی الحال تملیک عین ایچون وضع
 اولنان شیئی ایله دخی نکاح صحیح اولور بلفظ قیدی وصیتدن احترازدر (کسیع و شرا و هبة و صدقة و تملیک)
 بیع و شرا و هبة و صدقه و تملیک که زوج نکحت منک و خاتون قبلت دیسه یاخود زوج زوجتک
 عورت دخی قبلت دیسه واکر عورت بعت نفسی منک دیسه زوج دخی قبلت دیسه یاخود اشترایت دیسه
 واکر عورت و هبت نفسی منک دیسه زوج دخی قبلت دیسه واکر عورت تصدقت بنفسی علیک زوج دخی
 قبلت دیسه نکاح صحیح اولور (لاباجارة و اعارة و اباحة و وصیة) اجاره و اعاره و اباحه و وصیت لفظلری ایله
 نکاح منعقد اولمز * مثلاً اگر خاتون اجرتک نفسی دیسه رجل دخی قبلت یاخود استأجرت دیسه واکر خاتون
 اجرتک نفسی دیسه رجل دخی قبلت دیسه واکر خاتون اجرتک نفسی دیسه رجل دخی قبلت دیسه واکر
 خاتون اوصیت بضع جاریتی بعد موتی دیسه رجل دخی قبلت دیسه بو الفاظ ایله نکاح صحیح اولمز زیرا

اجاره ملك عینی ایجاب ایاز وصیت ایسه فی الحال اولنوب بعد الموت ایجاب ایدر اول اجلدن نكاح منعقد اولمز (و شرط سماع كل من العاقدین لفظ الاخر) و عاقدینك هر بر یسی آخرك لفظنی استماع ائلك شرط قیلندی زیرا بر بزنك كلامنی استماع ایتمیجك طرفیندن رضا متحقق اولمز اول تقدیرجه نكاح منعقد اولمز و حاضرده اولان کسنه لرك کتابتی ایله نكاح منعقد اولمز (و حضور حرین او حرین او حرین او حرین مسکین ان کانت الزوجه مسلمة سامعین معا لفظهما) و ایکی مکلف حرمسلم کسنه نك یا خود بر حری و ایکی حریه نك حضورنی شرط قیلندی اگر زوجه مسلمه ایسه و شاهدین عاقدین لفظلرینی استماع ایده لر (فلا یصح ان سمعا متفرقین) نكاح صحیح اولمز اگر شاهد لر عاقدینك كلامنی متفرقا استماع ایدر لر ایسه (و جاز کونهما فاسقین) و شاهد لر فاسق اولسه لرده شهادت لری جائز در بزم قتمزده * امام شافعی قنده جائز دکلد ر زیرا شهادت کرامت بابتند لر فاسق کندی نفسنده ایسه اهل خیانتدر اما بزم ایچون دلیل فاسق کندی نفسنده اهل ولایتدر زیرا فاسق کندی نفسنی و عبید و اماننی تزویج ائلك جائزدر * پس بو تقدیرجه اهل شهادتدن اولمز اولور (او محدودین فی قذف او اعمین او ابنی العاقدین او ابنی احدهما) یا خود اول ایکی شاهد قذفته حد اولرلش اوله لر یا خود ایکیسی دخی اعی اوله لر یا خود عاقدینك او غلاری اوله لر یا خود عاقدینك برینك او غلی اوله لر بونلرك حضورنده جائزدر بونلرك جمله سی اهل شهادتدر اهل ولایت اولدقلر ایچون (ولایظهر شهادتہما عند دعوی القریب) و ایکی او غلك شهادتی ظاهر اولمز قریبك دعواسی قنده مثلا زوجك ایکی او غلی حضورنده نكاح اولسه و صکره زوج دعوی ایلسه او غلارینك شهادتی مقبوله اولمز اما دعوی مرأه طرفندن اولسه زوجك او غلارینك شهادتی مقبوله اولور و اگر مرأه نك ایکی او غلی حضورنده نكاح اولسه اگر دعوی مرأه طرفندن اولورسه کندی او غلارینك شهادت لری مقبوله اولمز اما دعوی رجل طرفندن اولورسه مقبوله اولور (و صحیح تزویج مسلم ذمیة عند ذمیین) و بر مسلم ایکی ذمی حضورنده بر ذمیة بی تزویج ائلك صحیحدر ابو حنیفه و ابو یوسف قنده (خلافا لمحمد) امام محمد ایچون خلاف وارد و بو خلاف قول زفر در زیرا ایجاب و قبولدن عاقدینك كلامنی نكاح حده استماع شهادتدر کافرك خود مسلم اوزرینه شهادتی جائز دکلد ر بو ایسه بالاتفاقدر کویا که بونلر زوجك كلامنی استماع ایتمدی لر کلامك استماعی خود یوقاروده بیان اولمش ایدی ابو حنیفه و ابو یوسف ایچون دلیل نكاح حده شهادت عورت اوزرینه اثبات ملك متعه اعتباری اوزره شرط قیلندی بو خسه و جوب مهر اوزره قیلندی بو تقدیرجه ذمیلرك ذمیة اوزرینه شهادتی جائزدر (ولایظهر شهادتہما ان ادعت) و ذکر اولنان ذمیلرك شهادت لری ظاهر اولمز دعوی عورت طرفندن اولورسه زیرا کافرك مسلم اوزرینه شهادت لری جائز دکلد ر و اگر دعوی رجل طرفندن اولورسه ذمیلرك شهادتی جائز اولور (ومن امر رجلان بزویج صغیرتہ فزویجها عند رجل صحیح ان کان الاب حاضر او الافلا) و بر کسنه صغیره سنی تزویج ائلك ایچون بر رجله امر ایلسه اولدخی بر رجل حضورنده تزویج ایلسه صحیح اولور اگر باباسی حاضر اولورسه و اگر باباسی حاضر اولمزسه صحیح اولمز (و کذا لوزوج الاب بالغه عند رجل ان حضرت صحیح و الافلا) وینه صحیح اولور اگر بالغه بی بر آدمك حضورنده تزویج ایسه اگر اول بالغه حاضرده اولورسه صحیح اولور اگر حاضرده اولمز ایسه عقد صحیح اولمز کویا بالغه نك حضورنده کندیسی حکما عاقدده اولوب باباسی و حاضر اولان رجلك ایکیسی شاهد اولمز اولور

* باب الحرامات *

بو بابده و طئ حرام اولان نسنه بیاننده در معلوم اوله که محرّمات اون بر قسمدر * اولکیسی قرابت جهتیله حرام اولاندر اولدخی یدی صنفدر که انار و قزلر و قز قز نداشتلر و خالته لر و قز نداشتی قز لری و قز قز نداشتی قز لری * ایکیجیسی ظهار جهتندن اولان حرامدر اولدخی درت صنفدر بری عورتنك اناسی و عورتنك قزی و باباسنك عورتی و او غلنك عورتی * او چنجی قسمی رضاعا اولان حرامدر * در دنجی قسمی ایکی قز نداشتی جمع ایلکدر نكاح و و طئ دخی ایکی عورتی جمع ایلکدر که اگر بری ارکک فرض اولنسه آخرك نكاحی اکا حرام اوله بونلری جمع ائلك دخی اکا حرامدر * بئنچی قسمی مصاهره جهتیله حرام اولاندر

یعنی مصاهره اولان ایله مرادیمز بودر که عورتک اناسی و قزی اری اوزرینه حرام اوله و ارك اوغلی و باباسی دخی عورت اوزرینه حرام اولمقدر زنا و مس و نظر شهوت ایله دخی حرمت مصاهره ثابت اولور * التحیسی ملک ایله نکاح جمع اولمق مولی امه سنی و دخی سیده، کوله سنی نکاح ایلیک * یدنجیسی کافره ایله محوسیده بی یا خود و نبدنی جمع ایلیک کبی * سکر نجیسی تقدیم ایلیک مثلاً امه بی حره اوزرینه تقدیم کبی یا خود برابر جمع ایلیک کبی بونلرک بریسی جائز دکلدور و حره نك عدتده دخی امه نك نکاحی جائز دکلدور * طقوز نجیسی شرع شریف تقدیر ایلدیکدن زیاده ایتمک کبی مثلاً عبد ایکیدن زیاده و حر در تدن زیاده ایتمک کبی * اوننجیسی غیرک زوجه سنی تزوج کبی * اون برنجیسی نکاحدن حامل اولان خاتونی نکاح ایلیک کبی بونلرک جمله سی حرامدر (بحرم علی الرجل امه و جدته وان علت) رجل اوزرینه اناسی و جدته سی حرام اولور هر تقدیر عالی اولور سه زیرا حق سبحانه و تعالی نك (حرمت علیکم امهاتکم) قول شریفی خود دلیل کافیدر جده کرک رجال طرفندن اولسون کرک نسا طرفندن اولسون برابردر و جدته نك حرمتی دخی نص ایله ثابتدر و انکار ایدن کسندلرک قتنده اجماع ایله ثابتدر یا خود دلالت نص ایله یا خود عموم مجاز ایله ثابتدر زیرا ام لغة اصلدر بنت ایسه فر عذر ام الکتاب و ام القری اصل کتب و اصل ارض دیمکدر (و بنته و بنت ولده وان سفلت) و رجل اوزرینه کندینک قزی و اوغلنک قزی حرام اولور هر تقدیر آشاغه دخی اولور سه (واخته و بنتها و بنت اخیه وان سفلتا) و رجل اوزرینه قز قزنداشی و قز قزنداشنک قزی و قز قزنداشنک قزی حرام اولور هر تقدیر آشاغه دخی اولور سه (وعمته و خالته و ام امراته مطلقاً) و رجل اوزرینه عمه سی و خاله سی و عورتنک اناسی حرام اولور کرک و طی ایلسون کرک ایلسون زیرا (نکاح البنات یحرم الامهات) ایدیکی قتی ظاهر در (و بنت امرأه دخل بها) و شول خاتونک قزی دخی حرام اولور که اول خاتونه دخول التمش اوله امام دخول بها اولیق حرام اولمز (و طی الامهات یحرم البنات دون نکاحها) مضموننک حقیقی اناسنک و طئنده و عدم و طئنده ظاهر اولور اگر مدخول بها اولمیوب طلاق یا خود موت ایله مفارقت اولور سه قز بی المی حرام اولمز (وامرأه ایبه وان علا و ابنه وان سفلت) و بیاسنک خاتونی دخی اکا حرام اولور هر تقدیر عالی اولور سه و بیاسنک اوغلی دخی اکا حرام اولور هر تقدیر آشاغه دخی اولور سه حق سبحانه و تعالی نك (ولا تتکحوا ما نکح آباؤکم) و اوغل حقنده (و حلالل ابنائکم الذین من اصلابکم) قول شریفی بوکا دلیلدر (والکل رضاعاً) و محرماندن ذکر اولنلرک کلیسی رضاع جهتندن دخی حرام اولور بو حرمت حق سبحانه و تعالی نك (وامهاتکم اللاتی ارضعنکم و اخواتکم من الرضاعة) قول شریفیله و نبی علیه السلامک (یحرم من الرضاع ما یحرم من النسب) حدیث شریفیله ثابت اولمشدر (والجمع بین الاختین نکاحاً) و ایکی قز قزنداشی نکاح جهتندن جمع ایلیک حرام اولور کرک نسب جهتندن اختین اولسون کرک نکاح جهتندن (ولو فی عدة من بانن اورجعی) و اگر اول اختینی جمع یابن و بارجمی طلاق عدتده ایسه ده یته حرامدر حق سبحانه و تعالی نك (وان یجمعا بین الاختین) قول شریفی و پیغمبر علیه السلامک (من کان یؤمن بالله و الیوم الآخر فلا یجمعن ماء فی رحم اختین) حدیث شریفی خود دلیل قاطعدر زیرا ایکسنک جمعی مباحضه یه مفزیدر و اجماع امت دخی حرام اولمسی اوزرینه در و عدت ایچنده اولماسنه سبب نکاح اولک بعض احکامیکه نفقه در و خروجدن منعدر باقی اولدیغیچوندر حقوق نکاحدن برشی قائم اولیق عینی ایله نکاح دخی قائم اولمش کبی اولور و رجعیده خود و طئک حلال اولمسی ظاهر در (او و طئاً ملک یمین) یا خود ملک یمین ایله و طئله ایکی قز قزنداشی جمع ایتمک حرام اولور اما و طئسز جمع اولمق جائزدر (فلو تزوج اخت امته الی و طئها لا یطأ واحدة منهما حتی یحرم الاخری) پس اگر و طی ایتمدیکی جاریه سنک قز قزنداشی تزوج ایلسه انلردن برینه و طی ایله مز حتی کندویه برینی حرام ایلمیجه بعده بریسی منع ایلمکله یا خود برآخه نکاح ایلمکله یا خود برکسنه یه هبه ایلمکله کندی ملکندن اخراج ایتمیجه آخرک و طی اکا حلال اولمز (ولو تزوج اختین فی عقدین ولم تعلم الاولى فرق بینهن و یئهما ولهما نصف المهر) و اگر ایکی قز قزنداشی ایکی عقدده تزوج ایلسه و قنغیسی اول عقد اولمشدر بیلمسه اول رجل ایله ایکی قزنداشک ماینلری تقریق اولنور ایکسی ایچون نصف مهر لازم اولور زیرا ایکسندن برینک نکاحی باطلدر و قنغیسی اول ایدیکی معلوم

اولمغله تعیینک وجهی یوقدر ترجیح بلامر حج جائز دکدر ایکیسندن بریسی نفیدخی وجه یوقدرز برا
تقدیم وتأخیره جهالت اولمغله عدم فائده ایچون معین بری نفی اولمز ورجله ایکیسندن برینک استماعی
جائز دکدر و بونلردن هر بریسی معلقه قلوب نه اوصاحی اولدی نه مطلقه اولدی بویله اولمغه ایکیسته
دخی ضرر اولدی * پس بالآخره نفر یق متعین اولدی وایکیسته نصف مهر اولسنه سبب برانکاح آخر
باطادر مهری موجب دکدر نکاح اول ایسه صحیحدر مهری موجبدر اولده ایسه قبل الدخول مفارقت
اولمغله نصف مهری ایکیسی یینلرنده تصیف ایدرلر (والجمع بین امرأتین لوفرضت احدیهما ذکر اتمرم علی
الآخری) وایکی عورنک جهی دخی حرام اولور اکر ایکیسندن بری ارکک فرض اولسنه آخر اوزرینه حرام اوله
بومقوله بی جمع ایلمک حرام اولور مثلاً عمه ایله قزنداناشی قزی وحالته ایله قزنداناشی قزی بونلرک بری ارکک
فرض اولسنه آخره نکاحی جائز دکدر (بخلاف الجمع بین المرأة و بنت زوجها لامنها) شول خاتون
ایله زوجنک قزی یئنی جمع ایلمک بوکامخالفدر یعنی بوجائزدر اما قز اول عورتدن اولمیه مثلاً برکسنه بر خاتونی
نکاح ایدوب کندینک دخی آخر عورتدن قزی اولسه اول کسنه نک فوتند نصکره یاخوذ طلاقند نصکره بر آخر
کسنه او خاتونی وسابقده اولان ارینک قزی بی جمع ایتمک جائزدر (والزنا یوجب حرمة المصاهرة) و زنا حرمت
مصاهره ایجاب ایدر * امام شافعی ایلماسنه ذاهب اولمشدر زرا مصاهره بر نعمتدر اجنبیتری دخی محارمه
الحاق ایدر وهر شی که نعمت اوله اول شئنه حرام ایله نائل اولمز و زنا که سیدر و حرمتکه حکمدر بونلرک یینلرنده
مناسبت واجبه یوقدر اول تقدیرجه حرمت ثابته اولمشدر * و بزم ایچون دلیل بودر که ولد و طوی واسطه سیله
سبب جزئیدر زرا ولد و طوی و موطوئک هر برینه نسبت اولنور و موطوئک اصول و فروعی رجلاک اصول
و فروعی کبیدر * پس بو تقدیرجه رجلاک کندی جزئیه استماع حرام اولور بو حرمت سبب ولددر و ولد سبب
وطئدر * پس سبب حرمت ولد اولیحق زنا اولماش اولور لکن زنا که وطی ایدی ولد مقامنه اقامه اولندی
سفر مشقت مقامنه اقامه اولند نفی کبی وقاعده مقرره ذر که بر شی آخر شئیک مقامنه اقامه اولسنه
اولشی کندی صفتیه تعبیر اولنمبوب برینه قائم اولدیغی شئیک صفتیه تعبیر اولنور تیمده تراب کبی
حقیقته تراب مطهر دکدر لکن صویک قائم مقامی اولمغله صوده اولان صفتکه طهوریت ایدی تراب دخی
اول صفت ایله موصوف اولدی * و شافعیکنک تمسک ایلدیکی پیغمبر علیه السلامک (الحرام لایحرم الحلال)
حدیثی صحیح دکدر صحیح اولدیغی تقدیرجه متروک الظاهردر انکله احتیاج اولمز زرا حرام حلالی
حرام ایدر کورمز میسنکه بر قطره خرماء قلیل ایچنه دوشسه جمله سی حرام اولور اما عطا دین روایت اولنوب
(الحرام لایحرم الحلال) حدیثی (لایحرم الوطی الزنی العقد الحلال) مضمونی اوزره مقدمانانیمش اوله
بعده تزوج ایسنه دیمکه محمول اوله یوخسه غیری معنایه احتمالی بعیددر (و کذا من بشهوة من احد الجانبین)
ایکی جانبک برندن دخی شهوتله مس حرمت مصاهره بی ایجاب ایدرز زرا نبی علیه السلامک (من مس امرأة
بشهوة حرمت علیه امها و ابنها) حدیث شریفی حرمت مصاهره یه دلیل کافیدر * شافعی بو کلامک
خلافتیدر (و نظره الی فرجها الداخل و نظرها الی ذکره بشهوة) و رجلاک فرج داخل مرأه نظری
وعورتک رجلاک ذکر یند شهوتله نظری دخی حرمت مصاهره بی ایجاب ایدر * شافعی دیر که مس و نظر معنی
دخولدن دکدر بواجد نکه فساد صوم و احرام و وجوب اغتسال بومس و نظر دخوله تعلق ایتمز بویله
اولیحق حرمت مصاهره ثابت اولمز * بزم ایچون دلیل مس و نظرو طئه سبب و داعیدر ایدی احتیاط سبب
مسبب مقامنه قائم اولور زرا نبی علیه السلامک حرمت بضعه کمال اعتناسی اولمغله شهوة بضعه سبب
رضادر اثباب حرمتده حقیقت مقامنه اقامه اولمشدر و فساد صوم و احرام و وجوب اغتسال حرمت
بضعه دکدر که سبب و طوی مقامنه اقامه اولنه (و مادون تسعین غیر مشتهاة و به نفی) و طقوز سندن
اشاغه اولان قز مشتهاة دکدر و مفتی به اولان قول دخی بودر بو تقدیرجه حرمت مصاهره ایجاب ایتمز
اما عجوز بونک خلافتجه در علوق احتمالی ایچون زرا زکر یا صلوات الله علی نبینا وعلیهم زوجد سند عجوز
ایکن علوق واقع اولدی اول احتمال ایله حرمت مصاهره ثابت اولور (ولو انزل مع المس لانتبت الحرمة
هو الصحیح) و اکر مس ایله انزال اولسه حرمت مصاهره ثابت اولمز صحیح اولان بودر شمس الأئمة السرخسی

و فخر الاسلام اختيار ايتدكاري بودر زير ابع الازال اولان مس و طئه مفضي دكلدر محرم اولان مس و طئه
 مفضي اولندر * صاحب عنابه دير كه فقها نك المس بشهوة لا يوجب الحرمة بالازال ديدكاري بودر حرمت
 ايتداس ايتد كده ازال واقع اولتجه حكما موقوفو واقع اولور اكر ازال واقع اولور سه حرمت مصاهره واقع اولور
 اكر ازال اولور ايسه حرمت ثابت اولور (وصح نكاح الكايبة) و كتابيه اولان خاتونك نكاحي صحیح اولور
 حق سبحانه و تعالينك (و المحصنات من الذين اتوا الكتاب من قبلكم) قول شريف دلالتيله نكاحي نجويز
 ايتددر (و الصابئيه المؤمنة بنبي المقرة بكتاب) و صابئيه نك نكاحي صحیح اولور اويله صابئيه كه بر نبي يه ايمان
 و بر كتابه اقرار ايتش اوله امام اعظم قنده كتابيه در انجق كواكبه تعظيم ايدر لر بزم قبله يه تعظيم ايتد كمن كبي
 و امامين قنده كتابيه دكلدر زيرا كواكبه عبادت ايدر لر (لا عبادة كواكب) كواكبه عبادت ايتدك نكاحي
 صحیح اولور (وصح نكاح المحرم و المحرمة) محرم محرمه نك نكاحي دخي صحیح اولور زيرا نبي عليه السلام محرم
 ايكن ميمونه نبي تزوج ايتددر (و الامة المسئلة و الكتابيه و لومع طول الحره) و امه مسله نك و كتابيه نك
 نكاحي صحیح اولور و اكر حره به قدرتي اولور سه ده يعنى مهر و نفقه سه قادر اولور سه ده اما شافعي قنده حر
 اولان كسته يه جائز دكلدر امه و كتابيه نبي تزوج ايده جواز نكاحي خود ضروره در زيرا و لد امه تا بعد حره
 و حرى رقه بلا ضروره تحليط جائز دكلدر * بزم قتمز ده جائز در زيرا حق سبحانه و تعالينك (فانكحو اماطاب لكم
 من النساء) قول شريف نك اطلاق ايله (و الحره على الامة) و حره نك نكاحي امه او زرينه صحیح اولور نبي عليه
 السلامك (تنكح الحره على الامة) قول شريف نبي بو كادليل كافيدر (واربع فقط للحر من حر ارا و اماء) و حر ايچون
 حر ارا و امادن يعنى حره لر دن و جار به لر دن انجق درت نكاح ايتك صحیح اولور ز ياده سي صحیح اولور حق سبحانه
 و تعالينك (فانكحو اماطاب لكم من النساء منى و ثلاث و رباع) قول شريف نبي درت او زرينه نصدر ز ياده سي
 منع اولددر (و لعبد ثنتان) و عبد ايچون ايكي نبي نكاح صحیح اولور امام مالك دير كه احرار كبي عبد ايچون
 دخي درت نكاح جائز در حق نكاحه حر كبيدر حتى مولى سنك اذنى يوغيكن نكاح ايتكه مالك اولور
 تطبيقه بغير اذن مالك اولديغي كبي * بزم ايچون دليل بودر كه رقيت منصفدر حر بتك شرفنى اظهار ايچون
 عبد ايكي دن ز ياده يه مالك دكلدر (و حبل من زنى) و زان دن حامل اولانك نكاحي دخي صحیح اولور ابو حنيفه
 و محمد قنده زيرا خاتونك نكاحي مطلقا صحیحدر لکن حامل اولدقه و طئي حرام اولمق صاحب مائى احترام
 و زراعتى ماء غير ايله سقى ايتك و قابه سيچوندر زنا ايسه اول احترامه مسحق دكلدر اويله اوليحق نكاحي
 صحیح اولور (خلافا لابي يوسف) ابو يوسف ايچون خلاف وارددر نكاح حبل منى انواع اولمسي حلاك احترامى
 ايچوندر بونده ايسه نكاح صحیح ايله زان دن اولان حلاك بيننده فرقيوقدر ينه زان دن اولان حلاك دخي احترامى
 لازمدر زيرا ولدك صنعى بو قدر كه جنائته مسحق اوله عدم جنائت مقرر اولمغله اسقاطى جائز دكلدر * امدى
 نكاحي دخي صحیح دكلدر (و لا توطأ حتى تضع) و زان دن حبل اولان عورت نكاح اولدقه وضع جل ايتمنجه
 و طئي اولن ز زيرا نبي عليه الصلوة و السلامك (من كان يؤمن بالله و اليوم الاخر فلا يسهن ما نه زرع غيره) حديث
 شريفى عدم و طئه دليل كافيدر (و موطوءة سيدها) و سيدى موطوءة سنك نكاحي صحیح اولور زيرا
 امه نك فراشى ضعيفدر حتى جار يه ولد كتور سه دعوت اولنمنجه نسبي ثابت اولور اما سيده مستحيدر كه
 حامل اولمق احتمليه كندى صوبى استبرا ايده صيانت ايچون (اوزان) يا خود زان دن موطوءة سنك نكاحي
 صحیح اولور و قبل الاستبراء و طئي جائز در (ولو تزوج امرأتين بعقد واحد و احديهما محرمه صحیح نكاح
 الاخرى) و اكر بر كسته عقد واحده ايكي خاتونى تزوج ايلسه و ايكي سندن بر يسي كندينك محرمى اولسه
 محرم اوليانك نكاحي صحیح اولور محرمك نكاحي باطل اولور (و المسمى كله لها) و مسمى نك كليسى نكاحي
 صحیح اولان عورت ايچوندر ابو حنيفه قنده (و عندهما يقسم على مهر مثلهما) و امامين قنده مسمى اولان
 مهر ايكي سنك مهر مثلى او زرينه تقسيم اولنور (ولا يصح تزوج امته و اوسيدته) و بر كسته جار يه سنى يا خود
 عبدى كندى قاننجغنى نكاح ايتك صحیح دكلدر زيرا نكاح متنا كمين بيننده مشترك اولان ثمرات ايچون
 مشروع اولددر مثلا زوج ايچون زوجه او زرينه برحق وارددر كه اول حق زوجك مالكيتنى اقتضا ايدر
 و طئه تمكين كبي و او دن خروجى منع كبي و نا محرمه كور نمكى منع كبي و سائر بو كاشابه اولان شيلدر دن

منع کبی و کذاک زوجہ ایچون دخی زوج اوزرینه برحق واردر که اول حق زوجدنک زوج اوزرینه
 مالکینی اقتضا ایدر نفقه و مسکنی و کسوه و قسم طلب ایلیک کبی و عزلی منع ایلیک کبی و سائر لوازم
 شرعیہ سنی طلب کبی * امدی بو تقدیرجه زوج ایله زوجہ مایینده هم مالک هم مملوک اولور لر او یله
 اولسه بو ایکسینک مایینده منافات واردر زیرا مالکیت قاهریت اقتضا ایدر و مملو کیت مقهوریت
 اقتضا ایدر یینلرنده تنافی اولدیغیچون بونلرک نکاحی صحیح دکادر زیرا عبد سیده نک مقهور محضیدر رفیتی
 ایچون سیده سنه قاهر اولمق ممکن دکادر امد دخی کذاک (او مجوسیه او وثیة) و مجوسیه و وثیدنک نکاحی
 صحیح دکادر مجوسینک حکمی نکاحده و ثنی حکمی کبیدر حق سبحانه و تعالینک (ولاتنکحوا المشرکات
 حتی یؤمن) قول شریقی عدم جواز نه دلیلدر و ثنی شول کسنه در که صمه عبادت ایدر نص ایسه عامدر چله
 مشرکدر داخل اولور و بعض کسنه لر و ثنی ایله صنم یینتی تفریق ایشلردر اکر خشب و ذهب و فضه دن
 معمول اولور سه صنمدر و اکر طاشدن معمول اولور سه و شنده (و لاخامسة فی عدة رابعة ابانها) و میان اولمش
 دردنجی عورتک عدتده بشجینک نکاحی صحیح دکادر مثلاً برکسنه نک درت عورتی اولوب برینی طلاق
 یاین ایله تطلیق ایسه مادام عدت ایچنده در خامسه به نکاح صحیح دکادر زیرا عدة چقمیدن بشجی به نکاح
 ایسه بشی جمع ایش اولور و برکسنه خاتوننی تطلیق ایسنه عدة ایچنده اول خاتونک قزقز نداشتی نکاح ایلیک
 جائز دکادر طلاق رجعی ایله اولیحق خود بالاتفاق جائز دکادر (و لا نکاح امة علی حره او فی عدتها) و امدنک
 حره اوزرینه نکاحی دخی صحیح دکادر بیغمبر علیه السلامک لاتنکح الامة علی الحره) قول شریقی بونک
 عدم صحته دلیلدر عدتده صحیح اولماسنه سبب زیرا نکاح حره دن بعض احکام باقی اولمغله من وجه نکاح
 حره باقی اولمش اولور (خلافا لهما فیما اذا كانت عدة البان) چن عدة طلاق یاینده اولسه امامین ایچون
 خلاف واردر انلرک قتنه عدت مز بورده امدنک نکاحی صحیح اولور زیرا باین طلاقده حره نکاحندن
 برشی باقی قلملا مشدر و حره اول کسنه به حر امدر * پس بواجلدن برکسنه اول حره بی تزوج ایشمه که عین
 ایسه طلاق یاینده عدتده آخره تزوج ایسه حائث اولمز اما طلاق رجعی قتنه اتفاقا جائز دکادر
 (و لا حامل من سبی) و سبی دن حامل اولان مرأه نک نکاحی دخی صحیح دکادر یعنی حامل ایکن اسیر اولمش
 جاریه نک نکاحی صحیح دکادر مادامکه وضع حمل ایشمه زیرانسی زوجندن ثابتدر * امدی انک صوبی
 حر امدر اندن صیانت لازمدر ابو حنیفه رحمه الله تعالی نکاحنی تجویز ایدر لکن وطنی تجویز ایشمه
 (او حامل ثبت نسب حلها و لو من سیدها) و حلنک نسبی ثابت اولمش حائلک نکاحی صحیح دکادر اکر اول
 حائلک ثبوتی سیدندن دخی اولور سه ینه جائز دکادر زیرا سیدی حلنی دعوی ایسه بعده آخره حامل ایکن
 نکاح ایسه باطلدر زیرا مولاسنک فراشی هنوز باقیدر اکر نکاح صحیح اولسه ایکی فراشی جمع ایلیک لازم
 کلوردی بو ایسه صحیح دکادر معلوم اوله که فراش اوچ نوعدر بری قوی و بری وسط و بری ضعیفدر و قوی
 اولان منکوحه نک فراشیدر بلا اقرار ولدک نسبی ثابت اولور ولدنی اولمز الالغان ایله اولور وسط اولان
 فراش ام ولدک فراشیدر بلا اقرار ولد ثابت اولور بنم دکادر دیمه سیله ولدنی اولور بلا لغان و ضعیف اولان
 فراش امدنک فراشیدر بلا دعوی ولدک نسبی ثابت اونمز (و لا نکاح المتعة) و نکاح متعه دخی صحیح دکادر
 نکاح متعه اولدر که برخاتونه (اتمتع بک کذا مدة بكذا من المال) یا خود خنده العشرة لاتمتع بک ایاما یا خود
 (متعینی ست ایاما او عشرة ایاما) یا خود ایام الکلمه قدر بو یله دیمکه طرفیندن رضا بولنوب استمتاع ایلیکدر
 و بو نکاح بزم قتمزده باطلدر ر بیع ابن میسرهدن روایتدر که نبی علیه الصلاة والسلام عام فتح خیبرده نکاح
 متعه بی حرام ایشدر حتی بن و عمم برخاتونک قیوسنه واردق هر بریمزک اوزرنده برده سی وار ایدی
 لکن عمک برده سندن بنم بردم اوجه ایدی ایچور دن خاتون چیمدی ایکنز دخی نظر ایلدی دیدیکه بونک
 برده سی کبی برده وار میدر بونک کبی بکیت وار میدر دیوب شایع ایچون بنی اختیار ایلدی چونکه صباح
 اولدی کوردمکه منادیلرندا ادوب تحقیقا حق سبحانه و تعالی ورسولی سزنی نکاح متعه دن منع و نهی
 ایشدر دیوتیه ایدر لردی و خلق دخی تنبه اولمشلردر اندن صکره صحابه کز بن رضوان الله تعالی علیهم
 اجمعین بونک اوزرینه اجماع ایشلردر که متعه حیة رسول الله منسوخ اولمشدر * امدی احادیث

شریفه ناسخه اولدی واجاع دخی اول نسخی مظهر اولدی زیر کتاب سنت واجاع ایله نسخ اولمز مذهب صحیح دخی بودر و امام مالک قنده نکاح متعه صحیحدر (والموقت) و نکاح موقت دخی صحیح دکلدر مثلا بر عورتی ایکی شاهد شهادتیه اون کونه دکن نکاح ایلیک کبی امانکاح متعه ایله نکاح موقتک بیننده فرق هدایه نک عبارتندن متهم اولان ایکی شهیدر مثلا نکاح متعهده اشتقاقندن متعهیه مشارک بر لفظک وجودیدر نانیده که نکاح موقتدر شهود شاهدیندر و لفظ تزوجک یا خود نکاحک ذکر ی و مده معینه نک ذکر ی در بوتقدیرجه ماینلرنده فرق بولنش اولدی زیر برینه مشابعت تامه سی مقرر ایدی امام زفر دیر که نکاح موقت صحیح و لازمدر زیر اتوقیت شرط فاسددر عقد نکاحک مقتضاسنه مخالف اولدیغیچون و نکاح ایسه شرط فاسده ایله باطل اولمز بزم ایچون زوج معنای متعهیه کی که توقیت ایدی لفظ نکاح ایله قصد ایلدی معنای متعه ایسه خاتون ایله استماعدر مقاصد نکاح قصدی ایچون دکلدر و عدم مقاصد نکاح مانحن فیه ده موجوددر زیر مقاصد نکاح مده قلیله ده حاصل اولمز و عقودده اعتبار معانی بهدر یو خسه الفاظ دکلدر

باب الاولیاء والا کفء

بو باب اولیاء و اکفءنک احوالی بیاننده در اولیا و لیسک جسددر مالک معناسنه اکفء کفوئک جمعیدر نظیر معناسنه غایه البیانده مسطوردر که ولی میراثه اهل اولان عاقل و بالغ کسنهیه دیر لر صبی و مجنونک ولایتی ثابت دکلدر و عقل و بلوغ جهتندن و کافرک دخی مسلم اوزرینه ولایتی یوقدر عدم وراثت ایچون و عبدک دخی کذلک (نفذ نکاح حره مکلفه بلاولی) حره بالغه عاقله نک و لیسک اذینسز نکاحی نافذ اولور اول حره مکلفه کرک بکر اولسون کرک ثیب اولسون برابر در ابوحنیفه و ابو یوسف قنده اما ابو یوسفدن برورایتده نکاح صحیح منعقد اولمز الاولیسک اذنیله منعقد اولور و امام مالک و شافعی قنده نسا نک عبادتی ایله نکاح اصلا منعقد اولمز (وله الاعتراض فی غیر الکفوئ) و کفوئ اولیاینده ولی ایچون اعتراض ایلیک واردر دیلر سه فسخ ایدر دیلر سه اجازت ویرر اگر ولد کتور هم ایسه اگر ولد کتور هم ایسه ولی ایچون فسخ یوقدر زیر عدم ولی ایله و بدضایع اولمق احتمالی ایچون خلاصه ناناخانیه ده دخی بو یلجددر لکن شیخ الاسلام منبسطده ولد نصکره ولی ایچون ماینلرین تقریق واردر دیو مسطوردر (وروی الحسن عن الامام عدم جواز ه) و حسن امام ابوحنیفه دن کفوئدن غیر یه نکاحک عدم جواز بی روایت ایلدی زیر اشیاده چوق شیء واردر که وقوع نصکره دفعی ممکن دکلدر (وعلیه فتوی قاضیخان) فتوای قاضیخان دخی بونک اوزره در یعنی عدم جواز نده در (وعند محمد بنعمه موقوف و لومن کفوئ) و امام محمد قنده ولینک اجازته موقوفه منعقد اولور اگر کفوئدن دخی اولور سه روایت اولور که امام محمد و ابو یوسف ابوحنیفه قولنه رجوع ایتمشدر دخی غایه البیانده مسطور در که رجا ابی رجا امام محمد دن ولینک اذینسز اولان نکاحدن سؤال ایلدم جائز دکلدر دیدی ولی او ایچق نیجه اولمق کرک دیدم قاضینک اذنی کرک دیدی و بر موضع اولسه که انده قاضی اولسه دیدم سفیان دیدیکی کبی ایشلیه دیدی و سفیان دیدیکی ندر دیدم بوا مری برینه تفویض ایدر که واروب بر مسلمانه تزویج ایلیه دیو بیور دیلر بوندن فهم اولور که موقوفه منعقد اولور دیدیکی کلانمدن رجوع ایلمشدر (ولایحبر ولی بالغه ولو بکر) و بالغهیه ولیسی جبر ایلیز اگر بکر اولور سه ده ائمه حنفیه قنده امام شافعی قنده ولیسی جبر ایدر بالاتفاق حاصل کلام بکر صغیره یی ولیسی جبر ایدر بالاتفاق وثیبه بالغه یی جبر ایلیز بالاتفاق بکر بالغه ده ائمه حنفیه ایله شافعیه بیننده خلاف واردر بزم قمزده هر ولی ایچون اجبار واردر و شافعی قنده با بواجده صحیحدن غیر یه جبر یوقدر (فان استأذن الولی البکر فسکتت او ضحکتت او بکتت بلاصوت افهواذن ومع الصوت رد) و اگر ولی بکر دن استیذان یسه و بکر دخی سکوت ایلسه یا خود کولسه یا خود بلاصوت اغلسه اول اذندر اغلامی صوت ایله اولور سه در و بکرک سکوتی رضادریز برارغبت کولستر مکه استخیا ایدر عایشه رضی الله تعالی عنها بکرک ضحکی رضایه سکوتندن اولی در اگر علی وجه الاستهزا اولمز ایسه دیشدر و بیغمبر علیه السلام فاطمه رضی الله عنها یی علی کرم الله وجهه یه تزویج مراد ایتدکده فاطمه نک یانه واروب (ان علیا ینکرک) بیورد قد نصکره طشره چیقوب تزویج بیور مشلدر و بو

ابو یوسف قنده رضادر و امام محمد قنده رضادکدر دلیل گراهدتدر رد کبی اولور اما بعضی یلردیمشدر در که
 اگر دموعی حار ایسه رضادکدر زیر اولد دموع غمدن کلور اگر بارد ایسه رضادرز براسروردن کلور فقیه
 ابو الیث دیر که بنم قنده صوت ایله اولان بکله ردددر سکوت ایله اولان بکا جازتدر (و کذا لزوجه فبلغ بالخبر)
 وینه ذکر اولنان کبیدر یعنی ولیسی بگری تزویج ایسه و خبر کندو به بالغ اولدقده سکوت ایسه یا خود
 بلاصوت بکا ایسه رضادر (و شرط فیهما سیمیه الزوج لالمهر هو الصحیح) استیذانه و تبلیغ خبرده زوج اسمی
 ذکر اولنق شرط قیلندی مهرک تسمیه سی شرط قلمدی مذهب صحیح بودرز برار زوجک اسمی ذکر اولنمیحق
 رغبت و عدم رغبت ظاهر اولمز (ولو استأذنها غیر الولی الاقرب فلا بد من القول) و اگر اولولی اقر بندن
 غیر یسی استیذان ایسه قولدن لابد در یعنی البته قول لازمدر بونده سکوت و بکارضا اولمز اما شمس
 الأئمة السرخسی دیمشدر که اجنبینک استخباری زمانده سکوت رضادر زیر بکر اجنبیدن دخی زیاده
 استخیا ایدر * پس انک سکوتی رضادر و اگر فزندن رضا طلب ایدن ولینک رسولی ایسه ولی مقامنه قائمدر
 اول زمان سکوتی رضادر (و کذا لو استأذن الثیب) و اگر ثیدن استیذان اولسه ینه قولدن لابد در
 (ومن زالت بکارتها بوثیه او حیضه او جراحة او تعنیس فهی بکر) و شول مره انک که بکارتی صحیح املق ایله
 یا خود چوق حیض کور مکله یا خود جراحه ایله یا خود بالغ اولدقده نصکره چوق زمان مکث ایتمکله
 زائل اولسه ینه اول بکر در یعنی احکام بکر انک اوزر ینه اجرا اولتور (و کذا لو زالت بزنی خفی خلافا لهما)
 و احکامده زناه خفیدن بکارتی زائل اولان مره انک احکامی بوقاروده ذکر اولنان احکام کبیدر ابو حنیفه
 قنده امامین خلاف ایدوب بومقوله مره انک حکمنده در احکام بکر انک اوزر ینه اجرا اولنمز (ولو قال لها
 الزوج سکتت و قالت رددت و لا ینتله له فالقول لها) و اگر زوج عورته دیسه که نکاح ایچون استیذان
 اولدقده سن سکوت ابتدک و عورت رد ایدم دیسه و زوجک یندسی اولسه قول عورتکدر زیر زوج
 لزوم عقد و تمامک بضعی دعوی ایدر عورت ایسه انی دفع ایدوب انکار ایدر پس بو تقدیرجه مودع کبی
 اولور چن مودع ردودیعیه بی ادعا ایسه قول مودعکدر زیر ردودیعیه معنای نفیدر مودع ایسه یندمودعه
 و دیعه انک بقاسنی دعوی ایدر بو تقدیرجه قول مودعکدر امام زفر دیزر که قول زوجکدر زیر اسکوت اصلدر
 رد ایسه عارضدر (و یخلف عندهما لا عند الامام) امامین قنده عورته ین و یریلور امام اعظم قنده
 ین و یرلمز (ولو ولی انکاح المجنونه و الصغیر و الصغیر قولونیا) ولی ایچون مجنونه و صغیره بی نکاح ایلمک
 واردر اگر ثیب ایسه زیر انبی علیه الصلوة و السلام (الا لزوج النساء الا اولیاء و لا یزوجن الا من الا کفاء)
 بیورمشدر و ابو بکر رضی الله تعالی عنه قزی عائشه رضی الله عنهما بی یندی یا شنده نبی علیه السلامه تزویج
 ایتشدر و علی رضی الله تعالی عنه قزی ام کلثومی عمر رضی الله عنهما تزویج ایلدی حابو که ام کلثوم صغیره ایدی
 (فان کان ابوا وجد لزم) اگر اب وجد صحیح اولور سه ایلدیکی عقد لازم اولور (وان کان غیرهما فلهمما الخیار
 اذا بلغا) و اگر بابا وجددن غیر بی ولی اولور سه اول صغیر و صغیره ایچون خیار واردر چنکه ایکسی دخی بالغ
 اولسدر ابو حنیفه و محمد رجھما الله تعالی قنده زیر قرابت اخناقصه در نقصان ایسه قصور شفقتی مشعردر
 اول تقدیرجه مقاصده خلل تطرق ایدر زیر نکاحده کفو و مهرک ورا سنده نیچه مقاصد واردر حسن
 خلق و سوء خلق و لطافت عشرت و غلظت عشرت و کرم صحبت و توسیع نفقه بوکا مشابه اولان شیلر کبی
 بونلر ایسه کفایت و مهردن اهمدر بوکا ایسه موفق اولوب اجرا الیک جدیدلیغ و نظر صائب ایله اولور اب
 وجددن غیر ینه نقصان قرابت اولمغله قصور شفقت ظهور ایدوب چندان مقید اولما فله خلل واقع اولور
 پس بو تقدیرجه حیاء ادراک ایله تدارک اولنق لازم کلور و غیر الاب و الجدد اطلاق انابه و قاضی به مشا اول
 اولور صحیح اولان دخی بودر انانک قصور رأی و قاضینک قصور شفقتی اولمغله حین بلوغده مخیر اولور لر
 (او عیال بالنکاح بعد البلوغ) یا خود بعد البلوغ نکاح اولدیفن بلسه لر ینه مخیر لدر زیر حین بلوغده
 نکاحدن خبردار دکالر ایدی (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف ایچون خلاف واردر یتیم و یتیمه ایچون کرک بلوغ
 اولدقندن کرک بعد البلوغ عالم اولدقندن مخیر اولنق بودر دیر (و سکوت البکر رضا) و بکرک بلوغ
 و علمد نصکره سکوتی رضادر (ولا ینتد خیارها الی آخر المجلس وان جهلت به انها الخیار بخلاف المعتقة)

اول برك مخبر ايجي مجلس آخرينه دك تمتد اولمز اكر كندی ايجون خیار اولديغنی بئزسه ده اما معتقه نك جهلی بو نك خلا فجه در * مثلا بر صغیره بی باباسی و دده سندن غیرى و لیبی بر كسته به تزویج ایلسه یا كندوسی نكاح اولدیغن بلسه یا خود بلسه بالغ اولدوقده اول برك ايجون مخبرك واردر و اكر مجلس اولنده سكوت ایدرسه رضادر انك سكوتی مجلس آخرينه دكین تمتد اولمز همان اشدوی ساعت دیلر سه رد ایدر دیلر سه قبول ایدر یوخسه اول مجلسك آخرنده راضی اولم فسخ ایدرم دیدیگی معتبر دكلدر اما معتقه بو یله دكلدر مثلا بر كسته جار یه سنی آخره تزویج ایلوب بعده اعتاق ایلسه عتق خبری جا ر یه و اصل اولدیغنی ساعت سكوت ایلوب و مجلس آخرنده نكاحی فسخه قادر در زیر اختیار بلوغ برك كندی انده در اول مجلسده جهلندن سكوتی كندو یه عذر در اول اجلدن آخر مجلسه دكین اختیار بلوغی تمتد اولور اما حرا اتره جهلی عذر اولمز زیرا (طلب العسل فر یضة علی كل مسلم و مسلمة) مضمونی او ز ره تعلم ایتلری لازم ایدی زیرانی علیه السلام (و أمر و اصیبنا نكم بالصلاة اذا بلغوا سبعا و اضر بوهم اذا بلغوا عسرا) بیور مشلر در و اول اجلدن حرا اتره جهل عذر اولمز (و اختیار الغلام و الثیب لا یطبل) غلام و ثیبده سكوت ایلسه اختیار باطل اولمز او برك و یا شتمق و غلام مهری و یروب و ثیب دخی قبول ایتلك كبی دخی بو كاپكزر فعالر ایسه (ولو قاما عن المجلس مالم یرضیا صریحا او دلالة) اكر ایکیسی دخی مجلسدن قاقار لر ایسه ده مادامكه رضایه متعلق صریحا یا خود دلالة برشی ایشلیه اختیار باطل اولمز او برك و یا شتمق و غلام مهری و یروب و ثیب دخی قبول ایتلك كبی دخی بو كاپكزر فعالر ایشلمیجه سكوت ایله اختیار باطل اولمز (و شرط القضاء للفسخ فی اختیار البلوغ لافی اختیار العتق) و اختیار بلوغده فسخ ايجون قضاء شرط قلندی اما اختیار عتقه قضاء شرط قلندی زیرا اختیار بلوغده ضرر قصور شفقتدن متوهم اولان خلادر اول ایسه غایت خفیدر ذكروانی یه شامل اولدی زیرا ایکیسی ماییننده اولان حقوقدن برنی حق آخره الزام قتلغه قضا لازمدر زیرا دفع ضرر خفی اولمغله هر كس فهمده عاجزدر قاضینك قضایسنه محتاجدر اما اختیار عتقه ضرر جلیدر قضایه احتیاج یوقدر زیرا معتقه نك زوجی ایکی طلاق ایله كندو یه مالك ایدی معتقه اولدوقده اوچ طلاق ایله مالك اولدی بو ایسه امر جلیدر انكاره مجال یوقدر كه الزامه محتاج اوله بو اجلدن انجق اثنایه مختص اولوب قضایه احتیاج اولمندی (فان مات احد هما قبل التفریق ورثه الاخر بلغا اولالا) پس اكر قبل التفریق ایکیسندن بری فوت اولسه باقی قلان فوت اولانه وارث اولور كرك خبر بالغ اولسون كرك اولسون زیرا مایینلر نده فرقت قضاء قاضی ایله واقع اولمق شرط ایدی بونده ایسه شرط بولمندی مشروط دخی كذاك بو تقدیرجه نكاح باقیدر بر برینه وارث اولور لر و مهر ك كلیسی واجب اولور قبل الدخول اولور سه ده كذا فی الزیلعی (و الولی هو العصبه نسبا اوسیا علی ترتیب الارث) ولی نسب جهلندن عصبه اولاندر و یا خود سبب جهلندن عصبه اولاندر ترتیب ارث اوزرینه یعنی ترتیب عصبات ولایت انكاحده دخی ارثه ترتیلری كبیدر * امدی اقرب اولیا او غلدر اندنصكره اوغلی او غلیدر هر نقدر آشاغله اولور سه بو كلام معتوهه و مجنونه ده متصوردر یوخسه صغیره ده متصور دكلدر اندنصكره بابا و بعده جد صحیح هر نه قدر یوقاری اولور سه اندنصكره بابا و انا بر قرداش اوغلی اندنصكره لاب و امعی اندنصكره لابعی بعده لاب و ام ابنعی و اندنصكره لاب ابنعی اندنصكره مولی عتاقه بونده ذكور و اناث بر ابردر اندنصكره عصبه مولی عتاقه در (و ابن المجنونة مقدم علی ایهها) و مجنونه نك اوغلی باباسی اوزرینه مقدمدر ابو حنیفه و ابو یوسف قنده زیرا ابن عصبو بنده مقدمدر نكاحده اولان ولایت ایسه عصبو بت میندر (خلافا لجمهد) امام محمد ايجون خلاف واردر زیرا بابا اوغلدن شفقتده اوفر در شول دلیل ایله كه بابانك نفسه و ماله ولایتی عامدر اما اوغلنك ولایتی انجق نفسه در ماله دكلدر (و لا ولایة لمدو لاصغیر و لا مجنون) و عبدو صغیر و مجنون ايجون ولایت یوقدر كندی نفسلرینه دخی ولایتلری یوقدر فكیف كه آخره ولایتلری اوله (و لا كافر علی ولده المسلم) دخی كافر ك مسلم اولان ولدی اوزرینه ولایتی یوقدر حق سبحانه و تعالی نك (ولن یجعل الله لكافرین علی المؤمنین سبیلا) قول شریفی عدم ولایتنه دلالت ایدر * امدی بو اجلدن كافر ك ولد مسلمی اوزرینه شهادتی مقبوله اولمز و بر برینه دخی وارث اولمز لر (فان لم یكن عصبه فلام ثم للاخت لابوین ثم للاخت لاب

ثم لولد الامم ثم لدوى الارحام الاقرب فالاقرب التزويج عند الامام) پس اگر عصبه بنفسه بولمز ايسه صغيره بي
 تزويج ام ايجوندر اكرام دخي بولمز ايسه لايون قزقز نداشي ايجوندر اكر اولدخي بولمز ايسه لاب قزقز نداشي
 ايجوندر اندنصره ولد ام ايجوندر اندنصره ذوى الارحام ايجوندر اندنصره دره جهده اقرب اولان تزويج
 اولنور و بوذكر اولان اوليا ايجون ولايت تزويج واردر ابوحنيفه قنده التزويج مؤخر مبتدادر فللام
 مقدم خبردراني تقديم ايلدى زيرا اصحاب فر ائضه اصلدر (خلافا لمحمد) امام محمد ايجون خلاف واردر
 انك قنده ولايت عصبات ايجوندر غيرى ايجون دكلدر و بيغمبر عليه السلامك (الانكاح الى العصبات)
 قول شريفى بوكادليل ايدوكنه ذاهب اولمشدر (وابو يوسف معه فى الاشهر) و ابو يوسف امام محمد ايله در
 ايكي روايتك اشهرنده (ثم لولى الموالاة) اندنصره تزويج مولى مولات ايجوندر و مولى مولات عبارتى
 اولدر كه بر كسبه مجهول النسب اولوب اصلا وارثى اولسه امدى بر كسبه سن بنم وارث اول اكر جنابت
 ايدرسم جنايم و پرديسه اولدخي قبول ايسه بومقوله يه مولى مولات دينلور بومقوله نك تزويجى مولى
 مولات ايجوندر يعقوب باشا ديمشدر كه مولى مولات اجنبى و صغيره و صغيره بيننده وجو دينك صحى
 محل نظر در ابوقدر واردر كه بلا واسطه مولات اولمق واجب اولمز بلكه مولات صغيره و صغيره نك باباسى ايله
 تحقق اولور دينله (ثم لقاض فى مشوره ذلك) اندنصره تزويج براتنده ولايته اذن يازلمش قاضى ايجوندر
 (ولا بعد التزويج اذا كان الاقرب غائبا) و قيجن ولى اقرب غائب اولسه ولى ابعدا ايجون تزويج الملك واردر
 اما امام زفر قنده ابعدا نكاحى جائز دكلدر زيرا اقربك ولايتى قائمدر و برحق كه بر شخص ايله قائم اولسه
 غيبته باطل اولمز و بو اجلمدن ولى اقرب هر قنده ايسه تزويج صغيره ايمسى جائزدر غيبته دخي ولايت
 ثابتدر بو تقديرجه ابعدا ايجون ولايت تزويج بوقدر بزم ايجون دليل بودر كه ولايت نظريه در و نظر
 و شفتهده دكلدر كه راي ايله منتفع به اوليان كسبه يه تفويض اولته امدى ولى اقرب غائب موتى
 منزله سنه تنزىل اولنوب ابعده ولايت تفويض اولدى و ولى اقرب اولديغى برده تزويج ايلسه
 جواز نه تسليم اولمز تسليم اولنديغى تقديرجه ولى ابعدا ايجون اكر بعد قرابت وار ايسه قرب تدبير واردر
 و ولى اقرب ايجون كرحه قرابت و ارايسه لكن بعد تدبير واردر * پس ايكيى متساوى اولان ايكي ولى
 مقامه اقامت اولنوب هر قنيسى عقد ايدر ايسه نافذ اولور (بحيث لا ينتظر الكفوء الخاطب جوابه)
 ولى اقربك غيبتى بر مكانده اولسه كه كفو خاطب يعنى صغيره نك كفو اولوب تزويج طالب اولان كسبه
 ولى اقربك جوابنه منتظر اوليه (وقيل مسافة السفر) و ديتلديكه ولى اقربك غيبتى مسافة سفر متدارى
 اوله (وقيل بحيث لا يصل القوافل اليه فى السنة الامرة) و ديتلشدر كه ولى اقرب بر مكانده اوله كه سنهده
 قوافل اول مكانه ايجق بر كره و اصل اوله اول مرتبه يه غيبت ديتلشدر بومرتبه قدورتك اختيار ايدر
 و بعضيلر بر ايلق يوله غيبت ديمشدر و بو كادشابه مسافة خصوصنده اقوال كثيره يازلمشدر (ولا يصل بعدده)
 ولى ابعدا ولايتى ولى اقربك عودى ايله باطل اولمز (ولو زوجها وليان متساويان) و اكر اول صغيره بي
 مرتبهده متساوى اولان ايكي ولى تزويج ايلسه لر مثلا اقربان ايكي قزقز نداش كى (فالعبرة للاسبق) اعتبار
 ابتدا تزويج ايدن ايجوندر زيراني عليه السلامك (اذ انكح الوليان فالاول اولى) حديث شريف بوكادليلدر
 (وان كانا باطلا) و اكر ايكي ولى نك آخره تزويجى معا اولورسه يعنى مقدم و مؤخر اوليوب برابر واقع اولورسه
 ايكيى دخي باطل اولور (ويصح كون المرأة و كيلة فى النكاح) و خاتونك نكاحده و كيل اولمى صحيح اولور
 زيرا نكاحده معتبر اولان بلوغ و عقلمدر * پس رجل اوزرينه مترتب اولان مرأة اوزرينه دخي مترتب اولور
 * فصل * (تعتبر الكفاءة فى النكاح نسبيا) نكاحده برابرلى يعنى بربرينه نسبيا نظير اولمق اعتبار اولنور زيرا
 نبى عليه الصلوة والسلام (الا يزوج النساء الا الاولياء ولا يزوجن الا من الاكفاء) بيوردقلى كفاءتك لزومنه
 دليل قويدر اما سفيان ثورى حضر تلى ديديكه نكاحده كفاءته مرات اولمز زير اناس بربرينه نظير در نكاح
 نبى عليه السلام حضر تلى نكاح (الناس سواسية كاستان المشط لافضل لعترتى على عمر انما الفضل بالتقوى)
 حديث شريفى عدم كفاءة الدر و حق سبحانه و تعالى نكاح (ان اكر صك عند الله تقاكم) نص شريفى دخي بوقولى
 مؤيددر انتهى اما بزم ايجون دليل حضرت رسول اكرم صلى الله تعالى عليه و سلمك (قرىش بعضهم اكفاء لبعض)

بطن بعد بطن و العرب بعضهم اكفاء لبعض قبيلة بقبيلة و الموالى بعضهم اكفاء بعض رجل رجل
 قول شريفيدر و مواليدين مراد عتقاد و كفاة مصدر در و كفو اسمدر (فقر يش بعضهم اكفاء بعض
 و غيرهم من العرب ليسو كفو لهم بل بعضهم اكفاء بعض) امدى قر يشك بعضى بعضينه كفو در و عربدن
 قر يشدن غيرى قبيله قر يش قبيله سنه كفو دكلدر بل كه عربك بعضى بعضنه كفو در و قر يش ماينده
 تفاضل اعتبار اولمز حتى هاشمى قر يشى تزوج ايلسدر دا اولمز زيرا نبى عليه السلام قرنى عثمان رضى الله عننه
 تزوج ايلسدر حالبو كه عثمان حضر تلرى بنى عبد الشمس قبيله سندن ايدى و على كرم الله تعالى وجهه قزى
 ام كلثومى عمر رضى الله عننه تزوج ايتدى و حضرت عمر قر يشى ايدى هاشمى ذكل ايدى (و بنوا باهله
 لبوا كفوء غيرهم من العرب) و بنوا باهله قبيله سى عربدن كنديلردن غير ينك كفوى دكلدر بنوا باهله
 بر قبيله نك اسميدر اصلده همدانده بر عورتك اسميدر و قبيله مزبوره حساست و دنات ايله مشهوره در
 عظام ميته بى طبخ ايدوب ياغنى آلورلر ديرلر العهده على راو بها و بر عارف ديمشدر كه كشينك نفسى
 باهله دن اولدقد نصكره اصلنده هاشمى اولمق آدمه نفع و برمز (و تعتبر فى العجم اسلا ما و حرية) و محمد
 يعنى عربدن غير يده كفاة اسلام و حريةت جهتندن اعتبار اولنور يوخسه نسب جهتندن اعتبار
 اولمز حتى صحابه كز بن رضوان الله تعالى عليهم اجمعين نسب ايله افتخار ايتدكلنده سلمان فارسى
 رضى الله تعالى عنه (انا افتخر بالاسلام لابل سواه) ديو جواب ايدر دى (فسل او حرا بوه كافر او رقيق) امدى
 مسلم ياخود حر كه اول مسلك ياخود حرك باباسى كافر ياخود رقيق اولسه (غير كفوء لمن لها اب فى الاسلام
 او الحرية) كفوء دكلدر شول خاتونه كه انك اسلامده ياخود حر يته باباسى اوله و زوج طالب اسلامه كندوسى
 يكش اوله (و من له اب فيه او فيها غير كفوء لمن لها ابوان) و شول كسنه نك اسلامده ياخود حر يته باباسى
 اولسه كفوء اولمز شول خاتونه كه اسلامده ياخود حر يته باباسى و ددسى اولسه زير ارق اثر كفر در و كفرده
 ايسه معنى ذل وارد و حكم كفاءته نسيه اعتبار اولنور (خلافا لابي يوسف) ابو يوسف ايچون خلاف
 واردر ابوان اعتبارى لازم دكلدر زيرا ابو يوسف رحمه الله تعالى و احدى مثنى به الحاق اليك كندى مذهبيدر
 چن شاهدلر بر غائب كسنه نك اسمنى و باباسى اسمنى ذكر ايتسدر انك قتنده تعريف حاصل اولوب جدك ذكرينه
 حاجت يوقدر اما ابو حنيفة و امام محمد قتنده جد آكلق لازمدر (و من له ابوان كفوء لمن لها آباء) و شول
 كسنه نك كه اسلامده ياخود حر يته باباسى و جدى اولسه اول كسنه كفوء در شول عورته كه انك
 اسلامده ياخود حر يته باباسى و دده لرى اوله زيرا تعريف اب وجد ايله حاصل اولور فضل اولان عفودر نقص
 اولان محودر (و تعتبر ديانة) كفاة ديانة دخى اعتبار اولنور ديانت ديديكى تقوى و صلاحدر (خلافا لمحمد)
 امام محمد خلاف ايدوب ديانة اعتبار اولمز زيرا ديانت امر آخرتدر انك اوزينه احكام دنيا مبنى اولمز
 اما امام محمد جواب و يريلور كه قبول شهادت امور دنيا دندر لكن ديانت اوزينه بنا اولنور بوتقديرجه
 كفاءته معتبردر (فليس فاسق كفواً لبنت صالح) پس فاسق صالح كسنه نك قزينه كفوء دكلدر
 (وان لم يعلن كذا فى اختيار الفضلى) اكر اول فاسق فسقى آشكار ايترسده كفوء دكلدر اختيار فضليه
 بولمجه در اما بعض مشايخ قتنده فاسق اكر اعلان ايتز ايسه صالحك قزى ايچون كفوء اولور حتى امام
 ابو يوسفدن مرويدر كه چين فاسق اصحاب مروندن اولوب احوالى مستر اولورسه كفوء اولور زيرا اظهار
 ايتمكده خاتونه عار لاحق اولمز فليس ده اولان فافاء فصيحده در ديانة قولى ايچون تقر يعدر بوتقديرجه ديانت
 اعتبار اوليچق فاسق بنت صالح ايچون كفوء دكلدر (و تعتبر مالا) مال جهتند كفاة دخى معتبر
 اولور مهر و نفقه به مالك اولمق اعتبار اولنور (فالعاجز عن المهر المجلل او النفقة غير كفوء لفقيرة)
 امدى مهر مجلدن ياخود نفقه دن عاجز اولان رجل فقيره به كفوء دكلدر زيرا مهر بدل بضع در و فاسى
 لازمدر و نفقه ايسه ازواجك قوام و دوامنه سبيدر امام ابو يوسف قتنده نفقه به قادر اولديغى كفايت ايدر
 و نفقه دن مراد هر كون خاتونك نفقه سى مقدارى شى كسب ايتسيدر و بعضيلر قتنده برسته نك نفقه سيدر
 و بعض آخر قتنده التى ايتك نفقه سيدر (و القادر عليهما) و نفقه و مهر اوزرينه قادر اولان (كفوء لذات اموال
 عظام عند ابى يوسف رحمه الله تعالى) اموال عظام صاحبي ايچون كفوء در ابو يوسف قتندر بر اموال معرض و والده

اولغله غسانك ثباتي يوقدر زيرا اكثر مال مذموم مددر بيغمبر عليه السلامك (هاتك انكثرون الامن قال بهاله
هكذا وهكذا اي تصدق به) قول شرقي مالك عدم اعتبار بینه دليلدر (خلافا لهما) ابو يوسف و امام محمد
ايچون خلاف وارد انلر قنده غسانه كفاءت معتبر در (و تعتبر حرفة عند هما وعن الامام روايتان)
امامين قنده كفاءتده شرف حرفت اعتبار اولنور و امام اعظمدرن ايكي روايت وارد بري حرفتك اعتباري
و بري دخي عدم اعتبار بدر زيرا كاه اولور بر خسيس حرفنده ايكن شريف حرفته نقل ايلك ممكن اولور
بو تقد برجه اعتبار اولنر (خسائك او حجام او كناس او دباغ غير كفؤ لعطار او بزاز او صراف و به يقتي)
امدي چولخه و حجام و كناس و دباغ عطار ايچون و صراف و بزاز ايچون كفؤ دكلدر در (ولو تزوجت غير كفؤ
فالولي ان يفرق بينهما) و اگر خاتون كفؤ ندرن غيري بي زوج ايلسه و ليسي ايچون مايلنر بن تفریق ايلك وارد
(و كذا لو نقصت عن مهر مثلها ان يفرق ان لم يتم مهر مثلها) و بینه مسئله سابقه كيدر اگر خاتون
مهر مثاندن نقصان ايلسه ولي ايچون تفریق ايلك وارد يا خود مهر مثلي تمام ايتدر مك وارد
(خلافا لهما) امامين خلاف ايندوب مهر مثنده ولي ايچون حق اعتراض يوقدر (و قبضه المهر او بجهيره
او طلبه بالفقته رضاء) و لينك مهر مثلي يا خود جهازي قبض ايلسي يا خود نفقه طلب ايلسي رضادر
(لا سكوته) و لينك سكوتي رضادر و سكوت بر قاج محله نطق مقاضنه اقامت اولنور * او ايكيسي بكرك
و ليسي تزويج ايچون اذن طلب ايلد كده بكرك سكوتي نطق كيدر * ايكنجيسي مهرني قبض ايتد كده
سكوت ايلسيدير * او چنجيسي بكر بالغه اولدقده سكوتيدر * در دنجيسي برخاتون تزوج ليتمكه مين
ايدوب باباسي كندو بي تزويج ايتد كده سكوتي نطقدر و حانث اولور * بشنجيسي بر كسنه به برشي تصدق
اولدقده سكوت ايلسي قبولدر اول سكوت نطق مقاضنه قائم اولور امامو هوب لهك سكوتي نطق مقاضنه
قائم اولماز * النجيسي بر كسنه مجلسده بر كسنه به برشي هبه ايلسه ليكن هبه اولئان شي اول حينده قبض
اولنوب مجاس دخي تمتد اولسه و آخر مجلسده مو هوب عليه اول شئي قبض ايتد كده قبولدر * يدنجيسي
و كيلك سكوتي دخي قبولدر مثلا بر كسنه بن سني فلان شينه و كيل ايلدم ديد كده سكوت ايلسه قبولدر
و صكره رده قادر اولور * سكرنجيسي مقر لهك سكوتيدر يعي بر كسنه به سن بم قزم سن ديد كده اول سكوت
ايلسه اول سكوت قبولدر و صكره رده قادر در * طقوزنجيسي مفوض اليهك سكوتي تفويض و قبولدر
و اول دخي رده قادر در * اوننجيسي موقوف عليهك سكوتيدر ورده قادر در و دينلشدر كه رده قادر دكلدر
اون برنجيسي بيع تلجيهده احد متبا يعينك سكوتيدر مثلا بر يسي ديه كه ما بتمزده بيعه متعلق اولان معناني
صحیح ايدلم ديد كده آخر سكوت ايلسه بودخي نطق مقاضنه قائم اولور * اون ايكنجيسي مالك قديمك
بين القاين مالي قسمت اولدقده سكوتيدر * اون او چنجيسي خيار ايله عبد اشتر ايدن كسنه عبدي بيع
و شر ايلديكين كورد كده سكوت ايلسه سكوتي خياري مسقطدر * اون در دنجيسي مشتري مبيعي قبض
ايلد كده بايع سكوت ايلسه سكوتي اذ نيدر كرك بيع صحیح اولسون كرك فاسد اولسون * اون بشنجيسي
شفعيك سكوتيدر * اوننجيسي مولى عبدك بيع و شر اسن كوروب سكوت ايلديكيدر بو سكوت تجارت
ايچون اذ نيدر * اون يدنجيسي اگر مولى يمين ايتسه كه عبدنه تجارت ايچون اذن و بر ميه بعد بيع و شر ا
ايلدو كين كورد كده سكوت ايلسه حانث اولور سكوتي نطق مقاضنه قائم اولور * اون سكرنجيسي بر كسنه
عبدني بيع ايلسه يا خود رهن ايچون و ير سه يا خود جنائت ايچون تسليم ايلسه مزبورك سكوتي عبد اولديغنه
اقراردر اگر عاقل ايسه اما جاريه و يرمك ايچون كندويه بيعه عرض ايچون يا خود تزويج ايلك ايچون
استيدان اولدقده سكوت ايتسه اقرار دكلدر بو سكوت يوقار و ده ذكر اولئانك خلافيدر * اون طقوزنجيسي
بر كسنه فلان كسنه بي خانه مه نزل ايتدر ميه يم ديومين ايتسه حالبو كه اول كسنه داره نزل ايتش اولسه
اگر سكوت ايتسه حانث اولور اما او مدن چيق ديوسو ايلسه بعد سكوت ايتسه حانث اولماز * بكرنجيسي
بر كسنه برشي اشتر ايلدن مقدم عيني خبر و يردكلرنده سكوت ايدرسه عيبه رضادر اما اگر خبر عال ايسه
اگر فاسق ايسه امام اعظم قنده رضادر دكلدر اما اماهين قنده فاسق ايسه رضادر * بكرمي برنجيسي
بر كسنه نك خاتوني وضع حمل ايلد كده سكوت ايلسه اقراردر * بكرمي ايكنجيسي بر كسنه نك خاتوني يا خود

قریبی کندینک عقار بینی بیع ایدر ایکن کوروب سکوت ایلسه اقرار در که اول شیء کندینک اولیه *
 یکر می اوچجیبسی برکسنه کوردیکه کندونک قوما شنی یاخود او بینی بیع ایتدیلر و برکسنه دخی الوب
 نیجدمان تضرف ایتدی حالبو که بوکسنه سکوت اوزره اولدی انک دعویسی ساقط اولور مزبور سکوتی
 کندونک اولماسنی اقرار در * یکر می دردنجیبسی شرکت عنان ایله شریک اولانک یریبی آخره دیسه
 شوچاره بی خاصه کندی نفسم ایچون آلمشدر شریک آخر سکوت ایسه بالکزانک ایچون اولمسنی اقرار در *
 یکر می بشجیبسی برکسنه نک وکیل شرا عینده شوشئی کندم ایچون اشتر ایدرم دیوجواب ایتدک، موکل
 سکوت ایسه اذیدر اول شیء وکیل اولور * یکر می الذجیبسی صبی عاقل بیع و شرا ایتدکده ولیسی
 سکوت ایتسی اذیدر اول شیء ولینک اولور * یکر می یدنجیبسی برکسنه طلومی ایله صوبی الوب بر آخر
 کسنه شق ایدوب طلومک صوبی دوکسه صاحبی سکوت ایسه رضادر * یکر می سکننجیبسی برکسنه
 عیدن استخدام ایتمهکه عین ایسه عبد بلا اذن کندو ید خدمت ایتدکده سکوت ایدوب نهی ایتسه حاش
 اولور * یکر می طقوزنجیبسی برخاتون قزینک جهازی ایچون باباسنک متاعندن بر مقدار شیء و یرسه
 حالبو که باباسی حاضر اولوب سکوت ایسه رضادر باباسی استزاده قادر دکادر * اوتوزنجیبسی خاتون قزینک
 جهاز ندن عادت اولان طعام ایچون باباسنک مالندن انفاق ایدوب و باباسی سکوت ایسه اذن ندر اناسنه
 چکدر مکه قادر دکادر * اوتوز برنجیبسی برکسنه برچاره بیع ایدوب و افرحلی و قولانغنده ایکی منکوشی
 اولسه لکن بیع و شرا ده شرط اولسه و مشتری جاریه بی ذکر اولنان اشیا ایله قبض ایدوب کتسه و بیع سکوت
 ایسه تسلیدر اول شیء مشتری نکدر انک اولور * اوتوز ایکنجیبسی برکسنه بر شیخنن قرابت ایسه حالبو که
 شیخ سکوت ایدوب جواب ایسه شیخ سکوتی جواب و اذن منزله سنده در * اوتوز اوچجیبسی تزکیه
 شاهدین ایچون بر قاچ کسنه دن سؤال اولنسه انلر دخی جواب و برمیوب سکوت ایسه لر سکوت تلی
 تعدیلدر * اوتوز دردنجیبسی برکسنه بر شئی رهن قومق ایچون آخیه سو یلسه اولدخی قبول ایتسه
 و مایندن بر قاچ ساعت مرور ایدوب بعده مرتهن رهنی الوب قبض ایتدکده رهن سکوت ایسه اذیدر
 ذکر اولنان مسائله بر مقداری خلاصه دن و بر مقداری جامع الفصولیندن و بر قاچی قنیه الفتا و ادن
 و بر قاچی ظهیر یه دن نقل اولمشدر و اشباه و نظارده دخی مسطور در شبهه سی اولان اشباه و نظار مر اجعت
 ایلسون (و ان رضی احد الاولیاء فلیس لغيره الاعتراض) و اگر صغیره نک رتبه ده متساوی اولان اولیاسندن یریبی
 نکاحه راضی اولوب نکاح ایسه غیر یسی ایچون اعتراض یوقدر یعنی عقد نکاحی فسخه قادر دکادر در
 اما عاتد اولان ولیدن اقب ولیسی و ارایسه انک ایچون فسخ ایلک وارد * فصل * وقف تزویج فضولی
 او فضولین علی الاجازة) بر فضولینک یاخود ایکی فضولینک تزویجی اجازت اوزره موقوف اولدی مثلا
 برکسنه بزرجلک خبری یوغیکن بر عورته نکاح ایسه یاخود عورتنک دخی خبری یوغیکن بر آخری دخی
 خبری اولمیان رجله تزویج ایسه ایکی سنک دخی نکاحی اجازته موقوفدر (و بتولی طرفی لنکاح واحد بان کان
 ولیا من الجانبین) و نکاحک ایکی طرفینده برکسنه ولی اولور ایکی جانبندن ولی اولمقلق ایله مثلا برکسنه بی
 قرندا شی قزینی بر آخر قرنداشی او غلونه نکاح ایچون ایکی طرفک ایجاب و قبولنه ولی ایتمک اولور
 (او وکیلانمهما) یاخود اوعورت طرفندن وکیل اوله (او ولیا و اصیلا) یاخود بر طرفندن ولی و بر طرفندن
 اصیل اولمق ایله ایکی طرفندن ولی اولور * مثلا برکسنه عم سنک صغیره قزینه کندی نفسیچون نکاح ایسه
 کندی طرفندن اصیل قز طرفندن وکیل اولمش اولور (او ولیا و وکیلا) یاخود بر طرفندن ولی و بر طرفندن
 وکیل اولسه * مثلا کندی قزینی بر آخرک وکیل اولوب نکاح ایلمک کی (او وکیلا و اصیلا) یاخود
 وکیل و اصیل اوله * مثلا بر خانونک وکیل اولوب کندی نفسیچون نکاح ایلمک کی (ولایتا لهما فضولی
 ولو من جانب) و نکاحک ایکی طرفنه بر فضولی تولى ایدمهز اگر بر جانبندن دخی اولور سه (خلافا لابن یوسف)
 ابو یوسف ایچون خلاف وارد انک قنده فضولی واحد ایکی طرفک نکاحته تولى ایدر حاصل کلام
 فضولی ایچون التی مسئله وارد التی مسئله نک اوچی اجازته موقوفدر اتفاقا اولکیسی بر فضولی
 غائب و غائبه اولان اوعورت ایچون (تزوجت فلانة) دیسه فضولی آخر (زوجتها منک) دیسه

یا خود بر عورت بر غائب اراچون (زوجت نفسی من فلان) دیسه فضولی ذخی قبلت دیسه بو اوچ مسئله ده
 اتفاق اوزره اجازه موقوفدر و اوچ مسئله ذخی اختلافیدر اولکی مسئله بر فضولی (زوجت فلان من فلان)
 دیسه حالبو که ایکسی ذخی غائب اولسه و قبلت دیر بر کسنه اولسه یا خود (زوجت فلان) دیسه حالبو که
 عورت غائب اولسه قبلت دیر بر کسنه اولسه یا خود بر عورت (زوجت نفسی من فلان) دیسه و اول آدم
 غائب اولسه و قبلت دیر بر کسنه اولسه بو اوچ مسئله قتنده اجازه موقوفدر زیر احاضر اولدقلرنده اذن
 ایله تمام اولور ابوحنیفه و امام محمد قتنده بو قولار باطلدر ابو یوسف ک قیاسی بودر که اگر ایکی جانبدن مأمور
 اولسدر نکاح منعقد اولوردی چونکه فضولی اولدی بنه منعقد اولور انجق اجازه توقف ایدر ابوحنیفه
 و امام محمد ایچون دلیل بودر که عقدک شرطی یعنی نصفی موجود بولندی حتی آخردن قبول بولمزدن مقدم
 رجوعه قادر اولور مجاسدن قیام ایله باطل اولوب ماورای مجلسه توقف ایاز بیع کبی امام ابو یوسف ایچون
 ایکی جانبدن مأمور اولدقلرنده نکاح منعقد اولور دیدیکی بوکا مخالفدر زیر انلرک قتنده جاری اولان عقد
 نامدر ایجاب و قبول بولندی ایچون انلرده اجازه توقف ایدر مانحن فیه ده اولانه باقر مسئله باطلدر اجازه توقف
 ایاز (ولو امره ان تزوجه امره فزوجها لا یصح عندهما وهو الاستحسان) و اگر بر رجل بر کسنه به امر
 ایسه که کندو به بر خاتون تزویج ایله اول کسنه اکا آخرک جاریه سنی تزویج ایسه اما من قتنده صحیح
 دکادر استحسان ذخی بودر زیر مطلق متعارفه مصر و قدر که اول متعارف تزویج اکفادر (وعند
 الامام یصح) و امام اعظم قتنده صحیح اولور زیر اللفظ مرأهک اطلاق حریه و امهیه شامل اولور حتی
 بر کسنه عورت تزویج ایسه یمین ایسه حریه و امهیه شامل اولوب هر قنغیسنی تزویج ایسه حانث
 اولور (ولو تزوجه امرأتین فی عقدة لایلزم واحدة منهما) و اگر امر ایلدیکی کسنه ایکی عورته بر عقدده
 تزویج ایسه اول ایکی عورتدن هیچ بریسی لازم کلز زیر ایکسنتک نکاحنی تنفیذ و جدیوقدر امره مخالفت
 اولدی ایچون و ایکسندن برینی تنفیذ ممکن دکادر جهالت اولدی ایچون و برینی تعیین ذخی ممکن دکادر
 قنغیسی اولی ایدوکی بیلنمکه بو تقدیرجه تفریق واقع اولوب هیچ بریسی لازم کلز (ولو زوج الاب و الجد الصغیر
 الصغیره بغبن فاحش فی المهر او من غیر کفو جاز) و اگر باباسی یا خود ددهسی صغیر و صغیره بی مهردن
 غبن فاحش ایله یا خود کفوندن غیریه تزویج ایسه جائزدر ابوحنیفه قتنده (خلافا لهما) امامین ایچون
 خلاف وارددر ولایت شرط نظر ایله مقیددر شرط نظر اولدقده عقد باطل اولور زیر امهر مثلدن آشاعه
 اولیجق شرط نظر بولمادش اولور عدم کفاه خود ضرر فاحشدر جائز دکادر (ولیس ذلک لغیر الاب و الجد)
 و مهرده غبن فاحش و کفوندن غیریه تزویج اب وجددن غیریه ایچون دکادر

باب المهر

بو باب مهر بیانده در ومهرک نیجه اساسی وارددر بری صدق و بری نخله و بری اجر و بری فریضه و بری
 عقردر (یصح النکاح بلاذکره و مع نفیه) مهری ذکر ایتمکله و مهری نئی ایتمکله یعنی بلا مهر اولسون دیمکله ده
 نکاح صحیح اولور ومهرک عدم تسمیه سببه نکاحک محتمله بر فردک خلاقی یوقدر زیر حق سبحانه و تعالیک
 (فانکحوا) قول شریفی بوکا دلالت ایدر و نکاح لغة انضمامی و ازدواجی اخبار ایدر * امدی مهردن
 سکوت ایله متنا کحین بیننده نکاح تمام اولور اگر دینلورسه که لایق اولان بو ایلدیکه مهرسن نکاح صحیح اولمیه
 زیر امهر ذخی واجبدر بیع و ثمن کبی تکیم بیعه ذکر ثمن ترک اولنسه فاسد اولدیغی کبی بودخی فاسد اولمق
 کرک ایدی بوکاجواب بریلور که وجوب مهر نکاحک صحیح ایچون دکل ایدی بلکه محاک شرفته انابت
 ایچوندر اول تقدیرجه صحت نکاح ایچون مهرک ذکر نه حاجت یوقدر (واقله عشرة دراهم) ومهرک اقلی
 اوندر همدر و بیغمبر علیه السلامک (لامهر اقل من عشرة دراهم) قول شریفی بوکا دالدر زیر او جوابا
 حق شرعدر محاک شرفنی اظهار ایچون (فلوسمی دونها لزمت العشرة) و اگر اون درهمدن اقل تسمیه
 اولنورسه ینه اون درهم لازم اولور (وان سماها او اکثر لزم التسمی بالدخول او موت احدهما) و اگر اون یا خود
 اولندن زیاده تسمیه اولنسه دخول ایله یا خود ایکسندن برینک موتی ایله تسمی لازم اولور زیر دخول ایله
 مبدل منهک تسلیمی متحقق اولوب بدلاک لزومی مقتضی اولدی و موت ایله نکاح منتهی اولدیکه دفعه قابل

محل قائمندی برشی که منتهی اوله مقتضی موجود و مانع منتهی اولد یعنی چون جمیع لوازمی ایله متأکد
 و مقرر اولور (و نصفه بالطلاق قبل الدخول و الخلوۃ الصحیحة) و دخول و خلوت صحیحه اولمز دن مقدم
 طلاق ایله مسمانک نصفی لازم اولور حق سبحانه و تعالینک (و ان طلقتموهن من قبل ان تمسوهن و قد فرضتم
 لهن فریضة فنصف ما فرضتم) قول شریفی بو کا حجت قاطعه در و خلوت صحیحه دخول مقابله قائم
 اولور ائمه حنفیه قتنده (و ان سکت عنه او نفاه لزم مهر المثل بالدخول او الموت) و اگر مهری بیاندن
 سکوت ابتدی ایسه یا خود مهری نفی ابتدی ایسه یعنی مهر اولمق اوزره نکاح ابتدی ایسه دخول یا خود
 موته مهر مثل لازم اولور (و بالطلاق قبل الدخول و الخلوۃ متعة معتبرة بحاله فی الصحیح) و دخول و خلوت دن
 مقدم طلاق ایله متعه لازم اولور او یله متعه که رجلاک حالی ایله معتبره در روایت صحیحه در * و معتبره
 متعه نک صفتی اوله یا خود متعه دن حال اولوب مبین هیئت فاعل اوله و متعه نک لزومی حق سبحانه و تعالینک
 (و متعه من علی الموسع قدره و علی المقتر قدره) قول شریفی ایله در (لا تنقص عن خمسة دراهم و لا تزد
 علی نصف مهر المثل) متعه بش در همدن ناقص اولمز و مهر مثاک نصفی اوزرینه دخی زیاده قلنمز (و هی
 در ع و خمار و ملحفة) و متعه در ع و خمار و ملحفة در در ع بدنی ستر ایندر خمار باش اور تومی در
 ملحفة طشره چیقده جله بدنی ستر ایند شیدر متعه نک اعلاسی ابریشدر اوسطی قز که ابریشم
 جنسندندر و ادناسی بزد ندر (و کذا الحکم لوتزوجها بخر او خنزیر) و ینه مهر مثل یا خود متعه واجب
 اولور اگر خیره یا خود خنزیره تزوج ایلسه (او بهذا الدن من اخل فاذا هو خیر) یا خود سر که دن شول
 کو په دیو تزوج ایلسه حالبو که انده کی خل دیدیکی خیر اولسه ینه مهر مثل لازم اولور ابو حنیفه قتنده زرا
 شرط فاسددر (خلافا لهما) امامین ایچون خلاف وارددر انلر قتنده و زنی مقداری سر که لازمدر مهر مثل
 لازم دکلدر (او بهذا العبد فاذا هو حر) یا خود شو عبده دیو تزوج ایلسه حالبو که عبیدیدیکی حر اولسه ینه
 مهر مثل لازم اولور ابو حنیفه و محمد قتنده (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف خلاف ابودوب خرده سر که نک
 و زنی مقداری لازم اولدیغی کبی بونده دخی عبداک قیمتی لازم اولسنه ذاهب اولشدر صاحب عنایه دیمشدر که
 امام محمد ذوات امثاله ابو یوسف ایله معاصر زرا حکم تسمیه به تعلق ایتمشدر و ذوات قیمته ابو حنیفه
 ایله در (او بثوب او بدایة لم بین جنسهما) یا خود ثوبه یا خود دایه به تزوج ایلوب جنسلرینی بیان ایتمسه
 ینه مهر مثل لازم اولور زرا مسمی اولان مجهول الجنسدر ثوب مذکور ابریشمدن اولمق وارو پنه دن
 یا خود گاندن اولمق وارددر اختلاف مقرر در و دایه دخی اجناسدر (او بتعلیم القرآن) یا خود قرآن تعلیم
 ایتمکه تزوج ایتمسه ینه مهر مثل لازم اولور زرا تعلیم مال متقومدن دکلدر (او بخدمة الزوج الحر لها سنة)
 یا خود زوج حر برسنه خدمت ایتمکه تزوج ایلسه ینه مهر مثل لازم اولور ابو حنیفه و ابو یوسف قتنده زرا
 خدمت جائز اولسه هر أه مالکة مستخدمه و زوج مملوک و خادم اولوردی بو ایسه خلاف شرعدر شافعی دیر که
 خدمت و تعلیم قرآن مهر دن اولمق جائزدر (و عند محمد لها قيمة الخدمة) و امام محمد قتنده خاتون ایچون
 خدمتک قیمتی وارددر یعنی اول خدمتک اجرتی نه مقدار اولورسه انی الور (و کذا یجب مهر المثل فی الشغار
 و هو ان یزوجه بنته او اخته علی ان یزوجه بنته او اخته معاوضة بالعقدین) ینه نکاح شعارده مهر مثل لازم
 اولور و شعار بر رجل قزینی یا خود قز قز نداشتی عقدنده معاوضه اولمق اوزره تزویج ایلمکدر بو تقدیرجه
 آخردن عوض اولان عقد صحیح اولور اکن شرط باطل اولوب هر برندن مهر مثل لازم اولور (و لوتزوجها
 علی خدمته لها سنة و هو عبد فلها الخدمة) و اگر اول خاتونی اکا برسنه خدمت ایتمک اوزره تزوج ایلسه
 حالبو که تزوج ایند عبد اولسه عورت ایچون زوجنی استخدام ایتمک جائزدر مهر مثل یوقدر و عبداک
 خدمتی مال ایله مطلوب بدر تسلیم رقبه بی مضمین اولد یعنی چون اما حر بونک خلافتجه در (و لو اعتق امته
 علی ان یتزوجها فعتقها صدقها عند ابی یوسف) و اگر جاریه سنی کندوسی تزوج ایتمک اوزره آزاد ایلسه
 اول جاریه نک عتی صدقیدر ابو یوسف قتنده زرا نبی علیه السلام صقیه بی اعتاق ایلدی و صکره زوج
 ایلوب عتقک صدقک اولسون دیو پیوردی (و عندهما لها مهر المثل) و ابو حنیفه و محمد قتنده مهر مثل لازم
 اولور زرا مهر البتة مال دن لازمدر عتی ایسه مال دکلدر عتی صداتی اولمق تسمیه سی باطل اولوب مهر مثل

واجب اولور (ولو ابت ان تزوجه فعلیها فیمتھاله اجماعا) و اگر چاره بدعتی اعتقاد این افندیسنه
 تزوجدن ابا ایدرسه اجماعا افندیسنه کندی قیمتی و یرمک چاره بیک اوزرینه لازم کلور ز چاره
 صاحبی عتیق مقابله سنده منفعتی شرط قلدی چونکه منفعت فوت اولدی قیمتی لازم کلدی چونکه منفعت
 فوت اولدی عتیق دخی منقض اولدی دینک کرک ایدی لکن بعد الوقوع اولغله عتیق منقض اولدی
 نقض بولنش اولور که قیمتی و یرمکدر و حر اولغله نکاحه جبر اولمز (و لبقوضه مافرض لها بعد العقد
 ان دخل اومات) و بلامهر مفوضه ایچون بعد العقد فرض اولنان شیء وارد اکر خاتون مدخول بها
 اولورسه یاخود فوت اولورسه یعنی ابتداء بلامهر عقد اولنوب بعده مایتنلرنده مهر دیو برشیء تسمیه
 ایتسدر اول تسمیه اولان لازم اولور (و للمتعه ان طلق قبل الدخول) و اکر قبل الدخول طلاق و یررسه متعه
 لازم اولور (و عندابی یوسف نصف مافرض) و ابو یوسف قتنده بعد العقد فرض اولان شیک نصفی لازم
 اولور (و ان زاد فی مهرها بعد العقد لذمت) و اکر زوج بعد العقد خاتونک مهرنده زیاده ایدرسه اولز یاده لازم
 اولور امام زفر خلاف ایدوب دیر که بعد العقد اولان زیاده هبه در اصل عقده داخل اولمز (و تسقط بالطلاق
 قبل الدخول) و قبل الدخول اولان طلاق ایله زیاده اولان مهر ساقط اولور ابوحنیفه و محمد قتنده
 (و عندابی یوسف تنصف ایضا) و ابو یوسف قتنده بعد العقد زیاده اولنان مهر تنصیف اولنور ماضاده
 اولان کی (و ان حطت عنده من المهر صحیح) و اکر خاتون مهرنده زوجنه حط ایلسه صحیح اولور زیر مهر
 خاتونک بقاء حقیقیر یعنی مجمل و مؤجلده انکیچون حق لازمدر تنزیل ایسه رجله ملاقی اولسی حالت بقاده
 اولور کر چه حال برشیء وجوده کلز لکن بعده حق مزبور و یرمک لازم کلدکه تنزیل مذکور دخی ملاقی اولمش
 اولور حالت بقادر اول اجلدن جائز اولور (و اذا خلا انزوج بها بلا مانع من الوطیء حسا و شرعا و طبعاً
 کمرض یمنع الوطیء و رتیق) و اکر زوج خاتون ایله حسا و شرعاً طبعاً و طبعاً مانع شیء اولمدن خلوت اولسه مثلاً
 و طیء منع ایدر مرض کی دخی رتیق کی و رتیق اصیلوق دید کله شیدر اوستره ایله شق ایتیمنجه جماعی ممکن دکلدر
 بو ذکر اولنان ایکی مرض حسا اولدیغنه دلیلدر (و حیض و نفاس) دخی حیض و نفاس کی بویکیسی
 مانع طبیعیدر (و صوم رمضان و احرام فرض و نفل و حیض و نفاس لزمه تمام المهر) بو ذکر اولنان علل لردن
 خالی اولوب خلوت صحیحه اولیحق تمام مهر لازم اولور (ولو كان خصیاً او عیناً) اکر خصی و عین دخی اولورسه
 ینه تمام مهر لازم اولور خلوت تله خلوت صحیحه در ز پرا آلتری سالمدر پس حکیم سلامتی اوزره جاری
 اولور خصی اولدر که آلتی برنده اولوب خصیتین قطع اولمش اوله عین اولدر که ذکر و خصیتین برنده اوله اما جماعه
 قادر اولیه (و کذا لو كان مجبواً) و ینه کامل مهر لازم اولور اکر مجبوب دخی اولورسه ز بر مجبوبک خلوتی
 خلوت صحیحه در ابوحنیفه قتنده و عورت اوزرینه مسحق اولان کندوی مجبوبک حالته کوره تسلیم
 ایدر مجبوبک حالی که مسحقدر اول درجه تسلیم بولندقدنصرکه کل بدلیکه تمام مهردر تمام مسحق اولور
 (خلافاً لهما) امامین خلاف ایدوب مجبوبک اوزرینه تمام مهر لازم کلز نصف مهر لازم اولور ز بر مجبوبک
 عجزی مر یضک عجزندن دخی زیاده در مر یضدن زوال مرضدنصرکه و طیء توقع اولنور بونده اصلاً توقع بوقدر
 خصی و عیننه تشبیه ایلکده مناسبت بوقدر ز پرا انلرک آلتری سالمدر اما مجبوبده آلت بوقدر ابوحنیفه
 طرفندن جواب و یریلور که مجبوب تزوج ایتدیکی انزال و استمتاع ایچوندر ایلاج ایچون دکلدر امام مر یضک
 زوجی ایلاج ایچوندر * امدی مجبوبک احوالی بویله اولیحق خلوتی خلوت صحیحه اولور (و صوم القضاء
 غیر مانع فی الاصح) و صوم قضاء اصح روایتده خلوت صحیحه بی مانع دکلدر ز پرا اعاده سنده کنارت بوقدر و بر روایتده
 مانعدر ز پرا اطالی صحیح اولمز الاعذار ایله اولور اول تقدیرجه خلوت صحیحه بی مانع اولور (و کذا صوم النذر
 فی روایة و فرض الصلاة مانع) و صلاتک فرضی خلوت صحیحه اولغله مانعدر صاحب الهدایه دیشدر که صلاة
 صوم منزله سنده در و صلاتک فرضی صوم فرضی کبیدر و نافله صلاة نافله صوم کبیدر و صاحب اختیار
 دیشدر که سن روایت خلوت صحیحه بی منع ایتمز الاصله فجر ایکی رکعتی و ظهر کدرت رکعت اولی هر مانع
 ز پرا مؤکددر و شول مکانه خلوت صحیحه اولور که برفر دانلرک احوال ینه مطلع اولیه بواجلدندر که مسجد
 یاخود حمامه یاخود طریقه خلوت صحیحه اولمز و کذاک اعمی و صبی عاقل یاخود مجنون اولسه صحیح از

و خاتونك بر كلب عقوری اولسه اولدی مانعدر (والعدّة تجب بالخلوة و لومع المانع احتیاطاً) و خلوت صحیحه ایله عدت واجبه اولور اكر مانع ایله اولور ایسه ده احتیاطاً یعنی اغلب احتمالی و طئی اولمق توهمی ایچون عدت لازم اولور عدت حق شرعدر زوجین بو عدتی اسقاط ایدرز دیمکه قادر دكلدر در و عدته حق شرع تداخل ایدر مثلاً صاحب قدوری کندی شر حرارنده دیشلردر که اكر مانع شرعی اولور سه حقیقه ممکن ثابت او یغیچون عدت واجبه اولور و اكر مانع حقیقی اولور سه مرض و صغر کبی حقیقه ممکن منعدم اولغله عدت واجبه اولمز اما صاحب بیانیه دیشدر که هر موضعه که حقیقه و طئی ممکن اوله و لکن بر مانع منع ایسه انده عدت واجبه اولور مثلاً اصیلغده فتق ایله و طئی تصور اولنور و مجبو بده سحق ایله اما هر موضعه که حقیقه و طئی ممکن اولیه مریض و نحیف صغیر و صغیره کبی بونده اتفاقاً عدت واجبه اولمز (و المنة واجبة لمطابقة قبل الدخول مالم یسم لها مهر) و مهر تسمیه اولنمیوب قبل الدخول مطلقه اولان خاتون ایچون متعه واجبه زیرا انتفاع بضع مالدن منفک اولمق ممکن دكلدر چونکه خاتون مهر دن برشی ایچون متعه لازم اولور مجرد بضع مالدن منفک اولمق ایچون (و مستحبة لمطابقة بعد الدخول) و بعد الدخول مطلقه اولان ایچون متعه مستحبه در كرك مهر تسمیه اولنسون كرك تسمیه اولنسون كركه متعه مهر دن خلفدر اما مقوضه ده اصل ایله خلف جمع اولمز و طریق وجوب ایله متعه لازم کلزم مستحب اولسی طریق فضل ایله در (و غیر مستحبة لمطابقة قبله سمی لها مهر) و مهر تسمیه اولنور قبل الدخول مطلقه اولان خاتون ایچون متعه مستحب دكلدر حاصل کلام مطلقه درت قسمدر * اولکیسی مهر تسمیه اولنمیوب مدخول بها اولمیاندر اكا ایچق متعه واجبه اولور * اکیچیسی مهر تسمیه اولوب مدخول بها اولاندر اكا تسمیه اولنسان مهر واجبه فضل متعه و یرمك مستحبهدر * اوچنجیسی مهر تسمیه اولنمیوب مدخول بها اولاندر اكا مهر مثلندن فضله متعه و یرمك مستحبهدر * دردیجیسی مهر تسمیه اولنوب مدخول بها اولمیاندر اكا نصف مهر و یردکنصکره متعه و یرمك مستحب دكلدر (ولو سمی لها الفاء و قبضته ثم وهبته له ثم طلقا قبل الدخول رجع علیها بنصفه) و اكر بر خاتون بیک اچمه مهر تسمیه ایسه یا خود تسمیه اولنسه و اول مهری خاتون قبض ایسه اندنصکره زوجته اول مهری هبه ایسه اندنصکره قبل الدخول خاتونه طلاق و یرسه رجل اول بیک اچمه مهر ك نصفی ایله خاتونه رجوع ایدر یعنی طلب ایدر (و كذا كل مكمل و موزون ولو قبضت النصف ثم وهبت الكل او الباقي لا يرجع خلفاً لهما) و هر مكمل و موزونده دخی بویه در اكر خاتون مهرینك نصفی قبض ایسه اندنصکره مهر ك کلیسی هبه ایسه یا خود نصف باقیسی هبه ایسه قبل الدخول طلاق و یرمكله زوج خاتون اوزرینه برشی ایله رجوع ایتز یعنی طلب ایده من امامین ایچون خلاف وارد انلر قتنده خاتون قبض ایتدیکی شینك نصفی ایله رجوع ایدر یعنی طلب ایدر یعنی كله اعتبار ایله مثلاً اكر کلیسی قبض ایدوب هبه ایتسه قبض ایتدیکی نصف ایله رجوع اولنوردی * امدی بعض قبض اولنقدده یعنی مقبوضی اولانك نصفی ایله رجوع ایدرز برامقبوض اولمیان بعض مهر ك هبه سی منخطه در یعنی مهر دن آشاغه ایتدرمكدر حط ایسه اصل عقده ملحق اولور کویا که ابتداء بشیوزه مقبوض در همدزوج ایتشدر ابوحنیفه ایچون دلیل بودر که زوجك مقصودی بلا عوض هبه اولان نصفه مهر ك سلامتیدر بو ایسه طلاقدن اول حاصل اولدی عند الطلاق رجوعی ایجاب ایتز بونك مثالی مؤجل اولان مدیون کبیدر قبل حصول الاجل استعمال اولنه امامینك حط ائلك اصل عقده ملحق الور دیدیکی قوللری نکاحده اصلاً ملحق اولمز مثلاً عقد نصکره مهر ك اوزرینه زیاده ایلدیکی شیء اصل عقده ملحق اولمز که تنصیف اولنه اما حط اولزمان ملحق اولور که عقد معاينه اوله اول وقت طرفیندن زیاده حط دفعه محتاج اولور نکاح ایسه بویه دكلدر عنایه ده دخی بویه لجهدر (ولو وهبت اقل من النصف و قبضت الباقي رجع علیها الی تمام النصف و عندهما بنصف المقبوض) اكر خاتون مهرینك نصفندن اقلنی هبه ایدوب و باقیسی قبض ایسه زوج نصف تمامی ایله خاتونه رجوع ایدر یعنی طلب ایدر مثلاً برکسته بیک اچمه اوزرینه زوج ایسه و اکیوز اچمه سنی خاتونه هبه ایدوب سکن یوز اچمه سنی قبض ایسه و قبل الدخول طلاق واقع اولسه خاتوندن اوچیوز اچمه سنی طلب ایدر که نصف تمام الور زیرا خاتونك نصف مهری

بشیوزایی او چیموز اچدی و یریحک کند و سنده اولان بشیوز اچده حق او ماش اولور امامین دیر کدو یردیکی
 سکن یوز اچمه نك نصفیکه در تیموز اچمه درانی طلب ایدر زیر اخالونک همه ایتدیکی اصلدن حطدر اول تقدیرجه
 مقبوضی اولان اچمه نك نصفی ایله رجوع ایدر (ولو لم تقبض شیأ و وهبه لم يرجع احدهما علی الآخر)
 و اگر خاتون مهر دن برشی قبض التیوب جمله سنی همه ایسه زوج و زوجیه بر بر نك اوزرینه رجوع
 ایلز یعنی بر برندن برشی طلب ایلز (و کذا لو کان المهر عرضاً فوهبه قبل القبض او بعده) و اگر مهر
 عرض اولوب قبل القبض یا خود بعد القبض همه ایسه ینه بر برندن طلب ایلدیکی کبدر (وان تزوجها
 بالف علی ان لا یخبر بها من البلد او علی ان یتزوج علیها فان و فی فلها الالف و الا فهر المثل) و برکنه
 بر خاتونی شهر دن اخرج ایلمک اوزرینه یا خود اوزرینه بر آخر خاتون زوج ایلمک اوزرینه بیک اچمه تزوج
 ایسه اگر عهدنه وفا ایدر سه اول خاتون ایچون مسمی اولان بیک اچمه واردر و اگر عهدنه وفا ایتر ایسه
 مهر مثل واردر اگر چه بو شرط فاسد ایسه ینه نکاح صحیح اولور و اگر وفا ایدر سه مسمی لازم اولور اگر عدم
 و فاطهور ایدر سه مهر مثل لازم اولور اقل اولور سه ینه مسمی لازم اولور (ولو تزوجها علی الف ان اقام بها
 (و علی الفین ان اخرجها فان اقام بها فلها الالف و الا فهر المثل لا یزاد علی الفین ولا ینقص عن الف) و اگر خاتونی
 شهر ده اقامت ایتدیر سه بیک اچمه اوزرینه تزوج ایلیه * امدی اگر شهر ده اقامت ایتدیر میوب اخرج
 ایدر سه ایکی بیک اچمه اوزرینه تزوج ایلر سه امدی اگر شهر ده اقامت ایدر سه خاتون ایچون بیک اچمه واردر
 و اگر شهر ده اقامت ایتدیر میوب طشره یا اخرج ایدر ایسه مهر مثل واردر ایکی بیک اوزرینه زیاده اواز
 و بیکندخی ناقص اولمز (و عندهما لها الالف ان اخرجها) و امامین قتنده شرط جازدر اگر وفا ایدر سه
 بیک اچمه و اگر وفا ایتر سه ایکی بیک اچمه لازم اولور اما امام اعظم قتنده شرط اول صحیحدر و شرط ثانی
 فاسددر امام زفر دیر که شرطک ایکیسی دخی فاسددر کرک شهر ده قائم اولسون کرک اخرج ایسون مهر مثل
 لازم اولور (ولو تزوجها بهذا العبد او بذلك العبد) و اگر خاتونی شول عبده یا خود شو عبده دیو تزوج ایسه
 یعنی مهری عبدک بری اولمق اوزرینه ایکی عبده اشارت ایله تزوج ایسه لکن ذکر اولنان عبده نك بهاری بر برندن
 متفاوت اولسه (فلها الاعلی ان کان مثل مهر مثلها او اقل) خاتون ایچون اعلا سنی المق واردر اگر اعلا سنی
 قیمتی مهر مثلنه مائل اولور سه یا خود مهر مثلندن اقل اولور سه (والادنی ان کان مثله او اکثر) و خاتون
 عبده دن ادنابی الور اگر اول عبده مهر مثلنه مائل اولور سه یا خود مهر مثلندن اکثر اولور سه (و مهر مثلها
 ان کان ینهما) و خاتونه مهر مثل لازم اولور اگر اعلی ایله ادنی یننده اولور سه امام اعظم قتنده (و عندهما
 لها الادنی بكل حال) و امامین قتنده کل حالده خاتون ایچون ادنی اولمق واردر (وان طلقها قبل الدخول
 فلها نصف الادنی اجاماً) و اگر قبل الدخول طلاق و یرسه اجاماً اول خاتونه ادنا نك نصفی واردر یعنی
 قیمته دون اولان عبدک نصفی الور (وان تزوجها بهذین العبدین فاذا احدهما حر فلها العبد فقط عند
 الامام ان ساوی عشرة) و اگر شو ایکی عبده دیو اشارت ایدوب تزوج ایسه مکر اول ایکنک بریسی حر
 اولسه اول خاتون ایچون عبده المق واردر امام اعظم قتنده اگر عبدک قیمتی اون در همه مساوی اولور سه
 اگر عبدک قیمتی اونه مساوی اولمز ایسه اونی تمام الملک لازمدر زیر مهر اوندن اقل اولمز (و عند ابی یوسف
 العبد مع قیمه الحر ان کان عبداً) ابو یوسف قتنده عبد ایله حرک قیمتی لازم اولور اگر اول حر عبده اولسه نه مقدار
 بها ایدر سه (و عند محمد العبد و تمام مهر المثل ان کان هو اقل منه) و امام محمد قتنده خاتون ایچون عبد و تمام
 مهر مثل واردر اگر اول عبده مهر مثلندن اقل اولور سه (وان تزوجها علی فرس او ثوب هر وی بالغ فی وصفه
 او لآخرین دفع الوسط او قیمته) و اگر خاتونی فرس یا خود ثوب هر وی اوزرینه تزوج ایسه عاقد کرک
 و صفنده مبالغه ایلسون کرک ایلسون وسط ایله قیمتی یننده زوج مخیردر یعنی دیلر سه بر فرس وسط
 و بر دیلر سه فرسک قیمتی و بر ثوب هر وی دخی کذلک (و کذا لو تزوجها علی مکمل او موزون بین جنسه
 لاصفته) و ینه وسط ایله قیمتی یننده مخیردر اگر مکمل یا خود موزون اوزرینه تزوج ایسه او یله مکمل
 و موزون که جنسینی بیان ایدوب صفتی بیان ایتماش اولسه مثلاً حنطه و شعر یا خود زعفران اوزرینه
 تزوج ایدوب صفتی ذکر ایسه وسط ایله قیمتی یننده مخیردر (وان بین صفتیه ایضا و جب هو لاصفته)

واگر اول شیک صفتی بیان ایسه اول وصف ایتدی یکی شیء لازم اولور قیمتی واجب اولمز زیرا مکمل و موزون دن موصوف اولان ذمتده ثبوت صحیح ایله ثابت اولور کرمک حالا و کرمک مؤجلا بویله اولدیغی اجلدن استقر اضی و سلمی صحیح اولور (وقبل الثوب مثله ان یولع فی وصفه) و دینلشدر که ثوب مکمل و موزون کبیدر اگر ثوبک وصفنده مبالغه اولنور سه بوقول زفر کدر (وان شرط البکاره فوجدها یبنا لزمه کل المهر) و اگر تزویجده بکارته شرط ایسه اول خاتونی ثبیه بولسه رجل اوزرینه کلی مهر لازم اولور شرطک بطلانی و خلوت صحیح ایله عقدک صحیح بولندیغیچون (وان اتفاق علی قدر فی السر و اعلنا غیره عند العقد) و اگر عاقدان کز لوجه مهرده برمه داره اتفاق ایدوب عند العقد سرده اتفاق ایتد کلرینک غیر بی اعلان ایتسه لر یعنی سرده بیک اچمه اولسون و خلق اچنده ایکی بیک اچمه اعلان ایتسه لر (فالمعتبر ما اعلناه) ابو حنیفه و امام محمد قنده معتبر اولان اعلان ایلد کلریدر (وعند ابی یوسف ما اسراه) و ابو یوسف قنده کز لو ایتد کلری معتبردر (ولایجب شیء بلاوطی فی عقد فاسد) و عقد فاسده و طئسز برشیء واجب اولمز مثلاً بلاشهود اولان نکاح و بر قز قز نداشتک طلاق باین ایله اولان عدتده آخر قز نداشتی نکاح و درنجی نکاحده عدتده بشیچی به نکاح کبی اولان عقود فاسده ده بلاوطی برشیء واجب اولمز (وان خلا) و اگر خلوت صحیحده دخی اولور سه بونده مجرد عقد ایله مهر واجب اولمز عند فاسد اولدیغیچون و مهرک وجود بی منافع بضعی استیفاء ایله اولور خلوتد نصرکه دخی بولمچدر زیرا نکاح فاسده مجرد خلوت ایله تمکن ثابت اولمز و طئک حقی ایچون بوقدرجه خلوت و طئق مقامنه قائم اولمز حتی حرمت مصاهره دخی ثابت اولمز و عدت حکم (فان و طئق واجب مهر المثل لایزاد علی المسمی) و اگر عقد فاسده و طئق ایدر سه مهر مثل واجب اولور مسمی اوزرینه زیاده قیلنمز (وعلیها العدة) و اول خاتون اوزرینه عدت لازم اولور موضع احتیاطده شبهة حقیقه به الحاقا و اشتباهه نسبتدن تحرز ایچون (و ابتدائاً من حین التفریق لامن آخر الوطئات هو الصحیح) ابتداء عدت حین تفریقندر ایلدیکی و طئک آخرندن دکدر صحیح اولان بودر زیاده عدت شبهة نکاح اعتباری ایله که واجب اولور شول حیثیتد نکه نکاحک رکنی ايجاب و قبول ایدی اولور کن بولمغله حکماً چاعک شمولی اعتبار اولنور (و ثبت فیہ النسب) و نکاح فاسده نسب ثابت اولور زیرا نسبک اثباتده ولدک حیاتی محافظه ایچون احتیاط اولنور بوقدرجه من وجه اوزرینه ثبوت نسب ترتب ایدر (ومدته من حین الدخول عند محمد و به یفتی) و نسبک مدتی حین دخولندنر امام محمد قنده و بونکله فتوی دخی ویرلشدر اما ابو حنیفه و ابو یوسف قنده وقت نکاحدندر تکیم نکاح صحیح اولور زیرا نکاح فاسد دخوله داعی دکدر و نکاحک مقام و طئه اقامتی و طئه داعی اولدیغیچوندر نکاح فاسد ایسه و طئه داعی دکدر و طئق مقامنه قائم اولمز و ابو حنیفه و ابو یوسف دیر که اگر حین نکاحدن وقت متعینه به دکن الی آئی اولور سه نسب ثابت اولور اگر اقل اولوسه نسب ثابت اولمز (ومهر مثلها یعتبر بقوم ابیها ان تساویسان و جالوما لاوعقلا و دینا و بلد او عصر او بکاره و ثیابة) و خاتونک مهر مثلی باباسی قومی ایله اعتبار اولنور اگر سن و جمال و مال و عقل و دین و بلد و عصر و بکارت و ثیابت جهتدن برابر اولور سه زیرا برشیک اصلی بلنمز الاجنسک قیمتته نظر ایله بیلنور و مهر مثل اختلاف اوصاف ایله مختلف اولور زیرا مهر مثل قیمت بضعدر و شیک قیمتی اول صفت اوزره اولانه رجوع ایله بیلنور دید یکی وقت تزویج اولان سندر و بعضیلر اهل یت شرف و حسبده جالی اعتبار اتماملردر جالی اوسط ناسده اعتبار اولنور دیمشدر (فان لم یوجد منهم فن الاجانب) امدی اگر باباسنک قومنده بو اوصاف اوزره کیمسه بولنمز ایسه اجانبده اولوب مائله اولان قبیله دن اعتبار اولنور ابو حنیفه دن بر روایتده اجنبیا دن اعتبار اولنمز کذا فی الزیلعی حتی زیلعی مائله ده علم و ادب و حسن خلق دخی زیاده ایشلشدر (فان لم یوجد جمیع ذلك فایوجد منه) اگر بو اوصاف مذکوره نک جله سی بولنمز ایسه اول اوصافدن بولندیغی ایله اعتبار اولنور زیرا ایکی خاتونده بو مقدار اوصافک اجتماعی معتبردر او ایله اولسه بولندیغی مقداری اعتبار اولنور (ولایعتبر بامها او خالتها ان لم تکنوا من قوم ابیها) و خاتونک امی و خاله سی ایله مهر مثل اعتبار اولنمز اگر بونلر باباسی قومندن اولمز لایسه اما عمیسی قزین آلمش ایسه بینه باباسی قومندن او اش اولور اولوقت اعتبار اولنور اما ابن ابی لیلی اناسنک قومی ایله اعتبار اولنور دیمشدر زیرا مهر که قیمت

بضعدر بو تقدیرجه نساء جهتندن اولانك دخی اعتبار اولسنه ذاهب اولمشدر (وصح ضمان ولیها مهرها) و خاتونك و لیسنك مهره ضمانی صحیح اولور مثلا حین عقدده ولی اولان كسنه سنك مهر یكه بن ضمانم دیسه صحیح اولور (و تطالب من شأته منه ومن الزوج) و اول خاتون دیلر سه ضمان اولاندن طلب ایدر دیلر سه زوجندن طلب ایدر سائر كفالاتده اولدیغی کبی (و يرجع الولی علی الزوج اذا ادی ان ضمن باعمره و الافلا) و ولی زوج اوزرینه رجوع ایدر قچن ولی مهری خاتونه ادا ایلسه اکر زوجك امری ایله ولی ضمان اولور سه رجوع ایدر بلا امر ضمان اولدیسه رجوع ایده مز سائر كفالاتده دخی بویلمجه در (ولرأة منع نفسها من الوطی و السفر حتی یوفیها قدر ما بین تعجله من مهرها کلا او بعضا) و خاتون ایچون و طئندن و سفردن نفسی منع ایلنك و اردر مهرندن تعجیل بیان اولنان شینك مقدارینی یعنی اول مهرندن تعجیل کل شرط اولنمش ایسه یا خود بعضی شرط اولنمش ایسه اول بعضی وفا ایلمجه نفسی منع ایدر حق زوجک بضعدر متعین اولدیغی کبی خاتونك حتی اولان مهری دخی متعین اولمغله بیع کبی اولدی زیرایع مبیعی حبس ایدوب ثنی اخذ ایتمیلمجه و یرمدیکی کبی خاتون دخی کندی نفسی مبیعدر مهرینی آلمیلمجه و طئندن و سفر دن منع ایدر کلدن و بعضدن شرط ایلدکری هر نه ایسه (ولها السفر و الخروج من المنزل ایضا) و حتی ایفا اولمیدن خاتون ایچون بلا اذن سفر و منزلندن خروج و اردر و طئندن و سفردن منع ایتدیگی کبی (ولها النفقة لو منعت لذلك) و خاتون ایچون زوجك اوزرینه نفقه و اردر اکر معجلنی آلتی ایچون و طئندن کندی بی منع ایدر سه اکر عت مهر معجل ایسه ناشزه لك اولماش اولور نفقه سی لازمدر اکر مهر معجلی ادا دنصکره خاتون طرفندن نشوز بولنسه نفقه لازم دکلدر (وهذا قبل الدخول و کذا بعده) و خاتون مهرینی آلدین نفسی منع ایلنك و سفره منزلندن خروجه قادر اولمق قبل الدخولدر و بعد الدخول دخی بویلمجه در امام اعظم قنده بعد و قبل مایینده فرق بوقدر (خلافا لهما فیما لو كان الدخول برضاها غیر صبیة و لا مجنونة) اما مین ایچون خلاف و اردر شول شینده که خاتونك رضامتی ایله دخول اولور سه بعده منع ایتکه قادره اولمز صبیة و مجنونه اولدیغی حالده (وان لم یبین قدر المعجل فقدر ما یعجل من مثله عرفا) و اکر قدر معجل بیان اولمدیسه عرفا مهر معجل مثالبندن تعجیل اولنان مقداری لازمدر (غیر مقدر بر بع و نحوه) تعجیل اولنان شی ر بع و بر بع مثالی اولان شینله مقدر اولدیغی حالده (ولیس لها ذلك لو اجل کله) و خاتون ایچون نفسی منع ایلنك بوقدر اکر مهرك کایسی تأجیل اولنسه بعده اولدیغی کبی * صاحب بیانیه دیمشدر که اکر مؤجل وقت معلومه یه دکن اولور سه ابو حنیفه و امام محمد قنده خاتون ایچون نفسی منع ایلنك بوقدر سه نفسی منع ایلنك قادره دکلدر اکر تأجیل جهالت متقار به ایله مجهول اولسه حصاد و خرمن زمانی کبی (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف ایچون خلاف و اردر یعنی خاتون نفسی منع ایدر * صاحب نهاییه دیمشدر که لو اجل کله ده فتوی ابو یوسف قولی اوزره در (واذا اوفاهما ذلك فله نقلها حیث شاء مادون السفر) و اکر رجل مهر معجلی خاتونه وفا ایدر سه پس رجل ایچون دیلدیکی ره کتور مک و اردر الاسفر دکل یعنی مدته سفره کتور رمز (وقیل له السفر فی ظاهر الروایة و الفتوی علی الاول) و دینشدر رجل ایچون خاتون ایله سفر ایلنك و اردر ظاهر روایتده * اما فتوی قول اول اوزره در یعنی سفره کتور مک اوزره در زیرا حق سبحانه و تعالی نك (اسکنوا هن من حیث سکنتم من وجدکم) قول شریفی سفره کتور مک حجت در صاحب نهاییه بچینیس و تحفه دن ذکر ایدوب فتوی سفره کتور مک اوزره دیمشدر و فقیه ابواللیث ابوالقاسم الصفاردن کندی بلدندن غیر یه اخرج ایلنك بوقدر زیراغر بتده زحمت چکر دیدیکی نقل ایلشدر و ظهیر الدین المرغینانی دیمشدر که فقیه ابواللیث قولی ایله اخذدن حق سبحانه و تعالی نك (اسکنوهن من حیث سکنتم من وجدکم) قول شریفی ایله اخذ ایلنك اولی در صاحب نهاییه دیر که ابو القاسم الصفاردن شول کسنه خاتوننی مدینه دن قریه یه و قریه دن مدینه یه اخرج ایدر انك حقیقه نه دیر سن دیو سوال اولندقدده بوسفر دکلدر تبدیل مکاندر اما بر بلده دن بر بلده یه اخرج تبدیل مکان دکلدر سفر در دیو جواب و یرمشدر و طر سوسی انفع الوسا ئله اقوال آئه بی نقل ایتد کدنصکره حا که لایق بودر که امان نظر ایدوب خاتونك وطنی اولان برده عشار و قومی اولوب انلرك یینده تزوج ایدوب بعده بلده آخره نقل ایلنك استر سه منع ایله حاکم ایله و اکر خاتون اولدیغی شهرده

عشیرت و قومی او میوب انده تزوج ایتدیسه ده خانونک اصلی آخر شهر دن ایسه لایقدر که منع اولمیه
 (وان اختلافاً فی قدر المهر فالقول لها ان كان مهر مثلها كإقالات او اکثر) واکر مهر کمقدارنده تزوج ایله زوجه
 اختلاف ایلسه امدی قول زوجه نکدر یعنی ایله اکر مهر مثلی خانونک دیدیکی کبی یاخود دیدیکندن
 اکثر اولورسه اکر دینلورسه که نکاحده عین بقدر نیچون بونده عین اوله جواب و یریلور که بومستله مهر در
 نکاح دکدر بونده عین جائزدر (وله ان كان كإقال او اقل) ورجلکدر یعنی ایله اکر مهر مثل رجلاک دیدیکی کبی
 یاخود دیدیکندن اقل اولورسه (وان كان بينهما) واکر مهر مثلاک مقداری ایکی قولک مایینده اولورسه
 (محالفا ولزم مهر المثل) ایکیسی عین ایدیشر لر هر قنغیسی نکول ایدر سه سوز آخر کدر اکر ایکیسی دخی
 عین ایدر سه مهر مثل لازم اولور (وفي الطلاق قبل الدخول القول لها ان كانت متعة المثل كنصف ما قالت
 او اکثر) وقبل الدخول طلاقده قول خاتون نکدر اکر متعة مثل خاتون دیدیکینک نصی کبی یاخود دخی
 اکثر اولور سه (وله ان كانت كنصف ما قال او اقل) وقول رجلکدر اکر متعة المثل رجلاک دیدیکینک
 نصی یاخود نصفدن اقل اولور سه مثلاً برکسنه بر خاتونی قبل الدخول تطلیق ایلسه زوج الی درهم مهر
 دیو دعوی ایلسه و خاتون یوزدر همدر دیو دعوی ایلسه ابوحنیفه و امام محمد قنده حکماً متعة مثل قنور
 اکر متعة مثل خاتون دیدیکی یوزدر همک نصی یاخود نصفدن اکثر اولور سه قول خاتون نکدر یعنی ایله اکر متعة
 مثل رجلاک دیدیکی الی درهمک نصی یاخود نصفدن اقل اولور سه یعنی ایله قول رجلکدر ز برامتعه
 بعد الطلاق موجب عقد در مهر مثل کبی * امدی متعه دخی مهر مثل کبی حکم اولور (وان كانت
 بينهما محالفا ولزمت المتعة) واکر متعة مثل رجل و خاتون دیدکلر ینک مایینده اولور سه عین ایدر لر و متعه
 لازم اولور اما هر قنغیسی نکول ایدر سه آخرک قولی لازم اولور * فقها دیمشدر که ابتدایین ایله که قرعه
 لازمدر تقدیرده بر بردن رجحان بقدر امام قدوری دیمشدر که ابتدایین ایدر کذا فی البیانیه (وعندای
 یوسف القول له قبل الدخول و بعده) و ابو یوسف قنده قول قبل الدخول و بعد الدخول زو جکدر ز بر ایا دخی
 خاتون دعوی ایدر بو بایده رجل منکر در امدی عین ایله قول منکر کدر (الان یندکر مالا یتعارف مهر الها)
 مکر که زوج شول شیء ذکر ایله که خاتونه مهر اولغه متعارف اولمیه یعنی عادتاً اول ادعا ایتدیکب شیء
 قلیل مهر اولغه صالح اولمیه اولزمانده قول خاتون نکدر (وايهما برهن قبل) و زوج و بازوجه نک هر قنغیسی
 یننه اقامت ایدر سه قبول قنور (وان برهنا فینته اولی حیث یكون القول لها و ینتها اولی حیث یكون
 القول له) واکر زوج و زوجه یننه اقامت ایدر لر ایسه رجلاک اول محله یننه سی اولیدر که قول خاتونک اوله
 و خاتونک شول محله یننه سی اولیدر که قول رجلاک اوله مثلاً زوج قچن ینک اقچه ادعا ایلسه و خاتون ایکی ینک
 اقچه ادعا ایلسه و مهر مثل ایکی ینک یاخود اکثر اولور سه رجلاک ینک اوزره ادعا ایلدیکینک یننه سی قبول
 اولور ز بر اینات خلاف ظاهری اثبات ایچوندر عین ایسه اصلی ابقا ایچوندر نکاحده ایسه اصل مهر
 مثلدر اول تقدیرجه خلافی ادعا ایدن کسنه نک یننه سی اولی در (وان اختلافاً فی اصله و جب مهر المثل)
 واکر اصل مهرده اختلاف ایلسه لر مهر مثل واجب اولور اجاع مر کبله اجاع مر کبک معناسی اولدر که
 حکمه اتفاق اوله مأخذده اختلاف اوله تکیم علم اصولده بیان اولمشدر صاحب در دیمشدر که اکر اصلده
 اختلاف ایلسه لر مهر مثل واجب اولور مثلاً زوجینک بر یسی دیسه کدمهر تسمیه اولمندی و آخر دیسه که تسمیه
 اولندی اکر یننه اقامت ایلسه قبول اولور و الامنکر اولنه عین و یریلور اکر نکول ایدر سه دعوی تسمیه
 ثابت اولور واکر عین ایدر سه مهر مثل واجب اولور (وموت احد هما کحیا لهما) وایکینسندن بر ینسک
 موتی حالی حیاتلری حالی کبیدر هر وجهدن ز بر اهر مثل ایکینسندن بر ینک موتی ایله ساقط اولور
 (وفي موتها ان اختلف الورثة فی قدره) واکر ورثه زوج و زوجه نک موتی حالنده مهر کمقدارنده اختلاف
 ایلسه لر (فالقول لورثة الزوج عند الامام) امدی ابوحنیفه قنده قول زوجک ورثه سی ایچوندر ز بر اهر مثل
 اعتباری خاتونک موتی ایله ساقط اولور (ولایستثنی القلیل) و قلیل استثنا اولور یعنی ورثه زوج شیء قلیل
 دخی استثنا ایدر لر ایسه ده تصدیق اولور لر بو محله قلیل و کثیری برابر در ابوحنیفه قنده ابو یوسف قنده
 دخی زوجک قولی ورثه سنکدر اکر قلیل ادعا یازلر ایسه (وعند محمد کالحیة) و امام محمد قنده حیانه کبیدر

یعنی حال حیثانده نجد ایسه ینه حکم او یلجه در (وان اختلافوا فی اصله) و اگر ورثه مهرک اصلنده اختلاف ایلسدر یعنی مهر تسمیه اولمشدر و اولمشدر دیو اختلاف ایلسدر (یجب مهر المثل عندهما و به یفتی) امامین قنده مهر مثل واجب اولور و فتوی دخی بو نکلهدر (و عند الامام القول لمتکر التسمیه و لایجب شیء) و ابوحنیفه قنده قول تسمیه بی منکر اولانکدر برشیء واجب اولن مادامکه مهر مسمی اوزر یته ینسه اقامت اثبیلدر زیرا خاتونک موتند نصکره مهر مثل اعتبار اولنیز (وان بعث الزوج اليها شیاً فقالت هو هدیة و قال مهر فالقول له فی غیر ماهیء للاکل) و اگر زوج خاتونه برشیء کوند رسه خاتون دینسه که اول شیء هدیه در و زوج دینسه که مهر در ما کولات قسمندن دکل ایسه قول زوجکدر (وان نکح ذمی ذمیة او حر بی حر بیة ثمه علی میة او بلا مهر و ذلك جائز فی دینهم فلا شیء لهما) و اگر بر ذمی ذمیة بی بار حر بی حر بیة بی دار حر بیة میة اوزر ینه یاخود مهر اولمق اوزره نکاح ایلسه حالبو که میة اوزر ینه و مهر اولمق اوزر ینه نکاح انلرک دینده جائز اولسه بعده ایکیسی دخی مسلمان اولسدر خاتونه برشیء لازم کلن ابوحنیفه قنده (خلافا لهما سواء و طئت او طلقت قبله او مات احدهما) امامین ایچون خلاف واردر که کرک و طیء اولنسون و کرک و طئندن اول مطلقه اولسون برابرر یاخود ایکیسندن بری فوت اولسه ینه بویله در و سوق کلام امامینک ذمی و حر بیده خلافی ایهام ایدر لکن خلاف اجمق ذمیده در * حتی صاحب هدایه دیمشدر که بر نصرائی بر نصرائیه بی میة اوزر ینه یاخود مهر اولمق اوزره نکاح ایسه و دینلرنده جائز اولسه و دخول ایسه یاخود قبل الدخول تطلیق ایسه یاخود ایکیسندن بری فوت اولسه خاتون ایچون مهر یوقدر دار حر بیده دخی بو یلجه در بو قول ابوحنیفه قنده در حر بیینده دخی امامینک قولی بودر اما ذمیده امامین قنده مهر مثل لازمدر و قبل الدخول طلاق و یرمش ایسه متعه لازمدر زفر قنده حر بیینده دخی مهر مثل لازمدر امام زفرک دلیل بودر که شرع ابتغاء نکاحی مشروع قیلدی الاماله مقارن قیلدی حق سبحانه و تعالیسک (ان یتفقوا باموالکم) قول شریفی دخی بو کادیلدر و بو شرع عامدر و بو حکم عموم اوزره ثابتدر زیرا نکاح معاملاتند کفار دخی معاملات ایله مخاطبدر امامینک دلیل بودر که اهل حرب احکام اسلامی ملترم دکلدر حکم ایسه انلرک اوزر ینه جاری اولنر الا التزام ایله اولور و تباین دارین ایله ولایت منقطعدر اما اهل ذمت بونک خلافتجه در زیرا اهل ذمت معاملاتنه رجوع اولنان اشیاده بزم احکام می التزام ایتمشدر و عقد ذمته بیله التزام بولنش اولور زیرا زنا و زنا و اهل ذمت دخی منع اولنور لر و انلرک اوزر ینه حدود دخی اقامت اولور و تسلیم اولنسونکه انلر احکامی التزام ایتمشدر لکن اتحاد دار ایچون ولایت التزام متحققدر ابوحنیفه ایچون دلیل بودر که تحقیقا اهل ذمت دیانا تده بزم احکام می التزام ایتمشدر صوم و صلاة کبی دخی شول شیده خلافتنه معتقددر بیع خمر و خنزیر کبی ولایت التزام ایسه سیف و محاجه ایله در بو قوللرک جمله سی اهل ذمتندن منقطعدر عقد ذمت ایلد کبری ایچون (فانا امرنا ان نترکهم و ما یدینون) معنایی اوزره ترک اولنند قدده امدی انلر عدم التزام و انقطاع ولایتده اهل حرب کبی اولمشدر زیرا بونک خلافتجه در زیرا زنا جمیع ادیانده حر امدر انلرک دینلرنده حلال دکلدر که حالی اوزر ینه ترک اولنه * ربا ایسه عقودلرنندن مستأدر نبی علیه السلامک (الامن رابی فلیس بیننا و بینهم عهد) قولی ایله ربا دخی مستأنا اولور صاحب کفر دیمشدر که اگر بر ذمی بر ذمیة بی میة یاخود مهر اولمق اوزره نکاح ایلسه حالبو که کندی دینلرنده جائز اولسه امدی و طیء اولنسه یاخود و طئندن مقدم طلاق و یرسه یاخود مهر دا اولسه ذمیة ایچون مهر یوقدر و حر بی دخی بو یلجه در کنزک شرایی دخی لامهر لها دیدیکندن صورته بو قول ابوحنیفه قنده در و امامین دیدیلر که خاتونه مهر مثل لازم اولور موده و و طئنده و و طئندن اول طلاقده متعه لازم اولور (و کذا الحر بیان) و آئمہ نک قولند نصکره شرایح دیدیلر که اگر حر بی حر بیة بی دار حر بیة نکاح ایلسه حکمی ذمی حکمی کبیسدر آئمہ ثلاثه قنده * و اجمق خلاف زفر کدر چونکه اقوال آئمہ معلوم اولدی معلوم اولسونکه مصنفک بیان مذا هدیه نوعا خللی واردر اگر خلافا لهما قولی ذمیة بیه صرف اولنسه کلامنده نوعا بی بو فلق و ضعیفلق واقع اولور و بلا مهر قولی دخی نفی مهره و مهرده سکوته محتملدر و دینمشدر که میته ده و سکوتده ایکی روایت واردر اصح اولان جمله سی خلاف اولمق اوزره در (وان نکحها بخر او خنزیر معین ثم اسلمها او اسلم

احدهما قبل القبض فلها ذلك) و اگر بر ذمی بر ذمی می معین خمر و خنزیر مقابله سنده نکاح ایلسه اندنصره
 ایکسی اسلامه کلسه یا خود ایکسندن بری قبل القبض اسلامه کلسه خاتون ایچون معین اولان شیئی
 قبض ایلک واردر ابوحنیفه قتنده زیرا خمر و خنزیر وقت عقدده معین اولمشدی اسلام ایسه معین اولان
 شیک قبضی مانع دکلدر تکم بر ذمی مسلمان اولسه و آخر کسنده خمر و خنزیری اولسه خاتون ایچون
 خمر و خنزیری قبض ایلک واردر (وان کان غیر معین ققیمه الخمر و مهر المثل فی الخنزیر) و اگر خمر و خنزیر
 معین دکل ایسه خمر ک قیمتی لازمدر و خیر برده مهر مثل لازمدر ابوحنیفه قتنده اما حرك فیتیک لزومی ملاک
 غیر قبض ایله حاصل اولور دین ایسه مثلی ایلسه قضا اولنور اسلام ایسه مثلی منافیدر بو تقدیرجه لازمدر
 زیرا وقت عقدده تسمیه سی صحیحدر قیمتی الملق عینی الملق کبی دکلدر زیر ذوات امثالنددر اما خنزیرده
 مهر مثالی لزومی واردر زیرا خنزیر عندرنده ذوات فیمنددر قیمتی اخذ ایلک عینی اخذ کبیدر انکیچون
 مهر مثل لازمدر (وعند ابی یوسف مهر المثل فی الوجهن) و ابو یوسف قتنده ایکی وجهده یعنی معین
 و غیر معینده قیمتی لازم اولمیوب مهر مثل لازمدر (وعند محمد القیمه فیهما) و امام محمد قتنده معینده و غیر معینده
 قیمتی لازمدر زیرا تسمیه وقت عقدده صحیح اولمشدر و انلرک قتنده مسمی مالدر چونکه اسلام ایله مسمانک
 تسلیمی جائز اولمیحق قیمتی لازم اولور (وفی الطلاق قبل الدخول یجب المتعة عند من اوجب مهر المثل و نصف
 القیمه عند من اوجیها) و قبل الدخول طلاقده متعه و اجبدر مهر مثل و اجبدر دین قتنده و نصف قیمت و اجبدر
 قیمتی و اجبدر دین قتنده * مهر مثل و اجبدر دین ابو یوسف و قیمتی و اجبدر دین امام محمددر

باب نکاح الرقیق

بو باب عبدک نکاحی بیاننده در (نکاح العبد و الامه و المدبر و المكاتب و ام الولد بلا اذن السید موقوف)
 عبد و امه و مدبر و مكاتب و ام ولدك افندیلر ینک اذنیسنز نکاحی موقوفدر * اما عبدک نکاحی موقوف اولمی
 نبی علیه السلامک (ایما عبد تزوج بغير اذن مولاه فهو طاهر) قول شرعی ایله در عاهر زانی معناستدر * عبده
 امام مالکک خلا فی واردر زیر عبده طلاقه مالکدر نکاحه دخی مالک اولمشده ذاهب اولمشدر اما امه نک
 نکاحنک موقوف اولمی مولى بضع امه به مالک و مهر ایله کندینک تحت ملکنده اولان بضعه آخر مالک اولمز
 مکر کند ینک اذنی اوله بلا اذن نکاحی صحیح اولمز و مدبر و مكاتبده حکم رقیق باقیدر و ام ولدده ملکیت قائم
 اولغله نکاح حاری اجازته موقوفدر (فان اجاز نفذ و ان رد بطل) و اگر افندیسی اجازت و پررسه
 نکاح نافذ اولور و اگر دایدرسه باطل اولور (و قوله طلقها رجعية اجازة) سیدده اذن تزوج ایدن عبده
 طلقها رجعية قولی نکاحه اجازتدر زیرا طلاق رجعی نکاح صحیحده اولور بو تقدیرجه سیدک طلاق
 رجعی ایله تطلیق ایله دیدیکی قولی اجازتدر (لا طلقها و افارقها) طلاقها و افارقها قولی اجازت دکلدر زیرا
 بو قول رده محتملدر (فان نکحو ابانته) و اگر عبده و غیریلر افندیسنک اذنی ایله نکاح ایلسه (فالمره علیهم)
 امدی مهر کندیلر ینک اوزرلر ینته در (بیاع العبد فیہ) مهر ایچون عبد بیع اولنور زیر امر دیندر
 رقبه عبده واجب اولدی تزوج سببیه ابتداء مولاده اذنی سببیه ظاهر اولدی بعده اصحاب دیوندن مضرتی
 دفع ایچون رقبه عبده انتمال ایلدی (ویسعی المدبر و المكاتب و لا یباعان) و مدبر و مكاتب سعی ایدرلر و مهر
 ایچون بیع اولنزلر زیر ابو ایکسنک کتابت و تدبیری و ارایکن بر ملاکدن بر ملاک انتقال ایلری محتمل دکلدر
 بو تقدیرجه کسبلر ندن ادا اولنور بو خسه نفسلر ندن ادا اولنمز (و اذنه لعبده بالنکاح یشمل جائزه و فاسده)
 و سیدک عبدی ایچون نکاحه اذنی نکاحک جائز و فاسدنه شامل اولور (فیباع فی المهر لو نکح فاسدا فوطی)
 اگر عبد فاسدا نکاح ایلوب و طی ایلسه مهر ایچون بیع اولنور ابوحنیفه قتنده زیرا نکاحه اذن جائز
 و فاسدینه شامل اولور * پس مهر حق مولاده ظاهر اولور اول اجلدن عبد بیع اولنوب مهر ادا اولنور
 امامین دیرکه اذن نکاح جائزه متصرف اولور بو تقدیرجه مهر حق مولاده ظاهر اولمیوب حق عبده ظاهر
 اولور لکن بعد الاعتاق اخذ اولنور مقدم طلب اولنمز (و یتم الاذن به) و نکاح فاسد ایله اذن تمام اولور (حتی
 لو نکح بعده جائز اتوقف علی الاجازة) حتی عبد نکاح فاسد د نصره اگر جائز انکاح ایلسه مو لاسندن
 اجازته توقف ایدر زیر افندیسنک اذنی نکاح فاسدده منتهی اولوب تکرار اذنه محتاج اولور ابوحنیفه قتنده

اما امامین قنده اذن منتهی اولمز ثانیاً نکاح ایلسه صحیح اولور (وانزوج عبده المأذون المدیون صح) واکر سید عبد مأذون مدیوننی تزویج ایلسه نکاح صحیح اولور (وهی اسوة للغرماء فی مهر مثلها) واول خاتون مهر مثلنده غر ما ایله برابر در عبد مزبور بیع اولنوب غر ما ایله خاتون بینلرنده حقلری منقسم اولور (ومن زوج امته لایز مه تبوتها ویطأ الزوج متی ظفر) برکسنه جار به سنی آخره تزویج ایلسه اول کسنه جار بهیه مکان حاضر ائنگ لازم دکلدردزوج جار بهیه ظفر بولدینی وقتده وطمی ایدرو امه ننگ استخدا منده مولانگ حق باقیدر اکر مکان حاضر ایلسه حق خدمتی ابطال ائنگ لازم کلور (ولانفقة علیه الا بالتبوءة) وزوج اوزرینه نفقه یوقدر الامکان وطمی احضار اولنمغله واردر زیرانفقه خاتوننی حبس مقابله سنده در حبس اولیحق نفقه ننگ دخی عدم لزومی مقرر در (وهی ان یخلی بینها و بین الزوج فی منزله ولا یستخدها) و تبوت جار بهیه ایله زوج یبنی خالی ائنگدر زوجک منزله دخی استخدام ایلمکدر یعنی ایکسینی زوجک منزله مایینلرینی اغیاردن خالی ائنگدر (فان بواها ثم رجع صح) واکر امه به سیدی مکان حاضر ایلسه صکره رجوع ایلسه صحیح اولور زیرا افندی ایچون امه ده بقاء ملک هتو ز موجود اولمغله تبوت جار بهیه ایله ساقط اولمز نکاح ایله ساقط اولمدینی کبی (وسقطت النفقة) ومولی رجوع ایلمکله زوج اوزرندن نفقه ساقط اولور زیرا نفقه جزاء احتباس ایدی احتباس زائل اولیحق نفقه دخی زائل اولور (وان خدمته بلا استخدام لا تسقط) ومکان حاضر ایتد کدنصکره مولاسی اکابک خدمت ایله دیواهر ائنگسز بن جار به خدمت ایلسه نفقه سی زوجدن ساقط اولمز (وان زوج امته ثم قتلها قبل الدخول سقط المهر) واکر برکسنه جار به سنی تزویج ایلسه اندنصکره قبل الدخول جار بهیه افندی سی قتل ایلسه زوجدن مهر ساقط اولور ابوحنیفه قنده زیرا معقود علیهی تقررندن مقدم اتلاف ایدی که اول تقرر زوجک وصولی ایدی و امامین دیر که مهر ساقط اولمز زیرا * فان المقتول میت باجمله عند اهل الحق) مضمونی اوزره قتل موجب اسقاط مهر دکلدرد (بخلاف ما لو قتلت الحرة نفسها قبله) خلاف شول شیده در که اکر حره کندی نفسنی قبل الدخول قتل ایلسه مهر ساقط اولمز امام زفر خلاف ایدوب دیر که بضع که مبدل منه ایدی تسلیمدن اول فوت اولیحق بدل دخی فوت اولمق مقرر در جار بهیه مقتوله ننگ مهری کبی کندی ننگ قاتلی اولان حره ننگ مهری ساقط اولور بزم ایچون دلیل انسانگ کندی نفسنه جنایتی احکام دنیا ده اصلا معتبر دکلدرد حتی کندی نفسنی قتل ایدن کسنه غسل اولنور اوزرینه نماز قیلنور اما مولانگ جار بهیه سنی قتل بونگ خلا قجه در انده احکام دنیا معتبر در ومولانگ اوزرینه کفارت واجب اولور (والاذن فی العزل عن الامة لیسید) و امه دن عزلده اذن سید ایچوندر زیرا امه ده ولد حاصل اولسه سیدک حتی اولوردی اول تقدیرجه سیدک رضاسی معتبر اولور (وعندهما لها) و امامین قنده عزلده اذن جار بهیه ایچوندر زیرا وطمی جار بهیه ننگ حقیدر ومطالیه دخی انک ایچون نابتدر اکر عزلده اذن کندی ننگ ایلسه حتی ناقص اولمق لازم کلور اول تقدیرجه جار بهیه ننگ رضاسی معتبر دکلدرد وعزل رجلاک قصدیله حین جماعده خارج فرجده انزال اولمقدر * صاحب عنایه دیمشدر که بو مسئله ده عزلک جو ازنه دلالت واردر وعزل خصوصنده ابن مسعوددن سؤال اولندقدده لا بأسدر حق سبحانه وتعالی لباس وجود ایله ملبس اوله جق ارواحدن اخذ میثاق ایتمدر اکر وجوده کله جک منی صخره صمابه القا اولنسه ینه خلق اولنور بیور مشردر وابوسعید انحدری رضی الله عنه دخی بونگ مثلی روایت ایلمشدر صاحب نهاییه کراهیه الفتاوی محنده ذکر ایلمشدر که برکسنه بدخوی وفاسق اوغلان ظهورندن خوف ایلسه اول کسنه ایچون عزل ائنگ لا بأسدر واسقاط ولد ایچون معالجه ایلسه لرتم اولمز لرتما داکه خلقتدن برشی ظاهر اولیه اما ظاهر اولدقدنصکره جائز دکلدرد (وان تزوجت امه او مکاتبه بالاذن ثم عتقت فلها الخیار فی الفسخ حرا کان زوجها او عبدا) واکر جار بهیه یاخود مکاتبه سیدک اذنی ایله تزوج ایلسه اندنصکره معتقه اولسه نکاحی فسخ ایتمه جار بهیه ایچون خیبار واردر زوجی کرک حر اولسون کرک عبد اولسون (وان تزوجت بلا اذن فعتقت نفذ النکاح) واکر جار بهیه افندی سنک اذنی یو غیکن تزوج ایلسه ومعتقه اولسه نکاحی نافذ اولور (وکذا العبد ولاخیار لها) بلا اذن عبدک نکاحی دخی نافذ اولور اما خاتون ایچون خیبار یوقدر مثلاً بر عبد افندی سنک اذنی یو غیکن برخاتون نکاح ایلسه بعده معتق اولسه ینه نکاحی کاکان نافذدر خاتون ایچون خیبار یوقدر

(والمسمى للسيد ان وطئت قبل العتق ولها ان وطئت بعده) مهر مسمى سيد ايجوندر اگر جاريه قبل العتق و طيء اولنمش ايسه * و اگر بعد العتق و طيء اولنمش ايسه مهر مسمى جاريه ايجوندر (ومن و طيء امة ابنه فولدت فادعاء ثبت نسبه منه ولزمه قيمتها لامهرها ولا قيمة ولدها وتصيرام ولده) بر كسسته او غلنگ جاريه سني و طيء ايسه و اول جاريه ولد كتورسه و و طيء ايدن كسسته دعوى ايسه اول ولدك نسبي دعوى ايدن كسسته دن ثابت اولور و دعوى ايدن كسسته به جاريه نك قيمتي لازم اولور مهرى لازم اولور و و ولدك قيمتي دخي لازم اولور و اول جاريه يي و طيء ايدن كسسته نك ام ولدى اولور زيرا بابا ايجون او غلنگ مالي تملكه ولايت واردر تكريم نبي عليه الصلاة والسلام (ولد الزجل من كسبه فكلوا من اموالهم) بيورد قلمرى وينه دفعه ثانيه ده (ان اولادكم من اطيب كسبكم فكلوا من كسب اولادكم) امر شر يقلمرى بابا نك مال ولده تملكه ولايتي اولديغنه دليلدر بر كسسته نك كه كندى بقاسنه حاجتي ايجون او غلنگ مالي تملكه ولايتي اوله اول كسسته او غلنگ جاريه سنه دخي مال صيانت ايجون تملكه ولايت واردر زيرا بقاء نسلنه حاجت بقاء نفسه اولان حاجتندن دون يعنى آشاغنه ايد و كي ظاهر در * امدى ابقاء نسل حاجتي ابقاء نفس حاجتندن آشاغنى اولديغنى اجلدن بابا او غلنگ جاريه سنه قيمت ايله مالك اولور اما طعامنه قيمتسز مالك اولور چونكه بابا او غلنگ جاريه سني و طيء ايدى كوره لم جاريه نك كندى به ملكيتي نه وقت ثابت اولور امدى بو ملكيت استيلاد دن مقدمجه ثابت اولور استيلاده شرط ايجون زيرا استيلادى صحيح اولان يا حقيقت ملكدر يا خود حق ملكدر ذكر اولنان بابا ايجون جاريه حقه ثابت دكلدر زيرا اول جاريه يي بابا تزوج ايتسه جائزدر امدى بو تقديرجه تقديم ملك لازمدر و علوق ولد نصكره بابا اول ولدك صيانتنه محتاج اولور صيانت ايسه ثبوت نسب ايله اولور و ثبوت نسب ايسه ملكدن غيرى ايله اولور ملكك و طيء اوزرينه تقديم لازمدر كه بابانك فعلي حرام اوليه فحين ملك و طيء اوزرينه تقديم اولسه بابانك ملكنده واقع او ماش اولور بو تقديرجه عقد ولدك قيمتي لازم اولور زيرا قبل الاستيلاد ملكه استناد اتمكاه اول ولد حرا علوق ايش (واجلد كلاب بعد موته لاقبله) وجد بابا كبيدر بابانك موندن نصكره اما قبل الموت دكلدر بو اجلد ندر كه بابا وار ايكن جد وارث اولور (وان زوج امته اباه جاز) و اگر بر كسسته جاريه سني بابا سنه تزويج ايسه جائزدر * اما امام شافعي دير كه او غلى بابا سنه جاريه سني تزويج ايلك جائز دكلدر زيرا مال ولده بابا ايجون حق ملك واردر حتى بر كسسته او غلنگ جاريه سنه حرام ايدوكن بيلور كن و طيء ايسه حد لازم كلز بو قول شافعي كدر (وعليه مهرها لاقيمتها) جاريه نك مهرى بابانك اوزينه در قيمتي دكلدر زيرا ملك رقبه يوقدر (فان اتت بولد لا تصيرام ولد) و اگر جاريه ولد كتورسه ام ولد اولور (وهو حر بقربته) اول ولد جاريه صاحبك قرابتي ايله حر در يغمبر عليه السلامك (من ملك ولد حر محرم منه عتق عليه) قول شريفى ايله معتق اولسى مقرر در (حره قالت لسيد زوجها اعتقه عنى بالف ففعل ففسد النكاح ولزمها الالف) بر حره خاتون ز و جنك افنديسته زوجى بيك اچه به بدن اعتاق ايله ديسه و افنديسى دخي ايشلسه نكاح فاسد اولور و خاتونه اول بيك اچه لازم اولور (والولاء لها ويصح عن كفارتها لو نوت به) و اول زوج معتق و لاسى يعنى ميراثى خاتون ايجوندر و خاتون كندى نك كفارتندن عتقه نيت ايسه صحيح اولور (وان لم تقل بالف لا يفسد والولاء) و اگر خاتون اعتقه ديدكده بالف ديسه نكاح فاسد اولور و و لاسيد ايجوندر (خلافا لابى يوسف) بونده خلاف ابو يوسف ايجوندر (ولمولى اجبار عبده وامته على النكاح) و مولى ايجون عبد ينى و امه سني نكاحه جبر ايلك واردر امام شافعي دير كه جبر اولور زيرا بونلر افنديلرينك مملوكلريدن مال جهتندن بو خسه آدمى اولد قلمرى جهتندن دكلدر نكاح ايسه آدمى خواصندندر بو تقديرجه اجباره مالك دكلدر اما ائمه حنفيه ايجون دليل بودر كه مولى عبد و امه سني نكاح ايلك ملكنى اصلاح ايلكدر كه زناي ارتكاب ايشه بو فعلى ارتكاب ايديجك معيوب اولوب مائه نقصان عارض اولور بويله او ليحق اصلاح ايجون اجباره مالك اولور و امه نك منافع بضعه كدوسى مالكدر وغيره تملكه دخي قادر در انكچون امه نك مهرى مولا سى ايجوندر * حقايق نام كتابه عبد و امه بيوك اولد قلمرى در اما كوچك اولسه اولوقت امام شافعي قنده دخي اجبار جائز اولور (دون مكاتبه و مكاتبته) مكاتب مكاتبه اجبار اولور زيرا انلر تصرفده احرا ره ملحق اولمشلدر بو اجلد ندر كه

مکاتبه نک مهری کندو ایچون اولوب سیدی ایچون دکلدور

باب نکاح الکافر

بواب کافرک نکاحی بیاندهدر (اذاتزوج کافر بلاشهود اوفی عدة کافر وذلك جائز فی دینهم ثم اسما اقرا علیه) چن برکافر برکافره بی بلاشهود یاخود برکافرک عدتنده تزوج ایسه حاجبو که بلاشهود یاعدت کافرده تزوج دینلرنده جائز اولسه اندنصرکه زوج ووزوجه مسلمان اولسدر مقدما دینلرنده عقد اولتان نکاح اوزرینه اقرار قیلنورلر ابوحنیفه قتنده مصنف فی عدة کافر لفظی ایله تقیید ایلدی اگر عدت مسلمده اولسه بالاجام نکاح فاسد اولوردی (خلافا لهما فی العدة) عدتنده امامین ایچون خلاف واردر امام زفر دیر که نکاح فاسددر کرک ایسه بلاشهود اولسون کرک ایسه عدتنده اولسون زیرا خطابات عامه در تکمیل بیغمبر علیه السلامک (لانکاح الابشهود) بیوردقلری بلاشهود اولان نکاحک بطلاننه دلیلدر وانلر بزه مر افعیه کلسدر یاخود مسلمان اولسدرینه اولکی حرمت قائمدر تقریق واجب اولور حق سبحانه و تعالینک (وان احکم بینهم بما انزل الله ولا تتبع اهواءهم) قول شرینی ایله عمل ایلک ایچون * امامین ایچون دلیل بودر که نکاح معتدنهک حرام اولسی مجمع علیهدر و کفره نکاح متعددی التزام ایشلردر اما بلاشهود نکاحک حرمتی مختلف فیهدر زیرا امام مالک وابن ابی لیلی تجویز ایلدیلر که کفره بزم احکامزنی جمیع اختلافاتی ایله التزام ایتمامشلردر لکن اهل ذمت اولدقلری سببیه بزه تعرض ایلرز چن ایکسی مر افعه اولسه یاخود بری مر افعیه کلسه یاخود بری مسلمان اولسه حاجبو که عدت منقضیه اولدقدنصرکه مر افعیه کلسه ل بالاجام یئلری تقریق اولنور اما ابوحنیفه ایچون دلیل بودر که حرمت نکاح عدت ایچوندر زیرا منوجه منکوحه نکاح اوامش اولور وثبوت عدت یاشرع ایچون اوله یاخود زوج ایچون اوله شرع ایچون اولغه مساع یوقدرزیرا کفار حقوق شرعه مخاطب دکلدردر اولاجلدن خروخنیزر ایچون انلره تعرض اولندی وثبوت عدت زوج ایچون اولغه دخی مساع یوقدرزیرا حرمت عدته زوج معتقد دکلدور بوتقدیرجه ابتداء نکاح صحیح اولمش اولدی مقتضینک وجودی ایچونکرکنک اهلندن صدور یدر که عاقل وبالغدرورکن که ایجاب وقبولدر بونلر بولمغله ابتداء نکاح صحیح اولمش اولور واما تحت مسلمده واقع اولسه بونک خلافتجه درچونکه ابتداء صحیح اوله اسلام و مر افعه ایله اول نکاح مرتفع اولمز زیرا اولکی حالت کفرده اولان نکاح حالت بقادر وشهادت ایسه حال کفرده اولان نکاحه مشروط دکلدور امدی کا کان اولکی نکاح اوزره اقرار قیلنورلر (ولوتزوج المجوسی محرمة ثم اسما او احدهما فرق ینهما وکذا لوترا فعا لینا) واکر مجوسی محرمتی تزوج ایسه اندنصرکه ایکسی مسلمان اولسدر یاخود ایکسندن بریسی مسلمان اولسه انلرک مایینی تقریق اولنور مسلمان اولدقلری حانده تقریق اولدقلری کی اکر کفرلری حانده بزه مر افعه اولسدرینه تقریق اولنورلر برینه محرم اولدقلر ایچون ابتداء نکاح جائز دکلدور زیرا محل نکاح دکلدور (و بمرافعة احدهما لایفرق خلافا لهما) و مجوسیلردن بریسنک مر افعه سیله مایئلری تقریق اولنمز ابوحنیفه قتنده * امامین ایچون خلاف واردر انلرک قتنده تقریق اولنورلر (و الطفل مسلم ان کان احد ابویه مسلما و اسلم احدهما) و طفل مسیلدر اکر ابویندن بریسی مسلم ایسه یاخود ایکسندن بریسی مسلمان اولسه اکر دینلورسه بوتعمیم نیجه صحیح اولور که مسیلدک کافر ایله نکاحنک وجودی یوقدر بوکاجوابو بریلور که بوتعمیم حالت بقایه محمول اولور مثلاً برذمیه خاتون مسلمان اولسه ووزوجه اسلام عرض اولندیغندن مقدم ولد کتورسه اول ولد مسلمدر احد ابوین قیدی بونکله تصحیح اولنور (و کتابی ان کان بین کتابی و مجوسی) و طفل کتابیدر اکر کتابی ایله مجوسی ییننده اولورسه حتی اول طفل قز اولورسه مسلمه نکاح جائز اولور و ذبیحه سی حلال اولور بونده نظر واردر هدایه ده دخی بولمغدر وصاحب بیانیه ان المجوسیه اشرف من النصرانیه و الیهودیه دیمشدر ان النصرانیه و الیهودیه خیر من المجوسیه دیمشدر زیرا انلرک دینلرنده خیر یوقدر (ولو اسلمت زوجة الکافر او زوج المجوسیه) واکر کافرک زوجیه سی یاخود مجوسیه نک زوجی مسلمان اولسه (عرض الاسلام علی الآخر) آخر اوزرینه اسلام عرض اولنور (فان اسلم فهی له و الا فرق ینهما فان ابی الزوج فالنفرقة طلاق) اکر اول آخر مسلمان اولسه روجه زوج ایچوندر یعنی اولکی نکاح اوزره ثابت اولور نکاح آخره محتاج دکلدور واکر اسلامه کلر ایسه مایئلری تقریق اولنور

اگر زوج ابا ایدرسه فرقت طلاقدر (خلا فالابی یوسف) و ابو یوسف ایچون خلاف وارد رانک
 قنده فرقت طلاق دکلددر فسخدر (لا ان ابت هی بالاتفاق) بالاتفاق طلاق دکلددر اگر خاتون ابا ایدرسه
 (ولها المهر لو بعد الدخول) و خاتون ایچون مهر واردر اگر زوج دخولند نصره مسلمان اولورسه (والا
 فنصفه (اوابی الزوج) و اگر اسلامی زوج دخولندن اول ايسه نصف مهر واردر اگر زوج ابا ایدرسه (ولاشی
 لو ابت) و اگر قبل الدخول خاتون اسلامدن ابا ایدرسه برشی یوقدر * حاصل کلام فچن قاضی بینلرینی تفریق ايسه
 اگر ابا رجل طرفندن اولورسه اولوقت طلاق اولور و اگر ابا خاتون طرفندن اولورسه طلاق اولیوب فسح
 اولور زیرا طلاق رجال طرفنددر نسا طرفندن دکلددر بو تقدیرچه خاتون طرفندن فسح اولغله برشی
 لازم کلز (ولو کان ذلك فی دارهم) و اگر محوسی ار و عورتدن برینک اسلامی یا خود کتابینک اسلامی
 دار حر بده اولسه (لا تبین حتی یحیض ثلاثاً قبل اسلام الآخر) آخرک اسلامندن اول تا اوچ حیض کور میبجه
 بینوت واقع اولمز کرک مدخول بها اولسون کرک اولسون و نفس اسلام سبب تفرقه اولمز و عرض اسلام دخی
 آخر اوزرینه ممکن دکلددر زیرا دار حر بده اولغله اهل اسلامک ولایتی منقطعدر وقتا که اعتبار سبب متعذر اولسه
 شرط سبب مقامنه اقامه اولنور و بو محله شرط اوچ حیضک انقضاسیدر بعده عرض اسلام ابا مقامنه اقامه
 اولنور زیرا حکم شرطه مضاف اولور فچن علت و سببه مضاف متعذر اولسه تکیم برکسنه طریق عامده برقیو
 قازوب ایچنه برانسان دوشسه اصل بودر که تلف و هلاک دوشن کسنه نک ثقلند مضاف اولور زیرا علت
 هلاک انک ثقلیدر لکن اول ثقله اضافت متعذردر امر طبیعی اولد ایچون بعده هلاک سبب اولان که مشیدر
 اکا دخی مضاف قلیق متعذردر زیرا یولده یور یک بر مباح شیدر اصلا تعدی و تجاوز ایتمز * امدی سبب علت
 مضاف اولق متعذرا ولیحقی شرطه مضاف قنور که اول حفر بئردر و بو حفر علت مشاهددر شول حیثیت
 ایله که حکم اول شرطه وجودا تعلق ایلشدر بونده تعدی واردر زیرا قیو اولان ارض فازان کسنه نک ملکی
 دکلددر (وان اسلم زوج الکاتبه بقی نکاحهما) اگر کاتبه نک زوجی دخی مسلمان اولسه ایکیسنگ نکاحی باقی قالور
 زیرا ابتداء مسلمک کتابیدینی زوج ایتمسی جائز در بقاء جوازی دخی اولی در زیرا حالت بقا حالت ابتداء
 اسهلدر (و تباین الدارین سبب الفارقة لالسبی فلو خرج احدهما ایضا مسلماً او اخرج مسیباً بانت و ان سبباً معالاً)
 و تباین دارین فرقت سبیدر یعنی اسیرلک فرقت سبب دکلددر * امدی اگر زوجیندن بری مسلم اولدیغی
 حالده بزه چپسه یعنی دار اسلامه کلسه یا خود اسیرلک ایله خلاص و اخراج اولنسه بینوت واقع اولور
 و اگر زوج و زوجه معاسی اولنسه بینوت واقع اولمز اما شافعی قنده سبب فرقت سبی درحتی زوجیندن
 بری مسلماً دار اسلامه کلسه یا خود عقد ذمت ایله یعنی خراجی قبول ایله کلسه بینوت واقع اولمز زیرا سبی
 بولمیدیغی ایچون اما اگر احد زوجین سبی اولنسه مابینلرزه فرقت واقع اولور اما اتفاقاً ائمه حنفیه قنده سبب
 فرقت تباین داریندر و امام شافعی قنده سبی در اگر زوجین معاسی اولنسه لزیم قتمزده فرقت واقع اولمز
 اما شافعی قنده واقع اولور شافعی نک دلیلی بودر که مکة مکرمه قح اولنمز دن مقدم نبی علیه السلامک دختر
 سعد اختری زینب زوجی اولان ابو العاصی مکة مکرمه قیوب کندولری مدینه منوره بیهجرت بیوردیلر رسول
 اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم نکاح اول ایله حضرت زینب مکة مکرمه بده بعد اسلام ابو العاصه کونردی بوندن
 معلوم اولدی که تباین دارین موجب فرقت دکلددر تباین دارینده احد زوجینده انقطاع ولایت اثری واردر
 یوخسه انقطاع نکاح دکلددر بواجلدندر که برحر بی امان ایله دار اسلامه داخل اولسه یا خود برمسلم امان ایله دار
 حر به داخل اولسه فرقت واقع اولمز مع هذا تباین دارین موجوددر و بو مسئله بی ایضاح ایدر که اهل عدل ایله
 اهل بغی بیننده نکاح باقیدر مع هذا ولایت منقطعده ایکن اما سبی بونک خلاقیچه در زیرا سبی مسینک سابی
 ایچون ملک صافیکنی اقتضا ایدر و سبی ده سابی ایچون ملک صافی اولمز الا سبیده انک زوجیندن نکاحی
 منقطع اولغله اولور بواجلدندر که سبی اوزرنده کفارک دینی باقی قالمز انقطاع کلی ایله منقطع اولور * بو محله
 کابجه شافعی نک دلیلدر اما بزم ایچون دلیل بودر که حق سبحانه و تعالی حضرت تلرینک (یا ایها الذین آمنوا
 اذا جاءکم المؤمنات مهاجرات فامتحنوهن الله اعلم بایمانهن فان علمتموهن مؤمنات فلا ترجعوهن الی الکفار)
 قول شریفدر اهل تفسیر بو آیت کریمه نک سبب نزولنده دیمشدر در که عام حدیثنده مکة مکرمه مدنگ مشرک لری

نبی علیه السلام ایله مصالحه ایدوب شول وجهله صلح اولندیکه اهل مکهدن فرار ایدوب هر کیم نبی علیه الصلاة والسلامه کلورسه یند انلره دا اولته نبی علیه السلامدن مکهمکر مهیه کلان اهل مکهدن اولوب ردائیلر بونوال اوزره عهدنامه یاز یلوب مهر لند کدنصکره نبی علیه الصلاة والسلام حدیبیه ده ایکن سببعه بنت الحارث اسلامیتله فرار ایدوب بیغمبر علیه الصلاة والسلامه کادی و زوجی اولان کافر دخی عقببجه کلوب یا محمد بنم خاتونمی ردایله حالبو که بز دن کلتری ردائیک او زره شرط ایلدیکن هنوز یاز یلان عهد نامه کزک هر کبی قورومدی دیدکده بوآیت کریمه نازل اولدی بوندن معلوم اولدیکه تباین دارین موجب فرقتدر اندنصکره حق سبحانه و تعالیسک (ولا جناح علیکم ان تنکحوهن) قول شریفی تباین دارین موجب انقطاع نکاح ایدوکنده حجت قاطعدر (ومن هاجرت ایما بابت و لاعده علیها) وشول خاتونکه بزه هجرت ایلیه زوجندن باین اولور اول خاتون اوزرینه عدت لازم اولمز ابوحنیفه قتنده اگر حامل اولمزه و اگر حامل اولورسه وضع حمل ایدنبجه نکاح اولنق جائز دکدر (خلافالهما) امامین ایچون خلاف واردر انلرک قتنده خاتونه عدت لازمدر زرا فرقت دار اسلامه دخولدنصکره واقع اولدی بوتقدیرجه خاتونه اسلام حکمی لازم اولور (وارتداد احد الزوجین فسح فی الحال) واحد زوجینک ارتدادی فی الحال فسحدر طلاق دکدر (وعند محمد ارتداد الرجل طلاق و لموطوءة المهر و لغيرها نصفه ان ارتد) و امام محمد قتنده رجلاک ارتدادی طلاقدر موطوءه ایچون تمام مهر لازم اولور کرک ردت رجل طرفندن اولسون کرک عورت طرفندن اولسون و موطوءه دن غیری ایچون نصف مهر لازم اولور اگر ردت رجل طرفندن اولورسه (ولاشی لهما ان ارتدت) و اگر خاتون مرتبه اولورسه مهر دن برشی یوقدر زرا تفریق خاتون طرفندن اولمغله معصیت اول جانبندن اولمش اولور بو معصیت ایسه موجب سقوط مهر در (و ان ارتد امعا و اسما معا لا تبین) و اگر زوج و زوجه معا مرتد اولسدر معا اسلامه کلسه لر فرقت واقع اولمز اما قیاس بو ایدیکه فرقت واقع اوله بو قول زفر کدر و شافعی دخی بونکله حکم ایلدی اما بزم ایچون دلیل بودر که بنی حنیفه که عربدن بر قبیله در زکاتی و یرمک ایچون جمله سی مرتد اولدیلر ابو بکر رضی الله تعالی عنه اوزر لر ینه عسکر کوندر دکده جمله سی مسلمان اولدیلر لیکن تجدید نکاح ایله امر اولنمدیلر و صحابه دن برفرد تجدید نکاحی امر ایلماشدر بونلرک اجاعی ترک قیاس اولمغله حجتدر (وان اسما معا بابت) و اگر زوج و زوجه معا قبا اسلامه کلسه لر فرقت واقع اولور زرا برابریک اسلامی آخرک ردتق اوزرینه مقدم اولمغله ماینلرنده اختلاف تحقیق اولمش اولور اول تقدیرجه فرقت مقرر در (و لا یصح تزوج المرتد و لا المرتدة احدا) و مرتد و مرتده نک اسلامدن برکسنه بی تزوج التمسی صحیح دکدر مادامکه اسلامه کلیه لر

باب القسم

بو باب قسم بیاننده در قسم قافلک قهی و سینک سکونی ایله و کسر قاف ایله اقسامک و نصیبک بریدر بو محله قسمدن مراد زوج تحت نکاحنده اولان نسانک حقی عدالت اوزره اعطا الیکدر (یجب العدل فیہ یتوتة لاوطاً) قسمده یتوتت جهتمدن عدل واجب اولور و طی جهتمدن دکل ما کول و ملبوسده دخی عدل واجب اولور و بعضی بعضندن برشیده ترجیح جائز دکدر زرا حق سبحانه و تعالیسک (فان ختم ان لا تعدلوا فواحدة او ماملکت ایمانکم) قول شریفی بین النساء تسویه نک وجوبنه دالدر و نبی علیه السلامک (من کان له امر اتان قال الی احدیهما جاء یوم القيامة وشقه مائل) قول شریفک و عیده استمالی اولمغله تسویه نک وجوبنه دلیل قویدر و عایشه رضی الله تعالی عنهدان مرو یدر که نبی علیه السلام نسانی مایننده عدالت ایدردی (اللهم هذا قسمی فیما املك و لا تاؤخذنی فیما لا املك) دیودعا ایدردی و عدلک وجوبی یتوتت و ما کولات و ملبوسات و مواسات و مصاحبتده در بوخسه جماعده دکدر زرا اقبال جماع نشاطه منوط برفمدر انده تسویه ممکن دکدر (و البکر و الثیب و الجدیة و القدیمة و المسلمة و الکتابیة فیہ سواء) و ذکر اولنلک جمله سی قسمده برابردر زرا قسم حقوق نکاحدندر اول تقدیرجه ماینلرنده تفاوت یوقدر اگر تفضیل اولنق جائز اولسه بین النساء ما کول و ملبوس و سایر حقوقی تسویه دنصکره قدیمه بی تفضیل و حرمت ایسه اولی در نکیم لکل جدید لذة و لکل قدیم سامة دینمشدر اما امام شافعی دیر که جدیده ثیب اولورسه انک قتنده اوچ کیجه یتوتت اییک کر کدر اگر بکر ایسه یدی کیجه یتوتت اییک کر کدر

اندنصره علی السویه دور ایلیه * انس بن مالک رضی الله تعالی عنه روایت ایلمشدر که نبی علیه السلام بکر
 تزوج ایتدکده یدی کیجه وئیب تزوج ایتدکده اوچ کیجه بیتوتت ایدردی وینه مبارک لسان درر بار لردن
 (للبکر سبعه وللیب ثلاث) قول شریفی استماع ایلدم دیور وایت ایلمشدر و نبی علیه الصلاة والسلام ام سلمه یدی تزوج
 ایلدمکده یاننده اوچ کیجه کیجه لیوب کتمک مراد ایتدکلر نده ام سلمه کتملر ینه رضا و یرمیوب برده شر یفلرین
 طوئدقده نبی علیه الصلاة والسلام (انه لیس بک علی اهلاک هوان ان شئت سمعتک و سمعت لسانی و الا فثلثت
 ثم ادور) بیوردقده انلر دخی راضی اولمشدر بو حدیث شر یفک معنای لطیفی و شان کلام بودر که سنک
 سبیک ایله اهلاک اوزر ینه خورلق و مذلت یوقدر یعنی سنده اوچ کیجه بی اقتصار ایتکله قوم و قبیله که
 مذلت یوقدر سنک موانست و مصاحبته عدم رغبتدن دکلدرد که قوم و قبیله که عار و مذلت اولد استرسک
 یدی کیجه سنده کیجه لهیم و یدی کیجه سائر نساذه کیجه لهیم اگر استمز ایسک اوچ کیجه کیجه لدکنصره
 ینه دور ایدیم دیور مشلدر (وللامتو المکاتبه و المدبره و ام الولد نصف الحره) و جاریه و مکاتبه و مدبره
 و ام ولد ایچون حره نک نصی و اردر علی رضی الله تعالی عنه (للحره الثلثان من القسم و للامة الثلث) بیور مشلدر
 و برکسنه دن بونک خلافتجه بر قول روایت اولنما مشدر (و لا قسم فی السفر فیسافر بمن شاء و القرعة احب)
 سفر ده قسم یوقدر زوج دایدیکی خاتون ایله سفر ایدر و قرعه ایسک مسجیدر و قرعه بحر دقلبرین تطیب ایچوندر
 اول تقدیرجه باب استیجابدن او اش اولور ز یرا خاتونک زوجک حین مسافر تنده زوج اوزرنده حتی یوقدر مصنفک
 و لا قسم فی السفر قولی مرضدن احترا زدر ز یرا مرض حالنده قسمده زوجات مطهر اتنی حضور شر یفلر ینه
 دعوت حتملر بنی ساقط اولمز و عایشه رضی الله تعالی عنهادن مرو یدر که پیغمبر علیه السلام مرض حالنده زوجات
 مطهر اتنی حضور شر یفلر ینه دعوت ایتدکلر نده جمله سنه خطاب ایدوب دیدیکه قسم خصوصنه
 مایینک زده دور ایسکه اقتداریم یوقدر اگر جائز کوروب جمله کزادن و یررسه کز عایشه نک یاننده
 اولایم دیو استیذان ایتدکده جمله سی اذن و یرمشلدر اگر قسم مرض ایلد ساقط اولیدی نبی علیه الصلاة والسلام
 زوجات مطهر اتنن استیذان ایلمشدر (و ان وهبت قسمها لضرتها صحیح) و اگر بر خاتون قسمی
 ضمه سنه یعنی اور تاغنه باغشلسه صحیح اولور ز یرا ام المؤمنین سوده بنت زعمه یه وقتا که پیغمبر علیه السلام
 بر خصوص ایچون مغیر اولوب اعتدی بیور دقده سوده حضر تلمری دخی مراجعت ایسک ایچون
 رجایتدی و کندی نو بتنی عایشه رضی الله تعالی عنها یه ایلدی ز یرا یوم حشرده ازواج مطهره ایله
 حشر اولوق ایچون مراجعتی رجایتدکده حق سبحانه و تعالینک (وان امرأة خافت من بعلمها نشوزا و اعراضا
 فلا جناح علیها ان یصلحا ینهما صلحا و الصلح خیر) قول شریفی نازل اولمشدر (ولها ان ترجع) و قسمی
 هبه ایدن خاتون ایچون هبه سندن رجوع و اردر الله تعالی اعلم

* کتاب الرضاع *

بو کتاب رضاع یاننده در رضاع قح رایله در و کسر ایله دخی لغتدر (هومص الرضیع من ثدی الادمیه
 فی وقت مخصوص و یثبت حکمه بقلیله و کثیره) رضاع رضیعک مص التمسیدر وقت مخصوصه آدمیه نک
 مه سندن و رضاعک حکمی ثابت اولور قلیلی و کثیری ایله بزم قتمزده * شافعی قتمده هریم ثابت اولمز
 الابش رضعات ایله یعنی بش دفعه مص التمکله ثابت اولور نبی علیه السلام (لا یحرم المصه و لا المصتان
 و لا الاملاجة و لا الاملاجان) قول شریفی بر ایکی مصه و بر ایکی املاجه هریم ثابت اولمدیغنه دلیل ایراد
 المشدر که مصه فعل رضیعدر املاج فعل مرضعده در که ارضاعدر بو قول شافعیسک کندی مذهبی اوزر ینه در
 بزم ایچون دلیل حق سبحانه و تعالینک (ارضعکم) قول شریفی اطلاق اوزر ینه در قلیل ایله کثیر مابینی فصل
 اولنما مشدر خبر و احادیله زیاده علی الکتاب جائز دکلدرد تکمیل علم اصولده معلومدر امام شافعیسک روایت ایلدیکی
 کتاب ایله مردوددر یا خود منسوخدر و ابن عمر قضاء الله ابن زبیرک قضا سندن اولی در دیو بو قولی رد
 بیور مشلدر (ارضعکم) قولنک اطلاقنه مخالف اولدیغیچون (فی مدته لا بعدها و هی حولان و نصف
 و عندهما حولان) و رضیعک مدتده مصی رضاعدر مدتندنصره مصی رضاع دکلدرد و یومدت ایکی یچق
 یلدر * امامین قتمده ایکی سنه در و امام زفر قتمده مدت اوچ سنه در ز یرا حول بر حالدن بر حاله نحو له صالحدر

بوقتدیرجه ایکی حولک اوزرینه زیاده لک لازمدر زیراکو کار ایکی سنه دنصکره دفعه حاصل اواز تدر یجمله
 حاصل اولور * امدی بومدت لازمدر که صبی طعامه معتاد اوله و لبنی خاطر ندن کیدره بویله اولیحق اویج حول
 لازمدر و امامین ایچون دلیل حق سبحانه و تعالینک (وجهه و فصاله ثلاثون شهره) قول شر یفیدر و حاکم
 اقل مدتی التي آیدر فصال ایچون ایکی حول قالور و نبی علیه الصلاه و السلامک (لارضاع بعد الحولین) قول لطیفی
 دخی بوکا حجتدر و ابوحنیفه ایچون دلیل بینه بوآیت کریمدر زیراحق سبحانه و تعالی ایکی شی ذکر ایلدی
 و اول ایکی شی ایچون بومدت تعیین بیوردی) امدی بومدته اول ایکی شی کالیله اولمق لازم اولدی ایکی
 دین ایچون بروقت تعیین اولندیغی کبی اولدی مثلا برکسنه دیسه که فلان کسنه نك بنم اوزرمد، بیک الحقه سی
 و بش کیل بغدادی واردر ایکی آیه دکن * بوقتدیرجه ذکر اولنان ایکی آی دین ایچون بطریق الکمال وقت
 مؤجل اولمش اولور ابوقدر واردر که جل حقه عایشه رضی الله عنهانک (لایق الولد فی بطن امه اکثر من سنتین
 ولو بفلکة مغزل) قول شریفی وارد اولمغه لفظ انفصال ظاهری اوزرینه قالیحق مدت انفصال او توز آی اولمش
 اولور البته زیاده مدت لازمدر که لبن ایله حاصل اولان لحم تغییر غذا ایله منقطع اولسون ایچون * اما امامینک
 روایت ابتدیی (لارضاع بعد الحولین) حدیث شریفی استحقاقک مدتی اوزرینه مجمولدر یعنی لارضاع بعد
 الحولین حدیث شریفندن مراد بابا اوزرینه نفی استحقاق اجرت اولمغه حمل اولنه زیراجرت ایکی سنه ایله
 مقدره در بالاتفاق مطلقه اولان خاتون ایکی سنه دنصکره اجرت رضاعه مستحق دکلدر بالاجماع * و قیچن
 مدت رضاع کجسه بعد رضاع ایله حرمت ثابت اولمز کرکه مددن کسلسون کرکه کسلسون اما مدت رضاعدن
 مقدم مددن کسلسه و برخاتون انی او محله امرسه حرمت رضاع ثابت اولور * و صاحب عنایه دیمشدر که
 بعضیلر قتنده اون بش سنهیه دکن حرمت ثابت اولور و بعضیلر قتنده قرق سنهیه دکن و بعضیلر قتنده
 جمیع عمرنده حرمت ثابت اولور (فیحرم به ما یحرم من النسب الاجدة ولده) امدی رضاع ایله حرام اولور
 نسب ایله حرام اولان شی الارضاعا و لدینک جدہ سی حرام اولمز و نسبا و لدینک جدہ سی کتدینک
 یا اناسی یا خود قاین اناسی اولور اول ایسه خرام اولور اما رضاعا بویله دکلدر (واخت ولده) و رضاعا و لدینک
 قرق نداشتی حرام اولمز یعنی برر جلاک صلبی اوغلی بر آخر کسنه نك قزی ایله معاسود امسه لر اول بابایه صلبی
 و لدینک رضاعا قز قز نداشتی حرام اولمز و نسبا و لدینک قز قز نداشتی یا کتدینک قزیدر یا خود خاتوننک
 قزیدر بویسه حرام محضدر اما رضاعا اولان حرام دکلدر (و عمه ولده) و رضاعا و لدینک عمه سی حرام
 اولمز نسبا و لدینک عمه سی کتدینک قز قز نداشتی اول ایسه حرام محضدر اما رضاعا بویله دکلدر
 (وام اخیه او اخته) و رضاعا ارق نداشتک یا خود قز قز نداشتک اناسی حرام اولمز * نسبا ارق نداشتک
 و قز قز نداشتک اناسی کتدینک اناسیدر بویسه حرام محضدر اما رضاعا بویله دکلدر * اجنبی سادن
 برصی و برصیه بر اجنبی خاتون ندن امسه لر و صبیبه نك رضاعدن بر اناسی دخی اولسه اول اوغلی جعفر رضاعدن
 اولان قز قز نداشتک رضاعدن اولان اناسی حلال اولور (وام عمه او عمته) و رضاعا نك یا خود رضاعا عمه سنک
 اناسی حرام اولمز نسبا یا سنک اناسی اولور یا خود جدینک موطوئه سی اولور بویسه حرام محضدر اما رضاعا
 بویله دکلدر (وام خاله او خالته) و رضاعا خالک یا خود رضاعا خالته سنک اناسی حرام اولمز * نسبا بویله دکلدر
 حرام محضدر (والاخوان المرأه لها) دخی خاتونک اوغلتک رضاعا قز نداشتی اول خاتونه حرام دکلدر * بوعباره
 مکرر در زیرایوقاروده وام اخیه قوی که رضاعا قز نداشتک اناسی حرام دکلدر دیک اییدی و الاخوان المرأه
 لها قوی دخی عینی ایله مرأه نك اوغلتک رضاعا قز نداشتی اول خاتونه حرام دکلدر دیکدر بوقتدیرجه لفظه
 مغایرت واردر لکن معناده ایکیسی دخی بر در * حتی صدر الشریعه دخی مکرر اولدیغین بیان الیشدر
 و شر احدن شیخ اسماعیل افندی فرائد ملتقی البحر کاتبنده نویدی بلیدمکه مصنف بولفظی نیچون ذکر الیشدر
 خصوصاً صدر الشریعه اعلم ان هذا مکرر قولنی خود کوروب قرائت الیشدر (وقس علیه) استثناسی
 ممکن اولان صوری نك اوزرینه س قیاس ایله (و تحمل اخت الاخ رضاعاً و نسبا کاخ من الابله اخت من امه
 تحمل لاخیه من ایبه) و رضاعا و نسبا ارق نداشتک قز قز نداشتی حلال اولور * مثلا بابا بر قز نداشتک غیری انادن
 بر قز قز نداشتی اولسه اول قز نداشتک قز قز نداشتی بابا بر قز نداشتک حلال اولور * نسبا جاز اولیحق رضاعا اولان

قز قز نداشتك جوازی اولی ایدو کی قتی ظاهراً در (ولا حل بین رضیعی ثدی وان اختلف زما لهما) و برآمدن امن ایکی کسسته نك یئنی جمع اتمك حلال دكلدر و اگر زمانلری مختلف دخی اولور سده ز یرارضا عا ار قز نداشتی و قز قز نداشتی اولور * صاحب عنایه دیشدر که ندیدن مر ادا آدمیهك ندیدر حتی ایکی کسسته ضرع بهیمده جمع اولسه لر حرمت ثابت اولمز زیرا بو حرمتك ثبوتی کرامت طریقله در اولیله اولیحق ابن آدمی به مختص قیلندی (ولابین رضیع و ولد مر ضعتیه وان سقل) و رضیع ایله مر ضعه نك ولدی یئنی جمع ایلك جائز دكلدر و حلال دكلدر هر نقدر آشانی دخی اولور سه (و ولد زوج لبنا منه فهو اب بالرضیع و ابنه اخ و بنته اخت و اخوه عم و اخته عمة) و رضیع ایله زوجك ولدی یئنی جمع دخی حلال اولمز اما رضیعك ابنی اول زوجدن اولسه * امدی بو یله اولیحق اول زوج رضیعك رضاعاً یا سیدر و او غلو قز ندا شیرد و قزی قز قز ندا شیرد و قز نداشی عیسیدر و قز قز نداشی عمه سیدر (ولا حرمة لور ضعا من شاة) و حرمت یوقدر اگر بر صبی و بر صبییه بر قیوندن امسه لر زیرا ذکر اولمش ایدیکه طریق کرامت ایله انسا نه مختصدر بهیمده دكل * صاحب عنایه دیشدر که مسو طده محمد بن اسماعیل البخاریدن حکایت اولمشدر مز بور محمد بن اسماعیل البخاری بهیمده ده دخی حرمت رضاع ثابت اولور دیردی و شیخ ابو حفص کبیر زمانده بخاریه داخل اولدقده حرمتنه فتوی و پردی شیخ مشار الیه کندویه نصیحت ایدوب بو مقوله سوزی سوئله دیو تنبیه ایلدی لکن نصیحتی قبول ایلمکله خلق جمع اولوب محمد بن اسماعیل البخاری بی صکره بخارادن اخراج ایتدیلر (او من رجل) یا خود ر جلدن امسدر حرمت رضاع یوقدر ز یرار جلاک ابنی حقیقتده لب ن دكلدر (ولافی الاحتقان بلین المرأة) و خاتونك لبنی ایله احتقاندن دخی حرمت ثابت اولمز (ولبن البکر و المیة محرم) و او ماش خاتونك لبنی محرمدر یعنی بو نلرك لبنیله حرمت ثابتدر ز یرا حقیقتده لبندر بو نلردن انبات لحم و انشاء عظم حاصل اولور صبی بو نلردن متغذی اولمقله شبهة جزیت ثابت اولور ز یرا نبی علیه الصلاة و السلام حرمت رضاعی انشاء عظم و انبات لحمه تعلیق بیور مشلدر در تکیم (الرضاع ما انشأ العظم و انبت اللحم) بیور مشلدر در (و کذا الاسعاط) و لبن مرأهی صینك بو رنه صب ایلمکله و چکدر مک ایله دخی حرمت رضاع ثابت اولور زیرا بو نلردن معدیه و اصل و اندن نشو و نما حاصل اولور * صاحب اختیار دیشدر که بر خاتون عمه سنك باشنی بر صینك اغزینته ادخال ایلسه اما لبنی بو غازینه کیدوب و کتمسندنه شبهه سی اولوب حقیقة بیلمسه حرمت ثابت اولمز و بر صیدنی اهل عربك بعضیسی ارضاع ایلسه و بیلمسه که قنفسیدر اول اهل عرب بدن بر رجل اول صبییه بی زوج ایلسه جائزدر زیرا نکاحك اباحتی اصلدر اول اباحت شك ایله زائل اولمز (واللبن المخلوط بالطعام لا یحرم) و طعام ایله مخلوط اولان ابن محرم دكلدر ابو حنیفه قتنده (خلافالهما عند غلبه اللبن) اما دین ایچون خلاف واردد لبك غلبه سنده ز یرا عبرت غلبه ایچوندر (و یعتبر الغالب لو خلط بما، او دواء او لبن شاة) اگر ابن ماء ایله یا خود دو ایله یا خود لبن شاة ایله خلط اولسه اعتبار غایبه در (و کذا لو خلط بلبن امرأه اخرى) و ینه اعتبار غایبه در اگر بر آخر خاتونك لبنته مخلوط اولسه ابو یوسف قتنده جمله سی شیء واحد حکمنده اولور اقل دخی اکثرک حکمنده قیلنور (و عند محمد تتعلق الحرمة بهما) و امام محمد قتنده ایکیسنده دخی حرمت تعلق ایدر جنس جنسنده غالب اولمز و بر شیء کنندی جنسنندن مستهاک اولمز مقصود بر اولد ایچون ابو حنیفه دن بو ماده ایکی روایت واردد بر روایتده تحریمی اغلبه تعلیق ایلمکدر و شافعی بو نکلده حکم اتمشدر و بر روایتی دخی تحریمی ایکیسنده تعلیق ایلمکدر و بو قول امام محمدك و زفرك قولیدر (وان ارضعت ضرتهما حرمتا) و اگر بر خاتون ضره سی اولان صغیره بی ارضاع ایتسه زوج اوزرینته ایکیسی دخی حرام اولور زیرا رضاعاً ناوقزی جمع ایلك لازم کلور بو ایسه حرامدر * صاحب بیانیه دیشدر که کبیره بی ابدی تزوج جائز دكلدر اما صغیره بی تزوج جائزدر اگر کبیره مدخول بهما اولدی ایسه * اگر مدخول بهما اولدیه جائز دكلدر (ولامهر للكبيرة ان لم توطأ) و کبیره ایچون مهر یوقدر اگر مو طوءه دكل ایسه ز یرا فرقت کنندی طرفندن واقع اولمشدر (والصغيرة نصفه و یرجع به علی الکبيرة ان علمت بالنکاح و قصدت الفساد) امدی زوج صغیره و بر دیکی نصف مهر ایله کبیره اوزرینته رجوع ایدر اگر کبیره صغیره نك نکاحنی بیلوب فساد قصد ایلد ایسه (لان لم تعلم به او قصدت دفع الجوع و الهلاك و لم تعلم انه مفسد) زوج صغیره یه و بر دیکی مهر ایله

رجوع ایده من اگر کبیره صغیره نکاحی بلسه یا خود کبیره نک آجلغنی یا هلاکنی دفع قصد ایلسه یا خود کبیره صغیره بی ارضاع مفسد ایدوکنی بلسه کبیره ره رجوع ایده من ز یا ارضاع فساد نکاحه علت دکلدن و ارضاع فساد ایچون موضوع دکلدن و ضمان تسبب تعدی اوزرینه دیندر قیچن تعدی بولسه ضمان واجب اولور و اگر تعدی بولمز ایسه ضمان واجب اولمز * تنکم بر آدم یول اوزرنده قیوقازوب برکسنه دوشسه اول حقر بئری ایدن کسنه تعدی ایش اولدی ضمان اکلازم اولور اما کندی ملککنده اولسه تعدی ایتماش اولور اولوقت ضمان لازم کلر (والقول قولها فیه) وقول خاتون کدر بوفعله یعنی فسادینی بادم و دفع رجوع ایچون ایلدم دیکده یعنی ایله تصدیق اولنور (وانما یثبت الرضاع بما یثبت به المال) و رضاع ثابت اولور شولشی ایله که انکله مال ثابت اولور * مثلاً مال ایکی رجلاک یا خود بر رجلاک شهادتی ایله ثابت اولدیغنی کبی رضاع دخی بومقوله شهادت ایله ثابت اولور * امام مالک دیر که بر خاتونک شهادتی ایله ثابت اولور قیچن عدالت ایله موصوفه اولسه ز یا بوحقوق شرعدن بر مقدر و غیر واحد ایله ثابت اولور تنکیم برکسنه لحم اشترایله و برکسنه خبرو یرسه که ذبیحه مجوسیدر اول لحم اکا حرام اولور (ولو قال هذه اختی من الرضاع ثم ادعا الخطأ صدق) و اگر بر رجلاک شول خاتون بزم رضاعاً قزقز نداشمدن دیسه اندنصرکه خطا ایتدیکنی ادعا ایلسه تصدیق اولنور * مثلاً بر رجلاک ایتدیکه کندی ایله فلانه یننده رضاع اوله بعده تفحص و سؤالدن نصرکه حقیقت حاله واقف اولدیکه بو غیش عذری مقبول اولوب قولی تصدیق اولنور

* کتاب الطلاق *

بو کتاب طلاق بیاننده در که طلاق اسمدر تطلیق معناسنه سلام تسلیم معناسنه اولدیغنی کبی لغتده مطلق رفع قیددن عبارتدر تنکیم اطلاق الفرس و الاسیر دینلور و نکاحده باب تفهیل ایله استعمال اولنور لکن نکاحدن غیر یده باب افعال استعمال اولنور بواجلدندر که برکسنه خاتوننه تشدیدلام ایله انت مطلقه دیسه نیته محتاج اولمز اما تخفیف لام ایله دیسه نیته محتاج اولور * معلوم اوله که اصلده طلاق حرامدر ز یا سنت انبیا اولان نکاحی قطعدر تنکیم نبی علیه السلام (ابغض المباحات عند الله تعالی الطلاق) بیور مشردر لکن نسائک افعال قیچمه لرندن خلاص اولمق ایچون مشروع اولمشدر ز یا خواتین طائفه سنک اکثری رأیبری و عقلماری ناقص اولغله اذادن خالی دکلدندر اگر طلاق مشروع اولسه رجال حزن ایدیده قالمق لازم کلوردی بو مقولیه مبتلا اولنور خلاص ممکن اولمز ایدی (هو رفع القید الثابت شرعاً بالنکاح) طلاق شرعاً نکاح ایله ثابت اولان قیدی رفعدر طلاق و یرن کسنه عاقل بالغ اولمق شرطدر و خاتون دخی نکاحده اولمق کر کدر یا خود برعدته اوله که طلاقه محل اوله مصنفک شرعاً قولی ایله حل و نایق کبی حسا ثابت اولان قیدک رفعی خارج اولدی و بالنکاح قولی ایله قید عتاق رفعی خارج قالدی و بعض ناس دیمشدر که ایقاع طلاق مباح دکلدن الا ضرورت حالنده مباحدر تنکیم نبی علیه السلام (لعن الله تعالی کل ذواق مطلق) بیور مشردر و عامه علما اطلاق نصوص ایله که حق سبحانه و تعالی (ولا جناح علیکم ان تطلقتم النساء) قول شریف و ینه (یا ایها النبی اذا طلقتم النساء فطلقوهن لعنتهن) قول شریفی ایله استدلال ایدوب اباحتنه ذاهب اولمشدر (احسنه تطليقها واحدة فی طهر لاجماع فیه و ترکها حتی تمضي عدتها) و طلاق اوچ قسمدر بری احسن بری بدعی در * امدی طلاقک احسنی خاتونی تطلیقه واحده ایله تطلیق ایتکدر بر طهرده که انده جماع اولیه و خاتونی ترک ایده حتی عدتی کنجبه ز یا اصحابه کز بن رضوان الله تعالی علیهم اجمعین طلاقده واحد اوزرینه زیاده نک ترکنی مستحسن کوردیلر ز یا بویله اولیچق مر اجعته تدارک ممکن اولوب صکره ندامت چکلمز (وحسنه وهو سنی تطليقها ثلاثی فی ثلاثة اطهار لاجماع فیه ان كانت مدحولها) و طلاقک حسنی سنیدر و اول سنی تطلیق خاتونی اوچ طهرده اوچ دفعه تطلیقدر که اول اطهارده جماع اولیه اگر مدخول بها اولورسه امام مالک دیدیکه اوچ طهرده اوچ طلاق بدعیدر مباح اولان انجق واحده در طلاقده اصل اولان حرامدر اباحتی اذادن خلاص ایچوندر بویسه واحده ایله حاصل اولور بزم ایچون دلیل حدیث ابن عمر رضی الله تعالی عنهدر ابن عمر خاتونی حالت حیضده تطلیق ایتدکده نبی علیه السلام حاضر تازی

(ما هكذا امر الله تعالى انما السنة ان تستقبل الطهر استقبالا فطهرتها لكل قرء تطليقة) بيور مشلردر
 (ولغيرها طقة ولو في الحيض) وطلاقك حسنى مدخول بهادن غيرى ايجون طقة واحده در اكر حيصده
 دخى اولورسه (والايسة والصغيرة والحامل يطلقن للسنة عند كل شهر واحده) وآيسه وصغيره وحامل طلاق
 سنى ايله تطليق اولور لر هر آيده بر طلاق ايله بونلرك حقتده شهر حيص مقامنه قائم اولور نيكيم حق سبحانه
 وتعالينك (واللاى يسن من المحيض من نساكنم ان ارتبتم فعدتهن ثلاثة اشهر) قول شريفى بوكا دليلدر
 (وعند محمد لا تطلق الحامل للسنة الا واحدة) وامام محمد قنده حامل طلاق سنى ايله مطلقه اولمز الا بر طلاق
 ايله مطلقه اولور (وجاز طلاقهن عقيب الجماع) وآيسه وصغيره وحامل طلاقى جاع عقيبنده جائز در
 زيرا بعد الجماع طلاقك مكروه اولمى جبل توهى ايجوندر بونلرده ايسه اول توهم بوقدر (و بدعيه
 تطليقا ثلاثا او ثنتين بكلمة واحدة) و طلاقك بدعيسى كلة واحده ايله خاتونى اوج ياخود ايكي طلاق ايله
 تطليق ايلكدر مثالات طالق ثلاثا ياخود انت طالق ثنتين ديمكدر بوايسه ائمة حفيه قنده حرام دكلدر
 لكن بوفعلى ايشلر سه بينوت واقع و حرمت غليظه ايله حرام اولور * بدعى دخى ايكي نوعدر برى من حيث
 العدد و برى دخى من حيث الوقتدر ثلاث و ثنتين لفظى من حيث العدد اولان طلاقدر (اوفى طهر واحد
 لارجعة فيه ان كانت مدخولا بها) ياخود طهر واحده كه انه رجعت اوليه * مثلا طهر واحد ده ابتدا
 بردفعه ده بر طلاق و يره و بش كوندنصكره بر طلاق دخى و يره كچه دفعه واحده ايله ايكي واقع اولدى
 لكن بر طهر ده واقع اولغله ينه بدعى اولدى اكر خاتون مدخولا بها اولورسه (اوفى طهر جامعها فيه)
 ياخود بر طهر ده طلاق واحده ايله تطليق ايله كه اول طهر ده خاتونه جاع ايش اوله اكر چه من حيث العدد
 مخالفت اولدى لكن من حيث الوقت مخالفت بولنش اولدى بودخى بدعيدر (وكذا تطليقتها في الحيض و يجب
 مراجعتها ان كانت مدخولا بها في الاصح وقيل تسحب) و ينه طلاق بدعيدر اكر حيصده تطليق ايدرسه
 و اكر مدخول بها اولورسه خاتونه مراجعت واجب اولور اصح روايته * مستحب دخى دينشدر واجب اولانه
 مثال ابن عمر رضى الله تعالى عنه عهد رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمه خاتونه طلاق و برمشدى باباسى عمر
 رضى الله تعالى عنه نبى عليه السلام دن سؤال ايتد كده (مر ابنك فليراجعها ثم ليسكها حتى تطهر من الحيض
 ثم ان شاء امك بعد وان شاء طلقها قبل ان يمسه) حديث شريفى ايله جواب و برمشلردر (فاذا طهرت
 ثم حاضت ثم طهرت طلقها ان شاء) فچن مراجعت اولنان خاتون طاهر اولسه اند نصكره حاض اولسه
 اند نصكره ينه طاهر اولسه زوجى ديلرسه اول خاتونى تطليق ايدر ديلرسه امساك ايدر زيرا ايكي طلاقك
 يبنى حيص كامل ايله فصل سنندر (وقيل يجوز ان يطهرها في الطهر الذى يلي تلك الحيضة) و دينلديكه خاتونه
 طلاق و برمك جائز ولور شول طهرده كه ذكرى سبق ايدن حيصنى ولى ايدن زيرا حالت حيصده و برديكى طلاق
 مراجعت ايله منعدم اولوب كانه طلاق و برمش اولدى صكره كلان طهرده و برديكى طلاق مسنون اولور
 بوقول طحاو ينكدر (ولو قال للمطوءة انت طالق ثلاثا للسنة وقع عند كل طهر واحده) و اكر موطوئه سنه
 سن اوج طلاق ايله طالق سن سنت ايله ديسه اما نيتى اولسه هر طهرده بر طلاق واقع اولور نيت دخى ايلسه
 ينده هر طهرده بر طلاق واقع اولور زيرا السنة ده اولان لام وقت ايجوندر يعنى وقت السنة طهر لاجاع فيه
 ديمكدر * ابن همام ديمشدر كه لام اختصاص ايجوندر يعنى طلاقا مختصا بالسنة ديمكدر سنت ايسه مطلقدر
 مطلق ايسه كاله منصرفدر كالى ايسه سنيدر عددا و وقتا بوقتد برجه ثلاثا لفظنى اطهار اوزر ينه صرف ايلك
 و اجيدر كه هر طهرده بر طلاق واقع اوله و اكر موطوئه اولان خاتون ذوات الحيصدن اولورسه اكر ذوات
 اشهر دن اولورسه فى الحال بر طلاق واقع و بر دخى شهر ثائده واقع اولور و بر دخى شهر ثائده واقع اولور
 و اكر موطوئه دكل ايسه فى الحال بر طلاق واقع اولور اند نصكره خاتون اوزر ينه برشى واقع اولمز تزوجدن
 اول تقدير كلام انت طالق ثلاثا لوقت السنة ديمش اولدى خاتون حقتده ايسه وقت سنت باقى قالمدى
 اوزر ينه عدت اولمديچون امام موطوئه بونك خلافتجه در (وان نوى الوقوع جملة صحته) و اكر انت طالق
 ثلاثا للسنة قولى ايله ثلاث جملة وقوع نيت ايلسه اول كسندنك نيتى صحيح اولور يعنى طلاق ثلاثه واقع
 اولور (ويقع طلاق كل زوج عاقل بالغ ولو مكرها) و هر عاقل بالغ زوجك طلاقى واقع اولور اكر مكرها

دخی اولورسه امام شافعی دیرکه مکرهک طلاق واقع اولمز زیرا ایقاع طلاق قصد اختیاره معتمددر
 مکرهده ایسه اختیار یوقدر اما هازل بونک خلافتجه در زیرا هازل لفظ طلاق اختیار یله تکلم ایدر *
 بز دیرزکه مکره منکوحه سنه ایقاع طلاق قصد ایلدی زیرا مکره اولان شرعی بتاشدر که بری طلاق و بری
 هلاکدر * امدی اهور اولان طلاقدر انی اختیار ایلدی اهور شرعی اختیار ایلک قصدی ایلدی
 خودقتی ظاهر در (اوسکران) یا خود سکران دخی اولورسه طلاق واقع اولور و عتاق و خلعی دخی
 واقع اولور ائمه حنفیه عندند * اما امام شافعی نیک بر قولنده که کرخی و طحاوینک قولار بدر سکرانک طلاق
 واقع اولمز زیرا ایقاع طلاق قصد صحیحه معتمددر سکرانک ایسه قصد صحیحی یوقدر بو تقدیرجه سکران نام
 حکمنده اولمز اولور بلکه نامدن دخی اشددر زیرا نامی او یارسلر او یانور اما سکران او یانمز ائمه حنفیه
 ایچون دلیل سکران اولان کسنه حرام اولان شیء تناول ایله سکران اولمشدر مثلاً شرب خمر و نیک کبی و ازاله
 عتله سبب اولان معصیت اولان شیددر * امدی زجر الهانک عقلی باقی حکمنده قلندی (اواخر سباشارته المعهوده)
 یا خود دلسز دخی اولورسه اشاره معهوده سیله طلاق واقع اولور زیرا دلسزک اشاره معهوده سی دفع
 حاجنده عبارت مقامنه قائم اولور (لاطلاق صبی و مجنون و نامم) صبی و مجنون و ناممک طلاق واقع اولمز زیرا پیغمبر
 علیه الصلاة والسلام (کل طلاق جائز الاطلاق الصبی و المجنون) بیوردقلری عدم وقوعنه دلیل قاطعدر
 ناممک طلاقک عدم وقوعی تکلمده عدم اختیار یله اولدیغیدر (وسید علی زوجة عبده) وسیدک قولنک
 زوجہ سی اوزرینه طلاق واقع اولمز * ابن عباسدن مرویدر که بر رجل پیغمبر علیه السلامه کلوب
 یاز رسول الله سیدم بکاجار یسنی تزویج ایلدی شمدی تفریقیزی مراد ایلدی دیدکنده نبی علیه السلام منبره
 صعود ایدوب (یا ایها الناس ما بال احدکم یزوج عبده من امته ثم یرید ان یفرق بینهما انما الطلاق
 لمن اخذ بالساق) بیورمشلردر بو حدیث شریف سید عبدک زوجہ سنه طلاق و یرمیه مالک اولدیغنه
 دلیلدر (واعتباره بالنساء فطلاق الحرة ثلاث ولو تحت عبد وطلاق الثنان ولو تحت حر) وطلاقک
 اعتباری نسایه در * امدی حره نک طلاق اوچدر اگر تحت عبده دخی اولورسه و امه نک طلاق
 ایکیدر اگر تحت حرده دخی اولورسه * امام شافعی دیرکه عدد طلاق رجال ایله معتبردر زیرا نبی علیه السلام
 (الطلاق بالرجال والعدة بالنساء) بیورمشلردر زیرا صفت مالکیته کرامتدر آدمیت ایسه کرامتی
 مستدعیه در معتاد آدمیت حرده اکلدر او یله اولسه مالکیتی دخی ایلندر و اکثر اولور بزم قتمزده اعتبار
 عدد طلاق نسایه در زیرا جمیع طلاق حره اوچدر و جمیع طلاق امه ایکیدر کرک زوجی حر اولسون کرک عبده
 اولسون حتی عائشه رضی الله تعالی عنہا نبی علیه الصلوة والسلامدن (طلاق الامه ثنتان وعدتها
 حیضتان) حدیث شریفنی روایت بیورمشلردر

* باب ایقاع الطلاق *

بو باب ایقاع طلاق بیاننده در وقتا که مصنف اصل طلاقدن و وصفندن فارغ اولدیسه نوعنه شروع ایلدی
 اولدخی ایکی نوعدر بری صریح و بری کنایه در * امدی صریح اصولین قند، شول لفظدر که مراد
 انکله مکشوف اولوب مجرد سماع ایله سماعک فهمی اکسابق ایله کرک حقیقه اولسون کرک مجازا اولسون
 (صریحه ما استعمل فيه خاصة ولا يحتاج الى نية) طلاقک صریحی شول لفظدر که اول لفظ انده خاصه
 استعمال اولنه و نیته محتاج اولمه (وهو) و طلاقده استعمالی مخصوص اولان لفظ (انت طالق و مطلقه
 و طلقک و يقع بكل منها واحدة رجعية) انت طالق و انت مطلقه و طلقک لفظلر بدر و بولفظلردن هر بری ایله
 طلاق رجعیه واحد، واقع اولور الفاظ مذکورہ صریحه در طلاقده استعمال اولنوب غیرده استعمال اولنمز
 صریح ایسه حق سبحانه و تعالینک (الطلاق مرتان فامساک بمعروف او تسریح باحسان) قول شریفی ایله
 رجعتی تعقیب ایدر زیرا ابو قول شریف طلاق صریحدن صکره زوج رجعته مالک اولدیغنه دلالت ایدر زیرا
 علما (فامساک بمعروف) ایله مراد رجعتدر (او تسریح باحسان) ایله مراد ترکدر دیمشلردر و جناب رب العزه
 رجعته امساک تسمیه ایشدر زیرا امساک بقاء الشئ علی ما کان فادامت العدة باقیه اید یکی قتی ظاهر در
 بعد طلاق الصریح نکاح باقی اید یکنه حق سبحانه و تعالینک (و بعولتهن احق بردهن) قول شریفی دالدر

زیرا بعد الطلاق بعل تسمیه او لندی بوندن معلوم او لدیکه طلاق رجعی زوجیتی رفع و ابطال الیز
 (وان نوی اکثر او بائنه) واکر واحده رجعیه دن اکثر دخی نیت ایلدیسه یا خود واحده یابندی نیت
 ایلدیسه بنه واحده رجعیه واقع اولور (وقوله انت الطلاق او انت طالق الطلاق او انت طالق طلاقا
 و يقع بكل منها واحده رجعیة وان نوی ثنتین او بائنه) ورجلاک انت الطلاق قولی یا خود طالق الطلاق یا خود
 انت طالق طلاق قولی بو قول لک کلیسی ایله واحده رجعیه واقع اولور اکر ایکی طلاقه یا خود باین طلاقه دخی
 نیت ایش ایسه ده زیرا بونده لفظ طلاق صریحاً ذکر اولندی صریحاً ایسه واحده رجعیه واقع اولور کرکت نیت
 ایلسون کرک المسون وکاه مصدر ذکر اولنوب اسم مراد اولنور رجل عدل ای عادل کبی و فلان علم ای عالم
 دیمکدر (وان نوی بانط طالق واحده و بطلاق اخرى وقعتا) ولان کل واحد منهما صالح للايقاع فکانه قال
 انت طالق و طالق فتقع رجعیتان اذا کان مدخول بها هدايه * واکر انت طالق ایله واحده و بطلاق ایله
 طلاقه اخرى نیت ایلسه ایکی طلاق رجعی واقع اولور * زیرا بونلرک هر بریسی ایقاع طلاقه صالحدر * صاحب
 عنایه دیمکدر که برکسته انت طالق الطلاق دیسه و طالق لفظی ایله واحده و الطلاق لفظی ایله طلاقه اخرى مراد
 ایلسه اکر زوجه موطوبه دکل ایسه طلاق ثانی لغو اولور واکر موطوبه ایسه ایکی طلاق رجعی واقع اولور
 (وان نوی الثلاث وقعتن) واکر انت الطلاق یا خود انت طالق الطلاق ایله ثلاث نیت ایدرسه او چ طلاق
 واقع اولور زیرا مصدر جنسندن احتمال کل ایله ادنایه محتملدر و لفظ مصدر مفر ددر عدد او زرینه دلالت الیز
 ثلاث ایله واحد اعتبار یدر تمام جنس اولد یقینون * ثنتان دخی امه حقتنه و احد اعتبار یدر اما حره حقتنه
 عدد محضدر اکر زوجه سی امه ایسه طلاق کامل واقع اولور زیرا امه نیک طلاق کاملی اکیدر (و يقع باضافته
 الی جملتها کامر) و طلاق واقع اولور خاتونک جمله وجودینه طلاق اضافت او ثمنه یعنی انت طالق دیکله تکمیل
 مرور ایشدر (اولی ما یعبره عن الجملة) یا خود جمله وجودندن تعبیر اولنور شیشه اضافت ایله دخی طلاق
 واقع اولور (کالرقة و العنق و الرأس و الوجه و الروح و البدن و الجسد و الفرج) جمله وجودندن تعبیر اولنور
 شیشلر بونلر زیرا بونلرک هر بر لریله وجود دن تعبیر اولنور مثلاً رقبه ده حق سبحانه و تعالی نیک
 (فحسیر رقبه) قول شریفی و عنقه (فظلت اعناقهم لها خاضعين) قول شریفی ایله ذات لری مراد ایکی
 محققدر و رأسه مثال (فلان رأس القوم و بحجة رأسک) ای بقاء نفسک و ذاتک دیمکدر حق سبحانه و تعالی نیک
 (و یبقی وجه ربک) قول شریفی و وجهه مثال لسان عربده یا وجه العرب و امری حسن مادام
 رأسک سالم (دینلور و لسان عربده (هلاک وجهه) استعمال اولنور نفسه معنایه و بدن و جسد خود ظاهر در
 فرجه مثال بنعمیر علیه السلامک (لعن الله الفروج علی السروج) قول شریفندن مراد اولنان نسا در
 و ذکر اولنان عضو لک هر بریسه مثال رقبک طالق و عنقک و رأسک و وجهک و روحک و بدنک
 و جسدک و فرجک طالق دیسه طلاق واقع اولور اما الرأس منک طالق دیسه واقع اولور کذا فی البیانیه
 (او باضافة طلاق الی جزء شائع منها کنصفها و ثلثها) یا خود خاتونک جزء شایعنه طلاقک اضافتی ایله
 دخی طلاق واقع اولور خاتونک نصفی و ثلثی کبی زیر اشایع و تصرفات سائره ایچون محمدر بیع کبی نصف و ثلث
 دخی محل طلاقدر لکن بوقدر وارددر که طلاق مجزی اولمز ضروره کده واقع اولور (لاباضافته الی یدها
 او رجلها او ظهرها او بطنها) خاتونک لینه و یاغنه و ارقاسنه و قارنه طلاق اضافت ایله طلاق واقع اولمز زیرا
 بونلرک بریسی ایله کلدن تعبیر اولمز * اکر بر سائل دیرسه که یده اضافت ایله طلاق واقع اولمز زیرا ید ایله جمله
 بدنندن تعبیر اولمز دیر ایسک یا حق سبحانه و تعالی نیک (بت ید ابی لهب) قول شریفنه و یانی علیه السلامک (علی الید
 ما احذت) قول شریفنه و ینه حق تعالی نیک (فانه أم قلبه و ما الفت بین قلوبهم) قول شریفنه دیرسن دیو جواب
 طلب ایدرسه جواب و بریلور که یدو قلبک لغه استعمالی عرفامعروف دکلدر و بویدو قلبک جمله بدنندن تعبیر اولمز
 ندرت او زره و اقدر التادر کالعدم قبیلندندر اما اکر یوقار یده کی یدو قلب جمله بدنندن اعتبار اولمز عادت لری
 ایسه انلرده طلاق واقع اولور (ولو طلقها نصف تطليقة اور بعها او سدسها طلق) و اکر زوج خاتوننی نصف
 تطليقة ایله تطليقة ایلسه یا خود بریسی یا خود سدسنی تطليقة ایلسه طلاق و احد ایله مطلقه اولور زیرا طلاق مجزی
 اولمز و مجزی اولمیان شیک جزئی ذکر کلنی ذکر کبیدر و قصاصدن بعضنی صغو کبیدر زیرا کلام عاقلی الغادن

صیانت و محرّمی مبیح اوزرینه تغلیب ایچون کله صرف اولنور * و دلیلی علی قدر الامکان اعمال ایچوندر
 زیر اچین مجزی اولیان شیء اوزرینه دلیل اقامت اولنسه حکم کل اوزرینه واجب اولور اکر حکم کل
 اوزرینه اولسه ابطال دلیل لازم کور (و یقع فی انت طالق ثلاثة انصاف تطلیقتین ثلاث) و سن ایکی طلاق
 اوچ نصفی ایله طالقسن قولنده اوچ طلاق واقع اولور زهرا ایکی طلاق نصفی بر طلاقدر و ایکی طلاق
 اوچ نصفی ضروره اوچ طلاق اولور * صاحب عنایه دیمشدر که بعض کسسه لر بو کلام بر مهمل کلامدر بونده
 برشیء واقع اولمز دیمشدر و انلردن بعضیلری بر طلاق واقع اولور عددک ذکر ی لغو اولوب انجق انت طالق قوی
 قالبو بو قول ایله ایسه بر طلاق واقع اولور دیمشدر * بر قائل ایچون دیمک واردر که بو کلام اراده اولنان مجله
 یا حقیقت یا خود مجاز اوله او یله اولسه حقیقت اولمغه طریق بو قدر زیر الفظ ماوضعده استعمال اولندی
 و مجازه دخی طریق یوقدر زیر عدم تصور حقیقت و عدم اتصال اولمغه * جواب و یریلور که اول کلام
 مجازدر و تصور حقیقت ابو حنیفه قتنده جواز نه شرط دکلدر اتصال ایسه موجودر بو کلام ذکر جزء اراده
 کل قبلندن اولور عدم اتصال دیدیکنک اصلی یوقدر (و فی ثلاثة انصاف تطلیقة یقع ثناتن) و انت طالق
 ثلاثة انصاف تطلیقة قولنده ایکی طلاق واقع اولور بو قول امام محمددن منقولدر ناطفی اجناسنده و عتابی
 جامع الصغیر شرحنده بو کذا هب اولمشدر زیر ثلاثة انصاف تطلیقة دیمک بر تطلیقه و نصف تطلیقه دیمکدر
 طلاق ایسه مجزی قبول انلمکله ایکی طلاق واقع اولور (و قیل ثلاث) و دیمشدر که اوچ طلاق واقع اولور
 زیر اوچ نصف هر بری تطلیقة واحده اولور زیر اچین قبول اینز (و فی من واحدة الی ثناتن او مابین واحده
 الی ثناتن واحدة) و انت طالق من واحدة الی ثناتن یا خود انت طالق مابین واحده الی ثناتن قولنده بر طلاق
 واقع اولور یعنی بردن ایکی به دکن طالقسن یا خود سن بر مابینده ایکی به دکن طالقسن دیسه بر طلاق
 واقع اولور ابو حنیفه قتنده (و عندهما ثناتن) و امامین قتنده ایکی طلاق واقع اولور (و فی الی ثلاث ثناتن)
 و انت طالق من واحدة او مابین واحده الی ثلاث قولنده ایکی واقع اولور ابو حنیفه قتنده غایت اولی تحت
 مغیایه داخل اولور ثانیه داخل اولمز (و عندهما ثلاث) و امامین قتنده اوچ طلاق واقع اولور انلرک
 عننده ایکی غایت مغیایه داخل اولور حتی اولی ده ایکی طلاق واقع اولور و ثانیده اوچ واقع اولور *
 امام زفر دیر که غایتینده برشیء مغیایه تحت داخل اولما قله اولی ده برشیء واقع اولمز اما ثانیده بر طلاق واقع
 اولور و قیاس دخی بودر زیر بر کسسه شودیواردن شودیواره دیک بیع ایلم دیسه بیع اولان ایکی
 دیوارک مابینی اولمش اولور امامین قوللرینک وجهی استحصاندر قچنکه بو مقوله کلامک مثلی عرفده
 ذکر اولنسه کل مراد اولنور تکیم سن بر غیر کیسسه به (خدمن مالی من درهم الی مائة) دیمکله
 یوز درهمک اخذنه رضا و یرمش اولور سن زیر مطلق متعارف اوزرینه مجمولدر * ابو حنیفه ایچون
 دلیل عقلی بودر که بو مقوله کلام مثاودن عرفاً (مراد الا اکثر من الاقل الاقل من الاكثر) مفهومیدر یعنی
 آزدن چوقدن آزد مراد اولنور ایسه واحد ایله ثلاثة ک مابینی ثناتندر * امدی مراد اولنان ثناتندر
 مثلاً سنی من ستین الی سبعین دینلرکده او مابین ستین الی سبعین دینلرکده مراد اولنان اکثردن اقل اقلدن
 اکثردر و یوقاروده امام زفر اولی ده برشیء واقع اولمیوب ثانیه ده بر واقع اولور و مبیع دخی مابین الخائطین
 دردیو نظیر ایلدیکی اجلدن اصمعی هارون الرشید قیوسنده دیدیکه زفر نه دیرسن شول رجل ختنده که
 کندو به قاچ باشنده سن دیو سوال اولند قده من ستین الی سبعین دیسه اول آدم طقوز باشنده می اولور
 یوخسه زیاده می اولور دیو سوال ایندکده امام زفر تحیر اولدی (و فی واحدة فی ثناتن واحدة ان لم ینوشیا
 او نوی الضرب والحساب) و انت طالق واحدة فی ثناتن قولنده بر طلاق واقع اولور اکر برشیء نیت ایسه
 یا خود ضرب و حسابی نیت ایدر سه زیر ضرب مضر و بده برشیء زیاده اینز اثر ضرب تکثیر اجزاده در
 یوخسه مضر و بده اثری یوقدر بو تقدیرجه تعداد اقتضا اینز * صاحب کافی دیمشدر که اکر مضر و بده ایله
 زیاده اولسه دنیاده بر فر فقیر اولمز دی زفر و شافعی دیرلر که ایکی واقع اولور ضرب ایله عمل ایدر زیر ابری ایکی به
 ضرب ایسک ایکی اولور امدی بونده دخی ایکی واقع اولور (و ان نوی واحدة و ثناتن و مع ثناتن ثلاث)
 و اکر انت طالق واحدة و ثناتن یا خود انت طالق واحدة مع ثناتن دیو نیت ایسه اوچ طلاق واقع اولور زیر

اول كسبه معنی اجتماع و مقارنتی محتمل اولان كله بی نیت ایلدی و او عاطفه معطوف ایله معطوف علیهی جمع ایدر ظرف منظر و فنی و اکامقارن و متصل اولان شئی جمع ایتدیکی کبی و لفظ فی مع مناسبه کلور حق سبحانه و تعالی نك (فادخلی فی عبادی) قولی ای مع عبادی دیکدر بو تقدیرجه اوچ طلاق واقع اولور (و فی غیر الموطوءة یقع واحدة فی مثل واحدة و ثنین) و غیر موطوءه ده انت طالق واحدة و ثنین مثلاًو طلاقده برواقع اولور زیرا غیر موطوءه ده بر کر طلاق واقع اولدقدنصکره طلاق آخره محل قالمز (وان نوبی مع ثنین فثلاث فیها) اگر انت طالق واحدة لفظنده مع ثنین نیت ایدر سه اوچ بردن طلاق واقع اولور غیر موطوءه ده (ایضا) موطوءه اولان خاتونده اولدیغی کبی (و فی ثنین فی ثنین ثناتان وان نوبی الضرب) و انت طالق ثنین فی ثنین قولنده ایکی طلاق واقع اولور اگر ضربی دخی نیت ایدر سه ده زیرا ضرب مضرو بک اجزاسنی زیاده ایدر یو خسه نفس مضربده برشی زیاده ایلز (و فی انت طالق من هنا الی الشام واحدة رجعیة) و انت طالق من هنا الی الشام قولنده طلاق واحدة رجعیه واقع اولور * امام زفر دیر که طلاق باین واقع اولور زیرا طلاق طول ایله وصف ایلدی طول قوتده استعمال اولنور و شینک قوتی ابطالده قبول امتناعی ایله ظاهر اولور بوایه بایندر رجعی دکلدر اگر دینلور سه که فچن طلاق طول ذکر ی ایله تصریح اولنسه مثلاً انت طالق تطلیقه طویله دینسه امام زفر قنند طلاق رجعی واقع اولور طول ایله کنایه ایسه تعلیلی نیجه صحیح اولور سائله جواب و یریلور که فچن الی الشام دیو طول ایله کنایه ایسه صریحدن اقوادر * بزم دلمیز بودر که طلاق حقیقه قصره محتمل دکلدر زیرا طلاق جسم دکلدر که بنفسه قصری محتمل اوله بلکه مراد حکمتک قصر یدر بوایه رجعیدر باین اولغله غیر محتملدر (و فی انت طالق بمکه او فی مکه تطلق الحلال حیث کانت) و انت طالق بمکه او فی مکه قولنده فی الحال طلاق واقع اولور خاتون ه قنغی مکانه و هر قنغی شهرده اولور سه زیرا طلاقک بر مکانه اختصاصی بو قدر (ولو قال اذا دخلت مکه او فی دخولک لایقع لطلاق ما لم تدخلها) و اگر رجل خاتوننه فچن سن مکه به داخل اولور سک یا خود سنک مکه به دخولنده سن طالق سن دینسه مادامکه مکه به داخل اولیه طلاق واقع اولمز (و کذا الدار) دارده دخی حکم بو یلجه در مادامکه دخول بو لیمه طلاق واقع اولمز

فصل

مصنف طلاق بمشده بر قاج فصول ذکر ایتشدر بو فصل طلاق زمانه اضافه کله شرطی ذکر ایلدی و طلاق زمانه اضافندن مراد اولنان معنی وقت تکلمده طلاقک حکمتی تأخیردر (قال انت طالق غدا او فی غد یقع عند الصبح) اگر زوج خاتوننه یارین سن طالق سن یا خود یارین طلاقده سن دینسه طلاق صباح وقتنده واقع اولور زیرا اول خاتون کلی غنده طلاق ایله موجود اولدی و غد تکلمه ایتدیکی کوندنصکره کلن نهاریک جمیعنک اسمیدر اول تقدیرجه جمیع نهاده طالقدر اول جزء که بومه وقت فجردر اولوقنده واقع اولور و فی غنده دخی وقت فجرده واقع اولور اما او یله دکلدر که کلی وقتده طلاق ایله موصوف اوله ایچق غندک بر جزنده مطلقدر یو خسه کلیننده دکل بو یله اولیچق جزء اول سائر اجزادن اولی درسبق ایتدیکی ایچون و معارضی اولدیغیچون (وان نوبی الوقوع وقت العصر صحت دیانته) و اگر وقوع طلاق انت طالق غدا لفظنده وقت عصرده نیت ایسه دیانته صحیح اولور قضاء دکل زیرا زوج عمومده تخصیص نیت ایلدی و تخصیص ایسه محتملدر و نیت محتمل صحیحده دیانته تصدیق اولنور لکن ظاهرده مخالفدر زیرا غدا لفظی جمیع اجزاء نهاریک جمله سنک اسمیدر اول اجلدن قضاء تصدیق اولمز * و اگر برسائل سؤال ایدر سه که عام که متفق الحدود اولسه افرادنه متناول اولور و لفظ غد بو یله دکلدر و غنده اول و اوسط و آخر توهم اولمز زیرا غدا اجزا ایله در افراد ایله دکلدر بو تقدیرجه آخر نهاده تخصیص اولمز * جواب و یریلور که تخصیص ایله مراد حقیقت و مجازدر زیرا اطلاق کل و اراده جزء قبیلنددر بو یله اولیچق حقیقت ترک اولنوب مجازار تکلب اولندی * و سعدی افندی دخی بو قولی تأیید ایدوب بیورر لر که بونده مجاز وارددر زیرا مراد کلدن جزئیدر بو یله اولیچق اجزاء افرادنه منزله سته تزیل اولنمش اولدی اگر معنی بو یله مراد اولنسه لفظ غد نکره در سیاق آیتده واقع اولغله عام اولوردی (و فی الثانی یصدق قضاء ایضا) و نائیده یعنی انت طالق فی غد لفظنده وقوع طلاق وقت عصرده نیت ایسه قضاء تصدیق اولنور دیانته تصدیق اولدیغی کبی ابو حنیفه قننده (خلافاً لهما) امامین ایچون خلاف وارددر زیرا امامین دیر لر که اولده اولدیغی کبی دیانته

تصدیق اولنور اما قضاء تصدیق اولمز زیرا اول کسنه طلا فی جمیع غدایله وصف ایلدی بوتقد برجه
 غذا منزله سنه اولدیغی اجلدن طلاق اول جزئنده واقع اولدی نیت اولدیغی زمانده زیرا فی کله سنک
 حذفی واثباتی بر ابردر و غذا ایکی خالده بیله ظرفدر * اما ابوحنیفه ایچون دلیل بودر که زوجک نیتی حقیقت
 کلامنه مصادف اولمشدر کله فی ایسه ظرف ایچوندر ظرفیت ایسه استیعابی اقتضای این * صاحب عنایه
 دیشدر که بر کلامک حاصل خلاف ظاهر اولسه قضاء تصدیق اولمز مادامکه نیتی حقیقت کلامنه مصادف
 اولیه بونده ایسه مصادف اولدی اول تقدیرجه قضاء تصدیق اولنور * کورمز میسنکه بر کسنه نساء تزوج
 ایلم دیومین ایسه جمیع نسیاه نیت ایسه قضاء و دیانه تصدیق اولنور اگر ظاهر کلامی مخالف ایسه ده زیرا
 نیتی حقیقت کلامنه مصادف اولمشدر * و صاحب هدایه دیشدر که (اذا قال والله لا صوم من عمری یا خود
 لا صوم من عمری) دیومین ایسه اولکی صورتده یعنی فی ذکر اولنمینده جمیع عمر فی صوم ایله یکورمک لازم
 اولور اما نایده که فی ذکر اولمشدر عمرته بر کونده صوم ایله یمننده حانت اولمز بوقیاسک اوزرینه در
 (لا صوم من الدهر فی الدهر) قوی و نیت حقیقه نیت محتاج دکلدرا و بیله اولسه محتاج اولان محتملات کلامدر
 مجاز کی بوخسه حقیقت اولدیغی جهندن نیت محتاج دکلدرا و بیله اولسه ممکندر که فی غد لفظی استیعابی
 اقتضای ایلمدیکی حقیقت اولدیغی و غذا استیعابی اقتضای ایتمدیکی حقیقت اولدیغی بلند کد نصکره
 حق سبحانه و تعالینک (انالنصر رسلنا والذین آمنوا فی الحیاة الدنیا و یوم یقوم الا شهداء) قول شر یغنی
 دلیل اتخاذ ایلکله منازع فیله اولان کلامه جواب و یریلور که (وفی الحیاة الدنیا) قول شر یفنده اولان
 فی استیعاب ایلمدیکی ثابتدر زیرا حق سبحانه و تعالی نصرت رسلی و مؤمنلری دنیاده حرف فی ایله مقرون
 ذکر ایلدی و آخرته نصرتی حرف فی به مقرون ایلدی زیرا الله تعالینک آخرته نصرتی دایمه در اماند نیاده
 بعض اوقاتده واقع اولور زیرا بودار ابتلادر زیرا حقیقت کلامه نیت بیان تقر یر یابندندر بیان تقر یر ایسه
 توکید الکلام بیاقطع احتمال المجاز اولدیغی ظاهر در * حاصل کلام فی ایله اولان کلام استیعاب اوقات این
 فی سنز اولان استیعاب اوقات ایدر دیمکدر (ولو قال انت طالق الیوم غذا او غذا الیوم یعتبر الاول ذکر ا)
 و اگر زوج خاتوننه سن بو کون یارین طالقسن یا خود سن یارین بو کون طالقسن دیسه اول ذکر اولنان اعتبار
 اولنور ثانی اعتبار اولمز لغو اولور (ولو قال انت طالق قبل ان تزوجک فهو لغو) اگر زوج دیسه که سن
 طالقسن سنی بن تزوج ایتمزدن اول * بو کلام لغودر زیرا اول کسنه طلاق حالنه منافی اولان شیشه اسناد
 ایلدی بوتقدیرجه کلامی لغو اولدی (وکذا انت طالق امس وقد نکحها الیوم) وینه کلام لغو اولور سن
 دون طالقسن دیسه حالبو که خاتونی بو کون نکاح ایلدی یعنی بو کون نکاح ایلمدیکی خاتوننه سن دون
 طالقسن دیسه کلامی لغو اولور زیرا اول کسنه دونکی کون اول خاتوننه مالک دکل ایلدی طلاق مالک
 اولدیغی وقته مضاف قیلدی اول اجلدن لغو اولور (وان نکحها قبل امس یقع الان) و اگر دونکی
 کوندن اول نکاح ایله ایسه اول ساعت طلاق واقع اولور اول کسنه ایچون قدرت بو قدر که زمان
 ماضیده ایقاع طلاق ایله همان سو یلیدیکی ساعت واقع اولور (ولو قال انت طالق مالم اطلقک ومتی لم اطلقک
 ومتی مالم اطلقک وسکت طلقت للحال) و اگر بولفظلر ایله زوج خاتوننه سن طالقسن دیسه وسکوت ایسه خاتون
 فی الحال طالق اولور زیرا اول کسنه طلاق تطلیقدن خالی بر زمانه مضاف قیلدیکه اول زمان حین سکوتده
 بولندقده ومتی ومتی مامعناهی وقته صریحدر زیرا بونلر ظروف زمانندندر و کله ماوقت ایچون استعمال
 اولنور تکیم حق سبحانه و تعالینک حضرت عیسی صلوات الله علی نبینا وعلیهدن حکایه طریقیله
 (مادمت حیا) قول شر یفنده استعمال اولدیغی کی ای مده حیاتی دیمکدر (حتی لو علق الثلاث و فتن
 بسکوته) حتی اگر ثلاثه تعلیق ایسه زوجک سکوتی ایله طلاق ثلاثه واقع اولور مثلاً انت طالق ثلاثاً
 مالم اطلقک کی (وان وصل انت طالق وقع واحدة) و اگر مذکور ات ایله انت طالق لفظنی وصل ایدر سه طلاقه
 واحده واقع اولور مثلاً انت طالق مالم اطلقک انت طالق کی (ولو قال ان لم اطلقک فانت طالق لا یقع مالم یتم
 احدهما) و اگر زوج ان لم اطلقک فانت طالق دیسه ایکسندن بری فوت اولنجه طلاق واقع اولمز زیرا کله
 ان حقیقه شرط ایچوندر زوج طلاق عدم تطلیقه تعلیق ایلدی بو شرط ایسه عند الناس محقق اولور

بو تقدیر چه موته د کین منتهی اولور (و اذابلایه مثل ان و عندهما مثل متی و مع نیت الشرط او الوقت فیما نوی)
 نیت سز اولان لفظ اذ ان لفظی کبیدر ابو حنیفه قتمند و امامین قتمند متی کبیدر مثلاً ان معناسه اولور سه آخر عمر نه
 د کینده طلاق واقع اولمز اگر متی معناسه اولور سه سکوتی ایله فی الحال واقع اولور شرط نیتی با خود وقت نیتی ایله
 اولور سه نیت ابتدکی شئیده واقع اولور یعنی شرط نیت ابتدسه ان معناسی اولور آخر عمر نده واقع اولور وقت
 نیت ایلدیسه متی معناسه اولور سکوتی ایله فی الحال واقع اولور (و ایوم لانهار مع فعل تمتد و لمطلق الوقت مع فعل
 لا تمتد فلو قال امرک بیدک یوم یقدم زید یقدم لیلاً لا تخبر وان قال یوم اتزوجک فانک طالق فنکجه ایلا واقع) و یوم
 نهار ایچون فعل تمتد ایله مثلاً امرک بیدک کبی فعل غیر تمتد ایله مطلق وقت ایچوندر مثلاً طلاق و عتاق و تزوج و کلام
 کبی ز یا ظرف زمان فی سز بر فعله تعلق ایلسه اول فعلک معیاری اولور صحت السنه کبی اما صحت فی السنه بونک
 خلاقیجه در فحن فعل تمتد که امرک بیدک در معیار تمتد اولسه اول زمان یوم ایله وقت مراد اولنور * حاصل
 کلام بونده اوج لفظ وارد بری نهار بری لیل بری یومدر نهار خاصة بیاض ایچوندر لیل ایسه خاصة سواد
 ایچوندر بویا کیسنگ حقیقت لغویه لری بودر اما یوم بیاض نهارده و سطلق وقتده اشترک ایله استعمال اولنور
 بعضیله قتمند و اکثرک مذهبی دخی بودر اما مطلق وقتده اطلاق مجازدر اشترک که محل ایتنه دن مجازه محل ایتک
 اولی در تکیم مطلق وقتده استعمالی حق سبحانه و تعالی نیک (و من یولهم یومئذ بره الامحر فالقتال) قول شر یفنده
 واقع اولمشدر یومدن مراد مطلق وقتدر ز یا قتال دن فراریدن و عیده ملحق اولور کرک لیل اولسون کرک
 نهار اولسون و الله تعالی نیک (و ذکرهم بایام الله) قولی ای باوقات نعماءه و بلائیه دیمکدر و شول کسنه نیک قولی که
 فیوم علینا و یوم لنا * و یوم نسو * در وقت ایچون اولدیغی محققدر و یومک بیاض نهارده
 استعمالی حق سبحانه و تعالی نیک (و اذا نودی للصلاة من یوم الجمعة) قول شر یفنده متین اولمشدر بومحله
 مراد نهارد * امدی بونلرک هر برنده بونک استعمالی شایع اولیجق برضا بظ لازمدر که احد استعمالین آخردن
 متمیز اوله اگر یومه فعل تمتد که امرک بیدک ایدی مقارن اولور سه انکله بیاض نهار مراد اولنور و اگر فعل
 غیر تمتد مقارن اولور سه طلاق و تزوج کبی اول زمان مطلق وقت مراد اولنور * مثلاً فعل تمتد که امر باید
 و صوم لبس ورکوب کبی اولان فعللر در توقیتی قبول ایدر لبست یوماور کبت یوما و صمت یوما و امری بیدی
 دیمک صحیح اولور فعل غیر تمتد طلاق و تزوج و عتاق کبی اولان فعللر در بونلر توقیتی قبول ایلز ز یا طلق
 شهر اذینلوب بو کلام ایله جمیع شهرده ایقاع طلاق مراد اولنق یا خود شهرک تمامنه د کین امتداد مراد
 اولنق ممکن دکلدر و زوجت یوما یوب امتداد یوم مراد اولنق دخی ممکن دکلدر لایق اولان بودر که فعل تمتد
 مقرون اولان یوم غیر تمتد محل اولنه که اول زمان غیر تمتد مطلق وقتدر بو یله محل اولنق اهل عرفک
 استعمالنه موافقدر (و لو قال انامک طالق فهو لغو و ان نوی) و اگر برکسنه زوجه سنه بن سندن طالقم دیسه اول
 کسنه نیک کلامی لغو اولور اگر نیت دخی ایدر سه ز یا اول کسنه طلاق محل اولمیان موضعه مضاف قیلدی زوج
 کندوسی محل طلاق دکلدر طلاق ایسه قیدی ازاله ایچوندر و محل طلاق زوجه در بو یله اولدیغی اجلدن
 حق سبحانه و تعالی نیک (و اذا طلقت النساء فطلقوهن) قول شر یفنده طلاق زوجه اوزرینه مشروع ایلیدی
 زوج ایسه کندی نفسی تطلیق ایلیوب و مشروعی تغییر ایتکله کلامی لغو اولدی (و لو قال انامک باین
 اوعلیک حرام بانت ان نوی) و اگر زوج خانوته بن سندن باینم یا خود بن سنک اوزر یکه حرام دیسه باین اولور
 اگر نیت ایدر سه ز یا بانت و تحریم ایکیسنگ ییننده اولان و صلتی ازاله ایچوندر * پس بونلرک هر بریسی
 زوجین ییننده مشترکدر اضافتی صحیح اولور (و لو قال انت طالق مع موتی او مع موتک فهو لغو) و اگر زوج
 حاتوننه سن طالق سن بنم موتم ایله یا خود سنک موتک ایله دیسه بو کلام لغودر ز یا اول کسنه طلاق کندی
 ایچون منافق اولان حاله مضاف قیلدی و کسند بنک موتی ایسه اهلیت طلاق منافقدر و لفظ مع
 حقیقه قران ایچوندر ایکیسندن برینک موتی ارتفاع نکاح حالیدر طلاق ایسه نکاح بقاسی حالنده
 واقع اولور اول تقدیر چه کلامی لغو اولور (و کذا لو قال انت طالق واحدة او لا خلافاً ل محمد فی روایة)
 و اگر انت طالق واحدة اولاد یسه یینه زوجک کلامی لغو اولور ز یا واحدة لفظی مصدر محذوفک صفتیدر

تقدیر کلام انت طالق واحدة اولادیمکدر و قچن وصف مصدره یا خود اسم فاعله مضاف اولسه وقوع
 طلاق مصدر ایله یا خود نعت ایله اولور و وصف ایله اولمز چون کلمه شکی مصدر دن یا خود نعتد نصکره ذکر ایلدی
 ایقاعده شک داخل اولدی بویله اولیحق انت طالق اولاکبی اولدی و امام محمد ایچون خلاف واردر بر وایتده
 واحده رجعیه واقع اولور دیمشدر (وان ملک امر آه اوشقصها او ملکته اوشقصه بطل العقد فلو طلقها
 بعد ذلك لغا) واکر برکسنه خاتوننه مالک اولسه یا خود بر جزئه یا خود خاتون زوجته مالک اولسه یا خود
 زوجنک بر جزئه مالک اولسه عقد باطل اولور * امدی بو ذکر اولنان شینلردن نصکره خاتوننی تطلیق ایتسه
 طلاق لغو اولور زیرا ایکیندن بر یسی صاحبنه مالک اولسه ابتداء نکاحی منع ایدر طلاقه محل فالنز
 (ولو قال لها وهي امة انت طالق ثنتين مع اعتناق سيدك اياك فاعتقها ملك الرجعة) واکر زوج آخرک
 جاریه سی اولوب کنسینک خاتوننی اولان مرأه به انت طالق ثنتين مع اعتناق سيدك اياك دیسه و جاریه نک
 سیدی زوج مزبورک موطوبه سی اولان جاریه سی اعتناق ایلسه زوج رجعتنه مالک اولور قیاس بویلدیکه
 جاریه حقنه ایکی طلاق حرمت غلیظه ایله حرده اوچ طلاق واقع اولدیغی کبی اوله لکن اعتناق مولی تطلیقه
 شر طدر شرط ایسه مشروطدن مقدم * امدی عتق مولی وقوع طلاقدن مقدم واقع اولدی
 بو تقدیرجه جاریه تطلیقندن مقدم حره اولدی بویله اولیحق زوج طلاقه مالک اولور * اکر برسائل سوال ایدوب
 کلمه مع قران ایچوندر پس اعتناق وقوع طلاقدن مقدم اولور دیمک نیجه متصور اولور دیر سه جواب
 و یروب دیزر که کلمه مع بعد معنا سنه دخی استعمال اولنور حق سبحانه و تعالیسک (ان مع العسر يسرا)
 قول شر یفته واقع اولمشدر وینه بلقیسندن حکایت (واسلت مع سليمان لله) قول شر یفته واقع اولمشدر
 (وان علق طلقها بحجى الغدو علق مولاها عتقها به فجاء لا تحل له الا بعد زوج آخر) واکر زوج آخرک جاریه سی
 اولوب کنسینک خاتوننی اولان مرأه نک ایکی طلاقنی یار نک کونک کلسنه تعلیق ایلسه و افندیسی دخی جاریه نک
 عتقنی یار نک کلسنه تعلیق ایلسه و یارین کلسه اول خاتون زوجته حلال اولمز الا زوج آخر دن نصکره
 حلال اولور مثلا رجل خاتوننه یارین کلد کده سن ایکی طلاق ایله طالقسن دیسه و افندیسی دخی یارین
 کلد کده سن حره سن دیسه زوج رجعتنه مالک اولمز ابو حنیفه و ابو یوسف فتنه * زیرا زوج و مولی
 ایکسی دخی طلاق و عتق بر شینه تعلیق ایتدیلر بو تقدیرجه ایکینسک تعلیق خاتوننه امه ایکن مصادف
 اولدی زیرا اعتناق عتقک عتیدر و تطلیق طلاقک عتیدر قچن ایکی علت بر زمانده مقترن اولسه معلولاری
 دخی بر زمانده مقترن اولور بویله عتق و طلاق دخی امه ایکن مصادف اولمش اولور بویله اولیحق زوج آخره
 محتاج اولور (وعند محمد ملك الرجعة) و امام محمد فتنه زوج رجعتنه مالک اولور کر چه عتق و طلاق ایکسی
 دخی بروفته واقع اولدی لکن عتق مقدم واقع اولور و وقوع جهتندن اسر عدرز بر امدو بدر تطلیق ایسه
 محظوردر حکمه ایسه محظور تأخیر اولنور (وتعتد كالحره اجاعا) و مطلقه اولان جاریه عدت چکر حره کبی
 احتیاطا بالاجاع * فصل * قال لها انت طالق هکذا مشیرا باصابعه وقع بعددها وان اشار ببطونها
 تعتبر المشورة) اکر زوج خاتوننه پارمقلى ایله اشارت ایلدیکی حالدده سن شو قدر طالقسن دیسه اصابعک عددی
 مقداری طلاق واقع اولور واکر اصابعک بطوننی ایله اشارت ایدر سه آحق اولان پارمقلى اعتبار اولنور زیرا
 اشارت عبارت مقامنه قائم اولور زیرا بی علیه السلام (الشهر هکذا و هکذا) بیور و ب مبارک پارمقلى آحق ایکن
 اشارت بیور مشلردر و مره ثابته ابهامنی آچیبینه (الشهر هکذا و هکذا) بیور مشلردر بوندن مره شهر
 اوتوز کون و یکر می طقوز کون اولسنه اشارتدر * بوندن معلوم اولدیکه آحق اولان پارمقلى اعتبار اولنور
 یوخسه مضمومه اولانه اعتبار اولمز و متعارف اولان باطن کفی مخاطب جانبته اولمقدر (وان بظهورها
 تعتبر المضمومة) واکر اصابعک ظهورنی ایله اشارت ایدر سه مضمومه اولانه اعتبار اولنور (ولو وصف الطلاق
 بضرب من الشدة بان قال انت طالق باين او البسة او افحش الطلاق او اخبته او اشده او طلاق الشيطان
 او البدعة او كالجبل او كالف او ملاء البيت او تطليقة شديدة او طوبيلة او عريضة وقع واحدة بآية بلائيه)
 واکر طلاق شدتن بر نوع ایله وصف ایلسه انت طالق باين یا خود انت طالق البسة یا خود انت طالق افحش
 الطلاق یا خود انت طالق اخبث الطلاق یا خود انت طالق اشده الطلاق یا خود انت طالق الشيطان

یا خود انت طالق البدعة یا خود انت طالق کالجبل یا خود انت طالق کالف یا خود انت طالق ملا البيت
یا خود انت طالق تطلیقه شدیدة یا خود انت طالق طویله یا خود انت طالق عریضة دیمکله واحده باینه
واقع اولور بلایه امام شافعی بوجه ده واحده رجعه واقع اولسنه ذاهب اولشدر (وکذا ان نوى الثنتين)
و ذکر اولدینی اوزره واحده باینه واقع اولور حره حتمده اگر ایکی طلاقه نیت ایدرسه (الاذا نوى بقوله طالق
واحده و بقوله باین او البتة اخرى فیقع باینان) مگر که انت طالق قولیه واحده مراد ایدوب باین وصفیه
طلاق اخرى نیت اید یا خود انت طالق ایله واحده و البتة ایله اخرى نیت ایلسه بوتقدیرجه ایکی باین واقع
اولور زیر ابوو وصف یعنی باین و البتة ابتدا ایقاع طلاقه صالح اولور برکسنه انت باین و انت البتة دیوب بر طلاقه
نیت ایلسه واقع اولور مقدم طالق لفظنی ذکر ایتد کدنصرکه بونلر ایله تطلیقه اخرى نیت ایلسه خبردن نصرکه
خبر واقع اولور مثلاً انت طالق انت باین انت طالق انت البتة دیمش اولور (وصحت نية الثلاث في الكل)
و نیت ثلاث صحیح اولور کلیسنده یعنی انت طالق لفظندن او عریضة قولنه کلجه نیت ثلاث صحیح اولور
* فصل * (طلق غير المدخول بها ثلاثا و قعن) زوج مدخول بها او میان خاتونی ثلاثا لفظنی ایله
تطلیق ایلسه او یح طلاق واقع اولور (وان فرق) و اگر حرف عطف سر مدخول به ایدن غیر بده ثلاث نفر یق ایلسه
مثلاً انت طالق طالق طالق دیسه یا خود انت طالق انت طالق دیسه (بانت بالاولی و لا تقع الثانية) خاتون او ایکی
طالق ایله باین اولور ثانیه واقع اولور زیرا اولی ایله بلاعدت باین اولدی عدت اولمغله ثانیه محل قلمدی
(ولو قال انت طالق واحدة و واحدة وقع واحدة) و اگر انت طالق واحده و واحده دیسه طلاق واحده واقع اولور
زیرا خاتون مدخول بها اولمغله طلاق اول ایله اجنبی اولور طلاق ثانیه به محل قلمز (و کذا لو قال انت طالق
واحدة قبل واحدة او بعدها واحدة) و اگر انت طالق واحده قبل واحده او بعدها واحده دیسه بینه واحده
واقع اولور زیرا قبلت یعنی مقدمک واحده قبل واحده قولنده اول مذکور اولانک صفتیدر چونکه اول ایله
طلاق واقع اولدی ثانیه به محل قلمدی و بعدیت دخی اخیرک صفتیدر بوندن اول خود ابانت واقع اولشدر
بو کلام لغو اولور * قبل فی بعد ماها و احدا * فاعده سی دخی خود ظاهر اولمش اولور (ولو قال بعد واحدة
او قبلها واحدة اومع واحدة اومعها واحدة فثنتان) و اگر انت طالق واحده بعد واحده دیسه یا خود انت
طالق واحده قبلها واحده دیسه یا خود انت طالق واحده مع واحده دیسه یا خود انت طالق واحده
معها واحده دیسه ایکی طلاق واقع اولور و قینکه بعد و قبلده ضمیر اولسه مابعدنده کلن واحده نک صفتی
اولور قین ضمیر اولسه ماقبلنده اولان واحده نک صفتی اولور و بعدده ضمیر اولمغله ماقبلنده اولان واحده نک
صفتی اولوب بو یله اولمغین واحده ثانیه نک وقوع جهتندن واحده اولی دن تقدمی اقتضایدر زمان ماضیده
وقوعنی ایقاعه قادر اولمغین فی الحال واقع اولور * تکیم انت طالق واحده ده فی الحال واقع اولدینی کبی
ایکیسی دخی اقتران بر محله واقع اولمغله ایکی طلاق واقع اولور و قبلده ضمیر اولمغله مابعدنده کلن واحده نک
صفتی اولور بو یله اولیحق قبلک موصوفی اولان واحده دن فی الحال ایقاع اولنن واحده نک تقدمی اقتضایدر
بواقضایی زمان ماضیده ایقاع ممکن اولمغله تقدم اقتضایدن واحده ده دخی فی الحال اولمغله ایکیسی دخی
اقتران ایدوب معا واقع اولمغله ایکی طلاق واقع اولور ومع واحده ومعها واحده قوللر نده اولان کلمه مع قران
ایچوندر اولی ثانیه توقف ایتمکله ایکیسی دخی معا واقع اولور و فضلادن بری * قبل فیها بعد ماها و احدا *
بعد ماها قبل باها و ثنتان * بیتنی انشاد ایدوب ضمیرک وجودی وعدم وجودی ایله واقع اولان معانی بی بیان
ایلشدر رحمه الله تعالی * و ابو یوسفدن بررو ایتده معها واحده قولنده بر طلاق واقع اولور زیرا کنایه ممکن
عنهمک وجود اسبتنی استدا ایدر وقوع طلاقده * امدی بوتقدیرجه ثانیه به محل قلمز (وفي الموطوءة ثنتان
فی الكل) و مدخول بها اولان خاتوننده ذکر اولنن الفاظک کلیسنده ایکی طلاق واقع اولور زیرا طلاق اول
واقع اولدقد نصرکه طلاق ثانیه به محل وار در زیر موطوءه اولان خاتون عدت چکر عدت ایچنده هنوز
اثر نکاح باقیدر اول ایدن طلاق ثانیه به محلدرد (ولو قال ان دخلت الدار فانت طالق واحدة و واحدة
فدخلت يقع واحدة) و اگر زوج زوجه سته ان دخلت الدار فانت طالق واحده و واحده دیسه خاتون دخی
داره داخل اولسه بر طلاق واقع اولور (و عندهما ثنتان) و اما مین قتنده ایکی طلاق واقع اولور زیرا

ایکی طلاق و وقوعی مطلق جمع ایچون اولان و او ایله شرطک وجودی اوزرینه تعلیق ایتدیلر چونکه تعلیق ترتیب اوزرینه اولیوب علی سبیل الاجتماع اولدی طلاقده دخی شرط بولندقدہ اجتماع اوزرینه واقع اولور شرط تأخیر اولندقدہ واقع اولدیغی کبی و او جمع ایله جمع لفظ جمع اولان جمع کبیدر برکسته موطونه سی اولمیان خاتونه انت طالق ثلاث دیسه اوچ طلاق واقع اولور و او جمع ایله دخی بویله در * ابوحنیفه ایچون دلیل و او مطلق جمع ایچوندر لکن جمع مطلق قران و ترتیبه محتملدر اما بحسب الوضع نه ترتیبه ونه قرانه بو محله تعرض یوقدر لکن بو جمع وجود و وقوعه ایکی امرک برندن خالی دکلدر اگر وقوعه قران مراد اولنورسه شرط بولندقدہ جمله واقع اولور اگر وقوعه ترتیب مراد اولنورسه انجق بواقع اولور و شرط تقدیم اولندیغی محله شک ایله ثانی واقع اولور اما شرط تأخیر اولندیغی زمانه بونک خلافتجه در (ولو اخر الشرط ففتان اتفاقا) و اگر شرطی تأخیر ایسه اتفاقا ایکی طلاق واقع اولور مثلا انت طالق واحده و واحده ان دخلت الدار دیسه زیرا تأخیر شرط صدر کلامی تجیرده تعلیق مفاویر اولدی بویله اولیجق اولکی واقع اولیوب ایکی به توقف ایشکله ایکسی دفعه واحده واقع اولور (ویقع بعدد قرن بالطلاق لابه) و طلاقه مقارن اولان عدد ذ ایله طلاق واقع اولور بوخسه طلاق ایله دکل مثلا انت طالق واحده دیسه طلاق واقع اولور بوخسه انت طالق ایله واقع اولمز (فلوماتت قبل ذکر العدد فی قوله انت طالق واحده لا تطلق) امدی انت طالق واحده قولنده اولان واحده بی ذکر دن اول خاتون فوت اولسه اول خاتون مطلقه اولمز زیرا طلاقه مقارن اولان عدد ذکر اولندی

فصل فی الکناية *

بوفصل کنایه بیاننده در (و کنایته ما حمله وغیره) و طلاق کنایتی طلاقه و طلاقدن غیری به محتمل اولان شیدر (ولایقع بها الابنية او دلالة حال) و کنایه ایله طلاق واقع اولمز الا نیت ایله اولور یا خود دلالت حال ایله واقع اولور و بوالفاظ کنایات طلاق و طلاقدن غیری بی محتمل اولمغین احدهما بی آخردن ترجیح ایچون مرجح لازمدر * امام شافعی رحمه الله تعالی دیر که دلالت حاه اعتبار یوقدر البته نیت لازمدر زیرا طلاق و یرن کسته جمع احوالنده مختاردر بعید دکلدر که خلاف ظاهری اضمار ایده و بزم ایچون دلیل دلالت حال نیتدن اقوادر زیرا دلالت ظاهرده در نیت ایسه باطنده در کورمز میسنکه افعال حسیه ده برکسته سل سیف ایدوب برکسته به قصد ایسه که انک حالی دلالت ایدر که لطیفه و مله به در اول کسته نیک قتلی جائز دکلدر احتمال جد اعتبار اولمز اما اگر حالی جدا و زرینه دلالت ایدر سه قتلی جائزدر کندی نفسی خلاص ایچون * امدی حالت ظاهرده نیتدن مستغنی اولدی خاتوننه انت طالق دیوب بنیم اطلاق عن وثاق ایدی دیسه قضاء تصدیق اولمز و برکسته آخره (لی علیک الف) دیسه اولدخی نعم دیسه ذکر اولنان الف اول کسته به لازم اولورو ینه (اعتقت عبدک) دیسه اولدخی (نعم) دیسه اقراری ایله عبدمعتق اولور دلالت حال نیتدن اقوی ایدوی قتی ظاهر در (فها اعتدی واستبرتی رحک وانت واحده تقع بكل منها واحده رجعية) کنایاتدن بعضدر اعتدی لفظی زیرا اعتدی ایکی معنایی محتملدر بری نکاحدن عدت چکمه که بری دخی حق سبحانه و تعالی نیک نعمت لینی تعداد یا خود خاتونک کندی اوزرینه اولان نعمت لینی تعداد ایتمکی محتملدر اگر زوج نکاحدن عدت چکمستی نیت ایدر سه ابهام زائل اولوب طلقه واحده رجعیه واقع اولور کآن طلقک یا خود انت طالق فاعتدی دیمش اولدی * زیرا نبی علیه السلام زوجات مطهر اتدن سوده بنت زمعه به اعتدی دیدی بعده مر اجعت ایتدی * اما مدخول بهادن غیریده نکاحدن اعتدادمکن دکلدر لکن لفظ اعتدی طلاق ایچون مستعار اولور حکمک سبب ایچون استعاره طریقی اوزرینه زیرا طلاق فی الجملة اعتداده سیدر اگر چه غیر مدخول بها حقنده طلاق ایچون سبب دکل ایسه ده ینه استعاره اولمق جائزدر حق سبحانه و تعالی نیک (انی ارانی اعصر نخرا) قول شریفنده اولان مجاز کبی * امدی بودخی صریح طلاقدن مجاز اولور اما استبرتی لفظی عدتنن مقصود اولان شیء کندوسیدر تصریحاً اولمش اولور و جائزدر که استبرتی استعمال اولنوب نکاحده اعتدادمراد اولنه و احتمالدر که تطلیق ایچون خاتونک استبراء رحمی مراد اولنه کانه اول کسته خاتوننه خطاب ایدوب برانه رحمی بیل سکات طلاق و یرمک استرم دیمش اولدی چونکه استبرتی لفظی ایکی امری محتمل اولدی قرینه سنز طلاق واقع اولمق ممکن دکلدر البته قرینه به محتاجدر اما اوچجیبسی که واحده لفظیدر محتملدر که مصدر محذوفک صفتی اوله مثلا انت طالق طلقه

واحدة ديمك كبي و محتملدر كه خاتونك صفتي اوله يعني جمال و كماله قومك قنده يا خود بنم قتمده برسین
 و يا خود قهمده و سوء حصا لده برسین ديمك اوله * چونكه نيت ايله يا خود دلالت حال فر بنده سيله ابهام
 زائل اولوب مالى صريح طلاق واقع اولمش اولور اول تقديرجه طلاق رجعي واقع اولوب و واحدة قيدي
 اوزره تنصيص عددي منافيدر عامه مشايخ قنده واحده نك اعرابنه اعتبار يوقدر بعضيلر ديدير
 واحده منصوب اولور سه طلاق واقع اولور اصكر نيت دخي ايلز ايسه زيرا مصدر محذوفك صفتيدر
 و اكر واحده بي مرفوع ايدرسه نيت دخي ايدرسه برشيء واقع اولمز زيرا لفظ واحده خاتونك صفتي اولور
 و اكر واحده بي ساكن قيلور سه ايكي امر ك برينه احتماليه نبتة محتاج اولور اما صحيح اولان اولكي سيدر
 يعني منصوب اولاندر زيرا عوام و جوه اعرابي فرق ايلز و واحده بي مرفوع قتيق مصدر محذوفك صفتي
 اولمغه منافي دكلدر رجل عدل كبي مبالغه قصد اولنوب انت طابق طلقه واحده ديمك اوله ذكر اولنان اوچ لفظدن
 هر بري ايله طلاق رجعي واقع اولور اكر نيتين و ثلاث دخي نيت ايدرسه مادامكه مصدر ذكر اولنيمه زيرا
 بو الفاظك اقتضاسي سابقده وقوع طلاق صريح ايله واقع اولان رجعيدير مدخول بهاده وغير مدخول
 بهاده ذكر اولنديغي اوزره حكم سبي استعاره اولندي (و ماسواها تقع بها واحده بانه الان نيوي ثلاثا
 فيقعن ولا يصح نية الثنتين) و ذكر اولنان اوچ الفاظدن غير يسي ايله واحده بانه واقع اولور مكر كه ثلاثيه
 نيت ايليه اول تقديرجه اوچ طلاق واقع اولور زيرا عدد اعتبار يدر نيتين نيتي صحيح دكلدر زيرا عدد
 محضدر مكر جاريه حقه اوليحي عدد اعتباري اولور بومسئله ده زفرك خلافي واردر (وهي) الفاظ
 ثلاثه دن ماعدا اولان كنايات (انت بان بته بتله حرام خلية برة حباك علي غار بك الحقي باهلك وهبتك
 لاهلك سرحتك فارقتك امر ك بيدك اختاري انت حرة تقني تخمري استري اغر بي اخرجي اذهبي قومي
 ابتي الازواج) بو الفاظ ايله واحده بانه واقع اولور اما بينوت برقاچ وجهله در وصلت نكاحده يا خود
 معاصيدن يا خود خير اتدن يا خود زوجيتدن نسبا و خلقا بينونت اولمق احتمالي وارد و بتله اولدخي قطع
 معناسندر حق سبحانه و تعالينك (وتبطل اليه بتيلا) قول شر يفته و واقع اولمشدر اي انقطع الى الله تعالى
 و بتله لفظي بته لفظنك احتمالاتي محتملدر طلاق واقع اولمز احتمالك قيامي ايله مادامكه نيتدن يا خود دلالت
 حاله دن برشيء ايله تعين اولنيمه و حرام لفظي ايله طلاق واقع اولمق ظاهر در و محتملدر كه انت حرام ديمكه
 علي صحبت عشيرتك معناسي مراد اولمق ممنوع و بته و بتله لفظلرينك محتمل اولدقلريني حرام دخي محتمل اوله
 و خلية خير اتدن يا خود قيد نكاحدن خالي اولملاييني محتملدر برة دخي حسن نئادن يا خود قيد نكاحدن برآقي
 محتملدر و حباك نك معناسي اذهبي حيث شئت در يعني مراد ايلديكك برة كيت ديمكدر غارب دوه نك اور كجي
 ايله بو بيني مابينيدر عر بك قاعده سي دوه بي او تلاغنه صالحو يرد كده الله اولان يورلاني دوه نك غار بي
 اوزرينه القا ايدر بو عبارت قيوو بومكدن كنيه در و الحقي باهلك لفظي طلاق محتملدر سكا اذن و يردم اهلكه
 ملحق اول ديمكدر وهبتك لاهلك قولي سندن صدور ايدن جرمي قومك ايچون عفو ايلدم ديمك اوله سرحتك
 و فارقتك قولي زوجيتدن يا خود تكاليف شاقه دن تخليصي محتملدر مفارقت دخي طلاق ايله مفارقت اوله
 يا خود مفارقت صوري اوله * امام شافعي ذير كه بو ايكي لفظ صريحلدر نيتة محتاج دكلدر بزدير زكه صريح
 شول شيدر كه نساذه استعمال متعين اوله بو ايسه متعين دكلدر زيرا سرحت ابلي و فرقت مالي و اصحابي دينلور
 بو تقديرجه صريح اوليوب سائر كنايات كبي اولمشدر امر ك بيدك قولي عملك بيدك ديمكدر امر دن مراد
 بونده عملدر حق سبحانه و تعالينك (وما امر فرعون برشيد) قول شريفي اي فعله ديمكدر احتمالدر كه طلاقه
 متعلق عمل مراد اوله * بو تقديرجه طلاق ايچون خاتونه تفويض اولمش اولور و احتمالدر كه طلاقدن غيري عمل
 تصرفنه متعلق عمل مراد اوله و اختاري قولي دخي احتمالدر كه خاتون كسندى نفسني قيد نكاحدن تخليصي
 اختيار ايليه يا خود نفسندن غير شئي اختيار ايليه بو ايكي لفظ يعني بو ايكي امر ك بيدك و اختاري لفظلر يله
 نيت طلاق كنايت ايلز زيرا بو لفظلر باب تفويضندرو انت حرة قولي دخي محتملدر يا حقيقت رقدر يا خود
 رق نكاحدر و تقني لفظي دخي محتملدر يا قناععدن اوله افعلي بما رزقك الله من امر المعيشة ديمك اوله يا خود بوزيكي
 اورت ديمك ازله تخمري استري بو ايكي لفظ دخي محتملدر استري عني بالعمار ديمك اوله يا خود سن مستوره سن

دیک اوله اغری غین مجھ وراہ مہملہ ایله غر بتدندر وعین مہملہ وزای مجھ ایله دخی روایت اولمشدر بویله
 اولیحق عن بتدندر اغری بی دیک ایله بدن بعید اول بن سکا طلاق ویر مشدر دیک اوله یا خود بدن بعید اول اهلک
 زبارتی ایچون * غریب عنی فلان دیلور عزب زائله متأهل اولیان رجله دیر لر عزبه زوجی اولیان عورتہ دیر لر
 اخرجی اذہبی قومی لفظاری اغری مثلاً ودر ابغی الازواج قولنی دخی محتملدر وقتا کہ زوج و زوجہ بہ شامل
 اولدیسہ معناسی بواولہ کہ زوج طلب ایلیہ ز برابن سنی تطلیق ایلدم دیش اوله واحتمالدر کہ بکادلیل اول برزوجه
 بولیو بر تزوج ایده ہم دیک اوله * مصنف مقدمات کنایات ایله طلاق واقع اولمز الانیت ایله یا خود دلالت حال ایله
 اولوردیش ایدی * حالات دخی اوچدر بری حالت رضایو بری حالت غضب و بری حالت مذاکره طلاقدر و کنایات
 دخی اوچ قسمدر بر قسمی طلاق طلب ایدن خاتونک سؤالنه انیحق جواب اولمغه صالح اوله اما کلامنی رده
 وسبہ و شتمه صالح اولیه اعدی امرک بیدک اختاری لفظلریدر دخی بونلرک مراد فی اولان کلمات کبی
 و بر قسمی دخی جواب سبہ صالح اولان یرده صالح اولیه خلیه بریہ بتہ بتہ بان حرام لفظلریدر دخی
 بو الفاظک مراد فی اولان کلمات کبی * و بر قسمیده جواب ورده صالح اوله اما سبہ صالح اولیه اخرجی اذہبی
 قومی اغری تنعنی لفظلریدر دخی بو الفاظک مراد فی اولان کلمات کبی * و بر قسمی حالت رضاده بو الفاظ ایله
 طلاق واقع اولمز الانیت ایله واقع اولور (فلوانکر النیة صدق مطلقاً حالة الرضاء) امدی اکر زوج نیی انکار ایلسہ
 حالت رضاده مطلقاً تصدیق اولنور مطلقاً لفظی قید الفاظ ایچون اولان اقسام ثلاثہ ده دیکدر قضاء
 و دیانہ تصدیق اولنور (ولایصدق قضاء عند مذاکره الطلاق فیما یصلح للجواب دون الرد) وشول یرده کہ جوابہ
 صالح اوله امارده صالح اولیه حالت مذاکره طلاقده قضاء تصدیق اولنمز (ولاعند الغضب فیما یصلح للطلاق
 دون الرد والشتم) عند الغضب طلاقده صالح اولان یرده دخی تصدیق اولنمز امارده و شتمه صالح اولیه اعدی
 اختاری امرک بیدک الفاظی کبی حالت غضبده اراده طلاقده دلالت ایدر (و یصدق دیانہ فی الكل) و دیانہ
 کنایات کلیسنده تصدیق اولنور * حاصل کلام اکر زوج نیی انکار ایلسہ حالت رضاده جیع اقسامده دیانہ
 وقضاء تصدیق اولنور و اکر طلاق مذاکره سی حالنده جوابہ صالح اولوب رده صالح اولان یرده
 تصدیق اولنور سه حالت غضبده ذکر اولنلرک جله سنده تصدیق اولنور الاطلاقه صالح اولوب رد و شتمه
 صالح اولیان یرده تصدیق اولنمز اما دیانہ کلیسنده تصدیق اولنور الله اعلم بحقیقۃ الحال (ولو قال ثلاث مرات
 اعتدی ونوی بالاولی طلاقاً وبالباقی حیضاً صدق) و اکر زوج خاتوننه اوچ کره اعتدی دیسه و اولکی اعتدی
 ایله طلاق و باقیلری ایله حیض نیت ایلسہ قضاء تصدیق اولنور ظاهر حال شهادتیلہ اول کسنه حقیقت کلامہ
 نیت ایشدر زیرا عادتاً زوج زوجہ سنه بعد الطلاق اعتداد ایله امر ایده کلشدر (وان لم ینبو بالباقی شیاً وقع
 الثلاث) و اکر باقیسنده برشی نیت ایلسہ اوچ طلاق واقع اولور زیرا اول کسنه اولده طلاق نیت ایلدی
 حال مذاکره طلاق حالی اولمغه باقیلر دخی دلالت حال ایله طلاقه متعین اولدی اما جله سنده بر شیئ نیت ایلدم
 دیسه برشی واقع اولمز زیرا بر حال یوقدر انی تکذیب ایلیہ اول اجلدن طلاق واقع اولمز (و اطلاق بلسنت
 لی بامرأة اولست لک بزواج اونوی الطلاق) و بولفظلری ایله اکر طلاق نیت ایلدیسه زوجہ مطلقه اولور * اما
 اما دیر کہ طلاق واقع اولمز زیرا رجل بو الفاظ ایله خاتونک نکاحنی نفی ایلدی ونفی نکاح ایسه طلاق اولمز بلسکه
 کذب اولور * ابوحنیفہ دیر کہ بو الفاظ نکاحی انکارده و انشاء طلاقده صالحدر نیت ایله طلاق واقع اولور
 (والصریح یلحق الصریح والبان) و صریح صریح و باینه لاحق اولور مثلانت طالق دید کدنصر کره ینہ
 عدت ایچنده انت طالق دیسه ثانی دخی واقع اولور و انت بان دید کدنصر کره عدت ایچنده انت طالق دیسه
 ینہ طلاق ثانی واقع اولور زیرا ینونت لحوقه مانع دکلدر * شافعی دیر کہ صریح باینه لاحق اولمز حتی اکر انت
 بان دیسه یا خود مال اوز ینہ خلع ایلسہ اندنصر کره انت طالق دیسه ثانی واقع اولمز زیرا طلاق ملک نکاحی
 ازاله ایچون مشروع اولدی ملک نکاح ایسه خلع ایله یا خود مال ایله طلاقده زائل اولمشدر صکره واقع
 اولان انت طالق لفظی محلته مصادف اولیوب انقضاء عدتد نصر کره اولان طلاق کبی اولمش اولور * بزم
 ایچون دلیل حق سبحانه و تعالینک (فلا جناح علیهما فیما افتدت به) قول شریقیدر و بونک ایله مراد خلع
 اولوب و اندنصر کره (فان طلقها فلا یحل له من بعد حتی تنکح زوجاً غیره) قول شریقی فاء تعقیب ایله

وارد اولدی * امدی بو آیت کریمه بعد الخلع تائه نک وقوعه نص اولدی و بو باده نبی علیه الصلاة والسلام دن دخی المختلعة یلمتهها صریح الطلاق مادامت فی العدة) حدیث شریفی مرویدر که بزه قید حکمی باقیدر مادامکه عدته در احکام باقیدر انجق استماع منع اولنور یو خسه تصرف فی المحل منع اولمز * امدی عدت ایچنده ایکن بعد الخلع طلاق صریح باینه لاحق اولور حدیثه وارد اولدیغی کبی (والبائن یلحق الصریح لا البائن) و طلاق باین طلاق صریحه لاحق اولور طلاق باینه لاحق اولمز مثلاً برکسنه مدخول بها اولان خاتون شه انت طالق دید کدنصکره عدت ایچنده انت باین دیسه ثانی واقع اولور اما انت حرام دید کدنصکره عدت ایچنده انت باین دیسه ثانی واقع اولمز وقتا که اول کسنه ثانی به اولدن خبر قیلدیسه انشاء طلاقه حاجت قالمز (الا اذا کان معلقاً بالشرط) و باینه لاحق اولمز مکر که شرطه معلق اوله مثلاً اذا دخلت الدار فانت باین دیسه اندنصکره انت باین دیسه بعده عدت ایچنده خاتون داره داخل اولسه خاتون مطلقه اولور باین و باینه اولور باین صریحه لاحق اولدیغی ظاهر در زیر بقاء عدت ایله قید حکمی باقیدر اما باینک باینه لاحقی لفظ باین ثانی بی اولدن خبر قیلق ممکندر لکن حاجت یوقدر که انی انشاء ایله سن زیر انشاء قیلق اقتضای ضرور بدر حتی رجل دیسه که ثانی ایله بنم مرادم ینونت غلیظه یا خود حرمت غلیظه در لایق اولان بودر که اعتبار اولنه و حرمت غلیظه ثابت اوله زیر اولکی باین محمله ثابت دکلدر * امدی ثانی بی نایدن اخبار قیلق ممکن دکلدر که انشاء ضروری قیلنه * بو اجلدنر که اگر شرطه معلق اولور سه ثانی بی اولدن خبر قیلق ممکن دکلدر زیر مقدم عند وجود الشرط تعلیق صحیح اولدیغیچون * و اول صحت تعلیق محل طلاقدر بو یله اولیحق باین باینه لاحق اولور کذا فی الکافی

* باب التفویض *

بو باب طلاق تفویض بیاننده در (واذا قال لها اختاری کاینوی الطلاق فاخترت نفسها فی مجلسها الذی علمت به بانت بواحده) و قیچن زوج خاتوننه اختاری دیسه و طلاق نیت ایلسه و خاتون دخی نفسنی شول مجلسده اختیار ایلسه که خاتون بلسه طلقه واحده ایله باین اولور یعنی زوج اختاری لفظنی سو یلد که طلاق و یردو کنی خاتون اول مجلسده بلسه باین اولور * صاحب عنایه دیمشکه قیاس بو ایدیکه طلاقه دخی نیت ایدر سه برشیء واقع اولمه زیر طلاق و یرن کسنه بو لفظ ایله ایقاع طلاقه مالک اولمز حتی اخترتک من نفسنی یا خود اخترت نفسنی منک دیسه برشیء واقع اولمز نیت دخی ایدر سه چونکه بو کلاملر ایله کسندی نفسنده برشیء مالک اولیحق غیر ی ایچون دخی تملیکه مالک اولمز * لکن فقهاء اجماع صحابه ایچون ترک قیاسی استحسان ایلدیلر صحابه رضوان الله تعالی علیهم اجمعین دیدیلر قیچن بر رجل خاتوننی تخیر ایلسه مادامکه خاتون اول مجلسده در خاتون مخیردر و مجلسدن قالدقدنصکره خاتونده مخیرلک قالمز بو خصوصده غیر یرلردن خلاف واقع اولمانعین اجماع کبی واقع اولمشدر * بنوی الطلاق ایله تقیید ایلدی زیر اختاری لفظنی کنایات طلاقدر نیتسز عمل اولمز و مجلس ایله تقیید ایلدی زیر اگر بر آخر مجلسده اختاری دیسه و خاتون استماع ایلسه اعتبار اولمز اما خاتون اولدیغی مجلسه تفویض خبری واصل اولدیغی کبی اختیار ایلسه طلاق واقع اولور (ولانصح نية الثلاث) و ثلاث نیتی صحیح اولمز یعنی اختاری دیوب اوچ طلاقه نیت ایلدم دیسه صحیح دکلدر زیر اختیار نوعی قبول ایلز انجق خلاصدن انبایدر بو ایسه غلیظه و خفیفه به متنوع دکلدر اما ابانت بونک خلاصه در زیر ینونت غلیظه و خفیفه به متنوع اولور هر قنغیسنه نیت ایدر سه واقع اولور (وان قامت منه او اخذت فی عمل آخر بطل) و اگر خاتون اول مجلسدن قالمسه یا خود عمل آخره شروع ایلسه خاتونک خیاری باطل اولور زیر مجلسدن قیام اعراضه دلیلدر اگر خاتون صلاة مکتوبه ده یا خود صلاة وترده بولنسه و بولنظنی استماع ایلد که صلوات تمام ایلد کدنصکره نافله به شروع ایلسه مجلس متبدل اولور و اگر نافله صلواته بولنسه و ایکی رکعتی قیلدقدنصکره او جنجی رکعته شروع ایلسه خیاری باطل اولور (ولابد من ذکر النفس او الاختیاره فی احد کلامیهما) و زوج و زوجنه کلاملر ینک برنده نفسنی ذکر دن یا خود اختیاره لفظنی ذکر دن لابددر یعنی لازمدر مثلاً اختاری نفسک دیسه خاتون دخی اخترت یا خود اختاری دید که خاتون دخی اخترت نفسی دیسه طلاق واقع اولور یا خود رجل اختاری اختیاره دید که خاتون دخی اخترت دیسه

با خود رجل اختاری دید که خاتون اخترت اختیارة دیسه طلاق واقع اولور و اختیارة لفظی نفسی ذکر
 کبیر اما زوج اختاری دیسه خاتون دخی اخترت دیسه بوسوز باطلدر برشی واقع اولمز ز بر ا وقوع طلاق
 بو کلام ایله بالا جماع عرف قدر اجاع ایسه ایکی جانبک بزنده مفسرده وارد اولدی مبهمة ایسه مبهمة تفسیره صالح
 دکدر و ابهام ایله تعیین دخی اولمز و اختاری لفظی خود کنایاند ندر ایکی معنایه محتملدر البته تعیین لازمدر
 لفظ نفس و اختیارة ذکر اولنمیحق برشی واقع اولمز (وان قال لها اختاری فقلت انا اختار نفسي و اخترت نفسي
 تطلق طلاقاً) و اگر زوج خاتوننه اختاری دیسه خاتون دخی مضارع صیغه سیله انا اختار نفسي دیسه یا خود
 ماضی صیغه سیله اخترت نفسي دیسه طلاق واقع اولور اگر زوج نیت ایدر سه قیاس بو ایدیکه اختار نفسي لفظی
 ایله طلاق واقع اولمیه زیرا بولفظ مجرد و عدد در اگر زوج خاتوننه استقبال مر ادا ایدر سه اگر استقبال مر ادا ایلز
 ایسه و عدی محتملدر امدی بو ایله اولیحق کو یا که زوج خاتوننه طلق نفسک دید که خاتون دخی انا اطلق نفسي
 دیمش کبی اولدی بو کلام ایله ایسه طلاق واقع اولمز استحسانا وجه استحسان حدیث عائشه رضی الله تعالی
 عنہا در که وقتا که حق سبحانه و تعالی تک (یا ایها النبی قل لا زوجک ان کنتم تردن الحیاة الدنیا و زینتها فتعالمین امتعکن
 و اسر حکن سر احاجیلا) قول شریقی نازل اولدی نبی علیه السلام عائشه رضی الله تعالی عنہا یه خطاب ایدوب
 (انی مخبرک بشئ فلا تجبین حتی تستأمری ابویک) بیورد قد نصر که آیت تخیری کنوی به قراءت ایدوب عائشه
 رضی الله تعالی عنہا دخی (انی لهذا استأمر ابوی بل اختار الله تعالی و رسوله و الدار الاخرة) دیو جواب و برد که
 نبی علیه السلام عائشه تک کلامی ایله که صیغه مضارع در کندولر ینک سو النذن فی الحال جواب اولمغی اعتبار
 ایلدی اگر چه عائشه تک رضی الله تعالی عنہا جوابی و عدی محتمل اولان مضارع صیغه سی او زر ینه ایسه ده سو النذن
 جواب قیلدی و بر دلیمز دخی بودر که صیغه مضارع حالده حقیقت استقبالده مجازدر بونده ایسه حقیقت مراد
 اولمغی ممکندر حقیقت ممکن اولیحق مجازدر رجوع اولمز کله شهادتده اولدیغی کبی مثلاً بر کسنه (اشهد ان لا اله الا الله
 و اشهد ان محمدا عبده و رسوله) دیسه بو کله طیبه ایله اول کسنه ده ایمان اعتبار اولنور یوخسه وعد اعتبار اولمز
 فی الحال اللهم و رسولنه ایمان کتوردم دیمش اولور یوخسه استقبالده ایمان کتوردم دیمکه وعده اولمز و شاهدک
 اشهد بکذا دیمسی حال شهادت ایدرم دیمکدر یوخسه استقبالده شهادت ایتمکه وعد دکدر * امدی اخبار
 نفسی ایله مضارع صیغه سیله جواب و برلمش ایدی قیاس بو ایدیکه طلاق واقع اولمیه لکن حقیقتده حل اولمغی
 ممکن اولمغله مجازدر رجوع اولمغه حاجت بو قدر کو یا که فی الحال نفسی اختیار ایلدم دیمش اولدی اما انا
 اطلق نفسي دیمک بونک خلا فیدر زیرا بو کلامی حقیقتده حل ایلک متعذر در زیرا محمله متکلم ایله قائم اولور
 بر حالت یوقدر حتی انا اطلق نفسي دیمک اول حالتدن حکایه ده فی الحال طلاق واقع اوله زیرا ایقاع طلاق
 لسان ایله در قلب ایله دکدر فعل لسان قائم باللسان اولان فعلدن علی سبیل احوال حکایه صحیح دکدر زیرا
 هنوز حکایه ایلدیکی شیء معدومدر حکایه ایسه محکی عنھک وجودنی مقتضیدر مع هذا حکایه تغایر اقتضا
 ایدر حالبو که فعل لسان ایله قائم باللسان بیننده مغایرت یوقدر که حکایه صحیح اوله اما اختار نفسي بو ایله
 دکدر زیرا اختار نفسي قلب ایله قائمه بر حالتدن حکایه در که اول خاتونک اختیار ایدر زیرا اختیار عمل
 قبیلنددر امدی اختار لفظی لسان ایله ذکر ایلک قلب ایله قائم بر امر دن حکایه در اول اجلدن فی الحال
 طلاق واقع اولور (وان قال لها ثلاث مرات اختاری فقلت اخترت الاولى و الوسطی و الاخرة يقع الثلاث
 بلائیه) و اگر زوج خاتوننه اوچ کره اختاری اختاری اختاری دیسه خاتون اخترت الاولى یا خود اخترت
 الوسطی یا خود اخترت الاخرة دیسه لفظ اختاری تک تکراری طلاق او زر ینه دلالت ایلدیکی ایچون
 ابوحنیفه قنده نیتسر اوچ طلاق واقع اولور زیرا اختاری حق طلاقده متکرر اولان شیدر * امدی
 طلاق متعین اولوب ابهام زائل اولمغله ذکر نفسه احتیاج قلز * صاحب بیانیه در که بلائیه کله سنده
 نظر وارد در زیرا امام محمد رحمه الله تعالی نیتده عدم احتیاج ایچون مبسوطنده و جامع الصغیرنده
 ذکر ایلدیکی اجلدن فخر الاسلام دخی جامع الصغیری شرحنده ذکر ایلدی اما صدر الشهدید و عنایه جامع الصغیره
 اولان شرح حارثه نیتی ذکر ایدوب ظاهر اولان بودر که نیت شرطدر و اختاری ایسه الفاظ طلاق صریحدن

دکدر و تکرار طلاق اوزرینه دلالت این انجق تا کیدی افاده ایدوب بویله اولدیغی اجلدن امام محمد جامع
 کبیرنده مقدمه سنی شرط قیلدی و ابوالمعین النسفی و غیر یلر جامع کبیر شرحنده اشراطینی تصریح ایلدیلر
 اختاری لفظی تکرار ذکر اولمش ایکن صاحب بیانیه کلامی بو محله منتهی اولدی * و ابن مالک جمع البحرینده
 ذکر ایلدی بدایمه و محیطده و زیاده مذکوردر که نیت شرطدر و لایق اولان بودر که نیت شهرتی ایچون
 حذف اولنه یوخسه شرط اولمدیغی ایچون دکل (و عندهما واحده بائنه) و امامین قتنده واحده بائنه
 واقع اولور زیرا اولی و وسطی و اخیره برفردک اسمیدر بو محل ایسه محل ترتیب دکدر بویله اولیجق ترتیب
 لغو اولور افراد مابقی قالور کأن خاتون اخترت التطلیقة الاولی دیمش اولدی زیرا اخترت الاولی دیمشک
 معناسی شول شبئی اختیار ایلدیمکه کله اولی ایله بکا واقع اولدی اکا ایسه کله اولی ایله واقع اولان تطلیقه
 ایدی کأنه اولی بی اختیار ایلدیمکه تصریح ایش اولدی صریح ایله واقع اولان واحده در وسطی
 و اخیره بی دخی اختیار اولی بی اختیار کبیر * ابوحنیفه ایچون دلیل اولی و وسطی و اخیره لغو بروفددر زیرا
 ابن مالکده جمع اولانده ترتیب یوقدر مکانه مجتمع اولانده اولمدیغی کبی مثلاً بر مکانه قوم اجتماع ایسه
 دینلز که بو اولی و بو وسطی و بو اخیره در ترتیب ذوات اعیانده دکدر انجق فعل اعیانده در شول اول کلدی
 دینلور و هر نه یرده که ترتیب اولیه انده ترتیبه متعلق اولان کلام لغو اولور که اول اولی و خاتونک اختار
 لفظلر یدر قن لفظ من حیث الترتیب لغو اولسه من حیث الافراد دخی لغو اولور فرد سابقک اسمیدر بو تقدیرجه
 ترتیب حاصل اولور و وسطی ایسه تأیث اوسطدر و اوسط ایسه برفرد متوسطک اسمیدر انده دخی ترتیب
 حاصل اولدی و اخیره ایسه تأیث آخردر اولدخی برفردک اسمیدر که کندودن اول شی اوله اما کندودن صکره
 اولیه بونده دخی ترتیب حاصل اولدی افراد ترتیبک ضرورتنددر قن اصلده ترتیب لغو اولیجق بناده دخی
 ترتیب لغو اولور قن خاتون حقنده ترتیب لغو اولیجق انجق اخترت قولی باقی قالور اخترت قولی ایسه جمله سی
 ایچون جوابه صالح اولور * امدی بویله اولیجق ثلاث واقع اولور کر کسه اولی و کر کسه وسطی و کر کسه
 اخیره بی اختیار ایلسون برابر در اصلا فرق یوقدر (ولو قالت اخترت اختیارة وقع ثلاثا اتفاقا) و زوج
 اوج دفعه اختاری دیدکدن صکره اگر خاتون اخترت اختیارة دیسه طلاق ثلاثه واقع اولور بالاتفاق زیرا اختیارة
 لفظی ایله تقید ثلاثه بی تصریح کبی اولدی و تقید سز خود ثلاث واقع اولور دی لفظ اختیارة تأکید
 ایچون در * امدی ثلاثه نک تأکید ایله وقوعی دخی اولی در (ولو قالت طلقت نفسی او اخترت بتطلیقة
 بابت واحده فی الاصح) وینه زوجک اوج دفعه اختاری قولنه جواب ایچون اگر خاتون طلقت نفسی
 یاخود اخترت نفسی دیسه بر طلاق باین واقع اولور اصح روایتده (وقیل یمالك الرجعة) و دینلدیکه زوج
 رجعتیه مالک اولور بولفظ یعنی طلقت نفسی او اخترت نفسی بتطلیقة ینونت اقتضا ایدر عدت کچد کندن صکره
 زیرا بوقول الفاظ صریحنددر شول شی که انقضاء عدتدن صکره ینونت اقتضا ایله عند الوقوع رجعی
 واقع اولور امدی بولفظ رجعی ایجاب ایدر * اگر دینلورسه که بو تقدیرجه جواب تفویضه مطابق اولمیز
 زیرا مقوض ایله اختار یدر اول ایسه ینونتی افاده ایدر جواب و یریلور که کو یا خاتون عدتی منقضیه
 اولدقدن صکره نفسی اختیار ایش کبی اولدی * امدی بویله اولیجق جواب تفویضه مطابق اولور شول
 حیثیله که بعدالعدة خانونده اختیار بولمش اولور * اندن صکره زوجک رجعتیه مالک اولمسنه قائل اولانک
 بریسی دخی صاحب هدایه در لکن صاحب عنایه شرح هدایه دن حکایة دیمشدر که یمالك الرجعة لفظی
 غلطدر اما طقیان قلم کابندندر و روایتده اصح اولان فهی واحده یمالك الرجعة قولیدر زیرا روایت مبسوط
 و جامع الصغیر و زیادات و عامه مشایخ و جامع الصغیرک نسخه لری بولمجه در صدر الاسلامک جامع الصغیرنده
 هدایه ده ذکر اولمدیغی اوزره ذکر اولمشدر * دررده دینلشدر که بونده ایکی روایت وارد بریسی واحده
 رجعتیه نک وقوعیدر زیرا چون طلقت نفسی یا اخترت نفسی بتطلیقة لفظلری صریحدر * و صدر الاسلام جامع
 الصغیرنده ذکر ایشدر و غیر یسی وقوع باینه دردیرو اصح اولان قول بودر * اما صاحب هدایه صدر الاسلامک
 روایتی اختیار ایلدی او یله اولسه غلط اوزرینه جلدن روایت اوزره حل ایلک اولی در و صاحب هدایه
 غلطی نیجه حل ایدر سنکه وقوع رجعتیه بی مقید شی ایله تعلیل ایشدر بوندن صکره غلط کابندن اولدی دیمک

نيه صحیح اولور (ولو قال امرک بيدک في تطليقة او اختارى تطليقة فاخترت نفسها وقع واحدة رجعية)
 واکر زوج خاتوننه امرک بيدک في تطليقة الخ ديسه و خاتون دخي نفسی اختيار ايلسه واحده رجعيه واقع اولور
 زيرا زوج معقب رجعيه اولان تطليقه ايله اختياری تقویض ايلدی صريح ايسه معقب رجعيه در (ولو قال
 امرک بيدک بنوی ثلاثا فقالت اخترت نفسي بواحدة او بمره واحدة وقع الثلاث) واکر زوج خاتوننه امرک
 بيدک ديوب اوج طلاقه نيت ايلسه و خاتون دخي اخترت نفسي بواحدة يا خود اخترت نفسي بمره واحدة ديسه
 طلاق ثلاثه واقع اولور* زيرا لفظ اختيار امر باليد قولنه جواب اولمغه صالح اولور واما ثلاث اوزر يه
 دلالتک کيفيتي زيرا واحدة صفت اختيار در کأن خاتون اخترت نفسي بمره واحدة اي باختياره واحده
 ديمش اولدی بونک معناسی اخترت جميع ما فوضت الي اختياره واحده ديمکله زوجک نيتي نه ايسه اني اختيار
 ايلش اولدی (وان قالت طلقت نفسي واحدة او اخترت نفسي بتطليقة فواحدة بائنه) و زوجک امرک بيدک
 قولنه جواب ايچون خاتون طلقت نفسي واحده يا خود اخترت نفسي بتطليقة ديسه واحده باينه واقع
 اولور معقب اولان زوجک تقویضيدر يوخسه خاتونک ايقاعي دکادر و واحده قولی مصدر محذوفک
 صفتيدر طلقت نفسي طلقه واحده ديمکدر امر باليدک جوابنده نفسی ذکر ايلک شرطدر حتى امرک بيدک
 ديتلکده طلقت دينلوب نفسي ذکر اولمسه برشي واقع اولمز کذا في المحيط (ولو قال امرک بيدک اليوم او بعد
 غد لا يدخل الليل) واکر زوج خاتوننه امرک بيدک اليوم و بعد غد ديسه ليل داخل اولمز حتى کيجه ده خاتون
 ايچون خيار اولمز زيرا يومدن بر يسي مفرد ذکر اولمشدر يوم مفرد ايسه کيجه يه متناول اولمز* زفردير که
 متناول اولور انت طالق اليوم و بعد غد کيدير (وان ردت اليوم لا يرتد بعد غد) واکر خاتون امری اول کونده
 رد ايدرسه اول کونده امر باطل اولور اما غدد نصکره اولان يومده امر ينده در* مثلا اليومده رد ايتکله
 خيار ساقط اولدی لکن بعد غده اولان يومده خيار باقيدر (وان قال اليوم وغدا يدخل الليل وان ردت
 اليوم لا يبقی غدا) واکر زوج خاتوننه امرک بيدک اليوم وغدا ديسه ليل داخل اولور واکر خاتون يومده
 طلاق رد ايلسه خاتونک يارنه خياری باقي قالمز جمله سني رد ايلش اولدی يوم و ليل امر واحد حکمنده اولوب
 ما بينه اجنبي شيء متخلل اولمش اولدی و بعض احيانده مشورت يوم نهايت ليله دکين تمتد اولوب منقطع
 اولمز يه بو کون مشورت ايلدک دينلور (ولو مکثت بعد التفويض يوما ولم تقم او كانت قائمة فجلست او جالسة
 فاتكأت او متكئة فقعدت او على دابة فو قعت او دعت ابانها للمشورة او شهودا للاشهاد لا يبطل خيارها
 وان سارت دابتها بطل لابسير فلک هي فيه) واکر تقویضدن نصکره بر کون مکث ايلسه يا مجلسدن قالقمسه
 يا قائمه ايکن ايشتسه و او تورسه يا اوتورر ايکن ايشتسه ده اتکا ايلسه يا متکئا ايشيدوب قعود ايلسه
 يادابه اوز رنده ايکن ايشتسه و دابه سني توقف ايتدرسه يا خاتون مشورت ايچون با سني دعوت ايلسه
 ويا اشهاد ايچون شاهد لر دعوت ايلسه خاتونک خياری باطل اولمز واکر دابه سني يور تاسه خيار باطل اولور
 اما کندوسى کي ايچنده اولديغي حاليه کيمسک يورومسيله باطل اولمز (ولو قال لها طلق نفسك ولم ينوا ونوي
 واحدة فطلقت وقعت رجعية) واکر زوج خاتوننه طلق نفسك ديسه و طلاق نيت ايلسه يا خود واحده نيت
 ايلسه و خاتون دخي طلقت نفسي ديسه طلاق رجعيه واقع اولور (وکذا لو قالت ابنت نفسي) و زوجک طلق
 نفسك جوابنده اگر خاتون ابنت نفسي ديسه يه طلاق رجعيه واقع اولور زيرا زوج خاتوننه طلاق تقویض
 ايلديکه انقضاء عدتدن نصکره اول طلاق ايله ينوت و واقع اوله خاتون ابانهي بحله ايدوب في الحال واقع اولمسي
 امر ادا ايلدی خاتوننه ايسه اباننه تقویض اولمدي بو تقدیرجه خاتونک ارادتي لغو اولوب مطلق طلاق قالدی
 اول ايسه رجعيه اولديغي ظاهر در (وان طلقت ثلاثا ونواه وقعن) و زوج طلق نفسك ديدکدن نصکره اگر
 خاتون کندوسى اوج طلاقه بوشاسه ورجل دخي ثلاثه نيت ايلسه اوج طلاق واقع اولور زيرا طلق نفسك ديمک
 فعل طلاق ايشله ديمکدر طلاق اسم جنسدر احتمال کل ايله ادانیه واقع اولور سار اسماء جنس کي بواجلدن
 بو محله نيت ثلاث عمل ايدر (ولغت نية الثنتين) و ايکي طلاقه نيت لغو اولور زيرا ايکي عدد محضدر مکر که
 منکوحه جاريه اوله (ولو قالت اخترت نفسي لا تطلق) و زوجک طلق نفسك جوابنده خاتون اخترت نفسي
 ديسه طلاق واقع اولمز زيرا اختيار الفاظ طلاقدن دکادر (ولا يملك الرجوع بعد قوله طلق نفسك

و بتعقد بالمجلس) و زوج طلق نفسك قولند نص کره رجوعه مالک اولمز و بوقول مجلس ایله مقید اولور ز برابونده
 معنی عین واردر اما اگر خاتون مجلسدن قاقسه خیار باطلدر ز برابون طلق نفسك تملیکدر مجلسه اقتصار اولور
 (الا اذا قال متى شئت) مکر که زوج طلق نفسك متى شئت دیسه مجلسده و بعد المجلس خاتونک خیارى باطل
 اولمز ز برابون کلمه متى اوقانده عامه در کویا که زوج خاتوننه فی ای وقت دیسه اولدی (ولو قال لها طلق ضرتك
 او لاخر طلق امرأتی یمالك الرجوع ولا تعقد بالمجلس) و اگر زوج خاتوننه طلق ضرتك دیسه یعنی اور تاغکی
 بوشاد دیسه یا خود آخر کسنه به بنم خاتوننه طلاق و بر دیسه زوج رجوعه مالک اولور بو کلام مجلس ایله
 مقید اولمز (الا اذا زاد ان شئت) مکر که خاتوننه دیسه که ضره کی بوشه اگر دیلرسک یا خود آخره بنم
 خاتونمی بوشه اگر دیلرسک دیسه خاتون ایچون و آخر کسنه ایچون اول مجلسده تطلیق ایتلک واردر زوج
 رجوعه مالک اولمز ان شئت لفظی ایله تملیک اولوب مجلس ایله مقید اولدی اما بو کسنه غیر ایچون عاملدر
 و غیر ایچون عامل اولان توکیلدر دینلورسه دیناسون ز برابون اول کسنه شئت اعتباری ایله عامل بنفسه
 اولمش اولدی اما توکیل بالبع بونک کبیدر ز برابون توکیل بیعه ان شئت لفظی ز یاده اولسه حکم مختلف
 اولمز ز برابون محتمل دکدر اما طلاقه تعلیق محتملدر (ولو قال لها طلق نفسك ثلاثا فطلقت واحدة وقعت
 واحدة) و اگر زوج خاتوننه طلق نفسك ثلاثا دیسه خاتون دخی کندو بی طلاق واحده ایله تطلیق ایلسه
 بر طلاق واقع اولور ز برابون ایتقاعه مالک اولسه ضروره بره دخی مالک اولور ز برابون کلمه مالک
 اولان جزئه دخی مالک اولور (وفی عکسه لایقع شیء) و عکسنده بر شیء واقع اولمز یعنی زوج طلق نفسك واحده
 دیسه خاتون دخی اوج طلاق ایله تطلیق ایلدم دیسه بر شیء واقع اولمز ز برابون کندو به تقویض اولمیان شیئی
 کتوردی اول تقدیرجه ابوحنیفه قتنده بر شیء واقع اولمز (وعندهما یقع واحده) و اما مین قتنده بر طلاق
 واقع اولور ز برابون خاتونک مالک اولدیغی بو ایلی انی کتوردی و ایکی دخی زیاده کتوردی مالک اولدیغی
 برواقع اولور ز یاده سی اغوا اولور بو یله اولیحق بیک طلاق و برنزوج کی اولدی اوجی واقع اولوب ساری
 لغوا اولور* ابوحنیفه ایچون دلیل بودر که خاتون کندو به تقویض اولمیان شیئی کتوردی بو یله ایلین کشی
 مبتدئه اولور تکلیم بر کسنه خاتوننه طلق نفسك دیسه اولدخی ضره سی تطلیق ایلسه اول تطلیق اجازه موقوفدر
 اگر دینلورسه که مذهبیز که اهل حق مذهبیدر ثابت اولمشدر که عشردن واحده عینیدرونه غیر یدر کذلک
 واحد دخی ثلاثه نه عینیدرونه غیر یدر ایکسنگ یسنده مغایرت اثباتک وجهی ندر جواب و بریلور که
 واحد عشرده موجود اولد قده در اما ثلاث و محله معدومه در اما مین قتنده واقع اولان واحد موجود
 و ثلاث معدومه نک غیر یدر (وفی طلق نفسك ثلاثا ان شئت فطلقت واحده لایقع شیء) و فی طلق نفسك ثلاثا
 ان شئت قولنک جوانده خاتون کندو بی بر طلاق ایله بوشاسه بر شیء واقع اولمز ز برابون معناسی ان شئت الثالث
 دیکدر خاتون ایسه واحد ایتقاع ایتلکه ثلاث دیناش اولدی شرط بو لشمیحق بر شیء واقع اولمز ز برابون اجزاء
 مشروط اجزاء شرط اوزرینه توزیع اولمز (وکذا فی عکسه) عکسنده دخی بولجه در مثلاً زوج طلق نفسك
 واحده ان شئت دیسه و خاتون دخی کندو بی اوج طلاق ایله بوشاسه بر شیء واقع اولمز ابوحنیفه قتنده مشیت
 ثلاث مشیت واحده کی دکدر (وعندهما یقع واحده) و اما مین قتنده بر طلاق واقع اولور ز برابون مشیت ثلاث
 هر بری ایچون مشیتدر (ولو امرها بالبائن او ارجعی فعدت وقع ما امر به) و اگر زوج خاتوننه باین ایله
 امر ایلسه یا خود رجعی ایله امر ایلسه و خاتون دخی عکس ایلسه زوجک امر ایلدیگی واقع اولور مثلاً زوج
 طلق نفسك واحده باینه دیسه خاتون طلق نفسك واحده رجعی دیسه باینه واقع اولور خاتونک واحده رجعی
 قولی لغوا اولور ز برابون زوج خاتوننه تقویض اولان طلاق صفتی تعیین ایلدی* امدی بوندن صکره خاتوننه
 لازم اولان اصلی ایتقاعدر یوخسه تعیین وصف دکدر کویا که خاتون زوجک تعیین ایلدیگی صفتکه اصلدر
 اکا اقتضا ایش اولدی رجعی طلاقه مثال زوج طلق نفسك واحده رجعی دیسه خاتون دخی طلق نفسك واحده
 باینه دیسه رجعیه واقع اولور زیاده ایلدیگی وصف لغوا اولور (ولو قال انت طالق ان شئت فقالت شئت
 ان شئت فقال شئت بنوی الطلاق لایقع شیء) و اگر انت طالق ان شئت دیسه و خاتون دخی شئت ان شئت
 دیسه زوج دخی شئت دیسه طلاق نیت ایلسه بر شیء واقع اولمز ز برابون خاتونک طلاق بی مشیته تعلیق

ایلدیکه اول متعلق ایله خاتون باین اولور لکن خاتون مخالفت ایدوب مالایعی به مشغول اولدیکه ان شئت لفظیدر بو تقدیرجه شرط بولمیب امر اختیار خاتونک لندن چیتوب شئت قولیه طلاق واقع اولدی اکر رجل طلاق دخی نیت ایدر سه ده ز بر لفظ طلاق خاتونک کلاننده بو قدر کدر جل خاتونک طلاقنی مراد ایش اوله ونیت ایسه طلاق مذکور اولمیانده عمل اینلر اما شئت طلاق دیسه طلاق واقع اولور چن نیت ایلسه ز بر ابو کلام ابتداء ایقاعدر و شئت ایسه وجود دن خبر و پرر و اصلده شیء دن مأخوذ در شیء ایسه موجودک اسمیدر * امدی شئت لفظی وجود منزله سنده اولدی ایجاد خود ایقاع ایله در اما اردت طلاق قولی ز بر اردت وجود دن انبا اینلر ولغته طلبدن عبارتدر تکیم نبی علیه السلامک (الجمی رأئالموت) قول شریقی دخی طلب ایچون اولدیغنه شاهددر * اکر دینلور سه که بزم علمامن اصول دینده بو کذا هب اولمشلردر کدر اردت و مشیت بر در بونده تفرقه ندر جواب بو اوله که ایکسینک بیننده عباده نسبت ایله تفرقه اوله الله نسبت ایله تفرقه اولیه شول شینکه الله تعالی دیلر واراده ایدر کاندنر لامحاله * صاحب بیانیه و شمس الأئمة السرخسی دیمشلردر که مشیت صفات مخلوقده لغته ارا ددن الزم کور مز میسنکه مشیت عقلا دن غیر ی به مضافه ذکر اولمز اما اردت مضافه ذکر اولور تکیم حق سبحانه و تعالینک (فوجدنا فیها جدارا یرید ان یتنص فاقامه) قول شریقی نیت ایسه ذکر اولدیغنی کبی (و کذا لوعلت المشیئة بمعنوم) وینه برشیء واقع اولمز اکر مشیئتی معدومه تعلق ایلسه مثلا شئت ان شاء ابی و یا خود ان کان کذا دیسه حالبو که هنوز بابا سی اشتماش و اول امر محقق اولماشدر بو مقوله طلاق واقع اولمز (وان عقلت بموجود یقع) و اکر موجوده تعلق ایلسه طلاق واقع اولور * مثلا خاتون شئت ان کانت السماء فوق الارض دیسه واقع اولور ز بر اول کسنه مشیئتی وجودی محقق اولان شینکه تعلق ایلکله نجیر او لوب فی الحال طلاق واقع اولور (ولو قال انت طالق متی شئت اومتی ماشئت او اذاشئت او اذاماشئت فردت الامر لایرتدولها ان تطلق واحده متی شئت ولا یرید) و اکر زوج ذکر اولان الفاظ ایله خاتونک طلاقنی تعلق ایلسه و خاتون دخی امری اول مجلسده رد ایلسه ینه خیار باقی قالوب رد ایلامش اولور خاتون ایچون کندوبی دیلدیکی زمان بر طلاق بو شامق وارد ز یاده بو قدر * و بو مشیت مجلسه اقتصار اولمز ز بر اتمی و متی ما وقت ایچون در و اوقات دخی علمدر کان اول کسنه فی ای وقت شئت دیمش اولدی بو تقدیرجه ردی اولدی یعنی اول مجلسده بن استم دیسه بعده ینه استمک وارد ز بر اوج صورته طلاق خاتونک وقت مشیئته تملیک ایلدی قبل المشیئته تملیک دکلدنر که رد ایله مر تداوله اما کله اذاما و اذامتی و متی ما کبیدر اما مین قتنده شول حیثیته که وقت مطلقده حقیقت شرطده مجازدر عند الاطلاق معنی حقیقی مراد اولور بو تقدیرجه متی کبی کلی او قاته عام اولور و ابو حنیفه قتنده لفظ اذاما ایله اذامتی اذامتی وقت بیننده مشترکدر اکر شرط ایچون اولور ایسه مجلسدن قائمه غله خیاری باطل اولور اکر وقت ایچون اولور سه مجلسدن قائمه غله خیاری باطل اولمز دیلدیکی زمان طلاق واحده به مالک او لور ز یاده به مالک اولمز (ولو قال لها انت طالق کما شئت فلها ان تطلق ثلاثا متفرقا لا مجموعا ولا بعد زوج آخر) اکر زوج خاتونه انت طالق کما شئت دیسه خاتون ایچون کندوبی متفرقا اوج طلاق تطلیق ایلک وارد اما مجموعا دکل یعنی اوج طلاق بر او غوردن دکل و زوج آخره وارد قد نصکره طلاقه مالک دکلدنر اکر بر او غوردن اوج طلاق بو شاسه امام اعظم قتنده برشیء واقع اولمز اما امامین قتنده بر واقع اولور ز بر کله کلمه عموم انفرادی ایجاب ایدر بو خسه عموم اجتماعی ایجاب اینلر (ولو قال انت طالق حیث شئت او این شئت لا تطلق مالم تشأ فی مجلسها) و اکر زوج خاتونه انت طالق حیث شئت و یا خود ان شئت دیسه خاتون طالق اولمز ما دامکه اول مجلسده دلیله اکر مجلسدن قائمه غله خاتون ایچون مشیت قالمز ز بر حیث وان مکان ایچوندر طلاق ایسه مکانه تعلق اینلر مطلق مشیت قالمز * امدی بو یله اولیحق مجلسه قصر اولوب بعد المجلس مشیت قالمز اما زمان بونک خلاقیجه در (ولو قال انت طالق کیف شئت فان شئت موافقه لنیة رجعیة او بانة او ثلاثا وقع كذلك) اکر زوج خاتونه انت طالق کیف شئت دیسه اکر خاتون زوجک نیتی رجعیه و یانه و ثلاثا اولدیغنی حالده ینه موافق دیلر سه اولیجه واقع اولور یعنی زوج انت طالق کیف شئت دیکده رجعیه مراد ایلسه و خاتون دخی رجعیه دیلسه زوجک نیتی ایله خاتونک مشیئتی

موافق اولمغه رجعيه واقع اولور (وان تخالف يقع رجعية وكذا ان لم تشأ) وينه طلاق رجعيه واقع اولور
 اكر خاتون مراد ايلز ايسه زير اكله كيف وصفي طابدر يوخسه اصلي طلب دكلدر زير ارجل طلاق خانونه
 تفو يرض ايدوب هر نه وصف ايله استرسك ديمش اولدى (وعندهما لا يقع شيء) و امامين قتمنده برشي واقع اولمز
 (وان لم تكن له نية يقع ما شاءت) و اكر رجلاك نيتي اولمسه خاتونك ديلديكي واقع اولور (ولو قالت انت طالق
 كمشئت او ما مشئت طلقت او ما شاءت في المجلس لابعده) و اكر زوج خاتوننه انت طالق كمشئت يا خود انت طالق
 ماشئت ديسه مطلقه اولور مجلسده خاتون ديلديكي مقدار اما مجلسدن قالقسه بعده مراد ايسه واقع اولمز
 و كم وما عدد ده استعمال اولور (وان قال طلق نفسك من ثلاث ما مشئت فلها ان تطلق ما دون الثلاث
 لا الثلاث خلافا لهما) و اكر زوج خاتوننه طلق نفسك من ثلاث ماشئت ديسه خاتون ايچون اوچدن اشاغه
 طلاق ايلك واردر اما اوچ طلاق ايلك يوقدر ابو حنيفه قتمنده اما امامين خلاف ايدوب اوچ طلاق ايلك
 دخي واردر زير اكله ما تعميده محكمه در و كله من ايسه كه اولور كه تمبير ايچون استعمال اولنور

باب تعليق الطلاق

بو باب طلاق تعليق بياننده در (انما يصح في الملك) تعليق صحيح اولمز الاحقيقت ملكه صحيح اولور مثلا
 بر كسنه عيدينه ان فعلت كذا فانت حر ديمك كبي (كقوله لمنكوحته ان زرت فلانا فانت طالق او مضافا
 الى الملك) رجلاك منكو حده سنه ان زرت فلانا فانت طالق قولى كبي بو حكم ملك و يا خود ملكه مضاف ايلديكي
 خالده در (وكقوله لاجنبيه ان نكحتك فانت طالق فيقع ان نكحها) و رجلاك اجنبيه خاتوننه ان نكحتك
 فانت طالق قولى كبیده تعليق صحيح اولور * امدى اكر خاتونى نكاح ايدر ايسه طلاق واقع اولور
 (ولو قال للاجنبيه ان زرت فانت طالق فنكحها فزارت لا تطلق) و اكر رجلك بر اجنبيه خانونه ان زرت فانت
 طالق ديسه بو كلامى ديدكدنصكره نكاح ايسه و خاتون دخي زيارت ايسه خاتون مطلقه اولمز زير
 ملكه وسببه مضاف اولما مشدر طلاق واقع اولمغه البته ايكيسندن برينه مضاف اولمز لازمدر * و معلوم
 اوله كه الالهك اسماء شريفه سيله حلف اهل لغت و فقها قتمنده يميدر اما تعليق بالشرط فقها قتمنده يميدر
 اهل لغت اني عيدينه مشلدر (والفاظ الشرط ان و اذا و اما و كل و كما و متى و متى ما) و الفاظ شرط بو نلدر
 ولو من و اى و ايان و اين و ائى لفظلري دخي الفاظ شرط دندرو بو لفظلر مستقبليه داخل اولور ماضيه موضوعى
 امتناع الشئ لامتناع غيره در ولو شرط علمنى معنى ايشلر يوخسه لفظا دكل امامتى ده ذكر اولنان الفاظ هم لفظا
 وهم معنى شرط علمنى ايشلر حرف شرط ان درانده معنای وقت يوقدر ان دن غير يسي اين لفظنه ملحقدر و كله
 كل ايسه حقيقت شرط دكلدر زير كل لفظنى اسمولى ايدر شرط ايسه جزايه متعلق اولاندر جز ايسه افعاله
 متعلقدر الا بو قدر واردر كه لفظ كل دخي شرطه الحاق اولندي كندوبى ولى ايدن اسم فاعله متعلق ايلديكي
 ايچون * مثلا كل عبد اشترىه فهو حر كبي (ففي جميعها) بو الفاظك جميعسنده (اذا وجد الشرط انتهت اليمين)
 چين شرط بولنسه عيدينه منتهى اولور مثلا زوج خاتوننه اكر داره داخل اولور سرك سن طالق سن ديسه خاتون
 دخي داره داخل اولسه طالق اولور بوندنصكره رجلك خاتوننه نكاح ايدوب تكرر داره داخل اولمغه برشي
 لازم كلز عيدينه عند وجود الشرط منتهى اولدى (الا في كلما فانها تنهى فيها بعد الثلاث) الا كلاده منتهى
 اولمز * امدى كلاده ثلاثدنصكره منتهى اولور زير كلما لفظى افعالك عمومى اقتضا ايدر (ما لم تدخل
 على الزوج) ثلاثدنصكره عيدينه منتهى اولمسي كله كلما زوج اوزرينه داخل اولمديجه (فلو قال كلما تزوجت
 امرأة فهمي طالق بكل زوج ولو بعد زوج آخر) اكر زوج كلما تزوجت امرأة فهمي طالق ديسه هر زوج
 ايلدكجه خاتون طالقدر اكر زوج آخر دنصكره دخي اولور سه (وان قال كلما دخلت الدار فانت طالق لا تطلق
 بعد الثالث وزوج آخر) و اكر رجلك خاتوننه كلما دخلت الدار فانت طالق ديسه ثلاثدن و زوج آخر دنصكره
 طالق اولمز (وزوال الملك لا يبطل اليمين) زوال ملك يعنى ابطال ايلز * مثلا بر رجلك خاتوننه ان دخلت الدار
 فانت بان ديسه اندنصكره داره داخل اولسه ينه طلاق واقع اولور زوال ملك يعنى ابطال ايلدى (والمالك
 شرط لو قوع الطلاق لا انحلال اليمين) ملك طلاق معلق و قوعى ايچون شرطدر انحلال عيدينه ايچون شرط
 دكلدر (فان وجد الشرط فيه انحلت اليمين ووقع الطلاق والانحلت ولا يقع) و اكر شرط ملكه ايكن

بولسه بین محلل اولوب طلاق واقع اولور و اگر شرط ملکه ایکن یعنی محلل اولور سه طلاق واقع اولور
 بومحلاک حاصل کلامی رجل (ان دخلت الدار فانت طالق) دیسه و داره داخل اولور دن مقدم ۹ طلاق و یرسه
 و ینه صکره تزوج ایسه و خاتون دازه داخل اولسه بین محلل اولور و طلاق واقع اولور اما چن ان دخلت
 الدار فانت طالق دیسه اندن صکره طلاق و یرسه و خاتون مطلقه ایکن داره داخل اولسه بین محلل اولور
 و طلاق واقع اولور اندن صکره تکرار تزوج ایسه و خاتون داره داخل اولسه برشی و واقع اولور اولده دخول ایله
 بین محلل اولور یعنی چون (وان اختلفا في وجود الشرط فالقول له) و وجود شرطه زوج ایله زوجة اختلاف
 ایسه قول زوج کدر یعنیله * مثلاً رجل شرط بولندی دیسه و خاتون بولندی دیسه قول زوج کدر اصله
 تمسک اولمشدر اول اصل عدم شرطدر زیر ارجل وقوع طلاقه و زوال ملکه منکر در (الا اذا برهنت)
 مکر که عورت دعوا سنده برهان اقامت ایله (وفیما لا یعلم الامنهما القول لها فی حق نفسها لانی حق غیرها)
 و دخوله تعلیق اولنان شرطده که اول شرطک وجودی بلغم الا خاتون نلرده بیلنور حیض کبی اول بایده کندی
 نفسی حقیقه قول خاتون کدر غیر حقیقه دکل (فلو قال ان خضت فانت طالق و فلانة فقالت خضت
 طلقت هی لافانته) و اگر زوج خاتوننه اگر سن حائض اولور سن و فلانته طالقسن دیسه و خاتون دخی
 بن حائض اولدم دیسه کندوسی طالق اولور فلانته دیدیکی طالق اولور (و کذا لو قال ان كنت بحین عذاب الله
 فانت طالق و عبدی حر فقالت احبه طلقت و لا یعتق العبد) ینه کندی حقیقه قولی قبول ایدرب آخر
 حقیقه قبول اولمدیغی کبیدر اگر زوج خاتوننه اگر سن اللهمک عذابنی سورسک طالقسن و بنم عدم
 حر در دیسه امدی عورت دخی اللهمک عذابنی سورم دیسه کندوسی طالق اولور اما عید معتق اولور زیرا
 غیر حقیقه شاهددر شهادت فرد ایسه مردوده در (و لا یقع فی ان خضت ما لم یسقم الدم ثلاثا) و طلاق
 واقع اولور اگر سن حیض کورسک قولنده مادامکه او چ کون دم مسقم اولسه طلاق دمک ابتدا سندن
 واقع اولور (فاذا استمر و وقع من ابتداءه و لو قال ان خضت حیضة یقع اذا طهرت) اگر زوج خاتوننه ان خضت
 حیضة فانت طالق دیسه طاهر اولدقدده طلاق واقع اولور زیرا حیضه کامله در انک کالی ایسه طهره
 دکنیدر (ولو قال ان ولدت ذکرا فانت طالق و انا ولدت انثی فانت طالق ثنین فولدتهمما ولم یدر
 الاول تطلق و احدى قضاء و ثنین تنزها و تنقضی العدة) و اگر رجل خاتوننه اگر سن ارکک طوغر رسک
 برطالقسن و اگر قز طوغر رسک ایکی طالقسن دیسه امدی ایکیسنی طوغر سه و اول قنعیسی طوغدی
 بایسه قضاء بر طلاق واقع اولور اما تنزها ایکی طلاق واقع اولور و ولد اخیر ایله عدت منقضیه اولور
 (ولو علق بشرطین) و اگر زوج طلاق ایکی شرطه تعلیق ایسه یعنی ان کلت اباعمر و ابایوسف فانت طالق
 دیسه (شرط للوقوع وجود الملك عند آخرهما فان وجدا او آخرهما فیه وقع) و وقوع طلاق ایچون وجود
 ملک شرط فلندی ایکی شرطک بریسی ملکنده ایکن بولنور سه بو ایکی صورتده دخی طلاق واقع اولور مثلا
 خاتون زوجک ملکنده ایکن اباعمر و ابایوسف تکلم ایسه و یا خود بو شاسه و عدتی دخی منقضیه اولسه اندن صکره
 اباعمر و سو یسه بعده خاتون تزوج ایسه اندن صکره ابایوسف سو یسه ایکی صورتده دخی طلاق واقع اولور
 (وان وجدا او آخرهما لافیه لایقع) و اگر شرطک ایکیسی بعد انقضاء العده بولسه و یا خود شرط آخر ملکنده
 ایکن بولسه ایکی صورتده دخی طلاق واقع اولور * مثلاً اگر تکلمدن اول طلاق و یرسه و عدتی چ بقسه
 اندن صکره رجل اباعمر و ابایوسف سو یسه یا خود یا لکن اباعمر و سو یسه اندن صکره ینه طلاق و یرسه
 و عدتی منقضیه اولسه اندن صکره ابایوسف سو یسه بو ایکی صورتده دخی طلاق واقع اولور (و یبطل تجزیر
 الثلاث تعلیق) و تجزیر ثلاث تعلیق ثلاثی ابطال ایدر (فلو علقها بشرط ثم تجزها قبل وجوده ثم تزوجها
 بعد التحلیل فوجدا لایقع) و اگر رجل طلاق ثلاثی شرطه تعلیق ایسه اندن صکره شرطک وجودندن
 اول ثلاثی تجزیر ایسه اندن صکره بعد التحلیل تزوج ایسه برشی و واقع اولور * مثلاً برکسته خاتوننه اگر سن
 داره داخل اولور رسک او چ طالقسن و خاتون دخی داره داخل اولور دن مقدم او چ طلاق بو شاسه و بر آخر
 قوجهیه وارسه و بعده طلاق و یرن زوج اول ینه تزوج ایسه و اندن صکره داخل اولسه برشی و واقع اولور
 زیرا تعلیق ثلاثی تجزیر ثلاث ابطال ایدر (ولو علق الثلاث او العلق بالوطی لا یجب العقر بالابث بعد الایلاج

ولا يصير به من اجما في الرجعي مالم ينزع ثم يولج) واكر طلاق ثلاثي وياخود عتي وطئه يعني جماعه
 تعليق ايلسه عقر يعني مهر مثل ياخود مقدار اجرت وطئي ذكرى ادخال نصكره اكلتمك ايله واجب اولمز
 وطلاق رجعيه ايند كسته دخي ادخال نصكره اكلتمك ايله مراجع اولمز مادامكه اراج ايدوب تكرار ادخال
 ايتيمجه (خلاف لابى يوسف رحمه الله) ابو يوسف ايچون خلاف واردر انك قتنده لبث ايله عقر واجب اولور
 طلاق رجعيه ايند كسته دخي مراجع اولمز (ولو قال ان نكحتها عليك فهي طالق فتحها عليها في عدة البائن
 لا تطلق) واكر زوج خاتونه اكر سنك اوزر يكه خاتون نكاح ايدر سم اول الديغم خاتون طالق اولسون ديسه
 واسكي خاتونه طلاق و برسه عدت باينده ايكن برخاتون دخي نكاح ايلسه خاتون جديد، مطلقه اولمز زيرا
 شرط بولندي اما عدت رجعيه ده نكاح ايلسه جديده مطلقه اولور بقاء نكاح موجود اولديغچون
 (وان صل بقوله انت طالق قوله ان شاء الله او ان لم يشأ الله او ما شاء الله او ما لم يشأ الله او الا ان يشاء الله لا تطلق)
 واكر انت طالق قوله ان شاء الله قولني متصل ايلسه ياخود ذكر اولنان كهلري متصل ايلسه خاتون
 مطلقه اولمز زيرا نبى عليه السلام (من حلف بطلاق او عتاق وقال ان شاء الله متصلا به فلا حث
 عليه) بيور مشلردر و متصل اولدقده سائر شروط منيره سنده اولمش اولور بونده ايسه شرط معلوم دكلدر
 زيرا حق سبحانه و تعالينك وقوع مشيتي خود عباد بلز اول تقديرجه بو شرط عدم منزله سنده اولور (وكذا
 لو ماتت قبل قوله ان شاء الله) وينه مقدم ذكر اولنديغى اوزره طلاق واقع اولمز اكر خاتون ان شاء الله قولندن
 اول فوت اولسه مثلا رجل خاتونه انت طالق ديوب ان شاء الله ديمزدن مقدم خاتون فوت اولسه طلاق واقع اولمز
 (وان مات هو يقع) واكر زوج انت طالق ديديكى كبي ان شاء الله ديمزدن مقدم فوت اولسه طلاق واقع اولور
 (وفي انت طالق ثلاثا الا واحدة يقع ثنتان) وبقوله ايكي طلاق واقع اولور (وفي الاثنتين واحدة) وانت طالق
 ثلاثا الاثنتين قولنده بر طلاق واقع اولور (وفي الاثلاثا ثلاث) وانت طالق ثلاثا الاثلاثا قولنده اوچ طلاق
 واقع اولور استناده اصل باقى فلان ايله تكلمدر * امدى انت طالق ثلاثا الاثنتين قولند نصكره باقى
 فلان واحده در والا واحدة قولند نصكره باقى فلان ثنتندر اما الاثلاثا قولنده برشي باقى قالمدي امدى
 تكلم ايلديكي شي باقى قالوب اوچ طلاق واقع اولدى

باب طلاق المريض

بو باب من يضك طلاقى بياننده در (الحالة التي يصير بها الرجل قاربا بالطلاق ولا ينفذ تبرعه فيها الا من الثالث)
 شول حالت كه رجل طلاق ايله فار اولور اول حالتده، رجلك تبرعى نافذ اولمز الاثنتندن نافذ اولور (ما يغلب فيها
 الهلاك كمرض يمنعه عن اقامة مصالحه خارج البيت) اول حالت شول شيندر كه اول حالتده هلاك غالب اوله
 بر مرض كبي كه اول مرض من مرضى خارج يبتنده مصالحنى اقامتدن منع ايليه الحالة مبتدادر وما خبردر
 (ومبارزته رجلا) ورجلك بر آخر رجل ايله مبارزه سى يعنى محاربه سى كبيدر (وتقديمه ليقتل في قصاص
 اورجم) دخي قصاص ورجده قتل اولتمق ايچون رجلى ميدانه تقديم كبي بو احوالده اغلب احتمالى هلاكدر * او يله
 اولسه حكيمى مرض حكيمى كبيدر (فلو ابا ان امرأته وهو بتلك الحالة) اكر خاتوننى رضاسى بوغيكن بو ساشه
 حالبو كه رجل بو حالتده اولسه (تم مات عليها بذلك السبب) اند نصكره اول حالت اوزر ينه ذكر اولنان سبب ايله
 يعنى مرض ياخود مبارزه ايله فوت اولسه (او بغيره وهى في العدة ورثت) حالبو كه خاتونك زوجى فوت اولدقده،
 عدت ايچنده اولسه وارث اولور (وكذا الوطأت رجعية فطلقها ثلاثا) وينه وارث اولور اكر خاتون من روضدن
 طلاق رجعيه طلب ايلسه ورجل اوچ طلاق تطليق ايلسه (ومبائة قببات ابته بشهوة) وينه مبانه يعنى باين
 طلاقه بوش اولان خاتون دخي وارث اولور او يله مبانه كه زوجتك او غلنى شهوتله او بيشدر زير اينونت باينه ايله
 اولمشدر تقبيل ايله دكلدر اما تقبيل ايله مبانه اولان بونك خلافجه در (ولو ابا انها وهو محصور اوفى صف القتال
 او محبوس لقصاص اورجم) واكر رجل خاتوننى باين طلاق ايله تطليق ايلسه حالبو كه رجل بر قلعه ده محصور
 اولسه ياخود صف قتالده اولسه ياخود قصاص ياخود رجم ايچون محبوس اولسه (او يقدر على القيام
 بمصالحه خارج البيت ولكنه متشك او محموم لا يرضى) ياخود خارج يبتنده مصالحك قيامنه قادر اولوب لكن
 مرضدن متشكى يا محموم اولسه بو مقوله يبنوتله خاتون وارث اولمز زيرا بو احوالده غالب احتمالى صحتر

(وكذا المختلعة والخيرة اختارت نفسها) ورجلاك مرضنه مختلعه اولان ومخيره اولوب نفسی اختیار ایدن خاتون دخینه وارث اولمز (ومن طلقت ثلاثا بامرها او بغير امرها لکن صحح ثم مات) وشول خاتونکه کندونک امری ایله اوج طلاق مطلقه اولسه یا خود کندینک امر اولدین اوج طلاق مطلقه اولسه لکن بعد التطليق زوج صحیح بولسه اندنصکره عدت ایچنده فوت اولسه ینه وارث اولمز امام زفر قتنده وارث اولور (ومن ارتدت بعد ما بانها ثم اسلمت) وشول خاتونکه زوجی کندو بی طلاق باین ایله تطليق ایلد کندنصکره مرته اولسه اندنصکره ینه مسلمان اولسه وارث اولمز زیرا خاتون ارته اهلیتی ردت ایله ابطال ایلدی بعده اسلام ایله سبب عودت ایلک ممکن اولمز (وكذا مفرقة بسبب الجب او العنه او خيار البلوغ او العتق) وینه قوجه سی محبوب وعین اولمق سببیه یا خود خیار بلوغ وخیار عتق سببیه تفریق اولان خاتون دخی وارث اولمز زیرا سبب تفریق کندو طلبی ایله اولمشدر (ولو فعلت ذلك) واکر خاتون ذکر اولان خیاراتی ایشسه (وهی مرضیه لاتقدر علی القيام بمصالح یتها ثم ماتت وهی فی العدة ورنها) حالبوکه خاتون مرضیه اولوب یتک مصالحنه قیامه قادره اولسه اندنصکره عدت ایچنده ایکن فوت اولسه زوج خاتونه وارث اولور (ولو ابانها بامرها فی مرضه او تصادقا انها كانت حصلت فی صحته ومضت العدة ثم اوصی لها او اقر بدین فلها الاقل من ارثها ونما اوصی او اقر) اکر زوج مرض حالنده خاتونک امری ایله یعنی طلبیه تطليق ایلسه یا خود تصادق ایلسه لکه اول ابانه زوجک صحتنده حاصل اولمشدر وعدت دخی حکمشدر اندنصکره زوج خاتون ایچون وصیت ایلسه یا خود خاتونه دین اقرار ایلسه امدی عورت ایچون ارثدن اقلی اخذ ایلک واردر یا خود وصیت ایلدیکندن آلمق واردر یا خود اقرار ایلدیکندن آلمق واردر مثلا ارث وصیت ودیندن اقل ایسه میراث آور واکر وصیت و اقرار ارثدن اقل ایسه یا وصیتی یا خود اقراری آور* من ارتهاده اولان من افعیل تفضیلاک صله سی دکادر صله ایچون اولسه معنی فاسداولوردی او یله اولسه بومحلده بیان ایچوندور و ماده اولان او او معنا سنه در (وان علق الطلاق بفعل اجنبی او بجبی الوقت فوجد فان كان التعليق والشرط فی مرضه ورثت) واکر زوج طلاق اجنبینک فعلنه یا خود وقتک کلسنه تعلیق ایلسه * امدی تعلیق وشرط زوجک مرضنده اولورسه خاتون وارث اولور * مثلا زوج دیسه که فلان کسنه صلاة ظهری ادا ایلدکده یا خود آی باشی کلدکده سن طالقسن دیسه و بو تعلیق وشرط مرض حالنده اولورسه خاتون وارث اولور (وان كان احدهما فی العجدة لارثت) واکر تعلیق یا خود شرطدن برسی صحتنده اولورسه خاتون وارث اولمز (وان علق بفعل نفسه) واکر طلاق کندو فعلنه تعلیق ایلسه مثلا اکر داره داخل اولور سم یا خود صلاة ظهری قیلور سم سن طالقسن دیسه (وهما فی المرض او الشرط فقط ورثت) حالبوکه تعلیق وشرط مرضه اولسه خاتون وارث اولور (وكذا لو علق بفعلها ولا بدلها منه وهما فی مرضه) واکر زوج طلاق خاتونک فعلنه تعلیق ایلسه حالبوکه اول تعلیق ایلدیکی فعل خاتونه لابد اولسه یعنی البته ایشلیسی لازم اولسه و بو تعلیق وشرط مرضی حالنده اولسه ینه خاتون وارث اولور * مثلا اکر طعام اکل ایدرسک یا صو ایچرسک یا باباک واناک ایله سو یلسورسک یا دینکی قضاء ایدرسک طالقسن دیسه ینه وارث اولور زیرا بو افعال لابد قیلندندر (وكذا لو كان الشرط فقط فيه خلافا لمحمد) ینه خاتون وارث اولور اکر انجق شرط مرض حالنده اولسه ابو حنیفه و ابو یوسف قتنده امام محمد خلاف ایدوب انک قتنده وارث اولمز دیدی شیخینک دلیلی بودر که زیرا زوج خاتونی مباشرته اجا ایلدی امدی فعل زوج جه انتقال ایلدی کأن خاتون زوجک آتی او اش اولدی تکیم زید عمروی بر آخرك مالی اتلافه اکر اه ایلسه و عمرو دخی مالی اتلاف ایلسه زیدمکره مالی تضمین ایدرکو یا که عمرو زیدک آت فعلی اولدی بو تقدیرجه عمروک فعلی زیده منتقل اولدی (وان كان لها منه بد لارثت علی کل حال) واکر اول خاتون ایچون شرطدن بد اولسه یعنی شرطدن منقطع اولسه ایکی حالده یله وارث اولمز کرک تعلیق وشرط مرض حالنده اولسون مثلا ان کلت زیدا فانت طالق دیسه خاتونک زید ایله تکلمی لابد کلددر اول اجادن شرط بولورسه وارث اولمز (وان قذفها ولا عن وهو مرض ورثت) واکر زوج خاتونی قذف ایلسه و زوج مرض ایکن ملاحظه ایلسه ل خاتون وارث اولور بومسئله لابدلها اولان فعله تعلیق اولان مسئله به الحاق اولندی

زیرا خصوصت زنا ایچون اولان عاری دفع ایچون اولمشدر و سبب ایسه زوج طرفندن اولمشدر (و کذا لو كان القذف في الصحة واللعان في المرض) وینه خاتون وارث اولورا کر قذف صححتده اولوب لعان مرضنده اولسه (خلافاً لمحمد) امام محمد ایچون خلاف واردر (وان آلی منها وبانت به) واکر زوج خاتوندن ایلا ایلسه و خاتون دخی ایلا سییله باین اولسه مثلاً درت آی مدت سکاجام ایلیه یم دیسه (فان کان فی المرض ورثت) اکر ایلاء ایله ینونت مرض حالنده اولورسه خاتون وارث اولور (وان کان الایلاء فی الصحة لا) واکر ایلاحال صححتده اولورسه وارثه اولمز (وفی الرجعی ترث فی جمیع الوجوه) وطلاق رجعیده وارث اولور ذکر اولنان و جوهک جمله سنده زیر اطلاق رجعیده نکاحک بقاسی هنوز موجوددر (ان مات وهی فی العدة) طلاق رجعیده و جوه مذکور هک جمله سنده وارث اولور اکر زوج خاتونک عدتنده فوت اولسه (والالا) واکر زوج خاتونک عدتنده فوت اولسه و جوه مذکور هک جمله سنده وارث اولمز

باب الرجعة

بویاب طلاق رجعیه بیاننده در (هی استدامة النکاح القائم فی العدة) رجعت نکاح قائمک عدت ایچنده دوا منی طلیدر و فی العدة ده اولان فی علی سبیل التنازع استدامة وقائم لفظلر ینه متعلقدر بومحمده برنیجه شرائط واردر اولکیسی صریح طلاق ویا حود الفاظ کنایهده اولمق کر کدر * ایکنجیسی مقابله طلاقده مال اولمقدر * او چنجیسی طلاق ثلاث اولمقدر * در دنجیسی خاتون مدخول بها اولمقدر * بشنجیسی عدت قابله اولمقدر * النجیسی طلاق شدتن برنوعله موصوف اولیه * رجعیه ده بوشر طلر رعایت اولمق کر کدر (فن طلق امرأته ما دون ثلاث بصریح الطلاق او بالثلاث الاول من کنایاته) امدی شول کسسنه که خاتوننی اویج طلاقدن آشاغه طلاق صریح ایله تطلیق ایلسه انت طالق و مطلقه و طلاقک کبی و الفاظ ثلاث ایله که اعدتی و استبرائی رجک و انت واحده لفظلر یدر (ولم یصفه بضرب من الشدة) و زوج طلاق شدتن برنوعله وصف ایلسه انت طالق تطلیقة شدیدة او مرضیة کبی (ولم یکن بمقابله مال) و طلاق مقابله سنده مال اولسه طلقک علی الف کبی (فله ان یراجع وان ابت مادامت فی العدة) و زوج ایچون مراجعت ایلک واردر مادامکه عدت ایچنده در اکر خاتون دخی ابا ایدرسه (بقوله راجعتک) اکر خاتون حاضر ایسه راجعتک قولیله مراجعت ایلک واردر بقوله ده اولان بایراجع قولنه متعلقدر (اورا رجعت امرأتی) یا خود خاتون غایبه ایسه راجعت امرأتی قولیله مراجعت ایلک واردر یا خود امسکتک انت عندی کاکنت یا خود انت امرأتی دیمک کبی (اوبفعل ما یوجب حرمة المصاهرة من وطئ ومس ونحوه من احد الجانبین) یا خود حرمت مصاهره ایجاب ایدن فعل ایله مراجعت ایلیه حرمت مصاهره بی ایجاب ایلین فعل و طئدن و مسدن و قبلدن و فرجه نظرندن او لان فعللر در زوج و زوجه طرفندن هر قنجیسی اولورسه اولسون مراجعت انجق زوج طرفنه مختصدر (ونذب الاشهاد علیها واعلامها بها) و رجعت اوزرینه اشهاد مندوب اولدی و خاتونه رجعتی دخی اعلام مندوب اولدی (ولو قال بعد العدة کنت راجعتک فیها فصدقه صحته) واکر زوج خاتوننه عدتد نصرکه بن سکاعدت ایچنده مراجعت ایلش ایدم دیسه و خاتون دخی زوجنی تصدیق ایلسه رجعت صحیح اولور زیرا نکاح تصادفله ثابت اولور رجعت خود دخی اولی (والافلا) واکر خاتون زوجنی تصدیق ایلن ایسه رجعت صحیح اولمز (ولو قال راجعتک فقالت صحبه له انقضت عدتی فالقول لها ولا تصح الرجعة خلافاً لهما) واکر رجل خاتونه انشماراد ایدوب راجعتک دیسه خاتون دخی رجله محیب اولدیغی حالده عدتم کچدی دیسه قول یمینیه خاتونکدر ابو حنیفه قتنده رجعت صحیح اولمز امامین خلاف ایدوب انلر قتنده رجعت صحیح اولور (وان قال زوج الامة بعد العدة کنت راجعتک فیها فصدقه سیدها و کذبته فالقول لهما) واکر جاریه نیک زوجی عدتد نصرکه عدت ایچنده بن سکامر رجعت ایلش ایدم دیسه و جاریه نیک سیدی زوجی تصدیق ایدوب جاریه بی تکذیب ایلسه * امدی قول جاریه نکدر (وعندهما للسید) و امامین قتنده قول سیدکدر زیرا بضع سیدک ملکیدر خالص حقنه اقرار ایلش اولدی امدی قول سیدکدر (وفی عکسه القول لسید اتفاقاً فی الصحیح) و عکسنده یعنی قوجه سنی تصدیق ایدوب سیدی تکذیب ایلسه اتفاقاً ائمه او زره قول سیدکدر رجعت صحیح اولمز اصح اقوالده

(وان قال راجعتك فقات مضت عدتي وانكر) واکر زوج چاره به انشاء هر ادا بدوب راجعتك ديسد و چاره
 دخی عدتم کچدی ديسه و زوج وسيد مضی عدتی انکار ايلسه لر * فقالت ده اولان فاتعقيب ايچون اولديغنه
 اشارتدرا کر بر مقدار سکوت ايدوب صکره سو ايلسه خاتونک قولنه اعتبار اولميو ب رجعت صحیح اولور ارجاعا
 (فالقول لها) امدی قول چاره نکدر ز را چاره مضی عدته امينه و انقضاء عدته عالمه در (واذا
 طهرت من الحيض الاخير لعشيرة انقطعت الرجعة وان لم تغتسل) چن خاتون حیض اخبرده یعنی او چنجی
 حیضدن اون کون تما منده ظاهر اولسه رجعت منقطع اولور اگر اغتسال ایلدی ايسه ده (وان انقطع
 لاقل لاما لم اغتسل او يمضي عليها وقت صلاة او تيمم و تصلي) اگر اون کوندن اقلده دم منقطع اولور سه
 رجعت منقطع اولمز مادامکه غسل ايله يا خود خاتونک اوزرینه وقت صلاة کچه يا خود تيمم ايله و نماز قيله
 امدی بر مقدار وقت مرور ايتد کدن صکره رجعت منقطع اولور (وعند محمد تنقطع بالتيمم وان لم تصل) امام
 محمد قنده تيمم ايله رجعت منقطع اولور اگر نماز قیلدی ايسه ده ز را تيمم صو اولديغی یرده غسل کبیدر
 (وفي الكفاية بمجرد الانقطاع اتفاقا) و عدت کبايه ده اتفاق اوزره مجرد انقطاع ايله در (ولو اغتسلت ونسيت اقل
 من عضو انقطعت) و اگر خاتون غسل ايلسه و بر عضودن اقل محل او تسه رجعت منقطع اولور (وان نسيت
 عضوا وكل من المضمضة والاستنشاق كالأقل) و اگر خاتون بر عضو او تسه مضمضه و استنشاقه هر بری اقل
 عضو کبیدر ز را اقل عضوده رجعت منقطع اولم ایدی بونده دخی رجعت منقطع اولور (وفي رواية عن ابی
 يوسف كتم العضو) ابو يوسف دن بر رو ایتد، تمام عضو کبیدر ز را تمام عضوده او نودلد قده رجعت منقطع
 اولمز دی (ولو طلق حاملا او من ولدت منه وانكر وطأها له ان يراجع) و اگر زوج حامل خاتوننی تطليق ايلسه يا خود
 کند و دن ولد کتورن خاتوننی تطليق ايلسه و خاتوننه جماع ایلدم دیو انکار ايلسه زوج ايچون مراجع اولمق وارد
 یعنی مراجعت ايلسه صحیح اولور * صاحب کافی ديمشدر بر کسنه حامل اولان خاتوننه طلاق و برسد و جماع ایلدم
 دیو انکار ايلسه یعنی رجعت وارد و اگر خاتون وقت طلاقده حامل اولسه و ولدالتی ایدن اقلده ظاهر
 اولسه او غلانی نسبی ثابت اولور ز را نبي عليه السلام (الولد للفراس) بيور مشلور در (وان طلق من خلا بها
 وانكر وطأها فليس له ان يراجع) و اگر خلوت صحیح اولديغی خاتوننی تطليق ايلسه و جماع ایلدیکنی انکار
 ايلسه رجل ايچون رجعت بوقدر بعد الانكار مراجعت صحیح دکدر شرع اتی تکذيب ایلز انکاری کندی
 اوزرینه حجت اولور (فان راجعها) اگر زوج خلوت اولوب ولم اجامه اديو و طئي انکار ایلد کدن صکره
 مراجعت ايلسه (ثم ولدت بعد الرجعة لاقل من عامين صحت الرجعة) اندن صکره بعد الرجعة ايکی سنهدن اقلده
 خاتون ولد کتور سر رجعت صحیح اولور (ولو قال لاهر آه ان ولدت فانت طالق فولدت ولدا ثم اخر من بطن
 اخر فهو رجعة) و اگر زوج خاتوننه ان ولدت فانت طالق ديسه امدی خاتون دخی بر ولد کتور سه
 اندن صکره بطن آخرده یعنی اتی ایدن صکره بر ولد دخی کتور سه صکره کتور ديکی ولد رجعه در ز را
 خاتون اولدی او غلان طوغغله مطاقت او اوب عدت واجبه اولدی و عقبنده ولدثانی که عدت ايچنده اولاندر
 حادث اولمش اولور بطن آخر قیدی اولسه بطن واحده رجعت اولمز دی (وان قال كلما ولدت فانت طالق
 فولدت ثلاثة في بطن فالثاني والثالث رجعة) و اگر زوج خاتوننه کلا ولدت فانت طالق ديسه امدی خاتون
 دخی بطون مختلفه ده اوچ اولاد کتور سه ايکنجی و او چنجی اولاد رجعتدر بطون مختلفه ديديکی یعنی
 هر اولاد مابینی اتی يا خود ز ياده مدت اولمق کر کدر اکر سنه دن صکره اولور سه ده مادامکه انقضاء
 عدته خاتون مقرر اولميد بويله اوليحق ولد اول ايله طلاق واقم اولوب خاتون معتده اولور ثانی ايله مراجع اولمش
 اولور و بوقار و ده بيان اولنديغی اوزره او چنجی ايله مراجع اولمش اولور (و تتم الثلاث بولادة الثالث) و او چنجی
 ولدک طوغغله طلاق ثلاثه تمام اولور و حرمت غليظه ايله حرام اولوب زوج آخره محتاج اولور (وعليها العدة
 بالأقراء) حين طلاقده ذوات حیضدن اولمغله خاتون اوزرینه اقراء ايله عدت لازمدر (و المطلقة الرجعية
 تشوف و تترين) مطلقة رجعيه يوز ينی تز بين ايدر و بدنی دخی تز بين ايدر ز را هنوز مابینلر نده نکاح
 قائمدر و تشوف و جمده خاصدر و تز بين عامدر (و ندب ان لا يدخل عليها حتى يعلمها ان لم يقصد رجعتها)
 رجله مندوب اولديکه طلاق رجعيه ايله مطاقت سنک اوزرینه داخل اولميد حتى کند و نک کلدیکن بلدر رجعه

اگر خاتونک رجعت مقصودی دکل ایسه ز یا احتمالدر که اعلامسز اوزرینه واریدیگی کبی خاتون چلاق
 بولوب مراجع اوله جق محله نظری مصادف اولوب تکرار طلاق و یرسه خاتونک اوزرینه عدت طویله
 اولوق لازم کلور بو ایسه ضرردر (ولیسله ان یسافر بهاحتی براجعها) ورجل ایچون طلاق رجعیه ایله
 مطلقه اولان خاتون ایله سفر ایلک یوقدر مراجعت ایلمنجیه زیر احق سبحانه و تعالیٰ (ولانخر جو هن
 من بیوتهن) قول شرعی طلاق رجعیه ایله معتده اولنلر حقه و وارد اولمشدر (والطلاق الرجعی لایحرم
 الوطی) و طلاق رجعی و طیء حرام ایلمن شافعی و مالک قتمده رجعی ایله مطلقه اولانه و طیء حرامدر ز یا مالک
 نکاح شرطدر اول شرط ایسه طلاق ایله زائل اولدی بزم ایچون دلیل حق سبحانه و تعالیٰ (و بعولتھن
 احق بردهن) قول شرعی بقدر امدی بعول تسمیه سی حقیقت اولیحق قیام زوجیتی مستلزمدر و قیام
 زوجیت بولیحق بالاجماع و طیء حلال اولور (وله ان یتزوج مباته بما دون الثلاث فی العده و بعدها)
 و زوج ایچون اوچ طلاق آشاغله اولان مطلقه سنی عدت ایچنده وعدت نصکره تزوج ایلک وارد ز یا
 عدت ایچنده آخره نکاحک منعی صیانت ماء ایچوندر بوند، ایسه اول محذور یوقدر (ولانحل الحرة بعد الثلاث
 و لا الامه بعد الثنتين الا بعد و طیء زوج آخر بنکاح صحیح و مضی عدته) طلاق ثلاثه دنصکره حره حلال اولمز
 و طلاق ثنیتند نصکره جاریه حلال اولمز الازوج آخرک بنکاح صحیح ایله و طنیتند نصکره جائز اولور و زوج ثنیتک
 عدتی یکدکد نصکره حلال اولور (ولانحل له بملك یمین) رجل ایچون مطلقه ثنیتن ملک یمین ایله حلال اولمز*
 مثلاً برکسته جاریه اولان زوجه سنه ایکی طلاق و یرسه بعده افندیسی بیع ایلدکده کنیدیسی اشترایسه
 زوج آخره وارمنجیه کندییه حلال اولمز یا خود حره اولوب اوچ طلاق و یردکد نصکره مرتده اولوب
 دار الحرة به لاحق اولسه بعده سبی اولوب کندوسی اشترایسه ینه کندویه حلال اولمز زوج آخره وارمنجیه
 (و یحلها و طیء المراهق لا السید) و مراهقک و طیئی خاتونی زوج اوله حلال ایدر اما افندیسک و طیئی حلال
 ایلمن زیر افندیسنه زوج تسمیه اولمز و مراهق شول اوغلاندر که بلوغه قریب اوله و آلتی حرکت ایدوب
 جماعه اشتهاسی اوله اما خاتون مفضاة اولسه یعنی آلت کبیره راست کلوب فرج و دبر ایکیسی بر اولسه زوج
 ثانی و طیء ایسه مادامکه حامل اولیه زوج اوله حلال اولمز (والشرط الا یلاجم دون الانزال) زوج اول ایچون
 حلال اولمنک شرطی ادخالدر انزال دکلدر (فان تزوجها بشرط التحلیل کره) اگر برکسته اوچ طلاق ایله
 مطلقه اولان خاتونی تحلیل شرطیله تزوج ایسه مکر و هدر ز یا نبی علیه السلام (لعن الله المحلل و المحلل له)
 بیور مشلدردر* صاحب هدایه و امام محمد دیمشدر که حدیث شریفده حله کراهتدر یوخسه فساد دکلدر و ابن
 مالک شرح منارده ینه لعن محلل ایچون اولور اگر فراق قصدی ایچون اولور سه نکاح ایسه دوام ایچون مشروع
 اولدی فراق ایچون اولور سه لباس مستعار کبی اولمش اولور محلل له ایچون لعن بویله نکاحه سبب اولدیگی
 ایچوندر و بونده لعنن مراد بولنرک خساستنی اظهاردر ز یا طبع سلیم بومقوله فعلدن نفرت ایدر یوخسه
 حقیقه لعن دکلدر ز یا نبی علیه السلام لعان و طعان بعث اولمندی و بزازه ده المحلل مأجور و تأویل لعن
 اذا شرط الاجر دیومسطوردر (و تحلل للاول) و خاتون زوج اول ایچون حلال اولور اصر کر مکره ایسه ده
 (وعن ابی یوسف ان النکاح فاسد و لا تحلل للاول) ابو یوسفدن روایت اولندیکه تحلیل شرطی ایله نکاح
 توقیت معناسنه در نکاح موقت ایسه فاسددر زوج اول ایچون حلال اولمز (وعن محمد انه صحیح
 (ولانحل للاول) امام محمددن روایت اولندیکه تحلیل شرطی ایله نکاح صحیحدر اما زوج اول ایچون حلال
 اولمز ز یا زوج اول شرع شریفک مؤخر ایلدیکی شینده استحجال ایلدی نکاح عقد عمر یدر شرط تحلیل ایسه
 بولنک خلافیدر بویله ایلدیکی ایچون خلاف مقصودی ایله جزا اولنور تکیم قتل ایله میراثدن محروم قیلنق کبی
 (و الزوج الثانی یهدم مادون الثلاث ایضا خلافاً ل محمد) و زوج ثانی طلاق ثلاثه تک مادوننی هدم ایدر تکیم
 اوچ طلاق هدم ایلدیکی کبی مثلاً برکسته بر خاتونی بر طلاق یا خود ایکی طلاق تطلیق ایلسه وعدتی
 منقضیه اولوب بر آخر قوجهیه و ارسه بعده خاتون مزبوری تزوج ایلسه اوچ طلاق ایله مالک اولور تکرار
 بر طلاق و یرسه مقدم ایکی طلاق دخی وارد امدی بونکله اوچ اولور دینلر جدید اوچ طلاق ایله مالک اولور
 امام محمد ایچون خلاف واردر انک قتمده اوچ طلاق ایله مالک اولمز (فمن طلق دونها) شول خاتونکه مادون

ثلاث تطليق اولنسه (وعادت اليه بعد آخر) و خاتون مزبور زوج آخر دن صكره زوج اوله عودت ايلسه (عادت بثلاث) او بچ طلاق ايله عودت ايدر (وعنده يمايق) و امام محمد قنده ثلاثن باقي فلان ايله عودت ايدر مثلا اولدن بر طلاق و يرش ايدى صكره تزوج ايلد كده ايكي طلاق ايله مالك اولور اكر مقدا ايكي طلاق و يرش ايسه بر طلاق ايله مالك اولور بو محله تكرر طلاق و يرسه مقدا ايكي طلاق و يرش ايدى بردخى شمدي و يرديكي حساب اولنوب او بچ طلاق واقع اولوب زوج آخره محتاج اولور سائر حسابى دخى بوقياس اوزره در (ولو قالت مطلقة الثلاث انقضت عدتي منك ومحلات وانقضت عدتي والمدة تحتمل ذلك فله تصديقها ان غلبت على ظنه صدقها) و اكر مطلقة ثلاث زوج اولنه سندن عدم منقضيه اولدى ديسه زوج آخر دن تحلل ايلدم و عدم دخى منقضيه اولدى ديسه حاو كه مدت دخى تقرير ايلديكي زمانى محمل اولسه زوج ايچون خاتونى تصديق ايتلك واردر اكر خاتونك صدق زوجك ظنى اوزر ينه غايه ايدرسه و محلات لفظنك لغت معناسى چتمقدر يعنى زوج نائيك حكمندن خروج ايلدم ديمكدر كذا فى المغرب

باب الايلاء

بواب ايلاء يسا نده در و ايلاء لغته يمىندن عبارتدر (هو الحلف على ترك وطئ الزوجة مدة) و ايلاء زوجنك و وطنك تركى اوزر ينه مدت ايلاده يمىندر (وهي اربعة اشهر للحرة وشهران للامة) و بومدت ايلاء حره ايچون درت ايدر و جار به ايچون ايكي ايدر (فلا ايلاء لو حلف على اقل منها) امدى اكر حره ايچون درت ايدن و جار به ايچون ايكي ايدن اقلده يمىن ايلسه ايلاء بوقدر (وحكمه وقوع طلاقه بانسة ان بر) و ايلانك حكيمى وقوع طلاقه باينسه در اكر يمىننده بار اولور سه يعنى يمىنى حفظ ايدوب مدت ايلاء كه درت ايدر خاتوننه قريب اولمز ايسه (ولزوم الكفارة او الجزاء ان حنت) دخى لزوم كفارتدر يا خود جزادر اكر حانت اولور سه (فلو قال لزوجته والله لا اقر بك او والله لا اقر بك اربعة اشهر كان موليا) و اكر زوج زوجه سنه والله لا اقر بك ديسه بلا تعيين مدت يا خود والله لا اقر بك اربعة اشهر ديسه ايلاء ايتلش اولور (وكذا لو قال ان قربتك فعلى حج او صوم او صدقة او فانت طالق او عبده حر) و ينه مولى اولور اكر زوج زوجه سنه اكر بن سكا قريب اولور سم حج ايتلك يا خود صائم اولمق و يا صدقه و يرمك اوزر يمه اولسون ديسه يا خود سن طالقسن يا خود قولوم آزاد ولسون ديسه (فان قر بها فى المدة حنت و سقط الايلاء) اكر ايلا مدتده يعنى درت اينه خاتوننه قريب اولور سه حانت اولور يعنى نفسه لازم ايلديكي شئ اوزر ينه لازم اولور و ايلاء ساقط اولور (والايات بمضيتها) و اكر خاتوننه قريب اولور سه مدت كچمسيه خاتون يان اولور (وسقط اليمين ان حلف على اربعة اشهر) و يمىن ساقط اولور اكر درت آى اوزر ينه حلف ايلدى ايسه زير اموقتدر مدت انتها سيبه يمىن دخى منتهى اولور (و بقيت ان اطلق) و يمىنى باقي قاور اكر اطلاق ايدر سه مثلا والله لا اقر بك لفظنى اطلاق اوزره ذكر ايدرسه (فلو نكحها ثانيا عاد الايلاء) امدى اكر زوج نائيا خاتونى نكاح ايلسه ايلاء عودت ايدر (فان مضت مدة اخرى بلاوطئ بانث باخرى) اكر مدت اخرى يعنى درت آى دخى بلاوطئ كچسه خاتون بردخى يان اولور (فان نكحها ثانيا فكذلك) امدى اكر خاتونى او چيچي دفعه ده نكاح ايدوب بلاوطئ مدت كچسه ينه يان اولور بويلاه اولدقدن صكره طلاقه ثلاثه ايله حرمت غليظه ثابت اولوب زوج آخره محتاج اولور (فان تزوجها بعد زوج آخر فلا ايلاء فالىمى باقية) امدى اكر رجل خاتونى زوج آخر دن صكره زوج ايلسه ايلاء بوقدر يعنى ايلاء تكرر عودت ايتلر اما يمىن باقيه در (فان وطئ لزوم الكفارة او الجزاء ولا تبين بمضى المدة وان ابطأ) امدى اكر خاتونى وطئ ايدرسه كفارت يا خود جزا لازم اولور مضى مدت ايله بنونت واقع اولمز و اكر وطئ ايتلر ايسده يعنى زوج آخر دن صكره زوج ايدوب درت آى جماع ايلسه اولكيلر كبي ايلاء واقع اولمز (وكذا لو اجنبتة او من مبانته) و بر كسنه اجنبيه خاتوننه ايلاء ايلسه يا خود مبانته اولان خاتوننه ايلاء ايلسه مولى اولمز زير ايو ايكي سى نساسى حكمنده اولمغله محل ايلاء دكلدر (اما الرجعية فكلان وجبة) اما طلاق رجعية ايله مطلقه اولان خاتون تحت نكاحده اولان زوجيه سى كبيدر ايلاء صحيح اولور زير رجعية ده زوجيت هنوز ماينلرنده باقيدر (ولا ايلاء فيما دون اربعة اشهر) و درت ايدن آشاغه ده يعنى اقلده ايلاء بوقدر (فلو قال والله لا اقر بك شهرين وشهرين بعدهما كان ايلاء)

امدی زوج خاتوننه والله لا اقر بك شهر ين وشهر ين بعدهما ديسه زوجك بومقوله تكلمى ايلاء اولور
 وبعدهما قولى اتفاقد احترازي دكلدر زيرا حكيم مختلف دكلدر اكر ذكر اولتسه معناه خلل كلز يرا حرف
 جمع ايله جمع لفظى ايله جمع كبيدر (ولومكث يوما ثم قال لا اقر بك شهر ين بعد الشهر ين الاولين فليس ايلاء)
 واكر والله لا اقر بك شهر ين بعد الشهر ين الاولين ديسه بوكلام ايلاء دكلدر زيرائى ابتداء ايجادر بومقوله ده
 اصل وقاعده بودر كه عن اسم الله معطوفه اعاده اولتسه وحرف نفي دخى اعاده اولتسه وايكى كلامك
 مايننده برساعت دخى مكث اولسه معطوف معطوف عليهمك حكمنده اولور تكلم اوليكى مسئله ده اولمش
 ايدى اما ذكر اولسان امورك برسى اولسه ابتداء ايجاب اولور يوخسه ايلاء اولمز (وكذا لو قال والله
 لا اقر بك سنة الا يوما) ويندمولى اولمز اكر لا اقر بك الا يوما ديسه زيرا يوم مستثنى منكر در و ايلاء ايدن كسنه
 اختيار ايلديكى كوني بومستثنى ايلك جائزدر بويله اولدقده مولى اولمز (فان قر بها وقديق من السنة
 اربعة اشهر صارا ايلاء) امدى اكر سنه ايجنده زوج خاتوننه قريب اولور سه طالبو كه سنه دن درت آي يادخى
 ز ياده باقى قالسه ايلاء اولور بومستثنى ساقط وعدت ايلاء باقى اولد يغيچون (ولو قال لا ادخل البصرة
 وامر أنه فيها لا يكون موليا) واكر زوج بصره داخل اوليمه ديسه طالبو كه خاتونى بصره ده اولسه اول
 كسنه مولى اولمز زيرا شهر دن اخراج ايدوب قريبان ايلك ممكندر (وان عجز المولى عن وطنها برضه
 او مرضها اور تقها او صغرهما او جبه اولان بينه وبينها مسافة اربعة اشهر فبيته ان يقول فئت اليها
 ان استمر العذر من وقت الخلف الى آخر المدة فلو زال في المدة تعين النفي بالوطى) واكر مولى نك خاتونى وطن دن
 عاجز اولسه كندونك مرضى سبيله يا خود خاتونك مرضى سبيله يا خود خاتونك رتقى يا خود كو چكلكى
 سبيله يا خود زوجك ذكرى مقطوع اولق سبيله يا خود زوج ايله زوجه مايننده درت ايلق مسافه سبيله
 مثلا بود كرا اولتا نلك برى سبيله عاجز اولسه * امدى فيئى يعنى رجوعى بن خاتوننه رجوع ايلدم
 ديمسيدر اكر عذر وقت حللندن آخر مدت دكين مستمر اولور سه (فئت اليها) ديمسى رجوع در اكر مدت
 ايجند عذر زائل اولور سه رجوع وطن ايله در اوليله اولسه چونكه قبل حصول المقصود اصله قادر اوليچى
 فرع باطل اولور قميم صوبى كورد كده تيمى باطل اولدينى كيمى (وان قال لها انت على حرام كان موليا
 ان نوى التحريم او لم ينوشيا) واكر زوج خاتوننه سن بنم اوزر بيمه حرام سن ديسه اول كسنه مولى اولور اكر
 بحر يمه نيت ايدرسه يا خود برشيئه نيت ايلز ايسه بيه مولى اولور حلالى بحر يمه اصل يميدر بزم قتمزده
 زيرا حق سبحانه وتعالىك (يا ايها النبي لم يحرم ما احل الله لك) الى قوله (قد فرض الله لكم تحلة ايمانكم)
 قول شريفى بوكا دليلدر و برشيئه نيت ايلد يكنده مولى اولسنه سبب زيرا عين ايله ثابت اولان حرمت
 حراملك ادناسيدر زيرا ايلاده قبل الكفاره وطنى حلالدر ظهار ده دكل زيرا حرمت ايلاء فى الحال ثابت
 اولمز مادامكه درت آي كچميه اما ظهار ده فى الحال حرمت ثابت اولور (وان نوى ظهارا فظهار) واكر
 اول كسنه انت على حرام ديدكده ظهاره نيت ايدرسه ظهار اولور ابو حنيفة و ابو يوسف قتمده امام
 محمد قتمده ظهار اولمز * شمس الائمة السرخسى نوادر نده نقل ايلشدر ظهار حلالى حرامه تشبهيدر و ظهار ده
 ركندر انت على حرام قولنده تشبيه يوقدر اول تقدير جه ظهار اولماش اولور ابو حنيفة و ابو يوسف
 ايجون دليل اول كسنه حرامى اطلاق ايلدى اطلاق ايسه انواع حرمته محتملدر و ظهار ايسه اول حرمت دن
 برنوعدر امدى محتمل اولان نيت صحيح اولور و تصديق اولنور (وان نوى الكذب فكذب) واكر كذب
 نيت ايدرسه كذيدر زيرا اول كسنه حقيقت كلامه نيت ايلدى زيرا خاتون كندويه حلال ايدى انت على
 حرام ديمك ايله كويا اخبار ايلش اولدى يوخسه واقعه مطابق دكلدر چونكه واقعه مطابق اوليوب نيتى
 كذب اولغله اخبار ايلديكى شئ دخى كذيدر (وان نوى الطلاق فبان وان نوى الثلاث فتلات) واكر طلاقه
 نيت ايدرسه و احده باينه اولور واكر ثلاث نيت ايدرسه ثلاثه در (والفتوى على وقوع الطلاق به بلانية) وفتوى
 انت على حرام نيتسز طلاقك وقوعى اوزر ينه در (وكذا بقوله كل حل على حرام او هر چه بدست راست
 كيرم بر من حرام لاعرف) رجلك كل حل على حرام قوليله دخى بلانية طلاقك وقوعيدر يا خود فارسيجه
 هر نسته كه صاغ المده طونارم بنم اوزر بيمه حرام در ديسه عرفه بشاء اولدخى وقوع طلاق در

صاحب هدایه و مشایخندن بعضی تحریر لفظی طلاقه صرف ایشان در بلانیه عرف حکمیه * روایت اولندیکه بومسئله ابو جعفر هندوانی عصر نده واقع اولوب کندو به مشکل اولوب و کندو نرسنده دیردیکه لایقدر که بونکله طلاق واقع اولیه و بوسوزی سو یلردی و نیجه ایام مغموم و متفکر اولوردی بر کون کندونک صغیره قزجغزی بابا جغم سنی مغموم کور یرم سببی ندر دیو سؤال ایلدکده احوالی تفصیل او زره قزجغزه نقل ایلدکده بابا جغم بونکله طلاق واقع اولور عرف ناسه کوره ز یرا رجال بونکله عین ایدر لر اما نسا طاقه سی دکل اگر طلاق اولسه نساء دخی حلف ایدر لر دی دیدی و امام هم آمدن روایه پردوی مرسوم طاقه بلانیه صحیح دکلدر دیشلر

باب الخلع

بو باب خلع بایدر خلع قحخ خایله مصدر در خلع ثوبه و تقله دیرسن قچین کندو نرسندن نزع و ازاله ایسه اما قچین ضم خایله استعمال اولسه لباس زوجیتی ازاله مراد اولور خلع دینور شرعده ملک نکاحی ازاله مقابله سنده لفظ خلع ایله اخذ مالدن عبارت ندر شرعی طلاقک شرعی کبیدر حکمی ایسه وقوع طلاق باینه در ز یرا نبی علیه السلام (الخلع تطلیقه بانة) بیور مشلدر در صفتی رجل طرفندن یمیشدر خاتون طرفندن معاوضه در (هو الفصل عن النکاح) خلع نکاحندن فصلدر یعنی انفصالدر بوتعریف دکلدر تفسیر در اگر تعریف اولسه طلاق باین دخی خلعده داخل اولوردی (وقیل ان تقیدی المرأة نفسها بما لیس لها به) و دیندیکه خاتون کندو نفسی مال ایله فدا ایلدکدر که زوج اول مال سببیه کندو به خلع ایله * بوتعریف صاحب مختار کدر لله در وقتی کوزل تعریف ایشاندر (ولابأس به عند الحاجة) و حاجت وقتنده خلع لابأسدر ز یرا حق سبحانه و تعالی (فلا جناح علیهما فیما اقتدت به) قول شرعی لابأس اولدیغنه دلیلدر حق سبحانه و تعالی اسیر لر حقدنه اولان فدا کبی فدا بیوردی ز یرا نسا طاقه سی دخی عندالازواج عانی یعنی اسیر کبیدر نبی علیه السلام (اتقوا الله فی النساء فانهن عوان عندکم) بیوردی عانی اسیردر جمعی عوانی کلور (و کره له اخذ شیء ان نشز) و زوج ایچون برشیء اخذی مکروه اولدی اگر نشوز کندی طرفندن اولورسه ز یرا حق سبحانه و تعالی نک (فلانأخذوا منه شیءاً) قول شرعی دلالتیه برشیء آلتق مکر و هدر (واخذوا کثیراً مما اعطاها ان نشزت) و اگر نشوز خاتون طرفندن اولورسه و یردیکه شیدن اکثر آلتق دخی مکر و هدر (و الواقع به و بالطلاق علی مال بائن و یلزم المال المسمی) و خلع ایله واقع اولان و طلاق صریح ایله مال اوزرینه واقع اولان خاتون بایندر و ایکیسنده دخی مال مسمی لازم اولور (وما صلح مهر ایصلح بدلال الخلع) شول شیکه مهر اولغه صالح اوله خلع ایچون بدل اولغه صالح اولور (وان بطل الغرض فیه یقع بائناً) و اگر خلعده عوض باطل اولورسه طلاق باین واقع اولور مثلاً خیر و خنزیر اوزرینه خلع اولسه بو عوض باطلدر لفظ خلع ایسه کتابه در باین واقع اولور (وفی الطلاق یقع رجعیاً بلا شیء) خیر و خنزیر اوزرینه اولان طلاقده رجعیه واقع اولور (کذا اذا خالعهما او طلقها وهو مسلم علی خیر او خنزیر او میده) تکیم خاتون خیر و یا خنزیر و یا میده اوزرینه خلع یا تطلیق ایسه حالبو که زوج مسلم اولسه عوضدن برشیء لازم اولور و طلاق باین واقع اولور (واقالت خالعی علی مافی یدی ولا شیء فی یدها) یا خود خاتون دیره که بی خلع ایله المده اولان شیء اوزرینه حالبو که المده برشیء اولسه ینه طلاق واقع اولور مالدن برشیء لازم اولور (وان قالت علی مافی یدی من دراهم ولا شیء فی یدها لزمها ثلاثة دراهم) و اگر خاتون زوجنه بی خلع ایله المده اولان دراهم اوزرینه دیره حالبو که المده برشیء اولسه خاتون زوجنه اوچ درهم و یرمک لازم اولور ز یرا خاتون صیغه جمع ایله دراهم تسمیه ایلدی اقل جمع ایسه او چدر اول تقدیرجه اوچ درهم و یرمک لازم کلور کرک المده برشیء اولسون کرک اولسون ز یرا کلمه من بو محله صله ایچوندر تبیض ایچون دکلدر ز یرا کلام کلمه من سز محتمل اولور کذا فی الهدایه (وان قالت من مال لزمها دراهم) و اگر خاتون بی خلع ایله مالدن اولان شیء اوزرینه دیره خاتون مهر یعنی رد ایلک لازمدر خاتون مال تسمیه ایلدی او یله اولسه مسمی یا خود قیمتی ایجاب ایلک وجهی بو قدر ز یرا ایکیسی دخی مجهولدر و مهر مثل دینک دخی وجهی بو قدر * امدی بو تقدیرجه زوج اوزرینه لازم اولان مهرک ردی لازم کلور (وان خالعهما علی عبدها الا بقی علی انها

بر یثه من ضمانه لاتبرأ ولزمها تسليمه ان امکن والاقیمته) واکر زوج خاتونی عبد آبی اوزرینه خلع ایلسه شوک اوزرینه که خاتون عبد آبقک ضمانندن بر یثه اوله بویلمه خلع اولسه خاتون اول قولک ضمانندن بری اولیز و خاتونه عبدک تسلیمی لازم اولور اکر ممکن اولورسه و اکر ممکن اولمز ایلسه عبدک قیمتی لازم اولور زیر خلع بر عتده معاوضه در سلامت عوض اقتضا ایدر بویله اولیحق اشتراط بر اینه فاسد درز بر اعتدی اقتضا ایلز اول تقدیرجه شرط فاسد اولور اما خلع اولمز خلع شرط فاسد ایله باطل اولمیاندر دندر (ولو قال طلقنی ثلاثا بالف فطلق واحده فله ثلث الالف بانث) واکر خاتون زوجه بنی بیک اقیچه ایله اوچ طلاق تطلیق ایله دیسه زوجی دخی بر طلاق تطلیق ایلسه زوج ایچون بیک اقیچه نکلثی واردر و خاتون باین اولورز بر ابا عواضه مصاحب اولدی بویله اولیحق اعواضک معاوض اوزرینه انقسامنی مقتضیدر اول تقدیرجه الفدن ثلث لازم کلور (وفی علی الف یقع رجعیاً بلاشی) واکر خاتون لفظ علی ایله طلقنی علی الف دیسه زوج دخی بر طلاق تطلیق ایلسه بلاشی طلاق رجعیه واقع اولورز بر اکلث علی شرط ایچوندر ابو حنیفه قتنده امدی شرطه تعلیق ایله طلاق صحیح اولور و شرطک اجزاسی مشروطک اجزاسنه منقسمدر و معلق بالشرط اولان بولمز الاشرط قتنده بولور (وعندهما کالباء) و امامین قتنده با کبیدر ز بر اکلث علی انتر قتنده معاوضه با کبیدر اعمل هذا الطعام بدرهم او اعمل هذا الطعام علی درهم دیمکده فرق بوقدر اول تقدیرجه باین طلاق واقع اولور (ولو قال لها طابق نفسک ثلاثا بالف او علی الف فطلقت واحده لا یقع شیء) واکر زوج خاتونه بیک اقیچه نفسکی اوچ طلاق تطلیق ایله دیسه یاخود بیک اقیچه اوزرینه اوچ طلاق نفسکی تطلیق ایله دیسه خاتون دخی کندی نفسنی بر طلاق تطلیق ایلسه بر شیء واقع اولمز (ولو قال انت طالق بالف او علی الف فقبلت بانث ولزمها المال) واکر زوج خاتونه سن بیک اقیچه یاخود بیک اقیچه اوزرینه طالقسن دیسه خاتون دخی قبول ایلسه باین اولور خاتونه مال و یرمک لازم اولور (وان قال انت طالق وعلیک الف او قال لعیده انت حر وعلیک الف طلقت وعتق مجانا وان لم یقبل) واکر زوج خاتونه سن طالقسن وسنک اوزرکده بیک اقیچه واردر دیسه یاخود عبدنه سن حر سن وسنک اوزرکده بیک اقیچه واردر دیسه زوجه مطلقه و عبد معتق اولور مجانا بولور ایکیسیده بیک اقیچه بی قبول ایلز ایسه ده ز بر اجله ثانیه مستقل بر جله در اوله ارباطی بوقدر (وعندهما لامالم یقبلوا و اذا قبل لازم المال) و امامین قتنده خاتون مطلقه اولمز و عبد دخی معتق اولمز مادامکه ایکیسی دخی مالی قبول ایلمه لوقچن قبول ایلسه لر مال لازم اولور ز بر ابو کلام معاوضه استعمال اولور بوقدرجه بالف منزله سنده اولمش اولور (والخلع معاوضة فی حقها فیصح رجوعها قبل قبوله بعد ما اوجبت) و خلع خاتون حقتده معاوضه در * امدی ایجابنی یعنی خالعی دیدکد نصرکه زوجک قبولندن اول رجوعی صحیح اولور (و شرط الخیار لها) و سایر معاوضه اولدیغنی کبی خاتون ایچون شرط خیار دخی صحیح اولور (و بیطل الخلع بالقیام عن المجلس قبل قبوله) و زوجک قبولندن اول خاتونک مجلسدن قیامیله خلع باطل اولور (و یمین فی حقه فلا یرجع بعد ما اوجب) و زوج حقتده خلع یمیندر ایجاب ایلدکد نصرکه رجوع ایده من (ولا یصح شرط الخیاره ولا یبطل بالقیام عن المجلس قبل قبولها) و زوج ایچون شرط خیار صحیح دکلدر مثلاً انت طالق علی انی بالخیار دیک کبی قول و خلع باطل اولمز خاتون قبول ایلز دن مقدم زوجک مجلسدن قیامیله ز بر ا زوج ایچون خیار صحیح دکلدر (وجانب العبد فی العتق علی مال کجانبها) و مال اوزرینه عتده عبدک جانبی خاتونک جانبی کبیدر عبد طرفندن معاوضه در مولی جانندن یمیندر (ولو قال لها طلقک امس بالف فلم تقبلی فقالت بل قبلت فالقول له) واکر زوج خاتونه دونکی کون بیک اقیچه سنی تطلیق ایلس ایدم و سن قبول ایلدک ایدی دیسه خاتون بلکه قبول ایلسیدم دیسه قول زو جکدر (ولو قال البایع كذلك فالقول للمشتري) واکر بایع بوقاروده ذکر اولدیغنی کبی دیسه و مشتری دخی قبول ایلس ایدم دیسه قول مشتری نکدر (و المبارأة کاخلع) و همزه نکل قحیله مفاعله بایننددر و همزه بی ترک ایلیک خطادر کذا فی المغرب مبارأة خلع کبیدر ذکر اولنان احوالک جله سنده و مبارأک معناسی احد زوجینک آخردن دعوالرینی ابرائیلکدر (و یسقط کل منهما) و مبارأت و خلعدن هر بری اسقاط ایدر (کل حق لكل واحد من الزوجین علی الآخر مما یتعلق بالنکاح) و زوجیندن هر بری ایچون آخر اوزرینه نکاحه متعلق اولان شیدن واقع اولان کلی حتی اسقاط ایدر نکاحه

متعلق مهر و نفقه ماضیه در امانتدنی عدتی اسقاط ایکن مادامکه ذکر او نمیه (فلا تطالب هی بمهر و لانتقه ماضیه مفروضه) و خاتون مهری و نفقه ماضیه مفروضه بی طلب اید من کرب قبل الدخول و کرب بعد الدخول اولسون طلب اید من (و لاهو بنفقه بحالها ولم تمض مدتها) زوج دخی متدبجه و یرد یکی نفقه بی طلب اید من حالبوکه اول نفقه نک مدتی دخی یکمسه (و لایمهر سیه و خلع قبل الدخول) دخی شول مهری طلب اید من که تسلیم ایدوب قبل الدخول خلع ایاش اوله (و عند محمد لایسقط الامامیما فیهما) و امام محمد قنده اسقاط ایکن اززوج و زوجه مبارأه و خلعه تسمیه ایلد کبری شیئ اسقاط ایدر (و ابو یوسف مع الامام فی المبارأة مع محمد فی الخلع) و ابو یوسف ابو حنیفه ایله در مبارأه و امام محمد ایله بیله در خلعه زیرا ابو حنیفه قنده مبارأه نکاحه متعلق اولان شیئ ساقط اولور تسمیه دخی اولان ایسه امام محمد خود ایکسند بیله تسمیه اولنمبجه برشی ساقط اولن دیمشدر (و لو خلع صغیره من زوجها بما لایلزم المال) و اگر بابا صغیره سنی زوجندن صغیره نک مالیه خلع ایسه مال لازم اولن (و لایسقط مهرها و طلقت فی الاصح) و صغیره نک مهری ساقط اولن و مطلقه اولور اصح روایتده زیرا زوج قبول بابیه طلاق تعلیق ایلمشدر اول ایسه حاصل اولدی زیرا بابانک لسانی صغیره نک لسانیدر (و فی لکبیره یتوقف علی قبولها) و کبیره خلع کندونک قبولنه توقف ایدر بابانک کبیره اوزرینه ولایتی یوقدر فضولی کبی اوامش اولدی (و لو علی انه ضامن لزم المال و طلقت) و اگر بابا صغیره سنی خلع ایسه شونک اوزرینه که بدل خلعه ضامن اوله مال لازم اولور و صغیره مطلقه اولور زیرا بابانی ابتدا التزام ایلمشدر زیرا صغیره کفاله دکل اگر صغیره اوزرینه لازم دکل ایسده بابیه لازم کلور زیرا اشتراط بدل صلح اجنبی اوزرینه دخی صحیحدر بابا اوزرینه خود اولی بالطر بقدر کبیره دخی مطعنه اولور اگر خلعی قبول ایدر سه (و لو شرط المال علیها طلقت بلاشی ان قبلت) و اگر بابا صغیره اوزرینه مال شرط ایسه بلاشی مطلقه اولور اگر اهل قبولدن اولوب قبول ایدر سه یعنی صبی اهل عقل اولور سه (و الا فلا تطلق) و اگر قبول ایکن ایسه مطلقه اولن (و خلع المریضة مرض الموت معتبر من الثلث) و مریضه نک خلعی مرض موندنه ثلثدن معتبردر و بوخلع تبرعدر زیرا بضع حال خروجه متقوم دکادر

باب الظهار

بو باب ظهار بابیدر ظهار لغتده مقابله الظهر بالظهر دیلور زیرا فحش ایکنی شخصک ماینده عدوت اولسه یوز یوزه طور میوب بر برینه ارقه لرین و بر لر اما شرعا (هو تشبیه زوجته و عضو منها یعبر به عن جلتها) ظهار شول شیدر که رجل زوجه سنی تشبیه ایلد کدر یا خود زوجه دن برعضوی تشبیهدر او یله عضو که انکله خاتونک جله بدنندن تعبیر اولنهر رقبه و عنق زوجه و فرج کبی (او جزه شایع منها برعضو یحرم علیه النظر الیه من محارمه و لور ضاعا) یا خود زوجه دن جزه شایعی تشبیهدر که تأیید محارمندن اول عضو نظر زوج اوزرینه حرام اوله اگر مشبه بها اولان محرم ضاعا دخی اولور سه جزه شایع زوجه نک نصف و ثلث و ربع کبی اولان اجزاسیدر (فلوقال لها انت علی کظهر امی) امدی اگر زوج خاتوننه سن بنم اوزرینه انامک ظهری کبیدن دیسه (او رأسک) یا خود سنک باشک انامک باشی کبیدر دیسه بولفظ جله بدنندن تعبیر اولان عضو تشبیهدر (و نحوه) و بوکابکر ز اعضا تشبیه که ذکر میرو ایلمشدر (او نصفک) یا خود سنک نصفک بنم انامک نصفی کبیدر بولفظ جزه شایعه اولان تشبیهک نظیر ایدر (او شبهه) یا خود نصفه شبهه اولان عضو تشبیهدر که ربع و ثلث بدن کبی (او کبطنها او فخذها او کظهر اختی او عمتی و نحوها) یا خود زوجه سنه سنک بطنک و الدمک بطنه یا خود او یلوغک و الدمک او یلوغنه و یا ظهرک قز قزندا شمک و یا عینه مک ظهره بکزر دیسه و بونلره بکزر یعنی کندویه نکاح حرام اولنره تشبیه کبی (حرم علیه و طوؤها و دواعیه حتی یکفر) اول خاتونک و طی و دواعیه سیه مس و تقبیلدر زوجک اوزرینه حرام اولور کفارت ایدنجهیه دکین کفارت عنق رقبه در یا خود ایکنی آی متابعین صوددر یا خود اتمش مسکینی اطعامدر (فلوو طی قبل التکفیر فلیس علیه غیر الاستغفار و الکفارة الاولى) و اگر کفارتدن اول و طی ایسه اول کسینه نک اوزرینه استغفار دن و ظهاری موجب اولان کفارت اولی دن غیر برشی یوقدر

سعید بن جبیر دیشدر که ابکی کفارت لازمدر و امام نجفی دیشدر که او چ کفارت لازمدر و زوج و زوجه
 اوزرینه حج دخی لازمدر (و لایعود حتی یکفر) و زوج ثانیاً و طی عود ایله حتی کفارت ایلمیجه اگرظهار
 مطلق اولورسه (والعود الموجب للکفارة عزمه علی و طئها) و کفارتی موجب اولان و طی اوزرینه عوده
 عزیتیدر * شافعی دیر که موجب کفارت اولان عود دن مرء عقیب الظهار طلاقدن سکوتدر (و یبغی لها
 ان تمنع نفسها منه) و زوجه به لایق اولان بودر که نفسی زوجک و طئندن منع ایلمه زیرا حرامدر
 (و تطالبه بالکفارة) و زوجندن کفارتی طلب ایلمه (و یجبره الحاکم علیها) و کفارت اوزرینه زوجی حاکم اجبار
 ایله خاتون متضرر اولسون ایچون (واللفظ المذكور لایحتمل غیر الظهار) و لفظ مذکور یعنی انت علی
 کظهر امی لفظی ظهار دن غیریه محتمل دکادر (ولو قال انت علی مثل امی او کامی فان نوى الکرامة صدق
 او انظهار فظهار او الطلاق فطلاق بائن وان لم ينوشأ فليس بشئ) و اگرزوج خاتونه انت علی مثل امی
 یاخود کامی دیسه پس اگر کرامته نیت ایدرسه زوج تصدیق اولور و اگرظهاره نیت ایدرسه ظهاردر
 و اگر طلاقه نیت ایدرسه طلاق بایندر و اگر بر شیه نیت ایله نیت ایدرسه بر شیء دکادر (ولو قال انت علی حرام کامی
 و نوى ظهارا او طلاقا فیکما نوى) و اگر زوج انت علی حرام کامی دیسه وظهاره نیت ایلمه یاخود طلاقه
 نیت ایلمه نیت ایلمیکی کبی اولور زیرا تشبیه اعتباریله ظهاره مشتملدر و حرام اعتباریله طلاقه محتملدر *
 امدی نیت محتمل اولان ایکیسندن برینی تعیین ایش اولور بویله اولیحق طلاق اولورسه باین اولور زیرا
 حرام لفظی کنایاتندر حرامی تصریح ایلمه کرامت احتمالی منق اولور و اگر نیت اولمسه ادنی اولان نیت
 اولور که ظهاردر و ابو یوسف قنده ایلاء اولور (ولو قال علی حرام کظهر امی و نوى طلاقا و ایلاء فهو ظهار)
 و اگر زوج انت علی حرام کظهر امی دیسه و طلاقه یاخود ایلاء نیت ایلمه پس بقول ظهاردر زیرا
 ذکر ظهار جانب ظهاری مر جحدر ابو حنیفه قنده (وعندهما مانوی) و امامین قنده نیت ایلمیکی شیدر
 (ولاظهار الامن الزجیه فلاظهار من امته) و ظهار اولان از زوجیتدن اولور جار به دن ظهار اولان زیرا
 حق سبحانه و تعالی (والذین یظاهرون من نسائهم) بیور مشلدر و طی امه مملو کیمه تابعدر ظهار ایلمه
 طلاقدن منقولدر بوا یسه امه ده متصور دکادر (ولامن تلحقها بلامرها فظهار منها فاجازت النکاح)
 دخی ظهار بودر شول خاتوندن که امری اولدین نکاح ایلمی یعنی فضولی نکاح ایلمی و اول فضولی
 خاتونه ظهار ایلمی و بعد الظهار خاتون دخی نکاحه اذن و پردی زیرا حین ظهارده خاتون کندی ملکنده
 دکل ایلمی اول اجلدن اجنبی حکمنده اولمش اولور (ولو قال لئسأ انتن علی کظهر امی کان مظاهر امنهن
 و عیله لکل واحدة کفارة) و اگرزوج خاتون لرینه سنر نیم اوزریمه انامک ظهیری کیسز دینه جله سندن
 مظاهر اولمش اولور و زوجک اوزرینه هر بر خاتون ایچون بر کفارت واردر زیرا ظهار طلاقدن منقولدر
 طلاق جله سنه اضافت اولنسه جله سنه واقع اولور ظهار دخی کذلکدر (وان ظاهر من واحدة مرارا
 فی مجلس او مجلس فعلیه لکل ظهار کفارة) و اگر زوج بر خاتونه مرارا بر مجلسده یاخود بر قایح مجلسده
 ظهار ایلمه زوج اوزرینه هر ظهار ایچون کفارت لازم اولور (وهی عتیق رقبة) و کفارت ظهار عتیق
 رقبه در (و یجوز فیها المسلم و الکافر و الذکر و الانثی و الصغیر و الکبیر و الاعور و الاصم الذی اذا صحیح اسمع)
 و رقبه مسلم و کافر و ذکر و انثی و صغیر و کبیر و اعور یعنی بر کوزلی دخی شول صاغر که حین صحه اه لنسه
 استماع ایلمه بومقوله لر کفارتده جائز اولور (و مقطوع احدی الیدین و احدی الرجلین من خلاف و مکاتب
 لم یؤد شیاً) و ایکی الینک بری و ایکی یاخنک بری خلافتدن مقطوع اولان دخی جائز اولور و بر مکاتبکه بر شیء
 ادا ایلماش اوله اولدخی جائز اولور (و لایجوز الاعمی و الاصم الذی لایسمع اصلاً) و اعمی دخی شول صاغر که
 اصلاً استماع ایلمه کفارت ایچون بومقوله عبد جائز اولور (والاخرس و مقطوع الیدین او ایهامیهما او الرجلین
 او ید و رجل من جانب واحد) و دلنسر و ایکی الری مقطوع یاخود ایکی باش پارمقاری یاخود ایکی ایاغی
 یاخود برالو بر ایاغی بر جانبندن مقطوع اولان عبدک اعتاقی کفارت ایچون جائز دکادر (و مجنون مطبق
 و مدبر و ام ولد و مکاتب ادی بعضاً و معتق بعضه) و مجنون مطبق یعنی ایله مجنون و مدبر و ام ولد و شول
 مکاتبکه بعضیسی ادا ایشدر و اجزای شایعه سندن بعضیسی معتق اولان عبد کفارت ایچون جائز دکادر

(ولو اشتری قریه بنیتها صحیح) و اگر بر کسنه کفارت نیتیه قریه بنی اشتر ایلسه صحیحدر (و کذا و حرر نصف عبده عنها ثم باقیه قبل وطئ من ظاهر منها) و اگر بر کسنه عبدك نصفی کفارتدن اعتاق ایلسه اندنصره باقیسنی دخی ظهار ایلدیکی خاتونه و طئدن اول اعتاق ایلسه صحیح اولور (ولو حرر نصف عبد مشترک و ضمن باقیه لایحوز خلافتها) و اگر مشترک اولان عبدك نصفی قبل الوطئ اعتاق ایلسه و صکره باقی قیمتنی ضامن اولوب اعتاق ایلسه ابو حنیفه قنده کفارتده جائز اولمز اما امامین خلاف ایلوب جائز اولسنه ذاهب اولمشردر (و کذا و لو حرر نصف عبده ثم جامع المظاهرة ثم حرر باقیه) و ینه ابو حنیفه قنده جائز اولیوب امامین قنده جائز اولدیغی کبیدر اگر بر کسنه عبدك نصفی تحریر ایلسه اندنصره ظهار اولان خاتونه جماع ایلسه اندنصره باقیسنی تحریر ایلسه (فان لم یجد ما یعتق صام شهرین متتابعین لیس فیهما رمضان ولا شیء من الايام المنهية) و اگر اعتاق ایلدجک عبدبولز ایسه متتابع ایکی آی صائم اولور اول ایکی آیده رمضان اولمیه و ایام منهیه دن دخی برشی اولمیه ایام منهیه یعنی یوم فطر و ایام نحر و ایام تشریق دخی اولمیه (فان وطئها فیها لایلا عامدا و نههار اناسیا استأنف خلافا لابن یوسف) و اگر زوج ظهار ایلدیکی خاتونی حال صیامده کیچه ده قصد ایخود کوندزده ناسیا و طئ ایلسه ینه صومی استیناف ایدر ابو یوسف ایچون خلاف وارد در آنک قنده استیناف اولمز (وان افطر بعد عذر او بغير عذر استأنف اجاما) و اگر سفر و مرض کبی عذریله افطار ایلسه یا خود عذر سفر افطار ایلسه اجاما استیناف ایدر (فان لم یستطع الصوم اطعم هو و نائبه ستین مسکینا کل مسکین کالفطرة او فیه ذلك) و اگر مظاهر اولان کسنه صومه قادر اولسه کندوسی یا خود نائی التمس مسکینی اطعام ایلسه هر مسکینه صدقه فطره کبی یا خود فطره کبی قیمتنی و یره فطره بغدادین نصف صاعدر و خرما و ارپه دن بر صاعدن (و ایصح اعطاء من بر مع منوی شعیرا و تمر او بر من بغدای ایله ایکی من شعیر یا خود بر من بغدای ایله ایکی من خرما اعطاء ایلك صحیح اولور بر من بغدای ربع صاع اولور و ایکی من شعیر اولور سه ینه نصف صاع اولمش اولوب مرتبه سن بو اولور (و ایصح الاباحه فی الکفارة و الفدیة) و کفارت و فدیهده اباحه صحیح اولور اباحه التمس مسکینی کتور و ب طویبجه اکل ایدیگر دیوب طیور و قدر (دون الصدقات و العشر) صدقات و عشرده صحیح دکلدر (فلو غدا هم و عشاء هم او غدا هم غدائین او عشاء هم عشائین و اشبعهم جاز و ان قل ما اکلوا) و اگر التمس مسکینی بر کون صباح طعامنده اطعام و اخشام طعامنده اطعام ایلسه یا خود صباح طعامنده ایکی صباح ایکی دفعه اطعام ایلسه یا خود اخشام طعامنده ایکی اخشام ایکی دفعه اطعام ایلسه و طویبجه یدر سه جائزدر اگر اکل ایلدکلری اقل ایسه ده زرا لازم اولان شعبدر مقدار دکلدر (و لایمن الادام فی خبر الشعیر دون الخنطة) و ارپه اتمکننده قانتدن لایدر بغدای اتمکنده لازم دکلدر (ولو اطعم فقیرا و احد استین یوما اجزاه) و اگر فقیر و احدی التمس کون اطعام ایلسه کفایت ایدر زرا مقصود سدخلة المحتجر حاجت ایسه هر کون متجدد اولور او ایله اولسه یوم ثانیده اول فقیرده دفع غیر ید دفع کبیدر (وان اعطاء طعام الشهرین فی یوم واحد لایجزی الا عن یوم واحد) و اگر بر کونده ایکی آیک طعامنی بر فقیره اعطاء ایلسه کفایت ایاز الابر کونک طعامندن کفایت ایدر فرض اولنان عدد ایدی اول بولمغله کفایت ایدی (وان جامعها فی خلال الاطعام لایستأنف) و اگر خلال اطعامده خاتونه جماع ایلسه استیناف ایاز (ولو اطعم ستین فقیرا کل فقیر صاعا عن ظهار بن لایصح الا عن واحد) و التمس فقیری اطعام ایلسه هر فقیره ایکی ظهار ایچون بر صاع بغدای و یرسه صحیح اولمز ابرندن واقع اولور (ولو عن ظهار و افطار صحیح عنهما) و اگر ظهاردن و افطاردن کفارت ایچون اولور سه صحیح اولور (و کذا و حرر عبدین عن ظهارین او صام عنهما اربعة اشهر او اطعم مائة و عشرین فقیرا صحیح عنهما و ان لم یعین) و ینه صحیح اولور اگر بر کسنه ایکی عبدنی ایکی ظهاردن تحریر ایلسه یا خود درت آی ایکی ظهاردن صائم اولسه یا خود بوز بیکر می فقیره اطعام ایلسه ایکی ظهاردن صحیح اولور اگر تعیین ایاز ایسه ده زرا جنس متجدد یعنی ایکیسی دخی ظهاردر اول تقدیر چه تعیینه حاجت بو قدر (وان حرر عنهما رقبة واحدة او صام شهرین ثم عین عن احدهما صحیح ولو عن ظهار و قتل لا) و اگر ایکی ظهاردن بر عبد تحریر ایلسه یا خود ایکی آی صائم اولسه اندنصره ایکی ظهاردن بری ایچون تعیین ایلسه صحیح اولور و اگر بری ظهاردن و بری قتلدن اولور سه تعیین صحیح اولمز (وان ظهار الابد لایجز به

الا لصوم وان اعتق عنه سيده او اطعم) و اگر عبد ظاهر ايلسه اكا كفايت اين از الاصوم كفايت ايندر
اگر افنديسي كندوسي ايچون قول آزاد ايدرسه ده يا خود اطعام ايدرسه ده زيرا العبد وما ملكه كان لمولاه
زيرا كفارت عيادتدر آخر ك فعلي ايلسه انك فعلي اولمز اول تقديرجه جائز دكلدر * كتاب دررده ز يلعين
نقل حدوده قياس ايدوب بر آي صائم اولورديو مسطوردر

باب اللعان

بو باب لعانه متعلق اولان احكام بيانده در (هو شهادات مؤكدة بالايمن) يعني لعان لعنه طرد و ابعاد
معناسنددر شرعه ايمان ايله مؤكده شهادتدر (مقرونه باللعن) او يله شهادت كه لعنه مقرونه در
(قائمه مقام حد القذف في حق الزوج) او يله شهادت كه زوج حقنه حد قذف مقامه قائمه در (ومقام حد الزنى
في حقها) دخي خاتون حقنه حد زنانه مقامه قائمه در (فلو قذف زوجته بالزنا) امدى بر كسنه زنا ييله متهم اولان
زوجه عقيمه سنه زنا لفظي ايله قذف ايلسه (وكل منهما اهل للشهادة) و زوج و زوجه دن هر برى اهل
شهادت اوله لر زيرا بين الكافر والمسلم لعان يوقدر (وهى) حابو كه اول خاتون (بمن يحد قذفها)
قذفى حد اولتان كسندردن اوله مكلفه و مسلمه اولقله (اونى نيب ولدها) يا خود اول خاتونك
ولديك نسبي نفي ايلسه بو قول قذف قولنه معطوفدر او يله اوليحق فعل ماضى اولور و بالزنا قولنه
معطوف اوليحق مصدر اولور (فطالبت بموجه) و خاتون زوجندن قذفك موجبي يعني حدنى طلب ايلسه
(وجب عليه اللعان) زوجك اوزرينه لعان واجب اولور زيرا خاتونه دفع عار ايچون طلب لعان آنك حقيدر
(فان ابى حبس حتى يلاعن او يكذب نفسه فيحد) اگر زوج لعانندن ابا ايدرسه ملاعنه ايدنجه يا خود
كندو نفسى تكذيب ايدنجه حبس اولور اگر كندى نفسى تكذيب ايدرسه حد قذف كبي حد اولور بونده عفو
وابرا و صلح جائز اولمز (فان لاعن وجب عليها اللعان فان ابى حبس حتى تلاعن) امدى اگر زوج ملاعنه
ايدرسه خاتون اوزرينه دخي لعان واجب اولور و اگر ابا ايدرسه خاتون ملاعنه ايدنجه حبس اولور
(او تصدقه) يا خود خاتون زوجنى قذف ايلديكى شيد تصديق ايليه (فان لم يكن الزوج من اهل الشهادة
بان كان عبدا او كافرا او محدودا في قذف وهى من اهلها حد) و اگر زوج اهل شهادندن اولسه عبد
يا خود كافر يا خود تالفه محدود اولقله حابو ككه خاتون اهل شهادت دن اولسه زوج حد اولور
(وان كان اهلا وهى امة او صغيرة او مجنونة او محدودة في قذف او كافرة او بمن لا يحد قذفها فلا حد ولا لعان)
و اگر زوج اهل شهادت دن اولسه حابو كه خاتون جاريه يا خود صغيره يا خود مجنونه يا خود قذفن محدود
يا خود كافر يا خود شول كسندردن اولسه كه انى قذف ايدن حد اولسه مثلا خاتون زانيه اولسه زوج
حد اولمز وما يئلمر نده لعان دخي يوقدر (وصفته ان يبدأ بالزوج فيقول اربع مرات اشهد بالله انى صادق
في ارميتها به من الزنى) ولعانك صفتى ابتدا ر جل بدائل كدر امدى درت دفعه الله شهادت ايدرم كه بن صادق
شول شيد كه زوجيه زانن اول شى ايله رمى ايلدم (وفي الخامسة ان لعنة الله عليه ان كان كاذبا في ارميتها به
من الزنى يشير اليها في جميع ذلك) و بشيخ بسنده اللهم لعنتى رجلك اوزرينه اولسون اگر كاذب اولور ايسه شول
شيد كه زوجيه زانن اول شى ايله رمى ايلدم ديوب جله سند زوجيه طرفنه اشارت ايليه (ثم تقول هى اربع
مرات اشهد بالله انه كاذب في ارمي ماني به من الزنى) اندنصكره خاتون دخي درت دفعه الله شهادت ايدرم كه زوج
كاذبدر شول شيد كه بكار زانن او شمله رمى ايلدى يعني زنا ييله رمى ايلدى (وفي الخامسة ان غضب الله عليها
ان كان صادقا في ارمي ماني به من الزنى تشير اليه في جميع ذلك) بشيخ بسنده اللهم غضبي خاتونك اوزرينه اولسون اگر زوج
صادق اولور سه شول شيد كه بكارى ايلدى زنا ييله ديه و جله سند زوجيه طرفنه اشارت ايليه (وان كان بالزنى
بنى الولد ذكر اه عوض ذكر الزنا) و اگر قذف نفي ولد ايله اولور سه زانن كرى بدلته انى ذكر ايليه (وان كان بالزنى
ونفى الولد ذكر اههما و اگر قذف زنا ونفى ولد ايله اولور سه زوج و زوجيه ايكي سنى دخي ذكر ايلدى لر مثلا ر جل صادق
شول شيد كه بن كارمى ايلدم زنا ونفى ولد دن ديه (فاذا اتلا عن فرق الحاكم بينهما) و اگر زوج و زوجيه ملاعنه
ايلسه لر يئلمر بن حاكم تفر يق ايليه زيرا بنى عليه السلام زمانده بر ر جل خاتونى ايله ملاعنه ايلدي لر و يئلمر بن
تفر يق ايدوب ولدى والده سنه الحاق ايلدى قبل التفر يق بينونت واقع اولماز و آبرلزدن مقدم برى فوت

اولسوارث اولور (وهو طلقة بائنة) ولعان طلقة بائنة در (و ينفى نسب الولد ان كان القذف به) وهو لذك نسبه
 نفى او لنور اكر قذف نفى ولدايله اولور سه (و يلحقه بامه) وقاضى اولودى اناسند الحاق ايدر (فان كذب نفسه
 بعد ذلك حد) اكر زوج بعد الاعان نفسى تكذيب ايدر سه حد اولور وجود حد لازم اولان شينى اقرار
 ايلد يكي ايچون ولعان دن اول دخى تكذيب ايلسه نه حد اولور اما ابانه ايلسه نه حدونه لعان واردر * مثلا
 يازا نيه انت بائن ديسه برشى لازم كلز اعاسن يابن سن يازا نيه ديسه حد اور ياور زيرا قذف بعد البيونة
 واقع اولمشدر (وحل له ان يتزوجها خلافا لابي يوسف) وزوج ايچون اول خاتونى كبر وتزوج ايلك حلال اولور
 ابو يوسف ايچون خلاف واردر انك قتمده بعد الملاءنه تزوجى حلال اولمز زيرا نبي عليه السلام (المتلاعنان
 لا يجتمعان ابدا) حديث شر ينفى استدلال ايدوب حلال اولما سنه ذاهب اولمشدر اما ابو حنيفة وامام محمد
 ديديلر كه مادامكه متلاعنان اوله لاجتماع لرى جائز اولماز اما زوج نفسى تكذيب ايلد كد نصكره ملاءنه لك
 باقى قلمز زيرا زوج اور زينه حدك وجوبى كندونك رجوعيله اولمشدر و بطلان لعان ايسه اقامت حدك
 ضرور تنددر زيرا اصل و خلف ايكيى بر پرده جمع اولمز (وكذا ان قذف غيرها فحد او زنت فحدت) وزوج
 نفسى تكذيب ايدوب حد اولد قد نصكره ملاءنه ايلديكى خاتونى تزوج ايلك حلال اولديغى كى اكر زينه
 زوجه سندن غيرى خاتونى قذف ايلسه و حد اور لسه يا خود خاتون زنا ايدوب حد اور لسه اول خاتونى تزوج
 ايلك حلال اولور و حد ايله اهليت لعان باطل اولور زيرا زوجين ييننده لعان عمر نده بردفعه مشر و عدر
 بوخسه تكرر مشر و ع دكلدر و خاتونك زناسى دخى اخصاننى اسقاط ايدر و اهليت لعان دخى باطل اولور
 مصنفك فحدت قولى قيد اتفاقيدر زيرا خاتونك زناسى جلد سه اسقاط ايدر تكرر ذكر نه حاجت
 يوغيدى اما قذف بونك خلافتجه در زيرا قذف ايله احصان ساقط اولمز حد اور ليجه * فقيه مكى رحمه الله
 تعالى ديمشدر كه تشديدون ايله زنت ديمك زنايه نسبت ايلكدر اول تقدير جه حدك ذكرى شرط اولمش اولور
 (وللعان بقذف الاخرس) و دلسر ك فذنى ايله لعان يوقدر زيرا بى زبلك اشارت ايله قذفى شبهه دن خالى
 دكلدر و شبهه ايله ايسه حد مندري اولور (ولابنى الحمل) نفى حمل ايله دخى لعان يوقدر زيرا اول كسنه قاذف
 اولمادش اولور احتمالدر كه اول مر اوده شيشلاك اوله حمل اوليه (وعندهما يلعان ان اتت به لاقل من ستة اشهر)
 و امامين قتمده ملاءنه ايدر لرا اكر خاتون التى آيدن اقلده منى اولان ولدى كتور رسه (ولو قال زينت وهذا الحمل
 منه لعان اتفاقا) و اكر زوج خاتون نه سن زنا ايلدك و بوحك زنا دندر ديسه زوج اتفاقا ملاءنه ايدر لر زيرا
 لفظ زينت صر يحد بولفظ ايله قذف بولمش اولدى (ولابنى القاضى الحمل) وقاضى حلك نسبه قاذف دن نفى
 ايلز زيرا لعان نفى ولدايله دكلدر بلكه زينت قوليله در (ولو نفى الولد عند التهنئة) و اكر عند التهنئة ولدى
 نفى ايلسه عادتاً تهنيه و ولاد تد نصكره يدى كون ايله ممدوددر (وابتباع آله الولادة صحح ولاعن) و آلت و لادنى
 اشتراك ايلك وقتنده نفى ولدايلسه ولدك نفى صحح اولور ملاءنه ايدر لر (وان نفى بعد ذلك لاعن ولاينفى)
 و اكر زوج ولدك نسبه ايام تهنيه لك مر و رند نصكره و اشتراى آلت و ولاد تد نصكره نفى ايلسه ملاءنه ايدر لر
 نسب ولدى نفى ايد، مز زيرا بو محملارده سكوت اقراردر لعان واجب اولور لكن ولد نفى اولمز (وعندهما يصح
 النفى فى مدة النفاس) و امامين قتمده مدت نفاسك انقضاسنه دكين نفى ولد صحح اولور (وان كان غائبا حل
 علمه كحال ولادتها) و اكر زوج غائب اولور سه انك علمك حالى خاتونك و لادنى حايددر وانك كبيدر يعنى
 خاتون وضع حمل ايلدك، زوج غائب بولسه و مدت كچد كد نصكره خبر دار اولسه زوجك معلوم ايدنديكى
 حالى خاتونك و لادنى حالى كبيدر (وان نفى اول توأمين و اقر بالآخر حد) و اكر زوج ايكيى اولان اولادندن
 اول وجوده كلان ولدى نفى ايدوب صكره كى ولدى اقرار ايلسه اول كسنه حد اولور زيرا ثانى به اقرار ايله
 نفسى تكذيب ايلمشدر (وان عكس لاعن) و اكر زوج اوله اقرار ايدوب ثانى بي نفى ايلسه ملاءنه ايدر لر
 زيرا اوله اقرار ايله عفته مقر اولوب ثانى بي نفى ايلكه قاذف اولمش اولدى (ويثبت نسبهما فيهما)
 ايكسنده دخى ايكيى ولدك نسبه ثابت اولور زيرا ايكيى برماء دن مخلوقدر برينك نسبه ثابت اوليغى
 آخرك نسبه دخى ثابت اولمق ضرور يدر

بو باب عنین بیاندهدر (هو من لا بقدر علی الجماع) عنین شول کسنه در که جاعه قادر اولمیه (او بقدر علی الثیب
 دون البکر) یاخود ثیبه یعنی بکارتی زائل اولمش خاتونه جماع ایلمکه قادر اوله اما بکره قادر اولمیه (فلو اقرانه
 لم یصل الی زه جته) زوج خاتون دعوا د نصکره زوجہ سنه واصل اولمدیفنه اقرار ایلسه (یؤجله الحاکم
 سنه قریه هو الصحیح) حاکم اول کسنه بی مرافعه اولدقلری وقتده سنه قریه ایله تأجیل ایدر صحیح اولان
 دخی بودر سنه قریه اوچیوزالی درت کوندر و برکونک ثلثی و برکونک عشرینک ثلثیدر و حسن روایت
 ایلمشدر امام اعظم خضر تلمی زمان شمر یفلرنده سنه شمسیه ایله دخی تأجیل بیور مشلدر سنه شمسیه
 اوچیوز التمش بش کوندر و ربع کوندر و برسنه تأجیل اولمغه سبب اکر مرض دفع اولمق ممکن ایسه
 فصول اربعه نك برنده دفع اولور زیرا مرض درت شیدندر که بری پرودت و بری حرارت و بری بیوست
 و بری رطوبتدر و سنه نك فصولی ایسه بونلری مشملدر * امدی ربيع حار و رطوبدر و صیف حار
 و یابسدر و خریف بارد و یابسدر و شتا ایسه بارد و رطوبدر چونکه برسنده مرض زائل اولمق ممکن اولسه
 غیری قابل علاج دکلدرد (و یحتسب منها رمضان) و سنه مقدره دن رمضان حساب اولنور (و ایام حیضها)
 دخی ایام حیضی حساب اولنور (لامدة مرضه او مرضها) و زو جك مدت مرضی یاخود خاتونك مدت
 مرضی حساب اولنور (فان لم یصل فیها فرق بینهما ان طایفه و هو طایفه بآئنه) و اگر مقدر اولان سنه ده
 زوج خاتونه واصل اولنر ایسه یعنی جماع ایلمر ایسه قاضی بینلرنی تفریق ایدر یاخود مابینلری تفریق
 اولنور اکر خاتون تفریق طایب ایدر سه و بوتفریق طایفه بآئنه در فسخ دکلدرد زیرا فعل قاضی
 زوجہ مضاف اولمغه کانه زوج بنفسه تطلیق ایلمش کبی اولدی زیرا مقصود اولان خانوندن ظلی دفعدر
 (فلو قال وطأت وانكرت ان قبل البأجیل) و اگر زوج وطی ایلدم دیسه خاتون دخی وطی انکار ایلسه اگر
 اختلاف قبل التأجیل اولور سه اولدخی ثیب یاخود بکر اولمقدن خالی دکلدرد (فان كانت ثیبا او بکر افظرن
 ایلها) امدی اگر زوج وطی ایلدم دیوب خاتون انکار ایتدیکی ثیب اولور سه یاخود بکر اولور سه نساء
 طائفه سی اول خاتونك فرجه نظر ایدر (فان قلن هی ثیب فاقولله مع ینه) امدی اگر ناظره اولان نساء
 بو خاتون ثیدر دیرلر سه یعنی ایله قول زوج کدر زیرا خاتون زوجك اوزر ینه استعناق فرقتی دعوی
 ایدر زوج ایسه انکار ایدر قول منکر کدر یعنی ایله زیرا زوج اصله تمسک اولمشدر که اول اصل سلامتدر
 زیرا بکارت و طمسز دخی ازاله اولور یعنی زائل اولور او یله اولسه احتمال موجود اولمغه قول زوج کدر
 (وان قلن هی بکر اجل) و اگر نساء طائفه سی بو خاتون بکر در دیسه لر برسنه تأجیل اولنور (و کذا ان نکل)
 و ینه تأجیل اولنور اگر زوج یمیندن نکول ایدر سه (وان بعد التأجیل وهی ثیب او بکر) و اگر اختلاف
 تأجیلد نصکره اولور سه حالبو که خاتون ثیب اولسه یاخود بکر اولسه (وقلن ثیب فاقولله) و ناظره اولان
 نساء ثیدر دیرلر ایسه قول زوج کدر یعنی ایله بکری بجر بده فقهاء دیمشدر که طواغک کوچک مورطه سی
 فرجه ادخال ایدر اکر بلا تکلف داخل اولور سه ثیدر واصل اولنر ایسه بکر در و بعضیلر
 دیمشدر که دیواره تبول ایتدیره لر اگر بولی دیواره تجاوز ایدر سه بکر در ایلمز سه ثیدر و بعضیلر دیمشدر
 مورطه بی کسرا دیوب خاتونك فرجه صب اولنه اگر داخل اولور سه ثیدر داخل اولنر سه بکر در (وان قلن
 بخر خیرت) و اگر نسادن ناظره اولان بکر در دیرلر سه خاتون نخییر اولنور (و کذا ان نکل) و اگر زوج یمیندن
 نکول ایدر سه (ومنی اختاره بطل خیارها) و هر نه زمانکه خاتون زوجنی اختیار ایله طلب تفریقده خیاری
 باطل اولور (والخصی کالعین) و خصی عنین کسیدر جمیع احکامده خصی اولدر که ذکر می برنده اولوب خصیتی
 مقطوع اولمش اوله (والمحبوب یفرق فی الحال) و محبوبك خاتون فرقت طلب ایلدکده فی الحال تفریق
 اولنور محبوب ذکر می مقطوع اولاندرد (و حق التفریق فی الامه للمولی عند الامام) و امه حقهده حق تفریق
 مولی ایچوندر ابوحنیفه قنده (ولها عندابی یوسف) و امام ابو یوسف قنده حق تفریق امه ایچوندر
 زیرا وطی امه نك حقیدر (ولاخیار لهما ان وجدت به جنونا او جذاما او برصا خلا فالمحمد) و خاتون
 ایچون خیار یوقدر اگر زوجنده جنون یاخود جذام یاخود برص بولسه امام محمد ایچون خلاف واردرد
 انك قنده خاتون ایچون خیار واردرد (ولاخیار له لو وجد بها ذلك اورثقا او قرنا) و زوج ایچون دخی

خيار يوقدر اكر زوج خانونده جنون و يا جذام و برص بولسه يا خود رتق يا خود قرن بولسه * رتق فرجه لحم كبي برشي اولمقدر و قرن فرجه كك اولمقدر كه دخول ذكره مانع اوله

باب العدة *

بو باب عدتك احكامي بياندهدر (هي تر بص) عدت تر بصدريهني انتظار در (يلزم المرأة الخرة عدة لاطلاق) حره خانونه عدت لازم اولور طلاق ايچون يعني مدخول بها يا خود خلوت صححه اولمش حره خانون مطلقه اولسه عدت لازمدر (او الفسخ) يا خود فسخ ايچون عدت لازم اولور فسخ خيار بلوغ يا خود خيار عتق يا خود عدم كفالت يا خود احد زوجين صاحبسه مالك اولمق يا خود زوجك او غلني شهوت ايله تقبيل التمسك يا خود زوجيندن برينك ردي ايله فسخ اولدقده عدت لازم اولور (ثلاثة قروء اي حيض) اوچ حيض عدت لازمدر اولمكي حيض تفر يق ايچون وثاني حرمت نكاح ايچون وثالث قضيت حر يث ايچوندر (و كذا من وطئت بشبهة) و ينه اوچ حيض عدت چكر شول خانونكه شبهه ايله و طي اولندي مثلا بر كسند خانوني ظن ايدوب و طي ايلك كبي (او بنكاح فاسد) يا خود نكاح فاسد ايله و طي اولندي مثلا نكاح موقت و بلا شهود نكاح كبي ينه اكاخي عدت لازمدر (و فرقت اومات عنها زوجها) و خانون تفر يق اولنسه يا خود زوجي فوت اولسه اوچ حيض عدت چكر (وام ولد عتقت او مات مولاها) وام ولد معتقه اولسه يا خود افنديسي فوت اولسه اولدخي اوچ حيض عدت چكر (ولا يحسب حيض طلقت فيه) و عدتن حساب اولمز شول حيصكه اول حيص ايچنده مطلقه اولمشدر (وان كانت لا تحيض لكبر او صغرا و بلغت بالسن ولم تحض فثلاثة اشهر) و اكر خانون حيص كورر دكل ايسه مجوز يا خود صغيره اولد ايچون يا خود سن ايله بالغ اولوب حيص كورر مزي ايسه * امدى بونارك عدتي اوچ ايدر حق سبحانه و تعالى نه هر شهري ايسه بر حيص مقامنه قائم ايدوب (واللأني يئسن من الحيض من نسا نكم ان ارتبتم فعدتهن ثلاثة اشهر) بيور مشدر و اندن صغير حقتنه (واللأني لم يحضن) بيور مشدر (و الموت في نكاح صحح اربعة اشهر و عشرة ايام) و حره نك موتي ايچون عدتي نكاح صححه درت آي و اون كوندر كرك زوج داخل اولسون كرك اولسون و خانون دخي كرك صغيره اولسون و كرك كبريه و كرك مسله و كرك كتابيه اولسون برابردر (و عدة الامه حيصتان) و جاريه نك عدتي ايكي حيصه در زيرا نبي عليه السلام (طلاق الامه تطليقتان و عدتها حيصتان) بيور مشدر (وفي الموت و عدم الحيض نصف ما للحره) و جاريه نك عدتي موده و عدم حيصه حره ايچون اولان شيك نصفيدر (و عدة الحامل وضع الحمل مطلقا) و حاملك عدتي وضع حيدر مطلقا يعني كرك مطلقه اولسون كرك زوج متوفي اولسون و كرك حره اولسون و كرك امه اولسون برابردر (ولو مات عنها صبي) و اكر فوت اولان صبي ايسه ده عدت وضع حيدر ايدنجه در ابو حنيفه و امام محمد قتنده (و عند ابى يوسف رحمه الله ان مات عنها صبي فعدتها بالاشهر) و ابو يوسف قتنده اكر صبي فوت اولسه اول خانونك عدتي اشهر ايله در يعني درت آي اون كوندر (وان حلت بعد موت الصبي) و اكر صيبك موتند نصركه خانون حامل اولسه مثلا صيبك موتندن التي آيه يا خود دخي زياده ده وضع ايلكك حامل اولسه (فعدتها بالاشهر اجعا) امدى اول خانونك عدتي اشهر ايله در اجعا زيرا خانون وقت موده حامل اولماش اولدي (ولا نسب في الوجهين) و ايكي وجهه دخي ولدك نسبي ثابت اولمز يعني كرك قبل الموت حامل اولسون كرك بعد الموت حامل اولسون زيرا صيبك ماتي يوقدر كه علوق تصور اولنه اكر دينلورسه كه نكاح مالك مقامنه قائم اولور زيرا نبي عليه السلام (الولد للفراس) بيور مشدر بو كاجتواب يرييلور كه نكاح اول زمان مامقانه قائم اولور كه تصور ماء ممكن اوله صبيده ايسه ممكن دكلدر (ومن طلقت في مرض الموت تطليقا رجعا كالزوجة) شول خانونكه زوجك مرض موتنده طلاق رجعيه ايله مطلقه اوله انك عدتي زوجك كيدر (وان كان بائنا تعد با بعد الاجلين) و اكر مرض موتنده مطلقه اولان باين اولورسه ايد اجلين ايله معتده اولور ابو حنيفه و امام محمد قتنده مثلا اول باين اولان خانون عدت طلاقكه اوچ حيض ايدى اول عدت ايچنده يكن رجل فوت اولسه و بو خانونك حيصي بروجهله تمتد اولسه كه عدت و فاتي مجاوز ايلسه يعني ايدبر حيص كورر ميوب اللهي كوندبر حيص كورمكك اوچ حيصي درت آي اون كوندبر تمام كورسه اول ابعدا اجلين

عدت طلاقه اما هر آينه بر حيض كورر خاتون اوليحق تمام اولدين وفات ايلسه بعد اجلين عدت وفات اولور
 عدت طلاقه مرور ايند كونار باطل اولوب عدت وفات ايله معتده اولور (وعند ابى يوسف كالرجعى)
 و ابو يوسف قنده خاتونك عدتى رجعى كيدر اوج حيض ايله عدت چكر (ومن عتقت فى عدة رجعى
 تم كالمرة) وشول جار به كه عدت رجعه ده معتقه اولسه حره كبي عدتى تمام ايدر جار به لك عدتى حره
 عدته انتمال ايدر زيرا رجعه ده هنوز نكاح باقيدر (وان فى عدة بائن او موت فكالامة) واكر عدت
 باينده معتقه اولسه يا خود عدت موده معتقه اولسه انك عدتى ايگسندده دخی امه عدتى كيدر
 حره عدته انتقال اينل زيرا اينوتله وموت ايله نكاح زائل اولديغيجون (وان اعتدت الايسة بالاشهر
 ثم عاددها على عاداتها بطلت وتستأنف بالحيض هو الصحيح) واكر آيسه يعنى حيضدن كسلان خاتون
 اشهر ايله عدت چكسه اندنصكره اول خاتونك دمی عادتى اوزرينه عودت ايلسه اول خاتونك اشهر ايله
 چكديكى عدت باطل اولور و حيض ايله استيناف ايدر صحيح اولان بودر وسن اياس اللى بش باشنده اولان
 خاتوندر و فتوى دخی بونك اوزرينه در (وكذا تستأنف الصغيرة اذا حاضت فى خلال الاشهر) وينه صغيره
 دخی عدتى حيض ايله استيناف ايدر اشهر ايله عدت ماينسندده حائض اولدقده (ومن اعتدت البعض بالحيض
 ثم آيست تعتد بالاشهر) وشول خاتونكه عدتك بعضيسنى حيض ايله معتده اولسه اندنصكره آيسه اولسه
 اشهر ايله معتده اولور بدل ايله مبدل منهي جمع اينك لازم كلسون ايجون مثلاً بر خاتون اوج حيض ايله عدت
 طلاق چكر كن ايكي آيدن اقلده ايكي حيض كورسه اندنصكره دم منقطعه اولوب آيسه اولسه بر آي دخی
 مرور ايلككه عدتى تمام اينل بلكه استيناف ايدوب اوج آي دخی عدت چكر اولكي مرور ايند محسوب اولمز
 اكر محسوب اولورسه بدل ايله مبدل منه جمع اولق لازم كلور بو خود ممنوعدر كذا فى اصلاح الايضاح
 (واذا وطئت المعتدة بشبهة وجبت عليها عدة اخرى وندخلتا) و فچين معتده اولان خاتون شبهه ايله و طي
 اولسه اول خاتونك اوزرينه عدت اخرى واجب اولور وايكي عدت بر برينه تداخل ايدر (وامتراه المرأة)
 وشول حيضكه معتده اولان خاتون شبهه ايله وطئندنصكره كورر (يحتسب منهما) اول حيض ايكي عدتن
 حساب اولور (وتتم الثانية ان تمت الاولى قبل تمامها) وعدت ثانيه بي تمام ايدر اكر ثانيك تمامدن
 اول عدت اولى تمام اولدى ايسه شك يوقدر كه حيضه اولى عدت اولى ايجوندر اما اندنصكره اولان
 ايكي حيضه كه صكره اولمشدر اول حيضه ايكي عدتن اولوب درت حيضه منابنه نأب اولور ايكيسى
 عدت اولى وايكيسى ثانيه ايجوندر و اول حيضه ايله عدت اولى لازم اولور درنجي حيضه لازمدر كه ثاني تمام
 اوله (وابتداء العدة فى الطلاق والموت عقبيهما) وموت و طلاقده عدتك ابتداسى ايكي سنك عقينده در يعنى
 موت و طلاقك عقينده در (وان لم تعلم بهما) واكر خاتون ايكي سنى بلز ايسه دهينه عدت عقيب موت و طلاقدر
 مثلاً بر خاتونك زوجى سفر ده فوت اولسه يا خود تطليق ايلسه و كندو به خبر درت آي اون كوندنصكره
 واصل اولسه خبر واصل اولديغى ساعت آخره زوج ايلسه جا ز در زيرا عدتى منقضيه اولمشدر
 (وفى النكاح الفاسد عقيب التفريق) ونكاح فاسد ده عدتك ابتداسى قاضينك تفر يق عقينده در
 (او العزم على ترك الوطى) يا خود جماع ايلامك اوزره زوجك عز يمشدر * مثلاً تركت و يا خود خليت
 سبيلك ديمك كبي (ومن قالت انقضت عدتى بالحيض فالقول لها مع اليقين ان مضى عليها ستون يوما)
 وشول خاتونكه بنم عدتم حيض ايله منقضيه اولدى ديسه يعنى ايله قول خاتونكدر اول عدت اوزرينه اكر آتمش
 كون كچمش ايسه (وعندهما ان مضى تسعة وثلاثون يوما وثلاث ساعات) و امامين قنده اوتوز طقوز كون
 اوج ساعتدر (وان نكح معتده من بائن) واكر بر كسنه بايندن معتده سنى نكاح ايلسه (ثم طلقها
 قبل الدخول لزم مهر كامل وعدة مستأنفة) اندنصكره قبل الدخول تطليق ايلسه اول كسنيه كامل مهر
 وعدت مستأنفه لازم اولور ابو حنيفة و ابو يوسف قنده (وعند محمد نصف مهر و اتمام الاولى) و امام محمد قنده
 نصف مهر و عدت اولايى اتمام لازمدر زيرا حقيقة دخول يوقدر (ولا عدة فى طلاق قبل الدخول)
 قبل الدخول طلاقه بالاتفاق عدت يوقدر زيرا سببكه دخول ايله مؤكد اولان نكاح ايدى اول ايسه محقق
 دكل و خلوت صححه كه نكاح مقامنه قائدر اولدخی محقق دكل اول اجلدن عدت لازم اولمز (ولا على ذميمة

طلاقتها ذمی) و ذمی تطایق ایلدیکی ذمیه اوزر بنددخی عدت یوقدر اکر معتقد کلرایسه ز یرا ذمیه فرو ع شرعله مخاطبدر حق شرع ایچون واجب دکلدر ز یرا اعتقاد لری یوقدر اکر معتقد ایسه لر ذمیه اوزر ینه عدت واجب اولور بالاتفاق ز یرا عدت حق زوجدر کافره دخی حقوق عباد ایله مخاطبدر (واحر بیه خرجت الینا مسأله خلافالهما) دخی شول حر بیه اوزر ینه عدت یوقدر که مسلم اولدیغی حالده دار اسلامه چیقده امامین ایچون خلاف واردر انلرک قتنده حر بیه عدت چکر اکر حامل اولورسه وضع حمل ایله عدت چکر ز یرا قارنده اولان ولدک نسبی نابتدر * فصل * محمد معتده البائن والموت) خاتون منع اولنور یعنی نعمت نکاحک فوتندن متأسفه اولور اصلده حد منع معنا سنه در یقال احدت المرأة احدادا ای صنعت نفسها حداد دخی احداد معنا سنه در ایکیسی دخی زوجی وفاتندن صکره ترک ز ینده استعمال اولنور معتده باین دخی معتده موت منع اولنور اما معتده طلاق رجعیه ترک ز ینت ایاز ز یرا هنوز نکاحدن اثر باقی اولدیغیچون (اذا كانت مکلفه مسلمة بترك الزینة) فچن خاتون مکلفه و مسلمه اولسه ترک ز ینت ایله منع اولنور (ولیس المزعفر والمصعفر والطیب والدهن والکحل والحناء الامن عذر) وزعفران وعصفر ایله صبیغ اولنور ثوب کیمدن دخی منع اولنور و رایحه طیبه ایله ودهن و کحل وحنایله ز یندن دخی منع اولنور مکر که عذر ایچون استعمال ایله دوا ایچون جمله سنک استعمالی جائزدر (لامعتده العتق والنکاح الفاسد) معتده عتق و معتده نکاح فاسد ترک ز ینت ایله منع اولنور ز یرا بوا یکیسی نعمت نکاحی فوت ایتمدیلر که تأسفه مظهر اولدر * معتده عتق دیدیکی شول ام ولددر که افندیسی کندو بی اعتناق ایله بعده افندیسی وفات ایله اولقراه خاتون ترک ز ینت ایله منع اولنور (ولا یحطب المقتدة) و معتده اولان خاتون خطبه اولنور (ولا بأس بالتعریض) و تعریض لا بأسدر * ابن عباس رضی الله تعالی عنه تفسیر ایدوب دیدیکه تعریضک معنای بودر که برکسته معتده اولان خاتونه بن سنی تزوج انلرک مر ادمدر ز یرا سن حسنا سین و صالحه سین دیوقول این ایله سولیکدر بو ذکر اولنان باین طلاق ایله وعدت وفات ایله معتده اولان حقننده رجعیهده ممکن دکلدر ز یرا هنوز اثر نکاح انده باقیدر * ابن ملک دیمشدر که تعریض انحق عدت وفات ایله معتده اولان خاتونه در بوخسه باین طلاق ایله معتده اولانه دکلدر اکا تعریض زوج اول ایله عداوته مفضی اولور (ولا ینخرج معتده الطلاق من بیتها اصلا) و معتده طلاق اوندن طشره خروج انلرک کیکه و کرک کوندر ز یرا حق سبحانه و تعالیسک (لا ینخرج جوهز من بیوتهن ولا ینخرجن) قول شریعی عدم خروج وجه دلیل قاطعدر (و معتده الموت ینخرج نهارا و بعض اللیل ولا یتبیت فی غیر منزلها) و معتده موت کوندر اوندن طشره چیقار دخی لیلک بعضیسنده چیقار ز یرا معتده موت ایچون نفقه یوقدر او ایله اولنجه طلب معاش ایچون نهار ده چیقمغه رخصت واردر که اولور که خروج تمت اولوب کیمیه قالور انکیچون و بعض اللیل دیدی و کندو منزلندن غیریده بیتوت اینز اما معتده طلاق بوکا مخالفدر ز یرا انک نفقه سی زوج اوزر ینه در اوندن خروجه احتیاج یوقدر (والامة ینخرج فی حاجة المولی) و جاریه معتده افندیسک حاجتی ایچون اوندن خروج ایدر (واعتد المعتدة فی منزل یضاف الیها وقت الفرقة او الموت) و معتده اولان خاتون بر منزلده عدت چکر که وقت فرقتده یا خود وقت موند اول منزل سکنی ایله اول خاتونه مضاف اولمش اولور ز یرا مفسرین حق سبحانه و تعالیسک (ولا ینخرج جوهز من بیوتهن) قول شریعی بیوت سکنی ایله تفسیر ایلشدر (الا ان ینخرج جبرا) مکر که ورته خاتونی جبرا اخراج ایلسدر (او خافت علی مالها) یا خود خاتون مالی اوزر ینه خوف ایله مثلا اکر وقت فرقتده یا خود وقت موند بولندیغی اوده اولورسه مالی ضایع اولق احتمالی خوفی اولسه خاتون اول اوندن خروج ایدر (او انهدام المنزل اولم قدر علی کراهه) یا خود منزلک انهدامنه خوف ایلسد یا خود اولدیغی اولک کراسنی ادا بقداره اولسه خاتون معتده اولدیغی حالده اولزمان اوندن خروج ایدر ز یرا بونلرک جمله سی عذردر (ولا بأس بکینوتها معافی منزل وان کان الطلاق بائنا اذا کان بینهما ستره) و معتده اولان هر آه زوج ایله بر منزلده معاساکن اولسی لا بأسدر اکر طلاق باین ایله اولورسه ده لا بأسدر فچن ایکیسک مایینده ستره اولسه یعنی برده اولسه (الا ان یکون فاسقا) مکر که زوج فاسق اوله اولزمان بر یرده اولق جائز دکلدر (فان کان فاسقا او البیت ضیقا خرجت) اکر زوج فاسق اولورسه یا خود بیت ضیق اولورسه خاتون اول اوندن

حقار ایکیسی بر برده اولمق لایق دکدر چقمسی لازمدر (واولوی خروجه) واولی اولان زوجک اودن
 خروچیدر زیرا خانونک منزله زوجده مکئی واجیدر و زوجک مکئی مباحدر امدی مباحی رعایتدن واجبی
 رعایت اولی در (وان جعلاینها امرأة ثقة تقدر علی الحیولة فحسن) واکر زوج فاسق ایله معتده مایننده
 معتد علم ابر خاتون قیلمسه لر اویله خاتونکه منعه قادره اولسه حسندر * صاحب کافی دیمشدر که اگر قاضی ایکیسنک
 ینتیه بر معتد علمها خاتون تعیین ایلمسه حسندر بقدر الامکان واجبله عمل ایلیک ایچون (ولو ابانها اومات عنها
 فی سفر وینها وین مصرها اقل من مدته رجعت) اگر زوج خاتوننی سفرده طلاق باین ایله تطلیق ایلمسه
 یاخود سفرده زوجه فوت اولسه حالبو که خاتون باین ایله خاتونک شهرنی باین مدت سفردن اقل اولسه
 خاتون شهرنه رجوع ایلمسه کرک یا نجه محرمی اولسون کرک اولسون (وان کانت مسافته من کل جانب)
 وهر جانبدن اگر مسافته سفر اولسه یعنی شهرنی ایله مقصدی یننده هر جانبدن مسافته سفر اولسه
 (بخیرت معها ولی اول) خاتون شهرنی ایله مقصده توجهده مخیر اولور اگر کندوسی ایله ولیسی اولسون
 کرک اولسون (و العود احد) و شهرنه عودا حسندر بقدر الامکان عدتی زوجده تمام ایتمک ایچون (وان کان
 ذلك فی مصر لا یخرج منه مالم تعد ثم یخرج ان کان لها محرم) واکر زوجک فوتی یاخود ابانه سی بر شهرده
 اولورسه خاتون مادامکه عدت چکمینه اول شهردن چقیمه عدت تمام اولدقدنصرکه خروجه ایلمسه
 اگر خاتون ایچون محرم اولورسه (و قال ان کان معها محرم جاز الخروج قبل الاعتداد) و امامین دیدیلر که
 اگر خاتونک محرمی اولورسه عدتدن اول اول شهردن خروجه جاز اولور

باب ثبوت النسب

بواب ثبوت نسبک احکامی بیاننده در (اقل مدة الحمل ستة اشهر) مدت حملک اقلی الی ایدرحق سنخانه
 و تعالینک (و حمله و فصاله ثلاثون شهرا) قولندنصرکه (و فصاله فی عامین) قول شریفی مدت حمل الی آبی
 اولدیغنه حجت قاطعه در بوقول علی و ابن عباس رضی الله عنهما حضرتندن منقولدر (و اکثرها ستان)
 و مدت حملک اکثری ایکی سنه در بزم قمرده امام شافعی قنده حملک اکثری درت سنه در مشهور اولان
 دخی بودر امام مالک بش سنه در دیمشدر و بر روایتده یدی سنه اولمق اوزره ذاهب اولمشدر * روایت
 اولمشدر که ضحاک درت سنه اناسی قرننده یا توب طوغدقدده دیشلری ظاهر اولوب ضحاک ایدردی اول اجلدن
 ضحاک تسمیه اولمشدر و ابن مجلان و ابن ربیع دخی اناسی قارنده درت سنه یا تمشدر و ابن مجلانن روایت
 اولمشدر که ولد اناسی قارنده درت سنه و بعض زمان یدی سنه قالور بعده طوغر اما بزم ایچون دلیل
 قول عائشه رضی الله تعالی عنهدر (لایبقی الولد فی بطن امه اکثر من سنتین ولو نزل مغزل) بیور مشلدر
 بزم مذهبه زده اکثر مدت حمل ایکی سنه در (و من قال ان نکحت فلانة فهی طالق فکجهها فولدت لسته اشهر
 منذ نکحها لزمه نسبه و مهرها) برکسه اگر فلانه بی بن نکاح ایدرسم اول خاتون طالقدر دسه و خاتون
 مزبوری نکاح ایلمسه و خاتون دخی نکاح وقتندن الی ایده ولد کتورسه ولدک نسبی ثابت اولوب خاتونک
 مهری اول کسنه یه لازم اولور (و اذا اقرت المطلقة بانقضاء العدة ثم ولدت لاقل من ستة اشهر من وقت الاقرار
 ثبت نسبه) و اگر مطلقه اولان خاتون عدتی متقضیه اولدیغنه اقرار ایلمسه اند نصرکه الی آیدن اقلده
 ولد کتورسه اول ولدک نسبی ثابت اولور کذبی متیقن اولدیغیچون (وان ولدت لسته لا) اگر وقت
 اقرار دنصره الی ایده ولد کتورسه نسبی ثابت اولمز (وان لم تقر بثبوت ان ولدت لاقل من سنتین) و اگر مطلقه
 اولان خاتون انقضاء عدتی اقرار ایلمسه ولدک نسبی ثابت اولور اگر ولدی ایکی سنه دن اقلده کتورسه زیرا
 حین طلاقده علوقک ثبوتی احتمالی واردر (وان کان لسنتین او اکثرلا) و اگر خاتون ایکی سنه ده یاخود
 ایکی سنه دن اکثرده ولد کتورسه نسبی ثابت اولمز زیرا حدوث حمل بعد الطلاق و طی حرامدن اولمق احتمالی
 واردر (الا فی الرجعی ویکون رجعیة بخلاف البائن الا ان یدعیه فیثبت فییه ایضا و یحمل علی الوطی بشبهة
 فی العدة) الاطلاق رجعیده ولدک نسبی ثابت اولور و ولدک ظهوری رجعت اولور طلاق باین بونک
 خلاقیجه در زیرا حدوث حمل بعد الطلاق اولمق احتمالی واردر مگر که زوج دعوت ایلمسه * امدی
 بویله اولیحق طلاق باینده دخی ولدک نسبی ثابت اولور رجعیده اولدیغی کبی ثبوت عدتده شبهه ایله

وطى اوزر بنه جل اولنور (وان كانت المبانة مر اهقة فان انت به لاقل من تسعة اشهر ثبت والافلا)
 و اگر مبانه مر اهقه اولسه يعنى صغيره اولوب انك مثليتك جماعى ممكن اولسه اگر اول مر اهقه اولان مبانه
 طقوز آيدن اقلده ولدكتورسه اول ولدك نسبي ثابت اولور و اگر طقوز آيدن اقلده كتورميو ب بلكد طقوز
 آيده يا خود دخی اكثرده كتورسه نسبي ثابت اولمز (وعند ابى يوسف ثبت فيما دون سنتين) و ابو يوسف قتنده ولدك
 نسبي ثابت اولور ايكي سنه دن اقلده (ومن مات عنها ان انت به لاقل من سنتين ثبت) دخى زوجى فوت اولان
 خاتون مر اهقه اولورسه ايكي سنه دن اقلده ولدكتورسه نسبي ثابت اولور (وان كانت مر اهقه فلاقل من
 عشرة اشهر وعشرة ايام) و ولد همچون ثبوت نسب اون آى و اون كوندن اقلده در ز بر اعدت وفات درت آى
 اون كوندن و اقل مدت جل ايسه التي آيدر جمله سى اون آى اون كوندن (والافلا) و اگر بومتدن اكثرده
 ولدكتورسه نسبي ثابت اولمز (ولا ثبت ولادة المعتدة) و معتد، اولان خاتونك ولادتى ثابت اولمز
 (الا بشهادة رجلين او رجل واحد) الا ايكي رجلك يا خود بر رجلك و ايكي عورتك شهادتى ايله
 ثابت اولور (وعند هما يكتفى بشهادة امرأة واحدة) و امامين قتنده بر خاتونك شهادتى كفايت ايدر (وان كان
 جل ظاهر او اعترف أزوجه به ثبت بمجرد قولها) و اگر جل ظاهر اولسه يا خود زوج اول جل به اعتراف
 ايسه مجرد خاتونك قوليله و لادت ثابت اولور (وعندهما لا بد من شهادة امرأة واحدة) و امامين قتنده
 بر خاتونك شهادتدن لازمدر (وان ادعتها بعد موته لاقل من سنتين فصدقها الورثة صح في حق الارث
 والنسب هو المختار) و اگر خاتون زوجتك موتند نصركر ايكي سنه دن اقلده ولادتى ادعا ايسه ورثه دخى
 خاتونى تصديق ايسه لر حق ارثه، و حق نسبه و ورثه نك تصديق صحيح اولور مختار اولان بودر (ومن تكح
 فانت بولدلستة اشهر فصاعدا ثبت منه ان اقر بالولادة اوسكت) و بر كسنه خاتونى نكاح ايسه اند نصركره
 اولدخى التي آيده دخى زياده ده بولدكتورسه ولدك نسبي اول كسندن ثابت اولور اگر زوج ولادتى
 اقرار ايدرسه و ياسكوت ايدرسه (وان جمعد فبشهادة امرأة واحدة فان نفاه لاعن) و اگر زوج ولادتى
 انكار ايدرسه بر خاتون شهادتى ايله ثابت اولور و اگر ولدى نفي ايدرسه ملاعنه ايدرزيرا نسب فر اش ايله
 ثابت اولور و منكوحه ولدينك نسبي دعوتسز ثابت اولور و ولد مز بور نفي اولمز الالغان ايله اولور (وان لاقل
 من ستة اشهر لا يثبت) و اگر التي آيدن اقلده ولدكتورسه نسبي ثابت اولمز (فان ادعت نكاحها ضد ستة اشهر
 و ادعى الاقل فاقول لها مع اليمين وعند الامام بلايين) اگر خاتون ولدكتورسه و نكاحنى التي آيدندر
 ديودعوى ايسه و رجل التي آيدن اقلده ديودعوى ايسه * امدى يمينة قول خاتونكدر و امام ابو حنيفة
 قتنده بلايين قول خاتونكدر و ولد نكاحدندر زنا كلدنر (وان علق طلاقها بالولادة فشهدت بها امرأة
 لا تطلق خلافا لهما) و اگر زوج خاتونك طلاقنى ولادته تعليق ايسه و بر خاتون ولادته شهادت ايسه طلاق
 واقع اولمز امامين همچون خلاف و اردر انلك قتنده طلاق واقع اولور (وان اعترف بالجل تطلق بمجرد قولها
 وعندهما لا بد من شهادة امرأة) و اگر زوج جل به اعتراف ايسه مجرد خاتونك قوليله مطلانه اولور و امامين قتنده
 بر خاتونك شهادتدن لازمدر (ومن تكح امة فطلقها فاشتراها فولدت لاقل من ستة اشهر منذ شراها زده
 والافلا) و شول كسنه كه بر جاريه نكاح ايسه و بعد الدخول طلاق بين ايله تطبيق ايسه و عدت همچنده
 ايكن جاريه بى اشترا ايسه و اشترا ايلديكي زماندن التي آيدن اقلده بولدكتورسه اول ولد بلا دعوت رجل
 مز بوره لازم اولور كرك اقرار ايلسون كرك نفي ايلسون و اگر التي آيدن اقلده كتور مزسه بلا دعوت رجل
 مز بوره لازم دكلدر * مثلاً اگر وقت شرا دن التي آيدن اقلده ولدكتورسه علوق شرا دن اول اولوب ولد خاتونك
 حال اعتدادنده واقع او ماش اولور بويله واقع اولان ولد بلا دعوت ثابت اولور حكما فر اش قائم اولد همچيون
 اما التي آيده يا خود ده از بادد، كلورسه ولدملوك اولور و ولدملوك ايسه ثابت اولمز الادعوت ايله ثابت اولور
 بو بابده طلاق كرك رجعى و كرك بى و كرك خلع اولسون برابردر (ومن قال لامته ان كان في بطنك ولد فهومنى
 فشهدت امرأة بالولادة فهى ام ولده) و شول كسنه كه جاريه سنه اگر قارنكده ولد اولورسه اول ولد بندندر
 ديسه و ايه اولان خاتون ولادتى شهادت ايسه جاريه اول كسنه نك ام ولدى اولور ولد كسندونك دعوتى ايله
 ثابت اولور ولادت ايسه قابله نك يعنى ايه نك شهادتى ايله ثابت اولور بومسئله اگر التي آيدن اقلده اولورسه ده

ومن قال لسلام هو ابني ومات فقالت امه انا امرأته وهو ابنه يرثانه (وشول كسبه كه بر غلام ايچون بنم اوغلو مدر ديسه وفوت اولسه واوغلونك اناسي دنجي بن انك خاتونى ايدم ديسه اول اوغلان متوفانك اوغليدر اناسي ايله معا متوفايه وارث اولور لر (فان جهلت حريتها. وقالت الورثة انت ام ولد فلاميراث لها) امدى اكر برخاتونك حريتي بلمسه وورثه سن متوفانك ام ولد يسن ديسه لر خاتون ايچون متوفان ميرات يوقدر اما اوغلان وارث اولور

❖ باب الحضانه ❖

بو باب احكام حضانه بيانده در امدى حضانه كسر حاليه لغه مصدر در معني جهندن صغير و صغيره بي اناسي قبل الفرقة و بعد الفرقة تر بيه ايلكدر (الام احق بحضانه و ولدها قبل الفرقة و بعدها) فرقتدن اول و صكره و لدينك حضانه سنه احق اولان انادر مادامكه محرمدن غيري به تزوج ايليه (ثم امها وان علت) اندنصكره حضانه به احق اولان اناسنك اناسيدر هر نه نقدر على اولور سه ده يعنى هر نقدر يوقارو اولور سه ده (ثم ام الاب) اندنصكره حضانه به احق اولان باباسنك اناسيدر (ثم اخت الولد لابوين) اندنصكره احق اولان و لدك بابا و انا بر قز قز نداشيدر (ثم لام ثم لاب) اندنصكره انا بر قز قز نداشي اندنصكره بابا بر قز قز نداشي احققدر (ثم خاتنه كذلك) اندنصكره خاتنه احققدر قز قز نداشردن زيرا انا جانبندن قريب اولنر بو امر ده يعنى حضانه خصوصنده بابا جانبندن اولان افار بدن اولي و ارجحدر كذلك يعنى لابوين خاتنه اولي و احق اولوب بعده لام بعده لاب اولديغي كبي خاتنه دنجي بو يلجه احققدر يعنى لابوين خاتنه بولن دقده بر طرفدن اولنردن احققدر (ثم عمته كذلك) اندنصكره عمته دنجي خاتنه اولديغي كبي احققدر (و بنات الاخت اولي من بنات الاخ) و لدك قز قز نداشي قز لري ار كك قز نداشي قز لردن اولي در (وهن اولي من العمات) و بنات اخ اولي در عاتدن بنات و عمات و حالات ايچون حضانه يوقدر زيرا انلر محرم دكلدر بونده اصل و قاعده بودر كه و لايت حضانه امهات طرفندن استفاده اولمشدر بوييله اولنجه انا جانبي بابا جانبندن مقدمدر (ومن نكحت غير محرمة سقط حقها) وشول خاتونكه و لدك محرمدن غيري به نكاح ايلسه خاتونك حق حضانه سي ساقط اولور (لامن نكحت محرمة كام نكحت عمه و جدته نكحت جدته) شول خاتونك حق حضانه سي ساقط اولمز كه و لدك محرمني نكاح ايليه شول انا كبي كه و لدك عيسني نكاح ايلدي يا خود شول جدته كبي كه و لدك جديني نكاح ايلدي زيرا بونلر بابا مقامنه قائم اولور (و يعود الحق بزوال نكاح سقط به) و حق حضانه عود ايدر نكاحك زوالى ايله او يله نكاحكه انك سيبيله حق حضانه ساقط اولمش ايدى يعنى حضانه كندونك ايكن و لدك محرمدن غيري بي تزوج ايلسه بعده موت ايله يا خود طلاق ايله نكاح زائل اولسه حضانه عود ايدر (و القول قولها في نفي الزوج) و نفي زوجده قول خاتونكدر يعنى حضانه سي اولان خاتونه سن تزوج ايلدك ديود عوى ايلسه لر خاتون دنجي تزوج ايلدم ديوانكار ايلسه قول خاتونكدر (و يكون الغلام عندهن حتى يستغنى بان يأكل ويشرب ويلبس ويستحي وحده) و غلام حق حضانه اولنلرك قتنده شول زمانه دكين ساكن اولور كه و لدن انلردن مستغنى اوله بالكن اكل و شرب ايلكله و بالكن كيوب و استحا ايلكله زيرا اولد صغير بو احوال ايله مستغنى اولنجه آداب و اخلاق رحال ايله تادب و تخلفه محتاج اولور بابا ايسه صغيرك تاديب و تسوية امور ينه نسادن احقدر (و قدر بتسع سنين اوسبع) و استغنا طقوز سنه يا خود يدى سنه ايله تقدير اولندي تسع و سبده اولان تنوين همزي اولان مضاف اليهدن عوضدر كه سنيدر (ثم بجبر الاب على اخذه) اندنصكره و لدى اخذ بابا جبر اولنور زيرا و لدك نفقه سي بابانك اوزرينه واجب اولديغي ايچون اخذه جبر اولنور (و الجارية عند الام و الجدة حتى يحيض) و جاريه يعنى قز انا و جدته ياننده حيض كورنجه اولور (وعند محمد حتى تشهي كما عند غيرهما و بهفتي الفساد الزمان) امام محمد قتنده حد شهوته بالغه اولنجه ام و جدته ياننده طور مقدر بو ايكيسندن غير ينك قتنده اولديغي كبي اهل زمانك فسادي ايچون بو نكاه فتوى و يرلشدر (ومن لها الحضانه لا يجبر عليها) و حق حضانه سي اولان خاتون حضانه اوزرينه جبر اولنر حضانه دن عجزى اولمق احتمالي ايچون مكر كه و لد آخرك ممه سني و لد مص ايليه يا خود و لدك بو خاتوندن غيري ذى رحم محرمى بولنجه اولن مانده جبر اولنور (وان لم يكن مرأة) و اكر حضانه ايچون خاتون بولنر ايسه (فالحق للعصبات على ترتيبهم) اولن مانده

حق حضانه عصبات ایچوندر عصباتک ترتیبی اوزرینه عصبات نسبه ده اصل یعنی بباتقدیم اولنور اندنصرکه جدهرقدر عالی اولورسه اندنصرکه انا بابا برقرنداش واندنصرکه لابقرنداش تقدیم اولنور اندنصرکه لابوین قرنداشی او غلو اندنصرکه لابقرنداشی اغلو تقدیم اولنور اندنصرکه لابوین عمی واندنصرکه لابوین عمک اوغلو اندنصرکه لابعمک اوغلو تقدیم اولنور (لکن لاتدفع صبیة الی عصبه غیر محرم کابن العم ومولی العتاقه) لکن صبیة محرم اولیا ان عصبیه ویرلمز ابن عم ومولی عتاقه کبی زیرابونلر محرم دکلدردر (ولالی فاسق ماجن) صبیة فاسق ماجنه دخی ویرلمز فاسق ماجن شول کسنده دیرلر که افعانده مبا لاتی اولیه و عاری اولیه (وان اجتماع فی درجه) واکر عصبات یعنی حضانه به احق اولنلر بردر چده جمع اولسدلر (فاورعهم اولی ثم اسنهم) صاحب اوزر اولنلر اولی در اندنصرکه اسن اولنلری الی در (ولاحق لامة وام ولد فی الحضانه قبل العتق) وچار به وام ولد ایچون حضانه ده قبل العتق حق حضانه یوقدر (والذمیة احق بولدها المسلم مالم یخف علیه الف الکفر) وحق حصانه ده ذمیة خاتون مسلم اولان ولدنه احقدر مادامکه ولد اوزرینه کفر ایله الفت خوفی اولیه اکر الف کفر خوفی اولورسه احق اولمز (ولیس للاب ان یسافر بولده حتی یتبلغ حد الاستغناء) و بابا ایچون ولدی ایله مسافرت ایلک یوقدر زیرابومسافرتده حق حضانه صاحبه سی خاتونک خقی ابطال واردر حتی حد استغناء به بالغ اولنجه (ولاللام) وانا ایچون دخی ولد ایله مسافرت ایلک یوقدر زیرابونده بابا به ضرر واردر (الالی وطنها وقد تزوجها فیه) الاکتدو وطنه که آنده خاتون تزوج ایش ایدی اولیره مسافرت ایلک واردر (ان لم یکن دار الحرب) اکر خاتون تزوج ایلدیکی وطن دار حرب اولمز ایسه مسافرت ایدر (ولیس ذلك لغير الام) ولد ایله وطنه مسافرت اادن غیر ایچون یوقدر مثلاً قرنداش ایله مسافرت ایلک یوقدر مکرکه ولدک باباسنک اذن اوله (وان کان ذلك بین المصرین او القرینین ما یمکن الاب ان یطلع علیه و یتیم فی منزله فلا بأس به) واکر وطن ایکی مصر یا خود ایکی قریه مایننده اولسه ماینی برمسافره اولسه که بابا واروب ولدیته مطلع اولوب وینه کتدو منزله یتوتت مکن اوله * امدی بو یله اولیحق اناسی ولدایله بومقوله محله سفر ایلک لابأسدر (وکذا النقلة من القرية الی المصر) وینه قریه دن مصره نقل ایلک لابأسدر (بخلاف العکس) عکس بونک خلافتجه در یعنی مصر دن قریه به نقل جائز دکلدر زیرابونقلده ضرر واردر صغیره احلاق اعراب ایله متخلق اولمق احتمالی اولد یغیچون (ولاخیار للولد) وحق حضانه ده ولد ایچون خیاری یوقدر امام شافعی قنده واردر

باب النفقة

بو باب نفقه بیاننده در ونفقه اسمدر اتفاق معنانه (نحب النفقة و الکسوة و السكنی للزوجة علی زوجها ولو صغیرا) خاتون ایچون نفقه وکسوه و سکنی زوج اوزرینه در اکر زوج صغیر ایسه ده زیرامانع وطی خاتون طرفندن دکلدر (مسلمة کانت او کافرة کبيرة او صغیرة توطأ) زوج مسلمه اولسون یا خود کافره اولسون کرک کبیره اولسون کرک وطی اولنور صغیره اولسون زوج اوزرینه نفقه سی واجبدر اما وطی اولنمز صغیره اولور ایسه نفقه سی واجب دکلدر صغیره کرک زوجک منزله اولسون کرک کتدو منزله اولسون (اذا سلمت نفسها فی منزله اولم تسلخ لهما و لعمد طایبه) زوج اوزرینه نفقه واجب اولور چن خاتون نفسی زوجک منزله تسلیم ایسه یا خود نفسی تسلیم ایسه کتدویه مهر معجل دن لازم اولان حق ایچون یا خود زوجک عدم طلبی ایچون بو صورتلر کجمله سنده نفقه واجب اولور (وتفرض النفقة کل شهر و تسلیم لهما) و نفقه شهر شهر ده خاتون تقدیر اولنور و تسلیم اولنور * مسوطه ذکر اولمشدر که نفقه ده در جائک حالی اعتبار اولنور مثلاً اهل حرفندن اولورسه کون بکون و یرمک کر کدر اکر بچاردن اولورسه آی بای و یرمک لازمدر اکر اکنجی اولورسه سنه بسنه و یرمک لازمدر زیراکتدو حاللرینه انسب اولان بودر (والکسوة کل ستة اشهر) وکسوه هر التی آمده بر فرض اولنور اختلاف بر دو حر التی آبی مقتضیدر (وتقدر بکفايتها بلا اسراف ولا تقیر) و نفقه خاتونه کفایت مقداری تقدیر اولنور اسراف و تقیر سز زیراحضرت رسول صلی الله تعالی علیه وسلم ابی سیمانک خاتونی هنده (خذی من مال زوجک ما یکفیک و ولدک لامل و ف) دیو بیوردیلر دخی بو نفقه ده حد معین و قدر اختلاف اوقات و طایعه ادنی و اعلی حسبیه مختلف اولد یغیچون

او بيله او آنچه نفقه ده وسط اعتبار اولنور (و معتبر في ذلك حالهما في الموسر بن حال اليسار وفي المعسر بن حال الاعسار) و تقدير نفقه ده زوج و زوجه نك حالي اعتبار اولنور زوج و زوجه موسر بن اولد قلري حاله حال يسار لرئ اعتبار اولنور معسر بن اولد قلري حاله حال اعسار لرئ اعتبار اولنور * و امام محمد اعتبار ايسار در لكن كلام عر بده ايسار كليوب يسار كيشدر ديو نقل ايشدر (وفي المختلفين بين ذلك) و زوج و زوجه نك حالري مختلف اولسه يعني زوج دولتو خاتون فقيره اولسه يا خود خاتون دولتو زوج فقير اولسه ايكي سنك ما بين اعتبار اولنور (و القول له في اعساره في حق النفقة و البينة لهما) و حق نفقه ده زوج نك اعسار نده قول زوج ايجوندر بينه خاتون ايجوندر زيرا خاتون مدعيه در شاهد اكا لازمدر (و فرض عليه نفقة خادم واحد لها لوموسرا) و زوج اكر دولتو ايسه اوزر ينه خاتونك و خاتونه لايق بر حاديه نك نفقه سي تقدير اولنور (و عند ابي يوسف نفقة خادمين) و ابو يوسف قنده ايكي خادمك نفقه سي فرض اولنور (و لوموسرا لا يلزمه نفقة الخادم في الاصح) و اكر زوج فقير اولور سه اصمحر و ايتده خادمك نفقه سي زوج اوزر ينه لازم اولمز (و لو فرضت لعساره ثم ايسر فخاصته تم لها نفقة اليسار) و اكر نفقه زوجك حال عسار نده تقدير اولسه اندنصكره دولتو اولسه و خاتون خصومت ايلسه قاضي خاتون ايجون نفقه ايسار تمام ايدر زيرا مقدا تقدير نفقه عذر ايله اولمش ايدي چونكه عذر زائل اولدي اولمكي تقدير باطل اولدي (بالعكس تلزم نفقة العسار) و يوقاروده ذكر اولنان مسئله نك عكسنده رجله نفقه عسار لازم اولور مثلا دولتو ايكن نفقه ايسار تقدير اولسه بعده فقير اولسه نفقه عسار لازم اولور (و لا نفقة لاشرة خرجت من بينه بغير حق) و ناشزه خاتون ايجون نفقه يوقدر او بيله خاتونكه زوجك يتندن بغير حق خروج ايله اما اوندن خروج ايليوب او ايجنده تمكنا ايند خاتون بونك خلافتجه در يعني نفقه لازمدر زيرا طوعا و طئه قادر اولمز ايسه كرها قادر در (و محبوبه بدين و مريضه لم ترف و معصوبة و صغيرة لا تو طأ و حاجة لادعه) و دين ايله محبوبه اولان خاتون ايجون و زفاف اولميان مريضه ايجون و معصوبه و و طئي تمكنا اولميان صغيره و زوجي معا اولميان حجه كيدن خاتون ايجون نفقه يوقدر ابو يوسف قنده حجه كيدن خاتونه نفقه لازمدر زيرا اقلت فرض عذر ادر (و لو حجت معه فلها نفقة الحضر لا السفر و لا الكراء) و اكر خاتون زوج ايله حج ايلسه خاتون ايجون نفقه حضر و ادر و نفقه سفر و كراء واجب دكلدر (و لو مرضت في منزله فلها النفقة) و اكر خاتون زوجك منزلنده مريضه اولسه خاتون ايجون نفقه و ادر (و لو مرضت في بيتها و زفت مريضه) و اكر خاتون كندى اونده مريضه اولسه و مريضه اولديغي حالده زفاف اولسه نفقه واجب اولمز * و زاهدي بحر محيطدن نقل ايدوب ذكر ايشدر كه خاتون نفسني كوندز تسليم ايدوب كيجه تسليم ايلسه يا خود كيجه تسليم ايدوب كوندز تسليم ايلسه نفقه مسمحق دكلدر زيرا تسليم ناقصدر نقصان اوزره اولمقله نفقه به مسمحق دكلدر (و لا يفرق بينهما لعجزه عن النفقة و توثر بالاستدانة تحميل عليه) و زوجك نفقه دن عجزى ايجون خاتون تفريق اولمز استدانه ايله امر اولنور زوجك اوزر ينه حواله اولمقل ايجون * مثلا قاضي زوجك نفقه دن عجزى ايجون خاتونى تفريق ايجن بلكه و رسي به طعام اشترا ايله اجه سنى زوجك اوزر ينه حواله ايله ديو امر ايدر (و لا يجب نفقة مدة مضت الا ان يكون قضى بها او ترا ضيا على مقدارها) و خاتونك مرور ايند مدتك نفقه سي واجب اولمز مكر كه اول نفقه خاتون ايجون حكم اولمش اوله يا خود اول نفقه نك مقدارى اوزر ينه ايكي طرف دن صلح اولنه زيرا صلح قضا كيدر بلكه دخى اقوادر (و لو مات احدهما او طلقت بعد القضاء او التراضى قبل قبضها سقطت الا ان تكون استدانت باهر قاض) و اكر زوجينك برى فوت اولسه يا خود بعد القضاء يا خود بعد التراضى نفقه قبضندن مقدم مطلقه اولسه نفقه ساقط اولور زيرا صلح و هديه در صلح و هديه موت ايله ساقط اولور موت ايله ساقط اولديغي كبي طلاق ايله ده ساقط اولور قاضينا نده طلاق ايله ساقط اولسنده علما نك اختلافى و ادر استدانه به مراجعت ايتسون مكر كه قاضي امر ايله استدانه اولمش اوله زيرا امر قاضيله استدانه ايلسه موت و طلاق ايله ساقط اولمز (و لو عجل لها النفقة او الكسوة لمدة ثم مات احدهما قبل تمامها فلارجوع خلافا لمحمد) و اكر زوج خاتون ايجون نفقه بي يا خود كسويه بر مدت ايجون تعجيل ايلسه

یعنی پیشین و زسه اندن صکره ایکیسندن بری پیشین ویریلان مدتک تماخذن اول فوت اولسه رجوع یوقدر
 یعنی ویریلان شی طلب اولنر امام محمد ایچون خلاف وادرائک قنده مابق حساب اولنور (واذاتر وچ الابد
 بالاذن) و فجن عبد مولاسنک اذنیله تزوج ایلسه (فنفقته ایدین علیده) امدی خاتونک نفقه سی عبد اوزرینه دیندر
 (یباع فیله مره بعد اخری) اولدین مذکورده بردفعه بیع اولدقدن صکره بردخی بیع اولنور * مثلاً بر عبد
 مولاسنک اذنیله تزوج ایلسه اوزرینه نفقه دن بیک درهم جمع اولسه و برکنسه عبد مزبورک اوزرنده
 نفقه دن بیک درهم اولدیغنه عالم اولسه و عبدک قیمتی بشیوز درهمه اشترایلسه عبد مزبورده باقی قیلان
 بشیوز درهم ایچون تکرار بیع اولنور بوندن صکره تکرار نفقه ایچون دین ایدنسه او چ دفعه درت دفعه
 بیع اولنور (ولباع فی دین غیرها الامر) و عبد نفقه دن غیری دینده بیع اولنر ایچق بردفعه بیع اولنور (وعلی
 الزوج ان یسکنها فی بیت خال عن اهلها و اهلها) و زوج اوزرینه واجب اولور که خاتوننی کند و اهلندن و خاتونک
 اهلندن خالی بر او ده اسکان ایلیله زیرا سکنی دخی خاتونک کفایتندن نفقه کبی حاجبو که حق سبحانه و تعالی
 سکنایی دخی نفقه ده مقررنا ذکر ایدوب واجب قیلسدر شول حیثیله که ابن مسعود رضی الله عنه (اسکنوهن
 من حیث سکنتم من وجدکم و انفقوا علیهن من وجدکم) دیوقرآت ایلدی (ولو ولده من غیرها لابرصاها)
 و اگر زوجک غیری خاتوندن ولدی اولور سه ده اندن دخی خالی اولمق کر کدر مکر که خاتونک رضاسیله اوله
 (ویکفیهما بیت مفرد من دار اذا کان له غلق) و خاتونه داردن بر بیت کفایت ایدر فجن اول بیت ایچون غلق اوله
 یعنی کلیدی اوله اگر کلیدی اولور ایسه بر بیت کفایت ایدر زیرا مقصود بونکله حاصل اولور (وله منع اهلها
 ولو ولدها من غیره عن الدخول علیها) و زوج ایچون خاتونک اهلنی و کندودن غیری زوجدن اولان او غلو
 دخی اولور سه آتی دخی خاتونک اوزرینه دخولدن منع ایلک و اردر (لا من النظر الیهما و الکلام معهما
 متی شاءوا) و زوج خاتونک اهلنی و ولدنی هر نه وقت دیلر ایسه نظر دن و خاتون ایله تکلم ایلکدن منع ایلک
 یوقدر اگر منع اولسه قطع رحم لازم کلور اول اجلدن نظر و تکلمدن منع ایلک یوقدر * فقیردیر مکه ظاهر بودر
 خاتونه نظر و کلامدن منع اولنر ایلمی محارمیدر اگر چه کتب فقهیه ده بوکا تعرض یوقدر مراد بویله اولسه
 محارمدن غیر بیک نظری و تکلمی جاز اولور دی بوخود نامشروعدر (و الصبیح انه لا ینعها من اخرج
 الی الوالدین و دخولهما علیها فی الجملة مره و فی غیرهما فی السنة مره) و قول صحیح بودر که زوج خاتوننی
 هر جمعه کوننده بر کره و الدینه خروجدن و والدینی کندی اوزرینه دخولدن منع ایلر و بو ایکیسندن غیری
 محارمده سنده بر کره خاتونک اولندن انلره خروجنی و انلرک دخولنی منع ایلر * قاضی خاندن مسطوردر که زوج
 خاتوننی هر جمعه و الدینی زیارتدن منع ایلر منع اولنان کیمه مسیدر و جمله مشایخ دخی بو کلامی اخذ ایلشدر
 و فتوی دخی بونک اوزرینه در (و تفرض نفقه زوجة الغائب و طفله و ابویة فی مال له من جنس حقهم عند مودع
 و مضارب او مدیون یقر به و بلز و جیه او یعلم القاضی ذلك و یحلفها انه لم یعطها النفقة و یاخذ منها کفیلاً)
 و غائبک زوجه سنه و طفله و ابوینه نفقه فرض و تقدیر اولنور غائبک مالندن یعنی قاضی غائب اولان کسنه نک
 زوجه سنک نفقه سنی و طفلنک و بابا و اتاسنک نفقه لر بی غائبک مالندن تقدیر ایلده او یله مال که نفقه صاحب لر بیک
 حقلری جنسندن اوله درهم و دنانیر و طعام و کسوه کبی او یله مالکه اما تنده اوله یاخود مضاربیه ده اوله
 یاخود مدیوننده اوله که مال و خاتونک زوجیتنه مقرر اوله یاخود مال و نکاح و نسب قاضینک معلومی اوله نفقه
 تقدیر ایدر * زیرا علم قاضی حجتدر انکله قضا جازدر و قاضی خاتونه زوج کندو به نفقه و برمدیکنه مین و برر
 و خاتوندن کفیل اخذ ایلر (فلوم یقر و بالزوجیه ولم یعلم القاضی بها فاقامت البینه لایقضی بها) اگر مودع
 و مضارب و مدیون هر بری زوجیه اقرار ایلسه لر و قاضی دخی زوجیتی بلسه و زوجیه بینه
 اقامت ایلسه نفقه ایله قضا اولنر زیرا غائب اوزرینه قضا جاز دکلدر (و کذا لوم یخلف مالاً فاقامت البینه
 علی الزوجیه یفرض لها النفقة و یامرها بالاستدانة علیه لایسمع القاضی بینتها) و بینه زوجیتنه قضا اولنر
 اگر زوج اکمال قومسه زوجدر زوجیت اوزرینه یعنی زوجیه سی اولدیغنه بینه اقامت ایلسه که قاضی کندو به
 نفقه تقدیر ایلک ایچون زوج اوزرینه استدانه ایله امر ایلک ایچون قاضی خاتونک بینه سنی استماع ایلر
 (و عند زفر یسمعهما لفرض النفقة لاثبوت الزوجیه و هو المعمول به الیوم و المختار) و امام زفر قنده نفقه تقدیری

ایچون خاتونک ینده سنی استماع ایدر اما زوجیتی اثبات ایچون استماع ایازو بونفقہ ایچون استماع ایدوب نکاح
 ایچون اولماق الان معمول به و مختار اولان بودر (و بحب النفقة والسکني لمعتدة الطلاق ولو باناً) ونفقہ
 وسکني طلاق ایله معتده اولان خاتون ایچون واجب اولور اگر طلاق باین ایسه ده ز برانفقہ جزاء احتیاسدر
 اول ایسه عدته باقیدر (و المفرقة بلا معصية كخيار العتق والبلوغ والتفریق لعدم الکفاة) و بلا معصية تفریق
 اولنان خاتون ایچون دخی نفقه وسکني واجب اولور خیار عتق و خیار بلوغ کبی وعدم کفاة ایچون تفریق
 اولنان خاتون دخی نفقه وسکني واجب اولور (للمعتدة الموت والمفرقة بمعصية كالردة وتقبل بن الزوج) معتده موت
 ایچون نفقه وسکني بوقدر ومعصیت سببیه تفریق اولنوب معتده اولان خاتون ایچون دخی نفقه وسکني بوقدر اول
 معصیت ردت کبی و زوجک اوغلانی او یمک کبی امامتده معتده اولان خاتون ایچون عدم نفقه یه سبب خاتونک
 احتیاسی حق رجل دکلدر بلکه حق شرعدر امامتده ایچون نفقه اولسنی شیخ الاسلام بسوطنده دیشدر که
 مرتده نک نفقه سی اولزمان ساقط اولور که زوجتک حبسندن خروج ایدر سه اگر اندن خروج ایچوب عدتی اوئده
 کجور سه نفقه سی ساقط اولمز کذا فی العنایة (ولو اردت مطلقه الثلاث تسقط نفقتها لاولمکنت ابنته) و اگر اوج
 طلاق ایله مطلقه اولان خاتون مرتده اولسه نفقه سی ساقط اولور اگر زوجک او غلونه تمکین ایدر سه نفقه ساقط
 اولمز زیر ابوا یکسک یننده فرق بودر که طلاق ثلاثه ایله اولان فرقتده ردت وتمکین عمل ایازو ابوقدر واردر که
 مرتده توبه ایدنجه حبس اولنور محبوسه یه ایسه نفقه بوقدر تمکین و یرن خاتون ایسه حبس اولنمز مایتنرنده فرق
 انجق بوقدر اولدی زیر امرتده زوجک اوئدن چقمیوب انده حبس اولنور سه نفقه سی لازم ایدیکي مقرردر بوقار و ده
 ذکر اولندیغی اوزره * فصل * ونفقة الطفل الفقير علی ابيه لا یشترک فیها احد کنفقة الابوين و الزوجة
 و طفل فقيرک نفقه سی باباسی اوزر یندر نفقه ده بر احد بابایه مشارک اولمز ابویتک نفقه سی ولد اوز ینه و زوجتک
 نفقه سی زوج اوزر ینه اولدیغی ونفقہ بالکن بابا اوزر ینه اولدیغی ظاهر الروایه قولیدر اما ابوحنیفه دن روایت
 اولمشدر که نفقه بابا و انا اوزر ینه میراث حسی اورر ینه اثلاثدر زیر احق سبحانه و تعالی نک (وعلی الوارث مثل
 ذلك) قولی بونی مؤیددر اما وجه ظاهر حق سبحانه و تعالی نک (وعلی المولود له رزقهن و کسوتهن قول شرعیفیدر
 دینمشدر که وجه استدلال بودر که رزق ولد بابا اوزر ینه واجب اولسی ولد سببیه در اوله اولیحق ولدک رزقی
 بابا اوزر ینه اولسی بطریق اولی در زیر حکم مشتق اوزر ینه ترتب ایلدی چکنکه حکم مشتق اوزر ینه
 ترتب ایلسه مشتق منهک علیته دلیلدر نتکیم حق سبحانه و تعالی نک السارق و الزانی قول شرعیفنده
 واقع اولمشدر اما ابو کلامده نظر واردر زیر اوجه نک نفقه سی زوج اوزر ینه اولسنه علت احتیاسدر بونده غیر
 شیء علت اولمق جائز دکلدر معلول واحد اوزر ینه ایکی علت وارد اولمشدر اما بوجواب علت ولادتدر زیر
 وجوب نفقه ده مؤثردر زیر سبب بین الزوجین و الولد وصل اولان جزیتدر کندو نفسنه نیجه واجب ایسه
 جزئیه دخی اولیجه واجب اولور و احتیاس ایسه علتک علیتدر و مصنف طفلی فقیر ایله قید ایلدی اگر طفلاک
 مالی اولور سه نفقه سی کندو مالندندر و اگر غایبه مالی و ارایسه بابایه سن نفقه سن و یر بعده مالی کلده
 رجوع ایله دیوامر اولنور اگر قاضینک امری اولمدین اتفاق ایدر سه حکمده رجوع قادر اولمز مگر که
 اشهاد ایش اوله اگر بابا مملوک اولور سه اوزر ینه ولد ایچون نفقه بوقدر اگر طفل مملوک اولور سه مولاسی
 اوزر ینه در کرک باباسی حر اولسون کرک عبد اولسون کرک مدبر اولسون (ولا یجبر امه علی ارضاعه)
 ولدک امی ارضاع اوزر ینه جبر اولنمز البته طغور دینک اوغلانی امردر دیوجبر اولنمز و اگر دینلور سه که
 حق سبحانه و تعالی نک (ووالدات یرضعن اولادهن حولین کاملین) قول شرعیفک خود معنای و والدتک
 ارضاعته دلیلدر جواب و یر یلو که حق سبحانه و تعالی نک (یرضعن) قولک معنای و الدله لک فعلندن اخباردر
 یعنی ایشلد کلری زمان بویله ایشیه لر دیکدر اگر معنای امر ایسه ده یا خود ندب اوزر ینه محمول اوله
 (الاذا تعینت) مگر که امر ارضاع ایچون متعین اوله اندن غیر یر مر ضعه بولماق ایله یا خود ولد اناسندن
 غیر یر کسته نک معنی قبول ایلمک ایله متعین اولدقده ارضاعه جبر اولنور (ویستاجر الاب
 من تر ضعه عندها) و بابا امر ضعه خاتونی استیجار ایدر که اناسک یا ننده ارضاع ایله عندها قولی خاتون

ولذلك كندی باندہ اولمسی مر ادا یلد كده در ز یر احق حضانه كندونكدر باباسی انك حقی ابطاله مالك اولمز
 (ولو استأجرها وهي زوجته او معتدته من رجعي لترضع ولدها لا يجوز) الاب ولدك امی و لدی ارضاع ایچون
 استیجار ایسه حالبو كه خاتون كندونك زو جدسی یاخود طلاق رجعیدن معتده سی اولسه استیجار جائز
 اولمز ولدك ارضاعی امی اوزرینه و حضانه مسخقددر ز یر احق سبحانه و تعالیك (و الوالدات یرضعن
 اولادهن) قول شریفی صیغه خبر ایله امر در مؤكدر احتمال عجز ایله معدوده اولدی چونك اجرتنه اقدام
 ایدیك قدرتی اولدیغی ظاهر اولوب فعل ارضاع كندونك اوزرینه واجب اولور اجر لازم اولمز
 (وفي معتدة البائن روايتان) و معتده باینده ایکی روایت واردر برروایتد، جائز دكلدر برروایتد، استحسانا
 جائزدر (و بعد العدة يجوز وهي احق ان لم تطالب زیادة علی الغیر) وعدتد نصره استیجار جائزدر حالبو كه
 ارضاعده انا ولده اقدر اگر غیر نك اوزرینه اجرتی زیاده طلب ایجازسه (ولو استأجرها وهي زوجته
 لا رضاع ولده من غيرها صح) و اگر بابا آخر خاتوندن ولدنی ارضاع ایچون كندو خاتونی استیجار ایسه
 صحیحدر ز یر خاتونه ولدمن بورك ارضاعی دیانه واجب دكلدر اول تقدیرجه سائر لکی اجنبیه اولمش اولور
 (و نفقة البنت بالغة والابن زمتا علی الاب خاصة و به یفتی) و بالغه قزك و كوترم او غلنك نفقه سی خاصة بابا
 اوزرینه در وقتوی دخی بوقوله در ز یر احق سبحانه و تعالیك (و علی المولود له رزقهن) نظم شریفی بوقولی
 مؤیددر و بوقلامده رمز واردر كه كسیدن عاجز اولانك نفقه سی بابا اوزرینه در او یله اولیچق معتوه
 و متشیخ الاعضاء و طالب علم داخل اولمش اولور (و قیل علی الاب ثلثاها و علی الام ثلثها) و دینلد یكه بابا
 اوزرینه نفقه نك ثلثانی و ام اوزرینه ثلثی لازمدر بوقول خصاف و حسنك ر و ایددر و خصاف و حسنك
 ثلثان و ثلث روایتی ایله ولدصغیرك نفقه سی خاصة اب اوزرینه اولمسك ماینسده وجه فریق بودر كه صغیره ده
 بابا ایچون ولایت و مؤنت جمع اولدی حتی صدقه فطری دخی بابا اوزرینه واجب اولمغه كندی نفسی
 منزله سنده اولدی اما كبره ده بانك ولایتی بوقدر بالغ اولدیغی ایچون بو تقدیرجه سائر محرم كبی اولوب
 نفقه سی میراثی اعتباریله اولور (و علی الموسر یسار ا یحرم الصدقة نفقة اصوله الفقراء بالسوية بین الابن
 و البنت) و كندو به صدقه حرام اولان یسار ایله موسر اولان ولد اوزرینه اصول فقر اسك نفقه سی اوغل
 و قز یسنده كندولره علی السویه واجب اولور اصول فقر ایدیگی ابوبن واجداد و جداندر (و یتبر فیها
 القرب و الجزية لا الارث) و وجوب نفقه ده قرب و جزئیات اعتبار اولنور ارث اعتبار اولمز (فلو كان له بنت
 و ابن فنفقة علی البنت مع ان ارثه لهما) اگر بر كسنه نك بر قزی و برده او غلنك او غلی اولسه اول كسنه نك
 نفقه سی قز نك اوزرینه در حالبو كه اول كسنه نك ارثی ایکیسی ایچوندر (ولو كان له بنت بنت و اخ
 فنفقة علی بنت البنت مع ان كل ارثه للاخ) و اگر اول كسنه ایچون قز نك قزی و بر قز نك اولسه انك
 نفقه سی قز نك اوزرینه در حالبو كه اول كسنه نك جهله ارثی قز نك ایچوندر بو باده ارثه اعتبار
 اولوب قرب جزئیته اعتبار اولدی (و علیه نفقة كل ذی رحم محرم منه) و جهله ذی رحم محرم اولان كسنه نك
 نفقه سی موسر اوزرینه واجب اولور (و ان كان فقیرا او صغیرا او انثی اوزمتا او امی او لایحسن الكسب لخرقة
 اولكونه من ذوی البیوت او طالب علم) و اگر ذی رحم فقیر یاخود صغیر یاخود انثی یاخود كوترم یاخود امی
 اولور سه یاخود طالب علم اولدیغی اجلدن بر خوشبجه كسبه قادر اولمیه و یاخود ذوی البیوتدن اوله و یاخود خالی
 ذهن اولمغه كسبه مقتدر اولمیه و بوقوله ذی رحم محرمك نفقه سی موسر اوزرینه واجب اولور و حرقة ضم حا
 ایله و ر ا مهمله و قاف ایله احق معانسه در و حرقة فایله فساد عقل معانسه كلور و ذوی البیوت شریف و عظیم
 اولمقدن كنیاهدر (و یجبر علیها) و موسر اولان كسنه امتناع ایدر سه نفقه اوزرینه جبر اولنور (و تقدر بقدر
 ارث) و نفقه بقدر الارث تقدیر اولنور (حتی لو كان له اخوات متفرقات) حتی اگر فقیر ایچون اخوات متفرقه سی
 اولسه یعنی لایوبن و یاخود لام و لاب قز قز نك شلری اولسه فنفقه علیهن اخاسا) اول كسنه نك نفقه سی
 اخوات اوزرینه در اخاس اوله رق (كما یرث منه) اخوات اول كسنه دن وارث اولدق لری كبی نفقه
 تقدیر اولنور * اصل مسئله التیدندر لكن بشه رد اولنوب او یچ ثلث لایوبن قز قز نك اولمغه و بر ثلث بابا
 بر قز قز نك اولمغه و بر ثلث انا بر قز قز نك اولمغه و بر یلور (و یتبر فیها اهلیة الارث لاحقیته) و نفقه ده اهلیت

ارث اعتبار اولنور یو خسه حقیقت ارث اعتبار اولنمز اهلیت ارث ایله هر اداسباب حرماندن بری ایله محروم اولمیاندر اسباب حرمان در تدر بری قتل و بری رقیت و بری اختلاف دین و بری اختلاف داریندر (نفقه من له خال و ابن عم علی خاله) امدی شول کسنه نك خالی یعنی دایسی و ابن عمی اولسه اول کسنه نك نفقه سی خالی اوزرینه در اگر میراث بالکلیه عیسی او غلنه ایسه ده (و نفقه زوجة الاب علی ابنه و نفقه زوجة الابن علی ابنه ان کان صغیرا اوزرنا) و فقیر اولان بابانک زوجة سنک نفقه سی غنی اولان اوغلی اوزرینه او غلونک زوجة سنک نفقه سی باباسی اوزرینه در اگر ابن صغیر یا خود کوترم اولورسه زیرا ابن بابا کبی دکلدنر که او غلونک خدمتی کندو اوزرینه لازم اوله مادامکه صغیر و زمن اولمیه زوجة سنک نفقه سی لازم کلن و مبسوطه مذکور در که ابنک زوجة سی نفقه سی ایچون بابا جبر اولنمز اما بابانک خادمک نفقه سی ابنک اوزرینه واجبدن چن استخدام ایلمکه محتاج اولسه زیرا خدمت اب ابن اوزرینه واجبدن اختیارده دخی یو یلمه در (و لایح نفقه للغير علی فقیر الا للزوجة و الولد) و غیر ایچون یعنی اصول و فروعدن و سایر ذوی الارحام ایچون فقیر اوزرینه نفقه واجب دکلدن از زوجة سی و ولد صغیری ایچون واجب اولور زیرا حق سبحانه و تعالی (و علی المولود له رزقهن و کسوتهن بالمعروف) بیورمشدر (ولایح اختلاف الدین) اختلاف دین ایله دخی نفقه واجب دکلدن اهلیت ارث باطل اولد یعنی چون مسلم اولان کسنه نك اقاری اولان کفار اوزرینه نفقه واجب دکلدن عکسی دخی کذلک (الا للزوجة و قرابة الولد اعلی او اسفل) از زوجة ایچون و قرابت و ولاد ایچون نفقه واجب دکلدن اختلاف دین موجود ایکن بیله کرک اعلی و کرک اسفل اولسون اما زوجة نك نفقه سنک و جوبی عقد نکاح ایله حبس اولنق اعتباری ایله در اما اصول که بابا و انادر انلرک نفقه سنک و جوبی حق سبحانه و تعالی نك (و صاحبهما فی الدین معا عرفا) قول شریفی ایله در و نبی علیه السلام بوآیت کریمه بی حسن عشرت ایله تفسیر ایلمشدر و اما فروع که اولاد اولادیدر کندونک جزئیدر نفقه جزء کفر ایله منع اولنمز کندونک نفقه منع اولنمیزی کبی اجداد و جدات ابون کبیدر و اولاد اولاد دخی کندو اولادی کبیدر زیرا بالواسطه جزئی کبیدر (ولایح بیع عرض ابنه لنفقة لایح عقاره) و بابا کندو نفقه سیچون و اد غائبک مالی بیع ایلمک جائزدر اما عقارنی بیع ایلمک جائز دکلدن (ولایح العرض لدین له علی الابن سواها) و بابانک دینی ایچون متاعنی بیع ایلمک اوغل اوزرینه نفقه دن غیر بیله واجب دکلدن اما نفقه ایچون واجبدن (ولایح بیع ماله لنفقتها) و انا ایچون غائب اولان اوغلنک مالی کندو نفقه سیچون بیع ایلمک یوقدر یعنی جائز دکلدن (و عندهما لایحوز للاب ایضا) و امامین قنده انا یه جائز اولدیغی کبی بابا ایچون دخی او غلنک متاعنی بیع ایلمک یوقدر یعنی جائز دکلدن قیاس دخی بودر (ولایح ان علیهما لو انفقا من مال الابن عندهما) و اگر بابا و انا اوغلنک کندو یانلرنده اولان مالندن انفاق ایلسلر اوزرلرینه ضمان یوقدر زیرا ابونک نفقه سی اوغل اوزرینه واجبدن ابون قبض ایلمک لری کندو حق لری جنسندن او ماش اولور (ولو انفق المودع مال الابن علیهما بغیر امر القاضی ضمه و لایرجع علیهما) و اگر مودع یعنی امانت قونلان کسنه اوغلنک مالی قاضینک امری اولمدن ابون اوزرینه انفاق ایلسه مودع انفاق ایلمدیکی مالی ضمان اولور و انفاق ایلمدیکی مال ایچون ابون اوزرینه رجوع ایله مز متبرع او ماش اولور زیرا مودع حفظ ایچون نأیدر یو خسه غیرک ماله تصرفه و لایح یوقدر اما امر قاضی بونک خلافتجه در زیرا قاضینک عموم ولایتی واردر (ولو قضی بنفقة غیر الزوجة و مضت مدة بلا انفاق سقطت الا ان یکون القاضی امر بالاستدانة علیه) و اگر قاضی زوجة دن غیری اقارب ایچون نفقه ایله حکم ایلسه و انفاق ایلمدن بر مدت کچسه اولمور ایدن مدتک نفقه سی ساقط اولور مگر کد قاضی اول کسنه نك اوزرینه استدانه ایله امر ایلمش اوله زیرا قاضینک ولایتی واردر و اولد ولایت غائبک اذنی مقامنه قائم اولور بو تقدیرجه ذمته دین اولوب مضی مدت ایله ساقط اولمز (و علی المولی نفقة رقیقه) و قولینک نفقه سی افندیسی اوزرینه در (فان ابی اکتسبوا و انفقوا) اگر افندیسی انفاقدن ابا ایدر سه قول طائفه سی کسب ایلملر و کسبلرندن کندولره انفاق اولنور (وان لم یکن لهم کسب اجبر علی بیعهم) و اگر عبد ایچون کسب اولسه یعنی کسبه قادر اولسه مولی عبیدک بیعی اوزرینه جبر اولنور یعنی حاکم طرفندن بیع ایله دیو جبر اولنور (و فی غیرهم من حیوان یؤمر دیانة) و رقیقک نفقه سنندن غیرید، حیوان

صاحبی دیانته امر اولنور ز یراحیوان اهل استحقاقدن دکدر تفقه سی اوزرینه جبر اولنر اتحقق ینده و بین الله
دیانته امر اولنور ز یرا نبی علیه السلام تعذیب حیواندن نهی بیور مشدر

کتاب الاعتاق

بوکتاب احکام اعتاق بیانده در واعتاق لغته مطلقا اثبات قوتدر (هو اثبات القوة الشرعية فی المملوک)
شرعا اعتاق مملوکه قوت شرعی دینی اثباتدر بروجهله که اول مملوک سائر احرار کبی هر شیئه اهل اولور
و بو تصرف شرعی مندوب اولدیغنه نبی علیه السلام (ایما مسلمة اعتق مؤمنا اعتق بكل عضو منه عضوا
من النار) قول شریفی دلیلدر (انما یصح من مالک حر مکلف بصر یحبه وان لم یمنه) مالک حر مکلفدن اعتاق
لفظ صریحه صحیح اولور اگر نیت ایلدی ایسه ده مالک دیمکه غیر مالکدن احترازدر حر دیمکه مملو کدن
احترازدر مکلف دیمکه مجنون و صیدن احترازدر (کانت حر او محررا و معتق او معتق او حررتک او اعتقتک
او هذا مولای او هذه مولاتی او یأحر او یعتیق ان لم یجعل ذلك اسم له) انت حر یا خود انت محرر یا خود
یا انت عتیق یا خود انت معتق یا خود حررتک یا خود اعتقتک لفظلری کبی بو الفاظ عتقه صریحدر نیت
احتیاج یوقدر یا خود قولنه خطاب و اشارت ایدوب و هذا مولای دیسه یا خود یا مولای یا خود هذه مولاتی
لفظلری کبی ز یرا لفظ مولی معتق ایله معتق یننده مشترکدر لکن عبده خطاب اولغله اراده عتقه دلیلدر
یا خود یا حر یا خود یا عتیق لفظلری کبی اگر بو ایکسی اسم قلنماش ایسه (و کذا لو اضاف الحر یرة
الی ما یعبر به عن البدن) و ینه نیتسز آزاد اولور اگر حر یرته جمیع بدنن تعبیر اولان شیئی ایلسه
(کر أسک حر و نحوه) رأسک حر و وجهک حر و رقبتک حر دیمک کبی (و کقوله لامته فرجک حر) و رجلاک
جاریه سنه فرجک حر قولی کبی ز یرا فرج جمله بدنن تعبیر اولنور شیدندر عتیق واقع اولور و جزء شایعنه
مضاف قیلسه مثلا نصف و ثلث کبی امام اعظم قتنده جزء شایع معتق اولوب باقیسنده سعی ایدر و امامین قتنده
جمله سی آزاد اولور کما فی الاختیار * امیدور جمله مضاف ایسه امام شافعی مذهبنده واقع اولور اما غلام
ایچون فرجک حر دیسه عتیق واقع اولمز کافی النظر و محیطده ابو یوسفدن روایت اولندیکه علامده دخی عتیق
واقع اولور (و بکنایه ان نوی) و کنایه عتیق ایله دخی عتیق صحیح اولور اگر عتقه نیت ایدر سه و بکنایه لفظی
بصر یحبه قولنه معطوفدر (کلامک لی علیک) لاملک لی علیک کبی معنای سنک اوزر کده بنم ایچون ملک
یوقدر بونک کنایه سی بن سنی بیع ایلدم یا خود اعتاق ایلدم دیمک اولور (اولاسبیل اولارق) او خرجت من ملک
او خلیت سبیلک اوقال لامته اطلاق) یا خود لاسبیل لی علیک یا لارق لی علیک یا خود خرجت من ملک
یا خود خلیت سبیلک یا خود رجل جاریه سنه اطلاق لفظنی که خلیت سبیلک منزله سنده در * و بوقول
ابو یوسفدن مرویدر اما اگر عبده اذهب حیث شئت او توجه انی شئت من بلاد الله تعالی دیسه عتیق واقع
اولمز اگر نیت دخی ایدر سه بو الفاظ زوال ید افاده ایدر عتیق اوزر ینه دلالتی یوقدر مکاتبده اولدیغی کبی
کذا فی الدرر * محیطده ابو یوسفدن روایت اولنمشدر که اگر برکسنه عبده الفنون تار یخدر دیسه معتق
اولور اگر نیت ایدر سه کذا فی جامع الرموز (ولو قال طلقک لاتعتق وان نوی) و اگر بر رجل جاریه سنه
طاقتمک دیسه معتق اولمز اگر نیت دخی ایدر سه ز یرا اولمکسنه نیتی محتمل اولمیان شیئه ذاهب اولنمشدر
اعتاق اثبات قوت شرعیه در طلاق ایسه دفع قیددر بو یله عبد جاداته لمقدر اعتاق ایله احیا اولور
امانکو حه بو یله دکدر خاتون هر شیئه قادره در لکن اول قدرته قید نکاح مانعدر طلاق ایله اول مانع دفع
اولوب قوت ظاهر اولور بوتقدیرجه اعتاق طلاقدن اقوادر امدی ادنی اعلی دن مستعار اولمق صالح
دکدر و ملک مین ملک نکاحدن اقوادر اول اجلدن طلاق ایله عتیق صحیح اولمز اما عتیق ایله طلاق صحیح
اولور (و کذا سائر الفاظ صریح الطلاق و کنایته) و ینه طلاق صریح و طلاق کنایه نیک سائر الفاظله دخی
عتق واقع اولمز * مثلا برکسنه جاریه سنه انت طالق یا خود انت بان یا خود تخمیری دیوب عتیق نیت ایله
بزم قتمزده عتیق واقع اولمز (ولو قال انت لله تعالی لا یعتق خلافا لهما) و اگر برکسنه عبده انت لله تعالی دیسه
ابو حنیفه قتنده معتق اولمز امامین ایچون خلاف وارددر انلرک قتنده معتق اولور امامین ایچون دلیل لله ده
اولان لام اختصاص ایچوندر او یله اولسه خصوص ملک اولمز الامالکدن زوال ملک ایله اولور بوتقدیرجه

معتق اولور و ابوحنيفة نك دليلي رجلاك بوقولدن اول عبدالله ايجوند زيرا ججع اشيا تخليق حسبيله
الله ايجوند امدى بو قول اخبارى اولنور انشائى اولمز بوييله اول ايجق عبد معتق اولمز (ولو قال هذا بنى اوابى عتق
بلاية) و اكر رجل بر كوچك يا خود بر بيوك عبدنه شو بيم اغلو مدر يا خود بابامدر ديسه نيتسز معتق
اولور (وكذا هذه امي) وينه جاريه سنه شو بيم انامدر ديسه بلايت معتقه اولور ابوحنيفة قنده كرك
اول جاريه معتقدن مسن اولسون كرك كوچك اولسون (وعندهما لايعتق ان لم يصلح ان يكون ابنا له اوابا
او اماله) و امامين قنده معتق اولمز اكر مخاطب و مخاطبه اولان عبد و جاريه معتق رجله ابن اولغه
يا خود بابا يا خود انا اولغه صالح اولمز ايسه زيرا كلامي محال اولوب اعتقتك قبل ان اخلق اوقبل ان اخلق
قولى كبي لغو اولور (ولو قال لصغير هذا جدى لايعتق في المختار) و اكر بر صغير ايجون هذا جدى ديسه
معتق اولمز مذهب مختارده زيرا حریت ايجون ملكده بابا واسطه سيله مختار قننور واسطه ايسه منقيه اولوب
جدى مجاز قتلق ممكن اولدى اما باباق و اوغلاق بونك كبي دكلدر زيرا بوايكيسى بلا واسطه حر يته مجاز
قننور و صاحب عنايه ديمشدر كه اكر واسطه مذكوره ايسه مثلا هذا جدى اب ابى ديسه معتق اولور (وكذا
لو قال هذا اخي) وينه معتق اولمز اكر هذا اخى ديسه و ديتلشدر كه بومسئله اوليكك خلافيدر و بعضيلر ديمشدر كه
بوند خلاف بو قدر بلكه اجاععتق واقع اولور بو قاروده ذكر اولنديغى اوزره اخ حریت ايجون ملكده مجاز
اولق واسطه اب ايله در اول ايسه منتهقيدر اول تقديره مجاز اولقى ممكن اولمز * مبسوطده مذكوردر كه بولفظ
اكر مطلق ذكر اولنور سه در امام قيد ذكر اولنور سه مثلا هذا اخى لابي اولامى ديسه بلاتر دمعتق اولور امام مطلق
اخت ايله اولمز زيرا اخوت مشتركدر كه اولور كه اخوت فى الدين مراد اولنور نيكيم حق سبحانه و تعالى نك
(انما المؤمنون اخوة) قول شريفنده وارد اولمشدر و كه اخ ايله قبيله مراد اولنور (والى عاد اخاهم هودا) نص
شريفنده وارد اولديغى كبي و كه اولور كه نسبدن اخوت مراد اولور ايله اولسه قول مشترك حجت اولغه
صالح اولمز اكر ديتلور سه كه بنودخى نسب ايله رضاع يينده مشتركدر هذا ابنى قولنك اطلاق ايله عتق نيجه
نابت اولور جواب وير يلور كه رضاعدن اولان بنوت يعنى اوغلاق مجاز در مجاز ايسه حقيقتهم معارض اولمز
(اولعبده بنتى) ينه معتق اولمز عبدى ايجون بيم قرمدر ديسه زيرا اشار اليه مسمى جنسندن دكلدر
اول تقدير جه نه حقيقه و نه مجازا بنندن اعتبار اولمز يينلرنده عدم ملازمت اولديغى ايجون و ديتلشدر كه
بومسئله دخى خلاف اوزره در (ولايعتق بلاسلطانى عليك وان نوى) لاسلطانلى عليك لفظى ايله دخى
عتق واقع اولمز اكر نيت ايدرسه ده زيراسلطان حجت معناسنه در حق سبحانه و تعالى نك (اوليايتى بسلطان
ميين) قول شريفى كبي و سلطان ذكر يله استيلا مراد اولنور بو محله سلطانى نفي قوت نفي اولور كانه ديمش
اولور كه لايدلى عليك بولفظى ديسه و عتق نيت ايلسه معتق اولمز زيرا جائزدر كه يدزائل اولوب ملك باقى
قاله مكاتبه اولديغى كبي * لاسبيللى عليك بونك خلافتجه در زيراعبده مضاف اولان سبيل ملكدن
كنايه در اكر ملكى نفي ايدوب لاملكلى عليك ديسه و عتقه نيت ايلسه معتق اولمز بو محله عنايه ده
سؤال و جواب وارد و حاشيه يعقوب پاشا ده و سعدى افنديه چوق بحث وارد در تفصيل مراد ايند
انلره مراجعت ايلسون (ولابيا ابني وياخى) و بابينى وياخى ايله دخى عتق واقع اولمز زيرا ندا طلب اقبال
مناديدر اكر بر منادى بر وصف ايله ندا ايلسه كه اول و صنى مناداده انشايه قادر اولسه حریت كبي
اول زمان ندا ذلك الوصف ايله تحقيق اولش اولور يا حر كبي زيرامنادى بو صفتى منادى ده اثباته فى الحال
قادر اولور اما اكر اول و صنى اثباته قادر اولمز ايسه مجرد اعلام ايجوند اول و صنى تحقيق ايجون دكلدر
زيرا اوغاقى حالت ندا ده اثبات ممكن دكلدر و ابوحنيفة دن ساذا روايت اولمشدر كه ايكسند دخى
معتق اوله * حاصل كلام ظاهر روايه ده ندا ايله عتق وقوعى يا حريا عتق و يامولاي لفظلر يله در امام اعتماد
ظاهر روايه ده اولديغى اوزه در كذا فى العناية بر كسنة عبدنه بچه من ديسه معتق اولمز يا خود يا با ديسه
ينه معتق اولمز كما فى الصغرى و اكر تصغير ايله يا بنى يا بنيتى ديسه اضا قسز معتق اولمز كما
فى الهداية ابو حفص دن روايت اولمشدر كه ضم بايله يا بنى ديسه معتق اولمز نصب ايله ديسه معتق اولور
كما فى التجنيس (اوانت مثل الحر) يا خود مولى عبدنه انت مثل الحر ديسه معتق اولمز زيرامثل عرفابعض

معاینه مشارکت همچون استعمال اولنور بو تقدیرجه حریتده شک واقع اولور (وقیل یعتق) و دیشلشدیر که معتق اولور نیت ایله کافی الاختیار (ولو قال مانت الاحر عتق) و اگر مولی عبدالله مانت الاحر دیسه معتق اولور ز برانی استئنا اثباتدر علی وجه التأكيد کله شهادتده اولدیغی کبی (ومن مالک ذارحم محرم منه عتق علیه ولو کان المالك صغیرا او مجنوناً) و شول کسنه که ذارحم محرم منه مالک اوله اول ذورحم محرم مالک اوزر بنه معتق اولور اگر مالک صغیر یا خود مجنون دخی اولور سهده * و کمال باشا زاده اصلاح و ایضا حده محرم صفت رحدر و حقیقته محرمیته سیدر لکن لسان شرعه نفس محرم تشبیهده مبالغه ایچون قیلنشدیر دیو تصریح ایش * و ینه تفسیر فرأئضه ذورحم محرم اولادرجل و اولاد ابوین که قرنداشلردر و قرنداشی اوغلاری و قرنداشی اوغلاری قدر اشاغه اولور سه و آبا و اجدادیدر قدر یوقار و اولور سه و اعمام و عمت و احوال و خالاتدر لکن بونلرک اولادری دکل * محصل کلام قرابت حقیقه اوچ نوع اوزر بنه در بری قرابت ذی رحم محرمدر قرابت اولاددن انک حکمی عتقدر مالک اولدقده بالاتفاق بزم یغزده و اصحاب شافعی یینده * اما اهل ظواهر خلاف ایوب انلردیرلر که مالکک اوزر بنه معتق اولمز لکن مالکه لازمدر که اعتناق ایله و بری دخی قرابت بعیده در که اول ذی رحم غیر محرمدر اولدخی کرک رضاعدن اولسون کرک مصاهر تن اولسون بالاتفاق حکمی عدم عتقدر بزم قمرده * اما امام شافعی قنده خلافیدر (والمکاتب یکتب علیه قرابة الولاد فحسب) و مکاتب اوزر بنه انجق قرابت ولادی مکاتب اولور مثلاً مکاتب اولان کسنه باباسنی یا اناسنی اشترایسه آنک اوزر بنه مکاتب اولور اما قرنداشی مجرا سنده جاری اولنلری اشترایسه مکاتب اولمز ابوحنیفه قنده ز بران مکاتبک تمکلی ناقصدر اعتناقه قادر دکلدر و جواب ایسه قدرت اولدقده در (خلافالهما) امامین ایچون خلاف واردر انلرک قنده قرنداشی و انلرک مجرا سنده جاری اولنلر مکاتب اولور قرابت ولاد کبی (ومن اعتق لوجه الله تعالی عتق) و شول کسنه که لوجه الله تعالی عبدی اعتناق ایله سه معتق اولور (و کذلک لوللشیطان اوللصم وان عصی) و اگر شیطان ایچون یا خود صنم ایچون اعتناق ایله سه معتق اولور اگر عاصی دخی اولور سهده ز بران فعل کفره و عبیده اصنام فعلیدر (و کذلک الواعتق مکرها و او سکران) و عبیدم معتق اولور اگر مکرها یا خود سکران اولدیغی حالده اعتناق ایله سه ز بران اگر اهده اسقاطان رضایه متوقف اولمز کورمز میسنکه هزل ایله دخی اعتناق ثابت اولور لکن اعتناق اهلندن محله صدوری محقق اولدیغی ایچو ندر طلاق اولدیغی کبی (ولو اضاف لعتق الی مالک او شرط صح) و اگر عتقی ملک یا شرطه مضاف قیلسه صحیح اولور مثلاً ان ملک عبد ف هو حر و ان دخلت الدار فانت حر دیسه مالک و شرط بولندقده عتق صحیح اولور (ولو خرج عبد حر بنی الینا مسلماً عتق) و اگر عبد حر بنی مسلم اولدیغی حالده بزه حقیسه یعنی دار اسلامه حقیسه معتق اولور علی کرم الله تعالی وجهه دن روایت اولندیکه یوم حدیبیه ده قبل الصلح طئفدن بر فاج عبد فرار ایوب رسول علیه السلامه کیشلرایدی فرار ایدن قوللرک افندیلری نبی علیه السلامه مکتوب یا زوب یا محمد بزم قوللرک تنزک فراری سنزک دینکزه رعبه دکلدر انجق رفیتدن خلاص ایچوندردیدکلرنده حضور عالیرنده اولنلردخی کرچکدر دیدکلری کیدر بونلری افندیلرینه رد ایلک کرکدر دیدکلرنده نبی علیه الصلاة والسلام غضب ایله خطاب ایوب طائفک قوللری مسلماً اهل اسلامه ملحق اولدقلرنده (هم عتقاء الله تعالی) بیور مشلدر (و الحمل یعتق بعتق امه) و جل اناسنک عتق ایله معتق اولور (و صح اعتناقه و حده) حلاک یا لکن اعتناق دخی صحیح اولور (و لایعتق امه به) و اناسی معتقه اولمز جل سبیل یعنی جل اعتناق اولنمغله اناسی معتق اولمز اگر جل سبیلله اناسی معتق اولسه ام و اده تابع اولمق ایله قلب موضوع لازم کلوردی مسئله ایسه عکسیدر (و الولد یتبع امه فی الماک و الرق و الحریه و التدبیر و الاستیلاذ و الکتابه و ولد امته تا بعدر ملکده و ورقده و حریتده و تدبیر و استیلاذده و کتابتده) (و ولد الامه من سیدها حر) و جار بهنک سیدندن اولان ولدی حر در (ومن زوجها مالک لسیدها) و جار بهنک زوجندن اولان ولدی جار بهنک سیدنک ملکیدر (و ولد المغرور حر بعتقه) و ولد مغرور قیمتی ایله حر در مثلاً برکسنه بابعک ملککی ظنی ایله برجاریه اشترایسه اولدندن صکره آخر برکسنه نک جار بهمی اولدیغی ظاهر اولسه بواکی صورتده دخی قیمتی ایله حر اولور

بویاب عتق بعضك احكامی بیانده در (ومن عتق بعض عبده صحیح و سعی فی باقیه) و بر کسنه عبدینک اعضیسنی
 اعتاق ایسه صحیح اولور و عبد باقیسنده مولاسی ایچون سعی ایدر (وهو کالمکاتب الاانه لایردنی الرق لو یحجز)
 و بو معتق البعض اولان عبد جمیع احوالده مکاتب کبیدر ابوقدر وارددر که اول معتق البعض رقه رد اولمز
 اگر سعیدن عاجز اولور سه امامکاتب عاجز اولدقده رقه رد اولنور زیر کتابت عدد در اقاله و فسح اولنور اعتاق
 ایسه اسقاط محض در اقاله و فسحی قبول ایلز * اصل مسئله بودر که اعتاق ابو حنیفه قنده تجزی اولور
 شو کا بناء که ابو حنیفه قنده از الة ملکدن عبارتدر ملک ایسه تجزی اولور زوالا و ثبوتا (وقالا لایعتق کله
 و لایسعی) و اما مین دیدیلر کلیا معتق اولمز و هم سعی ایلز زیرا انلرک قنده اعتاق اثبات عتقدن عبارتدر
 باخود از الة رقدن عبارتدر بونلردن هر بری تجزی اولمز (وان اعتق شریک نصیبه فللاخر ان یعتق او یدر
 او یکتب او یستسعی) و اگر بر عبده شریک اولان کسنه نصیبنی اعتاق ایسه شریک آخر ایچون معتق النصف
 اولان عبدی آزاد ایلک یاخود مدبر ایلک یاخود کتابته کسمک یاخود سعی ایدر مک و اردر (والولاء لهما)
 و ولاء ایکسی ایچوندر (او یضمن المعتق لو موسرا) یاخود شریک آخر دیلر سه معتقه تضمین ایتریزر اگر
 موسر ایسه (و یرجع به المعتق علی العبد و الولاء له) و معتق ضامن اولدیغی شئله عبده رجوع ایدر و ولاء
 معتق ایچون اولور (وقالا لیس علی الآخر الا الضمان مع الیسار و السعایه مع العسار) و اما مین دیدیلر که
 شریک آخر اوزرینه یوقدر الاضمان وارددر یسار ایسه یعنی دولتو ایسه سعایت وارددر فقیر ایسه مثلا شریک
 آخر دولتو ایسه ضامن اولور فقیر ایسه عبده سعایت ایتریزر (ولا یرجع المعتق علی العبد لو ضمن و الولاء له
 فی الحالین) و معتق اگر ضامن اولور سه عبده رجوع ایلز یعنی ضامن اولدیغی عبدن طلب ایلز و ولاء معتق
 ایچوندر ایکی حالده دخنی یعنی ضامن اولدیغی حالده و سعایت ایتریزر یکی حالده (ولو شهد کل منهما
 باعتاق شریک سعی العبد لهما فی حظهما و الولاء بینهما کیف ما کانا) و ایکی شریکدن هر بری کندی
 حصه سنی اعتاق ایلدی دیو بر بری اوزرینه شهادت ایسه لر عبد اول ایکسی ایچون نصیبلری مقداری
 سعی ایدر و ولاء ایکسی ییننده در شریکین هر نیجه اولور سه یعنی یکی کسنه بر عبده مالک اولوب بعده بریسی
 شریک آخره سن حصه کی اعتاق ایلدک دیو شهادت ایسه اولدخنی بن اعتاق ایلدیکمده سندخنی حصه کی
 اعتاق ایلدک دیو شهادت ایسه عبد ایکسی ایچون سعی ایدر ابو حنیفه قنده * و کیف ما کان دینو کی یعنی
 شریکیندن هر بری کر کسه معسر اولسون کر کسه بری معسر و بری موسر اولسون برابردر (وقالا یسعی
 للمعسرین لا للموسرین) و اما مین دیرلر که شریکین معسرین اولور سه عبده سعی ایدر موسرین اولور سه سعی ایلز
 زیرا معتق معسر اولدیغی عبدک سعایتی ادعایه دلالت ایدر صدقلری تقدیری اوزره * اما موسر اولور سه
 سعایت عبدهن متبری اولوب شریکینک ضمانتک ادعاسته دلالت ایدر اول اجلدن حالت یسارده سعی ایلز
 (ولو احدهما موسر و الآخر معسر ایسعی للموسر فقط) اگر شریکیندن بری موسر و بری معسر اولسه
 انحق موسر ایچون سعی ایدر علی سعی للمعسرین محلنده ذکر اولمشدر (والولاء موقوف فی الاحوال حتی
 یتصادقا) و ولاء جمیع احوالده موقوف حتی شریکیندن هر بری صاحبی اوزرینه احوالده و لای کندو
 نفسندن فنی ایدوب صاحبی اوزرینه اثبات ایلیه اول تقدیرجه ولاء تصادقه توقف ایدر (ولو علق احدهما
 عتقه بفعل غدا و الآخر بعدهم فیه ففی ولم یدر عتق نصفه و سعی فی نصفه لهما مطلقا) و اگر شریکیندن
 بری عبدک عتقی یارنده اوله جق بر فعله تعلیق ایسه و شریک آخر اول فعلک یارنده عدمنه تعلیق ایسه
 و یارنکی کون کچسه و اول فعلک وجودی و عدمی بلنسه عبدک نصفی معتق اولور و نصفنده ایکسی ایچون
 سعی ایدر * مطلقا قیدی حال اعسار و یسار ایچوندر مثلا ایکی کسنه بر عبده مشترک اولوب شریک بری اگر
 فلان کسنه یارین شوداره داخل اولور سه عبدهم معتق اولسون دیسه و یارنکی کون کچسه لکن اول کسنهک
 دخولی و عدم دخولی معلوم اولسه عبدک نصفی معتق اولوب نصفی ایچون ایکسنده سعی ایدر شریکین کر کسه
 معسر کر کسه موسر اولسون کرک مختلفین اولسون (و عندهما ان کانا موسرین فلا سعایت) و اما مین قنده
 اگر شریکین موسر اولور سه سعایت یوقدر زیرا شریکین هر بری عبدهن سعایتی تبرع ایدوب شریکی
 اوزرینه ضمان ادعا ایلکله سعایت واقع اولمز و معتق یساری سعایتی منع ایدر (وان کانا معسرین فنی نصفه

عند ابی یوسف و فی کله عند محمد) اگر شریک یکسک ایکسی دخی معسر او اور سه ابو یوسف قنده عبد نصفند،
 سعی ایدر ابو حنیفه قنده دخی بویله در امام محمد قنده عبد کلیسند، سعی ایدر (وان کا مختلفین سعی لموسر
 فقط فی ربعه عند ابی یوسف) و اگر شریکین مختلف او لور سه یعنی بری فقیر و بری غنی او لور سه ابو یوسف قنده
 عبد بع قیمتند موسر ایچون سعی ایدر (ولو حلف کل بعق عبد، و المسئله بحالها لا یعق واحد) و اگر ایکی
 کسنه نکه هر بری کندی عبد نکه عتقه یمین ایسه یعنی رجلیسندن بری اگر فلان کسنه بارین داره داخل او لور سه
 عبد معق اولسون دیسه و بری دخی اگر داره داخل اولور سه عبد معق اولسون دیسه و بارین کسنه
 دخول و عدم دخول دخی معلوم اولسه مسئله حالی اوزرینه در بری سعی معق اولمز جهالت فاحشه اولدیغیچون
 (و من ملک ابنه مع غیره بشرء او هبة او صدقه او وصیة عتق حظه) و بر کسنه او غلونه شرا یا خود
 هبه یا خود صدقه یا خود وصیت ایله غیر یله برابر مالک اولسه کندونک نصیبی معق اولورز برابر کسنه ذی رحم
 محرمک شقصد مالک اولسه اول شقص معق اولور و معق اولسنه نبی علیه الصلاة والسلامک (من ملک
 ذارحم محرم منه عتق علیه) قول شریقی دلیلدر (ولایضمن) و اب شریکینک خصه سنی ضامن اولمز زیرا
 بعض صورتده شریکینک نصیبی افساد ایلمکله ضامن لازم کلوردی بوضورتده ضامن لازم کلز (ولشریکه
 ان یعق او یستسعی سواء علم الشریک انه ابنه اولاً) و او غلنه مالک اولان بابا شریکی ایچون اول عبدی اعتاق
 ایلمک وارددر یا خود سعی ایدر ملک وارددر کرک انک او غلواندو کنی بلسون کرک بلسون برابردر یعنی بوضورتده
 علم و عدم علم برابردر اگر او غلواندو کنی بیلور سه سبب ضامن معق اولور و اگر او غلواندو کنی عالم دکل ایسه
 سبب رضا اوزرینه عمل اولنور (وقالا یضمن الاب ان کان موسرا وعند اعساره سعی الابن) و امامین
 دیدیلر که شریکک خصه سنی اب ضامن اولور اگر بابا دولتلو ایسه اما اعساری قنده ابن سعی ایدر یعنی
 فقیر لایسه باقی حصه سنده باباسنک شریکی ایچون سعی ایدر زیرا بابا شریکینک قرینی خصه سنی اشتراکله
 انطال ایلمدی سائر شریک تضمین ایلمدیکی بودخی تضمین ایدر (وکذا الحکم و اختلاف لوعلق عتق عبد بشرء
 بعضه ثم اشتراه مع اخری و اشتري نصف ابنه من ملک کله) و حکم و خلاف دخی کچن مسئله کبدر بر کسنه
 عبدک بعضی سنی اشتراک عتقی تعلیق ایسه یعنی سنک نصفی اشتراک ایدر معق اول دیو تعلیق ایسه
 صکره بر آخر ایله اول عبدی اشتراک ایسه یا خود او غلوانی مالک اولاندن نصفی اشتراک ایسه ابو حنیفه قنده
 شریک آخره نصفی ضامن اولمز و شریک آخر ایچون اعتاق و سعی ایدر ملک وارددر و امامین قنده اب ضامن
 اولور اگر دولتلو ایسه اگر فقیر ایسه مشتری اولان ابن باقی حصه سیچون سعی ایدر (ولو اشتري الاجنبی نصفه
 ثم الاب باقیه موسر ضمن الشریک او استسعی) و اگر بر اجنبی برینک نصفی اشتراک ایسه اندن صکره بابا موسر
 اولدیغی حالده باقی سنی اشتراک ایسه شریک آخر دیار سه باباسنک تضمین ایدر یا خود دیلر سه سعی ایدر
 (وقالا یضمن فقط) و امامین دیدیلر که شریک آخر انجق تضمین ایدر زیرا امامین قنده معقک بساری
 سعایتی منع ایدر (ولو ملک، بالارث فلا ضمان اجاباً) و اگر ایکی کسنه ارثله عیده مالک اولسه در اجاباً ضمان
 بوقدر صورت مسئله بودر که بر خاتون فوت اولوب بر عبدی ترک ایسه که اول عبد زوجک او غلوانسه
 و زوجی ایله بر قنداشنی ترک ایسه * امدی عبدک نصفه قنداش و نصفه زوج وارث اولور بابانک
 او غلوانه مالک اولدیغی کبی معق اولور بوضورتده بابا شریکک حصه سنه ضامن اولمز زیرا ارث ضروریدر
 افساد حصه شریکده کندونک صنعی بوقدر (عبد لموسرین دبره احدهم و اعتهقه الاخر ضمنه الساکت
 مدبره و المدبر معتهه ثلثه مدبر الامضمن) اوچ موسر کسنه نکه مشترک بر قولی اولوب ایچلرندن بری حصه
 مدبر اولسون دیسه و بری دخی حصه معق اولسون دیسه و بری سعی دخی ساکت اولسه سکوت ایدن مدبره
 حصه سنی تضمین ایدر مدبر دخی معتهه عبد مدبر اولدیغی حالده ثلث قیمتی تضمین ایدر ر یوخسه
 کندوسی تضمین ایدر کبی تضمین ایدر من * صورت مسئله بودر که اوچ کسنه طقوز التون حصه ایله بکرمی
 یدی التونه بر عبد اشتراک ایسه ل بری مدبر ایسه و بری اعتاق ایسه و بری سعی ساکت اولسه اول ساکت
 اولان مدبره طقوز التونی تضمین ایدر و مدبر دخی معتهه رجوع ایدوب مدبر اولدقده عبدک بهاسی
 اون سکر التون قالمش ایدی انک ثلثی که التی التون ایدرانی تضمین ایدر (والاولا، ثلثه للمدبر و ثلثه للمعتق)

ولانك ثلاثى مدير ايچون وثلاثى معتق ايچوندر زير ثلاث عبدحر اولوب ثلاث مدير اولمش اولدى بو تقديرجه معتق حقي اولمش اولدى (وقلاضمن مدبره لشريكه ولو معسر او الولاء كله) و امامين ديديلر كه مدبر اولان كسنه ايكي شريك حصه سنى ضامن اولور اكر مدبر معسر ايسه ده وولانك كليسي مدير ايچون اولور (وقية المدير ثلث قيمته فنا) ومدير ك قيمتي قن اولديغى حاله يعنى عبد اولديغى حاله قيمتك ثلاث مدير (ولو قال لشريكه هي ام ولدك وانكر تخدمد يو ماو توقف يو ما) و اكر جاريه ده شريك اولان كسنه شريكه جاريه سكه ام ولد كدر ايسه وشريك انكار ايلسه جاريه منكر اولان شريكه بركون خدمت ايدر وبركون موقوف طورر يعنى شريك مقرر بونى ايچون موقوف طورر زير امقر اولان شريك بنم جاريه اوزرنده حقم بو قدر شريك ام ولد ايدر ديمش اولدى (وقالا لئنكر ان يستسعيها في حظه ان شاء) و امامين ديديلر كه منكر ك حظي ايچون جاريه سعي ايلك واردر ديلرسه (ثم تكون حرة) اندنصكره جاريه حره اولور مثلاً بر كسنه استيلادى كندو نفسنه اقرار ايلسه صحیح اولور و اكر شريكه مضاف قيلسه شريكه دخى انكار ايلسه شريكه اوزرينه اولان اقرار كندو اوزرينه منقلب اولور كندوسى كانه استيلاد ايلشدر (ومالام ولد تقوم فلايضمن موسر اعتق نصيبه منها) وام ولد ايچون قيمت بو قدر يعنى مال متقوم دكلدر * امدى جاريه دن نصيبى اعتاق ايدن شريك موسر آخر ك حصه سنى ضامن اولمز زير ابو حنيفه قنده مال متقوم دكلدر * صورت مسئله يودر كه ايكي كسنه نك اشترى كا بر جاريه سى اولوب و جاريه ماينلرنده برو لدكتورسه و ايكي سى دخى دعوت ايلسه ايكي سنى دخى ام ولدى اولور اندنصكر شريك موسر حصه سنى اعتاق ايلسه شريك آخر حصه سنى تضمين ايلز ابو حنيفه قنده (وعندهما هي متقومة فيضمن حصه شريكه منها) و امامين قنده ام ولد مال متقومه در اول تقديرجه جاريه دن شريك حصه سنى ضامن اولور زير ام ولد مملوك كدر وطأ و اجارة و استخدا ما منافع بهادر مدبره كى متقومه در بويله اولديغى اجلدن بر كسنه كل مملوك لى كذا ايسه ام ولد دخى مملوكه داخل اولور

باب عتق المبهمة

بو باب عتق مبهمة بيانده در (له ثلاثة عبد قال لاثنين عنده احد كما حر فخرج احدهما ودخل الاخر فاعاد القول ثم مات من غير بيان) بر كسنه نك اوچ عبدى اولوب او كنده طوران ايكي سى ايچون احد كا حرديسه و بو كلام ايله مخاطب اولانك بريسي چقسه و طشره ده اولانك برى دخى ايجرو كيرسه و مولى احد كا كلامنى اعاده ايلسه اندنصكره بيان ايتدين فوت اولسه * و بيانده اولان تونين مضاف اليهدن عوضدر تقديرى (من غير بيان مراده) ديمكدر (عتق ثلاثة ارباع الثابت ونصف الخارج وكذا نصف الداخل) ثابت اولان عبدك درت بلو كنده اوچ بلوكى معتق اولور و خارج اولان عبدك دخى نصبي معتق اولور و كذلك داخل دخى نصبي معتق اولور بو قول ابو حنيفه و ابو يوسف قنده در (وقال محمد ربه) و امام محمد ديديكه داخل ربعى معتق اولور زير ايجاب ثانى داخل ايله ثابت ينسنده داردر ايجاب ثانى اولده ثابتنك نصبي معتق اولمش ايدى ايجاب ثابنده واقع اولان نصف عتق ثابت ايله داخل ينسنده دار اوليجق ربع عتق داخل ايچون اولمش اولور (ولو في مرضه ولم يجز الوارث جعل كل عبد سبعة كسها م العتق و عتق من الثابت ثلاثة وسعي في اربعة ومن كل من الاخرين اثنان وسعي كل منهما في خمسة) و اكر مولانك احد كا حر قولى مرضنده اولورسه و وارث دخى جائز كورسه هر عبد سهام عتق كى يدى سهم قيلنور و ثابتدن اوچ سهم معتق اولوب درت سهمده سعى ايدر و آخريندن يعنى داخل و خارجدن هر برينك ايكي سهمى معتق اولوب بش سهمنده سعى ايدر زير مرضنده عتق وصيتدر وصيت ايسه ثلثدن معتبردر بو تقديرجه بكرمى برسهم اولدوقده يدى سهمى معتق اون درت سهمى سعى اولمغله مسئله صحیح اولور ثابتدن اوچ سهم و آخريندن ايكي سهم سهمدن درت سهم اولوب مجموعى يدى سهم اولور و ثلث اعتبارى حاصل اولمش اولور (وعند محمد يجعل كل عبد ستة كسها م العتق عنده و يعتق من الثابت ثلاثة وسعي في ثلاثة ومن الخارج اثنان وسعي في اربعة ومن الداخل واحد وسعي في خمسة) و امام محمد قنده هر عبد سهام عتق كى التى سهم قيلنور ثابتدن اوچ سهم عتق اولوب اوچ سهمده سعى ايدر و خارجدن ايكي سهم معتق اولوب درت سهمده

سعی ایدر و داخلندن بر سهمی معتق اولوب بش سهمده سعی ایدر (ولو طلق کدک قبل اندخول ومات بلا بیان) و بر کسنه نک او چه وجه سعی اولسه و جمله سعی مدخول بهاسی اولسه و او چینگ مهری دخی برابر اواسه اکر احدیکه احر دیدیکی کبی احدیکه طالق دیسه و خاتونک بری خارج اولوب او چجیبسی داخل اواسه بینه احدیکه طالق دیسه و بیان ائمدهین قوت اولسه (سقط ثلاثة اثمان مهر الثابتة و ربع مهر الخارجه و ثمن مهر الداخلة بالاتفاق هو المختار) ثابتنک مهر ینک سکن بلو کندن او چ بلوکی و خارجه نک مهر ینک ربعی و داخله نک مهر ینک ثمنی ساقط اولور ز بر ايجاب اول ایله بر ینک نصفی ساقط اولدی لکن ذکر اولنان نصف مهر ثابت ایله خارجه بینده تقسیم اولیجق هر بر دن ربع مهر ساقط اولور اندنصکره ايجاب ثانی ایله ربع مهر ساقط اولور و ساقط اولان ربع ثابت ایله داخله بیننده تقسیم اولیجق ثابت دینصکره سکن دن او چ و داخله دن ثمن و خارجه دن ربع مهر ساقط اولور (و البع بیان فی العتق بالمهر) و عتق مبهده ببع بیاندر مثلا احدیکه ایدر کسنه عبدک برینی ببع ایلک باقی قلاک معتق ایدو کبی بیاندر (و کذا العرض علی البیع) و بینه عتق مبهده عبدک برینی ببعه عرض آخرک عتقی ایچون بیاندر (و الموت و التحریر و التدبیر و الاستیلاء و الهبة و الصدقة مستلین) و احدیکه خطا ایله مخاطب اولان عبدک بر ینسنگ موتی دخی آخرک عتقی بیاندر و ایکیسندن بر ینک تحریر و تدبیری و جاریه ایسه استیلاء و هبه و صدقه که تسلیم اولدقلری حالده بو ذکر اولنان آخرک عتقی بیاندر (و الوطی ایس بیان فیہ خلافا لهما) و ووطی عتقده بیان دکادر ابو حنیفه قتده اما مین ایچون خلاف واردر انلرک قتده احدیکه احر قوی ایله مخاطبه اولان جاریه نک بر ینسه و وطی و موت بیاندر * مثلا بر کسنه ایکی خاتوننه احدیکه طالق دید کده و وطی ایلسه یا خود خاتونک بری قوت اولسه و اول و وطی و موت آخرک طلاقنی بیاندر (وان قال لامته اول ولد تلد بینه ذککرافات حرة فولدت ذکر الاوثی لم یدر اولهما فالذکر رقیق و یتق نصف کل من الام و الاثی) و اکر بر کسنه جاریه سنه اول طغوره جغت ولد ذکر اولور سه سن حره سن دیسه و جاریه ایکی یعنی بر ذکرو بر ذکرو سه و قنسی اول طوغدی یعنی بلمسه * امدی ذکر رقیقدر و جاریه و قرک هر بر ینک نصفی معتق اولور (ولا تشتراط الدعوی لحدیة الشهادة علی الطلاق و عتق الامة المعینة) و دعوی شرط قلمدی طلاق اوزر بینه شهادت صحیح اولدایچون و عتق اما اوزر بینه که معینه اوله اکه دعوی شرط قلمدی دعوی حق عبده شرطدر بو خسه حق اللهده شرط دکادر ز بر احر یم فرج حق اللهدر بر کسنه خاتوننه طلاق و برسد یا خود جاریه سنی آزاد ایلسه محله سنده اولان قو کسولری دعوا سز قاضی به و اروب بلاد دعوی طلاق و عتقنه شهادت ایلسه لر شهادت لری مقبوله اولور (و فی عتق العبد و غیر المعینة تشتراط) و عتق عبده و جاریه غیر معینه نک عتقنده دعوی شرط قلمدی ابو حنیفه قتده (خلافا لهما) اما مین ایچون خلاف واردر انلرک قتده دعوی شرط قلمدی ز بر مشهود به حق شرعدر شهادت لری بلاد دعوی مقبوله در (فلو شهدا بعتق احد عبده او اتمیه لا تقبل) اکر ایکی کسنه قولنک بر ینسنگ عتقنه شهادت ایلسه لر یا خود ایکی جاریه سنک بر ینک عتقنه شهادت ایلسه لر شهادت لری مقبوله او لمن ابو حنیفه قتده (الاقی وصیته) الا وصیته شهادت مقبوله او اور * مثلا ایکی کسنه قاضی به و اروب فلان کسنه مرض موتند ایکی قولندن برینی اعباق ایلسه لر یا خود تدبیر ایلسه لر شهادت ایلسه لر شهادت لری استحسانا مقبوله او اور (وعندهما تقبل) و اما مین قتده مطاقا اکر وصیتدن غیر بده دخی اولور سه شهادت لری مقبوله در (وانی شهدا بطلاق احدی نساء قبلت اتفاقا) و اکر ایکی کسنه بر آدمک خاتونندن بر ینک طلاقنه شهادت ایلسه لر بلاد دعوی اتفاقا شهادت لری مقبوله او اور اکر سکوت اولسه تحریم فرج لازم کلو رحر یم فرج ایسه حق اللهدر و حق اللهده دعوی شرط قلمدی بلکه لازم اولان دعوی حسیبه در

باب الخلف بالعتق

بو باب عتق ایله معین بیاننده در (ومن قال ان دخلت الدار فکل مملوک لی یومئذ حر یتق بدخوله من فی داره عند الدخول سواء کان فی ملکک وقت الخلف او تجد بعد) اکر بر کسنه داره داخل اولور سم جمله مملوک اولان حر در دیسه خالف اولان کسند نک دخول ایله عند الدخول ملککنده اولان عبده معتق اولور کر کسه وقت حلقده ملککنده اولسون کر کسه جدیدا اشترا ایش اولسون بر ایدر جمله سعی معتق اولور ز بر ایومذ لفظنک تقدیری یوم ان دخلت دیمکدر و فعل حذف اولوب اندن عوض تنوین و برلسدر و معتبر اولان حین دخوله

ملکنده بولان قوللر بدر (ولولم یقل یومئذ لا یعتق الامن کان فی ملکه وقت الحلف) واکر یومئذ دیمسه
 معتق اولمز الاوقت حلفده ملکنده اولان قول معتق اولور (وکذا الوقال کل مملوک لی حر بعد غد)
 واکر داره داخل اولور سم یارند نصرکه جمیع مملوکم حر در دیمسه ینه حلف ایلدیکی زمان مملوک اولان عبد
 معتق اولور ز یرا کل مملوک لفظی اول حالده اولان مملوک متناول اولور سه بعد الحلف مالک اولدیغنه
 متناول اولمز و بعد غد قولی حر لفظنه ظرفدر یوخسه مملوک لفظنه ظرف دکدر (و المملوک لا یتناول الحمل)
 و مملوک جمله متناول اولمز ز یرا جنین انایه تبعیت ایله مملوکدر ومن وجه عضو در مملوک ایسه نفسله متناول
 اولور یوخسه اعضا به متناول اولمز (فلو قال کل مملوک لی ذکر حر ان دخلت الدار وله امة حامل فولدت ذکرا
 لاقل من نصف حول منذ حلف لا یعتق) اکر داره داخل اولور سم جمله اراکک اولان قوللرم حر در دیمسه
 حال بوکه اول کسینه نک حامل جاریه سی اولوب و جاریه مز بوره مولاسنک حلف ایلدیکی زماندن نصف
 حولدن اقلده بر اراکک اوغلان طغور سه اول اوغلان معتق اولمز (ولولم یقل ذکر عتق الحمل بعلامه) واکر
 کل مملوک لی حر دیوب ذکر لفظنی دیمسه جل اناسنه تبعیت ایله معتق اولور ز یرا لفظ مملوک ذکور و انایه متناول
 اولور حتی مدبر و امهات اولاده دخی متناول اولور اکر حالف اولان کسینه بن جاله نیت ایلدم نسیا نیت ایلدم
 دیمسه قضاء تصدیق اولمز و حاک اناسی معتقه اولور ز یرا امه کل مملوک تحتته داخل اولمغله تبعیت ایله جل
 معتق اولور (ولو قال کل مملوک لی حر بعد موتی صار من فی ملکه عند الحلف مدبرا) واکر حالف اولان کسینه
 جمیع مملوکم موتد نصرکه حر در دیمسه یمین ایلدیکی وقتده ملکنده اولان عبد مدبر اولور (لامن ملکه بعده)
 یمیند نصرکه مالک اولدیغنی عبد مدبر اولمز ز یرا کل قولی بلا قرینه اولیحق حال ایچون استعمال اولنور تکم
 سین و سوف قرینه سز استقبال ایچون اولدیغنی کی چونکه کل حال ایچون استعمال اولندی ایسه جزا که
 تدبیردر فی الحال واقع اولوب لفظ مذکور بعد الیمین اشترا اولتان عبده متناول اولمز (لکن یعتق الجمیع
 من الثلث عند موته) (لکن حلف ایدن کسینه نک موتی زماننده وقت حلفده موجود اولان عبدی و بعد الیمین
 اشترا ایلدیکی عبدی ثلثدن معتق اولور چونکه عتق موته مضاف قیلندی بر حیثیتدن ایجاب عتق مملوک
 اولانه متناول اولمغله موجود اولنر مدبر اولور و بر حیثیتدن موته مضاف اولان عتق بعد الموت ایجابدر
 اول ایسه وصیت اولور وصیت اولیحق حلف ایلدوکی وقتد نصرکه اشترا ایلدیکی قوللره دخی متناول اولور
 و وصایا ده معتبر اولان حالت موتده ملکنده بولننلدر بوقول ابو حنیفه و امام محمد قنده در * اما ابو یوسف
 بعد الیمین مالک اولدیغنی معتق اولمز ز یرا لفظ حالده حقیقتدر نصرکه مالک اولدیغنه متناول اولمز بو اجلدندر که
 وقت یمینده ملکنده اولان مدبر اولور ملکنده بولنیمان مدبر اولمز

باب العتق علی جعل *

بو باب جعل اوزر ینه عتقک یساننده در ضم جمیع ایله جعل بر فعل مقابله سنده تعیین اولنن عوضدر
 (ومن عتق علی ماله او به) و شول کسینه که عبدنی مال اوزر ینه اعتاق ایسه * مثلا انت حر علی الف درهم
 یا خود بالف درهم دیمسه (فقبل عتق) امدی عبد مختاطب اول مجلسده مال مذکور ی قبول ایسه معتق
 اولور (و المال دین علیه) و مذکور اولان مال عبد معتق اوزر ینه دیندر ز یرا عبد قبولیله النی التزام ایلشدر
 (تصح الکفایة) بدل عتق اولان ماله کفالت صحیح اولور ز یرا اول مال دین صحیحدر کفالت دین صحیحده اولور
 (بخلاف بدل الكتابة) بدل کفالت بونک خلافتجه در بدل کفالت ایله کفالت صحیح دکدر ز یرا دین صحیح
 دکدر اثر رفیت باقی اولدیغیچون مثلا عبد مکاتب بدل کفالتدن عاجز اولسه ینه رفیت عودت ایدر بو تقدیر جه
 عبد اوزر ینه دین صحیح دکدر دین صحیح اولیحق کفالت دخی صحیح دکدر (وان قال ان ادیت الی الفاقانت
 حر او اذا ادیت صار مأذونا لامکاتب) واکر مولی عبدنه ان لفظی ایله اکر بکایکی ادا ایدرسک سن حر سن دیمسه
 یا خود اذا لفظی ایله جن بیککی بکا ادا ایدرسک سن حر سن دیمسه اول عبد مأذون اولور مکاتب اولمز ز یرا
 ادایه تعلیق اولان عتق صریحدر مولی عبدنی اداء ماله تعلیق ایلمسی تجارتیه تحریر رض ایلکدر * و ماله تعلیق ایله
 مأذون اولور مکاتب اولمز دیمکدن مقصود افندیسی عبد مز بوری مالی ادا ایلن دن مقدم بیع ایلمسی جائز
 اما مکاتب بیعی جائز اولمز مادامکه کندوسی راضی اولمیه اما اکر مکاتب کندوسی بعه رضایر سه کاتب

فسح اولور (و یعق انادی فی المجلس او خلی بین المولی و بین المال فیہ فی التعلیق بان) و اگر عبد مال معینی
 افتد یسنگ یا نه وضع ایلسه بروجله وضع ایلسه که مولی اول مالی اخذ ایلک ممکن اولسه بومقوله تسلیم ایله
 دخی معتق اولور و بویکی صورته معتق اولسی لفظ ان ایله تعلیق اولدقده درزیرا ان شرط ایچوندر وقت
 ایچون مستعمل اولمز حتی اول مجلسده ادا ایلسه معتق اولمز (ومتی ادی او خلی فی التعلیق یاذا) و اذا ایله
 تعلیقده هر نه وقت ایچون مال معینی ادا ایلسه یا خود تخلیه ایلسه معتق اولور زیرا لفظ اذا وقت ایچون
 مستعمل اولور مجلس ایله مقید اولمز متی کبی (و یحجر المولی علی القبض) و هر نه وقتکه عبد مال معینی ادا ایلسه
 یا خود یا نه وضع ایلسه مولاسی مال مزبور ی قبض ایلک او زره جبر اولور (و ان ادی القبض یحجر
 علی القبض ایضا الا انه لا یعق مالم یؤد الکل) و اگر عبد مال معیندن بعضیسی ادا ایلسه ینہ قبض ایلک
 اوزر ینہ مولی جبر اولور الا اول عبد معتق اولمز مادامکه معین اولان مالک کایسی ادا ایلسه (کالو حط عنه
 البعض فادی الباقی) مولی مال معیندن بعضیسی حط ایلوب باقیسی عبد ادا ایلدکنده معتق اولمدیغی کبی
 بعضیسی ادا ایلمکده معتق اولمز زیرا شرط اداء الف ایدی اول شرط ایسه بولمندی مثلاً برکنده عبد نه ان ادیت
 الی الف درهم فانت حر دیسه ذکر اولتان الفدن بر مقدارنی حط ایلسه کامل الی ادا ایلمنجه معتق اولمز
 و جله سنی حط ایلسه ینہ معتق اولمز زیرا شرط اداء الف ایدی اول ایسه بولمندی امدی شرط بولمهیجق
 مشروط دخی بولمز کتابت دخی بولک خلاقیجه درزیرا مکاتبک اوزر ینہ مال واجب اولور مال واجب اولاندن
 ابراء بعض و کل جائزدر* و صاحب عنایه دیمشدر که اگر درهم ذکر اولنوب اوزر ینہ برسه ینہ معتق اولمز
 (ثم ان ادی الف کسبها قبل التعلیق رجع المولی علیه بمثلها و یعق) اندنصکره اگر عبد قبل التعلیق کسب
 ایلدیکی بیکی ادا ایلسه معتق اولور لکن مولی عبد اوزر ینہ اول الف مثلی ایله رجوع ایدر یعنی تکرار بیکی
 طلب ایدر زیرا و یردیکی الف عبد ایکن کسب اولمغله (العبد و ما یملکه کان لمولاه) مضمونی اوزره مال مولانک
 اولمش اولور اول اجندن الف آخر ایچون عبد اوزر ینہ رجوع ایدر (و ان کسبها بعده لایرجع) و اگر عبد یردیکی
 بیکی بعد التعلیق کسب ایلدی ایسه مولی عبد اوزر ینہ رجوع ایدر (ولو قال انت حر بعد موتی بالف فان قبل
 بعد موته و اعترقه الوارث عتق) و اگر مولی ینم موتمدنصکره الف ایله سن حر سن دیسه و مولانک
 موتمدنصکره عبد قبول ایلسه و وارث اعتاق ایلسه معتق اولور (و الا یلا) اگر عبد مولانک موتمدنصکره
 قبول ایلسه یا خود عبد قبول ایلیوب لکن ورثه اعتاق ایلسه معتق اولمز قیچن عتق موتمدنصکره تأخیر
 اولنسه عتق ثابت اولمز الا وارث یا خود و صی یا خود قاضینک اعتاق ایله اولور اگر بو ذکر اولتان کسندلردن
 اعتاق واقع اولمز ایسه معتق اولمز (ولو حرره علی ان یخدمه سنة فقبل عتق و علیه ان یخدمه تلك المدة)
 و اگر مولی عبدنی برسنه خدمت ایلک اوزره تحریر ایلسه و عبد دخی قبول ایلسه فی الحال معتق اوزر ینہ
 لازمدر که اول مدتی مولاسنه خدمت ایلیه زیرا بوقول عوض اوزر ینہ عتقدرو عوض اوزر ینہ واقع اولان
 عتقی قبول ایله قبل اداء واقع اولور مثلاً اعتقتک علی ان یخدمنی سنة دیمکله واقع اولور اما ان خدمتتی کذا
 مده دیسه فی الحال واقع اولیوب شرط اولان مدت تمام اولدقندنصکره معتق اولور اولیجی صورت معاوضه در
 صکره کی صورت معلق بالشروطدر (فان مات المولی قبلها لزمه فیمه نفسه) اگر مولی عبدک برسنه
 خدمتدن اول فوت اولسه ابوحنیفه و ابو یوسف قتنده عبده قیمت نفسی لازم اولور (وعند محمد فیمه خدمته)
 و امام محمد قتنده عبده خدمتک قیمتی لازم اولور (و کذا لو باع المولی العبد من نفسه بعین فهاکت قبل القبض
 یلزمه فیمه نفسه) و ینه کچن مسئله کبدر اگر مولی عبده کندو نفسنه برعینه یعنی معین شیئہ بیع ایلسه
 و قبل القبض عین هلاک اولسه اول عبده کندو نفسنک قیمتی لازم اولور ابوحنیفه و ابو یوسف قتنده
 (وعند محمد فیمه العین) و امام محمد قتنده هلاک اولان عینک قیمتی لازم اولور زیرا اول عین بغير مال اولان شیئہ
 معاوضدر زیرا نفس عبد کندو حقتده مال دکلدر و کندو نفسنه مالک دکلدر* بوکا مثال بزخاتون بر عبد
 اوزر ینہ تزویج اولنسه بعده عبد معتق چقسه خاتون زوج اوزر ینہ عبدک قیمتی ایله رجوع ایدر بوخسه
 قیمت بضع که مهره ملدر انکله رجوع ایلمز بو تقدیرجه هلاک اولان عینک قیمتی لازم اولور ابوحنیفه قتنده
 و ابو یوسف ایچون دلیل عقلی بو در که بو عین مالی مقابله سنده معاوضه در زیرا عبد مولی حقتده مالدر

بونك مثالی برکسته بر جاریه مقابله سنده یا باسنی اشترا ایلسه و بایع جاریه بی قبض اینز دن متدم جاریه
 هلاک اولسه بایع مشتری اوزرینه با باسنک قیمتی ایله رجوع ایدر یو خسه جاریه نك قیمتی ایله رجوع اینز
 کذا فی الزیلعی (ومن قال لاخر اعتق امتك بالف علی ان تز وجنیها ففعل وابت ان تزوجه فلاشی علیه)
 و شول کسنه که آخر کسنده جاریه کی بکاتر و بیج اینک اوزرینه نك درهم مقابله سنده اعتساق ایله دیسه
 و اول کسنه دخی اعتساق ایلسه و جاریه بی تزوجدن ابا ایلسه اعتساق ایله دین کسنه نك اوزرینه برشی لازم
 دکلدرد یعنی امرک تعیین ایلدیکی بیک آنچه کندویه لازم کلز اما طلاق بونک خلافتجه در مثلا برکسته آخر
 کسنده (طلق امرک علی الف درهم علی) دیسه اول کسنه دخی طلاق ویرسه آمر اوزرینه الف لازم اولور
 طلاقده اجنبی اوزرینه اشترط بدل جائزدر اما اعتقادده جائز دکلدرد بومخلده بحث وارددر (ولو ضم عنی
 قسم الف علی قیمتها ومهر مثلها ولزمه حصه القیمه وسقط ما یخص المهر) و اگر عنی لفظنی ذکر و ضم ایلسه
 مثلا اعتق امتک عنی بالف دیسه مذکور اولان الف جاریه نك قیمته ومهر مثلته تقسیم اولنور و آمره
 جاریه نك قیمتی لازم او اور ومهره مختص اولان ساقط اولور *مثلا جاریه نك قیمتی ایکی بیک ومهر مثلی بیک آنچه
 اولسه مذکور اولان بیک آنچه اوچ بیک آنچه تقسیم اولنور التیوز التمش الی آنچه حصه رقبه و اوچیز
 اوتوز اوچ آنچه حصه مهر مثل اولور آمر که (اعتق امتک عنی بالف) دیدکده بیک آنچه بی ایکی شینه مقابل
 ایلدی بری شرای رقبه و بری بضع نکاحدر و وقوع الاعتقادده لازم تقدیمیکه بیعدر طریق اقتضا ایله
 واقع اولشدر کانه جاریه ایچون آمر (بتبعها منی ثم اعتقها عنی) دیش اولدی بو تقدیرجه اقتضاء اشترا بولمش
 اولور و جاریه نك قیمتی اولان التیوز التمش الی آنچه آمر لازم اولور که کندویه تسلیم اولنان رقبه مقابله سنده
 ومهر مثل که اوچیز اوتوز اوچ آنچه در اول باطل اولور که کندویه تسلیم اولمان بضعدر (ولو تز و جته
 حصه المهر لها فی الوجهین و حصه القیمه للمولی فی الثانی و هدر فی الاول) و یوفاروده ذکر اولنان مسئله جاریه
 تزوجدن ابا ایلدیکی صورتده ایدی اما اگر جاریه ابا ایلیوب آمری تزوج ایلسه مهر مثاک حصه سیکه
 اوچیز اوتوز اوچ آنچه ایدی ایکی صورتده دخی جاریه ایچوندر کرکسه عنی لفظنی ذکر ایلسون کرکسه
 ایلسون و قیمتک حصه سی نایده یعنی عنی لفظنی ضم ایلدکده مولی ایچوندر صورت اولده یعنی عنی لفظنی
 ضم اولمدکده قیمتک حصه سی هدردر

باب حکم التدبیر

بو باب حکم تدبیر بیاننده در وقتا که مصنف اعتساق مطلقدن فارغ اولدی ایسه اعتساق مقیده شروع ایلدی
 و تدبیر لغته عاقبة الامر نظر در شرعه بعد الموت حاصل اولان عنقی ایجابدر و تدبیر ایکی نوعدر برنوعی مطلق
 و برنوعی مقیددر (المدر المطلق من قال له مولا اذامت فانت حر) مطلق مدبر شول کسنده در که مولاسی اکاچین
 بن اولور سم سن حر سین دیه مطلق مدبر بومقوله خطابه مخاطب اولان عبددر (وانت حر عن دبر منی او یوم اموت
 او مع موتی او عند موتی او فی موتی اونت مدبر او قد دبرتک) یا خود بند ناصر که سن حر سین و بان اولدیکم کون
 و یاموتم ایله و یاموتم عندنده و یاموتده یا خود سن مدبر سین یا خود تحقیقا سنی تدبیر ایلدم دیه (او ان مت
 الی مائة سنة) یا خود بن اگر یوز سنه دین اولور سم سن حر سین دیه (وغلب موته فیها) حالبو که مولاسنک
 موتی یوز سنه غالب اولسه یعنی سکسان یا شنده اولسه مثلا بوقول صورتده مقید اما معناده مطلقدر زیرا
 موت مقرردر بوقول حسن بن زیادک ابوحنیفه دن روایتدر و فقیه ابوللیث ذکر اینلشدر که اگر
 بر رجل عبدنه سن حر سین اگر بن یوز سنه دین اولور سم دیسه حالبو که موتی غالب اولسه یعنی اختیار آدم
 اولسه ابو یوسف دیر که اول عبد مدبر مقیددر مولاسی اول عبدی بیع اینک جائزدر و حسن بن زیاد دیر که
 اول عبد مدبر مطلقدر بیعی جائز دکلدرد زیرا یوز سنه دین دین تعیش ایلیه جکنی خود مالکی بلنور امدی
 بو تقدیرجه ان مت فانت حر دیش اولدی (او اوصیت لک بنفسک او بقیسک او بثالث مالی) یا خود سنی کدو
 نفسکه وصیت ایلدم یا خود سنی کند و رقتکه وصیت ایلدم یا خود ثلث مالی سکا وصیت ایلدم دیسه
 مدر اولور (فلا یجوز اخراجه عن ملکة الابا لعتیق) مولانک ملکندن اول مدبرک اخراجی جائز اولنر الاعتساق ایله
 جائز اولور * امام شافعی قنده بیعی و هبه سی جائزدر زیرا ذکر اولنان کلام تعلیق بالشروطر و تعلیق بالشروط

ایسه بیع و هبه بی منع ایاز سائر تعاقباته او لدیغی کبی بزم ایچون دلیل نبی علیه السلام (المدبر لایساع
 و لایو هب و لایورث و هو حر من الثلث) قول شر یقیدر (و بجزر استخدا مه و کتابته و ایجاره) و مدبرک استخدا می
 و کتابتی و ایجاره یه و برلسی جائز اولور (و الامه توطأ و تزوج) و جار یه مدبره و طی اولنور یعنی مولاسی و طی
 ایدر و هنوز ملک باقی اولمغله آخره تزویج ایلمک دخی جائز در (و اذانات سیده عتق من ثلث ماله) و چن مدبرک سیدی
 فوت اولسه مدبر سیدک ثلث مالندن معتق اولور ز برامد بر وصیت حکمنده در ثلثدن معتبر اولور (و ان لم یخرج
 من الثلث فحسابه) و اگر مدبرک قیمتی ثلثدن چقمسه ثلث مالی حسابی ایله معتق اولور مثلاً سیدک اوچ بیگ
 ایچمسی قالسه و عبدک دخی قیمتی الی بیگ ایچم اولسه جمله سی طقوز بیگ ایچم اولور ثلثی اوچ بیگ ایچم اولور
 عبدک نصفی معتق اولوب اوچ بیگ ایچم باقیسنده سعی ایدر (و ان لم یترک غیره سعی فی ثلثیه) و اگر عبد مدبردن
 غیر برشی ترک ایتدیسه عبد مدبر قیمتک ثلثانده سعی ایدر * مثلاً قیمتی الی بیگ ایچم اولسه ایکی بیگ ایچم سعی
 معتق اولور درت بیگ ایچم سنده سعی ایدر (و ان استغرقه دین المولی) و اگر مدبری مولاسنک دینی مستغرق
 ایلسه (سعی فی کل قیمتیه) موتنده معتق اولور لیکن کل قیمتیه سعی ایدر (و لو دبر احد الشر یکن و ضمن نصف
 شر یکه ثم مات) و اگر شر یکنیدن بری حصه سعی ضامن اولسه و فوت اولسه (عتق نصفه بالتدبیر و سعی
 فی نصفه) عبدک نصفی تدبیر ایله معتق اولور و نصف قیمتیه عبد سعی ایدر ابو حنیفه قتنده (خلافاً لهما)
 امامین ایچون خلاف وارد انلرک قتنده تدبیر ایله کلیسی معتق اولور ز بر بعضیسی تدبیر کلیسی تدبیر در
 بومسئله تجزی عتق مسئله سنک فرعیدر ابو حنیفه قتنده عتق تجزی اولور اما امامین قتنده تجزی اولور
 (و المقید من قاله ان مت من مرضی هذا اوسفری هذا او من مرض کذا اوالی عشر سنین اوالی مائتسنه)
 و مدبر مقید شول کسنده در که مولاسی اکا دیسه که اگر بن شومر ضمدن اولور سم یا خود شو سفر مرده اولور سم
 یا خود شو مقوله مر ضمدن اولور سم یا خود اون سنه یه دکن اولور سم یا خود یوز سنه یه دکن اولور سم
 دیسه (و احتمال عدم مونه فیها) و یوز سنه ده اولملمک احتمال اولسه مثلاً بو کلامک قائل اولان اون بش باشنده
 اولسه (فیجوز بیعه) بومقوله مدبر مقیدک یعنی جائز اولور و هبه و رهنی دخی جائز اولور ز بر بو ذکر اولنان
 صفتلرده موت البتة و اقع اولمسی متیقن اولمغله فی الحال سبب منعقد اولمدی معنای سبب بین الثبوت و العدم
 تردد ایچون منق اولسه سائر تعلیق کبی بودخی معلق قالور بو تقدیرجه تعلیقات قبل وجود الشرط
 یعنی منع الیمن (و ان وجد الشرط عتق عتق المدبر) و اگر شرط بولنور سه عبد مدبر مقید معتق مدبر مطلق
 معتق کبیدر زیر ابوصفت اجزاء حیاتندن آخر جزئندن متعین اولوب مدبر مطلق حکمنی اخذ ایلدی ز بر
 موته اضافت دخی بولمیب و زوال تردد دخی محقق اولدی

باب الاستیلاذ

بو باب استیلاذک حکمی بیاننده در استیلاذ لغتده ولد طلبنه دیر لر شرعده مولی جار یه سندن و طی ایله ولد
 طلبنه دیر لر (لایبث نسب ولد الامه من مولاها الا ان یدعیه) جار یه نك ولدینک نسبی مولاسندن ثابت اولور
 مکر که مولاسی اول ولدی دعوت ایلیه ز بر افر اش امه ضعیف اولمغله بلا دعوة ولد ثابت اولور و فر اش
 ضعیف اولدیغی اجلدندر که جار یه ده عزل جائز در اما ولد منکوحه بونک خلافتجه در آنک ولدی نفی ایله
 منق اولمیب کند و ده لعان واجب اولور ز بر انکوحه نك فراشی قوی در (و اذ ثبت صارت ام و ولد لایجوز
 اخر اجها عن ملکه الا بالعتق) و چن دعوت ایلسه جار یه نك ولدینک نسبی ثابت اولسه اول جار یه ام ولد
 اولور اول جار یه بی ملکندن اخر اج جائز دکادر الاعتقه جائز اولور حتی مار یه حضرت ابراهیمی طغوردقه
 نبی علیه الصلوة و السلامدن سوال ایلدیلر که بار سول الله مار یه بی اعتاق ایلز مسین (اعتقها اولدها) دیوجواب
 و بر مشلردر و بر موضعه دخی (من و طی امه فولدتله فهی معتقه عن درمنه) قول شر یغی وارد اولمشدر
 (وله و طیها و استخدا مها و اجاراتها و تزیر یجها و کتابتها) و مولی ایچون جائز در اول جار یه بی و استخدا م
 و اجاره یه و یرمک و تزویج الملک و کتابته کسک ز بر اهنوز اثر ملک باقیدر حقیقه معتقه دکادر (و عتق بعد
 موته من جمیع ماله و لاتسعی لدینه) و ام ولد اولان جار یه مولاسنک موتند انصرکه جمع مالندن معتقه اولور
 و مولاسنک دینی ایچون سعی ایلمز ز بر نبی علیه السلامدن ام ولد جمله مالندن معتقه اولوب و مولاسنک

دینی ایچون سعی ایلدیکنه حدیث شریف وارد اولمشدر (و ثبت نسب ولدها بعد ذلك بلا دعوة) و جاریه نك
 ولدینك نسبی بلا دعوة ثابت اولور اولکی ولدندنصکره ولدکتورسه زیر اولکی ولدی دعوت ایله متعین
 اولور که وطیء جاریه دن مقصود ولد ایچون اولوب قضاء شهوت ایچون دکلدردر بوتقدیرجه ولد ایچون
 اولدیغی محتق اولوب الولد للافراش حدیث شریفنه موافق اولمش اولور (وان نفاه انتق) و اگر ولد اوله
 اعترافدنصکره ولد ثانی بی انبی ایلسه ولدك نسبی منتفی اولور * فراش اوج نوعدر اولکیسی ضعیفدر که
 جاریه نك فراشدر دعوتسز ثابت اولمز ایکیجیسی متوسطدر اولدخی جاریه نك فراشدر لکن اولکی ولد
 دعوت اولدقدنصکره ولد ثانی نك نسبی بلا دعوت ثابت اولور الابوقدر واردر که نفی ایله منتفی اولور
 اوججیسی فراش قویدر که فراش منکوحه در بلا دعوت ثابت اولور ونفی منتفی اولمیوبلعان واجب اولور
 (ولو استولدها بنکاح ثم ملکها فهی ام ولدله) و اگر برکسنه بر غیرک جاریه سنی نکاح ایله استیلاد ایلسه
 اندنصکره اول جاریه یه مالک اولسه اول جاریه اول کسنه نك ام ولدی اولور (و کذا لو استولدها بملک
 ثم استحققت ثم ملکها) و اگر مالک یمین ایله جاریه بی استیلاد ایلسه اندنصکره جاریه مستحق چیقلسه بعده
 جاریه یه مالک اولسه جاریه اول کسنه نك ام ولدی اولور (بخلاف مالو استولدها بزنی ثم ملکها) اما زانان
 استیلادنصکره جاریه یه مالک اولان بونک خلافتجه در زیر زانان نسب ثابت اولمز (ولو اسلمت ام ولد
 النصرانی عرض علیه الاسلام فان اسلم فهی له وان ابی سعت فی فیمتها وهی کاملکاتبه ولا ترق بعجزها)
 و اگر نصر اینک ام ولدی اسلامه کلسه نصرانی یه اسلام عرض اولور اگر اسلامه کلور ایلسه جاریه نك ایچوندر
 و اگر اسلامدن ابا ایدرسه جاریه رقه اولدیغی حالده نك فیتنده سعی ایدر و بوجاریه مکاتبه کبیدر مادامکه
 قیمتی ادا ایلیمه معتقه اولمز لکن بیجزی ایلهر قیمته عودت ایلز * اما امام زفر قنده فی الحال معتقه اولوب وسیعی
 اینک جاریه نك اوزرینه دین اولور هدایه نك عتق بابنک بعض محاند ه مسطوردر ام ولد مال مقوم اولسنده
 اختلاف اولوب امام اعظم قنده مقوم دکلدردر لکن امامین قنده مال مقومدر زیر ام ولدك وطیء و اجاره
 و استخدا می ایله منتفع اولنمی مال مقوم اولسنه دلالتدر لکن بیع اولنمی مال مقوم اولسنه مانع دکلدردر
 ومدبره ده اولدیغی کبی * کورمز میسنکه ام ولد نصرانی مسلمان اولسه اول جاریه نك اوزرینه قنا نك قیمت
 ایچون سعایت واردر مشایخك قولی اوزرینه بویله اولنمی مولاسنك موتندنصکره ام ولدك سعایت
 اولدیغی ایچوندر مدبر بونک خلافتجه در ابوحنیفه ایچون دلیل تقوم احرار ایلدر و ام ولد ایلسه نسب ایچون
 محرز ه در یوخسه مال مقوم اولدیغی ایچون دکلدردر (وان مات عتقت بلا سعایه) و اگر مولاسی اولان ذمی
 فوت اولسه بلا سعایه معتقه اولور زیر ام ولدیدر (ومن ادعی ولد امة له فیها شریک ثبت نسبه منه
 وصارت ام ولده و ضمن نصف فیمتها و نصف عقرها لایمة ولدها) و اگر برکسنه مشترکه اولان جاریه نك
 ولدنده اذعا ایلسه یعنی دعوت ایدوب ولدمدر دیسه ولدك نسبی دعوت ایدن کسنه دن ثابت اولوب جاریه
 اول کسنه نك ام ولدی اولور و جاریه نك نصف قیمتی و نصف عقرینی شریکته ضامن اولور یوخسه ولدینك
 قیمتی ضامن اولمز حرد ه عقر مهر مثلدر کرک بکر اولسون کرک ثیب اولسون جاریه ده قیمتك عشریدر
 (وان ادعیاه معا ثبت منهما وهی ام ولدلهما و علی کل نصف عقرها و تقاصا و یرث من کل منهما میراث
 ابن و یرثان منه میراث اب واحد) و اگر شریکینک ایکیسی معا ولدی دعوت ایلسه ایکیسندن دخی نسب
 ثابت اولور و جاریه دخی ایکیسنگ ام ولدی اولور و هر برینک اوزرینه جاریه نك نصف عقری لازم اولور
 و تقاص ایدر لر یعنی سنک بکا و یره جککی بنم سنده اله جمعنه حساب ایله دیمکدر و اوغلان ایکیسندن دخی
 براوغل میراثنه وارث اولور و ایکیسی اوغلانندن برابا میراثنه وارث اولور حتی بویله برواقعه قاضی شرح
 زمانده واقع اولوب قطعی حکم اولنمقله عمر رضی الله تعالی عنه حضر تهرینه مکتوب کوندروب مشترک
 جاریه نك ولدنده صاحبینک هر بزی ولد بنددر دیو دعوی ایشلردر دیو استفتا ایلدکده حضرت عمر
 رضی الله عنه قاضی شریحه بویوزدن مکتوب یازدیکه (لبسا فلبس علیهما ولو ینابین لهما وهو ابنهما
 یرثهما و یرثانه وهو لباقی منهما) ای الولد یکون للاب الباقی من الابوین اذامات احدهما حتی یکون
 کل المیراث الحمی دون ان یکون نصفه لورثة الاب المیت کلامی ایله ختم بیوروب و عمر رضی الله تعالی عنه

بو کلامی تحریر و تقریر بیور دقده اصحاب کز بن رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حاضر اتندن قتی چوق
 کسنه حاضر اولوب برکسنه بو کلامه تعرض بیور مشدر و مکتوب بومنوال اوزره قاضی شریحه و اصل
 اولد قده موجبنجه حکم ایلیشدر (وان ادعی ولدایه مکاتبه فصدقه المکاتب ثبت نسبه منه وعلیه فیمته
 وعقرها) و برکسنه مکاتبک جار یه سنک ولدنی ادعایلسه یعنی بنیندر دیو دعوی ایلسه و مکاتب دخی
 مولاسنی تصدیق ایلسه و ادک نسبی مولاسندن ثابت اولور و ولدک قیمتی و جار یه نک عقری مولاسنی اوزرینه
 لازم اولور (و لاتصیرام ولده) و اول جار یه مکاتبک مولاسنک ام ولدنی اولمز برا حقیقته اول جار یه مولاسنک
 ملکی دکلد (وان لم یصدقه لایثت نسبه) و اگر مکاتب مولاسنی تصدیق ایلسه ولدک نسبی ثابت اولمز
 امام ابو یوسف دیر که ثبوت نسبه مکاتبک تصدیقته احتیاج یوقدر ز برا مولانک مکاتبک جار یه سنده حتی
 اوغلتک جار یه سندن اقوادر بونه بلا تصدیق نسب ثابت اولیجق جاریه مکاتبه خود بطریق اولی ثابت اولور
 بزم ایچون دلیل بودر که بابا اوغلتک مالنی تملک ایدر چن احتیاجی اولسه اول اجلدن عقر و قیمت ولد لازم کلیوب
 جار یه ام ولد اولور اما مولی ایچون مکاتبک مالنی تملک ایتک یوقدر ز برامولی عقد کاتب ایله کند و نفسندن
 حجر ایدوب اجنبی یه الحاق ایلیشدر اول اجلدن ولدنک قیمتی و جار یه نک عقری کند و یه واجب
 اولور و جار یه ام ولد اولمز (الا ان دخل الولد فی ملک و قناتما) مگر که اوقاندن بروقتده ولد کندونک
 ملکته داخل اوله اول وقت نسبی ثابت اولور

کتاب الایمان

بو کتاب ایمانک احکامی بیاننده در یعنی ایقاع ایمان بیاننده در ایمانک جمعیدر و عین لغتده قوته دیر لر
 حق سبحانه و تعالیکنک (لاخذنا منه بالین) قول شریفی قوت ایدو کسنه دلیلدر ز برابالین قول شریفی
 بالقوه ایله تفسیر ایشلدر و عین شریعتده بر عقددر که عین ایدن کسنه غیر عینی اول عقد ایله قوی ایدر کرک فعل
 اوزرینه اولسون کرک ترک فعل اوزرینه اولسون و عینک شرطی حالف اولان کسنه مکلف اولمقدر و سببی
 قصد ایلدیکی شئیک تحقیقنی اراده در ورکنی شول لفظدر که انکله عین من عقد اولور و حکمی بار اولسی واجب
 اولان محمله بار اولمقدر و فوتنده کفارت ایتکدر (الین تقویة احد طرفی الخبر بالمقسم به) عین خبرک
 ایکی طرفنک بر طرفی مقسم به ایله یعنی اسم الله ایله تقویتدر یعنی قوتلندر مکرر و عین دخی ایکی نوعدر بری
 حق سبحانه و تعالیکنک اسم ذات و اسماء صفات ایله عیندر و بری جناب رب العزتدن غیری ایله عیندر نوع اول کتاب
 و سنت ایله مشر و عدل تکیم حق سبحانه و تعالیکنک (تالله لاکیدن اصنامکم تالله تقویتدر یوسف تالله
 لقد آتک الله علینا) قول شریفی مشر و عینده دلیلدر سنت ایله مشر و ع اولسی نبی علیه الصلوة و السلامک
 (و الله لاغزون قریشا) حدیث شریفی ایله در و صحابه کز بن رضوان الله تعالی علیهم اجمعین عین ایدر لر دی و الله دن
 غیری ایله دخی عین مشر و عدل بو عین ایسه جزایی شرطه تعلیقدر مثلا از دخلت الدار فانت حر یا خود فانت
 طالق یا خود علی حج او عمره دیمک کبی دخی بونلره مشابه اولان شرط و جزا کبی و جزائی شرطه تعلیق و صفا
 عین دکلدر لکن عند الفقهاء معنی عین تسمیه سی عین بالله ایله حاصل اولان شئی بو نکلده حاصل اولدیجیچوندر
 حتی برکسنه عین اتمکله عین ایلسه بعده طلاقه یا خود طلاق مثالو یه حلف ایلسه حانث اولور و عین ایتک کر چه
 کتاب و سنت ایله مشر و عدل لکن تعلیلی تکثیرندن اولی در احتمالدر که حق سبحانه و تعالیکنک اسم شریک
 حرمتنی هتک واقع اوله و بعضیلر قتنده حق سبحانه و تعالیکنک غیری ایله عین مکرر و هدر دیو نبی علیه السلامک
 (من کان حانثا فلیحلف بالله) حدیثی سند کتور لر و اهل شرع قتنده عینک الی اسمی وارد قسم و عین
 و حلف و عهد و میثاق و ایلادر (وهی ثلاث) و عین اوچ نوعدر مصنف بو محله عدد ایمانی مراد ایلدی ز برا
 اکثر من ان یحصادر بلکه مرادی عین بالله بر عیندر که کفارت اولور و برنده کفارت اولمز و برنده الیه دن
 رجا اولنور که حالف مؤاخذه اولمیه (غموس وهی حلقه علی امر ماض او حال کذباً عمدا و حکمها الاثم
 ولا کفارة فیها الا التوبة) نوع اول عین غموسدر و عین غموس فعل ماضی یا خود حال الحالفک عینی در کذب
 عمدا ایلدی یکی حالده یعنی عمدا کذب ایدوب فعل ماضی اوزره و الله فعلت کذا یا خود و الله فعلت الان کذا
 دیو عین ایلکدر و عین غموسک حکمی کناهدر ز بران نبی علیه الصلوة و السلام (من حلف کاذبا ادخله النار)

و بر موضعه دخی الیمن الغموس تدع الدیار بلاقع) بیوردقلری محققدر و یمین غموسده کفارت یوقدر الاتوبه
 واردد شافعی قنده غموسده کفارت واردد هتک حرمت اسم الله ایمن کسنتک کنانهی کیدر مک ایچون
 مشروع اولمشدر بونده دخی کاذا جناب رب الغزنگ اسم شریفی استشهد ایادیکی کنانهی خود محققدر
 یمین منعقد، اولدیغی کبی بونده دخی کفارت لازم اولسنه ذاهب اولمشدر * و بزم ایچون دلیل بودر که یمین غموس
 کبیره محضه درزیرا نبی علیه الصلاة والسلام (خس من الکبائر لا کفارة فیهن) بیوردقد، غموسی دخی بشدن عد
 بیورمشدر امدی هر سنه که کبیره محضه اوله کفارت ایچون مناط اولمزیرا کفارت عبادتدرزیرا صوم ایله
 دخی کفارت اولور اکر عبادت اولسه صوم ایله کفارت جائز اولمزیدی و نبی علیک السلام (خس من الکبائر)
 بیوردقلری بری اشراک باللهدر و حقوق و الدین و قتل نفس و یمین غموس و قطع صلہ رحدر (ولغو وهی حلقه
 علی امر ماض یظنه کفالی وهو بخلافه و حکمها رجا، العفو) و نوع ثانی یمین لغو در و یمین لغو حالفک فعل
 ماضی اوزرینه یمیندر که اول فعلی کتدو دیدیکی کبی ظن ایدر حاجبو که اول فعل یمین ایلدیکی شیکک خلافیدر
 وانک حکمی رجا اولنور که عفو اوله مثلاً برکسنه و الله فعلت کذا یا خود و الله مافعلت کذا یا خود و جائز یددیوب
 کتدو نکتطی بویله اولسه لکن ظن ایلدیکنک خلافی اولسه بومقوله یمین ایچون مؤاخذه، اولتمق رجا اولنور
 حق سبحانه و تعالینک (لایؤاخذکم الله باللغو فی ایمانکم) قول شریفی مؤاخذه اولتمق اوزره دلیلدر اکر سؤال
 اولنورسه که یمین لغو ده مؤاخذه اولتمق نص ایله ثابتدر نئی مؤاخذه یمین رجا بی تعلیقک معناسی ندر * دیرز که
 مذکور اولان یمین لغو ایچون نئی مؤاخذه شک یوقدر لکن شک لغو کتفسیرنده در زیر لغو ایچون بعض اقوال
 واردد بخاری حضر تلی حق سبحانه و تعالینک (لایؤاخذکم الله باللغو فی ایمانکم) قول شریفی عایشه رضی الله
 تعالی عنهادر روایت ایدوب بویله کلامده یمین لغو حین تکلمده انسانک لا و الله و بلی و الله قویدر و روایت ابوحنیفه
 حضر تلیکندر امام محمد و امام شافعی حضر تلی بیورر لکه یمین لغو اولدر که حرام شیء اوزرینه یمین ایلکدر
 و اول حرام شیئی ترک ایلکله حق سبحانه و تعالی اول کسنه بی مؤاخذه ایلز و نخی و حسندنر و ایتدر که یمین لغو ده
 حالف شول کسنه در که برشی اوزرینه یمین ایلیه صکره نسیان واقع اوله کرک فعلنده و کرکتر کتدو بومقوله یمین لغو در
 حق سبحانه و تعالی مؤاخذه ایلر زیر یمین لغو ده عدم مؤاخذه متفق علیه در انده شک یوقدر ایچو شک لغو کتفسیرنده در
 اختلاف انده واقع اولمشدر (و منعقدده وهی حلقه علی فعل او ترک فعل فی المستعمل و حکمها وجوب الکفارة ان
 حث) و یمینک او چیچی نوعی یمین منعقدده در و یمین منعقدده مستقبلده یعنی کله جکده بر فعلک اوزرینه یا خود ترک
 فعل اوزرینه حالفک حلفیدر و بویمینک حکمی حانث اولورسه و وجوب کفارتدر و حق سبحانه و تعالینک (ولکن
 یؤاخذکم بما عتدم الایمان) قول شریفی ایله مراد مستقبلده یمین اولدیغنه (واحفظوا ایمانکم) نص شریفی
 دلالت ایدر و حفظ یمین تصور اولمز الامستقبلده اولور (بما عتدم الایمان) قول شریفنده اولان عقد بر کلامی
 بر کلامه بروجهله ارتباطدر که ایکسنه بر حکم متعلق اوله بوقدیرجه سائر عقود شرعیه که بر عقد شرعی
 اولور و اندن غیر بر موضعه دخی (لا تنقضوا الایمان بعد توکیدها) نص شریفنده واقع اولان نقض موضع
 عقدده اولور بونقض ایسه مستقبلدن غیر یده تصور ممکن دکدر (ومنها ما یجب فیها البر کفعل الفرائض و ترک
 المعاصی) و یمین منعقدده نک اقسامندن بعضدر شول شیکه انده بار اولمق واجب اولور فر دئی ایشک و معاصی بی
 ترک ایلک کبی فعل فرائضه مثال مثلاً لاصلین ظهر الیوم و ترک معاصی به مثال والله لا اشرب الخمر دیسه
 صلوتی ادا ایدوب خمری شرب اتیوب بار اولمقدر (ومنها ما یجب فیها الخث کفعل المعاصی و ترک الواجبات)
 و یمین منعقدده نک اقسامندن بعضدر شول شیکه انده حانث اولمق واجب اولور فعل معاصی و ترک واجبات
 کبی مثلاً برکسنه و الله لا شرب الخمر الیوم دیسه یا خود لاصلی ظهر الیوم دیسه اول کسنه به و واجب اولور که
 شرب بی ترک و نمازی ادا ایدوب کفارت ایلیه زیرا نبی علیه الصلاة والسلام (من حلف ان یطیع الله فلیطعه
 و من حلف ان یعصیه فلا یعصه) حدیث شریفی بو کاددر (ومنها ما یفضل فیها الخث کهجج ان المسلم و نحوه)
 یمین منعقدده نک اقسامندن بعضدر شول شیکه اول شیکده حانث اولمق بار اولمق اوزرینه تفضیل اولنور هجران
 مسلح کبی و اکابکز شیء کبی مثلاً برکسنه ایله سولیشیموب سلام و برمیهم دیو یمین ایلسه اول کسنه بار اولمقدر

حائث اولمق افضلدر و حائث اولدقدنصکره کفارت ایلسون زیرانی علیه السلام (من حلف علی یمین و رأی غیرها خیرا منها فلیأت التي هي خیر ولیکفر عن یمینه) حدیث شریفی بو کلامه دلیلدر (و ما عد انک یفضل فیہ البرحفظا لیمین) ذلك دن ما عدا یعنی فعلی جائز اولیاندن غیر یسنده یمینی حفظ ایچون بار اولمق تفضیل اولنور زیر احق سبحانه و تعالینک (واحفظوا ایمانکم) قول شریفی امر در امر ایسه و جوب ایچوندر امدی انسانه ایمانی حفظ ایلمک واجبدر (ولافرق فی وجوب الکفارة بین العامد والناسی) و وجوب کفارتده عامد و ناسی بیننده فرق یوقدر کتاب در رک متنبده ولو مکرها او ناسیا تخریر اولندقدنصکره شرحنده ای مخطئا ایله تفسیر ایلیوب مثلا بر کسنه بکاصو کتورک دیمک مرادی ایکن والله لا شرب الماء دیوسونیش اولدی مولاخسرو ناسی مخطی ایله تفسیر ایلمک یئلرنده فرق بولدیغنی مشعردر ولیکن ممکندر که نسیان ایله خطا بیننده فرق اوله مثلا بر کسنه نک قلبی یمین ایتمک اوزره عازم ایکن لسانته یمین جاری اولسه اکا خطا دینلور و اگر ترکنه عازم اولمیوب قلبی ذاهل ایکن لسانندن یمین جاری اولسه اکانسیان دینلور فرق بولدیجه اولمق ممکندر * اگر دینلور سه که یمین ایکن کسنه انکله فعل یاخود ترک فعل او زرنه تقویت ایدر بو تقدیرجه افعال اختیار یهدندر ناسی قاصد کبیدر دیمک نه کیفیت ایله در * بزدیروز که قیاس بودر لکن نص ایله قیاس ترک اولمندر (والمکره فی الحلف او الخنث) و وجوب کفارتده مکره و غیر مکره بیننده یاخود حنثده فرق یوقدر زیرانی علیه الصلاة والسلام (ثلاث جدهن جدوهن لهن جد) بیور مشدر ثلاثدن مراد بری نکاح و بری طلاق و بری یمیندر و بو محله مناسب بر قاعدهدر که مثلا بر کسنه محلوف علیهی مکرها یاخود ناسیا ایلسسه برابردر زیر افعال حقیقی اگر اه ایله متغیر اولمز امدی فعل حقیقی اگر اه ایله متغیر اولدیغنی اجلدن بر کسنه بر فعلی ایتمک یمین ایلسسه بعده حالف اولان کسنه مغبی علیه یاخود مجنون اولسه بو حالده ایکن اول فعلی ایلسسه حائث اولور زیرا شرط محلوف علیه اولان فعلدر امدی حقیقه بوئلر ده دخی بولمشدر اگر چه حکما ذنب ایسه ده لکن حکمی دلیل او زرنه دائر اولان فعلدر بو خسه حقیقه ذنب اوزرنه دائر دکلدر زیرا اصولده الحکم تراعی فی الجنس لانی کل فرد مضمونی اوزره بر قاعده بسط ایلمشدر بو تقدیرجه محلوف علیه هر کیمدن صادر اولور سه حائث اولور (وهی عتق رقبه) و کفارت یمین عتق رقبهدر یعنی قول آزاد ایلمکدر و آزاد اولان قول مسیو و کافر و صغیر و کبیر و ذکر و انثی دن هر قنغیسی اولور سه جائزدر اما اعمی و مقطوع الیدین و مقطوع الرجلین اولان جائز دکلدر (واطعام عشرة مساکین کافی عتق الظهار او اطعامه) یاخود اون مسکینه اطعامدر عتق ظهار ده و اطعامنده او لدیغنی کبی و کله او تخیر ایچوندر بونده واجب اولان اوچ شینک بر یسیدر (او کسوتهم) یاخود اون مسکینک کسوتیدر (کل واحد ثوب یا ستر عامه بدنه هو الصحیح) یاخود اون مسکینک هر بر یسی ایچون بر ثوب لازمدر او یله ثوبکه بدنک جلدسنی ستر ایلیه صحیح اولان دخی بودر (فلایجزی السر او یل) ثوب مایستر عامه بدنه اولیحق هر بر یسنه سرا و یل و یر سه کفارتدن کفایت ایلمز زیرا عرفاطون کیمین آدمه عرفان تسمیه اولنور (فان عجز عن احدهما عند الاداء صام ثلاثة ايام متتابعات) اگر اعتاق و اطعام و اکسادن بر یقی ادا ده عاجز اولسه اوچ کون متابعا صائم اولور (ولایجوز التکفیر قبل الخنث) و قبل الخنث کفارت جائز اولمز (ولا کفارة فی حلف کافر وان حنث مسلما) و کافرک یمینده کفارت یوقدر اگر مسلم اولدیغنی حالده حائث اولور سه ده زیرا حق سبحانه و تعالینک (فقاتوا ائمة الکفر انهم لا ایمان لهم) قول شریفی کفره نک عدم ایمانه برهاندر زیرا انعقاد یمین جناب رب العزت تعظیمدر کافر ایسه کفر ایله الهی تعظیم ایدیجی دکلدر و یمینه دخی اهل دکلدر زیر کفارت عبادندر (ولا یصح یمین الصبی و المجنون و النائم) وصبی و مجنون و نائم یمینی صحیح دکلدر

فصل * (و خروف القسم الواو و الباء و التاء)

و خروف قسم و اوو باو تادر زیر ابونلرک هر بری ایمانده معهوددر و قرآن عظیم الشانده مذکوردر و قسمده اصل بادر زیر ا مظهر و مضمرة داخل اولور (بالله و بك لافعلن) دینلور و او ایسه تادن بدلدر ایچق مظهره داخل اولدیغنی اجلدن اسم و احددن غیریه داخل اولمز بالله لافعلن کبی تری الکعبة دینلز (وقد نضمر کالله افعله) و آزالور خروف قسم اضمار اولنور الله افعله دینلور ایجاز ایچون خروف قسمی حذف ایلمک عرفک

عادتیدر * دیندیکه اختیار اهل بصره در منضوب او قفق کر کدر حرف خافض نزع اولند قنده دلالت ایلسون
 ایچون و دیندیکه اهل کوفه نك اختیار یدر مکسور او قفق کر کدر محذوفه دلالت ایلسون ایچون
 (والین بالله او باسم من اسمائه کل الرحمن والرحیم والحق) و عین اللهک اسم شریفه یا خود حق سبحانه و تعالی نیک
 اسماسندن بر اسم یفی ایله در الرحمن والرحیم والحق اسم شریفی کبی (ولایفته قرالی نیه) و عینده نیته
 محتاج اولمز (الایماییسمی به غیره) الاشول اسمده محتاج اولمز که اول اسم ایله اللهدن غیر یسی دخی تسمیه اولنه
 (کالحکیم والعلیم) حکیم وعلیم اسملری کبی بو اسملرده اگر الله تعالی بی مراد ایدرسه عین اولور اگر غیر
 مراد ایدرسه عین اولمز (او بصفة من صفاته یحلف بها عرفا کعزة الله و جلالة و کبر یاه و عظمته و قدرته)
 یا خود حق سبحانه و تعالی نیک صفاتندن بر صفتله در او یله صفتکه عرفا انکله عین اولمز عزة الله و جلالة الله
 و کبر یاه الله و عظمة الله و قدره الله کبی * و بعض مشایخ دیمشدر که صفات ذات ایله حلف یمیندر مثلاً قدرت
 و عزت کبی و صفات فعل ایله حلف یمین دکلدر مثلاً رحمت و غضب کبی اما صحیح اولان (الایمان مبنیه
 علی العرف) مصونیدر (لا بغير الله کالقرآن والنبي والکعبة) الله تعالی دن غیر نیک اسمیله عین اولمز قرآن عظیم
 الشان و نبی علیه الصلاة والسلام و کعبه مکرمه اسملری کبی زیرا امام مالک موطأده نافعدن روایت ایلسدر که
 نبی علیه السلام عمر رضی الله تعالی عنیه بر محمله ملاقی اولدیکه اولدخی بر قاج آدم ایله سو یلشور لر دی وانلر
 بابائینک اسملری ایله حلف ایدر لر دی نبی علیه السلام انلره خطاب ایدوب (ان الله نهامک ان تحلفوا بابائیکم
 فن کان حالفا فل یحلف بالله اولی صمت) بیور مشلر در * صاحب هدایه دیمشدر که خاشا اگر انا بری من النبي
 و القرآن دیسه کافر اولور زیرا بو ایکی سندن تبری کفر در عیاذا بالله (ولابصفة لایحلف بها عرفا کر حتمه و علمه
 و رضاه و غضبه و سخطه و عذابه) و شول صفت ایله عین اولمز که عرفا اول صفت ایله حلف اولمز رحمة الله
 و علم الله و رضاه الله و غضب الله و سخط الله کبی زیرا بو صفاتله عین متعارف دکلدر (وقوله لعمر الله عین)
 و حالفک لعمر الله قوی یمیندر زیرا عمر الله بقاء الله دیمکدر بقا ایسه صفات اللهدن تقدیری لعمر الله
 قسمی در معناسی احلف بقاء الله و دوامه دیمکدر زیرا بقا صفات ذاتدر (وکذا و ایم الله) دخی لعمر الله کبی
 ایم الله یمیندر معناسی ایمن الله دیمکدر ایمن جمع یمیندر کثرت استعمالدن نون ساقط اولدی اهل کوفه قنده
 و بصر یون قنده ادات قسمندن و معناسی والله دیمکدر (وسو کندی خوارم بخدای) و معناسی احلف
 بالله دیمکدر بودخی یمیندر زیرا می حال ایچوندر اما اگر می لفظی اولیوب سو کندی خوارم بخدای دیسه
 عین اولمز (وکذا قوله و عهد الله و میثاقه) و حالفک عهد الله و میثاقه قوی دخی یمیندر زیرا حق سبحانه و تعالی
 (و اوفو بعهد الله) بیور مشدر و میثاق دخی عهددن عبارتدر (واقسم و احلف و اشهد و ان لم یقل بالله)
 واقسم و احلف و اشهد لفظلری دخی یمیندر اگر بالله لفظ شریفی دیمز ایسه ده زیرا بو الفاظ یمینده مستعملدر
 (وکذا علی نذر او عین او عهد و ان لم یضف الی الله) و ینه یمیندر بر کسینه ان فعلت کذا فعلی نذر دیسه
 یا خود ان فعلت کذا فعلی عین یا خود فعلی عهد دیسه اگر نذر و عین و عهدی الله مضاف قیلن ایسه ده
 ینه یمیندر زیرا نبی علیه السلامک (من نذر اولم یسم فعلیه کفارة عین) قول شریفی عین ایدو کسینه حجتدر
 (وکذا قوله ان فعل کذا فهو کافر او یهودی او نصرانی او بری من الله) و ینه حالفک اگر شو یله ایشرسه کافر
 اولسون و یا یهودی اولسون یا خود نصرانی اولسون یا خود اللهدن بریدر قوی یمیندر (ولایصیر کافرا
 بالحنث فیها سواء علفه بماض او مستقبل ان کان یعلم انه عین) و حالف اولان کسینه حنث ایله فهو کافر او یهودی
 او نصرانی او بری من الله قولننده کافر اولمز کرک بو قوی ماضی به تعلیق ایلسون یا خود مستقبله تعلیق
 ایلسون بر ایدر اگر حالف اول قول عین ایدو کن بیلورسه (وان کان عنده انه یکفر یصیر به کافرا) و اگر حالفک
 قنده اول عین ایله کافر اولمز اعتقادی اولورسه بو مقوله عین ایله کافر اولور کفره رضا و یروب اول فعل
 اوزر ینه اقدام ایلدیکی ایچون (وقوله ان فعله فعلیه غضب الله او سخطه او لعنته او هوزان او سارق
 او شارب خرا و اکل ربا لیس عین) و حالفک ان فعله فعلیه غضب الله و سائر ذکر اولنان الفاظ ایله اولان
 قوی عین دکلدر زیرا غضب الله و سخط الله و لعنة الله قوی کتدونک اوزر ینه دعاء علیه در شرطه تعلق اینز
 زیرا یمینده متعارف دکلدر در او هو زان او سارق او شارب خرا و اکل ربا بونلر دخی یمینده متعارف دکلدر

(و کذا قوله حقا) و حاله حق قولی دخی یمین دکلد ز بر احوال لفظی منکر در بونکاه و عدک تحقیق مراد اول نور
 (او حق الله) یا خود حق الله قولی دخی یمین دکلد ز بر احوال لفظی منکر در بونکاه و عدک تحقیق مراد اول نور
 مضاف قلنسه طاعة الله مراد اول نور (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف ایچون خلاف وارد در زیر احوال صفات
 الله بندر اول کسسه و الله الحق دیمش اولدی بونکله یمین متعارف در بونکله یمین اولور ز بر الف و لام ایله و الحق
 دیسه بالاتفاق یمیندر (و کذا قوله سو کند خوارم بخدای با بطلاق زن) و الفاظ فارسیه ایله حاله سو کند خوارم
 بخدای یا خود سو کند خوارم بطلاق زن قولی دخی یمین دکلد ز بر ابونلر ایله یمین متعارف دکلد (و من حرم
 ملکه لایحرم) و بر کسسه کندو به ملکی حرام ایلسه مثلا حرمت علی ثوبی هذا و طعامی هذا دیسه حرام اولز
 (وان استباحه او شیتامنه) و اگر اول کسسه کندو به حرام ایلدیکی شیئی مباح قیلسه اول ثوبی کی کند و طعامی
 یکله یا خود اول ملکدن بر شیتک مباح لغین طلب ایلسه (فعليه الكفارة باقدا مه) اول کسسه نک اوزرینه
 کفارت لازمدر کند و نفسی اوزرینه حرام ایلدیکی شیئه اقدام ایلدیکی سبیله و لایحرم قولی ایله حرام ایلسه
 اولز (قوله کل حل علی حرام یحمل علی الطعام و الشراب) و حاله هر حلال بم اوزرینه حرام اولسون قولی
 طعام و شراب اوزرینه حل اول نور مگر که بونلردن غیر بی نیت ایله (الفتوی علی انه تطلق امر آیه بلایه)
 فتوی بونک اوزرینه در که اول کسسه نک خاتونی بلایه مطلقه اولور ز برانی زمانه عرفا الفاظ مستعمله دندر
 (ومثله قوله حلال بروی حرام و قوله هر چه بدست راست کیرم بروی حرام) و حلال اکا حرام اولسون و هر نه که
 صاغ الم ایله طو نام حرام اولسون قولی دخی مقدم کچن مسئله کبیدر فتوی بونک اوزرینه در که بلایه طلاق اوله
 ز بر اغبیه استعمال بونک اوزرینه در (ما هر چه بدست چب کیرم بروی حرام) دیسه نیتسز طلاق واقع اولز ز بر
 بو کلام عرفا استعمال اولمز (ومن نذر نذرا مطلقا او معلقا بشرط یریده کان قدم غائبی و وجد لزمه الوفاء)
 و بر کسسه نذر مطلق ایله نذر ایلسه لله علی صوم شهر کچی یا خود اراده ایلدیکی بر شرطه تعلیق ایلسه ان قدم
 غائبی تعلیق کذا کچی و بشرط دخی بولنسه ایکی صورتده اول نذرك و فاسی ناذره لازمدر ز برانی علیه السلام
 (من نذر و سمي فعليه الوفاء بما یسمی و من نذر و لم یسم فعليه كفارة یمین) بیور مشلدر (ولو علقه بشرط
 لایریده کائن زینت) و اگر نذر ایند کسسه نذر نی اراده ایلدیکی شرطه تعلیق ایلسه ان زینت فعلی صوم شهر کچی
 (خیر بین الوفاء و التكفیر هو الصحیح) کفارت ایله و فاینده بخیر اولور صحیح اولان دخی بودر و فتوی دخی بونک
 اوزرینه در (ومن وصل بخلفه ان شاء الله فلاحث علیه) و بر کسسه ان شاء الله لفظی حلقنه وصل ایلسه حاله
 اوزرینه حث یوقدر ز برانی علیه السلام (من حلف علی یمین فقال ان شاء الله فلاحث علیه) بیور مشدر

باب الیمین فی الدخول و الخروج و الایمان و السکنی و غیر ذلك

بو باب دخول و خروج و ایمان و سکنی و بونلردن غیر الفاظه اولان یمینک احکامی بیاننده در معلوم اوله که
 ایمانده اصل عرف اوزرینه مبنی اولمقدر حقیقت لغویه اوزرینه دکلد ز بر امام شافعی قسده حقیقت لغویه
 اوزره در امام مالک استعمال قرآن شریف اوزرینه اولمسنه ذاهب اولمشدر و احمد بن حنبل مطلق نیت اوزرینه
 اولمسنه ذاهب اولمشدر بزم قمرده انجیق عرف اوزرینه یمیندر * مثلا بر کسسه سراج ایله استضاءه ایلیه بمو بساط
 اوزره او طور میه بم دیوب شمس ایله استضاءه ایلیه بمو بساط اوزرینه او طور سه حانث اولمز اگر چه قرآن عظیم الشان
 شمس سراج و ارضه بساط تسمیه اولنمش ایسه دهینه حانث اولمز (من حلف لایدخل یتفادخل الکعبه او المسجد
 او البیعة او الکتیسه لایحنت و کذا لودخل دهلیرا) و بر کسسه یتده داخل اولمه بم دیو حلف ایلسه و کعبه به داخل اولسه
 یا خود مسجدده داخل اولسه یا خود دیبعه که معبد یهود در اکا داخل اولسه یا خود کتیسه که معبد نصاری در اکا داخل
 اولسه حانث اولمز ز بر ابونلر یتوت ایچو بنا و تمام مشلدر اگر دهلیزه داخل اولور سه و دهلیر دیو قبور الغنه
 دیرلر اگر قبور باندقده داخلده قالور سه اکا دخول ایله حانث اولور (او ظله باب دار) یا خود باب دارک ظله سنه
 داخل اولسه ینه حانث اولمز ظله ظانک ضمیمه قبور او کنده اولان کولکه لکه دیرلر (ان کانوا غلق بیتی خارجا
 و الاحنت کما لودخل صفة) اگر قبور باندقده خارج قالور سه حانث اولمز اگر خارج قالور ایسه حانث اولور

متلاصفه داخل اولور سه حانت اولديغى كېز بر اصفه يتوتت ايجوندر (وقيل لايحنت فى الصفة ايضا)
 ودينلديكه صفه ده حانت اولمز دهليز وظله ده اولديغى كې (وقيل لايدخل دارا فدخل دارا خربة لايحنت)
 وحالفك لايدخل دارا قولنده دارخر بهيه داخل اولسه يمينه حانت اولمز (ولو قال هذه الدار فدخلها خربة
 صحراء او بعد ما بنيت دارا اخرى حنت) و اگر حالف شوداره داخل اوليه يم ديو يم اينسه و اشارت ايلديكى
 خراب و صحرا اولديغى حالده اول دارك عرصه سنه داخل اولسه يا خود اشارت ايلديكى دار منهدم اولوب
 بر آخر دار بنا اولسه و بنا اولنان راره داخل اولسه حانت اولور زيرا (او صف فى الحاضر لغو و فى الغائب
 معتبر) قولى بين الاصوليين مشهور درو عند العرب دار اسم عرصه در و حالف اولان كسنه هذه الدار ديو يم
 ايلد كده كو ياكه شو عرصه داخل اوليه يم ديو يم اينس اولدى بو تقدير جه دارلق وصفى اسم اشارت ايله
 اولان يمينه لغو در كرك دار اولسون كرك بوز يلوب خراب اولسون عرصه سنه داخل اولدقده حانت اولور
 (وكذا لو وقف على سطحها) حالف اگر حلف ايلديكى دارك اوزرينه چيقوب طور سه ينه حانت اولور زيرا
 سطح دار دندر حتى معتكف اولان كسنه مسجدك سطحه صعود ايلسه اعتكافى بوز لمز (وقيل لايحنت به
 فى عرفنا) ودينلشدر كه سطحه چيقمق ايله بزم عرفن ده حانت اولمز بو كلامك قائل ققيه ابو اليسدر
 (ولو دخل طاق بابها او دهليزها ان كان لو اخلق ببق خارجا لايحنت و الا حنت) و اگر حالف حلف ايلديكى دارك
 قيو سنك طاقتنه داخل اولسه يا خود دهليز نه داخل اولسه اگر قيو قيا ندقده خارجده قالور سه دخويله
 حانت اولمز و اگر قيو قيا ندقده خارجده قالمز ايسه دخويله حانت اولور (ولو جعلت مسجدا او حاما او بستانا
 او بيتا بعد ما خربت فدخلها لايحنت) و اگر اول دار مسجد يا خود حرام يا خود بستان يا خود بيت
 خراب اولدقده نصكره و اكله داخل اولسه حانت اولمز (وكذا لو دخل بعد انهدام الحمام و اشباهه)
 و اگر حرام و بوكا مشابه اولتدر منهدم اولدقده نصكره داخل اولسه ينه حانت اولمز (وقيل لايدخل هذا البيت
 فدخله بعد ما انهدم و صار صحراء او بعدما بنى بيتا آخر لايحنت بخلاف ما لو سقط السقف و بقى الجدران)
 و شو بيتنه داخل اوليه يم ديو يم اينسه اول بيت منهدم اولوب صحرا اولدقده نصكره يا خود بر غيرى بيت
 بنا اولدقده نصكره داخل اولسه حانت اولمز اما بيتك سقفى ساقط اولوب ديو ار لرى باقى قالسه بو نك خلاف قجه در
 و هذه الدار قولنك حكمتى هذا البيت حكمتك خلا فيدر زيرا عرصه به دخى دار ديتلور اما بيت دينلن
 (وقيل لايدخل هذه الدار وهو فيها لايحنت ما لم يخرج ثم يدخل) و بر كسنه شوداره داخل اوليه يم ديو يم
 ايلسه حالبو كه كندوسى دارك ايجنده اولسه مادا مكه داردن چيقوب بينه يم اينلديكى داره داخل اوليه
 حانت اولمز و لايدخل غائب صيغه سيدر لكرن فقها نك دأبند ندر كه نفس متكلم صيغه سبيله ادا ايليه جك
 محله غائب صيغه سبيله ادا ايدرلر (وقيل لايلبس هذا الثوب وهو لابسه اولا يركب هذه الدابة وهو راكبها
 اولا يسكن هذا الدار وهو ساكنها ان اخذ فى النزاع و النزول و النقلة من غير لث لايحنت) و بر كسنه شو ثوبى
 كيمه يم ديو يم اينسه حالبو كه اول كسنه اول ثوبى لابس اولسه يا خود شودابه به راكب اوليه يم ديو يم
 ايلسه حالبو كه دابه اوز رنده اولسه يا خود شوداره ساكن اوليه يم ديو يم اينسه حالبو كه ايجنده ساكن
 اولسه اگر اول كسنه يمينه نصكره ثوبى نزع و دابه دن نزوله و داردن نقله بلا توقف شروع ايلسه حانت اولمز
 اگر توقف ايدوب بر ساعت اكلنور سه حانت اولور (ثم فى لايسكن هذا البيت او هذه الدار و لا بد من خروجه
 بجميع اهله و متاعه حتى لو بقى و تد حنت) اند نصكره شو بيتنه يا خود شوداره ساكن اوليه يم ديو يم
 ايلسه اول كسنه نك جميع اهلى و متاعى ايله خروجى لازمدر حتى اگر بر و ندى باقى قالور سه حانت اولور
 ابو حنيفه قتنده * محيط و وجير ده مسطور در كه شى يسير ترك ايلسه حانت اولور مكر كه شى عمد اولميان ادنى
 سپور كه كې بر شئى ترك ايليه (وعند ابى يوسف يعجز نقل الاكثر) و ابو يوسف قتنده متاعك اكثر نى نقل
 معتبر در زيرا اكثر كل مقامته اقامت اولور كذا فى الكافى فتوى دخى بونك اوزرينه در (وعند محمد
 نقل ما يقوم به ككخدايته وهو الاحسن و الاوفق) و امام محمد قتنده اوه كفايت ايند شئك نقلى اعتبار اولور
 و ناسه احسن و اوفق اولان دخى بودر (ثم لا بد من نقله الى منزل آخر حتى لا يبر بنقله الى السكة او المسجد)
 اند نصكره متاعنى منزل آخره نقلدن لازمدر حتى متاعنى زقافه يا خود مسجد نقل ايلسه بار اولمز

منزل آخره نقلی لازمدر (و کذا فی لایسکن فی هذه المحلة) وشو محله ده ساکن اولیهیم دیومین ایلسه ابوحنیفه
قتنده جله اهلی ومتاعی ایله خروجی لازمدر و ابویوسف قنده متاعک اکثرینی نقل اعتبار اولنور و امام محمد
قتنده اوه کفایت ایده جک شیک نقلی اعتبار اولنور (و فی لایسکن هذه البلدة اولقریه یر بخروجه
و ترک اهله ومتاعه فیهما) وشول شهرده یاخود شوقریه ده ساکن اولیهیم دیومین ایلسه اول کسنه اهل
ومتاعی اول شهرده یاخود قریه ده ترک ایدوب کندونک خروجی ایله بار اولور (و فی لایخرج فامر من حله
واخرجه حنث) وحالف محله دن یاخود قریه دن وبلده دن چیقیمییم دیومین ایلسه و برکسنده کندویی
کتوروب اخراج ایلکه امر ایلسه و مأمور اولان کسنه دخی کتوروب اخراج ایلسه حانث اولور (و لو حل
واخرج بلا امره مکرها اوراضیا لایحنت) و اگر حالفک امری اولمدن مکرها حل اولنوب اخراج اولنسه
یاخود امری اولمدن رضاسیله اخراج اولنسه حانث اولمز یعنی کسندویی اخراج ایلک استدکله نده تردد
ایلیوب راضی اولسه دیکدر زیرا انتقال امر ایله در یوخسه مجرد رضا ایله دکلدر (و مثله لایدخل) ولایدخل
لفظی ایله اولان عین دخی لایخرج مثلودر (و فی لایخرج الالی جنازة فخرج الیهان ثم اتی حاجة اخرى لایحنت)
وحالفک لایخرج الالی جنازة لفظی ایله اولان عینده جنازه یه خروج ایلسه اندنصرکه غیری حاجتنه کتسه
حانث اولمز زیرا ابتداء موجود اولان خروج مستثنی اولان خروج در صکره آخر مصلحته کتدیکی حقیقت
خروج دکلدر (و فی لایخرج الی مکة فخرج یریدها ثم رجع حنث) ولایخرج الی مکة لفظی ایله اولان عینده
یعنی مکه یه چیقیمییم دیومین ایلسه و مکه یی اراده ایدوب خروج ایلسه و خروج در صکره یه اوبنه رجوع
ایلسه حانث اولور زیرا ابتداء قصد مکه ایله خروج بولنش اولدی (و فی لایأتیها لایحنت ما لم یدخلها)
یعنی مکه یه وارمییم دیو اولان عینده مادامکه مکه یه داخل اولیه اوندن خروج ایله حانث اولمز زیرا اتیان
وصولدن عبارتدر خروج ایله حنث لازم کلز (والذهاب کالخروج فی الاصح) و لفظ ذهاب اصح روایتده
خروج کبیدر * مثلا برکسنه لانذهب الی مکة دیومین ایلسه لفظ ذهاب احکامده لفظ خروج کبیدر
حاصل کلام بومقامده اوج مسئله وارد بری خروج و بری اتیان و بری ذهابدر مثلا برکسنه مکه یه
چیقیمییم دیومین ایلسه مجرد قصد مکه ایدوب شهر دن انفصال ایله حانث اولور کک و اصل اولسون کک و اصل
اولسود زیرا خروج انفصال دن عبارتدر یوخسه وصولدن عبارت دکلدر تکمیل حق سبحانه و تعالینک
(و من یخرج من بیته مهاجرا الی الله ورسوله ثم یدرکه الموت فقد وقع اجره علی الله) قول شر یفنده
(ثم یدرکه الموت) دن مراد قبل الوصول ایدیکی محققدر برکسنه مکه یه وارمییم دیومین ایلسه مادامکه
داخل اولیه حانث اولمز زیرا اتیان وصولدن عبارتدر تکمیل حق سبحانه و تعالینک (فأتیاه فقول
انا رسول ربک) قول شر یی اتیان وصول ایدیکنه دالدرو برکسنه لانذهب الی مکة دیومین ایلسه لفظ
ذهابده مشایخ اختلاف ایشلدر بعضیلر اتیان منزله سنده در دیدیلر و بعضیلر خروج منزله سنده در دیدیلر زیرا
لفظ ذهاب ایکی امرده دخی استعمال اولنشد در تکمیل حق سبحانه و تعالینک (اذهبوا الی فرعون انه طغی)
قول شر یفنده اولان ذهاب اتیان معناسنده در بر غیری موضعده حق سبحانه و تعالینک (فاذهبوا بآیاتنا
انا معکم مستمعون) قول شر یفنده اولان ذهاب توجه و اقبال معناسنده در چونکه ایکی معنایه استعمال
اولنق احتمال اولد یسه مشایخ دخی اختلاف ایلدیلر و بو اختلاف نیت اولندیغی شئده در مثلا خروجه
نیت ایدرسه خروج حکمی واقع اولور اگر اتیان نیت ایدرسه اتیان حکمی واقع اولور زیرا اول کسنه لفظ
محمّل اولدیغی شئده نیت ایش اولدی فخر الاسلام پز دوی دیمشدر که بنم قنده اشبه اولان ذهاب خروج
معناسنده اولمقدر زیرا حق سبحانه و تعالینک (انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت) قول شر یفنده
اولان (لیذهب) نظیر شر یی ازاله معناسنده در چونکه اذهاب ازاله معناسنده اولیحق ذهاب زوال و انفصال
معناسنده اولمش اولور (و فی لایأتین فلانا فلم یأتیه حتی مات حنث فی آخر اجزاء حیاته) وحالف اولان کسنه
برکسنده البتة و ارایم دیومین ایلسه و موت اصابت ایدنجه اول کسنه یه وارمه اجزاء حیاتک آخرنده حانث
اولور زیرا قبل المات بار اولسی حیز رجاده ایدی لکن موت ایله یأس محقق اولدیغی نابت اولمغله آخر اجزاء
حیاتده حانث اولور (وان قید الاتیان غدا بالاسستطاعة فهو علی سلامة الالات وعدم الموانع)

اگر حالت ایجابی استطاعت ایله تقیید ایلسه ایلدیکی استطاعت سلامة آلات و عدم موانعه جل اولنور
 یوخسه قدرت حقیقه اوزرینه محمول اولمز و استطاعت ایکی معنایه اطلاق اولنور اطلاق اولنان معنائک
 اولکیسی سلامت اسباب و آلتدر تکیم حق سبحانه و تعالینک (ولله علی الناس حج البیت من استطاع الیه
 سبیلا) قول شریفنده واقع اولمشدر و نبی علیه السلام استطاعتی زادوراحله ایله تفسیر ایلدی و ایکنجی قدرت
 حقیقه در و قدرت حقیقه اولدر که عبد بر فعلی ایشلک مراد ایلد کده حین اراده ده حق سبحانه و تعالی اول فعلی
 خلق ایلیه تکیم حق سبحانه و تعالینک (ماکانوا يستطيعون السمع) قول شریفنده واقع اولمشدر اما بوراده
 استطاعتدن مراد اولکیدر یوخسه قدرت حقیقه دکلددر (فلو لم یأت ولا مانع من مرض او سلطان حث
 ولونوی الحقیقه صدق دیانه لاقضاء فی المختار) ایجابی عندنده استطاعت ایله تقیید ایلدیکی موضعدن یاخود
 یادشاهدن بر مانع اولمدن و ارسه حاث اولور اگر حالف قدرت حقیقه نیت ایلسه دیانه تصدیق اولنور
 امامذهب مختارده قضاء تصدیق اولمز (وفی لا ینخرج الاباذنه شرط الاذن لكل خروج) و حالفک زوجه سنه
 اودن طشره حقیقه الابنم اذنه حقیقه دیو عین ایلسه هر خروج ایچون اذن شرط قیلنور ز برانکره موضع
 نفیده واقع اولدقده عام اولور و فعل ایسه نعت مصدرنه دلالت ایدر و مستثنی ایسه مستثنی منهک جنسنددر
 و با ایسه الصاق ایچونددر ملصقابه اقتضا ایدر * امدی تقدیری (لا ینخرج خروج الاخر و جا ملصقا باذنی)
 دیمکدر بو تقدیرجه اذنه مقرون اولان خروجک ماوراسی تحت خطر عامده باقی قالور چن بلا اذن خروج
 واقع اولورسه شرط بولمغله حاث اولور (وفی الا ان اذن یکفی الاذن مرة) و حالفک لا ینخرج الا ان اذن قولنده
 بردفعه اذن و بریدیکی کفایت ایدر مثلا بردفعه اذن و یروب خروج ایلد کدنصکره تکرار دفعه ثانیه ده
 بلا اذن خروج ایله حاث اولمز (وفی لا ینخرج الاباذنه لو اذن لها فیه متى شاءت ثم نههاها فخرجت لا یحث
 عندابی یوسف خلافا لمحمد) و حالفک لا ینخرج الاباذنه قولنده اگر زوج خاتونه هر نه زمان دیلرسک خروج
 ایله دیو اذن و یرسه صکره خاتونی خروجدن نهی ایلسه و خاتون دخی چقسه حاث اولمز ابو یوسف قتنده
 امام محمد ایچون خلاف واردر (ولو ارادت الخروج فقال ان خرجت) و اگر خاتون خروج مراد ایسه و زوجی
 خاتونک اراده سی حالنده اگر خروج ایدرسک سن طاقسن دیسه (او ضرب العبد فقال ان ضربت) یاخود
 ضرب عبدی مراد ایلسه و اول اراده حالنده زوج اگر عبدی ضرب ایدرسک طاقسن دیسه (تقید الحث
 بالفعل فوراً حتی لو لبث ثم فعلت لا یحث) حث علی الفور ایشلکله مقیددر حتی اگر خاتون بو کلامدنصکره
 اکلنسه اندنصکره خروج ایلسه یاخود عبدینی اکلن کدنصکره ضرب ایلسه حاث اولمز بو عینه عین فور
 تسمیه اولمشدر (قال لآخر اجلس فتعد معی فقال ان تغدیت فیکذا لا یحث بالتعدی لامعه و لوفی ذلک الیوم)
 و برکسته آخر کسنه ده او طور بخله تعدی ایله یعنی طعام اکل ایله دیسه اول کسنه اگر طعام اکل ایدرسم شویله
 اولسون یعنی عبدتم حر اولسون دیسه عین ایدن کسنه غذا اکل ایشلکله حاث اولمز اگر اول کوند، اکل
 ایدر سه ده اما بخله تعدی ایله دین کسنه ایله تعدی اولمیه ز بر بو کسنه نیک کلامی جواب بخرجنه خروج ایشدر
 چونکه بو کلام سوأل اولنه مطابق اوله معیت ایله موصوف اولان غذا مراد اولور (الا ان قال تغدیت الیوم)
 مکر که اگر بن بو کون تعدی ایدرسم دیسه اول کون تعدی ایلسه حاث اولور کون بخله تعدی ایله دین کسنه
 ایله اولسون کونک غیری ایله اولسون حاث اولور (وفی لا یرکب دابة فلان یرکب دابة عبده ما ذون لا یحث
 الا ان نواه وهو غیر مستغرق بالدين) حالف اولان کسنه فلانک دابه سنه بنیمه دیو عین ایلسه و عین ایلدیکی
 کسنه نیک عبد ما ذونک دابه سنه را کب اولسه حاث اولمز مکر که عبد ما ذونک دابه سنه نیت ایلدی و اول عبد
 ما ذون دخی دین ایله مستغرق اولمیه (وعندابی یوسف یحث مطلقا ان نواه) و ابو یوسف قتنده حاث اولور
 مطلقا اگر عبده نیت ایدر سه کر کسه مدیون اولسون کر کسه مدیون اولسون و کرک اول دین ایله
 مستغرق اولسون کرک اولسون حاث اولور (وعند محمد یحث مطلقا وان لم ینوه) و امام محمد قتنده حاث
 اولور مطلقا اگر عبده نیت ایلدی ایسه ده

باب الیمین فی الاکل والشرب واللبس والكلام

بو باب اکل و شرب و لبس و کلامده اولان یمین بیاننده در (لایأکل من هذه النخلة فهو علی عمرها و دبسها

غير المطبوخ) برکسته شوخر مانا جندن اکل ائليه يم ديو مين ايلسه بو اکل نخله نك ميوه سنه و مطبوخ اوليان
 بکمز نه محمولدر (لا نيندها و خله او دبسه المطبوخ) خرمانک نيندي و سر کسي و طبخ اولنان بکمز ايله
 حانت اولمز (اومن هذه الشاة فهو على اللحم دون اللبن والزبد) يا خود شو قيوندن اکل ائليه يم ديو مين
 ايلسه بو مين لحک اکل اوزر ينه محمولدر و سودو قياغی اوزر ينه محمول دکلد زير اماً کول اولان
 عين شادر بو تقدیر جه مين خاصه لحمه منصرف اولور يو خسه لب و قياغ و ياغنه منصرف اولمز
 (وفي لا ياكل من هذا البسر فأكله رطبا لا يحنث) و شو بسر دن اکل ائليه يم ديو مين ايلسه و رطب
 اولديغی حالده اکل ايلسه حانت اولمز بسر بانک ضمی و سينک سکونيله حرما قور و غير بر مقدار کال بولد قده
 رطب ديرلر بعده تمر ديرلر اولته طلغ ديرلر اندنصرکه خلال ديرلر و اندنصرکه طبخ ديرلر و اندنصرکه رطب
 اندنصرکه تمر ديرلر (و کذا من هذا الرطب او اللبن فأكله تمر او شيرازا) و شور طبدن يا خود شو سود دن
 اکل ائليه يم ديو مين ايلسه و تمر اولديغی يا خود سود يغورت اولديغی حالده اکل ايلسه ينه حانت اولمز زير
 پوست و رطوبت يمينده معتبر صفتلدر انرايله مين منعقد اولور و لب دنخی ماً کولدر کندو ايله مين اولور
 کنيدن اتخاذا اولنان شينه مين منصرف اولمز (و بخلاف لا يکلم هذا الصبي فکلمه شابا او شيخا اولايأ کل
 لحم هذا الحمل فأكله كبشاً) و شو او غلا نجه سوئليه يم ديو مين ايلسه اول صبي يکت يا خود قوجه اولديغی
 وقت سو ايلسه بونک خلا فجه در يعنی حانت اولور يا خود شو قوز ينک اتندن اکل ائليه يم ديو مين ايلسه
 قوج اولديغی حالده ايلسه حانت اولور (وفي لا ياكل بسرا فاكل رطبا لا يحنث ولو اكل مذنباً حنث)
 و بسر اکل ائليه يم ديو مين ايلسه رطب اکل ايلسه حانت اولمز اگر بعضی بسرو بعضی رطب اولسه بويله
 اولديغی حالده يعنی الاجه اولد قده اکل ايلسه حانت اولور (و کذا لو اكله بعد ما حلقه لا ياكل رطبا و قال
 لا يحنث فيهما) و رطب اکل ائليه يم ديو مين ايلسه صکره مذنب اکل ايلسه حانت اولور اما مين ديرلر که
 ايکی صورتده دنخی حانت اولمز * مثلاً بسر اکل ائليه يم ديو مين صکره رطب يا خود مذنب که الاجه در
 انی اکل ايلسه اما مين قتنده حانت اولمز (ولو اكله بعد حلقه لا ياكل رطبا ولا بسرا حنث اتفاقاً) اگر رطب
 و بسر اکل ائليه يم ديو مين صکره مذنب يعنی الاجه بی اکل ايلسه بالاتفاق حانت اولور (ولا يشتري رطبا
 فاشترى كياسة بسر فيها رطب لا يحنث) و حالفک لا يشتري رطبا قولنده يعنی رطب اشترى ائليه يم ديو مين
 ايلسه بر صالقم بسر اشترى ايلسه که انده رطب اولسه حانت اولمز زير اجله به مصادف اولدی مغلوب اولان
 غالبه تابعدر اما مين اکل ايچون اولسه حانت اولور زير اکل شيئاً فشيأ مصادف اولور بو تقدیر جه هر بری
 مقصود اولور (کما لو اشترى بسرا مذنباً) تکيم رطب اشترى ائليه يم ديو مين ايلسه و بسر الاجه سنی
 اشترى ايلسه حانت اولمز زير مغلوب غالبه تابعدر (وفي لا ياكل لحم او يضا فاكل لحم سمك او بيضة لا يحنث)
 وات و مورطه عيه يم ديو مين ايلسه و يالقی اتی و يالقی مورطه سنی اکل ايلسه حانت اولمز قياس بو ايدیکه حانت اوله
 زير اقرآن عظيم الشانده (لحمطريا) بيورلمشدر لکن يالقی انه لحم بيورلمسی مجازدر زير لحم منشأی دمدر
 بالقدح ايسه دم بوقدر اگر دم اولسه صوده ساکن اولقی ممکن اولمز دی و مطلق ايسه کامله متناول اولور
 بو خسه قاصره متناول اولمز (و کذا في الشراء لا ياكل لحم) ديو مين ايدوب لحم سمک اکل ايلديکنده حانت
 اولديغی کبی لفظ اشتراده دنخی حانت اولمز * مثلاً لحم اشترى ائليه يم ديو مين ايلسه و يالقی اشترى ايلسه
 حانت اولمز (ولو اكل لحم انسان او حنزي حنث) و لحم اکل ائليه يم ديو مين ايلسه اگر انسان اتنی يا خود
 حنزي اتنی اکل ايلسه حانت اولور زير بونلر حقیقته لحمدر دم دن متولد اولورلر (و کذا لو اكل كبدا او کرشاً)
 ينه حانت اولور اگر جکر يا خود اشکنبه اکل ايلسه زير ابو اشيا نک منشأی دمدر صاحب محیط ديمشدر که
 بو مين اهل کوفه نکر فيدر اما زم عرفزده حانت اولمز زير ازم عرفزده بونلر لحم عدو ليموب و لحموده دنخی
 استعمال اولمز (و المختار انه لا يحنث بهما في عرفنا) و مختار اولان بودر که حالف اولان برکسته کيدو کرش ايله
 حانت اولمز زم عرفزده (کالو اکل الية) تکيم قو برق ايسه حانت اولديغی کبی انده دنخی حانت اولمز
 (وفي لا ياكل شحماً يتقيد بشحم البطن فلا يحنث بشحم الظهر) و حالفک لحم اکل ائليه يم ديو اولان يمينده
 اولان شحم ايچ ياغی ايله مقيد اولور قيونک و سائر حيوانک ارقه سنی ياغيله حانت اولمز مثلاً برکسته شحم

عیبهیم دیو عین ایلسه وارقه دن چیقان شحمی اکل ایلسه حانت اولمز (خلافهما) امامین ایچون خلاف
 واردر انلرک قتنده حانت اولور (ولو اکل الیه و لجال یحنت اتفاقا) وحالف اولان کسنده شحمی اکل ایلیهیم دیو عین
 ایلد کدنصرکه اگر قوزوق یاخود لحم اکل ایلسه بالاتفاق حانت اولمز (وفی لایاً کل من هذه الخنطة یتقید
 بأکلها فضا فلا یحنت باکل خیرها) وحالفک شو بغدایدن اکل ایلیهیم دیو اولان عیننده یعنی شو بغدایدن
 اکل ایلیهیم دیو عین ایلسه اول عین محلوف علیه اولان بغدایی چنک ایله مقید اولور اتمکین اکل ایله حانت اولمز
 (خلافهما) امامین ایچون خلاف واردر انلر قتنده خبرتی اکل ایله حانت اولور قضم قح قاف وسکون
 ضاد ایله اطراف اسنان ایله اکل ایلکدر یعنی چنک ایله دیمکدر و بو خلاف آخر خلاقی میندر قچن برلفظده هم معنای
 حقیقی مستعمل اولسه وهم معنای مجازی متعارف اولسه ابو حنیفه حضر نلری اول لفظی معنای حقیقی اوزرینه
 حملی ترجیح ایدر (وفی لایاً کل من هذا الدقیق یحنت بخبره لاسبقه فی الصحیح) وحالفک شو دقیقندن اکل ایلیهیم دیو
 اولان عیننده دقیق اتمکی ایله حانت اولور امدقیقی یلامق ایله حانت اولمز صحیح اولان دخی بودر سف دیو
 چمندن یلایوب بوتغده درلر (واخبار یقع علی ما اعتاده اهل مصر کخبز البر او الشعیر) وخبز لفظی وحالفک شهر ینک
 اهلنک معنای اولان شی اوزرینه واقع اولور بغدای وار به اتمکی کبی زیر بو نلرک اتمکی حقیقه و عرفا خبردر
 (فلا یحنت بخبر القطایف او خبر الارز بالعراق مطلقا) قطایفک خبرینی اکل ایله حانت اولمز یاخود عراقده
 برنج اتمکی ایله دخی حانت اولمز زیرا اهل عراق برنج اتمکی اکنده معتاد دکلدر و اگر عر بستانده اولسه
 یاخود برشهرده اولسه که طعاملری خبر برنج اولسه حانت اولور (الا اذ انواه) مکرکه خبره نیت ایلیه
 بو تقدیر جه حانت اولور (والشواء یقع علی اللحم لاعلی الباذنجان او الجزر او البیض الا اذ انواه) و بریان
 عیبهیم دیسه لحم اوزرینه واقع اولور یعنی برکسنه بریان اکل ایلیهیم دیو عین ایلسه لحم اوزرینه واقع اولور بوخسه
 باذنجان وهاوج و عورطه اوزرینه واقع اولمز مکرکه هر برینه نیت ایلیه (والطیخ علی ما یطبخ من اللحم الماء
 وعلی مرقه الاذانی غیر ذلك) و طیخ اکل ایلیهیم دیو عین ایلسه طیخ صو ایله لمندن طیخ اولانه محمولدر دخی
 لحم صوی اوزرینه محمولدر بونلردن غیر یسن اکل ایلسه حانت اولمز الا قچن بو نلری نیت ایلسه حانت اولور
 (والرأس علی ما یباع فی مصره و یکبس فی الثمانیر) و برکسنه باش اکل ایلیهیم دیو عین ایلسه باش لفظی شورلره
 ادخال اولنوب شهرلرده بیغ اولتان باش اوزرینه واقع اولور بویله باش اکل ایلسه حانت اولور بوخسه
 چکرکه و سرچه باشی اکل ایلسه حانت اولمز (والفاکهة علی التفاح و البطیخ و المشمش) وفاکهة لفظی
 الما وقار پوز وزردالو اوزرینه محمولدر * مثلاً برکسنه فاکهة اکل ایلیهیم دیو عین ایلسه امام اعظم قتنده
 الما وقاون وقار پوز وزردالو ایسه حانت اولور (وعندهما علی العنب والرطب والرمان ایضا) وامامین قتنده
 اوزم وخرمانک تازه سی و نار اوزرینه دخی محمولدر تفاح و بطیخ وشمشه جل اولندیگی کبی (ولا تقع علی القناء
 و الخیار اتفاقا) و بالاتفاق قنار و خیار اوزرینه جل واقع اولمز (والادام علی ما یصطبغ به کاخل و الزیت و اللبن)
 و ادام یعنی قنق شول شی اوزرینه محمولدر که اول شی ایله اتمک صبغ اولنق ممکن اوله سرکه و زیت و سود کبی
 مثلاً برکسنه قنق اکل ایلیهیم دیو عین ایلسه بونلردن برینی یسه حانت اولور (وکذا الملح) طوز دخی ادامدر
 یعنی قنق اکل ایلیهیم دیو عین ایلسه ده طوز یسه حانت اولور (لا اللحم و البیض و الجبن الابانیة) لحم و عورطه
 و پیرادام دکلدر انیت ایله ادام اولور مثلاً قنق اکل ایلیهیم دیو عین ایلسه و لحم و بیض و جبنی نیت ایلسه
 و اکل ایلسه حانت اولور (وعند محمدی ادام ایضا) و امام محمد قتنده لحم و بیض و جبن دخی خلوزیت و لبن و ملح
 کبی ادامدر یعنی قنق زیرا بونلر اتمک ایله اکل اولنه کلشدر (والعنب و البطیخ لیسان ادام فی الصحیح) و عنب
 و بطیخ مذهب صحیحده ادام دکلدر * حاصل کلام ادام اوچ وجه اوزره در مایصطبغ به اولان یعنی
 اتمکی بو یا یوب بولاشق ممکن اوله بالاتفاق ادامدر بطیخ و عنب و عر بونلرک امثالی که یالکز اکل اولنق
 غالب اوله بالاتفاق ادام دکلدر لحم و بیض و جبن اختلاف اوزره در امام محمد ادام اولسنه ذاهب اولدی امام
 اعظم و ابو یوسف ادام اولما مسننه ذاهب اولمشلردر (والغداء الا کل فیما بین طلوع الفجر و الزوال)
 و غد اطلوع فجر ایله زال بیننده اولان اکلدر مثلاً برکسنه تغدی ایلیهیم دیو عین ایلسه ذکر اولنان وقتده
 طعام یسه حانت اولور (والعشاء فیما بین الزوال و نصف اللیل) و عشاء و ال ایله نصف اللیل بیننده اولان

اکلدر مثلا بر کسنه تعشی ایلیم دیویمین ایلسه اولوقت اکل ایلسه حانت اولور (و السحور فیما بین نصف
 اللیل و طلوع الفجر) و سحور نصف لیل ایله طلوع فجر بیننده اولان اکلدر غذا و عشا و سحورک معناسی
 اکل الغداء و اکل العشاء و اکل السحور دیکدر حذف مضاف قبیلنددر ز یرا غذا اول وقتده اکل اولتان
 طعامک اسمیدر عشا و سحور دخی کذلک مثلا بر کسنه تسحر ایلیم دیویمین ایلسه بو وقتلرده اکل ایلسه
 حانت اولور (و فی ان اکت او شربت اولست او کلت او تزوجت او خرجت و نوى معینا لایصدق) و اگر اکل
 ایدر سم یا خود ایچر سم یا خود کیر سم یا خود تزوج ایدر سم یا خود حقار سم لفظلریله عین ایدوب و شیء
 معینه عین ایلسه دیانته و قضاء تصدیق اولمز ز یرا نیت مفلوظده صحیح اولور طعام و شراب و ثوب
 و ساری مفلوظ دکلدر در و طعام و شراب و ثوب و غیریلری اقتضاء مقدر اولور اوصوالده ایسه ثابت اولمشدر که
 مقتضی ایچون عموم یوقدر بو تقدیرجه تخصیص لغو اولور امام شافعی قتنده تصدیق اولور ز یرا انک
 قتنده مقتضی ایچون عموم واردر (ولوزاد طعاما او شرابا و نحوه صدق دیانته لاقضاء) و اگر طعاما لفظنی
 ز یاده ایلسه مثلا ان اکت طعاما و ان شربت شرابا و بونلره مشابه اولنلری ز یاده ایدوب عین ایلسه
 دیانته تصدیق اولنور اما قضاء تصدیق اولمز ز یرا مذکور اولان مفعول محل شرطده نکره در و محل شرطده اولان
 نکره موضع نفیده عامدر تخصیص نیت صحیح اولور قضاء تصدیق اولمز (و فی لای شرب من دجله لایحنت
 بشر به منها بانه عالم یکرع) و حالفک دجله دن ایچیمیه دیو اولان عیننده دجله دن بر قاب ایله ایچمسيله حانت
 اولمز ابوحنیفه قتنده مادامکه اغزنی دجله یه قویوب ایچیمیه (خلافا لهما) امامین ایچون خلاف واردر
 انلرک قتنده انا ایله شرب ایلسه حانت اولور (و ان قال من ماء دجله حنت بالاناء اتفاقا) و اگر ماء دجله دن
 شرب ایلیم دیو عین ایلسه بالاتفاق انا ایله حانت اولور ز یرا عین صواوزر یه منعقد اولدی هر نوجهله
 ایچر سه حانت اولور (و کذا فی الجب و البئر) و جب و بئردن ایچیمیه دیو عیننده دخی انا ایله شرب ایلسه
 حانت اولور ز یرا بوا یکیسنک صوی انا ایله ایچیلور اول اجلدن حانت اولور جب ایچی اوراش او ایان قیویه
 دیرلر (و فی الاناء بعینه) و اناده اولان عین دخی بعینه در یعنی بر کسنه شوقابدن شرب ایلیم دیو عین ایلسه
 و اول چناقدن شرب ایلسه حانت اولور ز یرا متعارف چناقدن ایچمکدر (و امکان البر شرط صحة الحلف
 خلافا لابی یوسف) و بار اولمانک امکانی عینک صحتک شرطیدر و امام اعظم و امام محمد عینک منعقد اولمی
 قچن مخلوف علیه ممکن الوقوع اوله کر کسه عین بالله اولسون کر کسه طلاق و عتاق اولسون و عینک محلی
 بر خبدر که آنده صدق رجا اولنیز یرا شینک محلی قابل حکم اولوق کر کدر و عینک حکمی ایسه بار اولمقدر
 و بار اولوق صدق رجا اولان شینده اولور امکان بر اولیحق اصلا عین منعقد اولمز ابو یوسف ایچون خلاف
 واردر انک قتنده امکان بر عینک صحتک شرطی دکلدر ز یرا عین سارعقود شرعیه کبی بر عتقدرو اول عین
 ایچون بر محل لازمدر محل ایسه مستقبلمه بر امرک وقوعدن خیر و یرمکدر کرک حالف اولان امرک ایقاعنه
 قادر اولسون کرک اولسون عین منعقد اولور (فن حلف لیشر بن ماء هذا الکرز الیوم و لاء فیه او کان فصب
 قبل مضیه لایحنت) شول کسنه که بو کون شو برداغک صوی بئی البسه ایچیم دیو عین ایلسه حالبو که برداقده
 صو اولسه یا خود حین عینده برداقده صو اولسه لکن کون کچمز دن مقدم دو کسه امام اعظم و امام محمد
 قتنده حانت اولمز ز یرا بار اولوق ممکن دکلدر انلرک قتنده امکان بر عینک صحتک شرطیدر بونده ایسه شرط
 بولمغله حانت اولمز (خلافا لابی یوسف) امام ابی یوسف ایچون خلاف واردر انک قتنده امکان بر شرط دکلدر
 (و کذا ان لم یقل الیوم) حالف اولان کسنه الیوم لفظنی دیمسه بند حانت اولمز (الا ان کان فصب فانه یحنت
 بالاتفاق) مگر که یوم ذکر اولنمیان عینده بر داق ایچنده صو اوله و دو کله بالاتفاق عین ایدن کسسه
 حانت اولور (و فی یصعدن السماء او لیطیرن فی الهواء او لیقلبن هذا الحجر ذهابا اولیقطن ز یدا عانا بموته
 انعقدت و حنت فی الحال) بر کسسه البسه سمایه صعود ایده عیم یا خود هوا ده او چه عیم یا خود شو طاشی
 التونه قلب ایده عیم یا خود ز یرا بدک موتنه عالم ایکن ز یرا قتل ایده عیم دیو عین ایلسه منعقد اولور فی الحال
 حانت اولور (و ان لم یعلم بموته فلا) و اگر ز یرا بدک موتنه عالم دکل ایسه عین منعقد اولیوب حانت اولمز ز یرا
 اول کسسه نک مرادی بین الناس متعارف اولان قتل ایدی اول ایسه میت بو لنوب حقیقته قتل

متنع اولدی بو تقدیرجه انعقاد یمینک شرطی امکان بر ایدی بولماغله حنت لازم کلز (خلافا لابی یوسف)
 ابو یوسف ایچون خلاف واردر زیرا آنک قتنده امکان بر انعقاد یمینه شرط دکدر (وفی لایتکلم فقر القرآن
 او سبح او هلال او کبر لایحنت سوا فی الصلاة او خارجها فی المختار) وحالفک سولیمیم دیو اولان یمینده
 قراءت قرآن ایلسه یا خود تسبیح ایلسه یا خود تهلیل ایلسه یا خود تکبیر ایلسه حانت اولمز بو افعالی
 کرک صلاته ایسلسون کرک خارج صلاته ایسلسون بر ابردر و مختار اولان بودرز پرا عرفا و شرعاً بوافعالی
 ایشینه متکلم دینلز بلکه قاری و مسح و مهلیل دینلور (وفی لایتکلمه فکلمه بحیث یسمع و هو نام حنت
 ان ایظنه) و بر کسنه فلان کسنه سولیمیم دیو یمین ایلسه و بروجله سو یلسه که محلوف علیه او یور ایکن
 استماع ایلسه حانت اولور اگر او کلام انسانی او یاندیرسه * صاحب هدایه مبسوطک بعضی روایتی نقل
 دیمدر که اول کلام نامی او یاندیرمق شرطدر و مشایخ مذخ بونک اوزر نه در (وقبل مطلقاً) و دینلشدر که
 مطلقاً حانت اولور کرک او یاندیرسون کرک او یاندیرسون (ولو کلمه غیره و قصد سماعه لایحنت) و اگر فلان
 سولیمیم دیو یمین ایلد کدنصره بر آخر کسنه سولیمیم و محلوف علیه ایشتدرمک قصد ایلسه حانت اولمز
 ز بر حالفک آخره تکلمی حقیقته محلوف علیه تکلم دکدر (ولو سلم علی جماعة و هو فیه حنت) و اگر حالف
 بر جماعته سلام و یرسه و محلوف علیه اول جماعت ایچنده اولسه حانت اولور (وان نواهم دونه لایحنت)
 و اگر جماعته نیت ایدوب محلوف علیه نیت ایلسه قصدی اولدیغی ایچون دیانت حانت اولمز (ولو قال الاباذنه
 فاذن ولم یعلم فکلمه یحنت) و اگر حالف اولان فلان کسنه سولیمیم الا کندونک اذنیله سولیمیم دیو یمین
 ایلسه و محلوف علیه دخی حالفه سولیمیم ایچون اذن و یرسه لکن کندوسی اذن و بزدیکنی بلمسه اول
 کسنه سولیمیم ابو حنیفه و امام محمد قتنده حانت اولور زیرا اذن اعلام اولان اذندن مشتدر یا خود
 اذنه واقع اولمقدن مشتدر بونلرک هر بریسی متحقق اولمز الا ایشتمکله اولور (خلافا لابی یوسف)
 ابو یوسف ایچون خلاف واردر آنک قتنده حانت اولمز (وفی لایتکلم شهره فهو من حین حلف) و حالفک
 بر ای فلان کسنه سولیمیم دیو اولان یمینده انعقاد یمین حلف ایلدیگی وقتدن حساب اولور
 (و یوم اکلهم لطلاق الوقت) و حالفک یوم اکلهم فلانا فاهرانی طالق دیو اولان یمینده لیل و نههار تکلم ایدرسه
 حانت اولور زیرا اسم یوم قیچن فعل ممتده مقارن اولسه مطلق وقت مر ادا اولور (و یوم حینیه النهار فقط)
 و یوم اکلهم فلانا لفظی ایله اولان یمینده دخی حالف اولان کسنه نهاری نیت ایلدم دیسه انجق نیت نههار
 صحیح اولور یوم نهاده ذکر اولته کلشدر (وليلة اکلهم علی الیل محسب) و بر کسنه فلان ایلده سولیمیم
 دیو یمین ایلسه انجق کیجه اوزرینه محمولدر حتی کونلر تکلم ایلسه حانت اولمز زیرا لیل مطلق وقت ایچون
 استعمال اولمز و نههار بیاض خالصدن عبارت اولدیغی کی لیل دخی سواد ایچون اسمدر (وفی ان کلمه
 الا ان یقدم زیداً و حتی یقدم او الا ان یأذن زیداً و حتی یأذن فکلمه قبل ذلك حنت) و حالفک اگر فلان
 زید کلنجه دکن سولیمیم دیو اولان یمینده یا خود لفظ حتی ایله یعنی ان کلمه حتی یقدم زید دیو اولنان
 یمینده یا خود الا ان یأذن زید لفظی ایله اولان یمینده یا خود حتی یأذن لفظی ایله اولان یمینده ذکر اولان
 شروطدن مقدم تکلم ایدرسه حانت اولور زیرا قدوم و اذن غایت اولشدر و یمین ایسه قبل الغایه باقیه در
 و بعد الغایه ایسه منتهیه در امدی قبل الانتهاء تکلم ایله حنت واقع اولور بعد الانتهاء حنت واقع اولمز
 و حتی نیک غایت ایچون اولسی ظاهر اما الا ان غایت ایچون اولسی الا اصلنده استثناء ایچوندر و ان ایسه
 مصدر یه در چونکه یقدم نیک مصدر یکه قدومدر تکلمدن متصدر اولدی بو محله الا ان غایت ایچون
 مستعار قنندی استثناء ایله غایت یننده مناسبت اولدیغی ایچون زیرا غایت معیانک امتدادنی نئی و انتهاینی
 بیان ایچوندر و استثناء منتهی دخی قصر و حکمتک انتهاینی بیان ایچوندر (وان مات زید سقط الحلف)
 و اگر زید متوفی اولسه یمین ساقط اولور ابو حنیفه و امام محمد قتنده زیرا امکان بر انلرک قتنده
 انعقاد یمینه شرطدر بونده ایسه زیدک متوفی ایله منتفی اولدی اما ابو یوسف قتنده متوفی ایله یمین ساقط اولمز
 زیرا امکان بر انک قتنده انعقاد یمینه شرط دکدر بو تقدیرجه غایتک سقوطی ایله یمین مؤبد اولدی یعنی
 تأبید اوزره قالدی (وفی لایأکل طعام فلان اولیدخل داره اولیلس نوبه اولیر کب دایته اولایتکلم عبده)

و حالک فلانک طعامی میدیم یاخورد دارنه داخل اولیسه یم یاخورد ثوبی کیمه یم یاخورد دابه سنده نیمه یم یاخورد عبده نه تکلم ایتیم دیو بینه (ان عین وزال ملکه و فعل لایحنت) اگر حائف طعام و دار و ثوبی و دابه بی و عبده تعیین ایلسه مثلا طعام فلان هذا و داره هذا و ثوب به هذا و دابته هذه و عبده هذا و یکنله تعیین ایلسه و تعیین اولنان اشیا بیع یاخورد هبه ایله اول کسنه نک ملکندن زائل اولسه عین ایدن کسنه اول فعلی ایشلسه حانت اولمز زیرا عقد عین مضاف اولان شیک عینی اوزر بینه واقع اولور و اشارته اولان تأثیر کبی اضا فتنه دخی تأثیر واردر اضا فتنه منقطع اولوب و ملکندن زائل اولیحق تأثیر قالمیوب عین منعقد اولمز کویا که اول شیء مادامکه فلانک ملکنده اوله دیمش اولدی (خلافا ل محمد فی العبد و الدار) امام محمد ایچون عبده و داره خلاف واردر زیرا اضا فتنه تعریف ایچوندر و اشارت ایلسه تعریفه اضا فتنه ایلقدر و بو محمله اشارت معتبره اولوب اضا فتنه لغو اولور بو تقدیرجه ذکر اولنان عبده تکلم و داره دخول بولورسه کرکسه فلانک ملکنده اولسون کرکسه اولسون حانت اولور (وفی التجدد لایحنت اتفاقا) و ذکر اولنان صورت ترک کلیسنده مثلا فلانک شو طعامی اکل ایلیم و شودارنه کیریمه یم و سائر نه بو بیله اشارت ایلسه عین ایلد کد نصرکه جدید طعام و دار و ثوب و دابه و عبده اشترای ایلسه و حالف اولان کسنه اشیا جدیده دن اکل و دخول و لبس و رکوب و تکلم ایدوب بونلری ایشلسه بالاتفاق حانت اولمز زیرا عین مشارایه اوزر بینه واقع اولمش اولور (وان لم یعین لایحنت بعد از و ال) و اگر حالف طعام و دار و ثوب و دابه و تکلمی تعیین ایتیم و اشیا مذکوریه بی مزبورک ملکندن زائل اولدقد نصرکه ایشلسه حانت اولمز (و یحنت بالتجدد) و اشیا مذکوریه تجدد ایله حانت اولور مثلا متعین اولدقد حالف اولان کسنه طعام و دار و ثوب و دابه و عبده اشترای ایلسه بونلری ایشلسه حانت اولمز (وفی لایکلم امر آه او صدیقه یحنت فی المعین بعد الابانه و المعاده) و برکسنه فلانک خاتونه و صدیقه تکلم ایلیم دیو عین ایلسه معینده خاتون زوجندن مفارقتد نصرکه و صدیق عداوت ایلد کد نصرکه تکلم ایلسه حانت اولور مثلا لاکلم امر آه فلان هذه لفظ لریله عین ایدوب تکلم ایلسه حانت اولور زیرا بو محمله اضا فتنه تأثیری اوزره جانب اشارت ترجیح اولنور اشارت تعریفه اضا فتنه ایلقدر (وفی غیره لا) و غیر معینده حانت اولمز * مثلا هذه یاخورد هذا لفظی سو ایلوب لاکلم امر آه او صدیقه دیو عین ایلسه ابانه و معادته نصرکه تکلم ایلسه حانت اولمز (الافیروایه عن محمد) الامام محمددن برروایتد حانت اولور زیرا مقصود محلو ف علیهی هجرت ایتدیرر و اضا فتنه ایلسه تعریف ایچوندر مشارایه اولیان مشارایه کبی اولمشدر اما امام اعظم و ابو یوسف ایچون دلیل عقلی بودر که اسم اشارت ترک اولنوب هجر اولنسه برکسنه اسمیله ذکر اولنمق غیری ایچون محتملدر بو تقدیرجه احتمال شک ایله حنت لازم کلز (و یحنت بالتجدد) و جدید اولان صدیق و خاتونه تکلم ایلسه حانت اولور مثلا فلانک خاتونه و صدیقه تکلم ایلیم دیو عین ایلسه و بعد الین بر آخر خاتون آوب و غیری صدیق ایلنسه حالف اولان کسنه جدیدا الدینی خاتونه و صدیقه تکلم ایلسه حانت اولور (وفی لایکلم صاحب هذا الطیلسان فباعه فکلمه حنت) و برکسنه شو طیلسان صاحبنه سو ایلیم دیو عین ایلسه و صاحبی طیلسانی بیع ایلسه و عبده حالف اولان کسنه طیلسانی بیع ایدن کسنه بیه سو ایلسه حانت اولور زیرا اول کسنه نک داننده در طیلسانده دکلدر امدی طیلسان کتمکله عدم حنت لازم کلز (ولا اکله حینا اوزمانا اوالمین اوزمان و لانیة فهو علی سته اشهر و معها مانوی) بر شخص آخر کسنه بیه لا اکله حینا اوزمانا دیو عین ایلسه یاخورد لام ایله معرف الحین اوزمان دیو عین ایلسه و بر شیئه نبی اولسه بو عین الی آی اوزر بینه واقع اولور و بو الفاظ اگر نبت ایله اولورسه عین نبت ایلدیکی شیء اوزر بینه واقع اولور زیرا حین ایله زمان قلیل مراد اولنور نتکیم حق سبحانه و تعالیٰ (فسبحان الله حین تمسون و حین تصبحون) قول شر یفنده واقع اولمشدر بو محمله حیندن مراد وقت صلاتدر و لفظ حین ایله موضع آخرده مراد قرق سنده در نتکیم حق سبحانه و تعالیٰ (هل اتی علی الانسان حین من الدهر) قول شر یفنده واقع اولمشدر و محل آخرده حیندن مراد الی آیدر حق سبحانه و تعالیٰ (تؤتی اکلها کل حین باذن ربها) قول شر یفنده اولدیغی کبی بو حیندن مراد الی آیدر و عند الاطلاق وسطه جل اولنور زیرا (خیر الامور اوساطها) ایدیکی بدیهیدر

ابن عباس حضرت ثلثی دخی التی آی اولوق اوزره ذاهب اولمشدر لفظ زمان دخی حین استعمالی کبی استعمال اولنور و حین وزمانک و ذکر اولنان قیودک فائده سی بر شیبته نیقی اولدیغنده در آکرنیتی و ارایسه نیت ایلدیکی شیء اوزرینه واقع اولور (وان قال الدهر او الابد فهو علی العمر) واکر عین ایدن کسنه لاکلم الدهر یاخود لاکلم الابد بو عین ایلسه بو عین عمره محمولدر تعریف و تکبری علی السواء در چو نکه بو محله حین و زمان التی آی اولوق معهود اولدی ایسه تعریف دخی معهوده منصرف اولور و ذکر اولنان قیودک فائده سی بر شیبته نیقی اولدیغنده در آکرنیتی و ارایسه نیت ایلدیکی شیء اوزرینه واقع اولور (ولو قال دهرا فقد توقف الامام) رحمه الله تعالی واکر لاکلم دهرا دیو عین ایلسه امام اعظم منکر ذکر اولنان دهرده توقف بیورمشدر وقتا که دهر دن سؤال اولند قده لا ادری مامقداره بیورد قلی محققد (یت ثمان توقف فیہ الامام) و ان الختان و سور الحمار و فضل الملائکة و المرسلین و دهر و خشی و لحم جلاله و کلب معلم و طفل المشرکینا و امام اعظم حضرت ثلثی منکر اولان دهرک جواینده توقف بیورد یغندن غیر یلدی شیبته دخی توقف بیورمشدر در بریکه مذکور اولان دهر در و آوان ختان و سور حار و فضل بین الملائکة و المرسلین و خشی المشکل و لحم جلاله و کلب معلم و محل اطفال مشرکیندر بو سکر شیبندن سؤال اولند قده جواب و یرمیوب توقف بیورد قلی محل خفاده دکدر (و عندهما هو کالزمان) و امامین قتنده دهر زمان کبیدر (ولو قال ایما او شهورا اوسنین فعلی ثلاثة) واکر لاکلم ایما یاخود لاکلم شهورا یاخود سنین دیو عین ایلسه ایامده اوچ کون و شهورده اوچ آی و سنهده اوچ سنه اوزرینه محمول اولور زیرا جمع منکر جنس و عهد اوزرینه جل اولمز اقل جمع اوزرینه واقع اولور (وان عرف فعلی عشرة کایما کثیره) واکر معرف باللام ایسه مثلاً لاکلم الایام او الشهور او السنین دیو عین ایلسه ایامده اون کون و شهورده اون آی و سنینه اون سنه اوزرینه محمولدر ایما کثیره کبی زیرا او حقیقه قتنده معرف باللام اولان جمع ایله مراد اولان منتهاسیدر بو یله جمعک منتهاسی ایسه اونددر (وقال علی جمعة فی الایام و سنة فی الشهور و العمر فی السنین) و امامین دیدیلر که لاکلم الایام لفظنده جمعه اوزرینه محمولدر یعنی هفته یه جل اولنور و لاکلم الشهور لفظنده سنه اوزرینه محمولدر و لاکلم السنین لفظنده عمره محمولدر

باب الیمن فی الطلاق و العتق

بو باب طلاق و عتقه واقع اولان یمینک احکامی بیانده در (قال ان ولدت فانت کذا حث فی المیت) برکسنه خاتونه اکر سن ولد کتور رسک طالق اولدیسه میت ایله حانث اولور مثلاً بر میت اوغلان وجوده کلکله حانث اولور زیرا وجوده کلان ولدیمته حقیقه و عرفا و حکما مولود تسمیه اولنور و شرعا دخی ولد تسمیه اولنور زیرا شرع بو مولودی ولد اعتبار ایشدر حتی انکله عدت منقضیه اولور و اندنصرکه خارج اولان دم نفا سدن عد اولنور و جاریه ایسه ام ولد اولور (ولو قال لامته ان ولدت فهو حر فولدت میثام حیا عتق الحی) و برکسنه جاریه سنه اکر سن ولد کتور رسن اول ولد حر اولسون دیسه و جاریه بر میت ولد کتور سه اندنصرکه بر حی ولد کتور سه امام اعظم قتنده حی اولان ولد معتق اولور زیرا اسم ولد و وصف حیات ایله مقید اولسه لغو اولوردی (خلافاً لهما) امامین ایچون خلاف وارددر انلرک قتنده معتق اولمز زیرا ولد ایله اول شرط معتق اولوب لیکن میت محل حریت اولمغین عین محل اولوب جزایه مصادف اولمدی یعنی شرط جزاسز محل اولدی (وفی اول عبد ام لکه فهو حر فک عبد عتق) و برکسنه اول عبده مالک اولور سه اول عبد حر در دیسه و بر عبده مالک اولسه معتق اولور زیرا اول فر دسابقک اسمیدر بو تقدیرجه فر دسابقک اولیتی عبد آخر اشترا سنه محتاج دکدر (ولو ملک عبدين معاً ثم آخر لا یعتق واحد منهم) واکر معاً ایکی عبده مالک اولسه اندنصرکه بر آخر عبده دخی مالک اولسه اول اوچ عبدهدن بریسی معتق اولمز (ولو زاد و حده عتق الاخر) واکر و حده قیدنی زیاده ایلسه آخر که ثالثدر معتق اولور مثلاً اول عبدا ملک و حده فهو حر دیسه و معاً ایکی عبدا اشترا ایندوب بعده بر دخی اشترا ایلسه و حده قیدی اولمقله ایکیدنصرکه الد یعنی اوچجیمی عبد معتق اولور زیرا حالف اولان کسنه و حده لفظی ایله حالت ملکده انفرادی مراد ایشدر و لفظ و حده حال ایچوندر مثلاً جانی زید و حده دیسک ای مفردا دیمکدر اما و حده موضعنده و احدا دیسه

او چنجی عبد معتیق اولمز و حده ایله و احد اییسنده فرق بودر که و حده مقرون اولدیغی فعلده غیرک مشارکتی
 نئی و کندونک اول فعلده انفرادنی اقتضایدر یوخسه ذاتده انفرادنی اقتضایلز معلومدر که دارده برخاتون
 و ارایکن فی الدار رجل و احددیکم صحیح اولور زبیر لفظ و احد ذاتده انفرادی اقتضایدر که اولر جوایتدر
 یوخسه فعل مقرون که دارده اولمسیدر آنی اقتضایلز اما دارده خاتون و ارایکن فی الدار رجل و حده دیکم
 صحیح دکادر زیرا و حده لفظی رجلاک تفر دینک وصفی اقتضایدر که اولر رجلاک دارده اولمسیدر یوخسه
 ذاتده انفرادنی اقتضایلز چونکه بو ذکر اولنان حکم ثابت اولدیسه حالفک املکه و حده قولی تملکدن
 تفردی اقتضایدر عبد ثالث دخی بوصفت ایله متصف اولمقین معتیق اولور (ولو قال آخر عبد املکه فهو حر
 فان بعد ملک عبد و احد لا یعتق) و اگر آخر عبد املکه فهو حر دیسه بر عبده مالک اولد قد نصرکه اولسه
 اول عبد معتیق اولمز زبیر آخر لفظی فرد لا حقل اسمیدر اول اسمه غیری مشارک اولمز او ایله اولسه مقدم
 بر شیء واقع اولدیکه بو عبد لاحق اسمیه مسمی اوله اول اولجلدن معتیق اولمز (ولو بعد ملک عبدین متفرقین
 عتیق الاخر منذ ملک من کل ماله) و اگر حالف متفرقین ایکی عبده مالک اولد قد نصرکه فوت اولسه آخر کی
 معتیق اولور زبیر افر لاحق اولور صحتی حالتده اشتراکی ایسه مالک اولدیغی حیندن کلی مالندن معتیق اولور
 (وعندهما عند موته من الثلث) و امامین قتنده موتی قتنده ثلث مالندن معتیق اولور کرکسه وقت شراده
 صحیح اولسون کرکسه مریض اولسون زبیرا حریتک ثبوتی کند و نصرکه عدم شرادر بو ایسه موتی ایله
 متحقق اولوب ثلثدن اعتبار اولور (وعلی هذا آخر امرأه از زوجها فهی طالق ثلاثا فلا ترث) و بو قول
 اوزره اگر برکسنه آخر امرأه از زوجها فهی طالق ثلاثا دیسه صکره الیدیغی خاتونی تزوج ابلیدیکی حینده
 ابو حنیفه قتنده مطلقه اولور بو تقدیرجه میراثه مستحقه اولمز (خلافا لهما) امامین ایچون خلاف واردر
 انلرک قتنده وقوع طلاق مونه مقصور در میراثه مستحقه اولور (وکل عبد بشرنی بکذا فهو حر فبشره ثلاثه
 سفرفون عتیق الاول وان بشره معا عتقوا) برکسنه هر عبد که فلان شئی بشیر ایله اول عبد حر اولسون
 دیسه و اوچ قولی متفرقا بشیر ایسه لر اولکیسی معتیق اولور و اگر اوچی معا بشیر ایسه لر اوچی دخی
 معتیق اولور بشارت جله سندن واقع اولمشدر (ولو قال من اخبرنی عتقوا فی الوجیهین) و اگر بشرنی مکاننه
 اخبرنی دیسه اخبار ایدن عبدک اوچی دخی ایکی وجهدن یعنی متفرقا و مجتمعا اخبار ایلدکنده معتیق اولور لر
 زبیرا هر برندن اخبار بولمش اولور (ولو نوى كفارة بشراء ايه سقطت) و اگر باباسنی شرا ایلدکنده کفارتی
 ایچون نیت ایسه کفارتی ساقط اولور (لابشراء امة استولدها بالککاح) نکاح ایله استیلاد ایچون اولان
 جاریه اشتراسی نیت ایله کفارتدن واقع اولمز مثلا برکسنه بر جاریه به سنی اشترا بدرسم کفارت یمتندن حره
 اول دیسه بعده اشترا ایسه شرا ملک وجودی بولمغله معتیق اولور اما کفارتدن واقع اولمز زبیرا جاریه نک
 حریتی استیلاد ایله مستحقه اولوب عینه مضاف اولمز (او عبد حلف بعته) یا خود عتقه عین ایلدیکی
 عبدک شرا سیله کفارت یمتندن اولمز اوزره نیت ایسه کفارتدن واقع اولمز مثلاً ان اشتريت هذا العبد
 فهو حر دیسه و اشترا ایلدکنده کفارت عینه نیت ایسه جائز اولمز (الا ان قال ان اشتريتک فانت حر عن کفارتی)
 مکر که اگر سنی اشترا ایدر سم کفارتدن خر اول دیه بولمغله ایله تکلم ایدر سه کفارتدن واقع اولور
 (وفی ان تسریت امة فهی حرة ان تسری من فی ملکک وقت الحلف عتیق) و اگر جاریه تسری ایدر سم
 اول جاریه حره در دیو عین ایسه وقت حلقده ملککنده اولان جاریه بی تسری ایسه معتقه اولور مثلاً
 نه مقدار جاریه بی بولنور سه هر قنغیسنه جماع ایدر سه معتقه اولور لفظ امة نکره در سیاق شرطده واقع اولوب
 عموم افاده ایدر (وان تسری من ملکها بعده لا تعتیق) و اگر عیندن صکر مالک اولدیغی جاریه به تسری ایسه
 معتقه اولمز (وفی کل مملوکی حر عتیق عبیده و مدبره و امهات اولاده لامکاتبه الا ان واهم) و برکسنه
 کل مملوکم حر در دیسه جله قوللری و مدبرلری و امهات اولادلری معتیق اولور امامکاتب اولان قوللری
 معتیق اولمز مکر که مکاتب اولنلره نیت ایله (وفی هذه طالق او هذه و هذه و هذه طلقت الاخیره و خیر فی الاولین)
 و اوچ خاتونی اولان کسنه نک هذه طالق او هذه و هذه قولنده اخیرکی او چنجیسی مطلقه اولور ایکی اولک
 طلاقده مخیر اولور زبیرا لفظ او احد مذکور بی اثبات ایچوندر و او ایسه حکمنده اشارت ایچوندر کونایه

حالف اولان كسسه احد يكما طالق وهذه ديش اولدى (وكذا العتق والاقرار) عتق و اقرار دخي بولمجه در مثلا بر كسسه اوج عبده هذا حر او هذا وهذا ديسه او خجيسى معتق اولور ايكي اولكيده مخيردر اقراره مثال بر كسسه افلان على الف اولفان وفلان ديسه او خجى همچون بشيوز لازم اولوب ايكي اولكيده مخيردر

❖ باب اليمين على انواع ❖

بو باب بيع وشر او تزوج و بونلردن غيرى اولان اشياده يميك احكامى بيانده در (يحت بلبا شرة دون التوكيل في البيع والشراء والاجارة والاستيجار والصلح عن مال والقسمه والخصومة وضرب الولد) ذكر اولنان احوالده يمين ايلسه مباشرت ايله حانث اولور و وكييل ايلسكله حانث اولمز مثلا بيع وشر او سائر ذكر اولنان لرى ايليه يم ديو يمين ايلسه كندوسى اول افعالى ايشلسه حانث اولور اما غيرى كسسه يمينى بواقعالى ايشلكه وكييل ايلسه حانث اولمز زيرا شرط عقدايدى اول ايسه موكلده بولميو بواقده بولدى بو تقديرجه حانث اولمز (ويحت بهما في النكاح والطلاق والخلع والعتق والكتابة والصلح عن دم عمد والهبة والصدقة والقرض والاستقراض) و ذكر اولنان احوالده مباشرت تو كليل ايله حانث اولور زيرا بونلرده اولان حنث كلىسى موكله عائددر بو تقديرجه وكييل رسول محض اولمش اولور ❖ دررده مسطوردر كه قرضه تو كليل باطلدر بو تقديرجه واجب اولور كه موكلك اوزرينه حنث ترتب ايليه زيرا باطل اوزرينه حكم ترتب اينز (وان نوى المباشرة خاصة صدق ديانه لا قضاء) و اكر خاصة كندوسى مباشرت نيت ايدر سه ديانه تصديق اولنور اما قضاء تصديق اولمز (وكذا ضرب العبد والذبح والبناء والخياطة والايديع والاستيداع) و ذكر اولنان احوالده دخي مباشرت و تو كليل ايله حانث اولور (والاعارة والاستعارة وقضاء الدين وقبضه والكسوة والحمل الا انه لو نوى المباشرة يصدق قضاء وديانه) و ذكر اولنان احوالده دخي مباشرت و تو كليل ايله حانث اولور مكر كه مباشرت نيت ايليه قضاء و ديانه تصديق اولنور مثلا فلانك عيمنى ضرب ايليه يم وقبوني ذبح ايليه يم و او بنى بنا ايليه يم و ثوبنى ديكيمه يم و امانت و يريمه يم و امانتى قبول ايليه يم و عارىت و يريمه يم و عارىت قبول ايليه يم و ديننى قضا ايليه يم و قبض ايليه يم ديو يمين ايلسه و شونونى كيمه يم و شواسبه حل ايليه يم ديسه غير يسنه امر ايلسه كه اكا كيدر سه يا خوديو كاتسه بيه حانث اولور زيرا ذكر اولنان اشياده حسياندر اثرى فاعلندن ظهورى ايله معلوم اولور بو تقديرجه عيّن وكييلندن ظاهر اولسه مجازامو كلنه نسبت اولنور چونكه بنفسه فعله نيت ايلدى حقيقت كلامنه نيك ايش اولور قضاء وديانه تصديق اولنور (وفي لا يتزوج فزوج وجه فضولى فاجاز بالقول حنث و بالفعل لا يحنث) و تزوج ايليه يم ديو اولان عيبنده برفضولى تزويج ايلسه و تزويج ايلديكنى كندويه خبر و يردكده قولى ايله اجازت و يرسه حانث اولور زيرا انتهاد اجازت ابتداء اذن كيدر و اكر فعلى ايله اجازت و يرسه حانث اولمز زيرا عقود اقولاله مختصدر حالفك فعلى عقداولمز انجق آنك فعلى رضا اولمش اولور شرط حنث ايسه عقدر رضادكلدر (وفي لا يزوج عبده و اتمه يحنث بالتوكيل والاجازة) و عيبنى و جار يه سنى تزويج ايليه يم ديو اولان عيبنده تو كليل و اجازت ايله حانث اولور زيرا بونلرك تزويجى و لينك ارا دته توقف ايدر (وكذا فى بنته و ابنة الصغيرين) و كوچك اوغل و قرزنده دخي تو كليل و اجازت ايله حانث اولور (وفي الكبيرين لا يحنث الا بالمباشرة) و بيوك اوغلو و قرزنده تو كليل و اجازت ايله حانث اولمز الا مباشرت ايله حانث اولور (ودخول اللام على البيع كأن بعثك ثوباً يقتضى اختصاص الفعل بالمحلو ف عليه بان امره) و لامك بيع اوزرينه دخولى يعنى بعث فعلنه مقارن اولمى ان بعثك ثوباً كى اول لام فعلك محلو ف عليه اختصاصى اقتضايلىر كندينك امر يله اولمق اوزره (سواء كان ملكه اولا) اول ثوب كرك ملكى اولسون كرك ملكى اولسون برابردر لامك بيعه اقترا نى مخاطبتك امر يله اولمى اقتضا ايلدى (ومثله الشراء والاجارة والصباغة والبناء) و شر او اجاره و صباغة و بنايع كيدر مثلا لايشترى لك ثوباً ياخود لايجر لك داراً او لا يصبغ لك سواداً ياخود لا يبنى لك داراً ديسه بو مقوله فعل محلو ف عليه امر نى اقتضا ايدر كرك ملكى اولسون كرك اولسون برابردر (وعلى العين كأن بعثك ثوباً لك يقتضى اختصاصاً فيها بان كان ملكه) و لامك عين اوزرينه دخولى يعنى ثوبه مقارن اولمى ان بعثك ثوباً لك قولى كى اول لام عينك محلو ف عليه ملك اولمق اوزره اختصاصى اقتضا ايدر (سواء امره اولا) كركسه

امر ایلسون کر کسه امر ایلسون برابر در محلوف علیه که مخاطبدر عین که ثوبدر ملک اولدقدنصره اکر
 امری ایله اولمدین اول فعلی ایشلر سه حانث اولور * حاصل کلام ان بعث لک ثوب یا قولنده صاحب نهاییه ایضاح
 ایچون لسان فارسی ایله تسطیر ایدوب (اگر فروشم اذبهر تو این جامه را) اکر سنک ایچون شو جامه بی
 بیع ایدرسم دیدکده اول ثوب کرک ملک اولسون کرک ملک اولسون محلوف علیهک امری لازمدر اکر بلا امر
 ایشلر سه حانث اولمز اما ان بعث ثوب لک قولنده (اگر فروشم جامه که ملک تو است) سنک ملک اولان
 جامه بی بیع ایدرسم دیدکده اول ثوب آنک ملکی کر کدر بویله اولدقدن کرک امری اولسون کرک اولسون
 اول فعلی ایشلر سه حانث اولور (و کذا دخولها علی الضرب والاکل والشرب والدخول) لام اختصاصک
 ضرب واکل و شرب و دخول اوزرینه دخولی دخی فعل محلوف علیه اختصاصی اقتضایدر ملک اولمق
 اوزره کرک امر ایلسون کرک ایلسون اکر لایضرب لک ولدا اولایضرب ولد لک یا خود لایاکل لک طعاما
 اولایاکل طعاما لک یا خود لایشرب لک شرابا اولایشرب شرابا لک یا خود لایدخل لک دارا اولایدخل
 دارا لک دیو عین ایلسه کرک تقدیم ایلسون و کرک تأخیر ایلسون حانث اولور زیرا بو افعال نیابتی قبول اینز
 (وان نوی غیره صدق فیما علیه) و اکر غیره نیت ایدرسه یعنی بعث لک ثوب یا قولی ایله ثوب لک قولنده و بعث ثوب لک
 قولی ایله بعث لک ثوب یا قولنده نیت ایدرسه دیبانه و قضاء کندی اوزرینه تغلیظ اولان شینده تصدیق اولنور
 یوخسه تخفیف اولان شینده تصدیق اولنمز صاحب تسهیل دیبانه کلیسندنه تصدیق اولنمسنه ذاهب اولمشدر
 (وفی ان بعته او اشتریته فهو حر فعد بالخیار عتق) و اکر اول عبدی بیع ایدرسم یا خود اشتر ایدرسم حر در
 دیو عین ایلسه بعده خیار ایله بیع یا خود اشتر ایلسه شرط عتق که بیع و شرادر بولندی بیی ایچون اول عبد
 معتق اولور زیرا مبعده مادامکه ایام خیارک مدتده اول عبده مالک اولور بو تقدیرجه دخی معتق اولور زیرا
 عتقی شرایه تعلیق آیش اولدی کانه اول کسسه خیار ایله شرادنصره معتق اولسون دیمش اولدی
 (و کذا الوعد بالقاسد او الموقوف) و اکر عقد فاسد ایله یا خود عقد موقوف ایله اولان شر اولور ایسه دخی معتق
 اولور زیرا معنای بیع و شرابونمش اولور (ولو بالباطل لایعتق) و اکر عقد باطل ایله بیع و شرای ایلسه معتق اولمز
 زیرا شرعاً بیع و شراد کدر (وفی ان لم ابعه فکذا فاعته او دبره حنث) و حالق عبدی ایچون ان لم ابعه فکذا
 کلامنده یعنی عبدی بیع اینز ایسم شویله اولسون دیو عین ایلسه و اول قولی اعتناق یا خود مدبر ایلسه حانث اولور
 زیرا بیعه محل قلیوب شرط بونمش اولور (قالت زوجت علی فقال کل امرأة لی طالق طلقت هی ایضا)
 بر خاتون زوجنه بنم اوزریمه زوج ایلدک دیسه و زوج دخی کل امرأة لی طالق دیسه بویله دین خاتون دخی
 مطلقه اولور سائر لری اولدیغی کبی زیرا بو خاتون دخی کل امرأة محتنه داخندر اصل ایسه عموم ایله علمدر
 (الافی روایة عن ابی یوسف) الا ابو یوسفدن بروایتده سائر لری کبی خاتون مذکوره مطلقه اولمز زیرا
 اول کسسه نک غرضی غیر نیک طلاق ایله خاتوننی ارضا اینک ایدی بو تقدیرجه بو کلام مطلق اولیوب
 مقید اولمش اولدی (وان نوی غیره صدق دیبانه لاقضاء) و اکر زوج عین و برن خاتوندن غیره بیعت آیش
 اولسه دیبانه تصدیق اولنور قضاء تصدیق اولنمز زیرا کلمه کل عموم ایچوندر بو تقدیرجه تخصیص عام
 خلاف ظاهر در (ومن قال علی المشی الی بیت الله الی الکعبة لزمه حج او عمرة مشی فان ركب فعليه دم)
 بزکسنه پیاده بیت اللهه وارمق یا خود کعبه به وارمق اوزریمه نذر اولسون دیسه او کسسه به پیاده حج
 یا خود عمرة اینک لازم اولور اکر راکب اولورسه قر بان لازم اولور اول کسسه نک اوزرینه (ولو قال
 علی الخروج والذهاب الی بیت الله او المشی الی الصفا او المروة لایلزمه شیء) و اول کسسه بیت اللهه خروج
 یا خود بیت اللهه ذهاب او زریمه اولسون دیسه یا خود صفایه یا خود مرویه مشی اوزریمه اولسون
 دیسه اول کسسه به برشی لازم کلز زیرا بو عبارتله التزام احرام متعارف دکلدکر که مجاز اوله و حقیقت لفظ
 اعتباری ایله دخی ایجابی ممکن دکلدکر اولاجلدن اصلامتخ اولوب برشی لازم کلز (و کذا لو قال علی المشی
 لی الحرم او الی المسجد الحرام) وینه برشی لازم کلز اکر حرم شریفه مشی یا خود مسجد حرامه مشی اوزریمه اولسون
 دیسه زیرا حقیقت لفظ احرامی موجب دکلدکر و التزام احرام بو عبارتله متعارف دکلدکر (خلافا لهما)
 امامین ایچون خلاف وارددر زیرا حرم و مسجد حرامک حج و عمریه مولی وارددر بو ایکسینی ذکر حج و عمری بی

ذکری کبیر اما صفا و حروه بونک خلافتچه در (و فی عبده حران لم یحج العام فشهدا بکونه يوم النحر بالکوفه لا یعتق) و برکسته اگر بوسنه حج اینن ایسم عبدم حر اولسون دیسه و حج ایلم دیسه و اول کسنه حج ایلیوب یوم نحرده کوفه ده اولدیغنه ایکی کسنه شهادت ایلسدر اول قول معتق اولن ز یرا اول شاهدلر نی حجه شهادت ایلدیلر (خلافا لمحد) امام محمد خلاف ایلوب معتق اولسنه ذاهب اولمشدر ز یرا شاهدلر بر معلوم اولنینه شهادت ایلسلردر که اول کوفه ده تضحیه در انتفاع حج ایسه بونک ضرور اتنددر بوتقدیرجه شرط بولنمشدر (لایصوم فصام ساعة بنية حنث) برکسنه صائم اولمایم دیومین ایسه بر ساعت نیت ایله صائم اولسه حانث اولور ز یرا صوم قصد قر بت ایله مفطراتدن امسا کدر اول ایسه بولندی (وان ضم صوما او یوما لامالم یتیم یوما) و اگر لایصوم قولنه صوما قولنی ضم ایسه یا خود یوما قولنی ضم ایسه حانث اولن مادامکه بر کوفنی تمام ایلیه (و فی لایصلی یحنت اذا سجد سجدة لاقبله) و حالفک لایصلی یمیننده بر سجده ایسه اندنصکره صلاتی قطع ایسه حانث اولور سجده دن مقدم جانث اولن اما قیاس بوا بدیکه صومه اعتبار اصلااته شروع ایله حانث اوله وجه استحسان بودر که صلاة ارکان مختلفه دن عبارتدر ارکانک جمله سی اولنجه صلاة تسمیه اولنر اما صوم رکن واحددر که اول امسا کدر و جزء ناییده دخی متکرر اولانینه امسا کدر اول اجلدن صومه شروع ایله حانث اولور صلاة شروع ایله حانث اولنر (وان ضم صلاة فی شفع لباقل) و اگر یصلی قولنه صلاة قولنی ضم ایسه شفع ایله حانث اولور شفعدن اقل ایله حانث اولنر صاحب عنایه دیمشدر که مادامکه قدمه ایله ایکی رکعت تمام ایلیه حانث اولنر (و فی ان لبست من غزلک فهو هدی غزلک قطنا فغزلته و نسج فایسه فهو هدی) و برکسنه خاتوننه اگر سنک اگر دیککن کیرسم اول هدی اولسون دیسه و بر متدار قطنه یعنی بنه به مالک اولسه اول بنه بی خاتون اکیسه و اول ایلیک طوقسنه و زوج کیسه اول طوقنان شی هدی اولور ابو حنیفه قنده هدیک معناسی مکه ده تصدقدر (خلافا لهما) امامین ایچون خلاف واردر ز یرا ملکنده یا خود ملکک سیننه مضافدر صحیح اولور (فان لبس ما غزلت من قطن فی ملکک وقت الحلف فهدی بالاتفاق) اگر زوج وقت حلفده کند و ملکنده اولان بنه دن خاتونک اگر دیکنی کیسه اول شی بالاتفاق هدیدر (خاتم الفضة لیس بحلی) فضه دن اولان خاتم عرفا و شرعا حلی دکلدر حتی رجاله استعمالی مباح اولمشدر اما ظهیر به مذکوردر که اگر فضه دن اولان خاتم نساطه سنک خاتمی هیئنده اولوب فص اولورسه حانث اولور وهو الصحیح دیو قید ایلسدر (بخلاف خاتم الذهب) اما ذهبدن اولان خاتم بونک خلافتچه در التون خاتمک رجاله استعمالی حلال دکلدر (و عقد اللؤلؤ ان رصع فحلی و الاقلا) و اولو اگر ترصیع اولنش ایسه حلیدر اگر ترصیع اولنماش ایسه حلی دکلدر ز یرا عرفا ترصیع اولنماش حلی دیننر ایمان ایسه عرفه مینیدر عقد کسر عین ایله قلا ده به دیرلر (و قال حلی مطلقا و به یفتی) و امامین دیدیلر که اگر مرصع اولسون اگر اولسون عقد لؤلؤ حلیدرو بوقول ایله افتوی و برلشدر ز یرا حقیقه لؤلؤ حلی اولسنه حق سبحانه و تعالیکن (و تستخرجون منه حلیة تلبسونها) قول شریفی دالدر (و فی لایجلس علی الارض فجلس علی بساط او حصیر لایحنت) و ارض اوزرینه او تورمه یم دیومین ایسه بساط اوزرینه یا خود حصیر اوزرینه او تورسه حانث اولنر ز یرا بساط اوزرینه او توران کسنه به ارض اوزرینه او توردی دیننر (وان حال یننه و یننها ثیابه حنث) و اگر کند و ایله ارض یننه ثیابی حائل اولسه حانث اولور ز یرا ثوب کندو به تابعدر حائل عد اولنر (و فی لاینام علی هذا الفراش فجعل فوقه فراشا فنام علیه لایحنت) و شوفر اش اوزرنده او بومیه یم دیومین ایسه و مشار الیه اولان فراش اوزرینه آخر فراش وضع اولنسه و انک اوزرنده او بوسه حانث اولنر (وان جعل فوقه قرام یحنت) یعنی چارشب ایسه فراشه تابعدر حائل اولسی اعتبار اولنر (و فی لایجلس علی هذا السریر ان جعل فوقه سریرا آخر فجلس علیه لایحنت) و شو سریر اوزرینه جالس اریله یم دیومین ایسه اگر اول سریرک اوزرینه سریر آخر وضع اولنوب او تورسه حانث اولنر (وان فوقه بساط او حصیر حنث) و اگر مشار الیه اولان سریرک اوزرینه بساط یا حصیر قویوب او تورسه حانث اولور

باب انواع الیمین

بواب ضرب و قتل و بونلردن غیرى شلرده اولان یمینک احکامی بیاننده در (الضرب و الکسوة و السلام
 و الدخول یختص فعلها بالحق) ضرب و کسوه و کلام و دخول بونلرک فعلی حیاته اولانه مختص اولور
 اما ضرب بدنه متصل اولان فعل مؤنک اسمیدر میتده ایسه ایلام متحقق دکلدر بوتقدیرجه حیاته اولانه
 مختص اولور و ضرب فعل مؤنک اسمی اولسنی حق سبحانه و تعالیکنک (وخذ بيدک ضغثا فاضرب به ولا تحث)
 قول شریفی نقض ایلر زیرا حضرت ایوب صلوات الله علی نیبا و علیه بونک ایله یمیننده بار اولدی حالو که
 ضغث ایله ضرب اولتمده ایلام بو قدر بوتقدیرجه جواب و یریلور که جائزدر که حضرت ایوب علیه السلام
 کندویه اگر اما و خاتونی حقهده تخفیفانص ایله ثابت بر حکم اوله بوتقدیرجه غیرک حکمی بو کفایس و الخاق اولمز
 اما کسوه ایله عند الاطلاق مراد تملیکدر تملیک ایسه میتده متحقق دکلدر مگر که کسوه ایله ستر مراد ایسه
 اما کلام ایله مراد افهامدر مواتده ایسه فهم متصور دکلدر * اگر دینلورسه که نبی علیه السلام دن روایت
 اولمشدر که اصحاب قلبیداشملری ایله (هل وجدتم ما وعد ربکم حقا فقد وجدتم ما وعد ربی حقا) دیو خطاب
 ایلد کده عمر رضی الله عنه یاز رسول الله میتده می سویلر سزید کده (فقال ما اتم باسمع من هؤلاء) یعنی سز بونلردن
 زیاد ایشیدیمی دکلسر لکن انلر جوابه قادر دکلدر در بیوردی نبی علیه السلام موتایه خطابنی و انلرک خطاب نبی
 علیه السلامی احیادن زیاده سامع اوللری بیوردی معجزه بآهره در * جواب و یریلور که عنایهده خطاب نبی علیه السلام
 بو لجه مذکوردر و علامه نسفی کافینسده بو کاجواب و برمشدر که بو حدیث شریف ثابت دکلدر وقتا که بو حدیث
 شریف عائشه ضی الله تعالی عنها یه ایرشد کده نبی علیه السلام اوزرینه افترا ایشلسن دیدی حق سبحانه
 و تعالیکنک (انک لا تسمع الموتی و ما انت بسمع من فی القبور) قول شریفی بو کمانقصددر * اما زیلعی دیمشدر که
 بو خطاب جائزدر که احیایمچون و عطا اوله بو که نظیر علی رضی الله تعالی عنه روایت ایشدر که هر فچن نبی علیه السلام
 مقابره وارسه (السلام علیکم دار قوم مؤمنین امانساؤ کم فقد نکحت و اموالکم فقد قسمت و دورکم فقد سکنت
 فهذا خیر کم عندنا فاخبر ما عندکم) بیورلردی وینه (سل الارض من شق انهارک و غرس اشجارک و جی ثمارک
 فان لم یحبک جوابا اجابتک اعتبارا) بیورلردی (فلا یحث من قال ان ضربته او کسوته او دخلت علیه
 بفعلها بعد موته) امدی بر کسنه فلان ضرب ایدر رسم یا خود کسوه کیدر رسم یا خود اوزرینه داخل اولور رسم
 دیسه یعنی یمین ایسه محلوف علیهمک موتند نصکره اول فعلی ایشلکله حاث اولمز (بخلاف الغسل و الحمل
 و المس) غسل و حمل و مس بونک خلافتده بو افعال انجرحیه مخصوص دکلدر بعد الموت تحقی ظاهردر
 (لابضر بها قد شعرها او خنقها و اعضها حث) بر کسنه خاتونی ضرب ایلمکه یمین ایسه و خاتونک صاحبنی
 چکسه یا خود بوغازینی ضیقسه یا خود اصرسه حاث اولور زیرا بو افعال ایله بدنه الم حاصل اولور امدی
 الم و بررشی ضرب اولمز اولور امامین ملاعبده بو افعال صدور ایسه حاث اولمز دیمشدر زیرا عرفا
 بو افعاله نماز حد تسمیه ایدرلر یوخسه ضرب تسمیه ایلزلر (لیضربنه حتی يموت فهو علی الضرب الشدید) بر کسنه
 فلانی البته او لجه ضرب ایدم دیو یمین ایسه اول یمین اشد ضربه محمولدر (لیقضین دینه قریبا فا دون الشهر
 قریب و الشهر بعید) بر کسنه فلانک دینی البته یقینده قضا ایدرم دیو یمین ایسه بر آیدن نقصان قریدر
 بر آیی بعیددر بر آید قضا ایدرسه حاث اولور نقصانده قضا ایدرسه حاث اولمز (لیقضیه الیوم ففضاء زیوفا
 او نهرجه او مستحقة او باعده شیأ فقبضه) بر کسنه فلانک دینی البته بو کون قضا ایدرم دیو یمین ایسه
 و اول دینی ز یوف یا خود قلب آنچه ایله قضا ایسه یا خود مستحقة یعنی آخرک شئی و یرسه یا خود مدیون
 حالف دینه دینی مقابله سنده برشی بیع ایسه و داین دخی اول شئی قبض ایسه اول کسنه یمیننده بار اولور
 و ز یوف و نهرجه در اهلکی سلب ایلز بو ایکی صفت عیدر عیب ایسه جنسیتی اعدام ایلز (ولور صا او ستوقه
 او وهب او ابرأ منه لا یبرأ) و اگر حالف اولان کسنه قلاهی یا خود ستوقه فضا ایسه یا خود داین مدیون
 حالفه دینی هبه ایسه یا خود مدیون دیندن ابرا ایسه حالف یمیندن بری اولمز حاث اولور زیرا رصاص
 و ستوقه جنس در اهدن دکلدر و داینک هبه و ابراسی قضا دکلدر و قضا دین ایسه مدیونک فعلی ایله اولور هبه
 و ابرا ایسه داینک فعلیدر و ستوقه فاسیدن مع بردرسه توده معانسته در یعنی ایکی یوزی کومش ایچروسی
 باقر آنچه در (لا یقبض دینه در همدون در هیه لا یحث قبض بعضه مالم یقبض کله متفرقا) بر کسنه فلانک دینک

بعضی قبض ایلیم بعضی او لیجه دیو عین ایلسه بعضی قبض ایله حانت اولمز ما دامکه متفرقا
 کایسی قبض ایلیمه زیر اثر ط کلیسی قبضدر لیکن تفرق ایله وصف او لمشدر و قبض دینی معر فیه
 اضافه ایلدی بو تقدیر چه کله متناول اولور مادامکه مدیون قنده بر شیء باقی اوله داین حانت اولمز
 اما بر مقدار بینی اول نهاده و بر مقدار بینی آخر نهاده قبض ایلسه حانت اولور (وان فرقه بعمل ضروری
 کالوزن لایحنت) و اگر قبض وزن کبی عمل ضروری ایله تفریق اولسه حانت اولمز مثلاً دینی قبض ایلسه لیکن
 استعمالی انجق عمل وزن اولسه بزم قنده حانت اولمز زفر قنده حانت اولور زیرا زفر حقیقته اعتبار ایدر
 بزایسه عرفه اعتبار ایدرز (وان کالزی الامانته او غیر مائة اوسوی مائة لایحنت بها او باقل منها) و بر کسینه
 دیسه که اگر بنم ایچون ابوز یاخود یوزدن غیری اولور سه خاتونم طالق یاخود عبدم خر اولسون دیو عین
 ایلسه یوز ایله حانت اولمز یوزدن اولده دخی حانت اولمز زیرا عرفه بو قول ایله عرض یوزدن ز یاد سنی نفی در
 والفاظ الاوغیر وسوی ولیکن اداته استنادر استثناء مائة ایلسه جمیع اجزاسیله مستثنی اولور بو تقدیر چه اقل ایله
 حنت لازم کلز (لایفعل کذا ترکه ابداء) بر کسینه شویله ایشلیهیم دیو عین ایلسه اول فعلی ابدی ترک ایدرز برانی
 فعل مطلق اولدوقده فردشایعنه متناول اولوب تمام اولور بو تقدیر چه جمیع عمر نده اول فعلک ترکی اقتضایدر
 (وفی لیفعلنه یکنی فعله مره) و حالفک لیفعلنه قولنده یعنی البته فلان فعلی ایشلیهیم دیو عین ایلسه بر دفعه
 ایشلیسی کفایت ایدرز بر حالفک ذکر ی فعل واحده در و مقام ایلسه مقام اثباتدر (حلفه والیفعلنه بکل داعر
 یتقید بحال ولا یته) بر کسینه و الی هر مفسد وفا سقی کندو به بلدر مک ایچون عین و بر سه اول عین والینک
 حال ولا یته مقید اولور بعد العزل و الموت عدم اعلام ایله حانت اولمز (لیهجه فوهب ولم یقبل) فلان کسینه
 فلان شیئی هبه ایلیم دیو عین ایدوب هبه ایلسه اول کسینه هبه یی قبول ایلسه و اهب یمیننده بار اولور
 زیرا هبه بلا عوض تملیکدر بو ایلسه نفس هبه تمام اولدی قبول ایلسه ثبوت ملکک شرطیدر و ملک هبه نک
 حکمیدر شرط حنت ایلسه هبه در یو خسه حکمی دکلدر (وکذا القرض و العاریة و الصدقة بخلاف البیع)
 و قرض و عاریت و صدقه دخی بو لیجه در بیع بونک خلا فیدر مثلاً بر کسینه قرض و برهیم و عاریت و برهیم یاخود
 صدقه و برهیم دیو عین ایلسه و قرض و عاریت و صدقه و برهیم لیکن قبول ایلسه لر اول کسینه یمیننده بار اولور
 اما بیع معاوضه در جانبیندن فعلی اقتضایدر (لایشم ریحاناً فهو علی مال اساقله) بر کسینه ریحان شم ایلیم
 دیو عین ایلسه ساقی یعنی صابی اولمیان شینه محمولدر (فلا یحنت بشم الورد و الیاسمین) کل و یاسمین شم ایلمله
 حانت اولمز زیرا بو ایلکسینک ساقی وارد حنت لازم کلز (وقیل یحنت) و دینلدیکه حانت اولور زیرا عرفه
 ریحه طیبه سی اولان نباته دینلور بو تقدیر چه شم ووردو یاسمین ایله حانت اولور (لایشم ورداً و بنفشه جافو
 علی ورقه) بر کسینه کل و بنفشه شم ایلیم دیو عین ایلسه هر برینک چیچکنک و رقی اوزرینه محمولدر حتی بر کسینه
 بنفشه و کل اشترایلیهیم دیو عین ایلسه و رقی یعنی اشترایلیسه هر برینک چیچکنک و رقی اوزرینه محمولدر حانت
 اولور اما ساقی یعنی اشترایلیسه حانت اولمز کافیده دخی بو لیجه در اما بسوطه بونک عکسیدر و رقی اشترایلیسه
 حانت اولمز ساقی اشترایلیسه حانت اولور بو ایلسه اهل کوفه عرفیدر اما بزم عرفه دهر رقی اوزرینه محمولدر
 (لایدخل دار فلان یتناول الملك و الاجاره) بر کسینه فلانک دارینه داخل اولیم دیو عین ایلسه اول عین ملک
 و اجاره به متناول اولور دار کرک ملک یی اولسون کرک اجاره ایله اوتورسون داخل اولدوقده حانت اولور
 اما شافعی دیر که اجاره ده حانت اولمز زیرا شافعی حقیقت و مجاز بینی جمع ایدر بز دیرز که عموم مجاز
 اعتبار یله در زیر اسکنی ایلکسینه دخی موجوددر حانت اولور (حلف انه لامال له وله دین علی مفلس
 اوملی لایحنت) بر کسینه مالم یوقدر دیو عین ایلسه حالبو که مفلس اوزرنده یاخود غنی اوزرنده الاجق دینی
 اولسه حانت اولمز زیرا دین قبضنده اولان مال دکلدر انجق ذمتنده بر و صفدر و الله تعالی اعلم

کتاب الحدود

بو کتاب حدودک احکامی بیانده در وقتا که مصنف ایمانک عبادات ایله عقوبات یتنده دائر اولان کفار اتک
 ذکرندن فارغ اولدیسسه عقوبات محضه به شروع ایلدی حدودک محاسنی قتی چوقدر حد زانک مشروع
 اولسنده حکمت صیانت نسب ایچوندر و حد قذف صیانت اعراض ایچوندر و حد قطاع الطريق صیانت

طرق ایچوندر و حد شرب صیانت عقول ایچوندر و حد سرقه صیانت اموال مسالین ایچوندر و حد لغتده منع
 معناسنهدر و توبه به حداد تسمیه سی خلقی دخولدن منع ایلدیکی ایچوندر و شرعهده (الحد عقو به مقدره تجب
 حق الله تعالی) حد شرعاً مقدره بر عقوبت در حق الله اولدیغیچون واجب اولور (فلا یسعی تعزیر و لا قصاص حداً)
 و حده حق الله اولدیغی احلندن تعزیر تسمیه اولمندی زیرا تعزیر ده کتب و سنت مشهوره ایله ثابت برشی مقدره
 یوقدر بلکه امامک رأینه مفوضدر و حدو دالتی نوعدر حد زنا و حد شرب و حد سکر و حد قذف و حد سرقه
 و حد قطع طر بقدر (و الزنی و طیء مکلف فی قبل حال عن ملک و شبهة) و زنا مکلفک یعنی عاقل و بالغ ملک نکاح
 و ملک عینندن و شبهة ملکندن معتدء باینه و جاریه و ولیدر بونلردن خالی اولان خاتونک او کندن و طئدر
 (و یتب بشهادة اربعة رجال مجتمعین) و زنا عند الحاکم درت آدمک شهادتی ایله ثابت اولور مجتہدین اولدقلری
 حائده یعنی جله بی محاس و احدده شهادت ایلسه لر شهادت تلمری قبول اولور و بعض محقق لر حق سبحانه و تعالیک
 (فاستشهدوا علیهن اربعة منکم) قول شر یفنده اشراط اربعة معنای ستری متضمندر زیرا بومقوله فعله
 رؤیت شخصک و قوفی قتی نادر در (بازنی لبالوطیء او الجماع) لفظ زنا ایله شهادت تلمری ثابت اولوب و طیء یاخود
 جماع لفظ لر ایله ثابت اولمز زیرا زنا فعل حرام اوزرینه دال اولان لفظ در و طیء و جماع ایسه زانندن غیر ی برده
 استعمال اولور (اذا سألهم الامام عن ماهیة الزنی) درت شاهدک شهادت تلمری ثابت اولور قچن امام انلره
 ماهیت زانندن سؤال ایلسه اذا سألهم لفظی یتب فعلنک ظر فیدر زانندن مراد زانندن سؤالدر که ادخال
 فرجدر و کافیده مذکور در که امام زناک ماهیتند سؤال ایلیه زیرا ناسدن چوق کسنه هر و طیء حرامک زنا
 ایدوکن معتددر در و نبی علیه الصلوة و السلامک (العینان تزنیان و الیدان تزنیان و الرجلان تزنیان) قول شر یقی
 فرجندن غیر ی به اولان فعله دخنی زنا تسمیه اولندیغنه حجتدر لکن حد واجب اولمز الا فرجه جماع ایله اولور
 (و کیفیته) و زناک کیفیتندن سؤال ایلیه احتمالدر که مکرها زنا ایش اوله احتمالدر که کند و به حلال
 اوله و احتمال شبهه اوله لکن شاهد لر اول احواله و واقف اولمیه یاخود التقاء ختائین واقع اولمش اوله (و بمن زنی)
 و نه مقوله خانونه زنا ایلدی دیوسؤال ایلیه احتمالدر که کند و به حلال اوله و احتمال شبهه اوله لکن شاهد لر
 اول احواله و واقف اولمیه (و این زنی) و نه مکانده زنی ایلدی دیوسؤال ایلیه احتمالدر که دار حر بنده زنا ایش اوله
 اولمقوله حدی موجب دکلدر (ومتی زنی) و نه وقتده زنا ایلدی دیوسؤال ایلیه احتمالدر که صبی ایکن یاخود
 مجنون ایکن یاخود بر زمان هر و زنا ایش اوله زیرا تقادم زمان حدی منع ایدر اما اقرار بونک خلاقی در مدت تقادم
 اصح روایت اوزره بر ایدر (فینوه و قالوا آینه و طئها کللیل فی المكحلة) و شاهد لر اول زنا بی بیان ایلدی لر دخنی
 زانی بی کورد ککه اول عورتی و طیء ایلدی سر مه داتک ایچنده میلی کبی دیه لر (و عدلو اسر او جهرا) و شاهد لر
 سر او جهرا تعدیل اولور لر (او بالقرار عاقل بالغار بعمرات فی اربعة مجالس) یاخود زانی عاقل و بالغ
 اولدیغی حالده درت دفعه اقرار ایله زنا ثابت اولور زیرا نبی علیه الصلوة و السلام ما عرذن حدی درت دفعه اقرار
 ایدنجه تأخیر یور مشلدر اما مذهب شافعیده سائر حقوق کبی بر دفعه اقراری کفایت ایدر (کلا اقرده
 حتی یغیب عن بصره) هر بار که مقرر اولان کسنه زنا بی اقرار ایلیه قاضی رد ایلیه حتی قاضینک او کندن غائب
 اولنجه (ثم سألهم کما مر سوی الزمان) اندنصر که قاضی مقررندن سؤال ایلیه یوقاروده هر و زنا ایش کبی زمانی
 سؤال ایلیه زیرا تقادم عهد شهادتی منع ایدر یوخسه اقراری منع الیاز اما اصح اولان زمانی دخنی سؤال
 ایلکدر زیرا احتمالدر که زمان صباوتده یاخود حالت جنونده زنا ایش اوله (فینیه) امدی قچن سؤال
 ایلد کلری شیئی بیان ایلسه اول کسنه به حد لازم اولور (ندب تلقینیه لیر جمع بلغاک قبلت اولمست او و طئت
 بشبهة) حاکمه مقرر اولان کسنه اقرارندن رجوع ایلک ایچون لعل سن اتی او پیش سکر در یاخود لمس
 ایش سکر در یاخود شبهه ایله و طیء ایش سکر دیو بوقول ایله تلقین مندوب اولور (فان رجع قبل الحد
 او فی اثناه ترک) اگر زنا به مقرر اولان کسنه حدندن مقدم یاخود حد اثناسنده رجوع ایدر سه ترک اولور
 زیرا انک رجوعی صدقه محتمل بر خبردر بو تقدیرجه شبهه عارض اولدی او یله اولسه (ادرو الحد و بال شبهات
 ما استطعتم) قولیه عمل اولور (والحد للمحصن رجعه فی فضاء حتی یموت) و محصن ایچون بر صحراده رجدر
 تا فوت اولنجه (یبدأ به الشهود فان ابوا او غابوا او ماتوا اسقط) ابتدا شاهد لر رجیم ایلیه لر ابا ایلسه لر یاخود

غائب اولسه لر یا خود فوت اولسه لر حد ساقط اولور ز بر اشرط ابتداء شهود دلر جی ایدی معدوم اولغله شرط
 بولنماش اولور (ثم الامام ثم الناس) شهود د نصرکه امام امامد نصرکه ناس رجه بدأ ایلدیر (وفي المقر يبدأ الامام
 ثم الناس و يغسل و يصلي عليه) وزاينه مقر اولانك حدنده ابتدا امام باشليه اند نصرکه ناس باشليه و بعد الموت
 غسل اولنور و اوزر ينه نماز قیلنور زیرا نبی علیه الصلوة والسلام ماعز ایچون بیور مشلردر حتی ماعز رجم
 اولدقده عیسی نبی علیه الصلوة والسلامه کلوب یارسول الله ماعز کلاب کبی قتل اولمشدر میتنی نه ایللم دیوسؤال
 ایلدکده نبی علیه الصلوة والسلام ماعزک عیسنه خطاب ایدوب بومقوله سوزی سونله اول بروجهله توبه
 ایلشدر که انک توبه سی اهل ارضه عسیم اولنسه کفایت ایدردی وار غسل ایله تکفین ایله و اوزر ينه نماز قیل
 دیو امر ایلشدر (ولغير المحصن جلدة مائة) ومحصن اولمیان ایچون یوز جلده در حق سبحانه و تعالینک
 (الزانية و الزانی فاجلدوا کل واحد منهما مائة جلدة) قول شریفی حق محصنده نسخ اولوب فعل نهی ایله
 محصندن غیر ید عمل اولندی روایت اخری ده رجم آیتک تلاوتی منسوخ و حکمی باقی قالدی (وللعبد
 نصفها) و عبد زانی ایچون حد محصن اولان حرك نصفیدر که الی جلده در زیر حق سبحانه و تعالینک
 (فان اتین بفا حشة فعلیهن نصف ما علی المحصنات) قول شریفی حجت قاطعه در بونده نصف ایله مراد
 جلده در زیر رجم نصف اولمز بوایت کریمه جاریه لر حقتده نازل اولمشدر و عبید جوارینک حکمی
 تحتنده داخل اولدی بوايسه خلاف معهود در زیر معهود اولان نساء تحت حکم رجالده واقع اولمشدر
 الله تعالی اعلم بومکاتب اوله که اسباب سفاح یعنی زنا انلردن غالبه اوله تکیم (الزانية و الزانی) قول شریفی
 تقدیم دخی انی اقتضا ایدر (بسوط لائمره) برسوط ایله جلده که انک عقده سی و بوداغی اولیه زیر روایت
 اولندی که علی رضی الله تعالی عنه وقتا که حد اقامت ایتک مراد ایلدکده ثمره سوطی کسر ایدردی (ضر باوسطا
 مفرقا علی بدنه) بریره ضرب اولمیوب متفرقا جیع بدنه ضرب وسط ایله جلده در اگر ضرب شدید اولور سه
 احتمالدر که هلا که مفضی اوله و خفیف اولور سه مقصود اهلنه ایلام از جارد اول مقصود حاصل اولماش
 اولور اول اجلدن وسط اعتبار اولمشدر (الارأس و الوجه و الفرج) ورأس و وجه و فرجه ضرب اولمز
 یعنی بواوچ محلله ضرب اولمز رأس مجمع حواسدر و وجه ایسه مجمع محاسندر و فرج ایسه محل احتمال هلاکدر
 (وعند ابی یوسف یضرب الرأس ضربة) و ابو یوسف قتده بردفعه رأسه ضرب اولنور زیرا ابو بکر رضی الله
 عنه (اضر بو الرأس فانه فیہ شیطان) بیور مشلردر لکن بوکاجواب و زیریلور که بوشول کسنه حقتده در که
 قتلی مباح اوله (و یضرب الرجل قائما فی کل حد بلامد) و رجل زانی جیع حدود ده بلامد قائم
 اولدیغی حالده ضرب اولنور (و ینزع ثیابه سوی الازار) و ازارندن غیری انوابی نزع اولنور ازار
 ایجه کییلان قیص و امشالی شیدر (و المرأة جالسة) و خاتون جالسه اولدیغی حالده حد اولنور
 (ولاتنزع ثیابها الا الفرو و الحشو) و خاتونک ثیابی نزع اولمز الا کورکی و پنبه لی اولان خرقة سی نزع
 اولنور (و یحفر لها فی الرجم لاله) و خاتون ایچون رجه در جحور حفر اولنور رجل ایچون حفر اولمز زیرا
 نبی علیه السلام غامدی ایچون مملرینه دکن حفر ایتدیر مش ایدی و علی کرم الله وجهه شراحة همدانیه
 ایچون حفر ایتدیر مش ایدی (ولایحد سید مملو که بلا اذن الامام) و امامک اذنی اولنجه سید مملو کن حد ایلز
 امام شافعی دیر که سید مملو کنه اقامت حد ایدرز براسیدک مملو ک اوزر ينه امام کبی ولایت مطلقه سی واردر بلکه
 دخی اولی درز براسید مملو کده تصرفه مالک اولدیغنه امام مالک دکدر اقامت حدی تعزیر اولمش اولور بزم
 ایچون دلیل نبی علیه السلام (اربع الی الولاية) قول شریفیدر زیر ادر دک بری حد اولدیغی ذکر
 بیور مشلردر و حد حق الله در و حددن مقصود عالی فساددن منع ایتکدر بواجلندن نائب شرع جانبندن
 ایتیدان اولنجه عبدک اسقاطی ایله ساقط اولمز تعزیر ایسه بونک خلافجه در زیر تعزیر عبده محولدر
 (واحصان الرجم الحریة و التکلیف و الاسلام و الوطی نکاح صحیح حال وجود الصفات المذكورة فیهما) و صفت
 احصان رجم حریت و تکلیف یعنی مکلف اولمق و اسلام و نکاح صحیح ایله و طی در بوصفات مذکوره
 ایکسند بولدیغی حالده در رجمک احصانی یدیر بری حریت و ایکنجیسی عقلدر و اوچنجیسی بلوغدر
 و در دنجیسی اسلامدر و بشنجیسی و طندر و تنجیسی اول و طی نکاح صحیح ایله اولمقدر یدنجیسی زوجین

زنا حائده صفت احسان ايله متصف اولقدر عندالدخول ايکيسنده دخي صفت احسان شرط قلندي
 حتی منکو حه کافره به ياخود مملو صکه مجنونه به ياخود جليبه به دخول ايلسه اولکسنه محض
 اولماش اولور * وینه حکم بو يلجه دراکر زوج بوصفات مذکوره ايله متصف اولوب زوجده عاقله و بالغه
 و مسلمه اولسه خاتون محصنه اولماش اولور اکر سوال اولنورسه که زوج کافر و خاتون مسلمه اولوق نيجه
 متصوردر جواب و يريلور که زوج زوجه ايکيسي دخي کافر اولوب زوجه اسلامه کلسه زوج مسلمه
 اولان خاتونسه قبل عرض الاسلام دخول ايلسه ديمکدر ز برامادامکه قاضي مابينلرين تفریق ايليه
 ايکيسي دخي بر برينک زوج و زوجه سيدر (ولا يجمع بين جلد و رجيم ولا بين جلد و نفي الاسباسه) و جلد
 ايله رجيم ييني جمع اولمز و جلد ايله نفي ييني جمع اولمز مکرکه نفي اقتضا ايدر بر مصلحت اولورسه نفي
 اولنور سياسه زيرا ابو بکر رضی الله عنه ايکي رجله جلد ايلدي و ايکيسي دخي نفي ايلدي و عمر رضی الله
 عنه نصر بن الحجاجي مدينه دن بصره به نفي ايلدي زيرا نصر صبيح الوجه بر غلام ايلدي نساء طائفه سي
 بو کا صباحت و جهندن فتنه به دو شد يلر اول اجلدن نفي ايلدي اکر چه حسن موجب نفي دکدر لکن
 امام اصلحه نفي ايلر حتی مزبوري سوردکده (ماذني يا امير المؤمنين) ديدکده (لا فرية لك وانما الذنب لي حيث
 لا طهر دار الهجرة) بيور مشارددر (والمريض رجيم ولا يجلد ما لم يبرأ) و زاني مريض اولنور اکر حدی
 جلد ايلسه جلد اولمز مادامکه مرصدن بري اوليه زيرا حد جزا ايچون مشروع اولدي بو خسه اتلاف ايچون
 اولدي مريض جلد احتمالدر که تلفه مفضی اوله (و الحامل ان ثبت زناها بالبينه محبس حتى تلد) و حامل زانيه
 اکر زناسي يينه ايله ثابت اولورسه وضع جل ايدنجه حبس اولنور (و ترجم اذا وضعت) و حامل زانيه رجيم
 اولنور حائتي وضع ايلدکده نفاسدن خر و جنه تأخير اولمز * بو مسئله ده عمر رضی الله عنه ايله علی کرم الله وجهه
 بيننده بر حکايت لطيفه وارد * حضرت عمر زماننده بر زانيه حامل خاتوني بعد الا ثبات رجيمه فرمان ايلدي
 علی رضی الله عنه يا عمر خاتونک کندوسنه حکمک بحسب الشرع جار ايدر اما حلتنه حکم جاری دکدر ديدکده وضع
 جل ايدنجه رجيدن فارغ اولوب (لولا علی لهک عمر) بيور دقري مقرر در (ولا يجلد ما لم تخرج من نفاسها) و اکر
 حامل زانيه نك حدی جلد ايسه مادامکه طغور ووب نفاسدن حقيمه جلد اولمز زيرا نفاس دخي بر نوع مرصدر
 (وان لم يكن للولد من يريه لا ترجم حتى يستغني عنها) و اکر ولدي تر بيه ايدر کسنه بوغيسه ولد انا سندن
 مستغني اولنجه رجيم اولمز ولدي صيانت ايچون * روايت اولنور که غامديه وقتا که نبي عليه السلامه کلوب
 زنايي اقرار ايلدکده حامل ايلدي نبي عليه السلام فارنگده اولان ولدي وضع ايله ديوا امر ايلدي بعد زمان
 وضع جلد نصکره ينه کلوب زنايي اقرار ايلدي نبي عليه السلام وار ولديکي تر بيه ايله سندن مستغني اولنجه
 ديوا امر ايلدکده بارسول الله خوفه بودر که حد اولمز دن اول فوت اولور سم جزام آخرته تأخير اولن ديدکده
 صحبت رسول اللهده بر کسنه بن ولدي تر بيه ايدرم ديو ولدي الديو و خاتوني رجيم ايلديلر و صاحب اختيار
 ديمشدر که روايت اخراده غامديه اوغلني تر بيه ايلدي او غللو ايله حضور حضرت کلدی او غلنک الله
 اتمک وار ايلدي بارسول الله هذا ولدي وقد استغني ديور جني طلب ايلدي و رجيم اولندي

* باب الوطئ الذي يوجب الحد والذي لا يوجب * *

بو باب و طئك حد ايجاب التمسى و التمسى احكامي بياننده در (الشبهة دارثة للحد) شبهه حدی مانعه در زيرا
 نبي عليه السلام (ادروا الحدود بالشبهات ما استطعتم) قول شريفی حجت اولغين امت محمد تلقى بالتبول
 ايشلر در (وهي نوعان شبهة في الفعل) و حدی مانعه اولان شبهه ايکي نوعدر بر نوعی فعلده شبهه در بو کاشبهه
 اشتباه تسميه اولنور (وهي ظن غير الدليل دليلا) و شبهه في الفعل دليل اولميان شئني دليل ظن ايشلر (فلا يحد
 فيها ان ظن الخل شبهه في الفعله حد اولمز اکر واطئ حلتني ظن ايدرسه (والاحمد) و اکر حلتني ظن ايلوب بيورم
 حر امدر ديسه حد اولنور و فعلده ظن سکن موضعده در (كوطئ معتدته من ثلاث او من طلاق على مال)
 طلاق ثلاثه دن معتدته سنه و طئ کبي ياخود مال اوزر ينه طلاق دن معتدته سنه و طئ کبي (اوام ولد
 اعتقها او امة اصله وان علا) و اعتاق ايلديکي ام ولدني و طئ کبي ياخود اصلک يعني اتاسک و يا باسک
 جار به سنی و طئ کبي هر تقدري عال اولورسه (او امة زوجته او سيده) ياخود زوجه سنک جار به سنه

یا خود سیدنک جار به سنه وطی کبی (و کذا وطی المرتهن المرهونه فی الاصح) و مرتهن رهن اولنان جار به بی
 وطی ایلک کبی اصح روایتده حکمی ذکر ی سبق ایدن و طئسات کبیدر بو ذکر اولنان سکن محمله حلال
 ظن ایلدم دیسه حد اور لمز اما حرام اولدیغنی بیلورم دیسه حد اور یلور (و شبهة فی المحل وهی قیام دلیل ناف
 للحرمة فی ذاته فلا یحد فیها وان علم بالحرمة) و نوع تانی محمله اولان شبهه در و بوشبهه بر دلیلک قیامیدر که
 فی ذاته حرمتی نافی اوله بو تقدیرجه محمله اولان شبهه ده حد اولمز حرمتی بیلور سه ده (کو طی ء امة ولده
 وان سفل) ولدینک جار به سنی وطی کبی هر نه قدر آشاغنه اولور سه ده زیر ا نبی علیه السلامک (انت و مالک
 لایک) قول شریفی حرمتی نافی ایدو کی قتی ظاهر در (اومشتر کته او معتدته بالکنایات دون الثلاث)
 یا خود مشتر که یا خود کنایات ایله معتدته سنی وطی کبی معتدته ثلاثه دکل زیر ا معتدته ثلاثی وطی ء نوع
 اولندر (او البایع المبیعة او الزوج المهوره قبل تسلیها) یا خود با یع امة مبیعه بی و زوج امة مهوره بی
 خاتونه تسلیدن اولو طی کبی مهوره اول جار به در که زوج مهر ایچون خاتونه ویره تسلیدن اولو طی ء ایلسه
 حد اور لمز (والتسببیت فی هذه عند الدعوة لافی الاولی وان ادعاه) و شبهه فی المحلده نسب ثابت اولور دعوت
 ایلد کده اما شبهه فی الفعلده نسب ثابت اولمز اگر دعوت دخی ایدر سه (و یحد بو طی ء امة اخیه او عمه وان ظن
 حلها) و قر نداشتنک جار به سنی یا خود عیسنک جار به سنی وطی ء ایله حد اور یلور (و کذا بو طی ء امرآه و جدھا
 علی فراسه وان کان اعمی) و کند و فراشنده بولدیغنی خاتونه وطی ء ایله ی نه حد اولنور اگر و ا طی ء اعمی ایسده
 زیر ا اعمی کندو زوجه سنک اوضاع وهیأ تدن تمیزه قادر در (الان دعاها فقلت انا زوجتک)
 مکر که خاتون بن سنک زوجه کم دیمش اوله اولزمان حد اور لمز (لابو طی ء اجنبیه زفت الیه و قلن هی
 زوجتک و علیه المهر) اجنبیه نک وطی ء ایله حد اور لمز او یله اجنبیه که اول وطی ء ایدن کسنه ایچون
 زفاف اولنه و خاتون لر زفاف اولنان خاتون سنک خاتون نکدر دیلر و زوجک اوزر نه مهر لازمدر * و علی کرم الله
 وجهه حکم ایلدی و عدت چکسون دیو بیور مشلدر و هدایه و کافی و شرح کتزه و ابن ملکده بو یلمجه در
 اما اختیارده عمر رضی الله عنه حکم ایلد مشلدر دیو مسطور در (و لابیو طی ء ایهیمه) و حیوانی وطی ء ایله دخی حد اور لمز
 بو جنایاتدر یو خسه زنا دکلدر اگر اتی اکل اولنان حیوان دکل ایسه احر اق بالنار اولنور بو غاز لندقد نصکره
 و فاعلی دابنه ک قیمتنه ضامن اولور اگر اتی اکل اولنان ایدن ایسه امام اعظم قتنده ذبح اولنور و اکل اولنور
 امامین قتنده زجر ایچون احر اق اولنور (اوزنی فی دار حرب اوبغنی) یا خود دار حربده یا خود دار بغنی ده زنا ایلسه
 انک اوزر نه حد اقامت اولمز (و لابیو طی ء محرم تزوجها) و تزوج ایلدیکی محرمه وطی ء ایله حد اور لمز
 اگر محرمی ایدیکن بیلور سه تعزیر اولنور (اومن استأجرها لیرنی بها خلافا لهما) یا خود شول کسنه که
 بر خاتونی زنا ایلک ایچون استیجار ایلسه آنی وطی ء ایدن کسنه یه حد اور لمز ابو حنیفه قتنده * اما امامین ایچون
 خلاف وارد در انلر ک قتنده حد اور یلور و بو قول شافعی نکدر زیر ا رجل ایله مرآه بیننده ملک و شبهه ملک بو قدر
 بو تقدیرجه زنا محض اولمش اولور امام اعظم ایچون دلیل بودر که بر خاتون بر رجلدن اچه استدی ابا ایدوب
 نفسی تمکین ایتمیجه و یرمدی عمر رضی الله عنه ایکسندن دخی حدی منع ایلدی و هذا مهرها بیور مشلدر
 (ومن وطی ء اجنبیه فیما دون الفرج یعزر) و بر کسنه اجنبیه فر جنندن غیر ی به وطی ء ایلسه تعزیر اولنور
 تفخیز که ترکیجه بو طدیر انک کبی افعاله تعزیر اولنور (و کذا لو وطئها فی الدبر او عمل قوم لوط) حد
 اور لیوب ی نه تعزیر اولنور ابو حنیفه قتنده اگر خاتونی دبرندن وطی ء ایلسه یا خود لوط قومنک عملی
 ایشلسه صاحب هدایه دیمشدر که جامع الصغیره زیاده ایدوب زندانه قونلق کر کدر دیمش (و عندهما یحد)
 و امامین قتنده حد اولنور بو قول شافعی نک ایکی قولنک بریدر و بر قولی فاعل و مفعول ایکسی دخی قتل
 اولنور لر زیر ا نبی علیه السلام (اقتلوا الفاعل و المفعول) بیور مشلدر (فارجوا الاعلی و الاسفل) دخی
 روایت اولمشدر و امامین ایچون دلیل عقلی لواطه زنا معنانه در زیر اول لواطه محل مشتھی ده شهوتی
 علی سبیل الکمال قضادر و امام اعظم ایچون دلیل لواطه زنا کبی دکلدر اصحاب رضوان الله علیهم اجمعین
 لواطه ده اختلاف ایلدیلر بعضیلر احر اق بالنار و بعضیلر هدم جدار و بعضیلر مکان مرتفعدن احجار اوزره
 باشی آشاغنه آیه دیدیلر لواطه ده معنای زنا بو قدر و جائیدندن دخی داعی بو قدر ایچق بر جابنددر اما زنده

داعی ایکی جانب دندر (وان زنی ذمی بحر بیة فی دارنا حد الذمی فقط) واکر بزم دار مزده برزمی بحر بیه زنا ایسه انجق ذمی حد اولنور (وعند ابی یوسف یحدان) و ابو یوسف قتنده ایکسته دخی حد اولنور ز برامستامن بزم احکامی ملتر مندر مادامکه دار مزده در (وفی عکسه حدت الذمیة لالحربی) وحر بی ذمییه زنا ایسه ذمییه حد اولنور حر بی حد اولنور (وعند ابی یوسف یحدان و عند محمد لایحدان) و ابو یوسف قتنده ایکسیده حد اولنور و امام محمد قتنده ایکسی دخی حد اولنور (وان زنی مکلف بمجنونۀ او صغیرة حد) واکر بر مکلف بر مجنونۀه یا خود صغیره به زنا ایسه حد اولنور (وفی عکسه لاحد علیها الا فی روایة عن ابی یوسف) و عکسنده یعنی مجنون و صغیر مکلفه خاتونۀه زنا ایسه اول مکلفه اوزرینه حد یوقدر ز برامجنون و صغیر مکلف دکلدرد و فعلاری دخی زنادکلدرد و خاتون ایسه تابعه در الا ابو یوسف دن بر روایتده حد وارد (ولاحد بزنا المکره) و مکرهک زنا سیله حد یوقدر مکره کرک زانی و کرک مزنیه اولسون (ولان اقر احد هما بزنا و ادعی الآخر النکاح) و زانی ایله مزنیه دن بری زنا به اقرار ایدوب و آخر نکاح ادعا ایسه یته حد یوقدر اوزر یته مهر لازم کلور (ومن زنی بامة فقتلها به لزمه الحد و القیمه) و برکسنه بر آخرک جار به سنه زنا ایسه و فعل زنا ایله اول جار به بی قتل ایسه زانی به هم حد و هم قیمت لازم کلور ز بر اول کسنه ایکی جنایت ایشدر بوتقدیرجه اول کسنه نک اوزر یته زنا ایچون حد قتل ایچون قیمت حکمی ترتب ایدر (وعند ابی یوسف القیمه فقط) و ابو یوسف قتنده حد لازم اولیوب انجق جار به نک قیمتی لازمدر (والخلیفة یؤخذ بالمال و بالقصاص لایحد) و خلیفه مال ایله و قصاص ایله اخذ اولنور اما حد اولنور اما حد اولنور ارمال و قصاص حقوق عباد دندر اجرا اولنور اما حد حق الیهدر اقامت حقوق ایسه خلیفه به مفوضدر بوتقدیرجه کند و نفسنه اقامت حد ممکن دکلدرد

باب الشهادة علی الزنا و الرجوع عنها

بو باب زنا اوزر یته شهادت و اول شهادت دن رجوع بیا ننده در (ولاتقبل الشهادة بحد متقادم من غیر بعد عن الامام الا فی القذف) و اما مدن بعید اولمیان مکانده حد تقادمه شهادت قبول اولنور الا قذفه شهادت لری قبول اولنور حقوق الله خالصه اولان حددر و حد سرقه و حد زنا و حد شرب خجرده تقادم ایله شهادت باطل اولور اما اقرار ایله باطل اولمز الا شرب خجرباطل اولور ابو حنیفه و ابو یوسف قتنده و بعد التقادم شهادتی تهمتی موردر مثلا شاهد اولان کسنه اسباب حد که زنا و شرب خجردر مشاهده ایسه حسبتین یبندۀه محیدر بر حسبۀه که اقامت حد ایچون اداء شهادتدر و بر حسبۀه دخی نبی علیه السلام (من ستر علی اخیه المسلم عورة ستر الله علیه عوراته یوم القیامة) قول شرینی موجبۀه ستردر بو ایکسی یبندۀه مخیذر چونکه وقت معاینه ده اداء شهادتی تأخیر ایلدی مرادی ستردر مؤمنه لایق اولان دخی بودر دیو حد اولنور بعده اداء شهادت مراد ایسه مقدا اوزر یته واجب اولان شیء تأخیر ایلدی امدی تأخیر واجب فسقدر بوتقدیرجه فاسقک شهادتی قبول اولنور اما حد قذفه تقادم ایله شهادت باطل اولمز ز بر حد قذف حق عبددر و دعوائی مقذوف شر طدر حد سرقه ده شهادت تقادم ایله ساقط اولور لکن سارق سرقه ایلدی کی شیء ضامن اولور ز بر اوجوب مال تقادم ایله ساقط اولمز حق عبد اولدیغیچون (وفی السرقة یضمن المال) و تقادم ایله شهادت ساقط اولور لکن سرقه ایلدی کی مالی ضامن اولور (ویصح الاقرار به الا فی الشرب) و بعد التقادم حده اقرار صحیح اولور الا شرب خجرده صحیح اولمز (و تقادم غیر الشرب بشهر فی الاصح) و اصحروا ینده شرب خجردن غیر ینده تقادم بر ایدر (والشرب بزوال الریح و عند محمد بشهر ایضا) و شرب خجرك تقادمی زوال بر محیدر و امام محمد قتنده غیر یلر کبی بر ایدر (وان شهدوا بزنا بعبأة قبلت بخلاف سرقة من غائب) واکر شاهد لبر کسنه نک بر غائبه خاتونۀه زنا سنه شهادت ایسه در قبول اولور و حد اولنور اما غائبدن سرقه به شهادت بونک خلافتجه در مثلا فلان غائبدن سرقه ایشدر دیوشهادت ایسه در قبول اولنور و سارقک الی قطع اولنور زیر اسرقه ده دعوی شر طدر (وان اقر بالزنا بجهولة حد) واکر بر کسنه مجهوله بر خاتونۀه زنا ایلدم دیو اقرار ایسه حد اولنور ز بر اقرار بها اولان مزنیه نک جهلی مانع حد دکلدرد (وان شهدوا کذلک لایحد) واکر شاهد لبر مجهوله خاتونۀه زنا ایلدی دیو شهادت ایسه در مشهور علیه اولان کسنه به حد اولمز ز بر اول خاتون کندونک منکوحه سی یا خود جار به سی اولق احتمالی وارددر (وکذا لو اختلفوا فی طوع المرأة) و ینه حد اولمز اکر شاهد لبر خاتونک مطاوعتده

اختلاف ایسه لر مثلا شاهدك ایکیسی کرها و ایکیسی طوعازنا ایلدی دیوشهادت ایسه لر شهادتده اختلاف اولغله حد اولمز (وعندهما یحدالرجل) و امامین قنده ر جل حد اولور ز را شاهد لر جل حقتده موجب حد اوزرینه اتفاق ایوب ایکیسی طوعا و ایکیسی کرها شهادت ایلدی اختلاف خاتون طرفندن بولندی خاتون حقتده خود مطاوعت شرطدر اول ایسه بولندی بو تقدیرجه خاتونه حد لازم کلز ابو حنیفه قنده دلیل بودر که مشهود به زاندر اختلاف اولندی ز را زنا ر جل و خاتون ایله قائم اولور بر فعلا در هر فعلکه ایکی کسنه ایله قائم اوله ایکی وصف ضد ایله متصف اولمز ز را زانده طوع ایکی کسنه نك اشتراکنی ایجاب ایدر کره ایسه در جلاک انفرادنی ایجاب ایوب ایکیسنك اجتماعی متعذر اولور بو تقدیرجه آخره مخالف فعل ایشامش اولور هر بری حقتده نصاب شهادت تمام اولماش اولور و طواعیت شاهد لر ی خاتونه قاذف اولمش اولور قاذف ایسه خصمدر و خصمك شهادتی خود جائز اولمز و طواعیت شاهد لر ی اوزرینه اقامت حد اقتضا ایدردی لکن اگر اه شاهد لر نك شهادتی اول حد قذف اسقاط ایلدی (و لا یحد احدلو اختلاف الشهود فی بلد الزنا و شهید ار بعة فی بلد فی وقت وار بعة فی ذلك الوقت بحد آخر) و برا حد یعنی زانیسندن و شهود ددن بر کسنه حد اولمز اگر شهود زنا اولان بلدهده اختلاف ایسه لر یا خود درت شاهد فلان بلدهده فلان و قنده و درت شاهد اول و قنده آخر بلدهده دیوزنایه شهادت ایسه لر برا حده حد اولمز (و کذا الوشهاد بر بعة علی امرأه و هی بکر) وینه زانی به حد اولمز اگر درت شاهد بر خاتونک زانسنه شهادت ایسه لر حالبو که اول خاتون بکر اولسه مثلا فلانه خاتونه فلان ر جل زنا ایلدی دیوشهادت ایسه لر و خاتون لر مشهود بها اولان خاتونه نظر ایوب بکر در دیو حکم ایسه لر حد ساقط اولور ز را بکارت ایله زنا محقق اولمز و بوباید خاتون لر ک شهادت لر ی اسقاط حده حجتدر اگر چه ایجابنده حجت دکل ایسهده لکن اسقاطک حجتدر و شاهد لر اوزرینه دخی حد ایجاب ایلز (اوهم فسقة او شهود علی شهود و ان شهیده الاصول بعد ذلك) یا خود شاهد لر فاسق اولسه یا خود شاهد لر اغزنندن شاهد اولسه لرینه حد اولمز اگر شاهد اغزنندن شاهد اولن لر شهادت ایلدکلر ندن صکره اصل شاهد لر دخی شهادت ایدر لر ایسهده ز را فروعک شهادتک ردی من وجه اصولی رددر و بر حادنده شهادت رد اولندقدن صکره امدی اول شاهد لر ک شهادتی قبول اولمز و حدود و قصاصده شاهد اغزنندن اولان شاهدک شهادتی قبول اولمز اما فساقک شهادت لر نك عدم قبولی فسقلری سبیلله اداء شهادتده قصور لر ی اولد یعنی بوندر ز را اداء شهادتده تحمله اهل اولدقلری حق سبحانه و تعالینک (ان جاءکم فاسق بینه فنبینوا) قول شر یفی ایله ثابتدر ز را تبین ایله امر اهلیت شهادتده دلیلدر اگر اهل اولسه تبین ایله امر اولمز لر دی انجق نقصان و قصور ایچون قبول اولمز * قاضیخاننده ذکر اولمشدر که شاهد او یچ نوعدر بر نوعی صفت کمال ایله ادا و تحمله اهلدر که اول عدلدر و بر نوعی صفت نقصان و قصور ایله تحمل وادایه اهلدر که اول فاسقدر و بر نوعی دخی تحمله اهلدر اما ادایه اهل دکلدر که اول اعمی در و قذف ایله محدود اولان کسنه در و بونلر تحمله اهل اولدقلری اجلندن شهادت لر یله نکاح منعه اولور (و حد المشهود علیه لو اختلف شهوده فی زوا یا ایلت) و اگر شاهد لر زوا یا یی یتده یعنی اولک زاویه سنده اختلاف ایسه لر مشهود علیه حد اولور قیاس شهادتده اختلاف اولغله عدم وجوب حدی ایجاب ایدر لکن استحسانا حد اولور ز را توفیقی ممکندر * مثلاً بر کوشه سنده مباشرت ایوب مضطرب اولغله آخر کوشهده منتهی اولور و در رده نقل مسطوردر که بیت کوچک ایسه توفیقی ممکندر بیوک ایسه ممکن دکلدر (و الشهود فقط لو کانوا اعمیانا و محدودین فی قذف) و انجق شاهد لر حد قذف اولور اگر اعمی لر یا خود قذفده محدود اولمش لر ایسه اگر شاهد لر بوصفت ایله موصوف اولسه کندن لر حد اولنوب مشهود علیه حد اولمز و بوا یکی طائفه تحمل شهادتده اهلدر لر لکن ادایه اهل دکلدرر چونکه اداء شهادتده کاملان و ناقصا اهل اولمغله شهادت لر ی قذفه منقلب اولور بواجلندن حد اولور لر (او اقل من ار بعة او احدثهم عبدا و محدود) یا خود شاهد لر در تندن اقل اوله یا خود در تندن بری عبد اوله یا خود محدود فی القذف اوله حد اولور لر ز را قاذف اولمش اولور لر (و کذا لو وجد احدثهم عبدا و محدودا بعد حد المشهود علیه) و مشهود علیه حد اولندقدن صکره اگر شاهد لر ک بری عبد یا خود قذف ایله محدود بولنورسه ینه شاهد لر حد اولور لر شاهد لر قاذف اولمش اولور چونکه قاذف اولیجق حق سبحانه و تعالینک (والذین یرمون المحصنات

ثم لم يأتوا باربعة شهداء فاجلدوهم ثمانين جلدة) قول شريفي موحينجه اوزر لرينه حد متوجه اولور
 (وديته في بيت المال ان رجم) وديتي بيت المالدندر اكر رجم اولور سه مثلا اكر شهود شهادت ايدوب رجم
 اولندقدنصكره شاهدك بري عبد ايدوكي ظاهر اولور سه مرجومك ديتي بيت المالدن لازم اولور زيرا حكم
 قضاء قاضي ايله اولوب خطا دخي قاضي طرفدن اولدى وقاضينك على ايسه مسلينك نفعي ايجوند
 بو تقدير جدرامت مسلمانلرك مانندن واجب اولور كه بيت المالدندر (وارش جرح ضربه او موته هدر) وحددن
 جرحك ارشي يا خود ضرب حددن موتينده ارشي هدر در ابو حنيفه قتنده مثلا زنا ايجون شهود شهادت
 ايلد كدنصكره ظاهر اولسه كه شاهدك بري عبد ايمش اول محدودك ارشي هدر در زيرا جرح شهادته مضاف
 دكلدر شاهدك شهادت لري ايله جلدى ايجاب ايلديلر كه اول ضرب مؤلدر * بو اجلدندر كه غايت حرارت اولان
 كونده يا خود بردشديده اقامت خدود حلال دكلدر ومريضه دخي اقامت خد حلال دكلدر زيرا هلاك
 احتملى واردر (وقال في بيت المال ايضا) وامامين ديديلر كه رجده اولان ديت كبي بونك دخي ارشي بيت المالدندر
 (وكذا اختلاف ان رجوع الشهود) واكر شهود رجوع ايدرسه يته خلاف بو فاروده ذكر اولنديغى كيدر مثلا
 حين جلده ده مجروح و ياموت اصابت ايلسه امام اعظم قتنده ارشي هدر امامين قتنده بيت المالدندر
 (ولو رجعوا بعد الرجوع خدوا و غير موالدية) واكر شهود بعد الرجوع ايدرسه حد قذف ايله حد اولتور
 وديتي كندولردن آلور زيرا رجوع على ايله شهادت متقضدر (وكل واحد رجوع حد و غير م ربعها بعد الرجوع)
 و شهود دن بري رجوع ايلسه اول رجوع اينده حد قذف اولتور زيرا رجوع ايله اولمش اولور وديتك
 ربعي ضامن اولور زيرا شهادتيله تلف اولان ربع ديتي ضامن اولور (ولو رجع احد خمسة فلا شئ عليه) واكر
 بش شاهدك بري رجوع ايلسه آنك اوزرينه برشي لازم كلز زيرا نصاب شهادت باقيدر (وان رجع آخر حد
 و غير م ربعها) واكر بشيحي ايله بري دخي شهادت دن رجوع ايدرسه ايكي سي دخي حد قذف ايله حد اولتور لر
 و ربع ديتي ضامن اولور لر زيرا شهادت لري قذفه منقلب اولدى وحد ايسه تجزي اولمز اول اجلدن ايكي سي دخي
 حد اولتور لر (ولو رجع واحد قبل القضاء حدوا كلهم) واكر شهود دن بري قبل القضاء رجوع ايلسه شهودك
 جله سي حد اولتور لر (ولو بعده قبل الحد فكذلك) واكر قضا دنصكره حددن مقدم شهودك بري رجوع
 ايلسه يته شهودك جله سي حد اولتور لر (وعند محمد الرجوع فقط) وامام محمد قتنده انجق رجوع ايدن حد اولتور
 زيرا شهادت قضا ايله مؤكد اولوب انجق راجع اولان حقتده فسخ اولور (ولو شهود افز كو فرجم ثم ظهر وا
 كفارا او عبدا فالدية على المذكين ان رجعوا عن التركيه والافعلي بيت المال) واكر شهادت ايلسه لر وتزكيه
 اولسه و بعد التركيه رجم اولسه اندنصكره شهود كافر يا خود قول اولدق لري ظاهر اولسه مرجومك ديتي
 مز كيلر اوزرينه در اكر تزكيه دن رجوع ايدر لر ايسه والايت المالدندر (وقال على بيت المال مطلقا)
 و امامين ديديلر كه مرجومك ديتي بيت المالدندر كركسه مز كيلر رجوع ايلسون كركسه ايلسون لر (ولو قتل
 احد المأمور برجه فظهر وا كذلك فالدية في مال القاتل) وبركسنة رجه مأمور اولان كسنة بي قتل ايلسه
 صكره شهود عبيد يا خود كفار اولديغى ظاهر اولسه اول كسنة لك ديتي قاتلك مانندنر قياس بو ايديكه قاتله
 قصاص واجب اوله زيرا بغير حق بر معصوم نفسى قتل ايلدى لكن وجه استحسان بودر كه قاضينك قضاسى
 مباح اولمق شبهه سن ابراث ايلدى بو تقدير جه قاتلك مانندنر ديت واجب اولور زيرا عمدا قتل ايلدى
 و قتل عمدده عاقله به برشي لازم كلز و ذكر اولنان ديتك او چ سنه به دكين اداسى واجب اولور (ولو اقر الشهود
 بتعمد النظر لا يرد شهادتهم) واكر شهود قصد انظر ايلدك ديواقرار ايلسه لر شهادت لري رد اولمز زيرا فرج
 زانى وزاينه نظر محمل شهادت ايجون مباحدر طيب منزله سنده اولمش اولور و بعضيلر ديمش لر در كه غيرك
 عورته نظر فسقدر شهادت لري مقبول اولمز واكر شاهدك تلذذ ايجون قصد ايلدك ديسه راجعا شهادت لري
 مقبول اولمز (ولو انكر الاحصان ثبت بشهادة الرجلين او رجل واحد) واكر شهود عليه محصن اولديغى
 انكار ايلسه ايكي رچلاك يا خود بر رجل وايكي عورتك شهادت ايله احصان ثابت اولور (او ولادة زوجته
 منه) يا خود احصانى منكر اولان كسنة تك زوجه سي كندودن اولاد كتور سه خاتونك طوغر مسيله
 احصان ثابت اولور مثلا بر كسنة تك خاتونى اولوب لكن شهود شهادت ايلد كدنصكره دخولى منكر اولسه

خانونی ولد کتور مکه محسن اولدیغی ثابت اولور

❖ باب حد الشرب ❖

بو باب حد شربك احكامی بیانده در (من شرب خمر اولوقطرة فاخذور یحها موجود) برکسنه خمر ایچسه
واکر برقطره دخی اولور سه واخذ اولسه حالبو که خمر ك قوقوسی موجود اوله (اوجاوبه سکران ولومن
نید او شهید بئلاک رجلان اوقربه مره و عندابی یوسف مرتین و علم شربه طو عا حاد اصحا) یا خود اول کسنه بی
سکران کتور سه لر اکر نید ایله دخی اولور سه یا یکی رجل شربنه شهادت ایسه لر یا خود کندوسی ایچدیکنه
بر دفعه اقرار ایسه و ابو یوسف قتنده ایکی دفعه اقرار ایسه دخی شربنی طوعا ایدوکی معلوم اولسه آیق
اولدقده حد اولنور (ثمانین جلد للحر واربعمین للعید متفرقا علی بدنه کافی الزنا) حد حر ایچون سکران
دکنکدر و عبد ایچون قرق دکنکدر زناده اولدیغی کبی بدنه متفرقا حد اولنور مثلا جله بدنه ضرب
اولنور الاوجه و رأس و فرجه ضرب اولنور (وان اقر او شهدا علیه بعد زوال ریجها لایبعد المسافة لایحد
خلاف الحمد) واکر خمر ك رایحه سی زائل اولدقندن صکره اقرار ایسه یا خود ایکی کسنه شهادت ایسه رایحه
بعد مسافه ایچون دکل زیرا بعد مسافه زوال رایحه مانع دکلدر اما قریده اولیجق رایحه زائل
اولدقندن صکره حد اولنور زیرا تقادم شرب زوال رایحه ایله مقدره در ابو حنیفه و ابو یوسف قتنده
امام محمد خلاف ایدوب حد اولنور سنه ذاهب اولمشدر زیرا امام محمد حدده تقادمی برای اعتبار ایدر
زنا و حد سرقه ده اولدیغی کبی زیرا وجود رایحه دلیل اولمغه صالح دکلدر کور مز میسنکه شرب خمر
ایدن کسنه قارنده خمر موجود ایکن زوال رایحه تکلف ایدر آز اولور که خردن غیر یده دخی
رایحه خمر بولنور برکسنه چوق ایوا اکل ایسه اول کسنه ده رایحه خمر بولنور تکم شاعر ك
قولنده وارد اولمشدر (یت) یقولون لی انی شربت مدامه ❖ فقلت لهم لابل اکتل السفر جلا ❖
ابو حنیفه و ابو یوسفك دلیل عقلیسی ابن مسعودك (فان وجدتم رایحه الخمر فاجلدوه) قول شربقدر
(ولایحد من وجد منه رایحه الخمر اوقتیها اواقر ثم رجع اواقر سکران) و اقرار و شهادت سز حد اولنور
شول کسنه که اندر رایحه خمر بولنه یا خود اول خمری قوصه احتملدر که رایحه خردن غیر ی اوله یا خود اکر اه
ایله اوامش اوله یا خود شرب خمری اقرار ایسه اندن صکره رجوع ایسه یا خود سر خوش اولدیغی حالده
اقرار ایسه بوجه ده حد اولنور و سکرانا اقراده و زناده کذب احتمالی وارد و حد شرب ایسه حق اللهدر
شبهه ایله مندری اولور (والسکر الموجب للحد ان لایعرف الرجل من المرأة من الارض من السماء) و ابو حنیفه
قتنده حدی موجب اولان سکران کسنه خاتوندن رجلی و کوکدن بری بلمکدر (وعند هما ان یهدی
و یخلط کلامه و به یفتی) و امامین قتنده سکران اولان کسنه نامعقول سویله و کلامنی خلط ایله و فتوی
امامین قولیله در صاحب عنایه دیمشدر که سکران اولان کسنه نك اکثر کلامی هذیان اولور اکر نصفی مستقیم
اولور سه اول کسنه سکران دکلدر و اکثر مشایخ بوقوله ماثل اولمشدر ❖ ابن ولیددن روایتدر که ابو یوسف
جضرتلرندن موجب حد سکران اولان سکران سؤال ایلدیکمه (قل یا ایها الکافرون) سوره سنی
قرأت ایتدیره لر اکر خطا ایدر سه سکراندر دیوجواب و یرمشدر لکن بوجواب و یریلور که بوسوره ده
سکران اولیمان دخی خطا ایدر بوقدیرجه سوره مذکوره قرآنبله نیجه متعین اولمش اولور و ینه جواب
و یروب دیدیکه نحریم خمر شول کسنه حقتده نازل اولمشدر که صلاته شروع ایدوب سوره مذکور بی قرآته
قادر اولمدی سبی بودر که عبد الرحمن بن عوف حضرت تلری خمر حرام اولمزدن مقدم و افرط عام حاضر ایدوب بعض
صحابه بی دعوت ایدوب نعمت یدیروب و خمر ایچوردی و صلاته مغر بده انلردن بری امامت ایدوب (قل یا ایها
الکافرون) سوره سنی قرأت ایدوب لالربن حذف ایدوب او قومغه قادر اولماغله حرمتنه آیت کریمه نازل اولدی
و بو اختلاف خردن غیر ی شیلرده اولان سکرده در بوخسه خمر ك قطره سنی شربنه حد مقردر سکره حاجت
یوقدر (ولو ارتد السکران لاتبین امراته) و العیاذ بالله العظیم اکر سکران اولان مرتد اولسه عورتی باین اولمز

❖ باب حد القذف ❖

بوباب حد قذف یا نند در وقت لغتده رمیه دیر لوشر یعتده زنا ایله رمیه دیر لوزنا ایله رمی اجاع امت ایله
 کبار دندر تکیم حق سبحانه و تعالیٰ (ان الذین یرمون المحصنات العافلات المؤمنات لعنوا فی الدنیا و الآخرة
 ولهیم عذاب عظیم) قول شر یفنده واقع اولمشدر قح قدیده دخی کبار دن اولدیغی مذکور اولوب لکن مطلق
 اولدیغی حالده دکلدر مقذوفک حضور نده اولدوقده کبار دندر اما حلو نده قذف تافعی قنده صغیره دندر تکیم
 جمع الجوامع شر حنده مذکور در و بزم قواعدمز دخی بوقولدن ابا ایاز ز بر ا قذفده علت لحوق عار و اردر
 بوا یسه خلوتده مقفود در اما لایق اولان مقذوف محصن اولمق قیدی ایله مقید اوله * شرح جمع الجوامع
 محشیسی دیشدر که بومقوله عبارتده ایجاب حدی نفیدر یوخسه کبیره اولمسنی نفی دکلدر ز بر ا قراج قیود ایله
 مقید اولان کلام نفی اولنسه اول نفی قید اخیره توجه ایدر و کلام قید اخیرک نفسنه و کند و نک ثبوتنه
 صادق اولور مثلاً لیس بکبیره موجبة للحد کلامنده نفی اولان موجبة للحد قید بدر یوخسه قید اول که
 کبیره در اول دکلدر (هو کحد الشرب کبیه و ثبوتاً) حد قذف عدد جهتمدن حد شرب کبیدر تکیم حق سبحانه
 و تعالیٰ (و الذین یرمون المحصنات ثم لم یأتوا باربعة شهداء فاجلدوهم ثمانین جلدة) قول شر یفنده واقع
 اولمشدر و ثبوت جهتمدن دخی حد شرب کبیدر مثلاً بر دفعه اقراری ایله ثابت اولور یا خود ایکی رجا ک
 شهادتی ایله ثابت اولور و سائر حدودده مقبول و لمدیغی کبی بونده دخی نساطه سنک شهادتی مقبول دکلدر
 ن قذف محصنا او محصنة بصریح الزنی حد بطلب المقذوف) شول کسنه که بر محصنه یا خود محصنه به
 صریح زنا ایله قذف ایسه مقذوفک طلبی ایله قاذف حد اولنور ز بر ا مقذوفک حدیدر و انکله مقنع اولور
 خصوصاً کنیدن عاری دفع ایدر اگر چه حق الله غالب ایسه ده حتی در رده مسطور در که اگر مقذوف قاذفک
 مجلسندن غائب ایسه ده ینه حد اولنور (متفرقا) وجهه و رأس و فرج دن غیر یه متفرقا حد اولنور (و لایترع
 عند غیر الفرو و الحشو) و قاذفدن کور کندن و ینه لی ثوابندن غیر یسی نزع اولنمز بو ایکیسی نزع اولنور ز بر ا
 بدنه المی و صوله مانع در و غیر ی ثوابی نزع اولنمز ز بر ا سببی مقطوع دکلدر قاذفک صدق احتمالی ایله اما حد زنا
 و شرب بونک خلا فیدر (و احصانه کونه مکلفا حر امسما عقیقاعن الزنا) و مقذوفک احصانی یعنی محصن اولمسی
 مکلف یعنی عاقل و بالغ و حر و مسلم و زادن عقیف اولمیدر بو بش شرط حق سبحانه و تعالیٰ (و الذین
 یرمون المحصنات) قول شر یفنده داخل اولور بو شر ط لردن بری مقفود اولسه محصن اولماش اولور ز بر ا
 عاقل و بالغک غیر به عار لا حق اولمز عید دخی صککذلک و مقذوف مسلم کر کدر ز بر ا نبی علیه السلام
 (من اشرك بالله فلیس بمحصن) قول شر یقی دلیل قاطع در و زادن عفتی اولمیا نه عار لاحق اولمز (ولوفاه
 عن اییه بان قال است لایک اولست باین فلان ان فی غضب حد و الا فلا) و اگر قاذف مقذو فی بیاسندن
 نفی ایدر سه بوسنک بابا ک دکلدر یا خود سن فلانک او غلو دکلسن دیکله اگر حالت غضبه اولور سه حد اولنور
 و اگر حالت غضبه اولمز ایسه حد اولنمز (و لایحدان نفاه عن جده اونسبه ایله اوالی عمه او خاله اورابه)
 و اگر قاذف مقذو فی جندن نفی ایسه مثلاً سن فلانک او غلو دکل سین دیسه حالبو که اول فلان انک جدی
 اولسه یا خود مقذو فی جده نسبت ایسه یا خود عمیسه یا خود طایسه یا خود تر یبه اید بیسنه که انا سنک
 زوجیدر بونلره نسبت ایسه حد اولنمز ز بر ا بونلره ایسه اب تسمیه اولنور (اوقال یا ابن ماء السماء)
 یا خود ماء سمانک او غلو دیسه ینه حد اولنمز ز بر ا قاذف اولان کسنه بو کلامله مقذوفک بیاسنی سمایه و کندوسنی
 مطره تشبیه مراد ایشدر (اوقال لاعر بی یانبطی اولست بعر بی) یا خود برعر بی به یانبطی دیسه یا خود سن
 بر بی دکل سین دیسه حد اولنمز نبطعر بدن بر قومدر اخلاق ذمیه ایله مو صو فلر در سواد عرا قده
 ساکن اولور لر (و یحد بقذف المیت المحصن ان طالب به الوالد او الولد او ولدو لمحرو ما عن الارث) و میت محصنی
 قذفله قاذف حد اولنور اگر بیاسنی حدی مطالبه ایدر سه یا خود میت بیاسنی اولوب او غلو طلب ایدر سه
 یا خود او غلنک او غل طلب ایدر سه اگر او غلو و او غلی او غلو ارندن محروم ایسه ده ینه طایسه حد اولنور
 (و کذا ولد البنت خلافا ل محمد) و اگر قزی او غلی حدی طلب ایدر سه ینه حد اولنور امام محمد خلاف ایدوب
 انک قنده ولد بنت ایچون مطالبه یوقدر (و لایطالب ولد اباه و لاعبد سیده بقذف امه) ولد بیاسندن و عبد
 افند یسندن اناسنه قذف ایله حدی مطالبه ایدر مز ز بر ا بابو لده و سید عبدالله قذفله معاقب دکلدر حتی بونلری

قتل ایله قصاص دخی ساقط اولور (و یبطل بموت المتذوف لابل رجوع عن الاقرار) و متذوفك موتی ایله حد قذف باطل اولور حتی حدك بعضی ایقامت اولور کن متذوف فوت اولسه حدك باقیسی باطل اولور امام شافعی قنده باطل اولمز موروث اولور اما اقرار ندن رجوع ایلسه حد باطل اولمز رجوعی مقبول اولمیوب حد اولنور (و لا یصح العفو ولا الاعتیاض عنه) و متذوفك حدی عفو ایلسی صحیح دکلدر و حد قذف ایچون عوض اولمی دخی صحیح دکلدر بزم قتمزده اما امام شافعی قنده صحیحدر (و لو قال زنا فی الجبل و عنی الصعود حد) و اگر سن جبلده زنا ایلدك دیسه و صعودی قصد ایلسه حد اولنور زنا ت زینت معناسنه در اگر مهموز اللام حقیقته صعود ایچون ایسه ده لکن فحشه استعمال اولنور حالت غضبده خود زینت معناسنه اولدیغی مر حیدر (خلافا لحمد) امام محمد ایچون خلاف واردر آنک قنده حد اولمز زیرا مهموز اللام صعود ایچون یا خود مشترک ایچوندر بوتقدیرجه (ادروا الحدود بالشبهات) قول شریفی اوزره شبهه عارض اولمغین حد اولمز (و ان قال بازانی و عکس حد) و اگر برکسنه آخره بازانی دیسه متذوف دخی زانی سن سین دیسه ایکیسی دخی حد اولنور لر زیرا ایکیسی دخی بر بر لرینه قاذف اولمش اولور (و لو قال لامرأه و عکست حدت و لالعان) و اگر زوج خاتوننه یا زانیه دیسه و خاتون دخی عکس ایلوب بلکه زانی سن سین دیسه خاتون حد اولنور ملاحظه اولمز زیرا زوج وزجه بر بر لرینه قازف اولمش اولدیگر زوجك خاتوننه قذف فی لعان ایجاب ایدر و خاتونك زوجنه قذف فی حد ایجاب ایدر ابتداء لعان ساقط اولمغیچون حد اولنور (و لو قال زینت بك بطل الحد ایضا) و اگر زوج خاتوننه یا زانیه دیدد كده خاتون دخی سنكله زنا ایلدم دیسه حد باطل اولور لعان باطل اولدیغی کبی * بومسئله ده ایکی احتمال واردر بر احتمال بودر که قبل النکاح زانیه اقرار انیش اولور بوتقدیرجه حد لازم اولور لعان لازم اولمز زیرا خاتون زوجنی تصدیق ایلدی لکن زوج خاتونی تصدیق ایلدی و ایکنجی احتمالی خاتونك زنا ایله مرادی بعد النکاح مجامعت اوله بوتقدیرجه لعان واجب اولور زیرا محصنه قذف بوانمش اولور و بونلردن هر بر یسنه بر حالده واجب اولور بر حالده واجب اولمز بوتقدیرجه شبهه عارض اولمغله لعان و حد دخی باطل اولور (و ان اقر بولد ثم نفاها عن و ان عکس حد و الولد فی الوجهین) و اگر برکسنه نك خاتونی وضع نخل ایلدم كده ولد بنمدر دیو اقرار ایلسه اندنصرکه بنم دکلدر دیو ولدی نفی ایلسه ملاحظه اولنور زیرا اقراری ایله ثبوت نسبدن صکره نفی انك قذفدر ملاحظه اولور و اگر عکس ایدر سه یعنی اول نفی ایلوب بعد بنمدر دیو اقرار ایلسه حد اولنوب لعان باطل اولور ایکی وجهدن دخی ولد اول کسنه نکدر (و لاشیء ان قال لیس بانی و لابانك) و برشیء لازم کلز بنم اوغلم سنك اوغلام دکلدر دیمکله اول کسنه ولادتی انکار انیشدر بوانکار ایله قاذف اولمز (و لاحد بقذف امرأه لها و ولدایعلم له اب) دخی شول خاتوننه قذف انكله حد یوقدر اول خاتونك ولدی اوله لکن باباسی معلول اولمی (و اولاعت بولد بخلاف من لاعت بغیره) یا خود ولد مقابله سنده ملاحظه ایلیه اول مقوله خاتوننه قذف ایله حد اولمز اما ولددن غیری ایله ملاحظه اولان خاتون بونك خلاقدیر بومقوله قذف ایله حد اولنور اماره زانامعدم اولدیغیچون زیرالعان جانب زوجدن حد قذف مقامنه قائم اولور بوتقدیرجه خاتونك عقتنی مؤکد اولمش اولور (و لا یقذف رجل و طیء حر اما لعینه کو طیء فی غیر ملک من کل وجه) و حرام لعینه اولان خانونی و طیء ایدن رجلی قذف ایله حد اولمز من کل وجه کندونك ملکندن غیری کسنه بی و طیء انك کبی (او من وجه کو طیء امة مشترکة او مملوكة حرمت ابدا کأتمه التي هی اخته رضاعا) یا خود من وجه ملکنده اوله مشترک اولان جاریه بی و طیء کبی یا خود ابندی حرام اولان مملو کسنی و طیء کبی اول ابندی حرام اولان شول جاریه در که رضاعا قز قز نداشی اوله ذکر اولنان کسنه لک و طیء حرام لعینه در قاذف فی حد اولمز (و لا یقذف مسلم زنی فی کفره او مکاتب و ان مات عن و فاء) و کفری حالده زنا ایدن مسلمه قذف ایله دخی حد یوقدر زیرا جمیع ادیانده زنا حرامدر یا خود مکاتبه قذف ایله دخی حد یوقدر اگر بدل کتابته و فایلدنك مال ترک ایلوب فوت اولورسه زیرا صحابه کز بن مکاتبك یا خود عبد حر فوتنده اختلاف انیشلردر بوتقدیرجه شبهه عارض اولمغله حد اولمز (و یحد بقذف من و طیء حر اما لغیره کو طیء امة المجوسیه او امرأه و هی حائض) و حرام لغیره اولان کسنه بی و طیء ایدن رجلی قذف ایله قاذف حد اولنور جاریه

مجوسیه سنی و طیء کبی یا خود حائض اولان خاتوننی و طیء کبی ز پرا بو نلرده قیام ملک ایله حرمته موقته در
 و عارض اولان شیء شرف زوالده در بو تقدیر چه لغیره اولان حرمت زنا و امامش اولور (و کذا و طیء مکاتبته)
 و بدل کتابته کفایت ایده جک مالی اولمیان مکاتبه سنه و طیء دخی بو لیجه در مثلاً بر کسینه بر چار به سنی کتابته
 کسسه و بدل کتابتی و یرمدین و طیء ایلسه بو مقوله کسندیه قذف ایدن قاذف حد اولنور (خلافا لابی یوسف)
 ابو یوسف ایچون خلاف واردر انک قتنده حد اولنمز مکاتبی و طیء احصائی اسقاط ایدر (و یحدمن قذف
 مسلمان قد نکح محرمه فی کفره) و حالت کفرنده محرمی نیکاح ایدن مسلمه قذف ایدن کسند حد اولنور
 (خلافا لهما) امامین ایچون خلاف واردر انلرک قتنده حد اولنمز ز پرا نیکاحی فاسددر اسلام ایله محصن اولمامش
 اولور بو تقدیر چه قاذفی حد اولنمز (و یحدمستامن قذف مسلمان فی دارنا) و دارمزده مسلمی قذف ایدن مستامن
 حد اولنور ز پرا قذفده حق عبد واردر مستامن ایسه حقوق عبادی ایفایه التزام ایلشدر * حاصل کلام
 مستامن اوزرینه حد قذف واجبدر بالاتفاق اما حد خمر واجب دکلدر بالاتفاق و حد زنا و سرقه ابو یوسف
 قتنده واجبدر و ابو حنیفه و امام محمد قتنده واجب دکلدر و اوزرینه حد خردن غیری جمیع حدود
 واجب اولور کذا فی البیانیه و الکافی (و یکی حد جنایات ائمه جنسها) و جنسی قتل اولان جنایات ایچون
 حد واحد کفایت ایدر (لا ان اختلف) قچن جنا یا تک جنسی مختلف اولسه حد واحد کفایت ایاز مثلا
 حد زنا و حد سرقه و حد قذف و حد شرب بر کسندده جمع اولسه هر بری ایچون بشقه جه حد اولنور اما بر او غوردن
 حد اولنمز اگر بر دفعه ده حد اولنور سه هلاک اولمق احتمالی واردر حتی حدک بر یسی اقامت اولدقدنصرکه
 اول حدک المی زائل اولدقده بری دخی اقامت اولنه بو مقوله حدود جمع اولدقده ابتدا حد قذف اقامت
 اولنه بعده امام مخیردر دیلرسه حد زنا بی اقامت ایدر دیلرسه حد سرقه بی اقامت ایدر ز پرا ایکیمی دخی قوتده
 برابر در و ایکیمی دخی کتاب ایله ثابتدر و حد شرب تأخیر اولنور و جنایات مختلفه نیک مقابله سنده بر حد
 کفایت ایلدیکی هر بر نیک حدی ایله مقصود حاصل اولور مثلا حد زنا ایله مقصود صیانت انسابدر حد
 قذف ایله مقصود صیانت عرضدر حد سرقه ایله مقصود صیانت اموالدر حد شرب ایله مقصود صیانت
 عقولدر بو تقدیر چه بر حد ایله بو مقدار مقاصد حاصل اولمز * حتی حکایه اولنور که ابن ابی لیلی کوفه ده
 قاضی ایکن مسجد قیوسنده بر رجل بر رجله یا ابن زائین دیو قذف ایلدیکی ایشدکده قاضی اخذ ایدوب
 مسجد ایچنده ایکی حد اقامت ایلدی قاضینک بو مقوله فعلی ابو حنیفه حاضر نلرینه خبر و یر دکلرنده
 مجیدر که بلده مزک قاضیسی بو مسئله ده بش وجه ایله خطا ایلدی دیو بیوردیلر بری مقذوفک خصوصتی
 لازم ایکن عدم خصوصت ایله حکم الملکدر و بر یسی دخی واحد مقاصد ایکی حد اقامت ایلدیکی سدر
 و بر یسی دخی ایکی حدک ما یننی بر کون یا خود زیاده ایله فصل ایلک لازم ایکن متعاقبا اقامت حد
 ایلدیکی سدر و بری دخی مسجد ایچنده اقامت ایلدیکی سدر ز پرا نبی علیه الصلاة والسلام (جنبوا مساجدکم عن
 صیانتکم و مجانینکم و سل سیوفکم و اقامة حدودکم) قول شریفنه مخالفت ایلش اولدی و بر یسی دخی اول
 کسندنک و الدینی حی میدر یوخسه مستیدر کشف اولنمز کرک ایدیکه خصوصت کندولر نیکمی اولور یوخسه
 واده لر نیکمی اولور بونلری ترک ایلکله خطا ایلدی

* فصل فی التعزیر *

بو فصل تعزیر بیاننده در تعزیر تأدیبدر اصلی عزردندر منع معنایه تعزیر دخی بوندندر ز پرا تعزیر فعل قبیحه
 شر و عدن صاحبی منع ایدر (یعزرن قذف مملوکا و کافر بالزنی) مملوک یا خود کافر ی زنا ایله قذف ایدن کسند
 تعزیر اولنور احصان بولمافین و جوب حد منع اولنوب تعزیر اولنور (او قذف مسلمان یا فاسق یا کافر یا خبیث
 یا افس با فاج یا منافق یا لوطی یا من یلعب بالصیغان یا آکل الر یا یا شارب الخمر یا دیوث یا محنت یا خائن
 یا ابن القعبه یا ابن الفاجرة یا زندق یا قریطان یا مأوی الزوانی و اللصوص یا حرامزاده) بو نظر ایله قذف ایدن
 قاذف تعزیر اولنور خبیث طبیک ضدیدر فاجر عرفده هر معصیتی مرتکب اولانه دیر لر و زندق ثوبه دندر
 زنددن معربدر که مجوسی کتابنک اسمیدرو بعضیلر دیمشدر که کفری اخفا ایلدوب اسلامی اظهار ایدن کسنددر
 دیوث اهلنک زنا سندن کندوبه عار لاحق اولمیان کسنددر قرطبان قتل باندن معربدر بعضیلر دیو نیک
 مراد فیدر دیمشدر قرطبان شول کسنددر که خاتوننی و یا محرمی برنا محرم ایله کوروب حالی اوزرینه

ترك ايده در لر (لايا حار نا كلب يا قرد يا تيس يا خنزير يا بقر ناحيه يا حجام يا ابن الحجام و ابوه ليس كذلك يا بغاء
 يامو اجر يا ولد الحرام يا عيار يا ناكس يا منكوس يا مسخرة يا مسخرة يا مسخرة يا مسخرة يا مسخرة يا مسخرة يا مسخرة يا مسخرة
 قذف ايلسه تعزير اول نور حد اول لر بغا فعال و زني او زرينه بغيدن ظلم و زنا معنسانه در عرف ناسده مخشدر
 صدر الشر يعده لفظ بغا عوامك شتندندر عوام بو كلاحي سويلر لر لكن نه ديدكلريني بلز لر مؤ اجر زانيلرك
 اجر تلرين اخذاين كسنه به در لر مسخره ضمسين و سكون خايله ناس اني مسخره لغه الان كسنه در ضمسين
 و قح ايله ناسي مسخره لغه الان كسنه در ضحكه دخي مسخره كيدر كسحان شول كسنه در كه حاتوني رجال ايله
 ملاسه ايدر كن كوره سكوت ايليه (واستحسنوا تعزيره اذا كان المقوله فقيها او علويا) و فقهاء بو مقوله
 الفاظ ايله قذف ايدن كسنه بي تعزير ايلكه استحسان ايلد يلر قچن مقوله يعني مقذوف فقيه يا خود علوي
 اولور سه (وللزوج ان يعزر زوجته لترك الزينه و ترك الاجابة اذا دعاها الى فراشه و ترك الصلاة و اغسل
 من الجنابه و للخروج من بيته) و زرج ايچون زوجه سي زيني ترك ايلد يكيچون دخي فراشه دعوت ايلد كه
 اجابتي ترك ايلد يكيچون دخي صلاتي و جنابتدن غسلي ترك ايلد يكيچون و دارندن بلا اذن خروجي ايچون
 تعزير ايلك و اردر فراشه اجابت و اجيدر و اول صلاه و جنابتدن غسل فرضدر بونلري ترك ايلد يكيچون
 تعزير ايلك و اردر (واقل التعزير ثلاثة اسواط و اكثره تسعة و ثلاثون) و تعزيرك اقلي اوج فقيدر اكثرى
 اتوز طقوز فقيدر لايق اولان بودر كه تعزير حد مرتبه سنه بالغ اولميه اكر اول درجه به بالغ اولور سه
 نبى عليه السلامك (من بلغ حدا في غير الحد فهو من المعتدين) قول شريفك و عيدينه مظهر اولور
 (و عند ابى يوسف خمسة و سبعون) و اكثر تعزير ابو يوسف قنده تمش بش فقيدر (و يجوز حبسه بعد الضرب)
 و بعد الضرب فا ذك حبسي جا ز اولور اكر انك حبسنده بر مصلحت اولد يني حاكم ر ايدر سه (واشد الصرب
 التعزير) و اشد ضرب تعزيردر زير اعدد جهتيدن خفيفدر اما وصف جهتيدن شديدا و لمق لازمدر مشايخ
 ضربك شديده اختلاف ايشلدر در شرح طحاويده بعضلر ديمشدر كه عضو واحده جعدر و سائر حده دكي
 اعضايه متفرقا ضربدر و بعضيلر ديد يلر كه ضربده شدت كر كدر يو خسه جعده دكلدر (تم حد الزني
 ثم حد الشرب ثم حد القذف) اندنصر كه حد زنادر زيرا كتاب ايله ثابتدر اندنصر كه حد شربدر زير احد شرب
 قول صحابه ايله ثابتدر اندنصر كه حد قذفدر (ومن حد او عزر فقات فدمه هدر) و شول كسنه كه حد اولد يبا خود
 تعزير اولنه و اول حدو تعزيردن فوت اولسه دمي هدر در زير اقامت حد و اجابتندر ايشلديكي فعل امر
 شرعه در و مأمورك فعلي سلامتله مقيدد كدر فصد فصاد كبي (بخلاف تعزير و الزوج زوجته) زوج و زوجه سني
 تعزير ايلد كه فوت اولسي بونك خلا فيدر زيرا زوج و زوجه سني تعزير ايلك تأديب مباحدر و سلامت
 شرطيله مقيددر بو تقديرجه زوج اوزينه ديت و اجيدر

كتاب السرقة

بو كتاب سرقة نك احكامي بياندر سرقة لغته كند و مالي اوليان شيبه آخردن خفيه المغه در لر (هي اخذ
 مكلف خفيه قدر عشرة دراهم مضروبه من حرز لملك له فيه ولا شبهة) و شرعه سرقة مكلفك يعني عاقل
 و بالغك مكان محرزدن اون درهم مقداري مضروبه اقيچه بي اخذ ايلكدر و سرقة ايدن كسنه نك او در اهمده
 ملكي اولميه و شبهة ملكي دخي اولميه (وثبت بما يثبت به الشرب) و سرقة شرب خرايله ثابت اولان شيبه ايله
 ثابت اولور مثلا ايكي رجلك شهادتيله ثابت اولور يو خسه بر رجل ايكي خاتون شهادتيله ثابت اولماز زيرا
 خودده خاتونك شهادتي مقبول دكلدر (فان سرق مكلف حر او عبد ذلك القدر محرز امكن او حافظ و اقر بها)
 اكر حر مكلف يا خود عبد مكلف مكان ايله يا خود حافظ ايله محرز اولان اول مقدار درهمي سرقة ايلسه
 و اقرار ايلسه (او شهدا عليه) يا خود سارقك اوزرينه شهادت اولنسه (وسألهما الامام عن السرقة ماهي
 و كيف هي و متى هي و اين هي و كم هي و بمن سرفت و بينها قطع) و امام دخي شاهديندن سؤا ايليه كه مسروق
 ندر و نه كيفيت ايله اخذ ايلدي خفيه مي يو خسه علانية مي اخذ ايلدي و نه زمان سرقة ايلدي و نه مكانده
 سرقة اولندي و سرقة مقدار ايلدي و كيدن سرقة اولندي بويله سؤال اولنوب جمله بي بيان ايدر لر ايسه سارقك
 صاغ الي قط اولنور (وان كانوا جميعا و اصاب كلا منهم قدر نصابها قطعوا و ان تولى الاخذ بعضهم)

و اگر سارق را جماعت اولور سه اول جا عتدن هر بر نته سر قه نك نصابی كه اون دز همدار اصابت ایسه
 جمله سنك صاغ اللری قطع اولنور اگر انلردن بعضیسی اخذدن تولى ایدر لر سه ده زیرا سارقك عادیدر كه
 بعضیسی اخذ ایدر و بعضیسی قفادار اولور اگر اخذ اینیلردن حد سر قه ساقط اولسه باب فساد قح اولنق
 لازم كلوردی (و یقطع بسر قه الساج و الابنوس) و ساج و آبنوس سر قه سیله سارقك الی قطع اولنور
 (و الصندل و الفصوص الخضر و الیاقوت و الزبرجد و الانیاء و الباب المتخذین من الخشب) و صندل و یشل
 فصوص كه مراد زمر د و یاقوت و زبرجد و چناق و قیو كه حشیدن متخذ اوله لر ذكر اولنان اشیا بی سر قه ایلكه
 سارقك الی قطع اولنور (لابسرقه شیء نافع یوجد مباحا فی دارنا كخشب و حشیش و قصب و سمك و صید
 و طبروز زرنیخ و مغفرة و نورة) دار مزده امباح بولنان شیء حقیری سر قه ایله قطع اولنمز خشب و حشیش كبی
 و قاش و بابق و صید و قوش و زرنیخ و آشو و حرز مه و آچی كبی اشیا ایله (و لایما یسرع فساده كلب و لحم
 و فاكهة رطبة و بطیخ) و فسادی سریع اولان سود و لحم و یاش یش و قاون و قار بوز كبی شیر ی سر قه ایله
 قطع اولنم (و كذا ثم علی شجر و زرع لم یحصد) و شجر او زنده اولان میوه نك و بچلمش اكنك سر قه سیله دخی
 قطع اولنم (و لایما یتأول فیہ الانكار كاشربة مطر بة و آلات لهو كدف و طبل و بر بط و مزمار و طنبور
 و صلیب ذهب او فضة و شطرنج و نرد) دخی شول شیده قطع ید اولنم كه انده انكار تأویل ممكن اوله اشربة
 مسكره كبی و آلات لهوی سر قه ایله دخی قطع اولنم زدف و طبل و سائر ذكر اولنان شیر كبی ابو یوسف دن
 روایتدر كه اگر صلیب ذهب و فضه كفره نك كنیسه لر زنده اولور سه سر قه سیله قطع ید لازم كلز زیرا محرز
 اولماش اولور اگر معبد اتخاذ اتمامش ایسه لر سر قه سیله قطع ید لازم كلور (و لابسرقه باب مسجد و كتب علم
 و مصحف و صبی حر و لو علیهما حلية) و مسجد قیوسنی و علم كابلرینی و مصحف و حر اولان صبی بی سر قه ایله
 قطع ید لازم كلز اگر مصحف و صبی او زنده حلی دخی اولور سه (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف ایچون
 خلاف وارد در ابو یوسفك دلیل ی بودر كه اگر حلی بی بالكن سر قه ایسه قطع ید لازم كلور امدی غیر سر قه اولیحق
 كذلك قطع ید لازمدر امام اعظم و امام محمد ایچون دلیل بودر كه قیمن دلیل قطع كه سر قه حلی در و دلیل عدم
 قطع كه صیدر ایكسی جمع اولسه شهده عارض اولمش اولور (الشبهة دارئة للحد) خو اسی ظهور ایدر و حر اولان
 كسنه مال دكلدر او زنده اولان دخی كندو نكدر (و عبد كبر و دفتر) و عبد كبری سر قه ایله قطع ید لازم كلز
 زیرا عبد كبرك اخذی غصبدر سر قه دكلدر و دفتر سر قه سیله دخی قطع اولنم (بخلاف الصغیر و دفتر الحساب)
 عبد صغیر و محاسبك دفتر ی بونك خلافتجه در بونلك سر قه اولنمی ایله قطع ید لازم كلور زیرا صغیر ایچون
 نفسنده قوت معتبره یوقدر بو تقدیرجه دو اب كبی اولمش اولور امام ابو یوسف دیر كه كبرده اولمدینی كبی
 صغیرده دخی قطع ید لازم كلز (و لابسرقه كلب و فهد) و كلب و یارس سر قه سیله قطع ید لازم كلز زیرا كلب
 و یارس مباح بولنان حیوانا تندر خصوصا مالیت كلبده علما اختلاف اینلر در بو تقدیرجه شهده ابراث
 اینلدر (و لایحیانة و نهب و اختلاس) و خیانت و نهب و قایمق ایله قطع ید لازم كلز زیرا عدم قطعی ایچون
 نبی علیه الصلاة والسلام (ایس علی خائن و لامنتهب و لا محتلس قطع) قول شریفی وارد اولمدر (و كذا بنش)
 و بنش قبور سیله دخی قطع ید لازم كلز زیرا بنش حقنده عدم قطع ایچون نبی علیه السلام (لا قطع علی المختفی)
 قول شریفی وارد اولمدر مختفی اهل مدینه لغتی او زرنه نباشدر (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف ایچون
 خلاف وارد * صاحب عنایه دیمشدر كه صحابه كزین نباش حقنده اختلاف اینلر در حضرت عمر و عائشه
 و ابن مسعود و ابن زبیر نباش ایچون قطع ید لازمدر دیمشدر و ابن عباس قطع ید یوقدر دیدی بقیه صحابه
 بونك او زرنه اتفاق ایلدیله و عهد مروانده بر نباش اخذ ایلدیله صحابه كزین قطعی جواب و یرمدكاری
 اجلدن قطع اولنم یوب براق سوط اوروب تعزیر ایلدیله ابو حنیفه و امام محمد بوقولی اخذ ایلدیله ابو یوسف
 و شافعی نبی علیه الصلاة والسلام (و من بنش قطعناه) قول شریفن اخذ ایلدیله زیرا كفن مال محرز در حرز
 مثلی ایله محرز اولور * طحاوی دیمشدر كه بر شینك حرزی مثالنك حرزی ایله معتبر در مثلا بر كسنه آخوردن بر آت
 سر قه ایسه قطع ید لازم كلور اما آخوردن لو او سر قه ایسه قطع ید لازم كلز و ابو یوسفك روایت ایلدیگی
 حدیث شریف مرفوع اوله یا خود سیاسته محمول اوله (و لابسرقه مال عامة او مشترك او مثل دینه او زید

حالا كان او مؤجلا) يت المال ياخود مال مشترکه ياخود ديني مثلي ياخود ديندن زياده شئي سرقه ايله
 قطع يلازم گلز کرک اول دين حالا اولسون کرک مؤجلا اولسون قطع يلازم گلز وقياس بوايدیکه
 دين مؤجلده قطع يلازم کله زير اقبل الاجل اخذی مساح دکلدرد بوقدر بجه ديني اولماش کبي اولدی
 وجه استعسان بودر که دين مؤجلی مد بونک ذمتده حالا کبي ثابتدر الحق تأجيل طالب ايچوند ز
 (وان کان دينه نقدا فسرق عرضا قطع) واکر اول کسنتک ديني نقداولسه کندوسی عرض یعنی قش
 واکمشابه شئي سرقه ايلسه قطع اولنور زير ادين ايچون عرضدن استيفاء حق ايلک بوقدر بو استيفاء اولمز
 الابيع ايله ياخود تراضي ايله اولور (خلافا لابي يوسف) ابو يوسف ايچون خلاف واردر انک قتنده قطع بد
 لازم گلز ابو يوسف ايچون دليل بعض علما قتنده ظفر بولد قده خلاف جنسندن حقی اخذ ايلک جائزدر
 صفت ماليت اعتباری ايله محانست بولد یعنی ايچون و بعض علما ديمشاردر خلاف جنسي جائز دکلدرد
 ظفر بولد قده رهن ايچون اخذ ايلش اوله بوقدر بجه شبهه عارض اولور (الشبهة دارئة للحد) نحو اسی
 ظهور ايدر (وان کان دراهم فسرق دنانير اوبالکس لا يقطع) واکر دين دراهم اولوب التون سرقه ايلسه
 ياخود عکسی اولسه مثلا دين التون اولوب سرقه ايلدکده دراهم اولسه قطع بد اولمز زير انقود جنس
 واحد حکمندهدر (وقيل يقطع) ودينديککه قطع اولنور زير اخلاف جنسند انکچون حق اخذ بوقدر
 (ولما قطع فيه ولم يتغير) دخي شول شئک سرقه سيله قطع اولنمز که اول شئي سيله قطع اولنمز اوله و متغير
 اوليه مثلا برشي سرقه ايدوب نصاب سرقه بولنمغله قطع اولنوب صاحبنه رد اولندقدنصکره تکرار
 اول شئي سرقه ايلسه اما اولکي حالي کبي اولوب اصلا تغيير بولنمسه قطع يلازم گلز (وان کان قد تغير
 قطع ثانيا كغزل نسج) واکر مقدم سرقه اولنوب صاحبنه رد اولنن متغير اولوب تکرار سرقه اولنور سه
 ثانيا قطع اولنور ايلک کبي که بزطوقتمش اوله مثلا اولکي سرقه ده ايلک ايدی صکره کی سرقه ده اول ايلک
 بزطوقتمش اولدی قطع يلازم کلور تغيير ايله عين آخر اولدی واسمی ايلک ايکن بز اولدی * اگر دينلور سه که
 برکسنيه بيع ايدرسه اندنصکره تکرار اول شئي سرقه ايلسه قطع اولنور بوقوله جواب ويريلور که قچن
 برعینی سرقه ايدوب قطع بندنصکره اول عینی صاحبي السه و بر آخر کسنيه و بر سه مشايخ عراق قتنده
 قطع يلازم گلز زير اول شئي عين اولور و بز مشايخ قتنده قطع بد لازم کلور زير اول عين حکما تبديل
 اولمشدر و اختلاف اسباب اختلاف اعيان منزله سنه تنزيل اولنور کافیده دخي بولمجه در و شرح طحاويده
 مسطوردر که برکسنيه التون ياخود کومشي طاس ياخود چناق يايدرسه بعده سارق مقطوع اليد اول طاسی
 ياخود چنای سرقه ايلسه ابو حنيفه قتنده قطع اولنمز انک قتنده عين متغير اولما مشدر امامين دير که قطع
 اولنور زير اول عين متغير اولمشدر و حاوی القدسيده برکسنيه بر يتيده دينار بولوب اخذ ايدوب اندنصکره
 اودن چتسه اکقطع بوقدر ظاهر يده دخي بولمجه در

فصل في الحرز

بوفصل حرز ياننده در و حرز لغتده مکان حصيندن عبار تدر صاقيه جق مکان معناسنهدر (وهو قيمان) و حرز دخي
 ايکي قسمدر (محرز مکان کيت ولو بلا باب اوبابه مفتوح و کسندوق) بر قسمی مکان ايله محرز اولاندر بيت کبي اگر
 قیوسی اولمز ايسه ده ياخود قیوسی مفتوح یعنی آچق اوله دخي صندوق کبي اولديغي حالده محرزدر * صاحب
 اختيار ديمشدر که اگر باب دار مفتوح اولوب نه ابر کسنيه کيروب متاع اخذ ايلسه قطع اولنمز زير سرقه دکلدرد
 اگر کيجه ايله داخل اولوب متاع اخذ ايلسه قطع لازم کلور زير احرزدر (و بحفاظ کمن هو عند مال و لوانما)
 و بر قسمی حفظ ايله محرز اولان مالدر شول کسنيه کبيکده کندو مالی ياننده حاضر اوله اگر نام ايسه ده اگر سارق
 صاحبي ياننده ايکن بوقوله محرز اولان مالی سرقه ايلسه قطع يلازم کلور (وفي الحرز بالمكان لا يعتبر الحافظ)
 و مکان ايله محرز اولان مالده حافظ اعتبار اولنمز زير ايت قیوسر دخي اولور سه بلا حافظ ايچنده اولان شئي محرزدر
 مکان ايله محرز اولان شئي سرقه ده مادامکه بيتدن اخراج ايليه قطع لازم گلز اما حافظ ايله محرز اولان شئي اخذ
 ايلديکي کبي قطع يلازم کلور (ولا قطع بسرقة مال من بينهما قربة و لاد) و قطع بد بوقدر شول کسنيه نک مالني
 سرقه ايله که ينلرنده قرابت ولاد اوله مثلا بابا و اناسنک مالندن سرقه ايلک کبي هر نقدر عالی اولور سه ياخود
 عکسی اولوب هر نقدر اشاعه اولور سه (ولا بسرقة من بيت ذي رحم محر م ولو مال غيره) و ذی رحم محر مک يتنده

سرقه ایله قطع ید لازم کلز اگر اول مال غیر نیک دخی اولور سه زیر ا حرزده شبهه عارض اولدی (و یقطع بسرقة ماله من بیت غیره) ذی رحم محرک مالی غیر نیک بیتدن سرقه ایله قطع اولنور زیر غیر نیک بیت حرز ایلیکی محققدر (و کذا بسرقة مال من بیت محرمة رضاعاً) وینه رضاعاً محرک بیتدن سرقه اولان مال ایچون قطع ید اولنور شبهه منعدم اولدی ایچون (خلافاً لابی یوسف فی الام) رضاعاً آمده ابو یوسف ایچون خلاف واردد زیر اول کسسه رضاعاً اناسنه بالاستیذان دخول ائیک عادتاً اوله کاشدر اما رضاعاً قرقر نداشی اناکی دکلدر (ولا قطع بسرقة مال زوجه اوزو وجه اولو من حرز خاص له) ورجل زوجه سنک مالی یاخود خاتون زوجنک مالی سرقه ایله قط ید یوقدر اگر حرز خاصندن اولور سه ده زیر ا بین الزوجین حرز مالده عادتاً انبساط واردد و اتحاد مانع قطعدر اول اجلدن شهادت لری آخر اوز ینه مقبول دکلدر (و کذا لوسرقه من سیده اوزوجه سیده اوزوج سیده اومکاتبه اوخته اوصهره) وینه قطع ید یوقدر اگر عبدالقند یسندن سرقه ایله یاخود افندی سنک زوجه سندن سرقه ایله یاخود افندی سی خاتون ایش انک زوجه سندن سرقه ایله یاخود رجل کندو مکاتبندن سرقه ایله یاخود ختن یاخود صهرندن سرقه ایله ختن کو یکو صهر قاین اناوقاین اندر و عورت و ارایکن نکاحی حرام اولان عورتلردن (خلافاً لهما) اما مین ایچون خلاف واردد ختن ایله صهرده (اومن مغنم او حرام نهارا وان کان ربه عنده) یاخود مقنندن سرقه ایله یاخود نهار اچامدن سرقه ایله اگر صاحبی یانده اولور سه دخی قطع ید لازم کلز زیر اغنمده کند نیک دخی حقی واردد (اومن بیت اذن فی دخوله او مضیقه) یاخود دخولنه اذن و یریلان اودن سرقه ایله یاخود قونق او صاحبندن سرقه ایله قطع ید لازم کلز بونلر حقننده بیت حرز اولمادش اولور زیر ا دخوله اذن و یریشدر اهل دار منزله سنده اولوب فعلاری خیانت اولور سه اولمز (و قطع ان سرق من الختام لیلای) و اگر کجه ایله اچامدن سرقه ایدر سه قطع ید اولنور (اومن المسجد متاعاً و ربه عنده) یاخود مسجدن متاع سرقه ایله و صاحبی متاع قننده اولسه قطع ید لازم کلور زیر ا مسجد حافظ ایله حرزدر یوخسه مکان ایله حرز دکلدر (وادخل یده فی صندوق غیره او که او جیبه) یاخود سارق النی غیرک صندوقه یاخود یکنه یاخود یقاسنه ادخال ایدوب اخراج ایله قطع اولنور بونلر ده ممکن اولان ادخال یددر یوخسه دخول دکلدر (اوسرق جوالقا فی متاع و ربه بحفظه او نام علیه) یاخود جوال سرقه ایله که ایچنده متاع اولسه و صاحبی دخی اتی حفظ ایله یاخود اول چوالک اوزرنده او یورایسه ینه قطع اولنور زیر ا حرز اولمشدر (اوسرق المؤجر من بیت المستأجر) اگر اچاره طویلان کسسه مستأجرک بیتندن سرقه ایله ابو حنیفه قننده قطع اولنور (خلافاً لهما) اما مین ایچون خلاف واردد انلر قننده قطع اولمز زیر ا دخول داره مأذون او اش اولور (ولو سرق شیاً ولم یخرج من الدار لایقطع) و اگر سارق برشی سرقه ایدوب واردن اخراج ایله قطع اولمز اخر اچدن لابندر زیر ا دارک کالیسی حرز واحددر دار و دارک ایچنده اولان صاحبنک یدنده در بو تقدیر ججه عدم اخذ شبهه عارض اولدی (بخلاف مالواخر ججه من حجره لی الدار) اگر سرقه ایلیکی شیئی حجره دن صحن داره اخراج ایله بونک خلافیدر اگر داره حجره کثیر اولوب ساکنلری صحن داردن مستغیر ایسه سرقه اولان شیئی صحن داره اخراجی طریقه اخراج ائیک منزله سنده در (اوسرق بعض اهل حجره دار من حجره اخرى التی لم یکن فیها) اگر دارک حجره لری نیک اهلینک بعضیسی اول دار ایچنده کندوسی ساکن اولمادیغی آخر حجره دن سرقه ایله بومقوله حجره مدرسه حجره لری اولمقدر بویله اولیحق محله حکمنده اولمش اولور (اواخذ شیاً من حرز فاقاه فی الطریق ثم خرج فاخذه) یاخود حرزدن برشی اخذ ایدوب طریقه القا ایله و اندن صکره چقبوب اخذ ایله قطع اولنور (اوجه علی جار فساقه فاخرجه من الحرز) یاخود سرقه ایلیکی شیئی چار اوزر ینه حل ایدوب سورب حرزدن اخراج ایله قطع اولنور زیر ا چارک سیری سارق حاعله مضافدر (ولو دخل بیتا فاخذ فنال من هو خارج لایقطعان) و اگر بیته داخل اولوب برشی اخذ و بیتدن خارج اولان کسسه اعطا ایله داخل و خارجک اللری قطع اولمز زیرا اولکینسده اخراج بولمیدی و نائیده دخی هتک حرز بولمیبو هر برنده سرقه کامله بولمادغله قطع ید لازم کلز (و کذا لو ادخل الخارج یده فتناول) و اگر خارج لری بیته

ادخال ایدوب داخلدن تناول ایلسه ینه قطع بدلازم کلز (وقال ابو یوسف یقطع الداخل فی الاولی و یقطعان فی الثانیة) و ابو یوسف دیدیکه مسئله اولی ده ابحق داخل قطع اولنور ز بر داخلده هتک حرز تمام اولوب مال دخی داخلک فعلی ایله مخرج اولدی بو تقدیر جه داخلک البنی قطع لازم کلور مسئله ثانیه ده ایکیسنگ دخی الی قطع اولنور خارجه قطع لازم کلدیکی البنی حرزه داخل ائیلکله اخراج بولندیغی ایچوندر و داخله قطع لازم کلدیکی کندیگ معاونتی ایله محل محر زدن مالک خر و جی بولندیغی ایچوندر (و کذا لایقطع لوتقب یبنا و ادخل یده فیه و اخذشیاً) و اگر برکسته بر بیتی تقب ایدوب یعنی دلوب و البنی ادخال ایدوب برشیء اخذ ایلسه ینه قطع بد اولمز (و اطر صرة خارجه من کم غیره) یا خود غیری کسنه یکنندن خارج برکیسه شق ایلسه ینه قطع بد اولمز (و ان حلها و اخذ من داخل الکم قطع اتفاقاً) و اگر صره بی حل ایدوب داخل صره دن اخذ ایلسه اتفاقاً قطع اولنور (و لو سرق من قطار جلا او حلا لایقطع) و قطاردن بر دوه یا خود دوه اوزرندن بر یوک سرقه ایلسه قطع اولمز کرک سورر کن کرک بدر کن اولسون بر ابردر و سورمک و یدمکن مراد قطع مسافه در یوخسه حفظ دکلدر قطار کسر قاف ایله در (و ان شق الحمل و اخذ منه شیاً قطع) و اگر یوکی شق ایدوب ایچندن برشیء اخذ ایلسه قطع اولنور حرزدن سرقه ایش اولدی (و الفسطاط کابیت) و چادر بیت کبیدر مثلاً چا دردن سرقه ایلسه قطع اولنور * فصل * (فی کیفیت القمع و اثباته) بو فصل قطعک کیفیت و قطعک اثباتی بیاننده در لکن مصنف بو فصلده قطعک دلیل ایله اثباتی نه صریحاً و نه ضمناً ذکر ائلامشدر صاحب هدایه فصل فی کیفیت القمع و اثباته لفظنی ذکر ایلدی و دلیل ایله اثباتی دخی بیان ایلدی کرچه مصنف صاحب هدایه یه اتفاقاً ایلدی لکن اثباته تقید بیورمدی (یقطع یمین السارق من زنده و یحسم) سارقک صاغ الی بیلکنندن قطع اولنور داغلتور اما قطع اولمز حق سبحانه و تعالیگ (السارق و السارقة فاقطعوا ایدیهما) قول شریفی ایله ثابتدر مشهور اولان دخی بودر (و رجله الیسری ان عاد) و اگر تکرار سرقه یه عودت ایدر سه صول ایاغی قطع اولنور (فان سرق ثالثاً لایقطع بل یحبس حتی یتوب) اگر او چنجی دفعه ده سرقه ایدر سه قطع اولمز بلکه توبه ایدنجه حبس اولنور (و طلب المسروق منه شرط القمع و لومودعا او غاصبا او صاحب لربا او مستعیرا او مستأجرا او مضاربا او مستبضعاً او قابضاً علی سوم الشراء او مریتهنا) و اشیا سی سرقه اولنان کسنه نك طلبی قطعنه شرطدر اگر مسروق منه متنده ذکر اولنان طوائف مختلفه دن ایسه ده ینه طلبی شرطدر صاحب ر بادیدیکی مثلاً برکسته اون درهمی یکر می درهمه بیع ایلسه و قبض ایلسه و اول درهم سرقه اولنسه سارقک یدی قطع اولنور طلبی ایله (و یقطع بطلب المالك ایضاً السرقة) و یوقاروده ذکر اولنان طائفه نك طلبی ایله سرقه ده قطع اولندیغی کبی مالکنک طلبیله دخی قطع اولنور (لایطلب السارق او المالك لو سرق من السارق بعد القمع) سارقک الی قطع اولندقدنصرکه اول قطعنه سبب اولان شیء سرقه اولنسه الی قطع اولنان سارقک دخی مالکنک طلبی ایله سارق ثانی یه قطع لازم کلز ز بر موجب قطع اولان سرقه یدمالکدن یا خود امیندن یا خود ضمیمندن کر کدر بو مسئله ده ایسه سارق و مالکنده قیود حد بوئمغله طلبی ایله قطع لازم کلدی (بخلاف مالو سرقته منه قبل القمع او بعد درء الحد بشبهة) بو مسئله شول شیک خلافنه ملا بسدر که اگر سارق اولدن قبل القمع یا خود شبهه ایله حد منع اولندقدنصرکه سرقه اولنسه سارق اولک و مالکنک طلبیله قطع اولنور ز بر سقوط یوقارود، ضرورت قطع ایچون ایدی بونده ایسه بولندی (و ان لم یطلب احد لایقطع و ان اقره و بها و لایبدمن حضوره عند الاقرار و الشهادة و القمع) و اگر برکسته طلب ائیز ایسه قطع اولمز اگر سارق سرقه یه اقرار ایدر سه ده البته حین اقرار و اداء شهادته و قطعده مسروق منهک حضوری لازمدر (و لو كانت یده الیسری او ابهامها مقطوعه او שלא و اصبعان سوی الابهام) و اگر سارقک صول الی یا خود صول الینک ابهامی مقطوع اولسه یا خود שלא اولسه یا خود باهامدن غیری ایکی بار منی مقطوع اولسه قطع اولمز (كذلك لایقطع منه شیء بل یحبس) صول الی و بار مقتری مقطوع اولوب و שלא اولان قطع اولندیغی کبی برشیء قطع اولنمیوب بلکه حبس اولنور (و کذا لو كانت رجله البنی مقطوعه او שלא) و صاغ ایاغی مقطوع و یا שלא اولسه ینه قطع اولمز ز بر قطع اولنسه منفعت حبس فوت اولمز لازم کلور دی (و لایضمن المأمور بقطع البنی لو قطع الیسری) و صاغ الی یا خود صاغ ایاغی قطع ایله مأمور اولان کسنه صولی قطع ایلسه

ضامن اولمز ابوحنيفة قتنده (وعندهما يضمن ان نعهد) و امامين قتنده ضامن اولور اكر قصد ايدرسد زيرا
معصوم اولان طرفي بلاحق قطع ايش اولدي بو تقدیر جه ما مور اولميان قطع ايلديكي کي ضامن اولور
(ومن سرق شيأ و رده قبل الخصومة الى مالكه لا يقطع) و شول كسسه كه برشي سرقه ايلسه خصوصتدن
مقدم مالكنه رد ايلسه قطع اولمز (وكذا لو نقصت قيمته عن النصاب قبل القطع او منكه بعد القضاء او ادعى انه
ملكه وان لم يثبت) و اكر سرقه اولنان شيئ قبل القطع قيمتي نصابدن ناقص اولور سه ينه قطع اولمز يا خود
بعد القضاء هبه يا خود بيع ايله مالك اولسه يا خود ملكمدر ديوادعا ايلسه اكر ثابت اولمز ايسه ده
ينه قطع اولمز (وكذا لو ادعاه احد السارقين) و ايكي سارق بري سرقه اولنان شيده دعواي ذلك ايلسه لر
ايكيسنك دخي اللري قطع اولمز زيرا حق آخرده شبهه ايراث ايشدر (ولو سرقا معا و غاب احدهما و شهد
على سرقتهما قطع الاخر) و اكر ايكي سارق معاسر قه ايلسه لر و بري غائب اولسه ايكيسنك سرقه سي اوزرينه
شهادت اولنسه حاضر اولان قطع اولنور زيرا حاضر ك سرقه سي حجت ايله ثابتدر حتى ابوحنيفة حاضر تلري
(ولا يجب عليه القطع) بيور مشلر ايدى لكن صكره بو قولدن رجوع ايدوب قطع اولنور بيور مشلدر
(ولو اقر البعد المأذون بسرقة قطع و ردت) و اكر عبدا مأذون سرقه يه اقر ارايلسه قطع اولنور و سرقه اولنان
صاحبنه رد اولنور اكر عين قائم ايسه اكر هلاك اولمش ايسه ضامن بو قدر زيرا قطع ايله ضمان مجتمع اولمز (وكذا
المحجور عند الامام) و محجور دخي ابوحنيفة قتنده مأذون ك بيدر قطع اولنور و رد اولنور (وعند ابى يوسف
يقطع و لا ترد) و ابو يوسف قتنده قطع اولنور و عين رد اولمز (ومن قطع بسرقة و العين قائمة ردها) شول كسسه كه
بر سرقه سبيله قطع اولنسه و عين قائمه اولسه اول سرقه ايلديكي شيئ صاحبنه رد ايدر (وان لم تكن قائمة
فلا ضمان عليه وان استهلكها) و اكر عيني قائم دكل ايسه سارق اوزرينه ضمان لازم كلز اكر اول عيني كندوسى
هلاك ايش ايسه * قيد استهلاك حسنك ابوحنيفة دن استهلاك كندوسى و ضمان ايچون بروايتي واردر اندن
احتراز ايچوندر (وان سرق سرقات فقطع بكلها و بعضها لا يضمن شيئا منها) و اكر بر كسسه زيد و عمر و و بكر دن
سرقه ايلسه كل سرقه مقابله سنده قطع اولنور يا خود بعضيسى مقابله سند قطع اولنور و بعد القطع برشيئ
ضامن اولمز مثلا بر سارق زيد و عمرو و بكر دن سرقه ايلسه واجب اولان بر قطعدر زيرا حد داخل اوزره در
اكر جله سي حاضر اوليوب بريسي حاضر اولور سه ينه قطع بدر جله سي ايچون استيقا اولنور زيرا حد حق الله
اولد ييچون و اجيدر يوخسه حق عباد ايچون دكلدر انجق خصوصت شر طدر قطعده سرقه نك ظهورى
ايچون چونكه بر نك خصوصتي ظاهر اوليحق جله سندن دخي واقع اولمش اولور (وقالا يضمن ما لم يقطع به)
و امامين ديدلر كه شول شيئ ضامن اولور كه اول شيئ سبيله قطع اولنمه يعنى سبب قطع اولميان شيئ ضامن اولور
(وان سرق ثوبا فشق في الدار ثم اخرج منه قطع) و اكر بر ثوب سرقه ايدوب اول ثوبى دارده شق ايلسه اندن صكره
اخراج ايلسه قطع اولنور (لان سرق ثاة فذبحها ثم اخرجها) قطع اولمز اكر بر قيون سرقه ايدوب
و ذبح ايدوب اندن صكره اخراج ايلسه زيرا تمام سرقه لحم اوزرينه واقع اولمشدر لجمده ايسه قطع بو قدر
انجق قيمتي ضامن اولور (ولو ضرب المسروق دراهم او دنانير قطع و ردها) و اكر سارق مسروقي اقبه
(يا خود التون ضرب ايدرسه قطع اولنور و صاحبنه رد اولنور) (وعندهما لا يردنها) و امامين قتنده دراهم
يا خود دنانير صاحبنه رد اولمز زيرا صنعت متقومه در ضرب ايله شيئ آخر اولوب سارق مسروق اولان
شيئ مالك اولور ابوحنيفة قتنده صنعت متقومه دكلدر مسروق اولان شيئ مالك اولمز و صاحبنه رد ايدر
(ولو صبغه اجر فقطع لا يؤخذ منه ولا يضمنه) و اكر سرقه ايلديكي ثوبى قرمزى يه بو ياتسه قطع اولنور
اول ثوب سارق دن اخذ اولمز و ضامن دخي اولمز (وعند محمد يؤخذ منه ويعطى ما زاد الصبغ) و امام محمد
قتنده ثوب اخذ اولنور صبغ زياده ايلديكي شيئ اعطا اولنور زيرا مالك مالي من كل وجه قائمه در و اصلدر
صبغ ايسه اكانا بعدر بو تقدیر جه اصل اعتبار اولنمق اولى در ابوحنيفة و ابو يوسف ايچون دليل سارقك ثوبده
بوياسى صوره و معنى قائمدر و صاحب ثوبك ختي انجق صورت قائمه ده در معناده دكلدر حتى سارقك النده هلاك
اولسه يا خود استهلاك اولسه ضمان واجب اولمز (وان صبغه اسود اخذ منه ولا يعطى شيأ) و اكر سياهه
صبغ ايلسه اول ثوب سارق دن اخذ اولنور و صبغ مقابله سنده برشيئ اعطا اولمز (حكيمه ما فيه كحكيمه ما في الاخر)

اسودده امامین حکم ایلدیلر اچرده ابو حنیفه و ابو یوسف حکم ایلدیکی کبی * صاحب هدایه و صاحب کافی
دیشلردر که اگر سرقه اولنان ثوب سیاهه صیغ اولنسه ایکی مذهبه دخی اخذ اولنور زیر ابو حنیفه قنده
سوادده نقصان اولوب زیاده لک یوقدر بوتقدیر چه حق مالک ساقط اولوب اخذ اولنور و صیغ مقابله سنده
برشی و یرلمز امام محمد سوادده زیاده لک واردر اخذ اولنور زیاده لک اولمنده ابو یوسف امام محمد ایله در
لکن ابو یوسف دیر که جرته حق مالک منقطع اولدیغی کبی سوادده دخی منقطع اولوب مالک اخذده قادر
دکلدر و امام محمد دیر که سوادده جرته اولدیغی کبی زیاده لک واردر لکن حق مالک منقطع اولمز اخذ اولنور
زیاده سیچون برشی و یریلور و حکم فیده و حکم هماده اولان ضمیر تشبیه دیباچه ده تصریح اولدیغی اوزره
ابو یوسف و امام محمده راجعدر لکن معنی درست اولمز بونده بحث واردر قندیر

* باب قطع الطریق *

بواب قطع طریقه سالک اولنر بیاننده در و قطع طریقه سرقه کبری تسمیه ایشلردر (من قصد قطع الطریق
من مسلم او ذمی علی مسلم او ذمی) مسلم یا خود ذمیدن بر کسینه مسلم یا خود ذمی او زربنه قطع طریقه
قصد ایلسه * قطعک طریقه اضافتی مجازدر و ذمی دیدیگی مستأمنک مالندن احتراذر مستأمنک
مالی معصوم دکلدر (فان اخذ قبله حبس حتی تیوب) قطع طریقدن اول اخذ اولنسه بعد التعزیر توبه
ایدنجه حبس اولنور مجرد قول ایله توبه ایتدم دیکله دکلدر بلکه سیماسنده صلاح آری ظاهر اولنجه حبس اولنور
وان اخذ مال او حاصل لیکل و احدنصاب السرقة قطع یده ایمنی و رجله ایسر) و اگر مال اخذ ایش ایسه
و هر بری ایچون نصاب سرقه حاصل اولسه صاع الی وصول ایغی قطع اولنور اگر صحیح الاطراف اوله حق
اولورسه (وان قتل فقط ولو بعصا و حجر قتل حد افلا یعتبر عفو الولی) و اگر برشی المیوب بحق قتل ایش ایسه
اگر عصا یا خود حجر ایله اولورسه ده حد اقتل اولنور ولینک عقوی اعتبار اولنمز زیر اقصا صاقتل اولنسه
عقوی اعتبار اولنور ایدی (وان قتل و اخذ مالاً قطع ثم قتل او قطع و صلب) و اگر قتل ایدوب و مال اخذ ایدرسه
قطع اولنور اندنصر کر قتل اولنور یا خود قطع اولنور و صلب اولنور (و خالف محمد فی القطع) و امام محمد
قطعه محالفت ایدوب دیدیکه یا لکن قتل یا خود صلب اولنور ایدن صکره کیفیت صلبی بیان ایدوب
دیدیکه (و یصلب حیاً و یعجم بطنه بریح حتی یموت) و قطاع طریق حیاصب اولنور اولنجه قارنی مزراق ایله
شق اولنور (و یرک ثلاثة ایام فقط) و مصلوباً بحق او یچ کون ترک اولنور زیر او یچ کوندن زیاده اولورسه
متغیر اولوب ناس متأذی اولمق لازم کاور (و یرد ما اخذ الی مالکته ان کان باقیاً و الافلاخمان) و اگر اخذ ایلدیکی
شی باقی ایسه مالکنه رد اولنور اگر باقی دکل ایسه ضمان لازم کلز (ولو باشر الفعل بعضهم حدو اکلهم)
اگر کلدن بعضیسی مباشرت ایلسه لر جله سی حد اولنور لر زیر حکم مجازیه تعلق ایدر بوتقدیر چه
مباشر ایله غیر مباشر مساو یدر (وان اخذ مالاً و جرح قطع من خلاف و الجرح هدر) و اگر مال اخذ ایدوب
و جرح ایلسه خلافندن قطع اولنور یعنی صاع الی وصول ایغی قطع اولنور جرح هدردر زیر اعصمت نفس حق
عبددر حق الله اولان حد ایله ساقط اولور (وان جرح فقط او قتل فتاب قبل ان یؤخذ فلاح) و اگر بر سنه المیوب
و قتل ایلیوب بحق جرح ایلسه یا خود قتل ایلسه و اخذ اولنمزدن مقدم توبه ایلسه توبه ایلدیکی ایچون حد یوقدر
یعنی جرحه قطع و قتل یوقدر زیر حد قبل الاخذ توبه ایله ساقط اولورنتکم حق سبحانه و تعالینک
(الاالذین تابوا من قبل ان تقدروا) قول شریفنده واقع اولمشدر (والحق للولی ان شاء عفا وان شاء اخذ
بموجب الجنایة) و حق ولی ایچوندر دیلر سه عفو ایلدیلسه موجب جنایتی اخذ ایدر (و کذا لو کان فیهم صبی
او مجنون او ذورحم محرم من المقطوع علیه لایحد) و کچن مسئله ده حد اولدیغی کبی حد یوقدر اگر قطاع
طریق ایچنده صبی یا خود مجنون اولسه یا خود مقطوع علیه کوزر محرمی اولسه حد اولنمز * اگر جنایت
واحد اولوب جله سیله قائمه اولسه و ایچلرندن بر یسندن سقوطی لازم اولسه باقیسندن دخی ساقط اولمق
لازم کاور * پس بعضینک فعلی بعضنه علت اولیحق انلرک اوزرینه حکم مترتب اولمز علت کامله لازمدر
(او قطع بعض القماقله علی بعض) و اگر قافله اهلینک بعضیسی بعضیسی قطع ایلسه یته حد یوقدر زیر قافله دار
واحد حکمنده در اول تقدیر چه حرز و احد اولمش اولور بومسئله ده دخی حق ولی ایچوندر (او قطع الطریق لیل)

اونهارا بمصر او بين مصرين) ومصرده ياخود ايكي مصر بننده ايلاياخود نههارا طريق قطع اولنسه
ينه حد يوقدر زير اقطع طريق مرور ايدن كسنه لري قطعدر بوقوه اما كنده خود قطع ممكن دكلدر زير
اطرافدن امداد ابرشتممكندر (ومن خنق في المصير غير مرقه قتل به) وشول كسنه مصرده برقاچ دفعه آدم
بوغسه اول بوغغق سيبيله قتل اولنور عباددن شرنى دفع اچون * وغير مره قولى بردفنده قتل اولنمغه
اشارتدر (والا فكل قتل بالثقل) واكر بوغغق مرار اوليوب بردفنده واقع اولمش ايسه مثقل ايله قتل كسيدر
بوتقديرجه ديق عاقله سى اوزرينه لازمدر

کتاب السير

بوکتاب سيرك احكامى بياننده در وسير سيرنك جمعيدر سيره ايسه سيردندر بوتقديرجه سيرك هبئت وحائتى
بيان اچوندر لکن لسان شرعده امور مغازى به واكتمعلق اولان احواله اطلاق اولنوب اول اسم غلبه ايلدى
تكم مناسبك امور حجه غلبه ايشدر واصل معتبر اولان سير نبي عليه السلامدر (الجهاد) جهاد دين حقه
دعوتدر اول دعوتى قبولدن امتناع ايدنار ايله قتالدر (بدأ منافرض كفاية) ابتدا بزدن مباشرت ايلك
فرض كفايه در ونبي عليه السلام اول امرده صفح و اعراض ايله مأمور اولمشدر در تكميم حق سبحانه و تعالينك
(فاصح الصغح الجميل) قول شرعيفنده واقع اولوب (واعرض عن المشركين) نص لطيفنده اعراض امرى
واقع اولمشدر اندنصكره طرق مستحسنه ايله دينه دعوتى امر ايدوب (ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة
الحسنة وجاهلهم بالتي هي احسن) نظم كر يمى ايله مأمور اولمشدر در واندنصكره نبي عليه السلامه بدايت
كفاردن مقدم قتاله امر ايدوب (فاذا انسليخ الاشهر الحزم فاقتلوا المشركين حيث وجدتموهم) قول
شرعيفي ايله خطاب بيوروب اندنصكره جميع ازمانده وجميع امكندده مطلق قتال اچون (وقاتلوهم
حتى لا تكون فتنة * وقاتلوا المشركين كافة * وقاتلوا الذين لا يؤمنون بالله ولا باليوم الآخر) نظم شريفدر ايله
خطاب بيومشدر در (اذا قام به بعض سقط عن الكل ولو تركه الكل اءوا) فچن بعضيسى جهادى اقامت
ايلسه جمله سندن ساقط اولور اكر جمله سى ترك ايلسدر عموما آثم اولور لر و جهاد فرض بعينه دكلدر
زير جهاد قتالدر وحق تعالينك بناسنى تخريبدر و تخريب بيان رب ايديكنه دليل نبي عليه السلامدن
(الانسان بنيان لرب ملعون من هدم بنيان الرب) اثرى وارذا اولمشدر لکن اعلاء كمة الله و اعزاز دين و دفع فساد كفر
و شرك اچون فرض اولمشدر چونكه بعضيسيله مقصود حاصل اوليچق باقيسندن ساقط اولور صلاة جنازه ورد
سلام كبي (لايجب على صبي وامرأه وعبدا واعمى ومقعود واطعم) جهاد صبي اوزرينه واجب دكلدر زير امر فوع
القدمدر و خاتون و عبد اوزرينه دخى واجب دكلدر زير اخاتونك زوجنك خدمتى اوزرينه اشتغالى و عبدك
مولى سنك خدمته اشتغالى حق شرع اوزرينه مقدمدر و اعشى و مقعد و اقطع اوزرينه دخى واجب دكلدر
زير عاجزلرد دفع حرج اچون واجب اولدى (فان هجم العدو ففرض عين) اكر عدو هجوم ايلسه حتى غلبه
خوفى اولسه جهاد فرض عين اولور (فقهرج المرأة و العبد بلا اذن الزوج و المولى) عدو غلبه ايديجك خاتون
زوجنك اذنسز و عبد مولى سنك اذنسز جهاده چيقر لر زير فرض عين اولمشدر صوم و صلاة كبي
و فرض عين ايسه حق عبد اوزرينه مقدمدر (وكره الجمل ان كان في) وجعل مكروه اولدى اكر بيت المالد
برشى و ارايسه مثلا امام غزا تقويت بولمق اچون اصحاب امواله برشى تكليف قتال يعنى انلردن برشى الملق
مكروهدر زير ابو جعل اجرت شبيهدر جهاده خود اجرت حرامدر و اجرت شبيه اولان مكروهدر
زير اضرورت يوقدر (و الافلا) و اكر بيت المالد فى بوغيسه جعل مكروه دكلدر زير نبي عليه الصلاة السلام
صفوانك در عنى رضاسى بوغيكن البى و عمر قاعدك فرسنى غزايه كيدنلره ويردى واركن اولنارى اولى اولنلره
تقديم ايدردى اولى يرينه اركن كوندرردى زير امور جهاده احوال ناس متفاددر (و اذا حاصرناهم
ندعوهم الى الاسلام) وچن كفارى محاصره ايلسك انلرى اسلامه دعوت ايدرز زير ابن عباسدن مرويدر كه
نبي عليه السلام مادامكه اسلامه دعوت ايليه قتاله مباشرت بيورمزردى (فان استلوا) اكر اسلامه كلور لر سه
قتالدى منع اولنور زير نبي عليه السلامدن (امرت ان اقاتل الناس حتى يتولوا لاله الله) قول شريفى
شرف ورود بولمشدر سدى افندى كله (لاله الا الله) كفايت ايلن مادامكه (محمد رسول الله) ذكر اوتيه

بیورمشدر لکن اکا جواب ویریلور که کله شهادتک جزء اولی مجموعنه علم اولمشدر نیکم قرأت (قل هو الله احد) دینلور شرح بخاریده کرمانی دخی بویلمجه تصریح ایلشدر (والافالی الجزیه ان کانوا من اهلها) واکر اسلامه کلزلر ایسه اداء جزیه به دعوت ایدرزاکر جزیه اهلی اولور لر سه مثلا اهل کاب و محوسی کی و محمدن عبده اوئان کی بونر اداء جزیه به اهل در اما هر تدلر و عربدن عبده اوئان بونر جزیه به اهل دکلدر در و انلردن اسلامدن غیریبی قبول اولمز (و بین لهم قدرها ومتی یحب) و انلره جزیه نیک مقداری و اوزر لرینه نه زمان واجب اولور بیان اولنور (فان قبلوا فلهم مالنا و علیهم ماعلینا) اگر جزیه بی قبول ایدر لر سه بزم ایچون اولان انلر ایچون اولور بزم اوزریمزه لازم کن انلرک اوزرینه لازم کلور زیرا علی رضی الله تعالی عنه (انما بدلو الجزیه لیکون دما و هم کد ما بنا و امو الهم کاموالنا) بیورمشدر * معلوم اوله که بو حکم عموم اوزره دکلدر اگر عموم اوزره اولسه بزم اوزریمزه واجب اولان عبادتن و غیریدن انلرک اوزرینه دخی واجب اولمق لازم کلور دی کفار ایسه عبادت ایله مخاطب دکلدر بزم ائمه من قتمده * اما بعضیلر قتمده مخاطبدر بلکه یوقاروده (فلهم مالنا و علیهم ماعلینا) قولندن هر ادیچن انلرک دماء و اموالنه تعرض ایلسلر یا خود انلردن بعضیبی بزم دماء و اموالنه تعرض ایلسلر لرجله به واجب اولان حکیمه ایسه و هر نه طرفدن واقع اولور سه اجرا اولنور دیمکدر (و حرم قتال من لم تبلغه الدعوة قبل ان یدعی) و دعوت اولنمزدن اول شول کسنه نیک قتالی حر امدر که اکا دعوت اسلام ایر شماش اوله زیرا حق سبحانه و تعالی نیک (وما کننا معذ بین حتی نبعث رسولا) قول شریفی واردر اولمشدر (و ندب دعوة من بلغته) و مجددا اسلامه دعوت ایلک مندوب اولدی شول کسنه به که اکا دعوت ایر شمش اوله انجق ندب مبالغه ایچوندر یوخسه واجب دکلدر زیرا نبی علیه الصلاة والسلام بلا دعوة غارت ایتمشدر (فان بو انستعین بالله و نقاتلهم ینصب المجانیق) اگر قبول جزیه دن ابا ایدر لر ایسه الله تعالی دن استعانت ایدوب و نصب مجانیق و مدافع ایله مقاتله ایدرز زبانی علیه الصلوة والسلام طائف اوزرینه نصب مجانیق ایلشدر اما بو عصر لرد طوب و قولنور و قبوس طوبلری سلفنده مجنیق که الان اکا ماچون تسمیه ایدر لر اکا بدلدر (و الخریق و التغریق و قطع الاشجار و افساد الزروع) بوذکر اولنان اعمال ایله مقاتله ایدرز زیرا نبی علیه السلام برری احراق النار ایدوب و اوزر لرینه صواقیدوب و شجر لرینی قطع و اکیلرینی افسال ایلشدر (و نرمیمهم و ان ترسو باساری المسلمین و نقصدهم به) و کفاری رمی ایدرز یعنی اگر طوب و اگر اوق و غیریه هر نه ایسه اتار زاکر اسار ای مسلمینی مترس دخی ایدر لر سه ده و اول رمی ایله کفاری قصد ایدرز مثلا حین قتالده اسیر اولان مسلمانلری مترس ایدر لر سه ده کفار قصدی ایله رمی اولنور مجرد مسلمانه اصابت ایدر دیو قتال ترک اولنمز (ویکره اخراج النساء و المصاحف فی سریه لایؤمن علیها الا فی عسکر یؤمن علیه) و امن اولمیان سریه ده مصحفر و خاتونلر اخراجی مکروه اولور الاشول عسکرده اولمز که اول عسکر اوزرینه امن و سلامت غالب اوله * قاضیخانده مسطوردر که ابو حنیفه دیمشدر که اقل سریه در تیوزدر اقل جیش دزت بیکدر بسو طده مذکوردر که سریه عدد قایلدر کیمه یورلر و کوندز کیرلورلر (و لا دخول مستأمن الیههم بمحکف ان کانوا یوفون العهد) و مستأمن اولان کسنه نیک مصحف ایله کفاره دخولی مکروه دکلدر اگر عهد لرینه وفا ایدر لر ایسه (ونهی عن الغدر و الغلول و المثلثة) و غدر و غلول و مثله دن نهی اولندی غدر خیانت و نقض عهددر و غلول مغمدن سرقه در و مثله قطع اعضادر بورن و قولاق قطع ایلک کی زیرا نبی علیه الصلوة والسلام (لا تغلوا و لا تغدروا و لا تمثلوا) بیوروب نهی بیورمشدر و حدیث عربین متأخر اولان نهی ایله منسوخ اولمشدر (ونهی عن قتل امرأة او غیر مکلف) دخی خاتون و غیر مکلف اولنلر قتلندن نهی اولندی غیر مکلف صبی و مجنون کی (اوشیخ او اعمی او مقعد او قطع الیمنی) باشیخ فانی با اعمی با مقعد با صاغ الی قطع اولنمش کسنه لک قتلندن نهی اولندی نبی علیه الصلوة والسلام (لا تقتلوا شیخا فایا و لا طفلا و لا صغیرا و لا امرأة) حدیث شریفی ایله نهی بیورمشدر (الا ان یکون احدهم قادرا علی القتال او ذا رأی فی الحرب او ذا مال یحتم به او ملکا) مکر که بونلر دن بری قتاله قادر اوله یا خود حریده رأی صاحب اوله یا خود صاحب مال اولوب اول مال ایله قتاله ترغیب ایله یا خود ملک و امیر اوله بو مقواه کسنه لردن اولور لر سه قتل اولنور لر زیرا نبی علیه الصلاة والسلام دریدن الصمعی قتل ایلدی حالبو که یوزیکرمی یا شنده ایدی زیر اصاحب رأی ایدی (وعن قتل اب کافر) و اوغل کافر اولان باباسنی قتلندن نهی اولندی زیر احق سبحانه و تعالی نیک (و صاحبهما

فی الدیامعروفا) قول شریفی قتلدن نهی ایدوکی برهان قاطع درو بو آیت کریمه ابوبن کافر حقه نه نازل اولمشدر
 وانلری قتل معروف دکلدر و حنظله بن ابی عامر نبی علیه السلامدن کافر باباسنی قتل ایلمکه استیذان ایلمکده
 اذن و یرمشدر (بل یابی الابن لیقتله غیره) بلکه ابن ابایلیه که آتی غیریکسنه قتل ایلیه ز برامقصودغیری
 ایله حاصل اولیحق اوغل طرفندن هتک حرمت ابوته حاجت یوقدر (الان قصد الاب قتله ولا یمكن دفعه
 الا بالقتل) مکر که اب اوغلنی قتله قصد ایدوب قتلدن غیریکس ایله دفعی ممکن دکل ایسه اولوقت قتل جائزدر
 بو حالد مسلم اولان بیاصل سیف ایدوب اوغلنی قتل ایلمک مراد ایلمسه دفع ضرر نفس ایچون اوغلانی قتل ایلمک
 جائزدر فکیف که اب کافر اوله (ویجوز صلحهم ان کان مصلحتنا) وانلر ایله صلح جائز اولور اگر بزم ایچون
 مصلحت اولور سه یعنی خیر اولور سه ز برحق سبحانه و تعالینک (وان جنحو اللسلم فاجحها) قوله شریفی صلحک
 جواز نه دلیلدر و نبی علیه السلام عام حدیبیه ده اهل مکه ایله اون سنه مایئلر نده حرب و قتال اولماق اوزره مواعده
 ایشر ایدی و بو صلح مسلمان ایچون خیر لو ایدی ز بر اهلای مکه اهل خیر ایله اتفاق اوزره ایدیلر * و صاحب
 عنایه دیشدر که (وان جنحو اللسلم) آیت کریمه سی مصلحت ایله مقید دکلدر * امدی استدلال مدعایه مخالفت
 اولمش اولور بو کاجوابو یریلور که آیت کریمه مسلمان ایچون مصلحت اولسنه محمولدر و حق سبحانه و تعالینک
 (ولانتھنو وتدعوا الی السلم واتم الاعلون) قول شریفی دخی مصلحت اولور سه صلحک جواز نه دلیلدر محصل
 کلام مصلحت اولوب اقتضاید سه جائز اگر مسلمانلره خیر اولور ایسه صلح جائز دکلدر (واخذ مال لاجله ان لئابه
 حاجه و هو کالجزیه) و صلح ایچون اخذ مال جائز اولور اگر اول مال ایله بزم ایچون حاجت اولور سه یعنی
 اگر مال احتیاج و ارایسه و اول مأخوذ اولان مال جز به کبیدر (و کالنی لو بعده) و آنان مال اگر دیار لرینه نزولدنصرکه
 دیار لرینه نزولدن اول التمش اولور سه جز به کبیدر (و کالنی لو بعده) و آنان مال اگر دیار لرینه نزولدنصرکه
 اولور سه غنیمت کبیدر تخمیس اولور و بقیه سی تقسیم اولور ز برامعنی مقاتله جهتندن عسکرک قوتی ایله حاصل
 اولمشدر (ودفع المال لیصلحو الیجوز الایخوف الایلهک) و کفار ایله مصالحه ایچون مال و یرمک جائز دکلدر
 الایلهک خوفی ایچون جائزدر ز برادفع مالده مسلمینه الحاق مذلت واردر علی الخصوص (لیس للمؤمن
 ان یدل نفسه) حدیث شریفی عدم جواز نه دلیلدر اما مرتیه هلاکده جائزدر ز برامشر کین یوم احزابده
 مسلمانلری احاطه ایلمکده نبی علیه السلام هر سنه مدینه منوره تک میوه سنک ثلثی و یرمک اوزره مشر کینک
 شریکینی دفع ایچون مشر کین ایله مصالحه مراد ایلمکده انصار رضاو یرمیوب و مشر کین نصف ثمره ایله صلح
 مراد ایلمکده مسک الموق ایچون ایلمی کوندر دیلر بو احوالده سعد بن معاذ و سعد بن عباده نبی علیه السلامه سو یلور
 یارسول الله مراد اولتان معنی وحی ایله میدر بو خسه مقتضای رأیکز میدر اگر وحی ایله ایسه فهیها
 و اگر رأی ایله ایسه بز جاهلیتده ایکن ثمار مدینه دن انلری اطعام ایلمک مکر که شراء ایله
 یاخود قونق طریقله اطعام ایدر دک حق سبحانه و تعالی بزین دین اسلام ایله اعزاز ایدوب و بزرسول بعث ایدی
 بوندنصرکه بز انلره مبهو و یرمک اولور می و الله العظیم و یرمز الایسیف و یرزید کلر نده ایلمی بی خائبارجوع
 ایتدر دیلر امدی نبی علیه السلام ابتدا مسلمانلرک ضعفنی حس ایدوب صلحه میل ایددی صکره اتفاق و قوتلرین
 مشاهده ایدوب منع یوردیلر (و یصلح المرتدون بدون اخذ مال وان اخذ لیرد) و مر تدر ایله مال اخذ اولتمسزین
 مصالحه اولور اگر اخذ اولسه رد اولمز و مر تدر ایله قتالی تأخیر ایلمک جائزدر احتمالدر که اسلامه کلدر بو اجلدن
 مال التمیق جائز دکلدر ز برامال التمیق رد تدر نده قرار و یرمکدر اول ایسه جائز دکلدر و الزان مال رد اولتمدیغی غیر
 معصوم اولدیغی ایچوندر اگر رد اولسه انلره خیر نقض عهدو یریلور و بز مصالحه نک خبرنی القایه دبر لر (ومن بدأ منهم
 بخیانة قوتل فقط) و مشر کیندن شول کسنه که خیانته بدأ ایلیه ایچوق اول کسنه قتل اولور (وان کان تفقههم او باذن
 ملکهم قوتل الجميع بلانبد) و اگر خیانت جمله نک اتفاق ایله اولور سه یاخود ملکلرینک اذنی ایله اولور سه نقض
 عهدی اعلامسز جمله سی ایله مقاتله اولور لر ز برانقض عهد انلردن اولمشدر (ولایباع منهم سلاح ولاخیل
 ولاحدید ولو بعد الصلح) وانلره سلاح و آت و حدید یعنی قلیج بیع اولمیه اگر صلحدنصرکه دخی اولور سه ز بر
 مصالحلری مشرف تقضه ذر صلح منقضى اولدقده یند قتال مقرر در (ولا یجهز الیهیم) وفاخر متاع ایله

اندره تجار کوندرمید * صاحب عنایه دیشدر که جهاز ایله مراد سلاح و خیل و حدیددر معنای کلام سلاح و خیل و حدید بیع اولمیه و بونلری تجار کونورمیه دیمکدر (و صح امان حر او حرة کافر او جماعة او اهل حصن و حرم قتلهم) برحرک یا خود حره نك کافر واحده یا خود بر جماعة یا خود اهل خصاره امانی صحیح اولور و بعد الامان قتلری حرام اولور (فان کان فیہ ضرر نبد الیهم و ادب) اکر ویریلان امانده مسلمانیه ضرر اولورسه امام کفاره نقض عهده ایلام ایچون آدم ارسال ایوب امان ویرن کسنه بی تأدیب ایدر (ولغا امان ذمی) و ذمی نك امانی لغو اولدی یعنی باطل اولدی زیرا ذمی ابدی کفره سعی ایدر و اندن غیر نك مسلمانلر اوزرینه و لایقی بو قدر (او اسیر او تاجر عندهم) یا کفارده اولان مسلمان اسیر نك و تاجر نك امانی باطل اولدی زیرا بویکیسی انلرک تحت قهر ندهدر (و کذا امان من اسلم ولم یهاجر او مجنون او صبی او عبد غیر مأذونین بالقتال) و یوقاروده امان ویرن کسنه لک امانی باطل اولدیغی کبیدر شول کسنه نك امانی که اسلامه کلدی اما هجرت ایلدی یا خود مسلم مجنون یا خود صبی و عبد که قتاله مأذون اولمیدلر بونلرک دخی امانی باطل اولدی مجنونک امانی بالاتفاق باطلدر انجق صبی اکر عاقل دکل ایسه مجنون کبیدر و اکر عاقل اولورسه قتالدن محجور اولورسه ابو حنیفه قتنده امانی صحیح دکلدر اما مأذون اولورسه امانی صحیحدر بالاتفاق اما عبد اکر قتالدن محجور اولورسه ابو حنیفه قتنده امانی صحیح دکلدر اکر مأذون اولورسه امانی صحیحدر بالاتفاق (و عند محمد مجوز امانهما) و امام محمد قتنده صبی عاقل و محجورک امانی صحیحدر زیرا (امان العبد امان) حدیث شریفی بو کادلیل قاطعدر (و ابو یوسف معه فی روایة) و ابو یوسف امام محمد ایله در که قدوری دخی بوکا اعتماد ایشدر طحاوی روایتده ابو حنیفه ایله در صاحب اسرار دخی بوکه اعتماد ایشدر

باب الغنم و قسمتها *

بو باب غنایمک و قسمتک احکامی بیاندهدر (و مباح الامام عنوة قسمه بین المسلمین) بلاد کفره دن هر بلدیکه امام قهر اقیح ایله اخراج خسد نصرکه مسلمین بیننده بلدی قسمت ایدر زیرا نبی علیه السلام حین فتحه خیبری تقسیم بیورمشدر (و اقر اهله علیه و وضع الجز ید علیهم و اخراج علی اراضیهم) یا خود اهلانی اول بلد اوزرینه اسکان ایتدیرر کندیلر نك اوزرینه جزیه و اراضی اوزرینه خراج وضع ایدر تکیم عمر رضی الله تعالی عنه سواد اراضی عراقی قح ایلد کده اهللانی و عقارینی ابقا ایوب کندولر نك اوزرینه جزیه و اراضی اوزرینه خراج وضع ایشدر (و قتل الاساری) و امام دیلر سه قبل الفتح اخذ اولنان اسیرلری قتل ایدر زیرا نبی علیه السلام بنی قریظیه بی قتل ایشدر (و استرقهم) یا خود دیلر سه انلری قول ایدر (و ترکهم احرارا ذمة للمسلمین) یا خود امام انلری حر اولدقلری حاده مسلمین ایچون صاحب ذمت ترک ایدر (و اسلامهم لایمنع استرقاقهم مالم یکن قبل الاخذ) و انلرک اسلامی قول اوللر بته مانع دکلدر مادامکه اسلاملری قبل الاخذ اولیه و اکر قبل الاخذ مسلم اولورلر سه رق اولنمز (و لایجوزردهم الی دارهم) و انلری دار حر به رد جائز دکلدر انلری دار حر به کوندرمک کفره به اعانتدر (و لالین و لالفداء بالمال) و رشنی اخذ ایتوب مجانا ترک ایلک جائز دکلدر و مال ایله فدا دخی جائز دکلدر زیرا کفره به تقویتدر (و قبل لا بأس به عند الحاجة الیه) و دینلدیکه ماله احتیاج اولندقد، فدا ایله اخذ مال لا بأسدر بو قول امام محمد کسیر کبرنده اولان قولیدر که اسارای بدر ایله استدلال ایشدر بزم ایچون دلیل بودر که نبی علیه السلام وقتا که بدره اسارایی فدا ایلد کده، حق سبحانه و تعالی نبی علیه السلامی (لولا کتاب من الله سبق لمسکتم فیما اخذتم عذاب عظیم) قول شریفی ایله عتاب بیوردقده نبی علیه السلام ابو بکر ایله اتوروب بکا ایلرلر ایدی زیرا بو فدا ابو بکر رضی الله عنهمک اشارتیه اولمش ایدی و عمر رضی الله تعالی عنه ابو بکره بو وقعه ده مخالفت الیش ایدی و نبی علیه السلام بو خصوصده بیورمشدر که اکر کوکدن عذاب نازل اولسه ایدی عمر دن غیر کسنه نجت بولمز ایدی (و یجوز بالاساری عندهما) و مال ایله اولیوب اسیر ایله فدا امامین قتنده جائز اولور مثلاً براسیره بر مسلمان اسیر ایچون فدا جائز در شافعی نك قولی دخی بودر اما امام ابو حنیفه قتنده جائز دکلدر زیرا فدا کفره به معاونت بولمش اولور (و ندیح مواش شق قتلها و محرق و لاتعقر) و دار اسلامه نقلی مشقتلی اولان مواشی ذبح اولنوب احر اراق بالنار اولنور اما سکیر لئمن زیرا سکیر ملک عذابدر و عذاب ایسه منهیدر

(و یحرق سلاح شق نقله) و دار اسلامه نقلی مشقله اولان سلاح دخی احراق بالنار اولنور احراق اولسی
 ممکن ایسه اولیان حدید کی سلاح دفن اولنه کفره واقف اولیه (ولا تقسم غنیمه فی دار الحرب) دار حرر بده
 غنیمت تقسیم اولمز یعنی تقسیمی جائز دکلدر زیرا بزم قتمزده ثبوت ملک دار یزیده احراز د نصرکه اولور
 امام شافعی بونک خلافتجه در (الایلابداع ثم رد الامانة) وعسکره امانت و بر ملک جائز در دار حرر بدن
 چیتد قد نصرکه رد اولنور (ولا تباع قبل القسمة) و قسمتدن اول مال غنیمتدن حصه سنه دوشه جک مالی بیع
 ائلك جائز دکلدر (والمقاتل والردء سواء فی الغنیمه) و جنگ ایدیجی واکامعین اولان غنیمتده برابر در
 (و کذا مدد لحنهم قبل احرازها بدارنا) و غنیمتی دار مزه احراز دن مقدم عسکره لاحق اولوب امداد ایدن
 دخی مقاتل کی قسمتده برابر در (ولاحق فیها لسوق لم یقاتل) و مقاتله اتمین سوقی ایچون غنیمتده حق یوقدر
 زیرا ائلك قصدی بچار بتدر یوخسه اعزاز دین دکلدر واکر مقاتله ایدر لسه غنیمتده مشارک اولور لر
 (ولامن مات فی دار الحرب قبل الاحراز بدارنا) و دار یزیه احراز دن مقدم دار حرر بده متوفی اولان کسنه
 ایچون غنیمتده حق یوقدر (ولو بعد الاحراز یورث نصیبه) واکر غنیمتی دار مزه احراز د نصرکه متوفی اولور سه
 نصیبی میراث اولور زیرا ارث رز قده ملکه جاری اولور بعد الاحراز مالک محقق اولوب نصیبی ورثه سنه
 ویریلور (و ینفع منها بلا قسمة فی السلاح والرکوب و اللبس ان احتیج) و احتیاج اولنور سه قسمت اولمز دن مقدم
 غنیمتدن سلاح استعمالی و دابه بر کوب و ثوبی بلس ایله انتفاع اولنور احتیاج اولنوب کند و سلاح و دابه و ثوبی
 صیانت ایچون اولور سه مکر و هدر زیرا جاعت یننده مال مشترک در استعمالی و انتفاعی مباح اولمز
 (و بالعلف و الخطب و الدهن و الطیب مطلقا) و اوتاق و اودن و یاغ و طیب ایله انتفاع اولنور احتیاج اولسون
 کرک اولسون (وقیل ان احتیج) و دینلدیکه بونلر ایله انتفاع اولنور اکر احتیاج اولنور سه (لا بالبیع اصلا)
 مطلقا کرک احتیاج و کرک عدم احتیاج اولسون دار حرر بده بیع ایله انتفاع اولمز زیرا احراز دن مقدم مالک
 اولدیغی شیئی بیع ائلس اولور بوا یسه جائز دکلدر (ولا التمول) و غنیمتی مال اتخا ائلك دخی جائز دکلدر
 و لا بعد الخروج) و دار حرر بد نصرکه قبل القسمة دخی انتفاع اولمز زیرا قبل القسمة جله نک حقیدر رضایری
 اولیجق جائز دکلدر (یل یرد ما فضل الی الغنیمه) بلکه دار اسلامه خروج ایلد کده علف و طعامدن بونلره
 بکزر رشیدن فضله قلانی غنیمته رد اولنور اکر قسمت اولماش ایسه (وان انتفع به یرد قیمته) و ما فضله ایله
 بعد الخروج منفع اولمش ایسه قیمتی غنیمته رد ایدر بوقول دلیلدر که بعد الخروج اصلا انتفاعی جائز دکلدر
 اکر بیع دخی ائلس ایسه ثمنی رد ایدر (وان قسمت قبل الرد تصدق به ولو غنیا) واکر رد ایلر دن مقدم غنیمت
 قسمت اولمش ایسه اول رده جک شیئی تصدق ایله اکر غنی ایسه (ومن اسلم منهم قبل اخذنه احرز نفسه
 و طفله و کل مال هومعه او و دیعة عند مسلم او ذمی) و کفره دن شول کسنه که غزاة کندو بی اخذدن مقدم
 مسلمان اولدی کندو نفسنی احراز ایلدی و طفل او غنای دخی احراز ایلدی زیرا طفل بابانک اسلامی ایله مسلماندر
 و کندو ایله اولان مالک کلیسنی دخی احراز ایلدی و مسلمان و ذمی باننده امانت قودینی مالی دخی احراز ایلدی
 زیرا اول امانت قونیلان مال حکما کندو النده در مودع الی کبیدر زیرا مودع حفظده مودع ایچون عاملدر
 (وعناره فی) و عقاری فی در اتفاقا امام شافعی خلاف ایدوب عقارد دخی امانت کبیدر دیو کندونک اولسنه
 ذاهب اولشدر (وقیل فیہ خلاف محمد و ابی یوسف فی قوله الاول) و دینلدیکه عقارده امام محمدک و ابو یوسفک
 قول اولنده خلاف وارددر بونلرک قتمده عقارد دخی سائر اموال کبیدر فی دکلدر اما ابو یوسف قول آخر تنده
 ابو حنیفه ایله معادر (و ولده الکبیر و زوجته و حلالها و عبده المقاتل و ماله مع حر بی بغصب او و دیعة فی)
 کفره دن مسلم اولان کسنه نک بیوک اوغلی و خاتونی و خاتونی حلی و جنگ ایدن عبدی و حر بیده کرک غضب ایله
 و کرک امانت ایله اولان مالی فی در یعنی غنیمتدر اما ولد کبیری کافر و حر بیدر بابایه تابع دکلدر زوجه سی
 دخی حر بیه در اسلامده زوجه تابع دکلدر و حلی دخی كذلك و عبد مقاتلی تمر دی جهتیه مولا سنک
 حکمندن چیقوب اهل دار حرر به تابع اولدی اهل دار ایسه فی در امام مقاتل دکل ایسه فی اولیوب مولا سنه
 تابع اولور و حر بینک یدی بد محترمه دکلدر انده اولان مالی فی در (و کذا ماله مع مسلم او ذمی بغصب) و مسامحه
 اولان یا خود ذمیده غضب ایله اولان مال دخی فی در استیلا ایله مالک اولور لر زیرا مال معصوم دکلدر

(خلافهما) امامین ایچون خلاف وارد انلر قنند مال معصومدر صاحبنه تابعدر (وقیل ابو یوسف مع الامام) و دیندیکه ابو یوسف بومسئله ده امام اعظم حضر تریله بیله در

فصل فی کیفیت القسمة

بوفصل کیفیت قسمت بیاننده در (تقسیم الغنیمه) غنیمت تقسیم اولنور یعنی امام غنیمتدن حق سبحانه و تعالینک (فان لله خمس) قول شریفی موجبجه خسنی اخراج ایدوب باقیسنی عزانه تقسیم ایدر (لراجل سهم ولفارس سهمان) بیاده ایچون بر سهم فارس ایچون ایکی سهم قسمت اولنور ابوحنیفه قنده (وعندهما ثلاثة اسهم ولفرسه سهمان) و امامین عندنده اوچ سهم اوزره قسمت اولنور کندی ایچون بر سهم آتی ایچون ایکی سهمدر و شافعینک قولی دخی بودر (ولایسهم لا کثر من فرس) و بر فرسدن زیاده ایچون سهم اولنور یعنی نصیب و برلمز (وعندابی یوسف یسهم لفرسین) و ابو یوسف قنده ایکی فرس ایچون سهم و بر یلور (والبراذین کالعناق) و براذین سهم لری عربی ات کبیدر انلر ایچون دخی سهم و بر یلور براذین بر ذونک جهیدر بحجم آیدر عناق کسر عین ایله عرب آیدر (ولایسهم لراحله و لا بغل) و راحله یعنی سیسانه و قاطر ایچون سهم یوقدر زیرا بو ایکیسی ایله ارهاب عدو واقع اولمز و اوزر لر نده مقاتله دخی ممکن دکلددر راجل حکمنده در (والعبرة لکونه فارسا اوراجلا عند المجاوزة) و اعتبار دار حربه مجاوزه ده فارس یا خود راجل اولمسیدر مثلاً عسکر دن هر قنیمسی حد اسلامدن دار حربه دخول وقتنده آتلو بولندی ایسه آتلو سهمنی آلور راجل بولنور ایسه بیاده سهمنی آلور اعتبار اولمخله در (فینبخی للامام ان یرض الجیش عند دخوله دار الحرب لیعلم الفارس من الراجل) امام ایچون یا خود نائی ایچون لایقدر که دار حربه دخوله عسکری عرض ایله راجلدن فارسی بئک ایچون (فن جاوز راجلا فاشتری فرسافله سهم راجل) امدی شول کسنه که دار حربه راجلا مجاوز ایسه بعده بر فرس اشترایسه اول کسنه ایچون بیاده سهمی وارد یعنی بر سهم و بر یلور (ومن جاوز فارساففق فرسه فله سهم فارس) و شول کسنه که دار حربه فارسا مجاوز ایسه و بعده فرسی هلاک اولسه اول کسنه ایچون فارس سهمی وارد اعتبار دخوله در شافعی قنده عکسی اوزره تقسیم اولنور (ولو باعه قبل القتال او وهبه او آجره اورهنه فسهیم راجل فی ظاهر الروایة) و اگر قبل القتال فرسی بیع ایسه یا خود اجرتله آخره و برسه یا خود آخره رهن قوسه اول کسنه به راجل سهمی وار در ظاهر روایتده زیرا بو تصرفاته اقدام دلالت ایدر که دار حربه فارسا مجاوزه سی ات ایله قتله قصدی بوغیش بو تقدیرچه راجل نصیبی و بر یلور ابوحنیفه دن حسن روایتده ایکی سهمه مستحقددر مجاوزه اعتباری ایله (وکذا لو کان الفرس مریضاً او مهراً لایقاتل علیه) وینه راجل سهمی و بر یلور فرسی مریض یا خود طای اولوب اوزر نده مقاتله اولمق ممکن دکل ایسه (ولایسهم لمملوک او مکاتب) و مملوک ایچون یا مکاتب ایچون سهم یوقدر عبد مولاسنک خدمتی ایله داخل اولمغله تاجر کی اولور مکاتب عبد منزله سنده در زیر امکاتب حالت مجزده رقیته رجوع ایدر اولمغله هنوز رقیته باقیدر (اوصبی او امرأة) صبی و خاتونه دخی سهم یوقدر زیرا بونلر قتالدن عاجز لردر (او ذمی) ذمی به دخی سهم یوقدر زیرا جهاد عبادتدر ذمی ایسه عبادته اهل دکلددر (بل برضخ لهم بحسب ما یری الامام ان قاتلوا او داوت المرأة الجرحی او دل الذمی علی عورتهم او علی الطریق) بلکه انلره غنیمتدن شی قلیل و بر یلور امام رأی کوردیکی اوزره اگر بونلر مقاتله ایدر لسه و خاتون مجروح لره مداواة ایدرسه و ذمی کفارک مستور اولان شیلرین کوسترسه یا خود یول ایچون قولاغوز اولورسه زیرا دلالتده مجاهدنه نفع عظیم وارد رجا زدر که ذمی به بر مقدار شی زیاده و بر یله (والخمس للیتامی و المساکین و ابن السبیل) و خمس اوچ سهم اوزرینه تقسیم اولنور بر سهمی یتیملر ایچون و بر سهمی مساکین ایچون و بر سهمی ابن سبیل ایچوندر (بقدم منهنم ذوو القربی الفقراء) سادات فقراء یتام و مساکین و ابن سبیل فقر اسندن تقدیم اولنور مثلاً یتام ذوی القربی سهم یتامی به داخل اولوب و انلر اوزرینه تقدیم اولنور و ابن سبیل ذوی القربی ابن سبیل سهمنه داخل اولوب و انلرک اوزرینه تقدیم اولنور لر (ولاحق فیها لاغنیائهم) و خسنده اغنیای ذوی القربی ایچون حق یوقدر (و ذکره تعالی للتبرک) و حق سبحانه و تعالی لینک (فان لله خمس) قول شریفنک حکمی حق تعالینک اسمنی تبرکاذر ایچوندر ابو العالیه دیمشدر که حق تعالینک سهمی عمارت کعبه شریفه صرف اولنور اگر قر بنده اولورسه و یا غنیمت اولان محلاک قر بنده اولان جوامعک و مساجدک عمارتده

صرف او نور (وسهم النبي صلى الله تعالى عليه وسلسقط بموته كالصفي) ونبي عليه السلامك سهمي موتي ايله
 ساقط اولمشدر صفي كبي يعني سقوط صفي كبي مثلا غنيمتدن در ع وسيف و امه وفرسك صافني يعني اعلاسي
 كند و نفس نفيسلري ايچون الموق خصايص نبي عليه السلامدن اولمغه موتي ايله ساقط اولمشدر مثلا غنایم
 بدر دن ذوالفقاري وقح خير دن صفيه بي اصطفيا ايشدر وقتا كه خير قح اولدي صفيه نك جالني
 نبي عليه السلامه ذكر ايلدكلرنده كنده نفس نفيسلري ايچون اصطفيا ايلدي * بيانيه ده بخار يدن نقل
 مسطوردر كه ابن عباس ديمشدر كه سهم الله وسهم رسول الله بر در حق تعاليك اسم شريفي ايله قح كلام وقسمت
 تبرك ايچوندر (وان دخل دار الحرب من لامنعة لهم بلا اذن الامام لا يخمس ما اخذوا) وقوت وشوكتي اوليان
 كسنه امامك اذني يوعيكن دار حرب به داخل اولسه اخذ ايلدكلري شي تخميس اولنمز زيرا غنيمت قهر و غلبه
 جهتمدن مأخوذ اولان شيندر يوخسه سرقه واختلاس يعني قايق طر يقيله اولان مال غنيمت دكلدر
 (وان كان باذنه ولهم منة خمس) و اگر دخول امامك اذنيه اولورسه و داخل اولنلر ايچون قوت وشوكت
 و ارايسه اخذ ايلدكلري شي تخميس اولنور زيرا قهرا اخراج اولنمش حكمنده در زيرا امامك اذني ايله اولوق
 كوناكه امام نصرت و امداده الترام ايشدر قوت كبي اولمش اولدي (وللامام ان ينقل قبل احرار الغنيمه
 وقبل ان تضع الحرب اوزارها) و احرار غنيمتدن اول و حرب اوزارني وضع ايلز دن اول امام ايچون تفيل ايلك
 و اردر تفيل غزانه سهملرندن ز ياده برشي اعطا ايلكدر اوزارها لفظندن مر ادحربك ائقالي يعني سلاحي
 ديمكدر ياخود اهل حرب اوزار شرك و معاصيلر يني وضع ايلز دن اول ديمك اوله علي كلا التقديرين انقضاء
 حرب بدن كنيابه در حاصل معني حرب منقضي اولز دن مقدم امام ايچون تفيل ايلك و اردر (فيقول من قتل قتيله
 فله سلبه) امدى امام من قتل قتيله فله سلبه لفظني ديه يعني امام بوقولي ديه و يقول تفيلك تفيلر يدن
 و بر كسنه قتيلي قتل ايلسه اوزرنده اولان اشياصي قاتل ايچوندر و قتيله قتل لفظني مايول ايله اعتباريله در
 (او من اصاب شيأ فله ربعه) ياخود امام شول كسنه كه برشيته اصابت ايله انك ايچون ربع و اردر ديه
 (او يقول لسريه جمع لكيم الرابع بعد الخمس) ياخود امام سريه به غنيمتدن بعد اخراج الخمس ربعي سرك
 ايچون قيلم ديه سريه ضم سين ايله و تشديد يا ايله جيشدن بر قطعه در بوقولرك جمله سي قتاله بحر يضر
 (ولا ينقل بكل المأخوذ ولا بعد الاحرار الامن الخمس) و امام ايچون كل مأخوذني يعني اخذ ايلدكلري شينك
 جمله سني تفيل ايلك بوقدر و غنيمتي دار اسلامه احرار دنصكره تفيل ايلك بوقدر مكر كه خسدن تفيل
 ايله زيرا خمس غنيمتك حق دكلدر * صاحب عنابه ديمشدر كه بوكلامده نظر واردر اكر خسده ابطال حق
 غنيمت يوغيسه ابطال حق اصناف ثلاثه و اردر بو تقديرجه جاز دكلدر بوكجاواب و ريلور كه امامك خسده
 تفيلي اول كسنه اصناف ثلاثه دن بري قينوب اعطا اولنور بو تقديرجه ابطال حق اولماش اولور
 و صاحب كافي ديمشدر كه بزم قمزده بونك معناسي بودر كه امامك خسدن بعض محتاجينه اعطاسي شول
 اعتبار ايله در كه اول كسنه مسا كيندن اوله چونكه مقاتله ايتيان محتاجينه صرف اوليحق مقاتله ايند
 محتاجينه اعطا اولنق دخی اولی در (والسلب لكل ان لم ينقل وهو مركبه وما عليه وثيا به وسلاحه ومامعه)
 و سلب جميع عسكرايچوندر اكر امام من قتل قتيله فله سلبه قولي ايله تفيل ايلماش ايسه سلب مقتولك مر كيبدر
 و مركبه اوزرنده اولان شيندر و كندونك سلاح و ثيابيدر و كندوايله اولان مال دخی سلبدر (لامع غلامه
 علي دابة اخرى) و غير دابه نك اوزرنده غلامي ايله اولان مال سلب دكلدر (والتفيل لقطع حق الغير
 لالملك) و تفيل غيرك حقتي قطعه در يوخسه ملكني قطع دكلدر زيرا دار اسلامه احرار دن مقدم ملكيت
 ثابت دكلدر ابو حنيفه و ابو يوسف قنده (خلافا لمحمد) امام محمد ايچون خلاف و اردر انك قنده دار اسلامه
 احرار دن مقدم تفيل ايله ملكيت ثابت اولور (ولو قال من اصاب جارية فهي له لا يحل لمن اصابها الوطي
 ولا البيع قبل الاحرار) و اكر امام ديسه كه شول كسنه كه جاريه به اصابت ايدر سه انك ايچوندر يعني انك اولسون
 ديسه اول جاريه به اصابت ايند كسنه ايچون جاريه بي بعد الاستبر اوطي ايلك حلال دكلدر و قبل الاحرار بيعي
 دخی حلال دكلدر زيرا حلال ملكيت ثابت دكلدر كه وطي و بيعي جاز اوله (خلافا له) امام محمد ايچون خلاف
 و اردر تفيل ايله ملكيت ثابتدر بعد الاستبراء وطي و بيعي جاز در

باب استیلاء الكفار

بو باب كفارك بعضیسی بعضیسنك اوزرینه استیلاسنك احكامی بیاننده در ابتدا كفارك مسلمانلر اوزرینه
 استیلاسی افتتاح اولمق کر به اولمغین بری بری اوزرینه استیلاسی ذکر می مناسب کورلمکین مصنف رحمه الله تعالی
 اذاسی الترك الروم عبارتیه بدأ ایشدر (اذاسی الترك الروم) فچین كفارترك نصارای رومی سی ایلسه یعنی
 اسیر ایلسه (واخذوا مو الهم ملکوها) و ماللرینی اخذ ایلسه مالک اولورلر زیر ماللری مباحدر و مال مباح
 اوزرینه استیلا خود سبب ملکدر (و تملك ما وجدنا من ذلك اذ غلبنا علیهم) فچین كفارترك اوزرینه بزغلبه ایلسك
 كفارر و مدن مالک اولدقلر نندن بولند بغمز شینه مالک اولورلر (وان غلبوا علی اموالنا و احرزوها بدارهم ملکوها)
 و اگر كفار بزم اموالنا اوزرینه غلبه ایلسه لرو دار حر به احر از ایلسه لرو اول امواله مالک اولورلر (و کذا لوندنا
 الیهم بعیر) و ینه مالک اولورلر بزدن دار حر به بردوه فرار ایلسه (فاذا ظهرنا علیهم فن وجد ملکة اخذه
 قبل القسمة مجانا) فچین انلرک اوزرینه غلبه ایلسك شول کسنه که قسمتدن اول ملکینی بوله مجانا اخذ ایدر
 (و بعدها ان کان مثلیا لایأخذه و ان کان قیمیا اخذه بالقیمة) و اگر ملکینی قسمت اولندقدنصکره بولورسه
 اگر مثلیاتدن التون و کوموش و بغدادی وار په کبی اولورسه اخذ ایده مز ا کر قیمیاتدن اولورسه قیمتی ایله
 اخذ ایدر زیر انبی علیه السلام (ان وجدته قبل القسمة فهو لک بغیر شیء و ان وجدته بعد القسمة فهو لک بالقیمة)
 قول شریفی وارد اولمشدر (و ان اشتراه منهم تاجر و اخرجه فهو قیمی یؤخذ بالثمن ان اشتراه) و اگر بر تاجر
 انلردن قیمی اولان بر شیء اشترا ایلسه و دار حر بدن اخراج ایلسه تاجر دن اول شیء ثمنی ایله اخذ اولنور یعنی مالک
 قدیمی ثمنی ایله اخذ ایدر اگر ثمن ایله اشترا ایلد یسه (و ان اشتراه بعرض فبقیمة العرض) و اگر عرض ایله اشترا ایلش
 ایلسه عرضک قیمتی ایله اخذ اولنور (و ان وهب له فبقیمته) و اگر هبه اولنش ایلسه قیمتیله اخذ اولنور زیر هبه ایله
 اول کسنه به ملک خاص ثابت اولمش اولور (و مثله المثلی فی اشتراة الثمن او عرض) و تاجرک مثلیاتدن اولان شیء
 ثمنی ایله یا خود عرض ایله اشترا سنده قیمی مثلیدر مثلاً مثلی اولان شیء ثمن ایله اشترا ایلش ایلسه ثمنی ایله و اگر عرض
 ایله ایلسه عرضک قیمتی ایله اخذ ایدر (و ان اشتراه بجنسه او وهب له لایأخذه) و اگر مثلیاتی کنندی جنسیله اشترا
 ایلسه یا خود کندو به هبه اولنسه مالک قدیمی اول شیء اخذ ایده مز مثلاً اون کیله بغدادی اون کیله بغدادیه
 اشترا ایلک کبی (و ان کان عبدا فقت عینه فی يد التاجر و اخذ ارشها یاخذه بكل الثمن ان شاء) و اگر تاجرک اشترا
 ایلدیکی كفارك اسیر ایلدیکی عبد اولورسه و دار اسلامه اخراج ایلد کدنصکره تاجرده ایکن عبدک کوزی
 چیقارلسه و تاجر ارشنی اخذ ایلسه مالک قدیمی دیلر سه کل ثمنی ایله اخذ ایدر دیلر سه ترك ایدر الدیغی ارشی الین
 یا خود ارش مقابله سنده قیمتدن نقصانه و بره مز زیر ارش تاجرک ملککنده ایکن حاصل اولمشدر ملک قدیمه
 اعاده اولر (و ان اسروه من يد التاجر فاشتره آخر یاخذه المشتري الاول منه بثمنه ثم المالك منه بالثمن و لیس له
 اخذه من المشتري الثاني) و بر کسنه نك عبدی اسیر اولوب دار حر به داخل اولدقدنصکره بر تاجر اشترا
 ایلسه بعده اول تاجرک یدندن کفره اول عبدی اسیر ایلسه لرو بعده بر آخر کسنه کفره دن اشترا ایدوب
 دار اسلامه اخراج ایلسه مشتری اول مشتری نایدن ثمنله اخذ ایدر اندنصکره مالک قدیمی مشتری اولدن
 ایکی ثمنیله اخذ ایدر و مالک ایچون مشتری نایدن اخذ ایلک بوقدر (و لایمکنون حرنا و مدبرنا و ام ولدنا
 و مکاتبنا) و کفره بزم حر مزه و مدبر مزه و ام ولد مزه و مکاتب مزه مالک اولرلر زیرا محل ملک اولان مالدر بونلر
 ایلسه مال دکلدر مثلاً بونلری اسیر ایلسه لرو بعده بزغالب اولسق قسمتدن اول و صکره مالکی اخذه قادردر
 (و تملك علیهم کل ذلك) و بو ذکر اولنلرک کل یسنده بز انلرک اوزرینه مالک اولورلر زیر اشرع شریف انلرک
 عصمتنی اسقاط ایشدر جنایتلر نه جز ایچون (و لایمکنون عبدا ابق الیهم فیاخذه مالکة بعد القسمة مجانا ایضا)
 و کفره کندیلر بزدن فرار ایدن عبده مالک اولرلر و بعد القسمة مالک اول عبدی مجانا اخذ ایدر قبل القسمة
 اخذ ایلدیکی کبی زیر اهل حر بک ملککنده داخل اولوب بلکه مالکک ملککنده باقیدر (لکن یعوض عنه من
 بیت المال) لکن بیت المالدن عبد ایچون حصه سنه دوشن کسنه به عوض و یریلور (و عندهما کالمأسور)
 و امامین قتنده اسیر اولنش کبیدر بوقدر برجه عبد آبقه مالک اولورلر (و ان ابق بفرس و متاع فاشتری رجل
 ذلك کله و اخرجه اخذ المالك ماسوی العبد بالثمن و العبد مجانا) و اگر عبد فرس و متاعله فرار ایدوب

دار حر به داخل اولسه و بر جلاک عبدی فرس و متاعی ایله اشترا ایدوب دار اسلامه اخرج ایلسه مالک عبددن ماعداسنی ثمن ایله و عبدی مجانا اخذ ایدر زیرا کفره فرس و ماعتنه مالک اولور لر اما عبده مالک اولمز لر (و عندهما بائن ایضا) و امامین قتنده فرس و متاعی ثمن ایله اخذ ایلدیکه کبی عبدی دخی ثمن ایله اخذ ایدر (وان اشتری مستأمن عبدا مسلما و ادخله داره عتق خلافا لهما) و اگر مستأمن بر عبد مسلمی اشترا ایلسه و دار حر به ادخال ایلسه عبد معتق اولور ابوحنیفه قتنده اما مامین ایچون خلاف وارد رانلر قتنده معتق اولمز ابوحنیفه ایچون دلیل بودر که ذل کافر دن مسلمی تخلص ممکن اولدیغی مرتبه واجبدر احد شر طکه تباین داریندر و علت مقامه قائم اولدیکه اول علت اعتقاددر دار حر بده احد زوجینک بری اسلامه کلسه اوج حیض مقام تفریقه قائم اولدیغی کبی * امامین ایچون دلیل بزم اوزیمزه واجب اولان بیع ایتدر مکه جبردر مسلمی ذل کافر دن خلاص ایچون لکن داخل اولان جبردار حر به دخولی ایله زائل اولدی * امدی بد مستأمنده عبد اولدیغی حالده باقی قالوب معتق اولمز (وان اسلم عبد لهم ثمة فجاءنا او ظهرنا عليهم او خرج لی عسکرنا فهو حر) و اگر دار حر بده کفره نک بر عبدی مسلمان اولسه و بزه کلسه یا خود بز کفره اوزرینه غلبه ایلسک یا خود بزم عسکریمزه چقه اول عبد حر در * بو کاسب بودر که عبید طائفه سندن طائفک محاصر هسند الی یا خود دیدی نفر عبد طائفدن فر ایدوب مسلمان اولوب نبی علیه الصلاة والسلامه کلدیلر بعده افسندیلری کلوب رد اولنسنی طلب ایلدیلر نبی علیه الصلاة والسلام (هم عتقاء الله) بیوروب معتق اولدقلرینه حکم ایلدی و بونلر ایچون اولان حکم حکم ولایتدر زیرا بو عتق حکمیدر

باب احکام المستأمن

بواب مستأمنک احکامی بیاندر هر حر بی که بزم داریمزه امان ایله داخل اوله اگه مستأمن دیر لر و بز دن دخی دار حر به داخل اولنه مستأمن دیر لر (اذا دخل تاجرنا اليهم بامن لا يحل له ان يتعرض لشيء من مالهم او دمهم) قیچن بزم تاجر مز امان ایله دار حر بده کفره به داخل اولسه اول مستأمن ایچون انلرک مال لر ندن و قتلار ندن بر شینه تعرض انلک حلال اولمز تعرض اولیچق غدر اولور نبی علیه الصلاة والسلام ایسه غدر دن نبی بیور مشلدر (فان اخذ شيئا و اخرجه ملكه محظورا في تصدق به) اگر مستأمن کفره دن بر شیء اخذ ایدوب دار اسلامه اخرج ایلسه خبیثا و حر امامالک اولور اول شئی تصدق ایدر (وان غدر به ملكهم فاخذ ما له او حبسه او فعل ذلك غيره بعمله له حل له التعرض كالاسير) و اگر تاجر به ملک کفره غدر ایدوب مالنی اخذ ایلسه یا خود خیس ایلسه یا خود بو فعلاری ملکدن غیر یسی ایلسه لکن ملکک عملیه اولسه اول تاجر ایچون تعرض انلک حلال اولور اسیر کبی زیرا انلره هر حالده تعرض جائزدر اما مستأمنه غدر اولدقده جائز اولور اما فر وجه تعرض ایکیسنه دخی جائز کلددر زیرا فروجک حلال اولسی تملک ایله در تملک ایسه بعد الاحرازدر مکر که خانونی و یا م ولدنی و مدبرنی اسیر اولمش بوله و کفره و طیء ایشامش اوله اگر و طیء ایشامش ایسه و طیء اولنیه زیرا اشتباه نسب لازم کلور و جاریه سنی بولسه و طیء جائز کلددر کرک حر بی و طیء ایلسون کرک ایلسون زیرا جاریه بی اسیر ایلدکلر ند ه مالک اولور لر بو تقدیرجه حرینک مالی اولمش اولور (وان ادانه ثمة حر بی او ادان حر بی) و اگر دار حر بده بز حر بی مستأمنی مدیون ایلسه یا خود مستأمن حر بی مدیون ایلسه (او غصب احد هما من الآخر و خر جا الینا لایقضى بشيء) یا خود ایکیسندن بری آخردن بر شیء غصب ایلسه و ایکیسی دخی یعنی مستأمن و حر بی بزه چقه سلر هیچ بر یسنه بر شیء قضا اولمز (و کذا لو فعل ذلك حر بیان و خر جا مستأمنین) و یسنه بر شیء قضا اولمز اگر ایکی حر بی بر برین مدیون ایلسه یا خود بر برندن غصب ایلسه لر و مستأمن اولدقلری حالده دار اسلامه کلسه لر (وان خر جا مسلمان قضی بالدين لایالغصب) و اگر ایکی حر بی ذکر اولنان افعالی ایشلدکلر نکره دار اسلامه مسلم اولدقلری حالده چقه سلر دین ایله قضا اولنور اما غصب ایله قضا اولنور (ولو اسلم الحربی بعد ما غصبه المسلم ثم خر جا یفتی بالرد دیانة) و بر مسلم بر حر بیدن غصب ایلدکلر نکره اول حر بی اسلامه کلسه اندنصره ایکیسی دخی دار اسلامه چقه سه دیانه ر دنه فتوی و بر یلور اما قضا و بر لمز (وان قتل احد المستأمنین المسلمان الآخر ثمة فعليه الدية فی ماله) و اگر دار حر بده ایکی مسلم مستأمندن بری آخری یعنی بولد اشنی قتل ایلسه دیت اول کسنه نک کندو مالندن واجب اولور کرک عمدا اولسون

كرك خطأ اولسون (والکفارة ایضا فی الخطأ) و دیت واجب اولدیغی کبی خطأ قتلده دخی کفارت واجب اولور (وان كان اسیرین فلا شیء الا الکفارة فی الخطأ) و اگر مذکور لر مستأمن اولوب اسیر اولسه لر اوزرینه برشی واجب اولمز الا قتل خطاده کفارت واجب اولور (و عندهما کالاستأمنین) امامین قتلده اسیر لر دخی مستأمن لر کیدر و عمد و خطاده دیت واجب اولور و قتل و خطاده کفارت واجب اولور (و لاشیء فی قتل المسلمة مسلماته ولم یهاجر سوی الکفارة فی الخطأ اتفاقاً) و دار حر بده مسلمان اولوب هجرت ایتمن مسلمانک خطأ قتلده کفارت دن غیر برشی بوقدر اتفاقاً و شافعی قتلده خطاده دیت عمدده قود واجب اولور ز بر اول کسنه نفس معصومه بی قتل ایلشدر

فصل فی المستأمن

بوفصل مستأمنک باقی قلان احکامی بیاننده در (لا یمكن مستأمن ان یقیم فی دارنا سنة و یقاله ان ائت سنة نضع علیک الجزية) حر بی مستأمن بزم دار مز ده سنة کامله اقامت اولمز و اکا دینلور اگر سنة کامله مقیم اولور سک سنک اوزر یکه جزیه وضع ایدهرز (فان اقام سنة صار ذمیاً و لا یمكن من العود الی داره) اگر بر سنة اقامت ایدر سه ذمی اولور بوقدر چه کندو و لا یسنه عودته تمکین و بر لمز یعنی کتمکه قدرت و بر لمز (و کذا لو قیل له ان ائت شهر او نحو ذلك فاقام او اشترى ارضاً و وضع علیه خراجها و علیه جزیه سنة من حین وضع الخراج) و اگر اول حر بی مستأمنه اگر سن بر آی اقامت ایدر سک یا خود او بچ آی اقامت ایدر سک سکا جزیه وضع ایدهرز دینسه و اول بوندنصرکه اقامت ایلسه ذمی اولور یا خود بر ارض خراجی اشترایلسه و ارضک اوزرینه خراج وضع اولنسه خراج وضع کنک و قتلدن بر سنة ک جزیه سی کندو اوزرینه واجب اولور (او نکحت المستأمنة ذمیاً) یا خود حر بیه مستأمنه بر ذمی بی نکاح ایلسه دار مز ده اقامتی التزام ایلوب زوجنه تبعیت ایله ذمی اولور (لالونکح هو ذمیة) ذمی اولمز اگر مستأمن ذمی بی نکاح ایلسه ز بر اطلاق و بروب یته بلدیته رجوع ایلک ممکندر بوقدر چه التزام ایلامش اولور (فان رجع الی داره حل دمه) اسباب مذکوره ایله ذمی اولان مستأمن اگر دارنه رجوع ایلسه قانی حلال اولور ز بر اناک رجوعی امانی ابطال ایدر (وان كان له و دیمه عند مسلم او ذمی او دین علیهما فامر او ظهر علیهم سقط دینه و صارت و دیمته فیاً) و اگر اول حر بی مستأمنک مسلم یا ننده یا خود ذمی یا ننده امانتی اولسه یا خود ایکیسک اوزرنده دینی اولسه و اول کسنه اسیر اولسه یا خود بز اهل حر به غایبه ایلوب اولدخی ایچسنده بولنوب قتل اولنسه دینی ساقط اولور و امانتی مسلمینه غنیمت اولور (وان قتل ولم یظهر علیهم اومات فیهما لورثته) و اگر قتل اولنسه و بزم عسکر یز انلره غلبه ایلسه یعنی اول کسنه غلبه سن قتل اولنسه یا خود فوت اولسه اول دین و امانت ورثه سی ایچوندر زیرا حکم امان هنوز باقیدر (فاذا جاء حر بی بامان وله زوجة هناك و ولد و مال عند مسلم او ذمی او حر بی فاسم هنا ثم ظهر علیهم فالکل فی) اگر امان ایله بر حر بی دار اسلامه کسه و دار حر بده زوجه سی اولسه و بر مسلم یا ننده یا خود ذمی یا خود حر بی یا ننده ولد و مالی اولسه و کندوسی دار اسلامده مسلمان اولسه اندنصرکه اهل حرب اوزرینه غلبه ایلسک ذکر اولنلرک چله سی غنیمتدر بولرک فی اولسنی و ولد صغیرک مسلمان اولسی یا بسنک اسلامنه تبعیت ایله اولور فچن ینده و تحت و لا یتنده اولدقده بو ایسه تباین دارین حسبیله ولایت محقق دکدر اموال دخی کذلک چله سی فی اولور (وان اسلمتة ثم جاء ثم ظهر علیهم فطفله حر مسلم او ذمی له و غیر ذلک فی) و بر حر بی دار حر بده مسلم اولوب اندنصرکه دار اسلامه کسه بعده اهل حرب اوزرینه غلبه اولنسه اول کسنه نک کو چک او غلو حر مسلمدر و مسلمان یا خود ذمیده اولان امانتی کندیتکدر اما طفل و امانتدن غیر یسی فی در (ومن اسلمتة وله هناك وارث مسلم فقتله مسلم عمدا او خطأ فلا شیء علیه الا الکفارة فی الخطأ) و بر کسنه دار حر بده مسلمان اولسه و دار اسلامده مسلم وارثی اولسه و بر مسلم عمدا یا خود خطأ اول کسنه بی قتل ایلسه قاتلک اوزرینه برشی بوقدر الا قتل خطاده کفارت وارد ز بر عصمت عدم مهاجرت ایله باطل اولوب خطاده دیت و عمدده قود واجب اولدی اما خطاده و جوب کفارت حق سبحانه و تعالیکنک (ومن قتل مؤمناً خطأ فحقه بر رقبة مؤمنة) قول شریفی دار اسلامده در دار حرب قیدی ایله مقید دکدر بو آیتک اختصاصی انجق خطایه در و خطایه اختصاص ایچون عمدده کفارت بوقدر (وان قتل مسلم

لاولى له خطأ) اكر وليسى اوليان بر مسلم خطأ قتل اولنسه (او مستامن اسلامنا) يا خود دار اسلامده مسلمان اولان مستامن خطأ قتل اولنسه (فللامام اخذ الدية من عاقلة القاتل) امام ايچون قاتلك عاقله سندن ديت اخذ ايتلك واردر زيرا اول كسنه نفس معصومه بي قتل ايتشدر (وفي العمدله ان يقتص او ياخذ الدية وليس له العقر مجانا) و قتل عمدده امام ايچون قضاص ايتلك واردر يا خود طر يق صلح ايله ديت اخذ ايدر زيرا امامك ولايت نظر يهسى واردر ولى نه رأى ايدر سه انى ايشلر حقيقه حال قضاصدن ديت بيت الماله انقدر امام ايچون مجانا عفو ايتلك يوقدر زيرا عامه نك حقيدر

باب العشر والخراج

بو باب عشر وخراج بياننده در (ارض العرب عشرية) ارض عرب عشر يه در (وهى ما بين العذيب الى اقصى حجر باليمن بمهرة الى حد الشام) و ارض عرب عزيب ماينندن ينله مهره ده اقضاء حجره و حدشامه د كيندر و عذيب بنى تميم صوتيك اسيدرمهره بر رجلك اسيدر بعضيلر بر قبيله نك اسيدر ديديلر يهنى طولاعذيب وقادسيه دن يمن ومهره دن حجر ك آخر ينه د كيندر و عرضاير ين و دهنا و رمل و عالج و مشارق شامه د كيندر بو ذكر اولنان ممالك كليسي عشر يه در زيرا نبى عليه السلام و خلفاء راشدين عرب دن خراج آلامشدر (وكذا البصرة) و بصره دن خراج عشر يه در قياس بو ايديكه خراجيه اوله زيرا قهر اققح اولمشدر و اهلى دن خراج اول اراضى اوزرينه اقرار اولمشدر و اراضى عراق دندر لكن اجاع صحابه ايله عشر يه اولمشدر (وكل ما سلم اهله او قح عنوة و قسم بين الغانمين) و هر ارضكه اهلى اسلامه كله يا خود قهر اققح اولوب بين الغانمين قسمت اولنه اولدخى عشر يه در (و ارض السواد خراجية) و ارض سواد عراق عرب خراجيه در زيرا حضرت عمر و بن العاص مصرى قح ايلد كده خراج وضع ايلدى و حضرت عمر سوادى قح ايلد كده محضر صحابه ده خراج وضع ايلدى و صحابه كز ين شام اوزرينه خراج وضعنده اجاع ايتشدر و بو كاسواد تسميه سى اغاج و اكينلى يشل اولديغى ايچوندر (وهى ما بين العذيب الى عبة حلوان ومن الثعلبية او من العلت الى عبادان) و ارض سواد عرضا عذيب ماينندن عبة حلوان و طولاعليه دن يا خود علتدن عباد انه د كيندر حلوان اسم بلددر عبادان شط البحر اوزرينه بر حصن صغيردر (وكذا كل ما قح عنوة و اقر اهله عليه او صلحو اسوا مكة) و هر مملكتكه قهر اققح اولنه و اهلى اول مملكت و ارضى اوزرينه اسكان قلته يا خود صلح اولنه مكه دن غيرى اول مقوله اراضينك جله سى خراجيه در اما اراضى مكة مكرمه عشر يه در قياس بو ايديكه مكة مكرمه دن خراجيه قح اولمشدر خراجيه اوله لكن نبى عليه و السلام ترك ايدوب خراج وضع ايتامشدر (و ارض السواد مملوكة لاهلها و يجوز بيعهم لها و تصرفهم فيها) و ارض سواد اهلى ايچون مملو كده در يعنى ملكل يدر و ساثر اموال و املاك كبي بيع و تصرفلى جا زدر (وان احبى موات يعتبر قري به عند ابى يوسف و ماؤه عند محمد) و اكر ارض موات احيا اولنسه يعنى بر ارض موات احيا اولنسه ابو يوسف قنده اكر ارض خراجيه به قريب ايسه ارض خراجى اعتبار اولنور اكر ارض عشر يه قريب ايسه ارض عشر يه اعتبار اولنور و امام محمد قنده صوتيه اعتبار اولنور اكر ماء خراجيه ايله سقى اولنور سه خراجيه اعتبار اولنور اكر ماء عشر يه ايله سقى اولنور سه عشر يه اعتبار اولنور (و الخراج نوعان خراج مقاسمة) و خراج ايكى نوعدر بر نوعى خراج مقاسمة در و خراج مقاسمة اولدر كه قحان امام بر بلده بي قهر اققح ايدوب اراضيسى اوزرينه خراج وضع ايلسه مثلا خارجك خسنى يا خود ر يعنى يا خود نصفنى تعيين ايتكدر تكريم نبى عليه السلام اهل خيبره وضع ايتشدر و بونك حكيمى عشر حكيمدر اما نصف اوزرينه زياده اولمز (فيتعلق بالخارج كالعشرية) امدى بو تقديرجه اول خراج عشر كبي خارجه تعلق ايدر ابو يوقدر واردر كه موضع خراجدن وضع اولنور حقيقته بو دى خراجدر كذا فى غاية البيان (و خراج وظيفة) و بر نوعى خراج وظيفة در كه ذمته واجب اولان شيندر تعلق ارض ايله انتفاعدن تكتندر (ولا زاد على ما وضعه عمر رضى الله تعالى عنه على السواد) و سواد عرافه حضرت عمر رضى الله تعالى عنه وضع ايلديكى شى اوزرينه زياده قيايمز (لكل جريب صالح للزرع صاع من بر او شعير و درهم) زراعتده صالح اولان هر جريب ايچوب بغدادن يا خود شعيردن بر صاع و بر درهم واردر جريب شول ارضدر كه طول و ارضى ملاك كسرى ذراعى ايله الشمس ذراع اوله و بو ذراع يدي قبضه دن زياده در

ذراع عامه نك اوزر بنه بر قبضه زياده ايش ایدی ذراع عامه ايسه التي قبضه در * و دینلديکه حسابك ذراعی التي قبضه در بوتقدیرجه یکر می درت اصبع در (لاله لا الله محمد رسول الله) عدد نجه و هر اصبع التي شعیره در و دینلديکه بوسواد عراقك جر ییدر اما سائر بلادك جریبی بلدانك متعارفنه کوره در (و لجریب الرطبة خمسة دراهم) و یونجه نك جریبی ایچون بش درهم واردر یعنی بش درهم خراج الینور (و لجریب الکریم او النخل المتصل عشرة دراهم) و باغك جریبی ایچون یاخود نخلك جریبی ایچون او یله باغ که بر بر بنه متصل اوله اون درهم خراج الینور (و لماسواه کر: عفران و بستان ما تطیق) و جریب مذکور انک ماسو ایچون زعفران و بستان کبی طاقتنه کوره در حضرت عمر بوا یکسینه بر شی وضع ایلدی اعتبار طاقتنه کوره در (و نصفی الخراج غایة الطاقه) و خارجك نصفی طاقتك غایة بدرز بر انصیف عین انصاف در (و ان لم تطق ما و ظف نقص) و موظف اولان شینه ارضك طاقتی بوغیسه نقص اولنور زیرا حضرت عمر رضی الله تعالی عنه عثمان بن حنیف و حذیفه الیمانی سواد عراقی مساحه به کوندروب انلردخی مساحه ایدوب وضع خراج ایلدکلرند، حضرت عمر بونلره خطابا (لعلمکما حملتما الارض ما لا تطیق فقلالا بل حملناها ما تطیق ولو زدنا لطاقت) دیو جواب و بر مشلدر بر بوکلام عدم طاقتنه نقصت جواز نه دالدر (و لایزادوان اطاعت عن دابی یوسف خلافا لمحمد) ابو یوسف قتنده اگر ارضك طاقتی دخی اولور سه زیاده قیلنر امام محمد ایچون خلاف واردر انک قتنده طاقت اولدقده زیاده قیلنر جائز اولور (و لاخراج ان انقطع عن ارضه الماء او غلب علیها او اصاب الزرع آفة) و خراج یوقدر یعنی خراج التمز ارضدن صوتقطع اولور سه یا خود صوتغلبه ایدر سه یاخود زرعه آفت اصابت ایدر سه (و یجب ان عطلها مالکها) و خراج واجب اولور اگر مالکی اول اراضی بی ابطال ایدر سه (و لا یتبر ان اسلم او اشتراها مسلم) و ارض خراج صاحبی اولان مسلمان اولسه یاخود اول اراضی بر مسلم اشتراکسه خراج متغیر اولنر صحابه کزین ارض خراجی اشتراکدر لردی و خراجی ادا ایلدر لردی (و لاعشر فی خارج ارض الخراج) و ارض خراجك خارجنده یعنی محصولنده عشر بوقدر محصل کلام عشر و خراج بریده جمع اولنر (و لا یتکرر خراج الوظیفه بتکرر الخراج) و تکرر خارج ایله خراج وظیفه بر سنه ده متکرر اولنر یعنی سنه ده ایکی محصول و بر مکله ایکی دفعه خراج وظیفه التمز زیرا حضرت عمر مکرر انوظیف ایلانمشد (بخلاف العشر و خراج المقاسمه) عشر و خراج مقاسمه بونک خلافتدر یعنی بونلرده خارجك تکرری ایله خراج متکرر اولور

فصل الجزیه *

وقتکه مصنف خراج ارض ذکرندن فارغ اولدی ايسه بوفصلده خراج رؤسی که جزیه درانی ذکر ایلدی زیر اجزیه تسمیه سی ذمی بی قتلدن کفایت ایلدی بی ایچوندر چن کافر جزیه قبول ایلسه قتل اندن ساقط اولور حق سبحانه و تعالی نك (فاتلو الذین لا یؤمنون بالله) قول شر یقندن (حتی یعطوا الجزیه عن یدوهم صاغرون) قول شریفنه دکن واقع اولان نظم شریف اخذ جزیه ایله قتلدن خلاصلر بنه حجتدر اگر دینلور سه کفر معصیتدر جواب و بر یلور که جزیه کفری تقر یردن بدل دکلدر انحق ترک قتل و اشتراقتدن عوضدر قصاص عوض ایله اسقاط اولنر کبیدر (الجزیه اذ اذ ا وضعت بتراض و صلح لا تغیر) جزیه چن رضو صلح ایله وضع اولنسه متغیر اولنر (وان قحمت بلدة عنوة و اقر اهلها علیها توضع علی ظاهر الغنی فی السنة ثمانية و اربعون درهما) چن بر بلده قهر افیح اولنسه و اهلی اول بلده اوزر بنه اقر اقر نلسه ظاهر غنمی اولان اهل جزیه بوزر بنه سنه ده قرق سکزر هم خراج وضع اولنور و هر ایدر درت درهم اخذ اولنور (و علی المتوسط نصفها و علی الفقیر القادر علی الکسب ربعها) و اورته حاللو کسنه نك اوزر بنه قرق سکزر درهمك نصفی وضع اولور و هر ایدر ایکی درهم اخذ اولنور و کسبه قادر اولان فقیر اوزر بنه قرق سکزر درهمك ربعی وضع اولنور که اون ایکی درهمدر و هر ایدر درهم اخذ اولنور (و توضع علی کابی و مجوسی و وثنی عجمی) و کابی و مجوسی و وثنی عجمی اوزر بنه جزیه وضع اولنور زیرا وثنی عجمینك استرقاقی جائز اولمسی وضع جزیه نك جواز نه دلیلدر (لاعر بی و لاعلی مرتد فلا یقبل منهما الا الاسلام او السیف) وثنی عری بی اوزر بنه و مرتد اوزر بنه جزیه وضع اولنر زیرا انبی علیه السلام کندوردن ظهور ایدوب و قرآن عظیم الشان کندولر نك لسانی اوزر بنه نازل اولوب و معجزه باهره سی کندولره جمله دن اظهار اولغین بونلر ک کفری سائرندن اغلظ اولغله بونلردن جزیه قبول اولنر الاسلام یاخود سیف * مرتده وضع جزیه نك عدم جوازی بودر که کندوسی اول مهتدی اولوب اسلامک محاسنه

واقف اولدقدن صکره ربی سنه کافر اولمشدر بوتقدر چه کفرده غلظتی سائرندن اغلظ اولمشدر
 (و استرق اناهما و طفلهما) وثی عریبک و مرتدک نسوان و طفلری عبد اولور زیرا ابو بکر رضی الله عنه
 خضر تلمی بنی حنیفه نیک نسوان و صبیانی اسیر ایدوب غانین بیننده قسمت و رجالدن اسلامه کلینلری قتل
 اولمشدر (ولا جزیه علی صبی و امرأه و مملوک و مکاتب و شیخ کبیر و زمن و اعمی و مقعد و فقیر لا یکتسب)
 و صبی و خاتون و مملوک و مکاتب و شیخ کبیر و کورمز و مقعد و کسبه قادر اولمیان فقیر کافر اوزرینه جزیه یوقدر
 (و راهب لا یخاطب) و ناس ایله مخاطبه ایلان راهب اوزرینه دخی جزیه یوقدر زیرا جزیه قتلدن بداند
 راهب ایسه مادامکه ناسه مخاطبه ایلیمه قتلی جائز دکلدن و امام محمد ابو حنیفه دن روایت ایدوب راهب
 اوزرینه جزیه وضع اولنور اگر عمله قادر اولورسه زیرا بوکسنه ارض خراجیه بی معطل ایدن کسنه کبیر
 (و تجب فی اول الحول و یؤخذ قسط کل شهر فیه) و جزیه سنه اولنده واجب اولوروه شهرک قسطی اول آیدن
 اخذ اولنور غنیدن درت و متوسطدن ایکی درهم و فقیردن بر درهم (و تسقط بالاسلام او الموت) و جزیه
 اسلام ایله یا خود موت ایله ساقط اولور (و تداخل بالکفر) و جزیه تداخل ایدر حولک تکرری ایله مثلا بر ذمینک
 اوزرینه ایکی حول حر و ر ایدوب جزیه سن ادا التامش اولسه امام اعظم قنده سنه اولینک جزیه سی
 ساقط اولور زیرا جزیه کفر اوزرینه عقوبه و اجبدن چکنکه عقوبات جمع اولسه تداخل ایدر (خلافا لهما)
 امامین خلاف ایدوب انلر قنده ایکی سنه نیک جزیه سی واجب اولور (بخلاف خراج الارض) خراج ارض
 جزیه نیک خلافتجه در هر سنه نیک خراجی لازم اولور (ولا یجوز احدات بیعه او کتیسه او صعومعه فی دارنا)
 و بزیم دارمزده بیعه و کتیسه و صعومعه احداتی جائز اولمز بیعه و کتیسه یهود و نصاریک معبدلر یچون
 استعمال اولنور اما غالباً بیعه نصاری یچون و کتیسه یهود یچون استعمال اولنور و صعومعه بونلر دن
 بریسی بالکن عبادات ایدجهک مقامدرو بعضیلریت ناردن دیشلر (و تعاد المنهدة من غیر نقل) و منهدم اولان
 کتیسه و بیعه و صعومعه بر آخر موضع نقل اولنمیدن اعاده اولنور (و یمیر الذمی فی زیه و مر کبه و سرجه و لایرکب
 خیلا و لایعمل بسلاح) دخی ذمی لباس و عمامه سنده و مر کبندیه و بلاکنده مسلمانلر دن تمیز اولنور و آه دخی راکب
 اولمز و سلاح دخی استعمال این (و لایظهر الکستیج) و کستیج اظهار این کستیج بارمق قالینلخی بولک یا خود قیلدن
 بر ایب در ذمی طائفه سی ثیابی اوزرینه باغلرلر زانردن غیر بر شیدر زیرا زانار سی ابریشمدن بر قوشا قدر
 (فیرکب سر جا کالاکاف) و ذمی طائفه سی اکاف کبی اگره راکب اولور اکاف ایسه بالان دیدکلری شیدر
 (و الاحق ان لایترک ان یرکب الا لضرورة و حیث یتذینزل فی المجمع) و احق اولان راکب اولمقدن منع اولنمندر
 ترک اولنما مقدر مکر که ضرورت یچون اوله بوتقدر چه مسلمانلر جمعنه او غر ادفلرنده بار کیرلرندن نازل اولورلر
 (و لایلبس ما یخص اهل العلم و الذهد و الشرف) و اهل علمه و صاحب زهده و اشرافه مخصوص اولان لباسی
 کبیرلر و کیرلر ایسه منع اولنورلر (و یمیر اناشاه فی الطریق و الحمام) و طریق و حمامه ذمینک اناسی مسلمان
 اناسندن تمیز اولنه (و یجعل علی داره علامه کیلا یستغفرله) و اووی اوزرینه بر علامت قیله که مسلمان اوی
 ظن اولنوب انک یچون استغفار اولنیمه (و لایبد اسلام) و ذمی به سلام ایله بدأ اولنیمه لکن رد اسلام لایبأ سدر
 ورد سلام ایلدکنه علیکم دیه زباده ایلیمه یعنی علیکم السلام دیمه اکر رد سلامده (السلام علی من اتبع الهدی)
 دیمه جائزدر (و یضیق علیه الطریق) دخی ذمی اوزرینه طریق تضییق اولنه مثلا چن مسلمان ایله ذمی
 بر لرلرینه ملاقی اولسه ذمی به اهانه تضییق ایلمه امام ذمی ابتدا سلام و یروب مسلماننه تعظیم ایلمه تضییق اولنیمه
 (و یؤدی الجزیه قائماً و الاخذ قاعدا) و ذمی جزیه بی قائماً اولدیغی حالده ادا ایلمه و آخذ قاعدا اولدیغی حالده
 ادا ایلمه (و یؤخذ بتلبیه و یهز و یقال له ادی الجزیه یا ذمی و یاعدو الله) و ذمی بقاسندن اخذ اولنوب تحریک
 اولنور و اکا یا ذمی و یاعدو الله جزیه بی ادا ایلمه دینلور (و لاینتقض عهده بالاباء عن الجزیه) و ذمینک عهدی
 جزیه بدن بابایله نقض اولنمز زیرا امتناع قتل ذمی التزام جزیه به ایله در یوخسه ادا ایلمه دکلدن التزام ایسه امتناع
 جزیه ایله ساقط اولمز جائزدر که امتناع ایله مراد تأخیر اوله (او بزناه بمسئله او قتله مسلماً اوسب النبی
 صلی الله تعالی علیه وسلم) یا خود ذمینک مسلمه بی زنا ایله یا خود بر مسلمی قتل ایله یا خود حاشا نبی علیه السلامه
 سب ایله عهدی نقض اولنمز (بل بالحاق بدار الحرب و الغلبة علی موضع لمحاربتنا) بلکه عهدی نقض اولنور

دار حربه حقوق ایله یا خود بزم محار به من ایچون بر موضعه غلبه ایله عهدی نقض اولنور (و بصیر کالمرتد) و اول ذمی مرتد کبی اولور * ناقص عهد اولان ذمی مالنی دار حربه کتورسه اول مسلمانره فی ذر یعنی غنیمتدر مال مرتد دخی بویله در ذمی دار مزده ترک ایلدیکی مالک حکمی مرتدک ترک ایلدیکی مالک حکمی کبی میدر بوخسه دکبدر تبع اولنان کتبده محلی کوره مدک دیو فر اند صاحبی نقل المشر حد داننده تبع اولنه جق محلد (لکن لو اسره لایحجر علی الاسلام بل یسترق والمرد یقتل) لکن ناقص عهد اولان ذمی اسیر اولنسه اسلام اوزرینه جبر اولمز بلکه استرقاق اولنور و مرتد ایسه قتل اولنور و ذمی ابتداء اسلامی التزام المدی جزیه بی التزام ایلدی استرقاق یا خود ذمته دعوتی لابسدر امام تدبونک خلا فیدر اندن نهرق ونه جزیه قبول اولنور بلکه مصر اولورسه قتل اولنور (ویؤخذ من بنی تغلب رجالهم ونساءهم ضعف الزکاة) و بنی تغلب قبیله سنک رجال ونسائندن ضعف زکاة اخذ اولنور یعنی ایکی قات زکاة اخذ اولنور زیرا حضرت عمر رضی الله تعالی عنه زکاة تلر سنک ضعفی اوزرینه مصالحه المشر (لامن صبیانهم) صبیانلرندن زکاة یوقدر (ویؤخذ من موالیهم الجزیه و الخراج کوالی قریش) و بنی تغلبک موالیسندن یعنی عتقاسندن جزیه و خراج اخذ اولنور قریشک عتقاسندن ندیغی کبی (و یصرف الخراج و الجزیه و ما اخذ من بنی تغلب اومن ارض اجلی اهلها عنها او اهداه اهل الحرب او اخذ منهم بلا قتال) و خراج و جزیه و بنی تغلبدن اخذ اولنان شیء و برارضکه اهلی اجلا یعنی اخرج اولنه اول ارضدن التان شیء و اهل حربک هدیه ایلدیکی شیء و اهل حربدن بلا قتال التان شیء صرف اولنور (فی مصالح المسلمین کسد الثغور و بناء القناطر و الجسور) سد نفوز و بناء قناطر و بناء جسور کبی مصالح مسلمینه صرف اولنور قنطره ایله جسر مایبندنه فرق بودر که قنطره کبرج و طاش ایله کبر بناء اولناندر جسر خشیدن بنا اولناندر (و کفایة العلماء و المدرسین و المقنین و القضاة و العمال و المقاتلة و ذرار یهم) دخی علمانک یعنی مفسرین و محدثینک و مدرسینک و مقننارک و قضاة و عمالک و مقاتله یعنی عسکرینک کفایتلرینه و ذریتلرینک کفایتلرینه صرف اولنور و ذرار یهم ده اولان ضمیر مقاتله به راجعدر و کافی و هدایه نک و مجمع البحرین و شرح مختار و اختیارک کلامنک مفهومی انجق مقاتله به راجع اولسنی مشعردر (ومن مات فی نصف السنة حرم من العطايا) و مذکور بندن بری نصف سنه ده فوت ایله عطایادن غزاة ایچون تخصیص اولنان شیدن محروم اولور زیرا بوعطا بر نوع صلّه در قبل القبض مالک اولمز و موت ایله ساقط اولور و صاحب عنایه دیمشدر که آخر سنه ده دخی فوت اولسدور نه سنه و برلمز زیرا صلّه در قبضدن غیری ایله مالک اولمز

باب المرتد

بو باب مرتدک احکامی بیاننده در (من ارتد و العیاذ بالله یرض علیه الاسلام) عیاذا بالله تعالی برکنسه مرتد اولسه انک اوزرینه اسلام عرض اولنور عرض اسلام استجابادریوخسه و اجباد کلدرزیرا قدما کندویه دعوت بالغ اولمش و محسنات اسلامی کورمش ایدی (و تکشف شبهته ان کانت) و اگر شبهه سی و ارایسه کشف اولنور (فان استمهل حبس ثلاثة ايام فان تاب و الا قتل) اگر مرتد مهل طلب ایدر سه اوچ کون حبس اولنور اوچ کونده اگر نائب اولورسه فیها و الا قتل اولنور و ناطقیدن نقل اولندیکه اگر مرتد نائب اولوب اسلامه کلد کد نصکره تکرار کفره عودت ایدر سه حتی اوچ دفعه به د کین مرتد اولسه مهل طلب ایلدیکجه مهل و بریلور اما در دنجیده مهل و برلمز همان اخذ اولندیغی کبی اسلامه کلورسه فیها و الا قتل اولنور و بعضیلر قنده مادامکه اخذ اولند فجه اسلامه کله قتل اولمز مگر که اسلامدن ابا ایله و جمیع اصحاب مرتدک قولی بودر که مرتددن ایدی تو به طنپ اولنور اما حضرت علی و ابن عمر دن روایت اولندیکه اوچ دفعه دنصکره تو به سی قبول اولمز تیجه سی استهنزا اولمش اولور و ابو یوسفدن بر روایتده ارتداد مرتد اولسه اسلام عرض اولنمدین قتل اولنور زیرا ارتدادک تکرارنده استخفاف دین لازم کلور (و توبته بالتبری عن کل دین سوی الاسلام او عا انتقل الیه) و مرتدک توبه سی اسلامدن غیری جمیع دیندن بری اولمسيله در یا خود انتقال ایلدیکی دیندن بری اولمسيله در مثلا (اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا عبده و رسوله) دیوب شهادتدن صکره اسلامدن غیری جمیع دیندن بری اولدم دیه یا خود یهود ایسه یهود دیندن بری اولدم

دبه یا خود نصاری ایسه نصر آیتدن بری اولدم دید (وقته قبل العرض ترک ندب بلا ضمان فیه) و عرض اولنمزدن
 مقدم مرتدی قتل ایلمک فعل مستحی ترک ایلمکدر اول قتلده ضمان یوقدر زیرا مرتد کدی مباحدر
 و کندو به دعوت بالغ اولدقدن صکره اسلام عرض ایلمک واجب دکلددر شرح طحا و یده مسطوردر که
 برکنسته مرتدی امامک اذ نسز قتل ایسه تأدیب اولنور (ویزول ملکه عن ماله موقوفان اسم عات)
 و مرتدک ملکی ردت سیبیه کندو مالندن موقوفان اولورا کر اسلامه کلورسه مالی بنده ملکته عودت ایدر
 ابوحنیفه قتنده (وان مات او قتل اولحق بدار الحرب و حکم به) و اگر مرتدا فوت اولسه یا خود قتل اولنسه
 یا خود دار حر به لاحق اولسه و لحوقند حکم اولنسه (حتی عتی مدبره و امهات اولاده و حلت دیونه)
 مدبرلری و ام ولدلری معتق اولور و دیون مؤجله سی فی الحال اولور یعنی محله اولورز بر دار حر به لاحق موت
 کبیدر (و کسب اسلامه لوارنه المسلم) و حال اسلامده اولان کسی مسلم اولان وارثی ایچوندر (و کسب رده فی)
 و حال رده اولان کسی فی در یعنی غنیمتدر بوقول ابوحنیفه قتنده در شافعی قتنده ایکیسی دخی فی در زیرا
 مرتد کافر فوت اولمشدر مسلم ایسه کافر وارث اولمز بو تقدیرجه ایکی حالده دخی فی در (و یقزی دین اسلامه
 من کسب اسلامه) و اسلامده ایکن اولان دینی اسلامده اولان کسبندن قضا اولنور (و بوقف یعه و شراؤه
 و اجارته و هبته و رهنه و عتقه و تدبیره و کتابته و وصیته فان اسم صحت و ان مات او قتل او حکم بلحاظه بطلت)
 و مرتدک بیع و شراسی و اجاره و هبته سی و رهن و عتی و تدبیر و کتابت و وصیتی موقوف اولور اگر اسلامه
 کلورسه بو تصرفات صحیح اولور و اگر فوت اولوب یا خود قتل اولنوب یا خود دار حر به لاحق فی ایله حکم اولنورسه
 بو تصرفات باطل اولور (وقالا یزول ملکه عن ماله و تقضی دیونه مطلقا من کلاکسیه) و امامین دیدیلر که
 مرتدک مالندن ملکی زائل اولمز و دینی مطلقا قضا اولنور حال اسلامده و حال رده اولان کسبندن (و کلاهما
 لوارنه المسلم) ایکی حالده اولان کسی دخی مسلم اولان وارثی ایچوندر (و محمد اعتبار کونه و ارثا عند اللحق
 و ابو یوسف عند الحکم به و تصح تصرفاته) و امام محمد مسلم مرتده وارث اولمسی دار حر به لاحق اولدیغندن
 اعتبار ایدر ابو یوسف دار حر به لاحق حکم اولدقدن اعتبار ایدر بووقته کلجه دکن مرتدک تصرفاتی صحیح
 اولور (و لاتوقف غیر المفاوضه) و شرکت مفاوضه دن غیر بسی موقوف اولمز انجیق شرکت مفاوضه موقوف
 اولور زیرا شرکت مفاوضه دینده و مالده و تصرفده و بجمده مساوات اقتضا ایدر مرتده ایسه دین یوقدر
 بالاتفاق موقوفدر اسلامه کلورسه صحیح اولور و الا باطل اولور (لکن کتصرف الصحیح عند ابی یوسف
 و کتصرف المریض عند محمد) لکن مرتدک ته سر فی ابو یوسف قتنده صحیح تصرف فی کبیدر حتی تصرفاتی جمیع
 مالندن اعتبار اولنور و امام محمد قتنده مریضک تصرف فی کبیدر (و یصح اتفاقا استیلا ده و طلاقه و بیطل نکاحه
 و ذبیحته) و اتفاقا مرتدک استیلا و طلاق صحیح اولور و نکاح و ذبیحه سی باطل اولور (و توقف مفاوضته)
 و شرکت مفاوضه سی موقوف اولور بوقول مصنفک و لاتوقف غیر المفاوضه قولندن فهم اولمش ایدی
 ثابا ذکرندن مراد نه ایدیکی معلوم اولمادی (و ترنه امر انه المسئله اذ مات او قتل وهی فی العده و ازعاد مسیما
 بعد الحکم بلحاظه اخذ ما وجده باقی فی ید و ارته) و مرتدک مسیله اولان خاتونی وارث اولور فچن مرتد
 فوت اولسه یا خود قتل اولنسه حالبو که خاتون هدنده اولسه بو تقدیرجه مرتد فار اولمش اولور اگر وقت
 رنده صحیح ایسه ده زیرا ردت هلاکه سیدر مرض کبی و اگر دار حر به لاحق حکمند صکره مسلما عودت
 ایسه و ارثک یدنده باقی قیلان اشیادن بولند یعنی اخذ ایدر (و لایتنقض عتی مدبره و ام ولده و ان عاد قبله
 فکانه لم یرتد) و مدبرینک و ام ولدینک عتی نقض اولمز زیرا بو ایکی سنک عتیقک صحته قضاء قاضی دلیل
 صحیحدر بوزلمز اگر دار اسلامه قاضینک قضا سندن اول عودت ایدرسه کانه مرتدا اولماش کبیدر اول وقت
 عتقلری نقض اولور (و المرتد لا تقتل بل محبس حتی تتوب و تضرب کل یوم) و مرتده اولان خاتون قتل اولنمزدن
 بلکه توبه اید مجه حبس اولنور و هر کون ضرب اولنور صاحب کافی دیمشدر که حسن رحه الله ابوحنیفه دن
 روایت ایدوب هر کون زندانن اخرج اولنوب اتوز طقوز دکنک ضرب اولنه (والامه یجبرها مولاها)
 و جاریه مرتدی مولی سی اسلامه جبر ایلر (و یفد جمیع تصرفها فی مالها) و مرتده اولان خاتونک مالنده
 جمیع تصرفاتی نافذ اولور (و جمیع کسبها لوارثها المسلم اذ مات) و مرتده اولان خاتونک کر لخال اسلامه

و اگر کس حال رفته جمع کسی فوت اولد قدیمه مسلم اولان وارثی ایچوندر (و برتها زوجها ان ارتدت مر یضه)
 و مر یضه ایکن مرته اولان خاتونه زوجی وارث اولور (لا ان ارتدت صحیحه) صحیحه ایکن مرته اولسه
 زوجی وارث اولمز (و قاتلها یعن فقط) و مرته اولان خاتونک قاتلی انحق تعزیر اولور اوزرینه برشی*
 لازم کلز زیر اول کسسه نبی علیه السلامک (من بدل دینه فاقتلوه) قول شریفک اطلاقه اعتماد ایلمکله
 قتل ایلمشدر اول اجلدن اوزرینه برشی* لازم کلز انحق تأدیب و تعزیر اولنور (و سایر احکامها کارجل)
 و مرته اولان خاتونک سایر احکامی مرته اولان رجلاک احکامی کبیدر (فان ولدت امته فادعا، ثبت نسبه
 و امومیتها و الولد حر برته مطلقا ان کانت مسلمة) اگر مرتهک جاریه سی برولد کتورسه و مرته اول ولدی
 دعوی ایلسه ولدک نسبی اول مرته دن ثابت اولور و جاریه انک ام ولدی اولور و ولد حر اولور مطلقا وارث اولور
 کرک ایسه ارتداد ایله ولادت مابینی التی آیدن اقل اولسون کرک اکثر اولسون بر ابردر اگر جاریه مسلمه اولورسه
 زیر اولد بو یندن مسلم اولنه تا بعددرو مسلم ایسه مرته وارث اولور (و کذا ان کانت نصرانیة) و ینه ولد حر
 مسلمدر وارث اولور اگر جاریه نصرانیه دخی اولورسه (الا ان ولدتها لاکثر من نصف حول منذ ارتد)
 مگر که جاریه مرتهک ارتداددن نصف حولدن اکثرده ولد کتورمش اوله اول زمان وارث اولمز مثلا
 آلتی آیدن اقلده ولد کتوسه علوق حال اسلامده واقع اولوب ولد اسلامه تابع اولمش اولور و مرته دن
 ارث الور و اگر التی آیدن اکثرده واقع اولورسه علوق حال ارتدادده واقع اولوب ولد دخی مرته اولوب
 اول تقدیرجه مرته دن ارث آلمز (و ان لحق بماله فظهر علیه فهو فی) و اگر مرته مالی ایله دار حر به لاحق اولسه
 و اول حال اوزرینه غلبه اولسه اول مال غنیمتدر (و ان لحق ثم رجع فذهب به فظهر علیه فهو لو ارثه
 قبل القسمة) و اگر مرته مالسز دار حر به داخل اولسه اندن صکره دار اسلامه رجوع ایلسه یا خود مالی
 دار حر به کتورسه بعده مرته اوزرینه غلبه اولسه اول مال قبل القسمة وارثی ایچوندر زیر امرته ابتدا
 دار حر به داخل اولوب لاحق وقتنه حکم قاضی لاحق اولد قدیمه دار اسلامه اولان مالی ورثه سته انتقال ایلوب
 ورثه اول ماله مالک اولور لر صکره مالی آلوب دار حر به کتور دیکنه اعتبار بوقدر قبل القسمة مجانا آلور لر
 (و ان لحق فقط بیعده لابنه فکاتبه الابن فبیع المرته مسلمة قبل الکتابه و الولاية) و اگر مرته دار حر به
 لاحق اولسه و عخلو ایچون قضا اولنسه یعنی قاضی عیدنی اوغلتنه حکم ایلسه و اوغلو اول عبدی
 مکاتب ایلسه و مرته اولان بیایسی مسلم اولدیغی حالده دار اسلامه کلسه بدل کاتب و ولا باباسی ایچوندر
 (و من قتل مرته خطأ فقتل علی رده) و برکسسه بی مرته خطا قتل ایلسه اول مرته ردقی اوزرینه قتل اونور
 (اولحق فدیته فی کسب اسلامه) یا خود خطا قتل ایلد کدن صکره دار حر به لاحق اولسه مقتولک دیتی
 اسلامده اولان کسبند ندر ابوحنیفه قتمده (و قال فی کسبه مطلقا) و امامین دیدیلر که مطلقا اسلام ورده
 اولان کسبند ندر (و من قطعت یده عمدا فارتد و العیاذ بالله تعالی و مات منه اولحق ثم جاء مسلما و مات منه
 فنصف دینه منه لورثته فی مال القاطع) و برکسندک الی عمدا قطع اولنسه بعد القطع عیاذ بالله تعالی مرته اولسه
 اول قطعدن حالت رده فوت اولسه یا خود دار حر به لاحق اولسه بعده مسلم اولدیغی حالده دار اسلامه
 کلسه و اول قطعدن فوت اولسه قطع ایدن کسسه نک مالندن نصف دیتی ورثه ایچوندر (و ان اسلم بدون لحاق
 مات فتمام الدیة و عند محمد نصفها) و اگر مرته اولان مقطوع ایلد دار حر به لاحق اولدین مسلمان اولسه
 و اول قطعدن فوت اولسه ابوحنیفه و ابو یوسف قتمده تمام دیتدر و امام محمد قتمده نصف دیتدر (مکاتب ارتد
 فالحق فاخذ بماله و قتل فبدل الکتابه لمولاه و الباقی لورثته) بر مکاتب مرته اولوب دار حر به لاحق اولسه
 و بعده مالیه اخذ اونوب قتل اولنسه کندو مالندن بدل کاتب مولی سی ایچوندر باقیسی ورثه سی ایچوندر
 (زوجان ارتد اقلما فولدت المرأه ثم ولد للولد فظهر علیهم فالولد ان فی) اروعورت مرته اولوب دار حر به
 لاحق اولسدلر * امدی خاتون دار حر بده برولد کتورسه اندن صکره اول ولدنک دخی اوغلو اولسه
 بعده انلرک اوزرینه غلبه اولنسه ولدک ایکیسی دخی فی در یعنی غنیمتدر هدایه ده دخی بویلمه در اما ولد
 اولک فی اولسی اناسنک مرته اولمسیدر زیر امرته اولان خاتون استرقاق اولنور ولدی دخی استرقاقده
 اکا تا بعدر اما ولدنا ینک فی اولسی کافر اصلیدر مرته دکلدنر و استرقاقده شبهه ارتداد دخی بوقدر

(و یحیی الولد علی الاسلام لاولده) ولد اول اسلام اوزرینه جبر اولنور زیرا اولاد دینده بابایه تابعدر امدی بابایی جبر اولندیغی کبی اوغلودخی اسلام اوزرینه جبر اولنور امولدک ولدی جبر اولمز (و اسلام الصبی العاقل صحیح) وصبی عاقلک اسلامی صحیحدر (وکذا ارتداده) ارتدادی دخی صحیحدر نکاح باطل اولوب میراندن محروم اولور ابوحنیفه و امام محمد قنده (خلایف لابی یوسف) ابو یوسف ایچون خلاف واردانک قنده ارتدادی صحیح دکلدز زفر و شافعی دیشلردر که صینک اسلامی و ارتدادی صحیح دکلدز زیرا صبی عاقل اسلامده ابوینه تابعدر و اسلامی طریق تبعیت ایله صحیحدر یوخسه طریق اصالت ایله دکلدز و تبعیت دلیل یجزدر اصالت دلیل قدرتدر و قدرت ایله عجز بینده خود تنافی و ادر واحد تنافیکه تبعیت ایله اولان اسلامدر اول ایسه بالاجماع موجوددر بوتقدیرجه ضروره آخرمنتفی اولور * بزم ایچون دلیل بودر که علی کرم الله وجهه صبی ایکن اسلامه کلدی ونبی علیه السلام اسلامک صحته حکم ایلدی (و یحیی علی الاسلام ولا یقتل ان ابی) وصبی مرتد اسلام اوزرینه جبر اولنور اکبر ابا ایدر سه قتل اولمز زیرا قتل عقوبتدر صبی ایسه عقوبته اهل دکلدز

باب احکام البغاة

بو باب بغانک احکامی بیاننده در و بغاة باغینک جمعیدر قضاة قاضینک جمعی اولدیغی کبی (اذا خرج قوم مسلمون عن طاعة الامام و تغلبوا علی بلد) چن مسلمانلردن بر قوم امامک طاعتدن خروج ایلسه و بر شهر اوزرینه غلبه ایلسه (دعاهم الی العود و کشف شبهتهم) امام انلری طاعته دعوت ایلیه و شبهه لری کشف اولنه زیرا علی کرم الله وجهه اهل حرورایه قتال دن اول عبد الله بن عباسی کوندروب مخصوصه و محاجه ایدوب نیجه قوم رجوع ایشلردر (و بدأهم بالقتال لو تخیروا مجتمعین) امام و امام ایله معا اولنلر قتاله ابتداء باشلر لطائفه بغاة اگر مجتمعین اولدقلری حالده بر مکان اتخاذا ایدر لسه (وقیل لاملم بدوا) و دینلدیکه امام و امام ایله معا اولنلر بدأ ایشلر لری مادامکه بغاة بدأ ایلیه لرو بو قول قدورینک روایت ایدر روایت اولی خواهر زاده نک مختار بدر اما قتالک جواز نه دلیل حق سبحانه و تعالینک (فان بغت احدهما علی الاخری فقاتلوا الی تبیی حتی تقی الی امر الله) قول شریفدر (فان کان لهم فئة اجهن علی جریحهم و اتبع مولیهم و الا فلا) اگر بغاة ایچون فئه اوله حق اولور سه * بو محله فئه دن مراد جماعتدر که بحر و حاری مغلوبلری اول قنده التجا ایلسلر اگر بویله اولور سه جریحلری اوزرینه قتله سرعت اولنه یعنی بحر و حاری قتل ایدوب فرار ایدنلری تعقیب ایلدیر و اگر فئه لری یوغیسه جریحلری قتل ایلیه لر و فرار ایدنلری تعقیب ایلیه لر زیرا قتالینک جوازی خوف ایچون ایدی فئه اولیحق خوف یوقدر بوتقدیرجه قتل اولمز زیرا مسلمانلردر (ولاتسبی ذریتهم فلا یقسم مالهم بل یحبس حتی یتوبوا فیرد علیهم) و ذریتلری سبی اولمز و ماللری دخی تقسیم اولمز بلکه توبه ایدنجه ماللری حبس اولنور و بعد التوبه ماللری کندولره رد اولنور (و جاز استعمال سلاحهم و خیلهم عند الحاجة) و محتاج اولندقلده بغانک سلاح و آتلیرینی استعمال جائزدر زیرا علی کرم الله وجهه بصره ده سلاحی قسمت ایلدی حاجت ایچون یوخسه تملیک ایچون دکل و حاجت اولدقلده امام عادلک مانندن بوفعلی ایشلک واردر مال باغیدن خود بطریق اولی در (وان قتل باغ مثله فظهر علیهم لایجب شی) و اگر باغی کندومثلی بر باغی بی قتل ایلسه بعده انلرک اوزرینه غالب اولسق قاتلک اوزرینه برشی یعنی قصاص و دیت واجب اولمز زیرا امامک انلر اوزرینه ولایتی یوقدر (وان غلبوا علی مصر فقتل بعض اهله آخر منه عمد قتل به اذا ظهر علی مصر) و اگر بغاة طائفه سی بر شهر اوزرینه غلبه ایلسلر و اول شهر اهلنک بعضیسی ینه اهالی شهر دن آخری عمد قتل ایلسه مقتولک مقابله سنده قاتل اولان کسنده قصاصا قتل اولنور چن مصره غالب اولنسه یعنی بغاة انلر دن آنسه (وان قتل عادل مورثه الباغی برته) و اگر بر عادل باغی اولان مورثی قتل ایلسه اول باغی به وارث اولور (ولو بالعکس لایرته الباغی الا ان ادعی انه کان علی الحق) و اگر قتل عکس اولسه مثلا باغی عادل مورثی قتل ایلسه وارث اولمز ابوحنیفه و امام محمد قنده مکر که کندوسی حق اوزرینه اولدیغی ادعا ایلسه اول زمان وارث اولور (وعند ابی یوسف لایرته مطلقا) و ابو یوسف قنده مطلقا وارث اولمز کر کسه حق اوزرینه اولدیغی ادعا ایلسون کرک باطل اولدیغی ادعا ایلسون (و کره بیع السلاح عن علم

انه من اهل الفتنة) اهل فتنه دن اولديغى معلوم اولان كسنده سلاحك بيعى مكر وه اولدى زيرا بويى عده معصيته اعانت بولنور (وان لم يعلم فلا) واكر اهل فتنه دن اولديغى معلوم دكل ايسه مكر وه دكلدر

✽ كتاب اللقيط ✽

لقيط لغته يردن بر شي قالديرمغه ديرلر وشرعه نسي معلوم اوليوب فقر دن ياخود نهمت زانن خوف اولنغه مسجد باجام قپوسنه يبول اوزرينه بر اقبيلن اوغلاننه ديرلر (التقاطه مندوب وان خيف هلاكه فواجب) لقيطى التقاط يعنى اخذ اهلك مندوبدر اكر هلاكي خوف اولنور سهه التقاطى واجددر (وهو حر الا ان ثبت رقه بحجة) ولقيط حر در زيرا بني آدمه اصل اولان حر يتدر كه آدم وحوادندر انرا ايسه حر در رقيت ايسه كفر عارضه سبيله در دار اسلامه ساكن اولان غالبا حر در امدى بوييله حكم غايبه در اول تقدير ججه لقيط حر در مكر كه رقبتي حجت ايله ثابت اوله (ونفقته في بيت المال) ونفقته سي بيت المالدندر وعمره على رضى الله عنهما دن مروى اولان بودر (وكذا جنائته وارثه له) وجنائتي دخي بيت المالدندر ووارثي بيت المالددر (وان انفق عليه الملتقط فهو متبرع) واكر ملتقط يعنى لقيطى اخذ ايدن كسنه لقيط اوزرينه انفاق ايلسه اول كسنه نك انفاق ايلديكي شي متبرعدر زير اعدم ولايتي اولديغى اجلدن اوزرينه دين اولمز (الا ان يأذن الحاكم بشرط الرجوع او يصدقه اللقيط اذا بلغ) مكر كه انفاق ايلدكده رجوع شرطيله حاكم اذن ويره اول تقدير ججه اوزرينه دين اولور قاضينك ولايت عامه سي اولديغى اجلدن ياخود لقيط بالغ اولدقده ملتقطك رجوع شرطيله انفاق ايلديكي تصديق ايليه (ولا يأخذ من ملتقطه) ولقيط ملتقطدن اخذ اولمز زيرا نك حتى ابتداء الترام ايلكله ججه دن احقدر (وان ادعا واحد ثبت نسبه منه ولو عبدا وهو حر) وبركسنه اول لقيطى اوغبلدر ديوا دعا ايلسه اول كسنه دن نسي ثابت اولور اكر مدعى عبد دخي اولور سه ينه نسب ثابت اولور ولقيط حر در (او ذميا وهو لقيط مسلم ان لم يكن في مفرهم وذمي ان كان فيهم) ياخود ذمي مدعى اولور سه نسي ثابت اولور لكن لقيط مسلمدر ذمير مقرنده بولنمدى ايسه وذميدر اكر مقر ذميانده بولنور سه (وان ادعا اثان معاينت منها) واكر لقيطى ايكي كسنه بزم اوغليز در ديوا دعا ايلسه لرا ايكي سندن دخي نسي ثابت اولور زير اسبب كه دعوتدر برابر اولوب بر طرفدن مرجع اولماغله (وان وصف احدهما علامة فيه اوسبق فهو اولي) واكر مدعينك بري لقيطده بر علامت وصف ايلسه اول وصفده اصابت ايلسه ياخود دعوتده آخرى سبق ايلسه اول كسنه لقيطى اخذده اولي در (والحر والمسلم اولي من العبد والذمي) وحر ومسلم عبد وذميدن اولي در مثلا بر لقيطده حر ايله عبد ادعا ايلسه ايكي سي دخي يينه اقامت ايلسه وبرنده مرجع اولسه حر مسلم اخذده اولي در و بر مسلم ايله بر ذمي ادعا ايلسه وماينلر نده بر مرجع اولسه مسلم لقيطى اخذده اولي در (وان شد عليه مال اوعلى دابة هو عليها فهو له يتفق منه عليه بامر قاض) واكر لقيطك اوزرنده مال شد اولنسه ياخود دابه اوزرنده شد اولنوب لقيط دابه نك اوزرنده اولسه ✽ امدى اول مال لقيط ايچوندر وملتقط لقيط اوزرينه امر قاضى ايله اول مالدن انفاق ايدر زير مال ضايعدر قاضى ايچون ايسه صرفه ولايت واردر (وقيل بدونه ايضا) ودينلديكه قاضينك امر نسر دخي انفاق ايدر امرى ايله انفاق ايلديكي كسي (وله شراء مالا بدله منه من طعام وكسوة) وملتقط ايچون مال مشدوددن لقيطه طعام وكسوه دن لازم اولان شي اشتراك واردر (وقبض هبته وتسليمه في حرفة) وملتقط ايچون لقيطه اولان هبه بي قبض ايلك ولقيطى صنعتيه ويرمك واردر (لا تزوجه ولا تصرفه في ناله غير ما ذكر) ملتقط ايچون لقيطى تزويج ايلك و ذكر اولنان شيندن غيرى ايچون مانده تصرف ايلك يوقدر (ولا اجاره في الاصح) وملتقطه لقيطى اجاره به ويرمك يوقدر اصح مرواينده بوقول جامع الصغير ورايتيدر ملتقط اتلاف منافع لقيطه مالك دكلدر ✽ امدى بوقدر ججه عمد شبيه اولدى زير اعم صغيرى اجاره به ويرمك جائز دكلدر (وقيل له اجارته) ودينلديكه ملتقط ايچون لقيطى اجاره به ويرمك واردر زير اعمه شهيدهر وام صغيرى بلاعوض استخدامه مالكدر بوقدر ججه اجاره به ويرمك جائزدر

✽ كتاب اللقطه ✽

بو كتاب لقطه نك احكامى بيانده در لقطه لقيطه معنا سندر لكن لقيط آدميدن غير يده استعمال اولنمدى

و اصطلاح فقهاءه لقطه ارضه بولنان ماله دبر لر که صاحبی معلوم اولمیه (هی امانه ان اشهد انه اخذها لیردها علی صاحبها والاضمن والقول للمالك ان انکر اخذه للرد) لقطه امانتدر ا کر ملتقط صاحبیه رد ایچون اخذ ایلدیکنی اشهاد ایلدی ایسه ا کر اشهاد ایلدی ایسه ضامن اولور ا کر النده هلاک اولدیسه قول مالک کدر ا کر مالک ملتقطک ردی ایچون اخذنی انکار ایدر سه زیر ا غیر ینک مالی اخذ ایلدیکنه اقر اربیب ضامنرد ایچون الدم دیدیکی مشکو کدر اعتبار اولمز (وعند ابی یوسف للملتقط) و ابو یوسف قنده قول ملتقط ایچون در ظاهر حال شهادت ایدر که انک اخذنی حسبة لله در یو خسه معصیت دکلدرد (و یکی فی الاشهاد قوله من ۴۴ متموه ینشد لقطه فدلوه علی) و ملتقط بر قاچ آمده خطاب ایدوب شول کسنه که لقطه طلب ایدر آنی اشتدیکر کرده بنم اوزر یه دلالت ایلدیز دیدیکی قولی کفایت ایدر لقطه کرک بر اولسون کرک اکثر اولسون زیرا لقطه اسم جنسدر قلیل و کثیره متناول اولور (و يعرفها فی مکان اخذها و فی الجماع مدة یغلب علی ظنه عدم طلب صاحبها بعدها هو الصحیح) و ملتقط لقطه یی اخذ ایلدیکی مکانه دخی جماع ناسده بر مدت تعریف ایلیه که ملتقطک ظنه علی اوله که بوندن صکره صاحبی لقطه یی طلب ایلیه صحیح اولان دخی بودر (وقیل ارکانت عشره در ا هم فا کثر فحولوا و ان کانت اقل فایما) و دیندیکه ا کر لقطه اون در هم اولور سه یاخود دخی زیاده اولور سه بر سه تعریف اولنه و اکر لقطه قلیل اولور سه بر قاچ ایام تعریف ایلیه (وما لایبقی یعرف الی ان یخاف فساده ثم یتصدق بها ان شاء) و شول شیکه باقی اولمیه اکل ایچون حاضر اولان طعام و بعض میوه کبی فسادی خوف اولنان و قته دکن تعریف اولنور اندن صکره دیلر سه اول لقطه یی تصدق ایدر و اما امام شافعی قنده لقطه بیع اولنوب اقیه سی بر سه حفظ اولنور (فان جاء بها بعده اجازة ان شاء و آجره له) ا کر لقطه نک صاحبی مدت مدیده دن صکره کسه دیلر سه تصدقه اجازت و برر ثوابی صاحبی ایچوندر (او ضمن الملتقط او الفقیر او هالکة) دیلر سه ملتقطه یاخود فقیره تضمین ایتدیرر ا کر لقطه هلاک اولمش ایسه (و ایها ضمن لایرجع علی الآخر) و ملتقط و فقیر دن هر قنعیسنه تضمین ایتدیرر سه ضامن اولان آخر اوزر ینه رجوع ایدمز مثلا ملتقط ضامن اولسه تصدق ایلدیکم آخرک مالی ایدی دیو فقیر دن المنه قادر دکلدرد ا کر فقیر ضامن اولسه ملتقطه سن ضامن ایلدک آخر کسنه المشدر دیو رجوعه قادر دکلدرد (و یاخذها منه ان باقیه) و مالک لقطه یی فقیر دن اخذ ایدر ا کر عینی باقی ایسه (ولقطه الحلی و الحرم سواء) و حلاک و حریمک لقطه سی برابردر (و یجوز التقاط البهیمه) و بهیمه نک یعنی دوه و او کوز و قیون و سایر حیوانک التقاطی جائز اولور بونلر مالدر ضایع اولسی توهم اولنور اخذ ایلسی مسجدر امام مالک و شافعی قنده ترکی افضلدر (وهو متبرع فی انفاقه علیها بلا اذن حاکم) و ملتقط حاکم اذنسر لقطه یی انفاقده متبرعدر ملتقطک لقطه اوزر ینه ولایتی اولمدیغی ایچون (و ان باذنه بشرط الرجوع فذین علی ربها) و ا کر قاضینک اذنی ایلیه رجوع شرطیه انفاق ایدر سه اول نفقه لقطه نک صاحبی اوزر ینه دیندر (له ان یحبسها عنه حتی یأخذها) ملتقط ایچون انفاق ایلدیکی شیء النجه لقطه یی صاحبیه و یرمیوب حبس ایلک واردر زیرا لقطه معنی هلاک اولمش ایدی اول نفقه ایلیه احیا اولوب کانه لاقطک جهندن استفاده ملک ایلوب بیعه شیهه اولدی (فان امتنع بیعت فی النفقة فان هلکت بعد الحبس سقط) ا کر صاحبی نفقه و یرمکدن امتناع ایدر سه لقطه نفقه ایچون بیع اولنور ا کر حبس دن صکره هلاک اولور سه انفاق ایلدیکی ساقط اولور زیرا حبس ایلیه رهنه مشابه اولور (و ان قبله لا) و ا کر حبس دن اول هلاک اولور سه انفاق ایلدیکی شیء ساقط اولمز زیرا اذن قاضی ایلیه صاحبی اوزر ینه دین اولمشیدی دین ایسه یا قضا یاخود ابرا ایلیه ساقط اولور (و یؤجر القاضی ماله منفعه و ینفق منها) و قاضی اجاره یه و یرشول بهیمه یی که انک ایچون منفعت اوله و اول اجاره دن اکا انفاق اولنور مثلاً بر کسنه بر قاطر یاخود بر چار بولدی قاضی یه و اروب لقطه در دیدکده قاضی دخی اجاره یه و یروب النان اجر تدن قاطر و چارک نفقه سی و یریلور (وما لمنفعة له یاذن بالاتفاق ان اصلح) و شول شیکه انک ایچون منفعت اولمیه قاضی ملتقطه انفاقه اذن و برر ا کر انفاق اصلح ایسه (اذا اقام البینه انها لقطه) انفاق ایلسی فچن ملتقط لقطه در دیو ینه اقامت ایدر سه (و ان قال لا بینه لی یقول للملتقط انفق علیها ان کنت صادقا) و ا کر ینه م یوقدر دیسه قاضی ملتقطه دیر که لقطه اوزر ینه

انفاق ایله اکر صادق ایسک دیندیک شیده * بوقیدر غصبدن احتراز درزیر اغاصب انفاق ایلدیکی شیئی المغه قادر دکلدر (والاباعه و امر بمحفظته) و اکر انفاقه اصلح دکل ایسه یعنی انفاق اولندوقده قیمتینی مستغرق اولور سه قاضی لقطه بی بیع ایدر و ثمنی حفظ ایچون ملتقطه امر ایدر (وللملتقط ان ینتفع بلقطته بعد التعریف لو فقیرا وان کان غنیا تصدق بها ولو علی ابویه او ولده او زوجته لو فقیرا) و بعد التعریف ملتقط ایچون لقطه ایله انتفاع ائلك واردر اکر فقیر ایسه و اکر غنی ایسه لقطه بی تصدق ایلیه اکر ملتقطک بابا و اناسی یا خود ولدی یا خود خاتونی دخی اولور سه اکر فقیرا ایسدر زیرا فقر محل صدقه در (وان کانت حقیره کالتوی وقشور الرمان والسنبل بعد الخصاد ینتفع بها بدون التعریف) و اکر لقطه حقیر اوله حق اولور سه چکر دک و نار قبوغی و بچلدن صکره باشق کبی اولور سه تعریف سز انکله انتفاع اولنور بومقوله التقاط مباحدر (وللمالك اخذها) و مالک ایچون لقطه بی اخذ ائلك واردر زیرا اباحت عیندن ملکی اسقاط الیز (ولایجب دفع اللقطه الی مدعیها الا بینه) و لقطه بی مدعیسنه دفع ائلك واجب دکلدر الا بینه ایله دفع اولنور زیرا (البینه علی المدعی و البینه علی من انکر) حدیث شریفی مدعی اوزرینه بینه نک لزومه برهان قویدر (و یحل ان بین علامتهامن غیر جبر) و لقطه بی صاحبنه جبر سز دفع ائلك حلال اولور اکر لقطه علامتی صاحبی بیان ایدر سه شافعی دیر که علامتی بیان ایلد کدن صکره دفعته ملتقطه جبر اولنور

کتاب الآبق *

بوکتاب عبد آبقک یعنی افند بسندن فرار ایدن عبدک احکامی بیاننده در (ندب اخذ لمن قوی علیه) عبد آبقک اخذنی مندوب اولدی شول کسسه ایچونکه حفظنه قوی اوله زیرا آبق موالسی حقنده هالکدر * امدی اخذ ایدوب بعده رد ائلك صاحبی ایچون اخیادر (وکذا الضال) و ضال اولان عبدک حکمی دخی آبق کبیدر ضال اولدر که منزلک طرفتده مهتدی اولیوب بترمش اوله (وقیل ترکه افضل) و دینلدیکه ضال اولان عبدی ترک ائلك افضلدر زیرا ضال اولان اول مکانک اطرافندن زائل اولمز اما آبق بونک خلا فیدر (و یرفعان الی الحاکم) و عبد آبق و ضال حا که رفع اولنور ز حفظنده عجز لری اولدیغی ایچون لقطه بونک خلا فجهدر بوقول شمس الأئمة سرخسینک مختار بدر اما شمس الأئمة حلوانینک اختیاری بودر که آخذ اولان مخیردر دیلر سه بنفسه حفظ ایدر دیلر سه حا که رفع ایدر (فهیس الآبق دون الضال) عبد آبق حبس اولنور ضال حبس اولمز (ولمن رده من مدة سفرار بعون درهما) ومدت سفر دن عبد آبقی صاحبنه رد ایدن کسسه ایچون جعل قرق درهم واردر (وان کانت قیمته اقل من اربعین قیمته الادرها عند محمد) و اکر آبقک قیمتی قرق درهمدن اقل اولور سه امدی آبقک قیمتی و یرلک لازمدر اما امام محمد قتنده قیمتندن بر درهم نقصان و یریلور مالکه فائده حاصل اولسون ایچون (وعند ابی یوسف ار بعون) و ابو یوسف قتنده قرق درهم لازمدر زیرا قرق درهم منصوص علیه در نقصان اولمز (وان رده من دونها بحسابة) و اکر مدت سفر دن اکسکه رد ایدر سه امدی حسابی ایله در یعنی قرق درهم اوچ گونه توزیع اولنور مثلا بر کسسه بر کونک بولدن کتوروب رد ایسه قرقک ثلثانی و یریلور (وان آبق منه لا یضمن ان اشهد انه اخذ لیرده) و اکر آبق بولوب اخذ ایدندن فرار ایسه ضامن اولمز اکر رد ایچون اخذ ایلدیکی اشهاد ائلس ایسه زیرا بعد اشهاد بد آخذده امانت اولمش اولور (والافلاشی له و یضمن ان آبق منه) و اکر حین اخذده صاحبنه رد ایچون اشهاد ایلمز ایسه اول کسسه ایچون جعل بوقدر و بولان کسندن فرار ایدر سه ضامن اولور ابو حنیفه و امام محمد قتنده زیرا انلر قتنده اشهاد شرطدر بو تقدیر جه اشهادی ترک ائلك کندو نفسیچون المغه نشان اولوب غاصب اولمش اولور اما ابو یوسف قتنده جعله مستحق اولور اکر اشهاد ایلز ایسه انک قتنده اشهاد شرط دکلدر (وجعل الرهن علی المرتهن) و عبد مرهونک جعلی مرتهن یعنی قبول ایدن کسسه نک اوزرینه در (وجعل الجانی علی المولی ان فداه و علی ولی الجنایة ان دفعه) و عبد جانی و آبقک جعلی موالسی اوزرینه در اکر موالسی فدا ایدر سه و جعل ولی جنایت اوزرینه در اکر جانی اولان عبدی ولی جنایت و یرسه (وجعل المدیون من ثمنه) و عبد آبق مدیونک جعلی کندی ثمنندن اکر موالسی دینی قضادن ابا ایدر سه (و یقدم علی الدین ان بیع فیه) و اکر دین ایچون بیع اولنور سه جعل دین اوزرینه تقدیم اولنور و ایدندن کسسه

جعلنی آئور باقیسی غرمایه ویریلور (وعلی المولی ان اداه عنده) وجعلی مولی اوزر ینهدر اگر مولاد بیون طرفندن ادا ایدرسه (وجعل الموهوب علی الموهوب له وان رجع الواهب فی هبته بعد الرد) وهبه اولتان عبد آبقك جعلی موهوب له یعنی هبه اولتان کسنه اوزر ینهدر اگر بعد الرد واهب هبستندن رجوع ایدرسه زیر مالک عند الرد موهوب له ایچوندر زوال مالک ایدر بوندنضکره رجوع ایله در مثلاً عبدك موتی ایله زوال مالک اولدیغی کبی (وامر نفقته کاللقطة) وعبد آبقك نفقه سنک حکمی لقطه نك حکمی کبیدر قاضینک اذنی ایله اولمقدده تبرع اولوب وقاضینک اذنی ایله اولوب رجوع شرطیله اولورسه صاحبی اوزر ینه دین اولوب وانفاق ایلدیکی شیئی النجه حبس ائیک واردر (والمدر وام الولد کلقن) ومدبر وام ولد عبد کبیدر مولاسندن جعلنی طالب ایدر لکن مولانک موتندنضکره رد ایسه ایکسی ایچون دخی جعل یوقدر زیر معتقردر (وان کان الراد ابا المولی اوابنه وهو فی عیاله) واکر عبد آبقی رد ایدن صاحبینک بابایی اولسه یاخود اوغلو اولسه واولیابا یاخود اوغلوهر قنغیسی اولورسه آخرک عیالندن اولسه (او وصیه) یاخود عبد آبقك مولاسنک وصیسی اولسه (او احد الزوجین فلا شیء له) یاخود زوجیندن بریسی اولسه اولراد ایچون برشی یوقدر زیر بونلردن هر بری صاحبینک مالی حفظ ائیک عادت اولمشدر بوتقدیرجه رد ایله جمله مستحق اولز (والمالك الصبی کالبانغ) ومالك صبی بالغ کبیدر عبدنی رد ایلدکده جعلنی ویرمک لازمدر صبی ایله بالغ یننده فرق یوقدر

﴿ کتاب المفقود ﴾

بو کتاب مفقود بیانندهدر مفقود فقعدن مشتقدر مفقود لغتده امتداددندر فقعدت الشئی ای اضلالتیه وفقعدته ای طلبته دینلور وکلا المعنین مفقودهده متحقق اولور (هو غائب لا یدری مکانه ولا حیاته ولا موته) مفقود شول غائبدر که مکانی وحیاتی وماتی معلوم اولمیه (فینصب له القاضی من یحفظ ماله ویستوفی حقه مما لا وکیل له فیه) وکیلی اولمیان شئیده قاضی مفقود ایچون برکسنه نصب ایدر که مالی حفظ ایلیه وحقی قبض ایلیه اما وکیل اولان شئیده وکیل قبض ایدر منصوب اولان دخل ائیلز (ویبیع ما یخاف علیه من ماله) وقاضی طرفندن منصوب اولان کسنه مفقودک مالندن هلاکی خوف اولان شیئی بیع ایدر (وینفق علی زوجته وقریبه وولادا) ومنصوب اولان کسنه مفقودک زوجه سی وولاد جهتندن قریبی اوزر ینه مالندن انفاق ایدر ولاد جهتندن قریبی دیدیکی اصول و فروعیدر هر تقدیر عالی وهر تقدیر اسفل اولورسه ده زیر اصول و فروعک نفقه سی قاضینک قضاسی اولمدین واجب اولور بواجلدندر که اصول و فروع مفقودک مالندن ظفر بولدقده بغیر قضا اخذ ایدرلر اما قرابت ولاددن غیر ذی رحم محرمدن اخوات واعمام بونک خلافتجهدر زیر بونلرک نفقه سی قضای قاضی ایله درغائب اوزر ینه خود قضا جائز دکلدر حاصل کلام قرابت ولاددن غیر بی به انفاق جائز دکلدر (وهی حی فی حق نفسه لاتنکح امرأته ولا تقسم ماله ولا تنسخ اجارته) ومفقود کندی حقدده حی حکمندهدر بوتقدیرجه خاتونی آخر نکاح اولمز و بین الورثه مالی تقسیم اولمز وکندو عقد ابتدیکی اجاره سی فسخ اولمز زیر مفقودک حیاتی استحباب حال ایله ثابتدر استحباب حال ایسه بقاء مکان علی مکان ایچون صالح اولور یوخسه اثبات مالم یکن ایچون صالح اولمز حاصل کلام دفعه حجت اولور اما استحقاقه حجت اولمز (میت فی حق غیره فلا یرث من مات حال فقده ان حکم بموته) مفقود غیری حقدده میتدر * امدی غیری حقدده میت اولیحق کندو فقدهی حالنده اقر باسندن فوت اولان کسنه دن وارث اولمز اگر موته حکم اولورسه زیر مفقودک میراثندن نصیبی مفقوده مالک اولمز (فیوقف نصیبه منه کلا او بعضا الی ان یحکم بموته) اگر موته حکم اولمز سه مفقودک حال فقعدنه فوت اولان مورثندن نصیبی موقوف اولور حکم شرعی اولان موته حکم اولمجهد کین ان حکم بموته عبارتنده نوعا اشکال وارد اولوب قلم ناسخدن خطا اولمق ظن اولنوب لکن بعض تقدیرات ایله صحیح اولور اما کافی وزیلحی وواقعات حسامیه دن منتهم اولان بودر که اگر قبل تقدیر اولنوب حال فقعدده قبل ان حکم بموته قراءت اولنورسه معنی بویله اوله که مفقود موته حکم اولمز دن مقدم دخی مورثندن وارث یعنی مالک اولمز نصیبی موقوف اولور حکم شرعی اولان موته د کین زیر غیری حقدده میتدر ایسه وارث اولمز انحق احتمال حیات ایله موقوف اولور واکر ان حکم بموته

تقدير اولنورسه بالاده و پرلديكي اوزره معنی صحیح اولور اولوقت قبل ناسخك خطاسنه حل اولمز و غیري حقه، میت اولسی حیاتی حکم شرعی اولان وقتہ دکن: ائمدیکی ایچوندر اما اولقاندن بروقتہ حیاتی معلوم اولسه اول وقتدن اول فوت اولاندن وارث اولور * امدی بواجلدنر که نصیبی موقوف اولور حی اولتی احتی لیلہ اگر حیاتی ظاهر اولورسه موقوف اولان شیء ائک اولور اگر حیاتی ظاهر اولمز ایسه کویا که بموقوف دنفد اولدیغی کون فوت اولمشدر موقوف اول مال مورثک وارثلرینه رداولنور صا حب مال فوت اولدیغی کوندن جنین ایچون موقوف اولان شیء کبی زیر جنین میت طوغسه بنه وارثلرینه رد اولنور (فان جا، قبل الحکم به) امدی اگر مفقودک موتہ حکمدن اول کلورسه (فهوله) موقوف اولان مال کلان مفقود ایچوندر (ولا) و اگر موتہ حکمدن اول کلیوب حتی موتہ حکم اولندقدن صکره کلورسه (فلن یرث ذلک المال لولاه) موقوف مال شول کسنه ایچوندر که اگر مفقودک وجودی اولسه اول مالہ اول کسنه وارث اولوردی وقتا که تقدیر مدته اختلاف اولدیسه مصنف مدتی بیانه باشلدی یعنی شروع ایلدی (واذا مضی من عمره مالایعیش الیه اقرانه) جن مفقودک عمرندن بر مدت کچسه که اول مدته دکن اقرانی تعیش ایلیه یعنی درلک ایلیه مفقودک موتہ حکم بوقدر مدندر (وقیل تسعون سنة) دینلدیکه عمرندن طفسان سنه مرور ایلکدر (وقیل مائة وعشرون سنة) و دینلدیکه یوز یکر می سنه مرور ایلکدر زیر ایوز یکر می سنه مرور ایلکدر (وقیل قتنه یوز سنه در اما مختار اولان رأی حا که تفویض اولتمندر (حکم بموتہ فی حق مالہ حیثذ) مفقودک موتہ حکم اولنور کندومالی حقه بوقدر چه یعنی اقرانی منقرض اولوب و عمرندن طفسان و یا یوز یکر می سنه مرور ایلدیکی وقتہ * حکم بموتہ اذایه جو ایدر (فلایرته من مات قبل ذلک) مفقودک موتہ حکم اولمز دن اول فوت اولان کسنه اول مفقوده وارث اولمز زیر مفقود موتہ حکم اولنندن مقدم کندی مالی حقه حیدر بوقدر چه یویلہ اولان کسنه مالنه بر فرد وارث اولمز (وتعتد زوجته للموت عند ذلک) و مفقودک موتہ حکم اولندقدہ زوجه سی موت ایچون عدت چکر زیر موت حکمی حقیقی کبی اعتبار اولنور

کتاب الشركة

بو کتاب شرکت احکامی بیانده در (هی ضربان شرکت ملاک و شرکت عقد) شرکت ایکی نوعدر بر نوعی شرکت ملکدر و بر نوعی شرکت عقددر (فالاولی ان یملاک اثنان عینا رثا و شراء و اتها یا و استیلاء او اختلط مالهما بحيث لا یتفرق او خاطا و کل منهما اجنبی فی نصب الاخر) شرکت اولکیسیکه شرکت ملکدر ایکی کسنه بر عینه ارث جهندن یا خود شر ا جهندن یا خود هبه جهندن یا خود مال خر بی به استیلا جهندن یا خود ایکسنگ مالی بر بر ینک مالنه بر وجهله مختلط اوله که تمیر اولیه یا خود ایکسی رضایله خلط ایلله بغدادی بغدادیه خلط کبی و شرکت ملکدر شر یکینک هر بری آخرک نصیبنده اجنبیدر حتی بری برینه اذن اولنجه تصرف جائز دکدر (و يجوز بیع نصیبه من شریکه فی جمیع الصور) واحد شریکین نصیبی شریک آخره بوصولتک جمیعسنده بیع ایلک جائزدر (و من غیره بغیر اذنه فیما عدت الخلط) و شریکندن غیریه خلط اولاندن ماعداده بغیر اذن جائزدر (والاختلاط فلا يجوز بیعه بلا اذنه) و اختلاط اولان مالده شریک آخرک اذنه بیع جائز دکدر (والثانیة ان یقول احدهما شارکتک فی کذا و یقبل الاخر) و ایکنجی شرکت عقد احد شریکین آخره سنی شو قدره شریک ایلدم دبه و آخر دخی قبول ایلیه (ورکنها الايجاب و القبول) و شرکت رکنی ايجاب و قبولدر (و شرطها عدم ما یقطعها) و شرطی شرکت قطع ایدن شیلرک عدمیدر (کشرط دراهم معینة من الربح لاحدهما) احد شر یکین بر بحدن دراهم معینیه بی شرط کبی ز بر اوش شرط شرکتی قطع ایدر (وهی اربعة انواع) و شرکت عقددرت نوعدر (شرکتة مفاوضة) بر نوعی شرکت مفاوضه در (وهی ان یشتراک متساویان تصرفا و دینا و مالا و ربحا) و شرکت مفاوضه اولدر که ایکی کسنه نک تصرفا و دینا و مالا و ربحا برابر شریک اولمیرد تصرفا دیک شریک بری هر نیه قادر اولورسه شریک آخر دخی اکفادر اوله اگر قادر اولمز ایسه معنای مساوات فوت اولور و دینا دیک ایکیسی دخی مسلم اولتی کر کدر ماللری دخی برابر کر کدر و حاصل اولان بر بحد دخی برابر اولتی کر کدر شویله که شرائط مفاوضه دن بر شرط فوت اولسه

شرکت عنان اولور (و تتضمن الوكالة والكفالة) و ذکر اولان شرکت معاوضه و کالت و کفالتی متضمن اولور
 شریکینک هر بری آخره و کیل و کفیل اولور شریک بری برشی اشترا ایسه بایع اقمدهنی شریک آخر دن
 مطابیه ایدر (فلا يجوز بین مسلم و ذمی خلافا لابی یوسف) شرکت معاوضه مسلم ایله ذمی بیننده جائز دکلدر
 ابوحنیفه و امام محمد قنده * و ابو یوسف ایچون خلاف وارد انک قنده جائزدر (ولاین حر و عبد و بالغ و صبی
 و لاین صبیین) و شرکت معاوضه عبد ایله حر بیننده و بالغ ایله صبی بیننده و ایکی صبی بیننده جائز دکلدر عبد
 ایله حرک و بالغ ایله صبیینک شرکت معاوضه عدم جوازی برابرک اولدیغی ایچوندر و صبیینک بیننده شرکت
 معاوضه جائز اولمق کفالتلری صحیح اولدیغی ایچوندر (او عبدین او مکاتبین) یا خود ایکی عبد و ایکی مکاتب
 بیننده دخی شرکت معاوضه جائز دکلدر عدم جوازی کفالتلری صحیح اولدیغی ایچوندر (ولابد من لفظ
 المفاوضات) و بوشر کتده لفظ معاوضه بی ذکر دن لابددر زیرا ناسک اکثری شرائط معاوضه بی باز لر بوتقدیرجه
 معاوضه بی تصریح ایلک شرائط کلیسی معاوضه قائم اولور (او بیان جمیع مقتضیا تها) یا خود شرکت
 معاوضه نیک جمیع مقتضیاتنی بیان ایلک لازمدر اگر لفظ ایله معاوضه ذکر اولمز ایسه زیرا مقصود اولان
 معنادر کورمز میسنکه اصلی بری قلمق شرطیله کفالت حواله در اصلی ضمان شرطیله حواله کفالتدر
 (ولایشترط تسلیم المال و الاخلطه) و شرکت معاوضه نیک صحته تسلیم مال و بری برینه خلط ایلک شرط قلمدی
 (وما اشتراه کل منهما سوی طعام اهله و کسوتهم فلهما) و شریکیندن هر بری اهلنک طعام و کسوه لر دن
 غیری اشترا ایلد کلری شیء ایکیسی ایچوندر زیرا مقتضی عقد مساوات هر بری تصریفده صاحبنک
 قلم مقامیدر کویا که برینک اشتراسی ایکیسنک اشترا سیدر الاستثنا اولنان شیلر دکل (و کل دین لازم احدهما
 بد تصریحیه الشرکه کسب و شرا و استیجار لازم الاخر) و شرکت صحیح اولان شیء سببیه هر دین که احد هما بایه لازم
 کلد ببع و شرا و استیجار کبی شریک آخره دخی اول شیء لازم کلور * بمانصح فی الشرکه قیدی شول دینک لزومندن
 احترازدر که انده شرکت صحیح اولیه جنایت و نکاح و خلع و دم عدده صلح و نفقه کبی مثلا شرکت معاوضه ایله
 شریک اولانک بری جنایت ایسه جنایتک ارشی جائینک اوزرینه دیندر بوقوله دیونی شریک آخر ضمان
 اولمز (وان لازم بکفالة بامر لازم الاخر) و اگر شریکینک برینه کفالت سببیه مکفول عنهنک امری ایله دین لازم
 اولسه شریک آخر دخی امری ایله کفیل اولسه شریک آخره دخی لازم اولور ابوحنیفه قنده (خلافا لهما)
 امامدین ایچون خلاف وارد انلر قنده شریک آخره لازم کلز زیرا بو کفالت تبرعدر ابوحنیفه ایچون دلیل
 عقلی بودر که کرچه ابتداء تبرعدر لکن بقاء معاوضه در بوقدیرجه امر ایله اولد قده ضمان لازم کلور
 (و کذا ان لازم بغصب) وینه شریک آخره لازم اولور اگر غصب سببیه دین لازم اولور زسه مثلا شریکیندن
 بری برشی غصب ایدوب اتلاف ایسه ابوحنیفه و امام محمد قنده اول دین شریک آخره دخی لازم اولور
 (خلافا لابی یوسف) ابو یوسف ایچون خلاف وارد انک قنده شریک آخره لازم اولمز زیرا بودین
 تجارت سببیه دکلدر تحت عقد داخل اولان ضمان تجارت التزامیدر بوقدیرجه جنایتسه شبه اولوب
 شریک آخره برشی لازم کلز ابوحنیفه و امام محمد ک دلیل عقلیسی زیرا شریک ادای ضمانده مضمونه
 مالک اولور بوقدیرجه ضمان تجارتی منقلب اولور (و فی الکفالة بلا امر لایلزمه فی الصحیح) و مکفولی
 عنهنک امری اولدین کفالتده شریک آخره برشی لازم اولمز قول صحیحده زیرا ابتداء و انتهاء معنای معاوضه
 منعدم اولدیغیچون مصنفک فی الصحیح قیدی بعضیلر جامع الصغیرک اطلاق جوازی ایله عمل ایدوب شریک آخره
 لزومده اذهب اولدقلرندن احترازدر (وان ورت احدهما مانصحه الشرکه او و هبت له و قبضه صارت عنانا)
 و معاوضیندن بری شرکت صحیح اولان شیء وارث اولسه دراهم و نایز کبی یا خود اکثر شرکت صحیح اولور
 برشی شبه اولنسه و اولد دخی قبض ایسه شرکت عنان اولور مساوات فوت اولدیغیچون زیرا شرکت ائنانده
 مساوات شرط دکلدر (و کذا ان فقد فیها شرط لایشترط فی العنان) وینه شرکت عنان منقلب اولور
 اگر معاوضه در بشرط فاقد اولسه که عنانده شرط اولماش ایدی یعنی عنانده مشروط اولمیان شرطک
 بری معاوضه در مقفود اولسه ینه عنان منقلب اولور زیرا مساوات زائل اولمشدر (وان ورت عرضا او عقارا
 بقیت معاوضه) و اگر شریکیندن بری عرضه یا خود عقاره وارث اولسه شرکت معاوضه حالی اوزره باقی قالور

شرکت آخره منقلب اولمز زیرا بوا یکی شیده شرکت صحیح اولور (ولانصح مفاوضه ولاعنان الا بالدرهم
 او الدنانیر) و شرکت عنان و شرکت مفاوضه صحیح اولمز الا اقبجه والتون ایله صحیح اولور ائمه ثلاثه قتمده
 (اوبالفوس التافقة عند محمد) یا خود فلوس را بجه ایله صحیح اولور امام محمد قتمده درهم و دنانیر خلقة و وصفان
 اشیادر بونده خلاف یوقدر اما فلوس فین زایج اواسه ائمه داخل اولور اما ابو یوسف قتمده جائز دکلد زرا
 تمنیق اصطلاح ایله متغیر در (اوبالتبر و النقرة ان تعامل الناس بها) شرکت مفاوضه و عنان تبر و نقره ایله دخی
 صحیح اولور اگر ناس ایکسی ایله معامله ایدر لر ایسه تبر کومش و التون دن مضروب اولمیانه دیر لر نقره التون
 و کومشدن از عیش قطعیه دیر لر (ولایصحان بالعروض الا ان یبیع نصف عرضه بنصف عرض الآخر)
 و عروض ایله مفاوضه و عنان صحیح اولمز مگر که احدهما نصف عرضنی آخرک نصف عرضنه بیع ایله
 اما عرضک قیلمری برابر اوله (ثم یعقد الشرکة) اندنصکره شرکت منعقد اولوب ثمنده شریک اولور لر
 و هر بر یسی نصیب آخرده متصرف اولور لر عرضده شریک اولمز مراد ایدن کسینه حیلده دن بر طریق قدر
 (ولابالمکیل والموزون والعددی المتقارب قبل الخلط) و شرکت مفاوضه و عنان قبل الخلط مکیل و موزون
 و عددی متقارب ایله صحیح اولمز (وان خلطوا جنسا واحدا ثم اشترکوا فشرکة عقد عند محمد) و اگر ایکی کسینه
 جنس واحدی خلط ایلسه لر مثلا ایکسینک دخی متاعلری بغدادی اولوب بریره خلط ایلسه لر اندنصکره شریک
 اولسه لر بومقوله شرکت عقد در امام محمد قتمده (وشرکة مالک عند ابی یوسف) و شرکت فیکدر ابو یوسف قتمده
 بو ایسه ظاهر روایتدر و بو خلافک فائده می شول محله ظاهر اولور که فین ربیح زیاده سنی برینک نصیبی
 اوزرینه شرط ایلسه لر امام ابو یوسف قتمده شرط اولان زیادیه مستحق اولمز بلکه هر بری ملکمی مقداری
 ربیحه مستحق اولور و امام محمد قتمده شرط ایلد کبری شیئه مستحق اولور (وان خلط جنسین لاتعقد اتفاقا)
 و اگر ایکی جنسینی خلط ایلسه لر اتفاقا شرکت منعقد اولمز مثلا بغدادی ایله ارپه بی خلط کبی (وشرکة عنان)
 و درت شینک ایکنجیسی شرکة عناندر (وهی ان یشرکوا متساویین فیما ذکر) و شرکة عنان ایکی کسینه
 متساویین اولدقلری حالده شریک اولمقدر مفاوضه ده ذکر اولنان شیلده (او غیر متساویین) یا خود
 غیر متساویین اولدقلری حالده شریک اولمقدر یعنی شرکته متساوی شرط اولمقدر (و تضمن الوکالة دون
 الکفالة) و شرکت عنان و کالتی متضمن اولور کفالتی متضمن اولمز و شرکتن مقصود اولان غیرک مالنده
 تصرف اول تقدیرجه و کالتی متضمند اما شرکت مفاوضه ده کفالتک ثبوتی شول ضرورتک ضرورتی
 ایچون ایدیکه لفظ عنانی اقتضا ایلش ایدی و لفظ عنان ایسه اعتراضدن مشتقدر عنله اعتراض دینلور
 و بولفظ کفالتی متضمن دکلد و حکم تصرف مقتضای لفظک خلاقی ایله ثابت اولمز (و تصح فی نوع من التجارات)
 و شرکت عنان تجارتده برنوعده صحیح اولور (وفی عمومها) دخی عموم تجارتده صحیح اولور (وبعض مال
 کل منهما) و ایکسندن هر برینک مالنک بعضیسی ایله دخی شرکت عنان صحیح اولور زیر اتساوی شرط دکلد
 (وبکله) و کلی مالیه دخی صحیح اولور (ومع التفاضل فی رأس المال و الربح) و رأس مالده و ربیحه تفاضل ایله
 دخی شرکت عنان صحیح اولور مثلا برینک رأس مالی ایکی بیک و برینک بیک اولمز اوزره و ربیحه دخی
 بریند ثلثان و برینه ثلث اولمز اوزره جائزدر (ومع التساوی فیهما) و رأس مالده و ربیحه تساوی اولمز اوزره
 دخی شرکت عنان صحیح اولور (اوقی احدهما دون الآخر عند عملهما) یا خود برنده تساوی اولوب آخرده
 اولمه ایکسینک قتمده عمل یعنی ایکسی دخی عملده برابر اوله لر (ومع زیاده الربح للعامل عند عمل احدهما)
 و ایکسندن برینک عملی قتمده عامل ایچون زیاده ربیح ایله دخی شرکت عنان صحیح اولور (ومع کون مال
 احدهما دراهم و الآخر دنانیر) و شرکت عنان برینک مالی اقبجه و برینک التون اولمز ایله دخی صحیح اولور
 (ولایشرط الخلط فیها ایضا) و شرکت عنانده خلط شرط قلمدی مفاوضه ده شرط اولمدیغی کبی لفظ ایضا
 ایکسینه دخی قیددر (والوضیعة علی قدر المال وان شرط غیر ذلك) و ضیعه رأس مالک مقداری اوزرینه در
 اگر وضیعه بی برینه اولمز اوزره شرط ایلدیلر ایسه زرا بی علیه الصلوة والسلام (الربح علی ما شرط و الوضیعة
 علی قدر المالیین) بیور مشدر (وما شرع کل منهما طوبی بینه هو فقط) و شول شیکه شریکندن بریسی اشترا
 ایلسه اشترای ایلین کسینه ثمنی ایله طلب اولور یوخسه شریک آخردن طلب اولمز زیرا شرکت عنان

وکالتی متضمن لکن کفالتی متضمن دکدر (ورجع علی شر یکی بخصه منه ان اداه من ماله) و اشترا اید یکی
 شیک ثمنی خالص مالندن ادا ایش ایسه شر یکی اوزرینه حصه سی مقداری ایله رجوع ایدرز بر اشریک
 آخر جهتندن حصه سنده وکیلدر بومستله مبیع هلاک اولدیغی تقدیر جهدر (و تبطل الشرکة بهلاک المالین)
 و شر یکیک مالری هلاک اولغله شرکت باطل اولور (او ادهما قبل الشر او هو علی مالک قبل اخلط هلاک
 قیده اوفید الاخر) یا خود شرادن اول برینک مالی هلاک اولغله و قبل اخلط کندو یئنده یا خود آخرک
 یئنده هلاک واقع اولورسه مالکی اوزرینه در کندو ننده هلاک اولورسه معنای ظاهر در اما آخرک ننده
 هلاک اولورسه آخرک یدی امانتدر (و علیهما بعده) و اگر هلاک بعد اخلط مال مشترکده واقع اولورسه ایکیسی
 اوزرینه در (فان هلاک بعد ماشری الاخر بماله فالشری ینهما ورجع المشتري علی شر یکیه ثمن حصته)
 اگر شر یکیک بری کندی مالیه برشی اشترا ایلدکد نصکره آخرک مالی هلاک اولسه امدی اشترا اولنان
 شیء ایکیسنگ یئنده در و مشتری شر یکی اوزرینه خصه سنک ثمنی ایله رجوع ایدرز بر مشتریک نصفی اشتراده
 شر یکیک و کیلی ایدی اول تقدیر جه شر یکی اوزرینه رجوعی صحیح اولور (و ان هلاک قبل شرک الاخر فان کان
 و کله حین الشرکة صریحاً فالشری لهما شرکة ملک و یرجع بخصته و الا فالشری فقط) و آخرک شرک اسندن
 اول شر یکیک آخرک مالی هلاک اولسه اگر حین شرکته صریحاً آتی و کیل ایش ایسه مشتری شرکت ملک ایله
 ایکیسنگ در و حصه سیله رجوع ایدرز و اگر حین شرکته صریحاً و کیل ایش ایسه مشتری انجق مشتری
 ایچوندر (و لکل من شر یکی المفاوضة و العین ان یبضع و یضارب و یستأجر و یوکل و یودع و یدفع فی المال
 ید امانة) و شرکت مفاوضه و عنان ایله شر یکی اولنلرک هر بری ایچون مالی آخر کسینه به سر مایه و یرمک
 و مضارب به به و یرمک و بر کسینه ایجاره به طومق و و کیل ایلک و امانت قومق و اردر و مالد شر یکیسندن
 هر برینک یدی امانتدر اگر هلاک اولسه شر یکیک آخر سن مالی مضارب به به و سر مایه به و یردک و آخری و کیل
 ایلدک و امانت قودک دیو تضمینه قادر دکدر زیر اشریک یدی امانتدر (و شرکة الصنایع و التعلیل) و او چنجی
 نوعی شرکت صنایع و تقبلدر (وهی ان یشرک خیاطان او صباغ و خیاط علی ان یتبلا الاعمال و یكون الکسب
 ینهما) و شرکت صنایع و تقبل ایکی ترزی یا خود بر بو یاچی و بر ترزی اعمال تقبل ایدوب کسبلری ایکیسنگ
 یئنده اولتی اوزره شر یکی اولقدر (و لو شرط العمل نصفین و الریح اثلاثا جاز) و اگر شر یکیک عملی نصفین و بریحی
 اثلاثا شرط ایلددر جائزدر یعنی عملی مناصفه اوزره ایشلیلم لکن ریح ایکیسی بتم بریسی سنک اولسون
 دیو شرط ایلددر جائزدر (کل عمل یقبله احدهما یلزدهما بالعلم) و بر عملکه شر یکیسندن بری قبول
 ایلیه شر یکیسندن هر بریسی اوزرینه عمل ایله طلب و اردر یعنی هر بریسندن عمل طلب اولور (و لکل منهما
 طلب الاجرة) و شر یکیسندن هر بری ایچون طلب او جرت و اردر (و یبرأ الدافع بالدفع الی احدهما و الکسب
 ینهما و ان عمل احدهما فقط) و اگر عملی انجق بری ایش ایسه ده شر یکیک آخره اجر تی دفع ایلکله دافع بری اولور
 ز بر ا کسب ایکیسنگ یئنده در و بو شرکت اقتضاء ضمانده شرکت مفاوضه کبیدر (و شرکة الوجوه
 وهی ان یشرکا و لامال لهما علی ان یشریا بوجوههما و یبیعا و الریح ینهما) و شرکت عقدک در دنجیسی
 شرکت وجوهدر و بو شرکت وجوه رأس مالری اولیان ایکی کسینه شر یکی اولقدر شونک اوزرینه که
 وجوهلری ایله اشترا ایلیه یعنی عند الناس و جاهت و امانت لری اولغله و بره سیده اشترا ایدوب اول شیئی
 بیع ایلیه لر رأس مالی صاحبنه و بروب حاصل اولان ریح ینلرنده مناصفه اوله (و ان شرطها مفاوضة صحت)
 و اگر شرکت وجوهی مفاوضه شرط ایلددر صحیح اولور یعنی لفظ مفاوضه یا خود شول امورده که
 مساوات شرطدر اول شرط اوزره اولسون دیسدر صحیح اولور انلرک اوزرینه احکام مفاوضه جاری
 اولور (و مطلقها عنان) و شرکت لفظنک مطلق عناندر (و تتضمن الوکالة فیما یشریکانه) و بو شرکت اشترا
 ایلدکلری شیندن انجق و کالتی متضمن اولور زیر اغبرک اوزرینه تصرف انجق و کالت ایله اولور اما مفاوضه
 شرط اولسه کفالتی متضمن اولور (فان شرطها مناصفة المشتري او منالته فالریح كذلك) اگر شر یکیک مشتریک
 مناصفه و منالته سنی شرط ایلددر * امدی ریح دخی شرط ایلدکلری کبیدر زیرا استحقاق ریح ضمان ایله در
 ضمان ایسه مشتریک ملکه تابعدر * امدی ملک مقداری ریح مقداری اولور (و شرط الفضل باطل)

شرط فضل باطل اولور یعنی النان شیء نصف اوزره اولوب ربع ثلث اوزره اوله ذیو شرط ایلسه لرباطل اولور زیرا زائد بر بحد که ضامن اولمز بوايه جائز دکدر الامضار به ده جائز اولور

فصل فی الشركة الفاسدة

بوفصل شركة الفاسده بیانده در تقدیری هذا فصل اوله یا خود وقف اوزره فصل اوله وقتا که مصنف شرکت صحیحه دن فارغ اولدیه شرکت فاسده به شروع ایلدی زیرا شرکت صحیحه اصلا و وصفا موجود در فاسد ایسه اصلا موجود لکن وصفا موجود دکدر بوتقدیرجه من کل وجه موجود اولان تقدیمه اولی در (ولا يجوز الشركة فيما لا يصح الوكاله كالاحتطاب والاحتشاش والاصطیاد والاستقاء) وکالت صحیح اولیان شیده شرکت صحیحه دکدر اودن و اوتلق جمع ایلک کبی و صید ایلک و سقالت ایلک کبی بوندره شرکت صحیحه دکدر زیرا شرکت معنای و کالتی متضمندر و مباح شیئی اخذ توکیل باطلدر (وما جمعه کل فله) شول شیکه آخرک معاوتی اولمدین هر قعیسنی جمع ایدرسه اول شیء انک ایچوندر (وان اعانه الاخر فله اجر مثله) و اگر آخر کسنه جمع ایدنه اعانت ایدرسه اعانت ایدن ایچون اجر مثل وارددر (لا یزاد علی نصف ثمن المأخوذ عند ابی یوسف) اجر مثل مأخوذك یعنی جمع اولان شیک نصف ثمنی اوزرینه زیاده قلنمز ابو یوسف فتنده (خلاف المحمد) امام محمد ایچون خلاف وارددر انک فتنده بالغاما بلغ اجر مثل لازمدر (وما اخذاه معاقلهما نصفین) و شول شیکه ایکیسی معاخذ ایلدی ایکیسی ایچون نصفین وارددر زیرا سبب استحقاقده برابردرینه بونک کبیدر اگر ایکیسنگ بر کلبی اولوب معار سال ایلسه لرباطل اصابت ایلدیکی شیء ایکیسی یئنده نصفیندر اگر کلب بر ینک اولوب و آخرک ایدنده ایکن ارسال اولنسه اصابت ایلدیکی شیء خاصة صاحب کلبکدر و اگر هر بر ینک کلبی اولوب ایکیسی معار سال ایدوب صید و احده اصابت ایلسه لرباطل ایکیسی یئنده مناصفه اوزره ذر اگر هر بری صیده اصابت ایلسه لرباطل اصابت ایلدیگری شیء خاصة کندیله نیکدر کذا فی غایة البیان (وان کان لاحدهما بغل وللاخر راویة فاستقی احدهما فالکسب له وللاخر اجر مثل ماله) و اگر بریسی ایچون قاتر و آخر ایچون راویه اولسه و بریسی سقالت ایلسه کسب سقالت ایدن ایچوندر و آخر ایچون مالنک اجر مثلی وارددر اگر استقا ایدن صاحب راویه ایسه بقا ک اجر مثلی و پرور اگر صاحب بغل ایسه راویه نک اجر مثلی و پرور (والربح فی الشركة الفاسدة علی قدر المال و یبطل شرط الفضل) و شرکت فاسده در ربع رأس مالی مقدار یدر ربعک زیاده سنی برینه شرط ایلک باطلدر (وتبطل الشركة بموت احدهما) و شرکت احدشر یکنیک موتی ایله باطل اولور زیرا اوکالت لوازم شرکتند در موت ایله و کالت باطل اولور لازمی باطل اولیچق ملزومی کذلک (و بلحاقد مرتدا ان حکیمه) و موت ایله باطل اولدیغی کبی شر یکنیک بری مرتدا اولدیغی حالده در حربه لحوقی ایله دخی شرکت باطل اولور اگر لحوقنه حکیم اولنورسه زیرا مرتدک لحوقنه حکیم موت حکمیدر (ولا یزکی احدهما مال الاخر بلا اذنه) و شر یکنیدن بری بلا اذن شر یکنیک آخرک مالنک زکاتنی ادا ایدنه مز زیرا اداء زکاة جنس تجارتن دکدر (فان اذن کل لصاحبه فادیا معا ضمن کل حصه صاحبه) اگر شر یکنیک هر بری صاحبه یعنی شر یکنه اذن و یرسه و هر بری صاحبنک غیبتنده زمان و احده ادا ایلسه یا خود تقدم و تأخر معلوم اولسه شر یکنیدن هر بری شر یکنیک خصه سنی ضامن اولور اگر بریسی زیاده و برمش ایسه زیاده ایله بعدالتقصا آخرک اوزرینه رجوع ایدر (وان اداها متعاقبا ضمن الثاني علم بآداء الاول اولا) و اگر متعاقبا ادا ایلسه لرباطل ثانی ضامن اولور کرب اولک اداسنی بلسون کرب بلسون مثلاً بری اول و بری صکره ادا ایلش صکره ادا ایلین ضامن اولور ابو حنیفه فتنده (وقلا لا یضمن ان لم یعلم) و امامین دیدیلر که اگر اولکیسنگ اداسنی بیلدی ایسه ضامن اولمز زیرا اول کسنه فقیره دفع ایچون مأموردر اول ایسه دفع ایلدی و انک قدرتی فقیره تملیک ایلدی یوخسه زکاة واقع اولمسی دکل ایدی بویله اولیچق قدرتی اولان شیء طلب اولنور یوخسه عدم قدرتنده اولان طلب اولمز (وان اذن احد المفاوضین لشریکه ان یشتری امة لیطأها ففعل ففهی له خاصة بلا شیء) و شرکت معاوضه ایله شر یکنیک اولانک بری و طئی ایلک ایچون بر جاریه اشتراسنه شر یکنه اذن و یرسه مأذون اولان شر یکنیک دخی مال شرکت ایله اشترا ایلسه اول جاریه خاصة اشترا ایدن کسنه ایچون بلا شیء در ابو حنیفه فتنده زیرا جاریه مقتضای شرکت اوزره ملکنه داخل اولور اندن صکره اذن کندو نصیبی هبه الیکی متضمندر

زیرا و طی حلال اولمز الاملاک ایله اولور (و یؤخذ کل بئنها) و شز یکیندن هر بری جار یه نك ثمنی ایله
 اخذ اولنور مثلا جار یه صاحبی شر یکیندن هر قغیسنی بولور سه جار یه نك ثمنی اخذ ایدر مشتری دن اصله
 شریک آخردن کفاله زیرامفاوضه و کفالت و کالتی متضمندر (و قالایضمن حصه شریکه) و امامین دیدیلر که
 شریک نك حصه سنی ضامن اولور زیراشرا بالکر مأمور دن واقع اولوب ثمنی نك اوزرینه واجب اولور
 لکن ثمنی مال شر کتدن ادا نك ایله نصف ثمن ایچون رجوع اولنور

کتاب الوقف

بو کتاب وقف احکامی بیاننده در وقف وقفه نك مصدر یدر و متعدی و لازم اولور وقفه مفعول تسمیه سی مبالغه
 ایچون ندر منسوج و مضروب ایچون نسج الین و مضروب الامیر دینلیدیکی کبی (هو حس العین علی ملک الواقف
 و التصدق بالمنعمه کالعاریه) وقف واقف ملک اولوق اوزره بر عینی حبس و منفعتنی تصدقدر عاریه کبی
 امام اعظم قنده یعنی فقرا اوزرینه تصدقدر یا خود وجوه خیردن بوجه اوزرینه تصدقدر * اندنصرکه
 دینلدیکه منفعت معدومه در و معدومی تصدق صحیح اولمز بو تقدیرجه وقف جائز دکدر اما اصح اولان
 اجاعا وقف جائزدر (فلا یلزم و لا یزول ملکه الا ان یحکم به حاکم) امدی لازم اولمز دخی ملک زائل اولمز
 مگر که حاکم نزومنه حکم ایله مثلا برکنسه وقف ایلیدیکی شیئی متولی یه تسلیم ایدوب اندنصرکه رجوعنی
 مراد ایدوب عدم نزومنه ذاهب اولوب منازعه ایلدکده قاضی دخی نزومنه حکم ایله اولوقت لازم اولور
 و ملکندن زائل اولور (وقیل او یعلقه بموته ان یقول اذ مات فقد وقفت) و دینلدیکه یا خود واقف وقف
 ایده جکی شیئی موته تعلیق ایله که اولدیکم زمان تحقیق وقف ایلدم دیمکه یعنی فلان شیئی اولدیکم زمان
 وقف اولسون دیه (و عندهما هو حبس العین علی ملک الله تعالی علی وجه یعود نفعه الی العباد فیلزم
 و یزول ملکه بمجرد القول عند ابی یوسف) و امامین قنده وقف بر عینی حبسدر الله تعالی نك ملک اولوق اوزره
 بوجه اوزرینه حکیم اولوق نك نفعی عباده عائد اوله * امدی بو تقدیرجه لازم اولور و واقف ملک
 زائل اولور ابو یوسف قنده مجرد وقت قولیه مثلا وقت داری هذبه یا خود وقت ارضی هذبه دیمکه
 (و عند محمد الامام یسمله الی ولی) و امام محمد قنده لازم کلز ملکندن دخی زائل اولمز مادامکه وقف ایلیدیکی شیئی
 تسلیم الی المتولی ایله مجرد وقت قولیه زوال ملک لازم اولمز (فلو وقف علی الفقراء و بنی سقایه او خانا
 اور باطالینی السبیل) اگر فقیرلر اوزرینه وقف ایله یا خود ابناء سبیل ایچون سقایه بنا ایله یا خود
 تجار ایچون خان بنا ایله یا خود بنی سبیل ایچون رباط بنا ایله * ابن السبیلک لامی بنایه متعلقدر (او جعل
 ارضه مقبره لایزول ملکه عنه ابی الحکم) یا خود ارضنی مقبره قیسه و واقف ملک کننیدن زائل اولمز الاحکیم
 ایله زائل اولور ابو حنیفه قنده (و عند ابی یوسف زول بمجرد القول) و امام ابو یوسف قنده مجرد وقت
 قولیه ملکندن زائل اولور زیرانک قنده تسلیم شرط دکدر (و عند محمد اذا سلمه الی متولی او استسقی الناس
 من السقایه و سکنوا الخان و الرباط و دفنوا فی المقبره) و امام محمد قنده واقف قیچن وقفی متولی یه تسلیم ایله
 و ناس سقایه دن شرب ماء ایله و خان و رباطده ساکن و نزول ایلسلر و مقبره یه میت دفن ایسه لر اولزمان واقف
 ملکندن زائل اولور (و شرط تمامه ذکر مصرف مؤبد) و واقف تمامی ایچون مصرف مؤبد ذکر شرط
 قلندی مثلا علی کذا و کذا ثم علی فقراء المسلمین دیمک کبی (و عند ابی یوسف یصح بدونه) و ابو یوسف قنده و واقف
 تمامی صحیح اولور بلا ذکر مصرف مؤبد (اذا انقطع صرف الی الفقراء) قیچن مصرف منقطع اولسه فقرا یه
 صرف اولنور و واقف ملکنه مصرف عود ایلز اگر صاع ایسه اگر میت ایسه و رثه سنه دخی عودت ایلز
 بوندن معلوم اولدیکه تأیید شرطدر ابو یوسف قنده ذکر شرط دکدر و امام محمد قنده
 ذکر شرطدر (و صح عند ابی یوسف وقف المشاع) و ابو یوسف قنده قسمت اولنوب مشاع اولان ملک
 وقف صحیح اولدی امام ابو یوسف قنده وقف اسقاط ملکدر و قبض شرط دکدر مشاع ایسه اکامانغ دکدر
 (و جعل غله الوقف او الولاية لنفسه) و واقف غله سنی یا خود تولیتی واقف کندو نفسیچون فلیق جائزدر زیر
 نبی علیه السلام کندو وقفندن اکل بیور لر دی بوا یسه حلال اولمز الا شرط ایله حلال اولور بوندن معلوم
 اولدیکه کندو نفسیچون شرط ایلك مشر و عدر مشایخ بلخ ابو یوسف قولنی اخذ ایلسلر در وقفده ناسی رغیب

ایچون فتوی دخی بو قول اوزرینه در خانیه ده دخی بو منوال اوزره در مکر که واقف خائن اولوب امین اولیه
 فقرادن ضرری دفع ایچون قاضی ایچون واقفی عزل ایلیک واردر اگر واقف بر احد کنی عزیل ایله دیو بشرط
 دخی ایلدی ایسه اول شرطه التفات اولتیوب عزل اولتور و ضی خائن کبی بعد العزل عادل اولسه تولیت اکا
 انتقال ایلیز کسدا فی شرح مجمع البحرین (وجعل الكل او البعض لامهات اولاده اومدیر به مادا موا حیاة
 و بعدهم للفقراء) و کلی غله یا خود بعض غله امدولدر ینه یا خود مدبر لر ینه مادامکه حی اوله لر بو نرد نصکره
 فقرا ایچون اوله دیو وقف ایلیک صحیح اولور (و شرط ان یستبدل به غیره اذا شاء خلافا لمحمد فی الكل) و واقفک
 وقف ایلدیکی ارضی دیلدیکی زمان غیری ارضه استبدال ایلسنک شرطی دخی صحیح اولدی اما کلیسند
 امام محمد ایچون خلاف واردر (وصح وقف العقار) و عقارک و قفی دخی صحیح اولدی زیر اصحابه کز یندن
 برجاعت وقف ایلسلدر (وکذا المنقول المتعارف وقفه عند محمد) و بین الناس و قفی متعارف اولان منقولک
 دخی و قفی صحیحدر امام محمد فتند (کالفاس والمر والقدم والمنشار والجنابة وثیابها والقدور والمرجل
 والمصاحف والکتب) بو ذکر اولتان شیلر کبی فاس بالظهور مر قحیم ایله ترکیجه و فارسیجه بیلدر قدوم یقح
 القاف تیشه یعنی کسر در منشار دستره در جنازه بکسر الجیم سیرر که اوزرنه جنازه غسل اولتور و ثیابی ایسه کیمه
 اورتو سیدر که میت اوزرینه وضع ایدر لر قدور قدرک جمعیدر که چولمکدر مر اجل مر جلاک جمعیدر که
 قضاندر مصاحف صحیفک جمعیدر و کتب کتابک جمعیدر (وابو یوسف معنی وقف السلاح و الکراع و الخیل
 و الابل فی سبیل الله و بهیفتی) و ابو یوسف امام ایله در فی سبیل الله وقف سلاح و کر اعده و کر اعکه خیل و ابل
 کیدر و قوی بو نکل و یریلور قیاس بو ایدیکه جائز اولمهز یرا منقولده شرط تأیید محقق اولماش اولور
 اما وجه استحسان آثار مشهوره در و بو آثار مشهوره دندر که حضرت عمر رضی الله عنه خالد بن ولیددن
 نبی علیه السلامه منع زکاة ایچون شکایت ایلدکده (ولا تطلبوا خالدا فانه حبس ادرعه و اکرعه فی سبیل الله)
 بیور مشلدر (وکذا یصح عند ابی یوسف وقفه تبعاً کن وقف ضیعة بقرها و اکرتها و هم عبیده و سایر آلات
 الحرثة) و منقولک و قفی ابو یوسف فتند دخی صحیح اولور عقاره تبعیت ایله شول کسسه کبی که برحقنک
 او کوزی و کنجیسی ایله که انلر واقفک قوللیدر و سایر آلات حرثی ایله وقف ایلدی بقر و آلات حرثی که
 منقولاندندر ضیعه به تبعیت ایله و قفی صحیح اولور اکر ات جمع اکره درا کنجی معناسنه (واذا صح الوقف
 فلا یلک ولا یموت الا انه یجوز قسمة المشاع عند ابی یوسف) و قچن وقف صحیح اولسه اول وقف کسسه نک مملوکی
 اولز و کسسه به دخی تملیک اولمز ابوقدر واردر که ابو یوسف فتند مشاع اولان وقفک قسمتی جائزدر
 (و یدأ من ریع الوقف بعمارتها وان لم یشرطها الواقف ان وقف علی الفقراء) و فقرا یه وقف اولان وقفک
 عمارته ابتداء غله وقف ایله باشلور اکر واقف عمارته شرط ایلدی ایسه ده (وان وقف علی معین فعلیه)
 و اکر معین برکسسه اوزرینه وقف ایلدی ایسه عمارت وقف معین اولان کسسه نک اوزرینه در زیر الخراج بالضم
 ایدوکی میندر (وان امتنع او کان فقیراً آجره الحاکم و عمره من اجرة ثم رده الیه) و اکر موقوف علیه اولان عمارتن
 امتناع ایلسه یا خود فقیر اولوب عمارته بحزی اولسه حاکم و قفی اجاره به و یروب اجرتندن تعمیر ایتدیر
 و اندنصکره و قفی موقوف علیه رد ایدر (ونقض الوقف یصرف الی عمارته ان احتاج و الاحفظ الی وقت الحاجة)
 و وقفک نقضی عمارته صرف اولور اکر احتیاج اولورسه و اکر احتیاج اولمز ایسه وقت حاجتند کین حفظ اولتور
 (وان تعذر صرف عینه) و اکر نقض عینی صرف اولمز متعذر اولورسه (بباع و یصرف ثمنه الیهما) اول نقض
 بیع اولنوب ثمنی عمارته صرف اولتور (ولا یقسم بین مستحق الوقف) و انک ثمنی وقفک مستحق لری یننده قسمت
 اولمز زیرا اول نقض عینک جزئیدر عینده ایسه مستحقینک حتی بو قدر انلر حتی منافعتندر عین خود حق الاهد

فصل فی المساجد

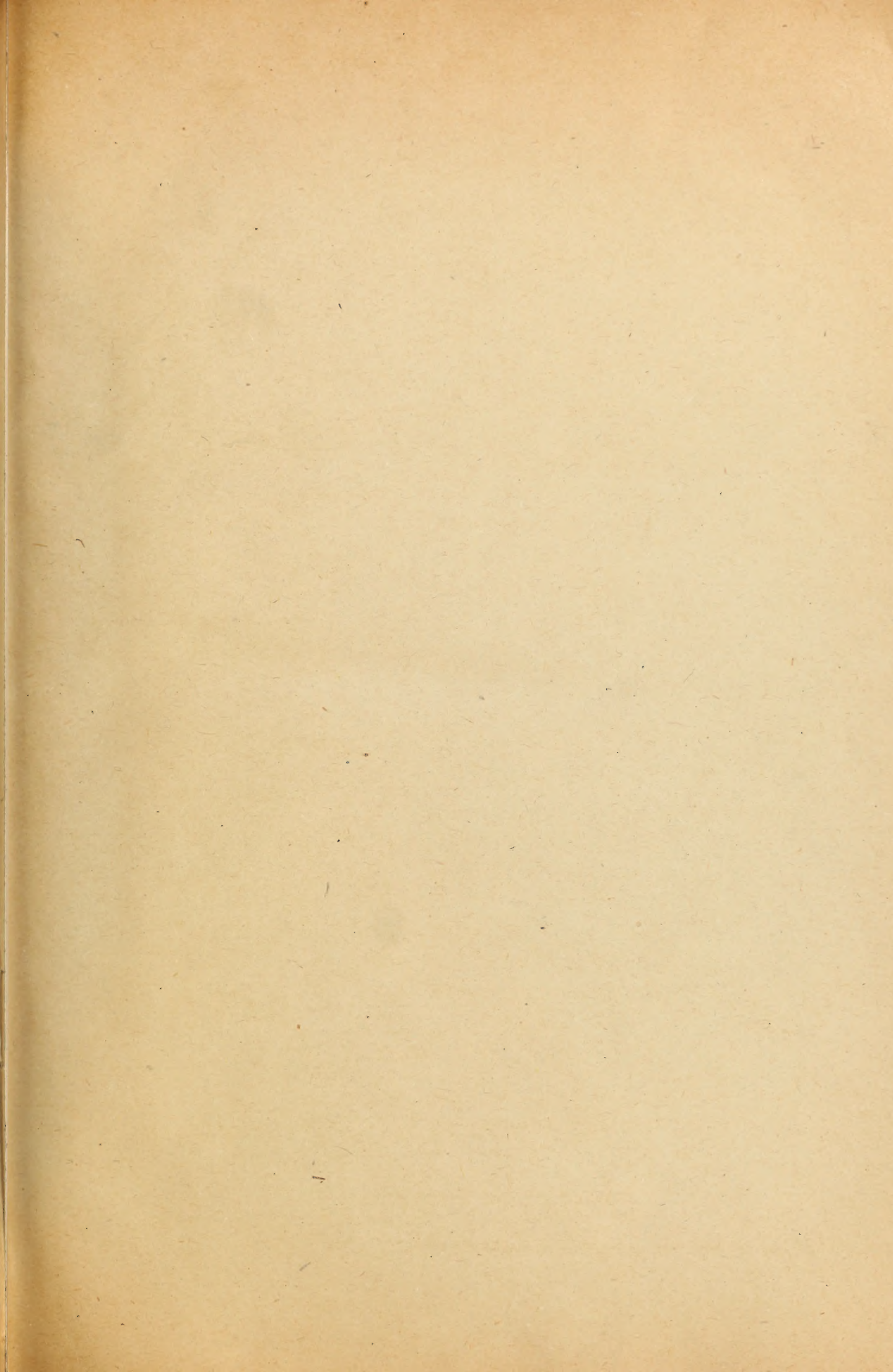
بو فصل احکام مسجد بیانده در (اذا بنی مسجد لا یزول ملكه عنه) قچن برکسسه مسجدنا ایسه اول
 کسسه نک ملکی مسجددن زائل اولمز (حتی یفرزه عن ملكه بطریق و یأذن بالصلاة فیه و یصلی فیه و احد
 و قی روایة شرط صلاة جماعة) حتی واقف اول مسجدی ملکندن طریق عام ایله افزا ایدنجه دخی
 اول مسجدده صلاته اذن و یرنجه و برکسسه مسجدده نماز قلنجه و بر و ایتده صلاة جماعت شرط
 قلنشددر بو مذکور ات اولنجه ملکندن زائل اولور (ولا یضر ان جملة تحت سردا بالصالحة)

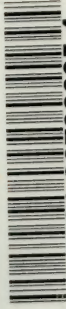
واول مسجدك تحتی مصالحی ایچون سرداب قیلق ضرر ایلمز (فان جعله لغیر مصالحه اوجعل فوقه بیتا
 وجعل بابه الى الطريق وعزله) اگر سردابی مسجدك مصالحندن غیرى ایچون قیلسه یاخوذ مسجدك فوقی
 بیت قیلسه و مسجدك قیوسنی طریقه قیلسه و آیرسه (اواتخذ وسط داره مسجد اواذن بالصلاة فيه لا یزول
 ملكه عنه) یاخوذ دارنك اورته سنده مسجد اتخاذا ایلسه وانه صلاته اذن و یرسه اول مسجد بانینك ملكنده
 زائل اولمز (وله یبعه و یورث عنه) واول بانى ایچون وسط دارده ایلدیكى مسجدی بیع ایلک واردر و بانیدن
 میراث اولنور یعنی فوت اولدقده مسجد ایدی دیومیرانن منع اولنمز (وعند ابی یوسف یزول ملكه بمجرد
 القول مطلقا) و ابو یوسف قننده بانینك ملكندن زائل اولور مجرد قولیه مطلقا یعنی كرك مسجد اولسون
 و كرك مسجدن غیرى اولسون زیرا ابو یوسف قننده تسلیم شرط دكلدر (ولو ضاق المسجد و بجنبه طریق
 العامة یوسع منه و بالعكس) و اگر مسجد ضیق اولسه و یاننده طریق عام اولسه اول طرفدن مسجد توسیع
 اولنور عكسی دخی بویلدرمثلا یول مسلمانره ضیق اولسه مسجددن النوب یوله ضم اولنور (رباط استغنی عنه
 یصرف وقفه الى اقرب رباط الیه) بر رباطكه یعنی مدرسه و تكیه كه انندن استغنا اولنه اول رباطك و قفی اقرب
 رباطه صرف اولنور زیرا مصلحت عامه ایچوندر (و الوقف فی المرض وصیة) و حال مرصده وقف و صیتدر
 ثلثدن معتبر اولور (و یتبع شرط الواقف فی اجارة الوقف ان وجد) و اجاره وقفده اگر شرط بولنورسه
 شرط واقفه اتباع اولنور (و الا فیتخار ان لا یؤجر الضیاع اكثر من ثلاث سنین) و شرط اجاره بولنمز ایسه
 اختیار اولنان بودر كه چفتلك اوج سنهدن اكثر اجاره به و یرلیه (و لا یؤجر غیرها اكثر من سنة) و چفتلكدن
 غیر یسی برسنه دن اكثر اجاره به و یرلیه و فتوی دخی بونك اوزرینه در زیر امت اجاره طویله اولورسه
 ابطال وقف لازم كلور (و لا یؤجر الا باجر المثل) و وقف ایجار اولنمز الا اجر مثلی ایله ایجار اولنور (ثم لا ینقض
 وان زادت الاجرة لكثرة الرغبة) اجر مثلی ایله ایجار اولنور قد نصكره اجاره بوزلمز رغبت ناس ایله اگر اجرت
 زیاده اولورسه ده ینه نقض اولنمز (و لیس للموقوف علیه ان یؤجر الابنیاة او الایة) و موقوف
 علیه ایچون و قفی كندی رأی ایله ایجار ایلک یوقدر الاواقف طرفندن نیابت ایله یاخوذ
 ولایت ایله یعنی متولی اولنق ایله ایجار ایلک واردر (و لا یعار ولا یرهن) و وقف عاریت
 و رهن و یرلمز (و ان غصب عقار الوقف یختار و جوب الضمان) و اگر وقفك
 عقاری غصب اولنسه صمانك و جوبى اختیار اولنور یعنی قیمتی اخذ
 اولنوب بر آخر ضیعه اشترا اولنوب غصب اولانه بدل وقف
 اولور كذا فی الدرر (و لو شرط الولاية لنفسه و كان خائفا
 تنزع منه و ان شرط ان لا تنزع) و اگر تویلی
 كند و نفسنه شرط ایلسه اگر خائف اولورسه
 تویلت انندن نزع اولنور اگر عدم
 نزعی شرط ایلدی ایسه ده
 ینه عزل
 اولور

تم الجلد الاول بعونه تعالى و یلیه الجلد الثانی

Handwritten text, possibly a signature or date, located in the upper right quadrant.

Handwritten text, possibly a signature or date, located in the upper right quadrant, below the first block.

3 1761 06738685 4